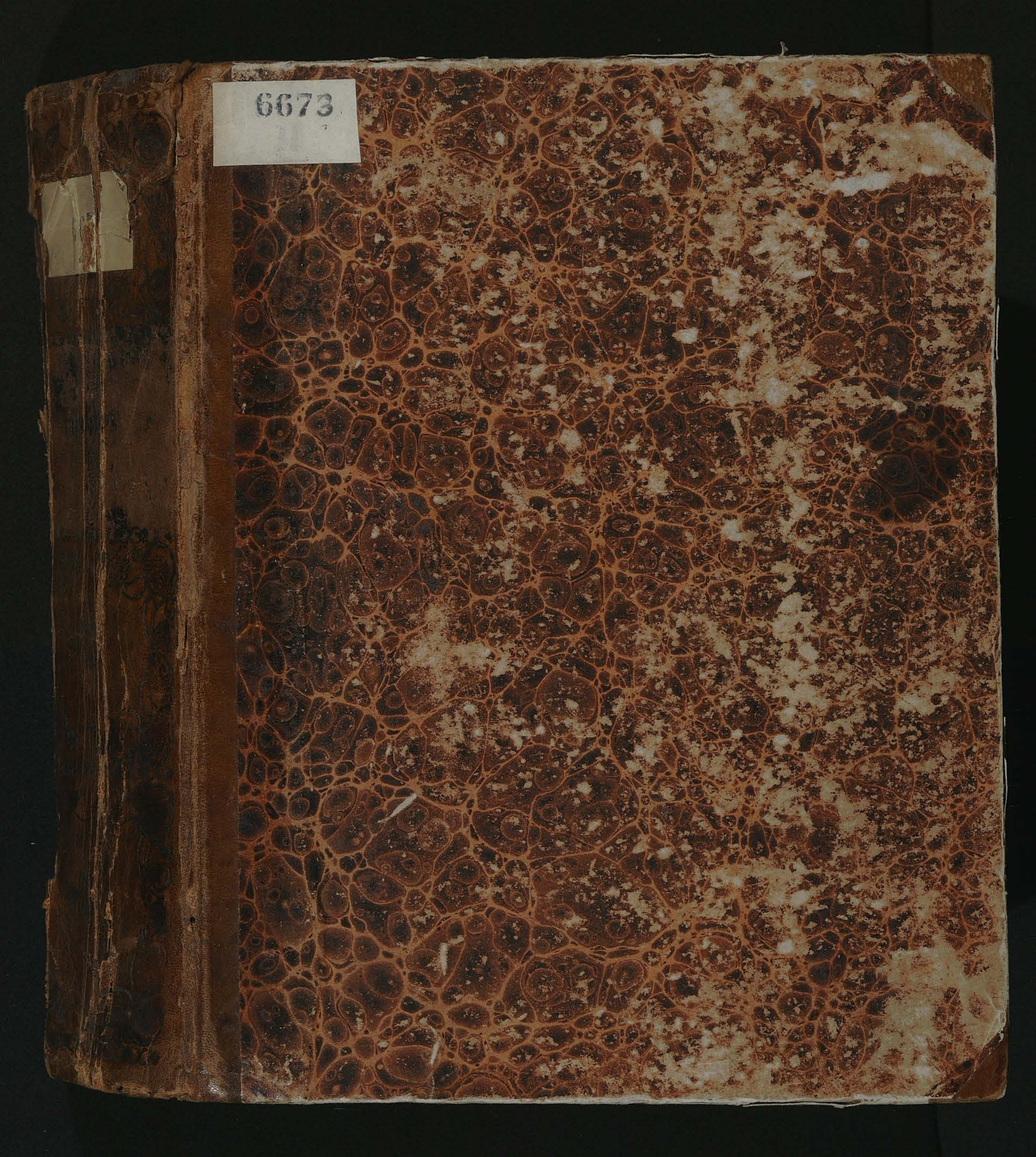
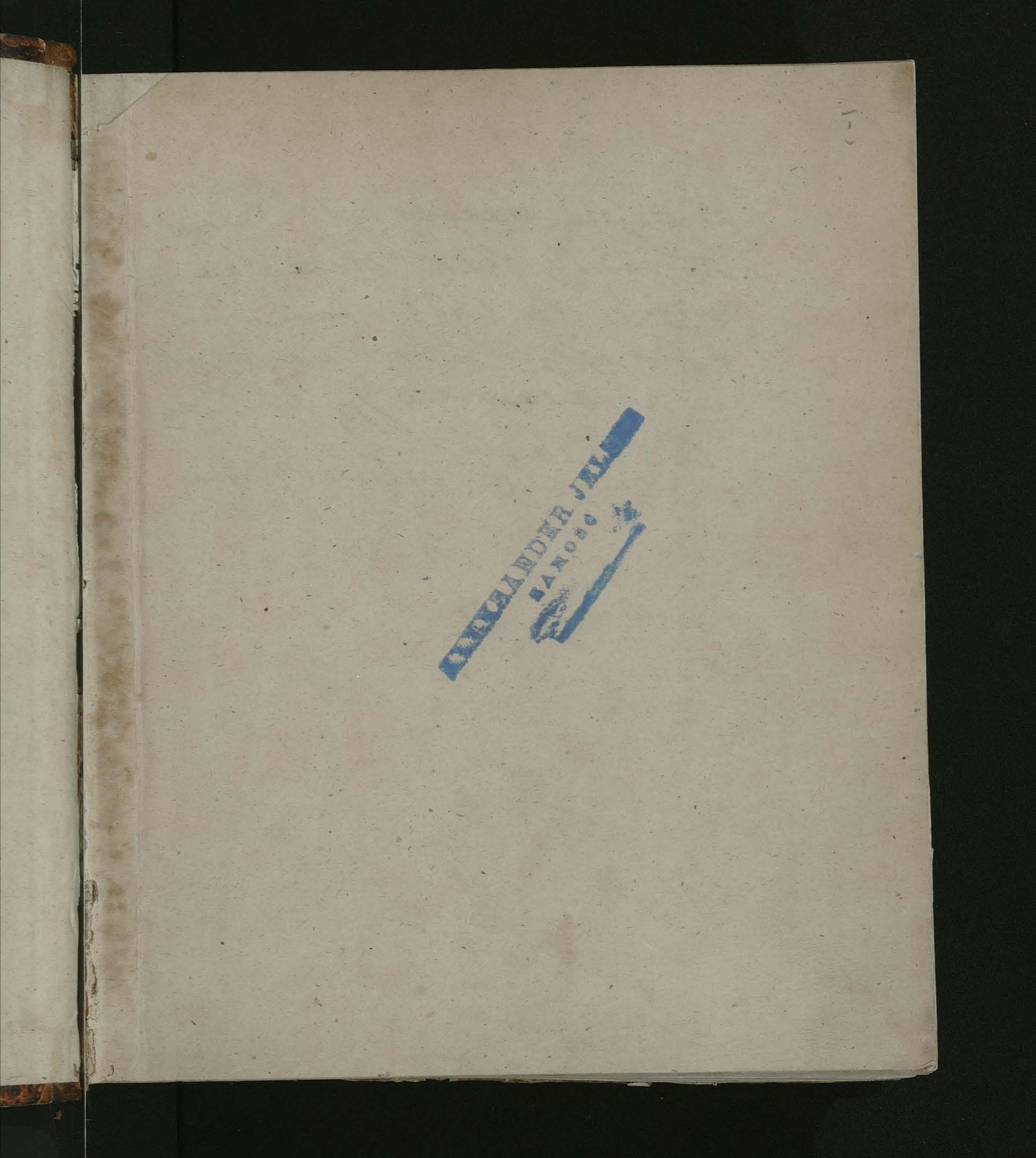

6673

ANDER JEL

Niniejszy manuskrypt Fabiana
Lipskiego Kasztelana Łęczy-
ckiego, ze zbiorów moich
ofiaruję, Bibliotece Jagiellońsk-
iej w Krakowie 1/14 września
1909 roku. Aleksander Jelski.

VII

Manuskrypt Historyczny
Kasztelana Łęczyckiego Tadeusza
Lipskiego z roku 1770 całkowicie
i porządnie zachowany z regestrem
treści. W tymże regestrze zachowana
archiwialna notatka o osobie i pismach
Tadeusza Lipskiego —

II

(K)

Notatka o Kasztelanie Tadeuszu
Lipskim i o jego pismach

Tadeusz Lipski kasztelan łęczycki, bliski osoby Augusta III go, następnie Stanisława Augusta Króla — częścią niepospolitej nauki obok zacności i prawości szczególnej — tak że się zajmował sprawami publicznymi, i to co widział i co słyszał, spisywał własnoręcznie w Dyarjuszu. Zostawił on liczne manuskrypta historyczne zawierające ciekawe materjały do historji Narodowej — praca jego ma charakter wiernej kroniki, jest źródła do dziejów, fakta pojaśniające szczegóły. Część tych manuskryptów przeszła na ręce historjografa Michała Balińskiego około 1861 roku do Wilna, który znakomity ten pracownik w zakresie narodowych dziejów miał zamiar je wydać publicznie — śmierć M. Balińskiego około 1865 — przerwała przedsięwzięcie jego. Zresztą i wypadki krajowe tak smutne sprawowały osłabienie naszego ducha, tak że nawet gdyby żył Baliński nie mógłby manuskryptów kasztelana łęczyckiego dowieść [illegible] dla drukowania i przedstawienia [illegible]. Kosztowne te prace Tadeusza

Lipskiego zapewne gdzieżby [illegible] wraz
wdowy po ś. p. Michale Balińskim, jeśli W. B. ten
będąc członkiem Komisji Archeologicznej Wileńskiej
nie oddał razem z Manuskryptem do Wileńskiego
Muzeum. Skąd wraz z innemi zbiorami
piśmiennictwa historycznego, mógł być
wywieziony do Petersburga z rozkazu [illegible]
[illegible] Wielkorządcy Murawjewa w roku 1864.
Będąc w pokrewieństwie z rodem Lipskich
i po wygaśnięciu onego, w osobie obywatela
[illegible] pamiątki Kasztana Lipskiego
wnuka mego w 1862 r. otrzymałem wszystkie
i braci samymi [illegible] wraz z Archi-
wum [illegible]. Między różnemi papierami
pamiątkowemi zostałem, niestety
przestałe (a niedane ich Balińskiemu przez
Kasztana Lipskiego) manuskryptu i to oto [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
Lipskiego, złożyłem w zbiorze swoim
i niniejszą notatkę uczyniłem dla
pamięci i wiadomości polskiej, złożywszy
ją w manuskrypcie całkowicie zacho-
wanym ~~[illegible]~~ 1780 będąc przekonanym
że kiedy da Bóg [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]

(5)

Nota 1847 [illegible]

Nota 1847 r. [illegible] Michał [illegible]
[illegible] [illegible]

Ciekawosci Pisane 1770.

Z Warszawy d. 4ta Januarij.

Dzień nowego Roku Solenną był obchodzony Galą. Przytomni tu Senatorowie i Ministrowie Polscy przede Mszą S. a po tey, Ministrowie Cudzoziemscy i Damy, Swo:ie Krolowi JMci złożyli powinszowanie.

W przeszły Wtorek kilkadziesiąt rożney kondycyi ludzi z Piotrkowa zabranych i na Pragę tuteyszą przez Moskwę przyprowadzonych, przez połowę wypuszczono, a resztę do Kijowa w niewolą Moskiewską zaprowadzono.

Jest tu odgłos że z Woli konfederacyi Generalney Kor: JMci Bierzyńskiemu odebrana iest kommenda, przy Marszałkostwie jednak konfederacyi Wdztwa Sieradzkiego zostawiony, do dalszey rozprawy z JK. Gadeckim Sta: Bydgoskim, ktorego z dwoch ważnieysza pokaże się Elekcya. Nad Woyskiem zaś konfederackim oddana po nim kommenda JKu Szaniawskiemu Marszałkowi konfederacyi Wdztwa Lubelskiego pod tytułem Vice Regimentarza Generalnego, ktory dla złączenia się z JK. Malczewskim poszedł do Wielkiey Polski, a przeciw niemu, czyli za nim poszedł w 4400 ludzi Drewicz Pod Półkownik Moskiewski.

Twierdzą też ale za rzecz pewną, że przez różne potyczki, będące w tych okolicach Woysko Moskiewskie

iest

A.

iest zmnieyszona, przeto na wsparcie Iego ma 3m Moskwy przybydź z Litwy. Sami bowiem Officerowie Moskiew-scy powiadaią, że nie ci są dzisiay Konfederaci co przed rokiem byli.

O Konfederacyi Nowey Warszawskiey, lubo nietak iuż głośno mowią, jednak w Marcu znowu onę obiecuią.

Dziś tu do Xcia Czartoryskiego Wdy Ruskiego przyniosła Sztaffeta wiadomość, że Tatarowie Moskwę pod Kommendą Panina zbili, i mało co w niewolą zabrali, bo prawie wszystkich wycięli.

O Konfederatach tą ostatnią mamy wiadomość że w okolicach Piotrkowa i Rawy znaczna ich liczba znayduie się, tudzież Moskwy, tak jakby iedni drugich w oblężeniu trzymali, przeto i pierwsi i drudzy na wielkiey ostrożności trzymaią się.

Z kraiu Polskich odbieramy wiadomość że X. Murawski przed kilko dniami kilkugodzinną z Moskwą odprawił potyczkę z swoim awantażem, a niemałą klęską Moskwy.

Z Kijowa piszą: że Rzplita Polska Skonfederowana, prócz pomocy Porty, trzy inne Potencye wielkie mieć będzie po sobie.

Z Wenecyi piszą że Oyciec S. zupełnie pogodził się z Dworem Portugalskim, do którego Imx Conti

Nuncyuszem

Nuncyuszem wyznaczony w krotce pojedzie, przeto i Minister Portugalski w Rzymie publicznie iuż prezentował się.

Z Rzymu piszą: Że Ojciec S. niechce żadną miarą nakłonić się do Suppressyi Zakonu Jezuickiego, a niechcąc ciągnąc Oraz nalegających o to Monarchow Domu Burbońskiego urazić, wydał Breve Sanatorium i absolutorium względem postępku tych Dworow z Jezuitami w Państwach swoich. Dwor Francuzki to Breve akceptował, ale Hiszpański absolute przyjąć go niechciał, domagając się koniecznie skassowania Rzeczonego Zakonu. Minister Polski w Rzymie będący, podał Ojcu S.[te] Resultatum ostatniey Rady Senatu, ktore Papież z wielkim ukontentowaniem przyiął.

Z Warszawy d. 11.a January.

W tych dniach 40 Konfederatow przybyło do Piaseczna o mil 4 od Warszawy, gdzie broń i Ammunicyą na 30 ludzi od Ułanow Krolewskich złożoną zabrali, o ktorych kommenda tuteysza Moskiewska dowiedziawszy się, wysłała za niemi dwieście ludzi z trzema Armatami w pogoń, ktorzy pod Jezierną dognani, z odwagą oparli się takiey mocy, gdyż 26 Moskalow na placu położywszy, a swoich 4 zabitych zostawiwszy i 6 w niewolą wziętych (: ktorych

tedy na

tędy na Pragę prowadzono.) Reyterowali się w lasy, za któremi Moskwa obawiaiąc się napadnienia większey kommendy konfederackiey i zasadzki, niegoniła, lecz Szlachtę nie nieuimą w Siostrzeni z domow zabrawszy do Warszawy przyprowadziła, ktorą przecież na remonstrancyą swoich Przyiaciół JmX.a Biskupa Kujawskieg.o Ponińskiego Kuchmistrza Koronn.o i Szydłowskiego Kasztelana Mazowieckiego, wypuściła.

Z Wysokiego Koła de d. 28.o Mies: Roku Skończonego piszą: Że JmP. Moszczeński Regimentarz Konfederacyi Wdztwa Sandomirskiego, pod Iwaniskami mimo Sandomirza, w Zamku Ujazdowskim zamknowszy 300 Chłopow zebranych i 100 Konfederatow z swoiey dywizyi z kilku armatkami, Sam we 200 koni ukrył się w gęstych lasach ten Zamek otaczaiących. Moskwa maiąca wiedzę o zamkniętych w Zamku Konfederatach we 200 Piechoty i 400 Jazdy tamże podstąpiła, spodziewaiąc się zagarnąć wszystkich, ale gdy blisko przysunęła się, z podziwieniem Kommendanta Moskiewskiego wielkim mocno przywitana i z ręczney Strzelby i z armatek zostata, po ktorym pierwszym ogniu zaraz z tyłu na Moskwę uderzył JP. Moszczeński, a Konfederaci też z Zamku wypadli, i tak przez godzin sześć walcząc Moskwę wybili, ponieważ Chłopstwo z kosami i Siekierzami na

podziw

podziw popisuiące się, gdy iuż Moskwa po utraconym w tyle Kommendancie swoim pożałowania krzyczała, to rozjuszone ani słuchać ani pardonować niechciało, choć od Konfederatow i Kommendantow mitygowane było. Moskwa tedy wszystka na placu legła, gdzie także procz kilkudzie=siąt rannionych, pozostało na placu Konfederatow 30, a Chło=pow 60, ktorych z Honorami Woyskowemi w iedney pochowano Mogile, a we dwoch innych Moskiewskie Trupy.

Excerpt listu ze Lwowa de 8. 5ª Jan:

Wiadomości podolskie do tąd są małe, bo tylko tyle, że Tatarowie z Bałtu wypędzili Moskwę, i z nią nieustan=ne odprawuią utarczki. Że Moskwa na tamtę stronę gwałtem idzie, już jey mało w Polszcze, ale i ta mo=cniey jeszcze dokucza Turkami. Podczaszy Litewski z Tatarami ku Czarnemu Morzu zimuie. Wezyr nowy przybył z mocnym Woyskiem, ale jeszcze za Du=naiem stoi. Moskwa okopywać się chce, ale Tur=cy i Tatarowie natarczywością swoią wszędy im zabraniaią, i mocno biią. Kommendant Kamieniec=ki ma się na baczney od Moskwy ostrożności, i przy=naymniey na oko z niemi nieprzyiaźni się, ale co JP Korytowski Kommendant teraźnieyszy Lwowski, brat a brat z Moskalami żyie, jakby niebył więcey Polakiem.

z Warszawy.

Z Warszawy d. 18.o Januarij.

W Sobotę niedawno zeszłą, przybył tu kuryer z Wiednia, i przywiozł tu do Krola JMci od Brata Jego znaczną Expedycyę, ale Jey Contenta nie są wiadome.

Z Piotrkowa donoszą że o milę z tamtąd pod Czernijowicami, Ichmość PP. Zaręba i Pressemberg w przeszłym tygodniu mieli potyczkę żwawą z Półkownikiem Drewiczem, gdzie moskwy blisko 600 na placu legło, armat 3, i 3 wozy woienne utracili, konfederatow także blisko 200 zginęło, i JP. Pressemberg w nogę lecz nieszkodliwie postrzelony.

Z Bydgoszczy de d. 13.o Jan: piszą: że JP. Sawa od Półkownika Czerniszewa attakowany, onegoż poraził, ponieważ i sam rzeczony Półkownik zginął, i moskwy 1000 na placu legło, ktory konfederaci otrzymali z iednym Sztandarem, 6 armatami i parą kotłami, co jednak konfederatow na placu pozostałych (: procz ranych których dziesięć:) 234 kosztowało.

Z Jarosławia d. 10.o Jan: piszą: że tam przybywszy 50 konfederatow dywizyi JP.a Ludawskiego, w sukniach obuwiach i pieniądzach wybrali od miasta złotych 7000. a od kommissarza # 100. których moskwa w Przemyślu stojąca ścigać poszła, ale natrafiwszy na większą onych gromadkę, pobita rejterowała się do zamku Krestowskiego.

Excerpt

Excerpt listu z Kamienca 6.a Jan.

Z za Dniestru odbieramy wiadomość, o częstych Turkow z Moskwą potyczkach odprawuiących z niemałą klęską Moskalow, i że woyska Tureckiego niezmierna liczba stoi nad Dunaiem, przez który maią się w krotce przeprawiać. W sam zaś nowy Rok Przymśli była żwawa potyczka na ktorey Turcy wygrali, co potwierdził ieden Officer Moskiewski przed swoim przyiacielem powiadaiąc; iż teper mnoho naszych wyrzaty Turki. Kwenter Turcy odebrawszy Jassy, wszystkich tam będących Moskwy i Wołochow w pień wycinali, a żeby się z tey klęski co nudostało Francuszkanom, kazali onym wynijść z miasta. Z Galacza nad Dunaiem wypędzili Turcy Moskalow, którzy wetyge straty swoiey, pomknęli się w 5. Pułkach pod małą fortecę Turecką, chcąc ią niespodzianie odebrać, ale niespodzianiey obtoczeni od Turkow, ledwie niewszyscy zginęli. Z Wołoszczyzny nieustannie sunąż na tę stronę pleyzerowanych. Przeszłe doniesienie o wyiezdzie Romanzowa do Peterburga odmieniło się, bo do tąd obozem w Latyczewie stoi, Pułkownik, tylko Kreczetnikow tam wysłany.

Z pogranicza Śląskiego donoszą: że JP. Cieleckj iest od Konfederacyi Generalney do Polski wysłany, aby od

wszystkich

wszystkich Marszałkow Konfederackich w Polszcze bę=
dących Przysięgę wiernosci dla Ieyże Imci odebrał,
ktorą iuż Szaniawski Regimentarz i Marszałek So=
chaczewski wykonali.

Ze Lwowa piszą: iż tam ultimis elapsi X. Sza=
kin Pisarz Konsystorza Kamienieckiego, w Areszt od Mo=
skwy wzięty i do Latyczewa zaprowadzony.

Z Rzymu de 16.° Abr: X. Generał XX. Iezu=
itow pisał do Krola Imci Pruskiego, polecaiąc dalszey
Iego Protekcyi Zakon Swoy, mianowicie Collegia w
Szląsku i Prusiech znayduiące się; Krol Imść Pru=
ski odpisał mu w ten Sens: = Iako łaska i Prote=
=kcya nasza, do tych czas Zakonowi Soc: Iesu świad=
=czona, niefunduie się na prożnym iakim affekcie, a=
=le na wielkich zasługach tego Zakonu i Godnosci=
=Kapłanow w Panstwach moich prawuiących, tak te=
=obyczaie ich chwalebne, nauki w Szkołach i Kosciołach=
=łach, rozmowy w Konwersacyach, dobru publicznemu=
=pozyteczne, to w moim Sercu sprawiły, żem ich=
=kochał i Protekcyą im dawał, tę day i dawac nie=
=przestanę. &c:

Oyciec S. wydał Edykt, ktorym Loteryą Rzymską
w wielu rzeczach inaczey Zregulował, oraz zakazał Za=
konnikom i Zakonnicom grać w pomienioną Loteryą.

Z Stambułu ...

Z Stambułu donoszą: Iż do tego Miasta przybył z Plumaerem Francuzkim JP. Lasocki, z upewnieniem Porty o w krotce przybydź maiącym do Niey od Generalney Konfederacyi Posle.

Krytyka Zagraniczna, Na Podroz po cudzych kraiach Nayiaśnieyszego Cesarza w Rzymie przeszłym odprawioną.

FRUCTUS, quos Augustissimus Imperator modernus JOSEPHUS II. Magnam Terræ peragrando partem, collegit.

1mo. Notum est, dum Prussia ad Regni Dignitatem eveheretur, hanc eidem non fuisse Simpliciter pro omni tempore concessam Sed cum Restrictione, id est: Quamdiu modo Vivens Familia Brandeburgica Eidem dominabitur. Indeq Si contigerit hanc Familiam extingui, in hunc modum provisum est: Prussia Polonica unietur illi quam nunc possidet Rex Borussorum, et utraq Simul juncta in perpetuum Titulo et dignitate Regni non gaudebit. In defectu Virorum Feminæ etiam ex eadem Familia descendentes hujq Regni hæredes instituentur, quarum tamen hæredum Viri tanquam Administratores Clari Ordinis Theutonici, ac Veluti Bonorum Ecclesiæ à Sede Aplica (: ad conformitatem Regni Neapolitani :) dependentiam, hoc Regnum possidebunt.

2do. Silesiam possidebit modo Regnans Monarcha

tanquam

tanquam praemium laborum et Victoriarum Suarum, quamdiu Vixerit. Post fata Vero Ipsius cum Magnus Dux Toscaniae Filiam Principissae Borussiae Matrimonio Sibi copulaverit, Provincia haec Eidem in dotem dabitur, excepto Principatu Glogoviens et Saganens, et iis quae ad Bohemiam pertinent, eamq Sub titulo Magni Ducis gubernabit utriusq Silesiae. Comitatq itaq Glaciens Imperatori tanquam Bohemiae Regi restituetur. Principatus Vero Glogoviens ac Saganens a Regnante pro tunc Electore Brandeburgico possidebitur.

3tio. Cum Gallia Ducatum Avenionens cum adhaerentiis, Sedi Aplicae restituere nolit, loco hujq Eidem Principatus Ratiboriens et Dominium Pilcoviens in Silesia assignatur. Deinde ut Religio Catholica in Germania integra et intacta Conservetur, Eppatq Vratislaviens in Archi Eppatum Sublimabitur, et duo Novi Eppatq Ratiboriens Scilicet et Glogoviens erigentur, quorum Eppi cum Eppo Lebusiens in Brandeburgia, Archi Eppi Vratislaviens erunt Suffraganei, Cujq Archi Eppi bona Simul unita Principatum efficient, hac tamen cum exceptione ut quamdiu Rex Vixerit, Nissa tanquam locq Sponsionis inter domum Borussicam et Austriacam ab Utriusq Monarchae militibq possidebitur, et Eppq in Suum Eppatum proxime introducatur, Archi Eppatui Magdeburgens Archi Eppq, Eppatibq Vero Mindensi,

Caminensi, etc

Caminens, Lebusiens, Habelbergens et Brandeburgens Eppi providebuntur, qui tamen temporalia bona hisce olim respective Eppatibus incorporata et modo jam Secularisata non possidebunt, Sed pensionem Annuam 10m Imperialium unusquisque accipiet, donec plene et ex integro non fuerit extincta Familia Brandeburgica.

4to. Commercia qualiacunque ex utraque parte libera permittuntur, cassanturque omnia extraordinaria Telonia et Vectigalia.

5to. Ut Bellum inter Moscovitas, Polonos, et M. Turcar Imperatorem exortum finiatur, Statuitur, ut Imperatrix Russiae Copias Suas militares ex Polonia evacuet, atque illius Regni Incolas Suo jure et legibus Antiquis frui Sinat.

6to. Curlandiam Stante vita Sua possidebit Biron, post cujus mortem Ejusdem Filio providebuntur bona libera atque immunia in Russia, Ei etiam permittentur bona illa, quae hereditario jure possidet in Curlandia. Supremum autem Terrae illius Regimen Principi Carolo de Saxe committetur, Cujus Filii in Eodem Regimine Eidem Succedent. Russiae vero loco Curlandiae, Assignatur Provincia Aszoff, Tartaria, Barbaria et Terra Circassiens.

7mo. Regimen Poloniae Secundum Antiqua Pacta Conventa instituetur, Super Quae Rex iterato jurabit. Hoc autem ut Exacte Observet, Suam Sponsionem Seu Guarantiam promittunt

promittunt ac interponunt: Imperatrix Russiæ, Domus Brandeburgica, ac Austriaca, nec non M. Imperator Turcarum. Dissidentes ad Officia Civilia admitti possunt exceptis tamen iis quæ ad Religionem Regni, et ad publica Ecclesiæ Negocia tractanda quomodocumque spectabunt.

8vo. Quod spectat ad Imperatorem Turcarum, Imperatrix Russiæ eundem juvabit, ut faciliori modo Provincias Darestam, Sevirām et partem Armeniæ a Persis possessam recuperare valeat.

9no. Vinculum hujus novi fœderis in Russiam et Austriam evadet fortissimum ac indissolubile, quod, Rex Poloniæ tamquam Procurator Magni Ducis Russiæ per desponsationem Ejus cum Archiducissa Austriæ Theresia Imperatoris Filia conclusum sit. Hinc etiam conclusa est Unio Ecclesiæ Græcæ cum Latina, ad quam unionem amplectendam Magnus etiam Turcarum Imperator Græcos in Suis Regnis ac Provinciis habitantes se exhortaturum pollicetur. Viennæ ædificabitur Ecclesia pro hominibus Ritus Græci quam Epps Carloviensis consecrabit, penes eandem Ecclesiam ex dispositione Augustissimæ Imperatricis extruetur Monasterium pro Patribus Basilianis, quorum una medietas assignabitur ex Terris hæreditariis, altera vero medietas vocabitur ex Russia.

10mo. Rex Prussiæ Jesuitas ex Hispania et Portugallia

Ejectos.

ejectos in Suas Civitates Suscipiet, cum hac tamen conditione, ut pensio Eisdem assignata exacte persolvatur, pro Quorum commoditate praeter Collegia in Silesia jam extructa, alia etiam in Krolewiec, Stettin, et Franckfort, aedificabuntur.

11mo. Hoc etiam pro Solatio Nostro Sciendum est, pulchram illam Britannorum Seu Regis Angliae Sororem Ludovicam Annam futuram esse Augustissimi Imperatoris Nostri Sponsam, Successor Throni Angliae desponsabit Sibi Principissam Galliae, unde fiet: quod quaedam Provinciae in praeterito bello per Anglos Gallis erepta modo restituentur, et insuper inexplicabile illud odium ac inimicitia erga Religionem Catholicam in Anglia extinguetur.

12mo Pro Regia Familia Stuartorum hic emanavit decisio, quod Sit Capax assequendi Regni Angliae Thronum, tamen nonnisi cessante Familia Hannoverana.

Haec itaque Sunt, quibus providé paci ac tranquillitati totius Orbis Augustissimus Imperator Josephus II. consulere Voluit.

Z Warszawy d. 25.a Januarij.

Na odgłos po Warszawie iż P. Korytowski Kommendant Garnizonu Lwowskiego wypuścił Garnizon Mościckowski do Miasta, mocno Imć. Lipski Kasztelan Łęczycki remonstrował to crimen.

to imieniem JchMciom PP. Podolskiemu Kaliskiemu, i Zanow-skiemu Rawskiemu, Wdom; a Kommissarzom Woyskowym dopominaiąc Się aby rzeczony Kommendant był tu przy-pozwany i przykładnie karany, aby tak zuchwałości Swoiey w Strzelaniu przeciw Konfederatom niedawney, jako i nieodwagi teraznieyszey przeciw Moskwie odebrał Nagro-dę; ale rzeczeni JchMość Kommissarze odpowiedzieli iż to tylko Vulgi fama, poniewaz od Tegoż Kommendanta inaczey raporta opiewaią, że Moskwa na przedmieściu a nie w Mieście stoi; Na to Reposuit JmP. Kasztelan to posłać umyślnego z Kommissyi na doskonalsze upe-wnienie Się: Czy fama Vulgi, czyli też Rapporta fał-szywe! gdyż WmPanowie Zkonfederowaney Rplitey będziecie w odpowiedzi.

Dnia 21° Labentis na Reducie w Pałacu Xcia Sułkowskiego na Nowym Swiecie odprawuiącey Się, gdy Kompania Maskowa JmPani Oginskiey Hetmanowy W. Litews. z licznych Dam i Kawalerow złożona, siadła wie-czerzać do Stołu, wtedy tak JmPani Hetmanowa, jako i JP. Ożarowski Pisarz Koronny, na Talerkach Swoich pod Serwetą podrzucone znaleźli Kartki, /: ktore i po innych znaleziono pokoiach:/ na ktorych po iedney Stronie nama-lowana trupia głowka z Napisem: = My za S. Wiarę i = Wolności Krew wylewamy i giniemy, a Wy Się cieszycie! =

na drugiey

na drugiey Stronie Stół, na ktorym goła Szabla z Na=
pisem: = Taka nadgroda w Warszawie cieszącym się=
będzie. = Te kartki mocne w cieszących się sprawi=
ły pomieszanie.

W tym Tygodniu podali Jezuici Ministrom tuteyszym Memoryał względem kontrybucyi od kommendy Rossyyskiey na nich nałożonych, że gdy rożne Collegia iuż są do szczętu zniszczone, a inne zubożone aby teraz ja=kiekolwiek spoczynek mieć mogli. A zatym wieść rozniesiona iż Jezuici ponieważ publico służą, są uwolnieni od wszelkiey kontrybucyi, non verificatur, bo de recenti na samo Collegium krolewskie S. Piotra kommenda Rossyyska nałożyła prowiantu: Żyta kor=cy 300, Owsa korcy 600, Siana pudow 3000 każdy pud po funtow 40. procz innych kontrybucyi na chorych czyli ranionych Moskalow 260 w Krako=wie leżących.

Powstaią też tu rożne rozruchy z przyczyny snujących się blisko Warszawy znacznych Partyi konfederackich. Dla czego kommendy tuteysze roz=ne tak Moskiewskie iako i Narodowe, od pierwszych swoich maią wszelką zaleconą ostrożność, Koza=kow na Forwachty do Piaseczna wysłano, a Moskwa na Trakcie Sochaczewskim podobnez Forwachty trzyma,

a na Pradze

a na Pradze koray po Gosciniach rozstawiani pilnuią, z ktorych 12 Konfederacya zymgnęła o pot mile od Pragi. Od Zwierzchnosci oraz Marszałkowskiey koronney Obywatelom tuteyszym, wszelka ostroznosc od ognia i gotowosc wszelka w przypadku gaszenia onego nakazana.

Sławny Zyd Szmul Faktor i Szpieg Moskiewski, Magazyn dla Woyska Moskiewskiego na Pradze trzymaiący, zakupił w dobrach Biskupa Kujawskiego 800 fur Siana i pieniądze za nie wyliczył, gdy prowadzone do Warszawy było od Konfederatow iest zabrane.

Nie jaki Jakubowicz, od Konfederacyi zbiegły a po rożnych Dworach i Gosciniach tabuiący miał skład zdobyczy swey w Skierniewicach Miasteczku Prymasowskim o mil 10 od Warszawy u niejakiego Jaworskiego, tego Moskwa ze wszystkim zabrała.

Ich Mosc Konfederaci Ziemi Zakroczymskiey nawiedzili JP.ᵐᵃ Kanikiera Cześnika Litewskiego w dobrach Jego za Wisłą w Gorze, i wziąwszy od Niego w pieniądzach kontrybucyi ₣ 4ᵐ, oraz wszystkę ammunicyą ktora się tam znaydować mogła, koni przytym idzonych 6. i Huszarow z Ich munderunkiem i końmi 10, z wszelką grzecznoscią odiechali.

JmP. Szaniawski Regimentarz, temi czasy miał Consilium bellicum pod Kaliszem, a Drewicz Podpołkownik

Moskiewski

Moskiewski po odprawionych dwoch Potyczkach z Konfederatami pod Dąbrową i Przedborzem, obadwa razy dla siebie nieszczęśliwych w ludziach, koniem i Ammunicyi wiele utracił, znayduie się około S. Anny pod niżey Piotrkowa.

JP. Grzybczewski Rothmistrz Konfederacyi Pomorskiey z 40 ludźmi w Stargardzie na kwaterze stoiący, z Prussakami tamże przybyłemi zwadziwszy się stoczył z niemi bitwę, w ktorey 12 Prussakow zginęło, zaczym za przybyciem kilkaset koni z pobliskiey Krola Pruskiego kommendy wzięty i do Krolewca zaprowadzony.

Miasto Gdańsk uczyniło Manifest przeciw Konfederatom Pruskim ex 6to Elapsi, że na Żuławach i po innych mieyscach do tegoż Miasta należących, kontrybucye i Żołnierzow z wyprawą wybiera.

Generalność w Bielsku na Szlązku będąca, z 24 Marszałkow i kilku Senatorow, jako to JmxaBiskupa Kamienieckiego, Krasina Wdy Bracl. Lito: Małachowskiego Sieradzkiego, Brzostowskiego Połockiego, Szczeczyńskiego Czerskiego, Ankwicza Bieckiego, Kasztelanow; Wessla Podskarbiego Wo, Wielopolskiego Marszałka Nadworne Koronnych, i wielu Konsyliarzow złożona, odebrawszy od Dworu Wiedeńskiego Insynuacyą, że lubo w Państwie Cesarskim ma wszelką Osob swoich obronę, jednakże że rady swe w tak znaczney liczbie a w iednym tylko mieyscu zakłada,

aby to,

C.

aby to nie dało okazyi Sąsiadowi do nieprzyiaźni, Życzy
Im tenże Dwor aby Się z Bielska do Transylwanii prze-
nieśli, gdzie dla nich 3 Miasta Są wyznaczone, do któ-
rych iuż taż Generalność przeniosła Się. Posłowie od Gene-
ralności do Dworow Cudzoziemskich wyznaczeni, w krotce
wyiechać maią; iako to; do Wiedeńskiego JX. Michałow-
ski Stolnik Krakowski, do Wersalskiego JP. Wielhorski
Kuchmistrz Litewski, do Berlińskiego JP. Skorzewski Generał,
do Stambulskiego JP. Suffczyński Kasztelan Czerski.

Z Kamieńca 13° Jan: piszą: gęste tu Są wiadomości
że Woysko Tureckie pomyślne zawsze odprawuiąc z Moskwą
potyczki, tak dalece że z tamtey Strony Moskale po nad
Dniestrem biegaiąc Wołaią: Dla Boha pożałuyte, Sol-
datow przysyłayte, bo hynut naszy. Jakoż ustawicznie
tędy maszeruią chcąc dać Sukkurs, ale przez Dniestr
ciężka przeprawa, na ktorym iuż trzeci raz Promy z
ludźmi zatopione zostały. Upewniaią oraz że na 20^{m}
ludzi Nowowerbowanych z Moskwy przyść miało, oraz
z haydamaczałego Chłopstwa na 12^{tys} przyprowadzono, ale
to ludzie zbierani i żadnego Exercerunku niemaiący.
Onegday przyszedł rapport do Kommendy tuteyszey, iż
Generał Podhoryczanin pod Jassami, niespodzianie napad-
szy Turkow na trzy tysiące onych wyciął. Lecz i tego
nie taią że w kray Moskiewski wtroczyło 200^{m} Tatarow,

Rownie postępuiąc

rownie postępuiąc iak Moskwa z nami, to iest ogniem i mieczem wszystko pustosząc. O Śmierci Cesarza Tureckiego fałszywa była pogłoska, ponieważ nietylko żyie, ale usilnie zaięty z Moskwą chce popierać woynę, tak dalece; iż pod gardłem zakazał aby w Państwach Jego nikt nieważył się wspomnieć o pokoiu, owszem Proces od duchowieństwa Tureckiego wyszedł, na którym Mufty z pieczęcią podpis ręki swoiey wyraził, zachęcaiąc Muzułmanow do odważney i męzkiey ufności na odpor nieprzyiacielow, z rozkazem iż ktoby ważył się sprzyiać Rossyi, tedy podług wyroku Alkoranu i wspomnioney klątwy wyklętym do piątego pokolenia będzie. Jest też i ta wiadomość: że chłopstwo w Smilańszczyznie i Humańszczyznie znowu się buntuie, których iuż kilkoset zhaydamaczonych liczą.

Z Madrytu de d. 19. Abr.: Przyszła ta wiadomość z Gibraltaru, że Cesarz Marokański, uprzedzony Cesarza Tureckiego umową i innych Potencyi dołożeniem się przysłał Ordynans do Admirałow i Woysk na Okrętach Morzami Żeglujących, aby po pięć Okrętow z każdego Portu, z dziesięciu Portow, przeciw Flocie Moskiewskiey iak nayprędzey wyszło. Tudzież i Wenecya ubezpieczaiąc brzegi morza swego od stanowiska i przyscia Floty Moskiewskiey, z 15. Okrętow Flotę wyprawuie.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 1.mo Februarij

Przybiegła tu z Siekc dobr X.cia Czartoryskiego Kanclerza W. W. X. Lit. od JP. Ktołowskiego Kommissarza tychże dobr, Sztaffeta; że JchMość PP. Walewski i Kościuszko z Ordynansu Konfederacyi Generalney, Stoiącey przez kilka Niedziel na Spalnie tamteyszym do Litwy, na przejazd JmćPP. Grabowskich, Starszego, niegdyś Marszałka Spisku Kalwinskiego Słuckiego, a Młodszego Generała Szeffa Leybgwardyi Litewskiey, Braci Rodzonych Kalwinow, onychże w areszt wzięli tak zręcznie, że i 40 Gwardyi z Regimentu pomienionego Generała w konwoiu idącey do obrony nie przyszło, nawet Generał Grabowski w Sianie ukrywał się, z którego z urąganiem wyciągniony, poprowadzeni więc do Generalności za granicę. Ta wieść JchM. nie tylko Dyssydentow, ale też Adherentow Ich i Moskwy mocno zasmuciła, przez co mocne były Rady u Rożnych na ten koniec, Rozesłano więc do wszystkich Kommend Moskiewskich, aby starali się przeyść i gdy będzie można onychże odbić, przytym Xiążę Wołkoński Poseł Moskiewski wydał deklaracyą, że jeśli z Więźniami Grabowskiemi (: którzy pod Protekcyą Imperatorowy zostaią :) Konfederacya postępować będzie, toż samo i Moskwa z Więźniami Polskiemi uczyni. O którym przypadku gdy ~~przestały~~ na pokojach Królewskich czyniono z żalem relacyą, JmćPanu Lipskiemu Kasztelanowi Łęczyckiemu,

Ten Zasmuconych

Pen Zasmuconych ciszac, deklarowat; Ze pomienieni O=
Jeszcani, moze Zostaliby wyspuszczeni, gdyby do General=
nosci Z prozbą i perswazyą delegowane pewne były Osoby,
to iest: Ze Strony Dyssydentow: JP. Goltz przyszły Mar=
szałek Torunskiego Spisku, i Umuch; Ze Strony Rycer=
skiego Stanu Katolikow, JP. Poninski Kuchmistrz, i Bra=
nicecki Lowczy koronny; Ex Ministerio, Xiaze Czartoryski
Kanclerz wielki, i Gurowski Marszałek Nadworny Litewski;
Ex Senatu Gozdzki Woda Podlaski, i Dzieribicki Kasz=
telan Brzezinski. Pomieniony Zart Adherentom Mo=
skiewskim niebył Smaczny, dobrym Zas Patryotom był
do ukontentowania.

Pewny Minister Polski w dzien Nawrocenia S. Pa=
wla, Rozkazał 4 Kogutow Zabiiacow na Swoią przynies"
Salę, i Z tych kazdemu porozdawał przezwiska; Nay=
okazalszemu Kogutowi Czarnemu dał Przezwisko Mo=
skal, Srokatemu grubemu Purczyn, pieknemu białe=
mu Partyzant Moskiewski, a Szarego Małego nazwał
Konfederatem. Gdzie w obecnosci wszystkich przyto=
mnych Koguty owe Rzuciły Się do Siebie, ale Kon=
federat tak Szczesliwie Walczył, iz Moskala na
placu Ubił, Partyzantowi Oczy wydziubał, i grze=
bień Z głowy Zerwał, i Purczyna nawet Skrzydłami
potłukł. Smiech ta Walka innym, lubo nie Ministrowi przyniosła.

w przeszły

W przeszły Piątek nad samym wieczorem na Krakowskim przedmieściu przed Bernardynkami 3 Moskalów z nasadzonemi bagnetami prowadzili jednego Konfederata w niewolą na Pragę. Za wstęp tych, spotkawszy trzech Szlachty porwali się do szabel i na Moskalów uderzyli, niedawszy im czasu do wystrzelenia do siebie, dwóch śmiertelnie ranili, i ci w kilka godzin umarli a trzeci skaleczony ledwo umknął, Konfederat uciekł i ta też Szlachta schroniła się, a pospólstwo im do bicia Moskalów kupiło się, żeby nawet tymi i kamieńmi na Moskalów idących rzucały, i byłby tumult powstał, gdyby warta z Zamku piesza nieprzypadła była wcześnie i pospólstwu kupić się więcey niezabroniła.

Z Wielkopolskiego kraiu niepocieszną tu odbieramy Relacyą o przegraney z Moskwą JW. Regimentarza Szaniawskiego, w ten sposób.

JJ. P.P. Ken i Drewicz Półkownicy Moskiewscy, w 6me Woyska uderzyli na JW. Szaniawskiego, Regimentarza Generalnego 3me Woyska pod Kaliszem kommenderującego, który po wysłuchaney Mszy S. w Kaliszu ruszył z Woyskiem obviam Moskwie, i o milę pierwsza straż z awangardą Moskiewską (: to było w Niedzielę :) pomyślnie potkała się, bo na 300 Kirasierów Moskiewskich wyciąwszy, przymusiła całe

Woysko

Woyska Moskiewskie do Reyterowania Się (Zwłaszcza że i bokowe Straże Szaty Moskiewskie Zpędzili:) aż do Stawu Miasta. Z Konfederackiey Strony w ten czas Zginęło 11, i z Woiewódzki Towarzysz z Kommendy Wyszogrodzkiey, a drugi P. Kowalkowski Raniony. W Poniedziałek i=tem bokowe Straże napadłszy w lesie na szaty Moskiewskie Zagnali ie aż w Miasto Staw, z którego Zaraz Drewicz Reyterował Się do Warty, a JW. Szaniawski Stanowszy w Stawie wysłał Za Nim JW. Kadłubowskiego Marszałka Ziemi Zakroczymskiey w 900 ludzi, który uganiaiąc Się Za odwodem Moskiewskim niemało moskwy ubiwał, i w iedney Wiosce Zaskoczywszy 20 Kozaków onych wybił, pod Samą Wartą Pikiety Moskiewskie iedne pozabierał, drugie do Miasta Zagnał, którego z całym Woyskiem Sukkursuiąc JW. Szaniawski, przymusił Drewicza Ze Stratą niemało Moskwy, Reyterować Się ku Dobry, po między lasy, w tey poniedziałkowey potyczce Żaden z Konfederatów nie zginął, nad kilkunastu nieszkodliwie Ranionych, Moskwy Zaś przeszło 200 trupem padło i 25 Niewolnika dostało Się, który Zeznał Że Kommenda Drewicza przeszło 6 tys. ludzi Zawiera. Zaczym inni Marszałkowie radzili JW. Szaniawskiemu aby niemaiąc i trzech Tysięcy Woyska, kontentować Się tym Awantażem, a całą Nocą Reyterować Się na dawne Mieysce pod Kalisz, i tam z

deklarowanym

deklarowanym Sukkursem Malczewskiego złączywszy się
mocnieyszym został lub do dania Odporu Nieprzyjacielowi
lub do prześladowania onegoż, lecz JP. Szaniawski zagrza-
ny temi awantażami i chęcią Sławy, nieusłuchawszy Rozro-
ney Rady wyszedł tejże Nocy za Drewiczem, w pierwszey
Straży JWo Bukowskiego Półkownika, kommendy JPo Dzier-
żanowskiego z Chorągwiami Polskiemi kompatowemi
Buławy Wielkiey i Polney, ciągnąc sam za nim z
całym Woyskiem. Moskwa tym czasem porobiwszy w
Lasku Zasadzki, w pobliskiey za nim Wiosce uszykowa-
wszy się, Armaty w Austeryi prosto na drogę którą
konfederacya iść miała wyrychtowawszy, stała. Do zbliżającego
się więc JWo Bukowskiego z Zasadzki Moskale wydali o-
gnia, ale zaraz od konfederatów obskoczeni, utraciwszy
kilkanaście ludzi ledwo pouciekali do obozu swego, prze-
to zaraz Moskwa bić z Armat na domysł do lasku za-
częła, pod którym niewidząc (dla ciemney Nocy) gdzie
Moskwę attakować, konfederacya w Szeregach stanęła,
nieodbierając żadney szkody od kul armatnich które górą
świstały. To Strzelanie trwało Noc całą bez naymniey-
szey konfederatów szkody, oprócz co granat jeden z wy-
puszczonych od Moskwy zkaleczył pierś szeregowemu, jako się tedy roz-
widniać poczęło, tak dla przybliżonego od Naszych Mo-
cnego attaku, jako dla wystrzelonej od Jnżeniera Naszego

jedney Armaty

jedney Armaty Moskiewskiey i przy niey trzech ludzi ubitych,
zostawiwszy półtorasta przeszło na placu ległych, bez porząd-
ku reyterowała się Moskwa pod Dobrą, wioskę: tu dopiero
wszyscy Marszałkowie radzili i prosili JW. Szaniawskiego
aby pozwolił obcessem nieprzyiaciela zmieszanego gonić
nie daiąc mu czasu wytchnięcia i porządnego szyku, o-
bieciuiąc zupełne zwycięztwo. Z naszych bowiem i wtedy
niewiele zginęło tylko z Półku Byszewskiego 3 Szeregowych,
a Porucznik postrzelony, od Sochaczewskiey Kommendy Chorąży
ieden, od Wyszogrodzkiey JP. Żaba nad Husarami Porucznik
z 8. Husarami zginęli. Lecz JW. Regimentarz zaufany
w szczęściu dał czas rekolligowania się i uszykowania Mo-
skwie za górką, postępuiąc przeciw nim uszykowany, z
obu stron nieustanny trwał ogień do samego południa
z mocną zawsze Moskwy stratą, bo za każdym prawie
od Konfederatów wystrzeleniem ledwie nie po kilkadziesiąt pa-
dało Moskwy, gdy tak szczęście służy, wpadaią kilka
set Kirasierów i Kozaków na prawe skrzydło z komputo-
wych samych Chorągwi Polskich złożone, zaraz też udaie
się do ucieczki, JP. Kleyski na odwodzie będący, za miast
wstrzymać i sukkursować uciekaiące skrzydło, sam się
z swoim odwodem do ucieczki obrócił. Zaraz zamieszanie
stało się w woysku, Regiment Skorzewskiego z Piecho-
tą i Ułanami w korpusie stoiący, wydał ognia do uciekaiących,

Ułani

Ułani chociaż kilkunastu zbili, jednak zawrócić uciekających niemogli; JP. Malczewski Marszałek ~~Sochaczewski~~ wyszogrodzki za uciekającemi uganiający się, gdy koń pod nim padłszy kark złomał, otoczony od Moskwy wzięty, Lewe skrzydło jeszcze z konfederatów złożone i korpus odważnie ozięło i żwawie, ale gdy JP. Kaletubowski Marszałek ~~Wyszogrodzki~~ Zakroczymski z Moskwą uganiający się postrzelony, i JP. Szaniawski z kilkunasto otoczony od Moskwy mężnie spisy przecinający ranny, wzięci zostali, w tedy Regiment Skorzewskiego kazał konfederatom na odwrot, i sam z Ułanami konfederatów i piechotą odstrzeliwając porządnie rejterował się do Warty, z której dopiero każda konfederacya jako to Załęski Sieradzki, Pressemberg Warszawski, i Szpowski Sochaczewski Marszałkowie jako też Regiment Skorzewskiego, piechota i Ułani w różne poszli strony. W tej akcyi prócz Marszałków wziętych, niesprawiła konfederacya w zabitych na placu nad 150. i 120 piechoty z 6. Armatami w niewolą wpadłych, jeżeli zaś z uciekających jest co od Moskwy zabranych lub ubitych, niewiadomo, Moskwa jednak lubo w tej ostatniej potyczce dla niesubordynacyi naszych plac otrzymała, przecież w niej utraciła przeszło 400 ludzi.

Z Białego Stoku de d 25. Jan. donoszą: że JP. Sawa Rothmistrz konfederacyi tam przybywszy oddał winną rekognicyą J.O. Jmć. Pa. Krakowskiej Hetmanowej W.K.

i ustraszał onego

i upraszał Onego o danie mu Milicyi Nadworney, tudzież Janczarow i Węgrow, ale na wielkie Remonstracye tegoż JmPana Hetmana odstąpił swey pretensyi, Armat tylko 2, i kilku ludzi do tego sposobnych danych sobie wziął. Penize w Lucyi złapawszy z Rabusiow konfederatami mianuiących się, iednego z tych o Rabunki przeświadczonego rozstrzelać kazał, a dwoch z Kozami okarawszy wziął z Sobą. Penize w Węgrowie od Kupcow, za Rewersem Jm danym, kilkanaście Kostawow Sielna zabrał, a Pocztmaystrom Węgrowskiemu koni 11, Sokołowskiemu trzy. A gdzie tylko przechodząc popasał i nocował, tam żadnego z owego mieysca niewypuszczał poki się nieruszył, i wszelki taki Rygor jako i ostrożność zachował, powiadaiąc wszędzie że za nim Woyska Konfederackiego ciągnie 5tum.

Od Podola i Ukrainy donoszą: Że Sztabsofficerowie Woyska Rossyyskiego, przewidziawszy dalsze swoie niebezpieczeństwa dla szczupłości Woyska na Podolu i Wołoszczyznie znayduiącego się, pisali do Imperatorowy Jeymci upraszaiąc o 50 Woyska dobrego na poparcie Woyny z Turkami, a że im tylko 10 przysłano, i to zebranych parobkow, musztry Woyskowey nieumieiących, przeto kilkadziesiąt Gorney Rangi Officerow za służbę woyskową podziękowało.

Z Wilna

28.

Z Wilna de d. 23. Octobris. Moskwa znowu zaczęła aggrawować dobra Xcia Radziwiłła Wdy Wilenskiego, ponieważ z Xstwa Birzańskiego przystawuią tu Prowianty i Furaże dla Woyska Moskiewskiego, z dymu po iedney Cwierci Beczki Zyta, po iedney Cwierci Owsa, po 4 Garce Krup, i po 4 Pudy Siana. Takowyż Prowiant i z innych dobr Xcia Wdy nakazany, nawet twierdzą że ze wszystkich Jego dobr i pieniężne Intraty Moskwa zabierać będzie, oskarżony ma bydź bowiem od wiadomych swych nieprzyiacioł, że za Granicą siedząc ludzi tamże werbuie, i konfederatom ze wszelkim moderunkiem przesyła.

Z Minska piszą: że dwa Pułki Woyska Moskiewsg. pomaszerowały do Główney Armij na Podole, a zaraz nie mers odiedzie do Smoleńska na Obięcie tam kommendy nad nowo erygowanym korpusem, inni głoszą że wcale za Woyskową służbę podziękował.

Od Granic Tureckich donoszą że JmP. Podczaszy Lite miał bydź wołowany do Stambułu, i tam z Obozu swego wyiechać, i że w Stambule tmis Abre Ami etapsi z zwykłą uroczystością publikowane było zwycięztwo otrzymane pod Benderem nad Moskwą. Natężenia oraz są czynione Sarra Tureckiego i Doktorow Prawa kontynuowania na przyszłą wiosnę żwawego Woyny z Moskwą. Tyższe Rady 200m Tatarow destynowano do Kraju Moskiewskiego, aby tam

i tey Zimy

i tey Zimy ogniem i Mieczem dokuczali Moskwie.

Krytyka na wziętych Grabowskich.

Od Naydawnieyszych czasow kto Słyszał? kto powie?
Żeby Pchorzem trącili Reymentow Szeffowie.
Z Siela jednak o Grabowskich w tych dniach znać dano nam
Że ieden do Komory, drugi Skrył się w Siano.
Młodszy Zuchwały Junak co w dziesięć Zołnierzy
Na Sto ludzi lecz w Słowach odważnie uderzy,
Za miast dania odporu Zakopał się w Brogu,
I jako niepyszny za łeb wzięty z barłogu.
Męztwo tych Generałow przyznam Się, u Swiata
Zieдna Im nieposlednią Sławę w pozne lata.
Cieszcie Się Dyssydenci wszak Wam przybył nowy
Zaszczyt, Że Się tak pierwsze popisały głowy.
Za Wasze Spiski, bunty, Skutkiem iest kar Boskich
Smierć Golcza, i Zabranie Obydwoch Grabowskich.
Tamten Zycie Zakończył, tym Zaś Straż przydana,
Niewykręcą Się Szydłem, ani Wiązką Siana.

Z Warszawy d 8.[va] Febr:

Temi dniami przybyły tu z Częstochowy Jmć Przeor tameczny, i podał Supplikę JkMci Wołkońskiemu Posłowi Moskiewskiemu, upraszaiące Umnieyszenia nałożoney na tęż Forteцę Kontrybucyi 6000 # Zwłaszcza Że iuż ieden tysiąc # wypłacili, ustąpiono Im tedy Się 4[m], więc
ieszcze

jeszcze zapłacić maią tysiąc Czerw: Złot. Na Collegium także Jezuickie takaż nałożona kontrybucya; na z 4 wypłaconych zakonniczyła się.

Głoszą tuż (w czym jednak potwierdzenia trzeba) Że JP. Murawski miał się zemścić krzywdy JPa Szaniawskiego nad Drewiczem, co w bitwie Mu znacznym Moskwy pod Kaliszem.

Czytamy też to koncept Anonymi nieźły, to iest:

List JPana Raba Kapitana Gwardyi Pieszey Koronney do JmPana Mostowskiego Wdy Mazowieckiego z Pol Elizeyskich!

Z tey zaciszy, w którey z łaski JWWmPana jestem ulokowany, mam Honor nadgłosić Mu się. Chciey przyjąć hołd winnych dzięków za obmyślenie umieszczenia mnie tak swobodnego, jakiego pewnie Kassa Regimentu Gwardyi pieszey koronney /: w którym część nayznacznieyszą życia mego przebyłem :/ wygodnieyszego dać by mi nie potrafiła. Ciekawość nie obumiera i w Cieniach. w Garderobie Plutona tak szepcą, tak zmyślaią, tak chwytaią nowinki, jak i w Warszawie. Wszczęte rozruchy w Polszcze, budnią cokolwiek podziemne Państwa; z chciwością od lat 2, czuwam nad przewozem na przybywaiących, chcąc mieć wiadomość o wszystkim co się w Polszcze dzieje, nim ich tłum otoczy i do dociśnienia się do nich trudność uczyni.

Dnia

Dnia jednego przechadzałem się według mego zwyczaju nad brzegiem Acherontskim, w kompanij Kawalera z Damą, z ktoremi z podobieństwa losow naszych żyłem w przyiazni. Mężczyznę żona cum adminiculo prozbu Sukcessyonalnego jako niewygodnego męża sprzątnęła, Białogłowa zaś za paszportem J.W.o Krerkowskiego Woiewody Chełminskiego qua Szaro=wnia trafiła do nas. Przechadzałem się tedy jakom mowił z niemi, aż Charon zapocony zawiia do brzegu z pełną łodzią Cieniow, po Szarawarach i Stroiu całym poznałem że to polskie Cienie, poskoczyłem tedy spiesznie, i pierwszego ktory wyszedł z promu Nieboszczyka, prosiłem usilnie żeby moią Ciekawość uspokoił. Powiedział mi tedy że sam zginął od Spisy nieprzyiacielskiey, że Polska rozszarpana od kocha=iących ią i nieprzyiaznych, i że nigdy w tak krytycznych nieznaydowała się okolicznosciach. Że jednak w tey nawał=nosci sunął się mąż jeden do Steru Nawy bliskiey rozbiia się, a że <u>Tu es ille Vir.</u> <u>O! fortunatam Natam Te Con=sule Romam!</u> Dołożył i to że nieuważaiąc na nierozum gminu, ktoryby się zapewne niedomyslił Ciebie do tego powo=łać dzieła, mimo wszelkiego spodziewania Samęś się obrał gło=sem Narodu i ogłosił Dyktatorem. O! Skutki patryoty=czney żarliwosci! nie proszonemu, niezadanemu, tey się podiąć pracy! Wnoszę: że bez pochyby pod Tobą Dykta=torem pewny Magister Equitum JP. Michał Konkowski.

Tu Consilij

32. Tu Consilij plenus, ille Manu promptus, jako mam tego na So-
bie dowody. Jakaż się to otwiera nadzieia dla Polski, gdy
do Iey ratunku takie się biorą Rece! w Tobie się bowiem
tęż przymioty do tego umysłu, z ktorym Sames się tym
Urzędem zaszczycił nayprzyzwoitsze. Coby w drugim było
przywarą, w Tobie jest głęboki polityki maxyma; bo chci-
wy cudzego a swego oszczędny, na nieprzyiaciela nauczać
będziesz żwawie, bo ktoż w tym wieku przyiaciela znay-
dzie! Vide, cui fide. Misternie jednym Życie bo się będą
na przeszkodzie, drugim Fortunę wydzieraiąc; pokoy narodo-
wi gotować będziesz. A że znasz, iż pieniądze i bogactwa
źrodłem są korrupcyi i Instrumentem utrzymania niespo-
koyności i wszelkiego złego, więc postarasz się te wszystkie
ogarnąć; abyś uiął twym spół Obywatelom sposobu
niszczenia Oyczyzny. Tę Interpretacyą dać trzeba two-
im zamysłom, a nie taką jaką by złośliwość z pozorow
wymyślić mogła. Przyimiy tedy wielki Marszałku
bezstronne wyrazy ukontentowania, ktore czuię z twoich
pomyślności, nie są podchlebne; bom się urwien tę rozkosz,
ten pokoy w ktorym zostaię, i ktorym ciebie albo natura
w zwykłym swym biegu, albo ludzki sąd uprzedzaiący
naturę premiować będzie. Z głębokim piszę się
respektem. etc.

P.S. w rozlaniu się radości moiey, zaprosiłem do siebie
na kollacyą

na Kollayą dość znaczną liczbę Cieniow, z niemi cele=
browac będę dzień szczęsliwy, w ktory fasces Reipublicae
JWWmPanu oddane, nieobeydzie się bez tańcow. Przyia=
ciel ktorego mam u Dworu naszego, upewnił mnie pod
Sekretem; że Nayjaśnieysza Monarchini nasza Proserpina,
uszczęśliwi moy Balik swoią bytnoscią en Chauve-
Souris Tibi Soli. bo przyznam się JWWmPanu,
że tu u Nas w Piekle, JWWmPana czyny, wielką znay=
duią approbacyą.

Z Zamoscia piszą do d. 29.ᵒ Jan. Wzięcie JJPP. Jenerałow
Grabowskich, poruszyło Moskwę i Kozakow z Kocka, Lu=
blina i Krasnika ścigaiąc konfederatow dla odbicia rze=
czonych Arestantow. JP. Sawa umknął się od Tykocz=
na do Kryształyna, za ktorym w przeszłą Niedzielę Mos=
kwa z Grodna, a z Mazosza w Sobotę w liczbie 800
ściągnęła do Białego Stoku, a JP. Sawa w Goniądzu
będący, powziowszy o Moskwie za nim idącey wiadomość,
czekał oney w dobrym porządku, podzieliwszy swe Woysko
na dywizye, gdy Moskwa nadeszła w środek ukrytych
Jego Dywizyi, mocno porażona została, bo utraciwszy prze=
szło 300 ludzi do Reyterady przymuszona, lecz w tey
odebrała swieży Sukkurs, o czym uwiadomiony JP. Sa=
wa (: utraciwszy wszystkiego 64 ze swoich :) udał się do
Zielonej Puszczy, za ktorym znowu Moskwa pospieszyła.

Excerpt

E..

34. Excerpt listu z Kamieńca d. 27ª Jan.

Turkom znowu pod Benderem i Monastyrem i na innych mieyscach szczęście bardziey niżeli Moskwie sprzyiało, bo pod Buchorostem Rumelij Basza w 40m Woyska, maiora Adresta w 15m będącego znios, potym Gńrła Zametyna i Oberszteleutnanta na Saleturs przybytych, aż w bataliomierre usztyłowanych do Reyterady przymusił. Gmad ieden znaczny Moskiewski pod Benderem dostał się w niewolą Turecką. Moskwa ma się cofać ku Chocimiowi tak dla chorob głębiey w Wołoszczyznie zagęszczonych, jako i dla przyciskaiącey ią mnogości Tureckiey. Moskwa z pod Benderu z stratą niemałą swoią oddaliła się, przez co Bender ma kommunikacyą z Woyskiem Tureckim. Pod Ibrailowem nad Dunaiem dwa podjazdy Rossyyskie świeżo zniszczone od Turkow, gdzie Kommendant z 6 Officerami i 300 Strzelcami na placu legli, a z 800 Wołochow ledwie co który uszedł. Patryarcha, Archimandryta, i Hospodar Wołoski, z Latyczewa d. 25ª Jan. do Peterburga, z Protegniyą Carowey JeyMci wyiechali, a z Mołdawy wielu Wołochow i Grekow, z Zonami i dziecmi d. 26ª Jan. przeieżdżało tędy do Latyczewa. Podczaszy Litewski zapewne pod Benderem z Turkami znayduie się. Kilku Baszow destynowanych poszło na zbuntowanych przez Gńrła Gottleben Georgianow. Gmad Moskiewski Stoffel swoią Dyuryzyą do kupy zbiera, ktoremu Gmad Nowy

Podgorydzanin

Podgorzyczanin przyszedł na Sukkurs, i Maią attakować Turkow pod Tuczą.

Z Dukli de d. 2.a Febr. donoszą: Że JWP. Konfederaci d. 29.a elapsi JWP. Grabowskich tamtędy przeprowadzali; i pewnie już są oddani Generalności, ktora z Biały i Bielska przeniosła się do Węgier do Miasta Preszowa, ktore z innemi dwoma dla Konsystencyi Generalney Konfederacyi są wyznaczone od Cesarzowy Krolowy Węgierskiey.

Z Brześcia Litewskiego de d. 31.a Jan. piszą: Iż JmSc Branicki Łowczy Koronny, wszystkie Połki Ułanow, w okolicach Brześcia na Konsystencyach będące, do wyżey wspomnionego Miasta sprowadził, Szyldwachty znaczne postawił, i też Miasto na około Rogatkami opasał. Przyczyna tego ubezpieczenia się, iest krążąca w okolicznie Konfederacya.

Z Warszawy 15.a Febr.

Publicum tuteysze niepomału zatrwożyło się z przyczyny przystąpienia Konfederacyi, czyli Podjazdu 1000 koni z pod kommendy JP.a Malczewskiego pod Miasto Błonie 5 mil st. od Warszawy leżące, dotąd Moskwa też i na Pradze Stoiąca wymaszerowała na Sukkurs Moskwie z Błonia Reyteruiącey się, z ktorey 500 ledwie 200 uszło armat 6 i plac utraciwszy, lecz za nadeszłym wczorayszym Sukkursem 800 ludzi wynoszącym, przymuszeni Zostali Konfederaci do Reyterowania się utraciwszy 4 Swoich

Swoich na 200 i iedny Armatę Żelazną, lubo i Moskwy w tey powtorney akcyi legło że 200, samych zaś tyle drugie było; których od dnia 12° /: w który ta potyczka była :/ aż do dziś po 20. 30. i 40 Wozow to do Warszawy, to na Pragę przywożą, a dziś 20 Wozow samemi ładownicami Moskiewskiemi i bronią z pobitych Moskalow napakowanych przyszło. Z Nadarzyna zaś /: kędy druga Partya Konfederacka uderzyła na Moskwę :/ 84 podwod samych Moskalow tu przywieziono.

Z Myszyńca nadeszła wiadomość że tam JP. Sawa miał potyczkę z Moskwą, w ktorey 180 Moskalow i ieden Officer, a Konfederatow 19 i Rotmistrz ieden na placu legło, byłby i daley tę potyczkę JP. Sawa kontynuował, ale dla nadeszłey piechoty Moskiewskiey z Armatami, reyterować się musiał.

Ze Lwowa de d. 13° Jan. piszą: Iż tam pewna od P.na Witte do Xżny Kantakuzyny przyszła wiadomość, jako we dwoch mieyscach Turcy Moskwę na Wołoszczyznie bardzo porazili. I że Wołochow, Multanow, i Żydow moc wielka temi czasy do Polski uchodząca, tułą się po Miastach i Wsiach, bo nietylko że Turcy w Multanach wszę palą, ale Obywatelow tameczynych, jako tez i Żydow, w pień wycinaią. JMP. Podczaszy Litews. i z nim Konfederaci, wraz z Chanem w Obozie Tureckim znayduią się.

Z Kamieńca

Z Kamieńca de d. 3a Febr. donoszą: Że Armia Rossyyska w tych czasach z Polski, ma wymasierować do Chocimia, i Sam Feld Marszałek Romanzow z nią poydzie, ponieważ wielkie Woysko Tureckie po tey Stronie Dunaiu pod Benderem i Kiszą znayduiące się i kordony swe rozciągaiące, dało poznać po kilka razy Woysku Moskiewskiemu porażonemu Moc i Mnogość Sił swoich, Lecz teraz Te Rapporta do Feld Marszałka nadchodzące świadczą, że do tąd nieprzestaią Turcy pomnażać się z za Dunaiu na Wołoszczyznę przybywaiące, a Moskwy niemało ubyło, kiedy Osmset tamże ubitych, i z tamtąd na tę Stronę Tarney przewiezionej, rachuią do tey daty z ran i chorób zagęszczonych, od Nowego Roku 8 tys. umarły.

Od Granic Wołoskich de d. Ultima Janu. donoszą: Iż gdy na usilne Żądania Cesarza Tureckiego, Cesarzowa Wdowa Krolowa Węgierska, w Państwie swoim granicom Tureckim przyległym, pozwoliła dla Woyska Tureckiego skupowania Prowiantow, i w Transylwanii w pogranicznym Mieście Aradzie swoim założenia Magazynu, który znacznie od Turkow iest uprowidowany i od kilkuset strzeżony, tedy 4mo Woyska Rossyyskiego, chcąc rzeczony Magazyn lub zabrać lub spalić i Turkow wyciąć, w pomienione granice Węgierskie wpadło, ale

w kordonie

w kordonie będące, i Straż granic Swoich tam trzymaiące Woysko Austryackie, uwarało Zuchwałość Moskiewską, gdy 2500 Moskwy wyciowszy, reszta onych z tychże granic wyparowało, i kommendant dał znać zaraz o tym do Wiednia.

Z Preszowa d. 1. Febr: donoszą: Że Jmć Wielkorski Kuchmistrz Litewski od Jmłności Konfederowaney wysłany do Dworu Wersalskiego Poseł, będąc w Wiedniu pisał do JW. Mokranowskiego w Paryżu będącego, aby Stancyą dla niego naiął, i Ekwipaż potrzebny przysposobił, dla czego nieprędzey z Wiednia ruszył, aż odebrał upewnienie o wszelkiey na przybycie jego gotowości. Wzaiemnie JW. Mokranowski pisał do Jmłności z doniesieniem, że do niey od Krola Francuzkiego wyznaczony iest Posłem JW. Durand, ktory w krotce tam wyiedzie, aby tedy dla niego Stancya i Equipaż były w gotowości. Dodaią i to że Jmść X. Biskup Kamieniecki będąc w Wiedniu z przyzwoitą od Cesarstwa był przyięty ludzkością, a po publiczney Audyencyi do Drezna wyiechał, ktorego przyiazd poprzedził wysłany od Konfederacyi Poseł JW. Sulistrowski od Dworu Drezdeńskiego mile przyięty, i na Audiencyi mianey wdzięcznie wysłuchany, za nim przybywszy Jmć Biskup do Drezna, nietylko przystoynie przyimowany, ale w Karecie Nayjaśnieyszego Elektora po Dreznie ieździ.

Z Strasburga

Z Strasburga d 18.a Elapsi, niektore namieniaią listy, że Potencya Francuzka, daiąc pomoc Konfederacyi Polskiey, od dwoch innych Potencyi tey 35 Zakupiła Woyska, ktore w następuiącey Wiośnie z Konfederatami łączyć się maią.

Z Rzymu de d 13.a Jan: Xżna Jabłonowska Woiewodzina Bracławska przyiechała do Rzymu w Wigilią Nowego Roku w Południe, ktorego dnia oddał Iey zaraz Wizytę Kardynał Iork, Syn Niebosczyka Pretendenta Angielskiego, a w dzien Nowego Roku, Brat Iego Rodzony Starszy Xże de Galles, potym Pas Rzecz Rzymska i Nobilitas Romana, zaczeła teyże Xżnie wizytę odda: wać. Imx Kierski Biskup Przemyski, i Lanckoroński Kasztelan Kijowski z Żoną w Wenecyi teraz będący, na Wielki tydzień w Rzymie znaydować się będą. Księża Iezuici Portugalscy, że niemieli Sufficiencyi dostarczaiącey do pożywienia w Panstwach Papiezkich, rozesłani byli od Niebosczyka Papieża, po roznych Plebaniach, Kapellaniach, Szpitalach i Szkołach Miast Włoskich, teraznieyszy Pas Ojciec S. kazał Im się wszystkim do Rzymu zgromadzić, daiąc Pensyą na każdego z Kamery. Prałat Antonelli iest naznaczony na Audytoryą do Lizbony, ktory będąc a teneris Annis przyiacielem Iezuitow Ekskuzował się z tey audytoryi, aby będąc wiadomym Nieprzyiaźni Iezuickiey

Jezuickiey, gdy się zdarzy okazya, obowiązanym będzie koniecznie obstawać przy niey, a przeto może będzie dla nich lapis offensionis. Lecz Oyciec S. odpowiedział: iż zna dobrze Jego przywiązanie do tego Zakonu, przeto dla Jegoż lepszego dobra i potrzeby zdało Mu się onego tam postać, z upewnieniem że już teraz niebędzie pro lapide offensionis. Krol też Hiszpański pisał do wszystkich w Państwie swoim Biskupow, a żeby sumienne dali świadectwa, o nauce i obyczajach Jezuickich; Jakoż dali favore tychże wyznając: że z wygnaniem Jezuitow, poszła z Ich Dyecezyi pobożność, dla dzieci edukaya, dla Biskupow pomoc. A kanonik iuden, Eleemozynaryusz Dworu Madryckiego, wygnanie Jezuitow utrzymuiący niesprawiedliwe tak w rozmowach swoich jako i pismach wzięty był w tenczas ad strictissimos carceres, teraz z instancyi zupełnie jest uwolniony.

Uniwersał JW. Paca, de d. 24. Jan.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie Marszałkowie, Konsyliarze, i cały Stan Rycerski związkiem Spolney Konfederacyi złączeni.

Z ostatniey wybijaiąc się toni Rzplta Polska, wszystkie do pozwoloney (: przez Prawa Boskie, Prawa Natury, i prawa Narodow:) obrony; przed się biorąc sposoby, nieuyzała się nigdy z tey ludzkości, ktora szczegulnieyszym sposobem oświecone Narody od dzikich różni: Z nieprzyiacielem tylko

w polu

w polu czyniła póty, Smierć niosąc; póki oręż obronny wzajemnie groził. Z Adherentami na samym tylko Ostrzeganiu dosyć miała, pilnie jakiegożkolwiek bądź niewczesnego i bezprawnego strzegąc się kroku. Z Samemi Dyssydentami; pierwszemi tego fatalnego w Oyczyznie Naszey Ognia Authorami, Żzal rzeczpospolita postępowała delikatnością; czy gdy się na nich skarżyła jako na burzliwych Oyczyzny Synow, Oszczędzała iednak Ich jako Szlachtę i wspołbraci. Niepodległały Dobra Ich tylko równie z Inemi zwyczaynym Wodztw tchurzatom. Wolała w Ciele Swoim cierpieć część niejaką Zarazającą, niżeli Kray kwitnący, w dzidzie przez Miecz i Ogień Zamieniać Pola i pustynie. Lecz kiedy taż Szlachta Smutnym nauczona doświadczeniem, iż Zapamiętała sna własną, i własney Oyczyzny Zgubę i Duszę; z występku brnąc w występek, przez zbrodstwa domierzając przestępstwy, w głąb niepraworości Ostanowszy; contemnunt eum in profundam Venerint; kiedy tyle już wylaney krwi niesyci; Zagranicznego Nieprzyiaciela mostkała, do nowych a codziennych podniecając morderstw. Kiedy na niezliczone popiołow stosy Slepi, nowe przez nich we wsiach i Dworach, cnotliwych i Umiarkowanych obywatelow wzniecają pożary. Kiedy Zabraniem poświęconych w Senacie i Stanie Rycerskim Charakteru Osob niekontenci, przez inspirującą mośkwie, z obywatelow spokoynie w domu siedzących, i tęskliwie na nieszczęśliwe Oyczyzny losy

doczekujących

doczekujących, nowych codziennie czynią niewolników. Przymu=
szeni będziemy per Repressalia wydać Regestr Zdraycow Oy=
czyzny, a głowy Ich, z głowami Zboycow i banditow porownać.
Przymuszeni będziemy wydać Ordynans Kommendom Naszym
aby Imie takowych w Kraju Naszym, aż do Niemowlęcy krwie
wyplemione i wyniszczone było. Przymuszeni będziemy per
Repressalia niszczyć wzaiemnie Ogniem domy Ich i Osiadłości,
obierając raczey ciągłą całego Kraiu pustynią, niżeli aby
niektore zostawały się miejsca Nieukaraney Zuchwałości,
mieysca fatalnego Zwycięztwa, mieysca czyli Smutne Swiade=
ctwa posagi. Lecz jak Siła z tąd cierpieć będzie ludzkość
Nasza, jak Siła bolić będą te powszechne a już już w krotce
per Repressalia Nieuchronne Nieszczęścia! Jaką Nas przed
oświeconemi Narodami niezatartą Niesławą! Jakich Niewinnych
a z ostatnią walczących rozpaczą łez niewycisną powieki! Niech
się nad tym ten każdy zamyśli, ktory cieżeli już Obywatel=
skiego zaparł się Imienia, bydź oraz człowiekiem niech
wstydzi się. My ten okropny wyrok wstrzymuiemy ieszcze,
Kommendom Naszym innych niewydaiąc rozkazow, nad
pilnąc wszędzie karność i Sprawiedliwość, jeżeli gdzie oder=
wane kupy mimo Intencyi zwierzchności jako tropą swywolą
te wszystkie kary i zniszczenia godne, oraz za bandytow
poluzaiąc; Spodziewamy się że w Sercach na zgubę Oy=
czyzny zaprzysięgłych wzbudzą kiedykolwiek litość,

że

że w umysłach (:przez podszczucia i natchnienia Woyskiu Moskiewskiemu:) do tąd Sprzyjących oddalnione Obywatelstwo oszczędzi Nam przyszłości czynić to, czego że czynić nie chcemy; przed Samym Bogiem protestujemy Się. I że Woyskom Moskiewskim (: względem nas cnotliwych Obywatelow:) nieprzyiacielskim; (: względem Siebie:) Auxyliarnym; dyktujące od tąd zgodne z prawem Narodow kroki i przepisy, pozwolą Nam w losach Woyny czytać nasze przeznaczenia, i zazdrościć Nam niebędą w potomności, przynaymniey chwalebnego Obrońcow Oyczyzny Imienia. Czym osobliwie ktoszy własne poświęciwszy fortuny, cudzym z niepowszechną dyskrecyą do tych czas wybaczaią (:. Działo Się w Obozie d. 24.a Januar: 1770.o R.u

Michał Łaszcz Sta. Złotowski
Marszałek Generalny Konfed:

(:L.S.:)

Ignacy Bohusz Sekretarz.

Z Warszawy d. 22.a Febr:

W przeszłą Sobotę przeprowadzała przez tuteysze przedmieścia Moskwa na znak zwycięztwa, i zastraszenia ludu, 115 niewolnika niby konfederackiego i Armat 5 Spiżowych, jedną żelazną. Lecz i zwycięztwo a raczey Tryumf był obłudny, bo między tą liczbą prawdziwych konfederatow było 12, chłopow zaś po wsiach, drogach niby konfederatow pobranych 40,

a reszta

a reszta była przebrani Moskale, z Armat też jedna tylko była Zelazna konfederacka a wszystkie inne Moskiewskie, Armatę Zelazną w Wisłę utopili, a Swoie w Nocy na odwrot do Pałacu Poselskiego (: z kąd były wzięte :) odprowadzili. Obłędny tedy jakom powiedział był i Tryumf, i lud tym Widowiskiem bynaymniey Strwożony niezostał, ponieważ gdyby było 300 Moskalów Wiezionego Niby Niewolnika prowadzących przedtem na Pragę nieprzewiozłoby Się, lecz wie czyby Rożney kondycyi ludzie już nad Wisłę gromadzący Się, do odbicia nieporwali Się. wszakże jednak mniemany niewolnik Nazajutrz wypuszczony został.

Nadeszła tu na dniu Onegdayszym Wiadomość że Dywizya Jmć Pana Putawskiego pod Kozienicami, 200 Moskalów zniosła, z kąd na Pragę dzisiay Ranney Moskwy przywieziono 24 Wozy.

W przeszły tydzień przyiechał tu z Generalney Armij Moskiewskiey z Podola P. Litze, Adjutant Xcia Repnina przeszłego tu Posła, a teraz jako Generała w Wiezoney Armij przeciw Turkom będącego, że tedy znajomy tu iest wszystkim, więc aby przybycie Jego, porozumienia złego in publico niesprawiło, ~~więc~~ rozkazano mu z tąd w Nocy we Srodę przeniesć Się na Pragę (: niedozwoliwszy mu z nikim od Poniedziałku przybyłemu Widzieć Się :), a we Czwartek dano z 4 Postylionami przed Nim trąbiącemi

do Posła

do Posła Moskiewskiego w Charakterze Kuryera Zwycięztwo nad Turkiem świeże ogłaszaiącego, przybywał. Ale i to oszukanie wydało się wkrótce, a przeto pokazało się iż te wynalazki Moskiewskie dążą zawsze do oszukania, omamienia, i zatrwożenia Polaków według dawnego przysłowia Strachy na Lachy, które iednak teraz nie prawdzi się.

Excerpt listu z Kamieńca d. 1.º 8bris:

Pod Buchorostą Stolicą Xięztwa Mołtańskiego d. 18.º elapsi żwawa była potyczka Turków z Moskwą z której niemało ostatnich pod kommendą Gen.ła Benckan, bo z 10.m Moskwy tylko 2.m uciekło salwowało się i sam General Benckan zginął; przybył mu na sukkurs w 5.m General Łamżetow ale i ten potym z 3.m ledwo reyterował się. Też Generał Prozorowski z 1000 swych ludzi tylko we 200 uszedł na tę stronę Dniestru, a Pułkownik Brynk także z 1000 swoich ledwie w 60 nie dobitków dobrał się do Jarzowca, który parobków w kurach, w Kaszowie, i Zabłotowie zbierał, gdzie tylko jaka broń znaydowáć się mogła wszystkę zabierał, sługaszowe do reparacyi oney posyłał, a chłopstwu być z kosami, cepami, i jaką kto może bronią, w gotowości przeciwko Turkom bydź rozkazał. Dnia zaś 26.º elapsi przez Zieńkowce bardzo wiele podwod

przechodziło

przechodziło z barwami pobitych Moskalow. Smat Feldmarszałek Romanzow z Latyczewa juz ruszył, jedni mowią że do Mikołajowa, drudzy że do Międzyboza. Turcy i Tatarowie przez Dunay we 300^{m} z armatami Ammunicyami i wielkim dostatkiem Prowiantow przeprawili się i rozłozyli od brzegow Dunaiowych aż do Benderu, i codziennie więcey ich przybywa. Podjazdy z Turkow i Tatarow na wszystkie strony wyprawione. Niech Bog nas broni aby w Podole lub Polesie niewciągneli. Chłopstwo znowu buntuie się: we wsi Dołhopolu, kapłana Ruskiego swego Parocha, żywo upiekli, a we wsi Rybna Attamana bogatego zarzneli. Wołochow Multanow, i Żydow moc do Polski tuli się, bo Turcy w Multanach wsie palą, i bez żadnego względu obywatelow tameczsznych w pień tną.

Excerpt listu z Kamienca d. 14.a Febr.

Z Bohuszan Wołoskiego Miasteczka doniesiona nam że Połkownik Krynki we 2500. ludzi zamknął się w Miasteczku Bukoroscie, do ktorego Turcy w 15^{m} od Benderu przyszli więcey iazdy niz piechoty maiąc chcieli tę moskwę w Bukoroscie wyciąć i Miasteczko spalić, lecz przez 3 dni broniła się dobrze i z za murow Turkow razila, ktorey gdy nadszedł sukkurs znaczny w kommendzie Porta Zametyna, ten z boku uderzył na Turkow, ktorych 5^{m}

Swoich

Swoich ukrawszy reyterowali się do Obozu pod Ben-
der. Woysko Rossyyskie z tey Strony zbliżone nad
Dniestr, nieprzestaie przeprawiać się na Wołoszczyznę.
Cały obóz także iest do ruszenia w gotowości, lecz do-
kąd niewiadomo. Z okazyi tegoż Woyska wielkie
choroby wzniecieły się po Miasteczkach i Wsiach, gdzie
tylko kwaterem stali Moskale, tam ludzie umieraią.
W Połonnym samym 48 Cerkiew leży, a po wszyst-
kich niemogą nastarczyć chować umarłych.

Z Brześcia Lit. de d. 17a Currentis donieśli: Że nie-
którzy Obywatele tegoż Województwa tam ziechali się, i Sey-
mik złożywszy, Deputatów na Trybunał Litewski o-
brali, ale JP. Laskowicz Anczewski, przeciwko Cale-
mu Seymikowi, Jego aktowi, i tym wszystkim którzy
nań ziechali, i w Rady wchodzili manifestował się.

Z Kroszewa de d. 15. Febr. donoszą: Że JmP.
Krasiński in horas do Gmłności Sperater, który po-
przedzaiąc przybycie Swoie znaczne nadesłał Pre-
zenta zasiadaiącym w Radzie Marszałkom, do któ-
rych iakiś kawaler P. Pieczurzka Jego niepiszą; P. przez
kilka lat woiaiuiący po cudzych kraiach, przybył
z Rekognicyą teyże Konfederacyi, ominąwszy Oney w
krótce ułatwienia wszelkich trudności, i przywrócenia
Polszcze pokoiu.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 1.a Martij.

Regiment Leyb-Gwardyi Koronney Za Ordynansem Kommissyi Woyskowey, na dniu dzisieyszym wychodzić ma Z tąd w Krakowskie, dla Exakcyi Contingensu Jemu tamże należącego, ktoremu w konwoju aby od Konfederatow Zabranym niebył, assystować ma 3.ém Woyska Moskiewskiego.

Jmć PP. Szaniawski, Sygnitarz Pilzny; Kadłubowski, Zakroczymski; i Malewski, Wyszogrodzki; Marszałkowie, pod Dobrą przez Woysko Moskiewskie wzięci, tu są przywiezieni i lokowani w Officynach Pałacu mieszkalnego Jmć Pana Posła Moskiewskiego, ktory życzyłby Sobie Onych mieć Zamienionych Za JJMM. Grabowskich przez Konfederatow Zabranych. Z tych młodszy, Ex Generał Leyb-Gwardyi Litewskiey, pisał do Żony Swoiey tu będącey, i Półkownika Regimentu Zalecaiąc Onemu wszelki w Regimencie porządek; i że w krotce spodziewaią Się być uwolnieni. Z kąd jednak pisze, mieysca ani daty niewyraża.

Słyszą i to tu Za Rzecz niezmyślną, Że Woinemi czasy po kilkaset ludzi Pruskiego Woyska pod pretextem skupowania koni wchodziło do Polski, w ktorey teraz ma go Się już Znaydować 5. Artylleryia też Pruska Znaczna do Kurdzyna przybyła, na jaki koniec? niewiadomo.

Słyszą tu

Słyszą tu także że JP. Sawa Regimentarz w Konfederacyi napadł w Płockim na kilkaset Moskwy, 60 tysięcy złotych z Moskwy dla Pułku Posła prowadzących, ono wybił i pieniądze zabrał. Na zniesienie więc onego i złapanie kilka tysięcy Moskwy w pogoń poszło, jakoż od niey był oblężony w przeszłym tygodniu, ale odważnie uderzywszy na jedno skrzydło, szczęśliwie wyrznął się i w tey rejteradzie na 300 Moskwy ubił, swoich 60 utraciwszy.

Z Kozienic 12 mil od Warszawy, piszą: że JP. Patawski we 4 tysiącm Dywizyi swoiey z tamtąd pomknął się w Rawskie Wydztwo.

Z Sandomirza die 24a Febr: donoszą: że z różnych mieysc Partye Konfederackie na kilka tysięcy wynoszące ku Radomowi ściągaią, i że od granic Węgierskich aż pod Boranow, liczne Woyska Konfederackie widzieć się daią.

Z Kamieńca die 13a Febr: o potyczkach na Wołoszczyźnie jakich nowych nic nie donoszą, tylko że Armia cała Moskiewska ma in Martio wymaszerować na Wołoszczyznę, a JmP. Podczaszy Litew. z Chanem Tatarskim znayduie się za Dunaiem.

Z Żytomirza die 11a Febr: JmP. Stępkowski Oboźny Polny Koronny a Regimentarz Partyi Ukraińskiey zdał kommendę nad tąż Partyą JP.du Komorowskiemu, a sam za pozwoleniem Kommissyi Woyskowey bierze przed się podroż tu do Warszawy.

tu do Warszawy. Woysko Zas Jego z Kodni pomaszeruie w głębszą ukrainę ku Bohusławiu.

Od Granic Szlązkich i Węgierskich donoszą: że Woyska Austryackie i Pruskie na Granicach Stoiące, Oczekuią tylko do marszu Ordynansu; lecz do kąd? niewiadomo.

Z Rzymu de 27.ª Jan. donoszą: że Woyna na Morzu bliska, pewnie Zacznie się na Wiosnę. w Port=Mahon Stoią Okręty Woienne Rossyskie, dla których Anglicy wielkie Ammunicye dodaią. Flotta Francuzka i Hiszpańska w gotowości Stoią, podobno dla uderzenia na Flottę Moskiewską, przeciw której są w gotowości także Flotty Barbaryńskie, i Cesarza Marokańskiego. Archipelag przez Woienne Okręty Tureckie jest ubezpieczony. Genua i Sardynia także Spodziewaią się Woyny pewney. Wenecya przytym Morze Swoie przeciw Napaści Moskiewskiey Okrętami uzbraia. Zgoła tuszą: Że Morze i Ziemia Zapali się Woyną w nadchodzącey Wiośnie.

Z Peterburga donoszą Sztaffety: że za przybyciem tam kuryera z Wiednia, wielka między Ministerium Rossyskim nastąpiła trwoga i poróżnienie, w krotce potym Poseł Dworu Wiedeńskiego bez pożegnania z tamtąd wyiechał, a Moskiewskiemu z Wiednia we 12 godzinach Cesarz wyiechać kazał.

Extrait ~~z Warszawy~~

Extrait d'une Lettre de Varsovie du 8e Janvier, 1770. a l'Auteur de la Gazete du Bas-Rhin.

Vous ne devez pas être Surpris, que je ne Vous ai rien mandé depuis longtems, touchant les affaires de ce Royaume, parce qu'en effet il ne s'y est rien passé d'extraordinaire, et qui merite particulierement l'attention du Public. J'ai lû une grande partie de ce que les papiers publics de Vos environs ont dit des Evenements de ce Pays, et je puis Vous assurer, que Vous êtes très mal informé si Vous Vous en rapportez a leurs relations ou Absolument fausses, ou tronquées, ou deguisées. Il regne parmi les Nouvellistes des Vos Cantons une partialité en Verité tres-indigne d'une personne, qui fait metier de dire le pour et le contre, et qui ne doit jamais pencher en faveur de l'une ou l'autre Partie. Ces nouvellistes sont divisés en deux Sectes, et cette division suit naturellement celle des Religions differentes qu'ils professent. Lisez les Gazettes imprimées en Pays Catholiques, Vous y Verrez qu'on prend à taché de pallier les fautes des Confedérés, de deguiser leurs pertes, de grossir leurs avantages, de les supposer toujours plus Nombreux et plus redoutables, qu'ils ne le sont en effet. Parcourez les feuilles periodiques imprimées en Hollande,

ou dans

ou dans les Contrées Protestantes du Nord, Vous Serez etonné de Voir la partialité outré qui y Regne contre les Confederés et en faveur du Partie opposée. Vous y lirez des bruits absurdes et controverses; tantot d'un Soulevement a Constantinople, et tantot de la peste et de la famine qui y Regnent. A en croire ce papiers ou plutôt leurs Auteurs, les Confederés Sont aux Abois, et deux ou 3me hommes qu'On fait Marcher contre eux Vont Eteindre en Pologne la fureur des Confederations &c: Cependent On continue de Se battre, les Confederés pullulent d'un coté pendent qu'On les detruit de l'autre, ou plutôt les deux parties Se detruisent mutuellement, et je defie a qui que ce Soit de Savoir bien au juste de quel coté Reste l'aventage. Vous ferez donc bien de continuer a garder la Neutralité comme Vous avez fait jusqu'ici, de ne pas epouser des querelles aux quelles Vous ne comprenez pas plus que ceux qui Se les font et de Saisir toutes les occasions de jetter du Ridicule Sur les fourbes et les fanatiques, par ce que ce Sera toujours ce que Vous pouvez apprendre au publie de plus Seur et de plus averez. Je n'entre avec Vous dans aucun detail Sur la Situation des affaires de la Pologne, que Vous apprendrais je de faits detachés, qui ne decident de Rien, et qui ne

tirent

tirent a aucune Consequence, des Confederations qui Se renouvellent, d'autres qui Se forment Au jourd'hui pour avorter demain, des projets absurdes et mal concertés d'une part de l'autre, de desseins ambitieux qui ne reussissent pas toujours. Que Vous dirai-je que le Commerce de Ce Pays est absaulument ruiné, que l'Argent y est trés rare, que les Terres restent incultes, qu'on Se tue, qu'on S'égorge Sous des pretextes frivoles et horribles, que parmi cette multitude d'Acteurs aux quels on fait jouer ici depuis deux ans la plus Sanglante Tragédie, il y en a qu'un tres petit nombre qui Sachent a peu prés pourquoi cette piece Se joüe et quel denouement elle aura. Quand à Vous et Vos confreres, et au public en générale Vous ne Voyez goutte dans tout cela, et ce n'est qu'au Printems prochin lorsqu'on levera un Coin de la toile, que Vous commencerez a Voir une partie de la farce qu'on joue derriere elle.

Z Warszawy d. 8.ª Martij.

Woyska Moskiewskie w kommendzie Półkowników Patticzyna, Rena i Drewicza tu tuteyszemu Miastu pościągane i wkoło rozstawione osobliwie w Jarczynie i Mogielnicy naymocnieysze dywizye, a to z przyczyny iż liczne partye konfederatów tu Warszawie rożnemi zmierzaią,

dla czego

dla czego w krotce Znaczniejszych między Moskwą a Konfede-
ratami Spodziewać Się każą potyczek, dla tego też i
Regimentu Leybgwardyi koronney Marsz do Krakowa od
d. 24go praesentis odłożony, ktoremu na Zapłacenie
Żołdu /: ponieważ w Skarbie Koronnym pieniędzy brakło:/
Krol JoMść walującą Krolewszczyznę po Smierci JW.da
Nowosielskiego Kasztelana Ciechanowskiego Za granicą Zmar-
łego ofiarował, aby wziętemi Za nię pieniędzmi lenungi
nieodwłocznie Zapłacone Zostały, jakoż to przyszło do Skut-
ku, bo JW. Potocki Sta Urzędowski per plus offerentiam
Za wziętą Krolewszczyznę temuż Regimentowi 40 tysięcy
Zapłacił.

Gadaią tu po Warszawie jakoby JW. Czacki Podcza-
szy Koronny miał bydź od Moskwy Z Aresztu uwolniony,
i do Dobr Swoich powrocony, co konfirmacyi potrzebuie.

Z Płockiego piszą: Że JW.d Sawa d. 28va Elapsi
pod Płońskiem, w iednym dniu trzy razy potyczkę odpra-
wił Z trzema dywizyami Moskiewskiemi w ktorych ~~osobliwie~~
(osobliwie w dywizyi Połkownika Wachmaystra) przeszło 600
Moskwy ubił, Swoich nad 100 nie utraciwszy, iednak tęgszey
Się przeciw Sobie Mocy ustąpił do Zielonej puszczy.

Z Krakowa de d. 27a Elapsi donoszą: Że tam przy-
było 50 ludzi Pruskich, a raczey dyssydentow w Mundury
Pruskie przebranych, i wraz Z Moskalami stoią. Garlna

Zaś

Zaś konfederacya w Krześcowie Stojąca, na pograniczu Węgierskim Magazyny Zakłada, z których pierwszy pod Czarnym Dunaycem niedaleko Nowego Targu Mil 12 od Krakowa, drugi pod Chrzanowem i Gierlicami na Szląskiey Granicy, do których codziennie z okolic Krakowa i od Samey Częstochowy Furaże i Prowianty Zwożą. A jako przedko Pikieta Moskiewska z Krakowa w którą Stronę wyiedzie, Zaraz od Konfederatów Zabierana bywa, których już kilka Zabrali; przeto już teraz Nigdzie niewysyła Moskwa pikiety, tylko w Mieście i pod Miastem Samym Straż trzyma.

Z Kamieńca de d. 28. Febr. piszą; Iż tam nadeszła wiadomość z Wołoszczyzny, Że Woysko Moskiewskie pod Buhorostą na 3me Turków zbiło i Cytadelle odebrało, Ale Turcy teraz powetowali Swey Szkody, bo tamże 3m Moskwy wycięli i Wołochów tam mieszkaiących Moskwie przyiaznych.

Item z Kamieńca i Kołomnego upewniaią, Że Decenter przez Faliya Hospodara Moldawskiego Moskale ponieśli Wielką klęskę na Wołoszczyźnie od Turków, Sam Graf Podhoryczanin 2m ludzi utracił, tak Że Moskale postawili Mosty pod Chocimiem, i co dziennie przeprawuią Się na Wołoszczyznę, nietylko dla Sukkursowania Swoich, ale gdyby można dla Odebrania Fortecy Benderskiey

i drugiey

i drugiey nad Dunajem, aby z tych bezpieczniey i pierwszem opierać się mogli, i z za Dunaiu przeprawy onym zabraniali.

Z Węgier donoszą: że do Generalney Konfederacyi ~~oprocz~~ nietylko Ministra Francuzkiego, ale też Cesarskiego, Hiszpańskiego i Saskiego spodziewaią się z propozycyami dla Konfederacyi pozytecznemi. Dokładaią przytym; że w Mieście Kuyskiermie za Wiedniem sytuowanym znaleziono ukrytey przez Greków i dyssydentów ~~tam~~ znayduiących się, broni różney na 600 ludzi, wyznali wzięci w areszt kilkorotowie z Greków i dyssydentów; że pomiarkowawszy intencyą Cesarza Jmci Chrześciańskiego nakłonioną ku żądaniom Konfederatów Polskich, a im od nieprzyjaznych będąc podszczuni, udali się do buntu zamyślali, przeto takowey roboty pierwsze głowy przykładnie exequowano i broń zabrano.

Z Drezna piszą: Już tam przybył JP. Wessel Podskarbi W. Koronny, przydaią i to że u Dworu Drezdeńskiego sentymenta niejednomyślne. Elektor z Dworem Peterburgskim ma bydź złączony, Elektorowa zaś Wdowa z Królewicem Karolem przeciwnego są zdania, zwłaszcza trzymając jedno z Dworami Wiedeńskim Wersalskim i Berlińskim. Jednak pewnieyszey potrzebuią wiadomości.

Z Wiednia

Z Wiednia piszą: Ponieważ Traktat między Cesarstwem Chrześciańskim a Portą d. 24.ᵃ Jan. skończył się, więc Politycy ciekawie oczekiwią, czyli tenże Traktat na dalszy czas prorogowany będzie, i czyli przed ponowieniem onego, Cesarz domagaić się powrocenia od Porty Belgradu z Attynencyami, do Domu Austryackiego należącemi, będzie.

Z Wenecyi donoszą: Że Poseł tey Rzpltey w Stambule będący doniosł Senatowi; iż Porta ofiarowaney do Pokoju medyacyi Angielskiey nieakceptuie, owszem Morzem i lądem Woyska Swe mocno Armuie.

Z Francyi piszą: Że JP. Wielhorski Kuchmistrz Litew. d. 1.ᵃ Febr. stanął w Paryżu w Charakterze Posła od Konfederacyi, miał iuż Audyencyą prywatną u Króla Jmci Francuzkiego, na którey gdy przełożył Sytuacyą teraznieyszą Interessow Polskich, tak Monarcha ten za uwiadomieniem i znieśieniem się z innemi Dworami wysłał JmPana Duran w Charakterze Posła Swego do Konfederacyi Generalney z Propozycyami dla Rzpltey Polskiey pomyślnemi.

Z Peterburga donoszą: Że Imperatorowa Rossyiska nieodbiega przystąpić do pokoiu, byleby i inne Potencye Chrześciańskie ~~oto~~ o to dołożyć się starały, ponieważ Porta Remonstracyi ani Angielskiey, ani Federatii Belgiy akceptować niechce, nawet Posłowi Angielskiemu w Stambule, mówić o pokoju zakazała.

Z Warszawy.

50.

Z Warszawy d. 15. Marty.

JchMć PP. Rużycki i Borowicz przybywszy tu dnia niedzielnego przed północą w 50 koni, od Konfederacyi, Zrekrutowanych 50 ludzi z sobą brali, których postrzegszy Pikiety rozstawione, Allarm uczynili, co słysząc Konfederaci z Rekrutami uszli; dwóch tylko nadobrze się na koniach wtyle jeden za drugim trzymających, spadłych; goniącym za sobą kommenderowanym zostawili, którzy do Marszałkowskiey wzięci Warty.

Kommissya Woyskowa Koronna podanym Memoryałem JKcu Wołkońskiemu Posłowi Pełnomocnemu Rossyiskiemu upraszała onego o uwolnienie z Aresztu JchMćPP. Szaniawskiego, Kadłubowskiego i Malczewskiego Marszałków, w detencyi w Rezydencyi tegoż Posła siedzących, jaka nastąpi Rezolucya? jeszcze niewiadomo.

Tejże Kommissyi Dekretem odebrana ma być Kommenda nad Garnizonem Lwowskim JPanu Konstewskiemu (:a oddana JPanu Wreniawskiemu:) z przyczyny że ten ważył się mimo zakazu Tejże Kommissyi wpuścić Moskwę do Lwowa, i pozwolić Oney tamże praesidium założyć.

Iże Wołkoński Poseł Moskiewski na Instancyą przytomnego tu Państwa, uwolnić kazał Konfederatów bardzo wielu na Pradze w niewoli siedzących.

Rzewnym sposobem dochodzą tu nas z różnych okolic utyskiwania Obywatelów na przechody Woyska

Moskiewskiego

Moskiewskiego, osobliwie pod kommendą Półkowników Kena i Drawicza, który wszędzie wielkie przykrości czynią Tabu- rom, i biją.

Płoszą też tu że konfederaycy wszędzie się mocnią, przydaiąc że co raz więcey trudności z konfederatami mieć przychodzi teraz Moskwie i więcey ieszcze przyidzie na wiosnę gdyż i nauczyli się woiować, i nieuchodzą tak z placu jak przedtym.

Lipskie gazety ostatnią pocztą donoszą: że Cesarz Turecki ma wysłać posła swego do Cesarza Chrześciańskiego do Wiednia z oświadczeniem: że dobrowolnie ustąpi Belgradu cum attinentiis, aby tylko z nim iedność chciał trzymać i deklarować woynę przeciw Moskwie.

Z Węgier piszą: że woyska Tureckie z Araby i Egyptu stanęły jedne w Stambule, drugie w Chalcedonii i Gallipoli, oraz po innych miastach bliskich, których rachują na 300.^{tysięcy} Za tym woyskiem wielka moc okrętów przybyła z prowiantami i Artylleryą, oraz ammunicyami, to woysko ma stać do wielkiey nocy na kwaterach, a potym mają się ruszyć jedni morzem czarnym ku Moskwie, drudzy lądem ku Jassom. Kommega woyska ledwie ma być z 40.mo, przeto Tatarów 200.mo Chan Tatarski przystawić obowiązał się na przyszłą kampanią. Piechota Turecka liczna, lud czarny i szpetny, ale w sztukach woiennych nie źle wyćwiczony,

Ciniędzy

Pieniędzy Maią poddostatek, i drogich kamieni.

Taż sama Wiadomość z Węgier donosi: Że Persya także Woynę wypowiedziała Moskwie, i iuż miast kilka odebrać miała nad Morzem Kaspiyskim.

Z Rzymu de d 10a Febr. piszą: Że Prałat kreowany Kardynałem Brat Rodzony Ministra Portugalskiego, Karavalko, ktoremu Monseigneur Lambertyni, był destynowany Zawiesić Biret Kardynalski, ale nadbieżał Kuryer z Lizbony do Rzymu z oznaymieniem iż Rzeczony Prałat Karawalko dnia 27o Jan. to iest dwoma dniami przed Swoią Kreacyą, na puchlinę chorując umarł. Item piszą: Że Elektor Bawarski Dekret Rady Swoiey (: w ktorym warowano, aby Jezuici w Państwach Bawarskich Żadney od Generała Swego Zakonu dependencyi nie mieli; Starszych z pomiędzy Siebie nad Sobą obierali; i w Kollegiach Sami tylko Nacyonalni mieszkali :) skassował, owszem uznawszy Jezuitow w Państwie Swoim potrzebnych, konserwować oświadczył, tak iak przedtym bez Żadney odmiany według ich Institutum. Item upewniaią: Że do Walencyi przyszedł Ordynans Krola Hiszpańskiego, aby tym ktorzy Dobra Jezuickie kupili, pieniądze z Skarbu Krolewskiego oddać, a dobra odebrać, z tąd wnoszą; Że w krotce do tamtego Państwa Jezuici powroceni będą. Przeto o dekrecie (: iakoby od Papieża wypadłym :) kassuiącym Zakon Jezuitow, pogłoska fałszywa i kłamliwa.

Z Warszawy

Konfederaci na Pradze w niewoli Moskiewskiey znayduiący się w liczbie 150, z których prawie drugie tyle to z głodu, to z ran, to z nędzy tamże umarło, w przeszły piątek z rozkazu Xcia Wołkońskiego, pod konwojem 400 Moskwy i dwoch Armat, z Pragi do Kijowa (: jako sami głoszą Moskale:) są wyprowadzeni. Inni zaś głoszą: że ciż nieboższęta w naypierwszy Las zaprowadzeni byli wycięci i tamże pochowani. Inni zaś upewniaią: że ku granicy Pruskiey poprowadzeni, i tam Offiçerom Pruskim zaprzedani zostali.

Przyszła tu Wiadomość: że JP. Sawa po kilkokrotney z Moskwą potyczce z Jey kleską, zawsze, niemaiąc od nich dnia i nocy spokoyney, ale ustawicznie zewsząd ścigany i krążony nawet z nałożoną taxą na głowę Jego (: żywą # 600, a zabitą # 300:) rozpuścił kommendę swoią, umowiwszy się wprzód na którym mieyscu i którego dnia gromadzić się ma, i tam Jego przybycia oczekiwać, przytym też dla lepszego Osoby swoiey utajenia i od szukaiącey Moskwy ocalenia obligował rozpuszczone dywizye aby po traktach ktoredy przechodzić będą upraszali Xięży Plebanow o dzwonienie za duszę Sawy. Jakoż to wszystko udało się; bo Moskwa na kilku mieyscach słysząc o uciekaiących tamtędy niby rozproszonych po śmierci Sawy dywizyach i za duszę Jego dzwonieniu, ścigać onego przestała, i Dywizye

Jego

Tego tilko Praktami rozproszonych. Ten tym czasem Sobie, ludziom, i Koniom wypoczowszy a na umowionym miejscu z dywizyami Swiemi złączywszy Się, napadł na 300 Moskwy pod Małowem i tam Onych w tym tygodniu do ostatniego wybił, o ktorey klęsce Poczta tam Stojąca doniosła.

Donoszą też z Praktu Sandomirskiego że JP. Puławski pod Opatowem Kommendę Drewicza zupełnie zniosł, bo przeszło 1000 na placu położył a 300 w niewolą wziął, reszta w ucieczkę poszła i Sam Drewicz ledwie umknął, co szczegulney Opatrzności Boskiey przypisać potrzeba, ktora krwawą odkryła Zdradę. Gdy bowiem we 3me przyciągnął Drewicz z chęcią attakowania JP.na Puławskiego, wstrzymał Się jednak od tego z racyi i pozycyi dobrey w ktorey zostawała Dywizya JP.na Puławskiego, i wielości wojska (: ponieważ JP. Puławski miał 5) przewyzszaiącey Kommendę Drewicza. Co widząc JP. Puławski że attaku doczekać Się niemoże, postanowił attakować nieprzyiaciela i na ten koniec radę Wojenną złożył, na ktorey; dzień, godzina, miejsce i Sposob uderzenia na nieprzyiaciela ułożone. Co tylko po radzie skonczoney, Alisci jeden Officer i do tego Favoryt JP.na Puławskiego, uwiadomił kartezką o ułożoney planie, Drewicza; tę przesyła przez Chłopa z tyże Kwatyry Gorliney wysłanego dawszy mu # 6. przeszedł rzeczony Chłop cztery pikiety (: czyli podsłuchy mocney przechodzi iuż i piąty ostatni, w tym kommendant Pikietu piątego rzeczoney,

Wewnętrznym

Wewnętrznym instynktem tknięty pogonić i zawrócić chłopa kazał, który pytany gdzie i po co idzie, na ostatek postraszony, wyciągnął z onucy nogę obwijającey, rzeczoną karteczkę, z tą i z chłopem pod wartą, przychodzi do JPa Lutawskiego, (na obiedzie wszystkich Starszych Officerow traktującego) kommendant piklety, odprowadzonemu na bok, zdradę wyjawia i karteczkę oddaie. Zaczym niewydaiąc się z niczym JP. Lutawski powraca do stołu i wziowszy kielich proponuje zdrowie mowiąc: Vivant poczciwi ludzie, a zdraycy niech giną, ktore zdrowie gdy po kolei dostało się do rąk zdraycy, rzekł JP. Lutawski: Mci Panowie ostrzedz was muszę, że i między nami jak siedziemy zdrayca znayduie się; na te słowa z przypadku oczy złoiazni kielich z ręku zdraycy wypada, a Lutawski rzecze: oto jest wydaie się, przeto niepozwalając dłuższego wypierania się, zdradę wypisaną przeczytał, a zaraz od stołu ruszywszy się, kazał rzeczonemu zdraycy pomienioną przepisać karteczkę z odmianą tylko dnia attaku odkładaiąc onże kilka dni poźniey, i z nią inney chłopa (dawszy mu ✝ 12. tyle dnięcie jak się powróci dziękując) do Drewicza wysłał, po ktorego odeyściu, zdraycę dysponować się na śmierć rozkazawszy, niezwłocznie rozstrzelaniem ukarał. Tandem chłop powrocony ten tylko ustny respons przyniosł: iż dziękuie przyiacielowi

Za przestrogę

Za przestrogę, będzie miał czas z ludźmi strudzonemi wyspać się. Lecz przerwał mu sen JP. Radawski drugiey nocy attakiem i wygraną swoią, jako się z początku napisało.

Z Drohiczyna piszą: że JP. Bachowski we 200 koni przybywszy tam nałożoną na Schizmatyków kontrybucyą # 200 wziąwszy daley poiechał.

Excerpt listu z Włocławka de d. 2.a Martij:

JP. Drewicz Półkownik Moskiewski w Żychlinie domy tey ktorych ludzie z boiaźni odstąpili spalił, a dobra Jmc Pana Zyboc kiego Kasztelana Kruszwickiego zupełnie zniszczył przez zabranie wszystkich inwentarzow nawet poddanym i wymłocenie zupełne zboża. W teyże drodze postrzegłem wzietych pod Dobrą Jchmciow Marszałkow: Staniewskiego, Malewskiego i Kadłubowskiego, wszelką mieli od Moskwy wygodę i obserwę. Kommenda iedna Staniewskiego z pod Dobry (mowią) poszła do Kiersznskiego, druga iest przy Cieleckim. Staniewski upewniam że więcey w potyczce pod Dobrą nieutracił i z wziętemi w niewolą nad ludzi 300 z których Moskwy we Chwormasob. U nas słychać iż niezawodnie temi czasy JP. Murawski pod Wartą Moskwę pobił, ktora reyterować się musiała aż na Łęczę, porzuciwszy kilka armatek. Widziałem także i JP. Malczewskiego w Brzezinach powracaiącego z pod Warszawy, miał ieszcze ludzi z sobą przeszło 2000, i 300 piechoty z 4

Armatkami

Armatkami, wszystkich ludzi miał z sobą dwa Półki, a trzy w Wielkiey Polszcze zostawił pod kommendami Skorzewskiego Morawskiego i Krzepeckiego. Z Grabowskiemi także w drodze widziałem się, i teraz już się znayduią u Grrhnosci: i bardzo są pokorni, lecz Luchwale całey roboty osnowę zkładaią na tych samych, ktorzy są za granicą i zasiadaią w Generalności, mowiąc: że wszystko odbyli się a oni swoią niewinność pokazą, gotowi ofiaruiąc się nawet łączyć z Konfederacyą naszą bo i sami nie są kontenci z spraw ustanowionych. Mazowiecki i Sawa z ostatnimi szeregi przeprawiał się z za Wisły do Wielkiey Polszcze. Moskwa za Wisłą już tydzień stoi, z pobliższych wsiow napędza ludzi i wymbrała zboża we wszystkich dobrach JW Ruchowskiego Sędziego Dobrzyńskiego a do Torunia zabiera. Konfederatow wszędzie jest dosyć, i choć ich w iednym tygodniu zginie kilkadziesiąt, to na drugi tydzień tyle dwoie przybędzie.

Excerpt Listu z Zamościa de 17 Martij.

Z tuteyszych ciekawości za rzecz nieodmienną donoszę że woysko Cesarskiego JW. stanęło w Transylwanij, Magazyny tam mocne zakładaią jako i Jurcy. Moskale tym mocno potrwożeni, ktorzy tentowali w tym czasie pozwolenia kupować żywności w Węgrzech, ale niepozwolono. Jeszcze Jurcy na odwrot odebrali, w Jassach iednak znayduią się

Moskale

I.

Moskale. Moskwa furaże mocno zwozi do obozow S. Troycy. Bunty Chłopskie znowu zaczynaią się, a JW. Stępkowskiemu miał przyyść ordynans od Kommissyi do wyscia z woyskiem pod Warszawę. Potyczka nieodmienna była JW. Lubawskiego z Moskalami za Łańcutem, z niemałą stratą ludzi ostatnich.

Excerpt Listu z Przemyskiego de d. 13. Marty. Furaże często to do Przemyśla to do Stanisławowa dawać muszę, jeść zaś i pić prawie co dziennie dla officerow Moskiewskich szafuię, słowem expens wielki bez naymnieyszey folgi, a gdy o nię proszę to ieszcze krzyk i groza. O weselach tu u nas niesłychać, bo kawalerow niemasz a dziewek aż nad to, będą siedzieć, lecz sobie poradziły bo się do Moskalow udały i same do nich jeżdżą nawet i godne ktorych dla oczernienia niewydaiam. Karmelita Przeworskowy z Stępakowa uciekł do Moskwy do Przemyśla i przystał do woyska, przecież za wielką prozbą duchowieństwa JP. Janiewicz Podpółkownik kommendant w Przemyślu kazał onego wydać, a oddaiąc go XX. Karmelitom mocno ich obligował aby był potężnie karany mowiąc: Kto Bogu służy, woysku służyć niepowinien chyba za Kapelana. Za pierwszym ruszeniem się in Łomiano od nas Moskwy w Ziemie Sanocką, Dywizyia Konfederacka

Stała

Stała pod Samą Granicą we wsi Krab, tędy Magazyn Założyła, tam na pomienioną dywizyą Moskwa uderzywszy Swoich w prawdzie utraciła 100 ludzi, a konfederatow na placu tylko 30, jednak konfederaci Za Granicę uciekli, Zostawiwszy w niewolą Moskwie 25 (międzi temi Siestrzeńca JP. Dᵃ Ludawskiego.) i Magazyn, z ktorego co mogli mieszkali Zabrali i Armatek 3, a Resztę i Ze wsią Spalili. Drugo Razo przyszli konfederaci do Sanoka aż pod Lisko, lecz Za nadeyściem tam Moskwy, konfederaci bez potyczki umknęli Za Granicę tylko 3 dostało Się w niewolą, i tych wszystkich niewolnikow tędy przeprowadzono i odesłano do Stanisławowa. JP. Ludawski Swemu Siestrzeńcowi na ręce Majora Moskiewskiego przysłał ✠ 30 i koszul Szwabskich 6, obligując listownie aby raczył Siestrzeńca Jego po officersku traktować, jakoż rzeczony Major i to wszystko mu oddał i po officersku był traktowany, ale gdy był odsyłany do Stanisławowa a z tamtąd do Lotomego, w drodze przekupiwszy Straż umknął i już jest Za Granicą. Teraz Znowu przyszli konfederaci do Sanoka, ale Moskwa przeciw tym nierusza, czy to dla Wod wezbranych, czyli że czeka Sukkursu, bo idzie Piechota Moskiewska i Dany, będziem mieli komu jeść dawać gdy nam Samym nie staie.

List JPᵃ Weysmana Kommendanta Chocimskiego do JPᵃ Witte Kommendanta Kamienieckie d. 6. Marty.

JP. Pant.

JW. Generał Leitnant Sztoffel d. 4. Marca w Jassach był oczekiwany, JW. General Major Zametyn Zostaie Się z Korpusem iednym w Bukoreszt, a General Major Podhoryczanin w Foxanach. Przed trzema dniami przewieziono tędy Zabrane pod Dziurgo; 2 końskie Ogony, 6 Buńczuków, 4 Chorągwie, 2 Buławy, i Patent Seraskiera Złotemi literami pisany. Nasi mieli wiele koni i inney Zdobyczy. Jurleom pozostał Się cieszcze mały Garnizon w Ibrailowskiey Forteçy. General Major Czerniszew Z Korpusem Swoim, przeszedł w Dłuż po Nad Dunay od Kretu aż do Kielci, wszędzie Tatarów Zpędził, i Onych Magazyny popalił, teraz powraca nazad do Jass.

Extrakt Listu Z Latyczewa d. 9. Marty.

Woysko Rossyskie przed tygodniem attakowało Bender, w którym attaku bezskutecznym Zginęło moskwy 8.^m^ W Niedzielę mocno bili Moskale Z Armat na Fryunt Z przyczyny odebrania Fortecźki Dziurdzia, lecz musiała Jch Znacznie ludzi kosztować, kiedy Turki często Z tąd wychodzą na Wołoszczyznę, i blisko tuteyszego Miasta Stoiące już Turczyty. Przyprowadzono tu 11 Wołochow i 1 Turczyna pod Dziurdzią w Niewolę Zabranych, deklaruią i więcey, ale Taturskie w porachowaniu obieciują. Pewna przytym Wiadomość Że Tatarowie nietylko w Miasteczku Kratych, ale i we 3 wsiach przyległych buntujących Się Chłopów Zabrali w Jassyr.

Ziadoziemskie

Cudzoziemskie Gazety twierdzą: Że Cesarz Turecki ustępuie Belgradu cum attinentiis Cesarzowi Rzymskiemu, i wedlug umocowanego Traktatu ma Cesarz Chrześciański wypowiedzieć woynę Moskwie.

Item Że Anglia odstępuie swey Imprezy godzenia Turczyna z Moskwą, owszem u Krola Francuskiego tey medyacyi żąda.

Z Warszawy d 29.ª Marty.

Uwiia się korrespondencya iakiegoś Połkownika Moskiewskiego z P.º Murawskim Rotmistrzem w Konfederacyi Wielkopolskiey, w te słowa:

List Moskiewskiego Połkownika do P.ª Murawskiego, z Bydgoszczy.

Mści Panie. Juzem poznał wszystkie sztuki Wmci pane. Wyzywałeś mnie we 300 konnych do pola, a czemu żeś Wmość nieprzyszedł we 300 tylko, lecz zaraz ze wszystkiemi. Ale iest rozum na rozum. Był by ia Wmci nauczył lepszego rozumu, bodayby z tych Hussarkow aby ieden żywo został się Wmci, tylko Zołnierze moi źle jeszcze tył Wmci widzieli. Ale Bog nadzieia że ia Wmci jeszcze raz oszukam. Gniewasz się Wmość że ja mam za naystarszego Rabusia, ale u nas cała Konfederacya wasza za Rabusiów poczytacie się. Przyzna każdy z nas Wmci męztwo, i każdy

z nas

Z Nas Za dobrego kawalera poczytuie, ale Szkoda Wmu
Że Się Wmść w te kuple Swawolne wdaiesz. Masz W-
mość w Półku Swoim takiego, co Wmu ne myśli wydaie
i Nam donosi. Generalnie Masz Wmość dość Nieprzy-
iaciół w całey konfederacyi tych, którzy Nam dobrze życzą.
Więc Się Wmość Za wczasu pomiarkuy abyś od Swoich
niezginął. Ja Zaś Wmu dam Znać, kiedy Z Wmią
mam walczyć. Przeto bądź Wmość Zdrów.

Respons JWo Skurawskiego Jenerał Półkownikowi:

Mci Panie. Powtorny List odbieraiąc od Wmu, niewiem
Z kim do tąd korrespondvie, czy Z Rodowitym Moskalem
czyli Z przyodzianym Moskiewską Suknią niemcem.
Ale musisz bydź ieden Z Poruńskich Rebellizantow, kie-
dy Jmienia Swego Oznaymić niesmiesz, bo Moskal idący
Za Wolą Monarchini Swoiey, miałby Sobie Za Honor
bydź iak naylepiey od Nieprzyiaciela Znanym, takiak
ja naybardziey Z tego Się chlubię, Że mnie Znaią.
Zadaiesz mi Wmość Żem wyszedł na niego Z całą forsą
obiecawszy wyiść tylko w 300 koni. Gdybyś był w
tenczas do mnie wyszedł kiedym Cię prosił, byłbym
dotrzymał Słowa. Ale na Zawsze iedną Zachowywać
Regułę, pewnie ani Wmość ani ja niebędziemy. A i Wm
Mość też pomylił Się w Arytmetyce, wyprowadziwszy
na mnie Za miast 300 konnych, całą Armię Swoią

Z piechotą

Z piechotą i Armatą. Piszesz WMość Że już wszystkie moie poznałeś Sztuki, bardzoś się omylił; bo cała moia Sztuka jest moc Boska iedyna, ktora mnie do tąd od Rąk Waszych broniła, i bronić będzie jako przy dobrey Spra: wie, bo przy Wiarze S. K. R. i przy Wolności Narodowey Obstawaiącego, ktorą wy Luterkowie Protekcyą Moskiew: ską podszyceni Zrzucić usiłuiecie porywaiąc się do Oręża na Panow Swoich, na ktorych Chlebie Nogi Wam porosły. Ale w Bogu nadzieia; Że pozbywszy niezad: ługo Z miłey Oyczyzny Naszey tych tyrannow, od: nowiemy na Was Sławną Torunską Historyą. Ży: czę wcześnie udać się do pokory, nim się miara Spra: wiedliwości do Karkow Zbliży. Kiedy w Naszym Kraiu o Naszym Chlebie Woiuiemy, niemożecie poczytać Nas Za Rabusiow, bo Swoiey własności wolnemu każde mu Zażyć iak chce. Lepiey ten termin służy tym, ktorzy Naszę granicę naieżdzaią. Dziękuię WMći Że mi Imie daiesz dobrego kawalera, będę się starać iak nay lepiey utwierdzić w Was to o mnie rozumie nie. Luboby niegodziło się mieć w Niczym wdzięczności Nieprzyiacielowi, tę iednak WMći przyrze kam, ieżli Z tych Zdraycow (o ktorych piszesz) aby iednego Wydasz. Ale to pewniey Sztuka Wasza: czernić iednych przed drugiemi, aby w Nas Sprawić dyffidencyą.

dyffidencyą. Lecz bądź co chce: poczciwość iednak Za-
wsze gorę mieć będzie nad Zdradą. – Obligowany
będę gdy mię WMość przestrzeżesz kiedy mieć Wolą
będziesz mnie attakować, Obaczemy Się o tedy w
polu, a teraz bądź WMość Zdrow poki możesz.
Jestem przytym

WaszMości

Statecznym Nieprzyiacielem

Murawski; Pułkownik.

Regiment Leyb. Gwardyi koronny d. 26. currentis na E-
xakcyą pogłownego w krakowskie z tąd wymaszerował
pod kommendą JPª Połkownika Jordana (z ktorym
także iako Kapitan poszedł Xże Poniatowski Podko-
morzyc Koronny) pod konwojem i Armatami moskiewskiemi.

List pewnego korrespondenta Warszawskiego do JO.
Mu Xa Biskupa kamienieckiego w tych dniach pisany.

Smutnym Zawsze tonem odzywam Się do JWWm
Mć Dobrodº, bo Już i tuteyszym radzącym a radzącym
na Sposobie i Kolorach (ktoremi dosyć Subtelnie i wy-
myślnie malowali publiko użyteczne dla Polski czymo-
ści Peterburgskiego i Warszawskiego Dworow:) Zchodzi.
Juz teraz i Xże Ambassador Rossyiski z JP. Szeffem
Weymarem, mimo względu na Senatorow Ministrow i
Urzędnikow, jawnie przykazuie milczenie głębokie, i

niesprzeciwianie Się

nie sprzeciwianie Się Intencyom Moskiewskim, grożąc na
tychmiast dobr Spustoszeniem i Osob Zabraniem. J. O.
Familia, w ktorey podobno większa część Narodu przez
podłość Sentymentow Swoich, położyła nadzieię: iż ta
miała bydź wybawicielką od Słodkiego Jarzma Saskiego,
pod ktorym lat przeszło 60 chyba z jednego zbytku sty-
kalismy, ma teraz niewiele figuruie w projektach Swoich,
i czyli to chytroscią, czyli też istotnym przymusem dzieie
Się rowne termina Moskiewskie bez Szykania znosić
muszą, a czasem z tym tylko odzywaią Się: iż pierwsze
Ich Projekta były dosyć dla Oyczyzny zbawienne chociaż
nieuskutecznione dla nieprzeyrzanych Konjunktur. a w
tym punkcie publicum za apokryff poczytuie dawne o
Xciu Kanclerzu W. Lit: przysłowie: iż chociaż slepy a-
le daleko widzi. J. O. Xże Arcybiskup Gnieznienski
chyba w tym S. poście zacznie myśleć o powinności Swego
Prymasowskiego Urzędu, bo aż do ostatniego Wtorku za-
pustnego krzątał Się około wyprawiania Komedyi, ktoremi
bando Swoie w tak krytycznym czasie rozrywał.
Ichmość Xx: Biskupi iuż Się zaczeli myśleć o ratun-
ku Oyczyzny, dla tego iż im Konfederaci Intraty zabie-
raią. Inni Ichmość Ministrowie i Urzędnicy Koronni,
Liziłapkowie Moskiewscy, codziennie podłogi Moskiewskie
szoruią, a złapawszy nieco oddechu z gabinetu Moskiewskiego,

Biegaią

K.

74. biegaią po Pałacach i Rezydencyach, głoszą wszędzie Tryumfy Moskiewskie nad Turczynem i Konfederatami, a tym samym trwożą publicum i niektórych odstręczaią od myśli zbawiennych. Zgoła mówiąc: niemasz w tuteyszey Stolicy prawdziwego Polaka, wszyscy przelęknieni; żaden ani wspomni: iacy też byli Ich Przodkowie. J.WW. Gurowski Marszałek Nadworny Litews., i Poninski Kuchmistrz Koronny, wymowili sobie Ministerialiter u Xcia Ambassadora Moskiewskiego Kondycyą, iż gdyby przyszło do iakiey szczęśliwey w Polszcze kombinaty i porządku, tedy oni wynoszą się z maiątkiem swoim do Moskwy, aby nie zdali się zakopać talentu rozumnego, który w częstych zawieruchach naylepiey się pokazuie, i w kraiu skłonnym do zawichrzenia, czyni na pozor niby przezornym człowieka; co też Im jest akkordowano authentycznie. Jeden tylko JP. Jezierski Skarbnik Litewski, na Seym Convocationis sławny przez wydrukowanie śmiesznych mów swoich Posłów, sentymentami swemi dystyngwuie się: przy Moskalach Moskal, przy Osobach życzących dobrze Konfederatom, Konfederat. Był też i partyzantem Saskim na pokoiach Prymasowskich, ale skoro Xżę Jmść poznał się na Jego Filozofiy zawsze interessowaney, zaniechał z nim szkodzącey sobie kompaniy, i teraz uczony przecudowny

Patryota

Patryota indomestykowany w Pałacu Biskupa Kujaw- 75.
skiego. Powiadają tu także iż JW Dłuski Podkomo-
rzy Lubelski Szukał przez Subordynowaną osobę
u Hrabia Weymara Sposobu widzenia się z JW Sza-
niawskim, któremu miano odpowiedzieć: iż w krótce
Ich Mość obaczą się z Sobą na Syberyi. W reszcie
Dwór Nasz wcale wesoły, Ministrowie i Senatoro-
wie o nic się niefrasują, i z tych twarz wypogodzo-
nych pospolstwo skonkludowało, że na wiosnę gdy
pączki na drzewie pokażą się, będzie pokoy Są-
siadom Naszym.

Ten List miał bydź pisany przez X. Januszkiewicza
Kapelana X. Biskupa Kujawskiego, ponieważ gdy
rzeczony Xiądz Samże oświadczył się przed JW Mała-
chowskim Referendarzem Koronny o odebranym przez Pocz-
tę od niewiadomey osoby wspomnionym liście, i owe
komunikować deklarował, tedy pon przyiechał JW
Referendarz do Biskupa, ale Biskup niewiedząc
o nim, posłał do Kapelana aby go przyniósł, który
z ciekawością Samże Biskup w przytomności JW
Gzierskiego czytał; Ten przez cały Traktat Listu
śmiał się, i wszystko approbował, lecz gdy ku kon-
cowi usłyszał opisanie a prawdziwe swoiey osoby, za-
palony gniewem czym prędzey pociechał z Tszyliem
do JKM.

do JJW. Gurowskiego i Ponińskiego, (: do Posła Mo=
zkiewskiego, Ten Zaś zaraz obligował JW.go Gurowskiego
aby rzeczonego Xiędza u Biskupa aresztował, z czym
chętnie JW. Gurowski zapomniawszy o Swojey godno=
ści Ministrowskiey (: bo to woznego funkcya :) przybyw=
szy do JMX.a Biskupa Kujawskiego, o wydanie Xiędza
z Kuryi dopominał Się. Biskup Zastraszony Xiędza
wołać kazał, ale ten pomiarkowawszy z Kuryi JX.a
Jezierskiego, że złych koniec gdzie czeka, wyniosł Się iuż
był zaraz z Pałacu Biskupiego czy do Klasztoru
czy też do przyiaznego domu, o ktorym do tąd niewie=
dzą gdzie Się ukrywa. :

W kilka dni potym na List rzeczony pokazał Się
Respons (: ktory przypisuią JX.tu Jezierskiemu :) pod ty=
tułem

Respons Monitora na List Korrespondenta do
J.W.o Biskupa Kamienieckiego pisany.

Gdybyś WMP. Smutnym tonem (: iako piszesz :)
odzywał Się do J.W.o Biskupa Kamienieckiego, toby było
pod czas tak krytycznych czasow przyzwoicie. Ale że
fałszywie; to niejest trybem rozumnego Korrespondenta,
tym Zaś więcey gdy złośliwie i uszczypliwie, ka=
żdy uzna że to Sposob wyuzdanego niecnoty. Nie
trzeba Szukać kolorow dla wymalowania Peterburskiego

i Warszawskiego

i Warszawskiego Dworow, bo te jawne: gdy Publicum
pierwszego władzy i Potęgi dosiwadcza Skutkow, drugiego
widzi Niemożność i nieuchronną cierpliwość. Dono:
sisz WX: Że Xiąże Ambassador i Pułk Weymar, Se:
natorom, Ministrom, i Urzędnikom Koronnym nakazu:
ie milczenia i nieprzeciwianie Się Intencyom Rossyiskim,
więc tego niepoymuię: Że WX Panu wolność pisania Szkodli:
wego Zostawiona. Że Zaś Ci groźie tymże maią dobr
Spustoszeniem, to w tey mierze winszuie Niebieskiey Dziedzi:
cu, Że tey Swoiey myśli na Swoiey Possessyi wykonać
niepotrafię. Owszem Mości: gdybyś Zapalony Oyczyzny
miłością (: iak Się Sądzić każesz:) odkryd piora twego
Imie, w nadgrodę przykładnego patryotyzmu Zyskałbyś
liczny konwoy i Kosztem Rossyiskim dostałbyś Się do
Kijowa, gdzie Stancuszy Stancya pewna ex Officio, uszа:
nowanie i Wygoda dla tak Zacnych Osob w tamtym Kra:
iu praktykowana, gdyż dwie tylko nieszczęśliwe drogi
dla Polakow Zostały Się, iedna do Węgier, druga do Mo:
skwy, na Mieysсu Zaś Siedzącym Sposob cierpliwości.
Co Się tycze Familij omiiam WX Panu dla nich uszczypli:
we wyrazy, odsyłam Go do tegoż domu po odpowiedź, a
Zaś do JX Pana Gza do Kosszar po Nadgrodę. Co Zaś do tego
Punctu: Że Onychże Proiekta dla koniunktur nieprzey:
rzanych nieuskutecznione; Są to dawne dzieie, ktore z

niedostatku

niedostatku Sensu przytaczasz nieporządnie, Zapomniawszy Że i Radomskich ustaw nadziei i Osnowy, na teyże Nii Sie Volo, Zerwały Się. Nastąpią (: Spodziewać Się nieuchybnie należy:) jeszcze jedne, a i tych Skutki i Sukcessa Bogu tylko Samemu wiadome. Aże JoMość Prymas Zacznie myśli o powinnościach Prymasowskich nie tego postu jako WX obiecuiesz, ale w Czasie Stanow ułatwionych, WXPdu Zas pora teraznieysza nie przeszkadza po duchownemu czynić i Sprawować Się, a nieszarpać cudzą Sławę przeciw powołaniu Swemu, ktorą wracać niejest przez Jego możność, etc: domyślay Się Weszły Że Cię nieuwzmość choć na drugim dziedzińcu namacała. Że JWW. Biskupow niektorych (: mowisz:) Jntraty Konfederacij Zabieraią, gdzież Kijowskiego, Kamienieckiego i innych Biskupstw Jntraty Obracają Się? gdzie całego Krolestwa Skarby, Obywatelow Dochody i wszelkie Majątki Niknią? czemu niebadasz? bo ja Sądzę: Że to nieszczęśliwy czas teraznieyszy Zabiera ktoren wszystko traci. A Że JWW Biskupi (: piszesz:) myśli Zarzekli Się o Ratunku Oyczyzny; Odpowiadam: Że Myśli Z Zrządzenia Boskiego wszystkim pozwolona, też i Łożenija Moskiewska Polakom ocaliła, czynność tylko i Exekucya nieporządnych uchylona. Tak wiezę teraz myślą JWW Biskupi Z JO. Prymasem, i wszyscy

Z niemi

Z niemi Zdrowy rozum maiący, że dosyć iest Państwu Rossyskiemu dla Interessu Wiary na przesłanych dwoch Biskupach na kształt Apostołow, dwoch Swiec-kich jako Ewangelistow, i takiey liczbie Wyznawcow do Kijowa czyli dáley Zaprowadzonych, a Służby ti-czyć ofiarowanych iuż męczennikow? czemu końca i liczby WX nie zakładasz, owszem hoynie cudzą krwią Szafowáć radziesz, a Swoiey iedney kropli choć zepsutą masz wycisnąć strzeżesz się, iest więc taka okrutniey-sza niż Cechu rzeźnickiego Natura. Donosi kor-respondencya WXa że Ministrowie i Urzędnicy koron-ni Lizi Łapkowie Moskiewscy, podłogi Łotła Nogami Szorują, a złapawszy co oddechu Moskiewskiego, głoszą Tryumfy. WXa ten tytuł właściwy: Zes obłudny Swego Pana Lizi łapka, z ktorego ręki codzienne odbieraiąc wyżywienie, onegoż Sławę niewdzięcznie w tym Skry-pcie wyszczypałeś. A Zaś J. WW Ministrowie i Urzędni-cy koronni, ieżeli kiedy z winnym uszanowaniem Ministro-wi Rossyskiemu wizyty oddaią, lub z powinności urzędu publiczne Sprawuiąc Interessa u niego bywaią, lub ob-chodząc Institutum Trynitarskie więzniow wypraszaią, Więc kiedy nie Zasługa, iakaż z tąd przewina? Jakim Zaś tchnąć muszą powietrzem iakim kray napełniony, to iest: że Smierci pełne myśli maiąc, żal z Jękiem oste

okropne

okropne nowin Echo wyaśleć Zdaie Się. Ale twierdzisz (: Zwyczajem Swoim nie niewiedząc dowodnie :) Że publicum trwożą i od Zbawiennych myśli odstręczaią; a ktoż Ciebie Żądanie od tego odstraszyć dzieła? Że dużey pilnujesz Kuchni nie Obozowego Ogniska. Osądziłeś Że w tey Stolicy prawdziwego niemasz Polaka, wszyscy przeleśnieni, wszyscy odurzeni, żaden niewspomni jacy byli Ich Przodkowie; wszak Sam w tey Stolicy mieszkasz, to mniysza; ale jeżeliś cnotliwego a niezmieszanego płodu Polak, weź że przed Się nieobojętne i niepochlebne prawdy Zwierciadło, poznay bez prewencyi Sam Siebie, a tam Znaydziesz prawdziwe Osoby Swoiey wyrazy gdy Się obaczysz u pieca Siedzącym, i kilkokrotnie kommenderującym Ogniskiem Żołnierzem pal pal. Cnota Zaś u Polaków nieodrodzona, tylko Sposoby i Siły Konstytucya 1717 R^u odebrała, i broń Z rąk Zdolnych odjęła. J.W. Jurowski Marszałek Nadworny Lit: pełen Sentymentow i Słow wybornych, mogłby Sekretarzowi Swemu Stylowniey rozporządzić Materyą, i ws-kazać Odpisać jak Cycero Polski nie Demostenes Grecki; toż Samo mowię i trzymam o J.W. Kuchmistrzu Koron: ale że nie Ich Rzecz z podłym walczyć Stworzeniem; przeto ja na Siebie Za Nich przyjąłem ten urząd. Pi-szesz WPan Że Rzeczeń dopiero Panowie Wymowili Sobie

u Xsia

u Xcia Ambassadora Rossyskiego aby Się wyniesli do Moskwy ze wszystkim Majątkiem, z racyi płonney Jego Konkluzyi; odpowiadam: gdyby to w prawdzie było, zostałby o tym w gabinecie Sekret a do WXdza nieprzyszedłby kałamarzyka, powtore: że wszystkim Majątkiem Swoim, to i z Miastami i wsiami dziedzicznemi, ale te za kolaskę utrzeć Się niepotrafią, więc w Swoiey Oyczyznie do Smierci tylko upewniam bawić Się myslą. Jezierskiego Skarbnika Litewskiego nierezuluy obszernego opisania, ten w Korrespondentow łaznie do tąd niewchodził, więc go w prywatnym cieniu iako jest na Grzybowskiey Ulicy nie w Pałacu Oycym, zostawić trzeba. JP Dłuski Podkomorzy Lubelski, i JP Staniawski, niemało potrzebni WXdzu Miarkuy do materyi pisania, iak do rozpustney Zabawy, ktorym z dowcipu Swego wrożysz widzenie Się na Syberyi. Upewnić i w tym mogę że JmP Jenerał Weymar szacujący WXdza talenta i pro publico Zabawy, ochotniey Jego iednego lokować na Syberyi zechce, niż tych dwoch choć tak zacnych mężow, osobliwie pierwszego bez przyczyny tamże niepomieści. J.W. Biskup Kamieniecki niekapitulowanych i niezproszonych Korrespondentow niezażywa, więc mam zlecenie, WXdzu za służbę podziękować. Aby zaś choć nikomu nieużyteczna

praca

L.

mara Jego /: juz kilka razy publicum bawiąca:/ daremna niebyła, naznacza mu Rządny Biskup tak jakby za cały ℞ 4, według dawney dla Korrespondentow ustawy, te sobie raczysz odebrać z kassy konfederacyi Warszawskiey przy JJPów Karczewskim konsyliarzu przez JP. Drewicza zabraney. Adieu.

Z Rawskiego donoszą: że JP. Przedzielski Marszałek konfederacyi Rawskiey, przybyuszy w 19 koni do dobr swoich przez JP. Drewicza z temiż ludźmi zabrany.

Półkownik Koszycki Kenne, z dywizyą swą pomaszerował do Wielkiey Polski prosto do Poznania, w ktorym JP Murawski pewnemu kupcowi Majętnemu utajone na 50 ludzi Mundury zabrał, i z tegoż miasta wymaszerował, czy obviam Rządnemu Połkownikowi Stemowi, czy w inną stronę, niewiadomo.

JP. da Sawy Dywizya 8 mil 9 od Warszawy w rożnych mieyscach znayduie się, jako to: w Groszowie ludzi 200 (kiedy trzech Zydow a Moskiewskich szpiegow powiesić kazał.) w Oliżynie dobrach XX Kamedułow ludzi 300. w Sinołęce ludzi 100. w Jabłonny ludzi 400. Na jaki koniec, czas nauczy.

Excerpt listu z Opatowa d. 18e Marty.

Od przybyłego teraz z Rzeszowa /: gdzie teraz Jeneralność znayduie się:/ z Ordynansem do Rotmistrza

wybieraiącego

wybierającego Zaległe wyprawy, jest pewna wiadomość, iż J.J. W. Grabowscy będąc oddani pod Straż JW. Pana Bierzyńskiemu, a od niego Zdani jednemu Towarzyszowi i 6 Pocztom, tych uczęstowawszy i uspiwszy, piechoto z pod Straży umknęli, a daley napadłszy furmana z prozną bryką jadącego, z nim w dalszą udali się drogę. Lecz uwiadomiony o tey ucieczce JW. Bierzyński sam ich pogonił, a Schwytanych z tymże furmanem prowadził przez Bardyow miasteczko Węgierskie, gdzie Zaraz w Bramie był Zatrzymany, potym od Majora Kommendanta jakoby o Wiolencyą granicom Cesarskim uczynioną naganiony Rzeczonych Aresztantów odebrawszy wyprawił o tym Sztoffetę do Wiednia, co też i Jmć wielmożność uskarżając się na Kommendanta uczyniła, Zaczym upewniają że wspomnieni JJ. PP. Grabowscy już z Rozkazu Cesarskiego Jmć wielmożności są oddani.

Z Podlasia donoszą: iż P. Kakutowicz powracających z Exakcyi pogłownego 30 Ludzi od Gwardyi Litews. pod Węgrowem Zabrał.

Z Lublina piszą: Że JW. Lubawski mil. 4 od Rzeczonego Miasta, miał potyczkę z Moskwą, i Znacznie one poraziwszy do Rezerwady Spieszney przymusił.

List JK.

84. List JW[go] Korsaka Podwojewodzego Wdztwa Po-
łockiego do JMci Pana Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego.

Wielka ufność w względney JWWMci Pana Dzia-
łasce, tyle mi czyni bezpieczeństwa, iż (: Znieść nie-
mogąc bezprawia z krzywdą kraiu i Obywatelów
Wdztwa naszego, przez JW[go] Zenowicza Podkomorzego
Połockiego na Seymikach Zpraktykowanego :) posłałe
mam honor upraszać; ażebyś JWWMci Dobrod[ziej]
wysłanych od Części Wdztwa JchMciów Delegatów, Wiel-
kością swey powagi wesprzeć raczył, którzy wedle
dowodów Manifestu, krzywdy dowodzić, niewinności
swey bronić, i Zapobieżenia takowym bezprawiom
maią dzielnie dopraszać się. Uczynisz tę Łaskę etc.
Datt w Połocku d. 8va Febr. 1770.

Manifest Obywatelów Wdztwa Połockiego
przeciw JW[mu] Podkomorzemu Połockiemu.

My Urzędnicy Ziemscy, Grodzcy, Rycerstwo
Szlachta, i Obywatele Powiatu Wdztwa Połockiego, na
Seymiki Gromniczne Deputackie Zgromadzeni; przed Nay-
wyższym Panem i Sędzią, wszystko przenikaiącym i wi-
dzącym, przed Nayiaśnieyszym Królem JMcią P. N. Miłym,
i Całą Rptą Polską oświadczaiąc się, manifestuiemy
się o to; iż gdy w czasie prawem Opisanym dla Ele-
kcyi JmćPP. Deputatów na Trybunał Główny W. X. Lit.

to iest.

to iest dnia 5° praesenti w Potocku do Zamku wyższego Zebrawszy Się obrady Seymikowe Z woli JmćPana Podkomorzego w Klasztorze JchMciow XX. Bazylianow Potockich w Refektarzu rozpoczeli, a dla wielu JmćPanow Ambientow na Większość głosow przestania dopraszaliśmy Się, tedy Jmć Antoni Zenowicz Podkomorzy Potockij niewiedzieć Z jakowych przyczyn do Wotowania przystąpić niechciał, i na kreskowanie niezezwalał, lecz takowe Obrady na dzień 6ty odłożył. A gdyśmy i na tym dniu Za niezkombinowaniem Się JchMciow XX. Praetendentow Z przepisu Prawa pluralitate Votorum Deputatow Obierać prosiliśmy, w tenczas Jmć Podkomorzy niezachowując wyraźnego Prawa, a bardziey niezezwalając na większość głosow w trzech liczbie sędziow, et ad Suffragia Urzędnikow i Obywatelow niedopuszczaiąc, actum Seymikowania do dnia 7° mimo kontradykcyą nas wszystkich Suspendował, na ktorym dniu Złożywszy obrady Seymikowe, nie iuż w Klasztorze lecz w Cerkwi, Z rana Zagaiwszy Seymik niekontynuując onego Z Mieysca ruszył Się, i przez dzień cały Z przyiaciołami Swemi prozno bawiąc Się, na proźbę nas Urzędnikow i Obywatelow ad Actum Seymikowania iść niechciał, ad Vota pluralitatis nieprzystępował, i tak aż do Zpoznioney pory Nocney

Czas

czas Zagaiwszy, na Mieysce Swoie powrocił, gdzie
przy Swiecach kazał podać Constytucyą Coronationis,
ktorą o porządku Seymikow przeczytawszy, oswiadczył;
Iż Seymikowania Deputackiego dzień iest ostatni i bez
skuteczny, Zatym Sam z mieysca ustąpił, a per
Subalternos Seymik bez skutecznie Zeszły pożegnał.
Jakowey tedy My Urzędnicy i Obywatele niemogąc
znosić gwałtownosci, Praw i Swobod Szlacheckich u=
bliżenia, uszkodzenia dobra pospolitego, poniżenia
rownosci wspołbraci i Obywatelow, niemniey Zabiegaiąc
na potym podobnie wynikaiącym bezprawiom, ten
Nasz Manifest i Oswiadczenie Się ad Acta publica
podać Żądamy. Działo Się w Zamku wyższym
w Cerkwi Jchmsciow XX. Bazylianow Połockich
Roku 1770. Mca Febr 4° dnia.
U ktorego to Manifestu podpisy tak WWJmćX.
Urzędnikow i Obywatelow Wdztwa Połockgo temi słowy:
Ignacy Jesman, Sędzia Ziemy Wo Połockgo
Troian Korsak, Podczaszy Wdtwa Połockgo
Ludwik Korsak, Pisarz Wdtwa Połockgo
Adam Jenkiewicz, Kraycy Wo Połockgo
Rafał Stetko Miecznik Wo Połockgo
Jan Ogiński, Starosta Jasiński
Stanisław Szarski, Chorąży Petyhorski
i Wielu innych.

Ressons.

Respons JmćPa Lipskiego Kasztelna Łęczyckiego JmćPu Korsakowi Podwojewodzemu Połockiemu. 87.

Rozkaz WmćPa w liście Jego do mnie 8º Lutego dany, a ten listem JmćPani Starościny Kiślkiey Siostry mojey potwierdzony, przystomne do tego Żądania godnego Delegata, a nade wszystko dawne moie Obowiązki i Szacunek dla Osoby Jego, byłyby mi dostateczne do czynienia krokow w Przywodzie Przeszłym Wdztwu Połockiemu uczynioney. Ale nie też iest teraz czas; by Występeli odbierad karę a przynaymniey Nagane, owszem przyięty bywa za świetelbną czynność i Zasługę. Zaczem ja nie maiąc z teraznieyszym nietylko Samo= ale grubo= utkanym Rządem Związku, przyznam Się iż daleki byłem od tych moich chęci Służenia i Jemu i Całemu Wdztwu z przyczyn wyżey wyrażonych. Wszak tego doświadczył Samże Jmć Delegowany. Ponieważ los odbiera i Jmć Podwojewodzy Wileński w Swoim na Podkomorstwo Obraniu. Martwią mię w prawdzie te wszystkie Przyiacioł moich umartwienia. Lecz że ani Wdztwo Połockie w tych czasach Deputatow, ani JP. Żaba Podkomorstwa Wileńskiego nie maią; poniekąd iest dobrze. Skonfederowana bowiem Oyczyzna teraz; inne Swoie

głosi

głosi Oświadczenia, i inne Są Jey Myśli; do których i my Stosowali Się, Z Nią jednoż trzymali, i z Nią SpRzymierzali Się wzmiśmy. Racz więc WMĆ przyjąć te moie Szczere Wyznanie razem i Żądanie, a bydź upewnionym Że w Stateczných Obowiązkach i jestem i będę WMĆ Pana &c: w Warszawie d. 10ᵒ Marz 1770.

Z Pogranicza Węgierskiego piszą: Że Xcie Radziwiłł Wwda Wileński ma jechać do Porty w Charakterze Posła Wielkiego. a JX Duran Poseł Francuzki już miał Stanąć u Generalności w Preszowie. Szwedzie też w Konfederacyi Znaydować Się maią, które wiele Zatrudnienia Sprawują, iednak wszystko w krótce jednomyślnie ułatwi Się. Raz Konfederacya w Assystencyi Woyska pewney Korony przybydź ma do Polski. Jednostaynie też upewniają, Że między Cesarzem Chrześciańskim a Portą wcześnie utwierdzony jest Traktat, którym przywrocone bydź maią Belgrad i Temeszwar cum Attinentiis Cesarzowi, a Cesarz wzajemnie pomoc przeciw Moskwie dać Porcie Został Obligowany.
Na ten koniec Poseł Turecki do Wiednia Spodziewany dla którego w Wiedniu wszelkie przygotowania czynią. Graff Austryacki Esterhazy w Węgrzech Stojący, co przedtym według Zwyczaju Stał o Mil 3. z Woyskiem od granic Polskich, to teraz już do Samego Orła Polskiego

Zbliżył Się

Zbliżył się. A gdy Poseł Moskiewski w Wiednie re-
zydujący pytał się Ministra Cesarskiego Xcia Kaunitz
dla czego Woysko Austryackie do Transylwanij ku gra-
nicom Tureckim sciągnęło; odpowiedział mu z pytaniem
wzajemnym: dla czego Woysko Rossyjskie jedne w tey
granice, drugie do Polski wtargnęło! Na konice przy-
daią że taż smutna konfederacya, albo iuż ruszyła, al-
bo w krótce ruszy z Rzeszowa w granice Polskie.

Exerpt Listu z Przemyskiego de d. 20a Marty.
Woysko Moskiewskie od nas wymaszerowało, 4 Szwa-
drony przez Bonowice, poszli do Jarosławia, Sienia-
wy, Łezańska i Przeworska, tam maią stać jeżli Jm
Ichmości konfederaci pokoy dadzą, których jako u nas
słychać jest razem kilka tysięcy, i że Woysko Węgier-
skie z niemi się złączyło. W tym Miesiącu okoliczne
Gromady dawali Prowianty, u nas Chłop żaden i jay-
ka nie dał, bo Zamkowa Stodoła, Szpichlerz, Spiżarnia,
piwnica i karczma to wszystko zastępuie i zastępowały,
a jednak Chłop niewdzięczny, ponieważ każe sobie pańszczy-
znę wytrącać gdy odwozi Prowiant z Zamku za niego
założony. Polskie Woysko okolicznie Sanoka znayduie się.
Choroby u nas panuią, ludzie umieraią. Jak tylko Woy-
sko Moskiewskie stanęło w okolicy naszey to samey wodki
alembikowey wypadł Zamek Bonowski spustow 50. a

L.

Garcy 8 Krolewskiey miary, oprocz tego w karczmie wy-
pili niezapłaconey Wodki za Złotych 880. Coż dopiero
mięsa, kur, gęsi, Indyków, Chleba, Słoni i piwa wypotrze-
bowali; Słowem dwor i karczma opowiadała za wszystko,
ale też u żadnego Chłopa niepostali.

Excerpt Listu z Zamoscia d. 22.º Marty.

Z Lwowa dopiero powrociłem, gdzie około Wałow zaczy-
naią robić, drzewa na pale zwożą, na ktorych koszt Rzecz-
Moskwa jeszcze stała, ale pewnie iuż wyszła do Skolego,
bo tam isc miała Brynans. Garnizon Lwowski ma ja-
kowąś expedycyą od kommissyi Woyskowey, ktorey nie-
ma odpieczętowac aż d. 2.ª Aprilis i takowa druga expe-
dycya iest posłana do Kamienca Wittowi. Moskwa w
Ukrainie i na Podolu jeszcze stoi, po trochu tylko ma-
gazyny ku granicy Tureckiey ściągą, i Armaty niektore
z potormego wysłane. Z Węgier wcale pewną mamy
Wiadomość iż nieodmiennie Woysko Austryackie wkro-
czy do Polski pomagaiąc konfederacyi, dla czego w Wę-
grzech zakazano Chłopom, aby żaden w tych czasach
nieważył się naymować w podwody za granicę ani
Wołmi, ani Końmi.

Z Mitawy pewną Wiadomość mamy: iż Xiążę Kur-
landski bez pożegnaniu z Peterburga wyjechawszy za Ot-
leazem Dworu Swego, przeieżdzaiąc tamtędy, upewnił

Szlachtę

Szlachtę niektorą Kurlandzką, że powroci się do nich na Xięztwo Krolewic Polski Karol, a gdy szedł do niego Marszałek Dworu Birena, teraznieyszego Xcia z Zapra-szaniem do Xiążąt na Obiad, pusczę pomienionego Mar-szałka do siebie niekazał daiąc przyczynę że iako spieszno przejezdza, tak z nikim widziec się nie może.

Excerpt listu z Erzerum w Tureczczyznie Azy-atyckiey de d. 19.° 9bris 1769.° z Gazety Wiedenskiey wyięty Marcowey.

Turkmania już jest bez boiazni w ktorey zosta-wała z pokazywania się tam Woyska Nieprzyiaciel-skiego. Jenerał Tottleben Moskiewski przed 4 miesięcy wszedłszy do Georgij we 2 m/c piechoty i tyleż Kawaleryi, przyłączył się do niego Xże Herakliusz z 15 m Geor-gianow. Ten zmiał byłby bardzo wiele dokazał, gdy-by był mogł zaraz na przeciw Trebizonty marsz swoy obrocić. Ale Xże Salomon niechcąc się z nim złączyć, przeszkodził mu w tę udać się stronę, zaczym wziął rezolucyą oblec Erivan, lecz i tu pomyslnego niemiał skutku; bo mu zchodziło na Artyllerij, na posłuszenstwie i dobrey chęci Georgianow, a naywięcey mocne w Forte-cy oblęzłych bronienie się dało czas Baszy tey Prowincyi zebrac garstkę Woyska, ktorym Jenerała Tottleben, aż we

wnętrzne

wnętrzne Georgij zapędził gory, i zniszczył ten słaby kray, ktory Moskwie ważył się dać ludzi. Ten Bassa powrocił niedawno z wielkim buntownikow łupem. Co się znaydzie ludzi zdolnych do roboty w Prowincij, zabawni są teraz fortyfikacyą Erzeru, Eriwanu, Karsu, i Trebizonty. A do tego można w tey Prowincyi wystawić Woyska 20^{m}, i wierzyć można że te siły będą więcey niż dostateczne z gruntu wywrocić Moskiewskiego Porta dalsze ułożenia; gdyby jeszcze Georgianie skłonni bydź chcieli do postępowania onego. Gdyż zaś Salomon wiernym bydź traktatom ktore z Portą zawarł, przyobiecał.

+ Excerpt Listu z Polski d. 4ta Febr 1770. z tyże Gazety Marcowey Wiedenskiey wyięty.

Przegrana Moskiewska pod Benderem, już nie jest sekretem, już i sami tę prawdę przyznaią, zaczym dłużey taić Jey niemożna. W przypadku tego są te okoliczności ktore można było zebrać z nayprawdziwszego uwiadomienia żadney niepodległego parcyalności. Graf Romanzow chcąc pod czas Zimy powetować straty ktore Graf Panin poniosł pod Benderem na końcu ostatniey Kampanij, wysłał Gla Prozorowskiego w 10^{m} Infanteryi, a w 4^{m} Kawaleryi Kirasierow, Dragonij i Hussarow, to Corpus przeszło Dniestr, maiące rozkaz

ię

iść pod nad Dniestrem do mieysca naznaczonego, gdzie z drugim korpusem Gnła Panina łączyć się miało które na ten koniec formował pod Baltą, ale dla rzeczy nagłey, drogi stały się niepraktykowane do przeyścia, dla których Woysko kommendy Xcia Gnła Prozorowskiego stanąć niemogło w czasie przepisanym na naznaczonym mieyscu, ani łączyć się z Gnłem Paninem. Jednakże Gnał Prozorowski nieustawał w Marszu, ale nieszczęście tak chciało że zbliżywszy się ku Benderowi zpotkał się z korpusem kawaleryi Tureckiey i Tatarskiey, których liczna wspierała piechota. To Woysko miało projekt uczynić inkursyą w nową Serbią. Turcy Zaraz attakowali Moskwę z niewypowiedzianą zwawością, iednakże zostali odpędzeni, ale Xże Prozorowski wziął rezolucyą cofnienia się, zaczym Turcy uderzyli powtornie na niego i powoli zniesli i zniszczyli całe to Corpus Moskiewskie, tak daleco że po 10 dniowym Marszu ledwo ząs przyprowadził do Soroki, z kąd i ta reszta niedobitkow była wypędzona, i Turcy tam się rozlokowali. Ta wiadomość w Woysku Moskiewskim wielkiego narobiła pomieszania. Gnał Olitz wszystkiemu Woysku kazał ciągnąć do Dniestru, nawet i tym Regimentom które niesą w Stanie czynienia kampanij, i które z tey przyczyny w tyle Woyska były lokowane. Tym czasem z Kamieńca

94. Z Kamienca donoszą że się Turcy w znacznych siłach zaczynaią pokazywać w Multanach, i że w wielu potyczkach była Moskwa bita, i strata onejże bardzo znaczna bydź powinna biorąc miarę z wielkiey liczby rannych, których naprowadzali na Podole. Też same wiadomości donoszą; że reszta niedobitków kommendy Xcia Gorta Prozorowskiego przeszła Dniestr; obawia się mocno Moskwa aby po różnych mieyscach Multany będące Moskiewskie kommendy, podobnego nie miały przypadku. Upewniaią jeszcze i wierzyć temu można; że Generał Panin przeniosł swoią kwaterę do Kijowa dla zasłonienia tey Prowincyi od Tatarow, ponieważ teraz Tatarowie Nową Serbią i bliskie Prowincyje ogniem i mieczem pustoszą; obywatelow jednych zabiiaią, drugich w Jassyr zabieraią.

Te obadwa listy słowo w słowo są wyciągnione i wytłumaczone z Gazety Wiedeńskiey Manowey.

Item Wiedeńska Gazeta donosi: Że JJ. PP. Krasiński i Potocki z Dyurizyą swoią przenieśli się z Kuszczyku do Warny miasta nad Morze czarne. I że Han Tatarski ma bydź w krotce z urzędu swego złożony, na ktorego mieysce będzie wyniesiony Sułtan Gałka. I że Flotta Rossyyska w okrętach przez niepogody, a w ludziach przez choroby znaczną ponosi utratę.

Z Warszawy.

Z Warszawy d. 5.a Aprilis.

Przysłana tu wiadomość od Regimentu Leyb Gwardyi Koronney z tąd do Krakowa w przeszłym tygodniu wyszłego, donosi: że 40 ludzi pod Nowym Miastem poszło z niego dobrowolnie do konfederacyi:

W tym tygodniu wysłany kuryer od Dworu tuteyszego do Peterburga, lecz z czym? niewiadomo.

Przybiegaią też i do Posła tuteyszego kuryerowie to z Peterburga to od Armij Moskiewskiey na Wołoszczyznie, i na powrot odchodzą. z czym także? wielce o tym cicho.

Excerpt Listu z Włocławka d. 28.a Martij.

Na dniu wczorayszym widziałem się z JP. Marszałkiem Dobrzyńskim, Maiącym ludzi z sobą przeszło 600. pokazywał mi Listy JWMarszałka Gener. i Podłożnego JPgo JW. Jmsci Biskupa Kamienieckiego, datowane d. 20.a Febr. do Siebie pisane, zachęcaiąc go w nich Nayserdeczniey do tego; aby ile możności do następuiącey Wiosny konfederacyą swoią utrzymywał, unikaiąc większey Mocy Nieprzyiacielskiey, a pomnieyszey nienapastuiąc, tylko zawsze maiąc się defensive. W tych listach zupełne było utwierdzenie, o niezawodnym sukkursie dla konfederacyi od Cesarza Chrześciańskiego, i że ma wydać Woynę Moskwie na Wiosnę, i ieden

z Marszałkow

Z Marszałków Konfederackich ma mieć kommen-
dę z Gnrałem Laudonem; było w tych listach i to
dołożone że jeszcze w teraznieyszym Roku niemożna
się spodziewać zupełnego zaspokojenia w Interessach
Polskich. Po co wyrażam: jakbyś sam WWPan
czytał. Z mieysca tego JmP Mazowiecki udać się
ma na tych, którzy go odstąpiwszy do Torunia poiechali,
tam Rewersa poczynili, i teraz za Rewersami Moskiew-
skiemi w domu siedzą; Ma tedy z niemi tak postępo-
wać jako z Krzywoprzysięzcami i Zdraycami Jego. Ma-
my także tu wiadomość, jakoby Konfederacya Wielkopol-
ska po dwa razy Moskwie znaczny odpor dała tak,
iż się Moskwa reterować musiała. Jedno i
tego iest u Nas: że Dyssydenci w barwę Pruską lu-
dzi swoich przebierać maią, i takiemiż ludźmi Pre-
sidium Toruńskie wzmocnić, bo z tamtąd Moskwa ma
wyyść. Podobnież i na inne Wdztwa ludzi takowych
wysyłać maią pod pretextem pomocy od Króla Pruskiego
Moskwie daney; Ale się zapewnia JmP Mazowiec-
ki, że Król Pruski Moskwy sekundować niebędzie, i
miał się z tym dać słyszeć: że Alianse z Impera-
torową zrywać niechce, ale też ani z Cesarzem.

Zagraniczne listy donoszą: że JmP Pod-
czaszy Litews. z Warny Miasta Tureckiego nad

morzem

morzem Czarnym leżącego, nadesłał JW. Putawskiemu Staroście Zezulnickiemu Patent na odebranie Jenerału Regimentarstwa nad konfederacyami w Polszcze znajdującemi się na mieysce JW. Szaniawskiego, wraz z ordynansem de essentia tali: Iż JW. Putawski maiąc w dyrekcyi swey JW. konfederatow, rozciągnąć ma kordon od Krakowa aż do Gor, i z tamtąd wydawać Ordynanse innym Partyom konfederackim, aby się pod Jego kommendę sciągały, z tym dołożeniem: iż jeżeli będzie liczba na JW. Putawskiego nieprzyiacielskiey wydostarczać potędze, ma zaraz za sobą pomoc od Cesarza JMci Rzymskiego wyznaczona Jenerała Esterhazego, ktory wymaszerował w granice Polskie, i ma Ordynans od Dworu Wiedeńskiego rozciągnąć z woyska Cesarskiego kordon od granicy Węgierskiey aż do Gor, do tego samego mieysca do ktorego kommenda JW. Putawskiego zaściągnie, i wszędzie konfederacyą protegować powinien.

Per same Listy upewniaią: że Cesarz Turecki dobrowolnie ustąpił Cesarzowi Rzymskiemu Belgradu cum attinentiis, na odebranie ktorego w possessyą od Cesarza wysłani są Krolewicz Polski Albrycht Xże Cieszyński z Jenerałem Austryackim Laudonem w liczbie 40 tysięcy woyska. Na zawdzięczenie zaś Cesarz

Rzymski

M.

Rzymski obowiązał się w teraznieyszey Woynie do-
pomagać Porcie i Konfederacyą Polską protegować.

Z Peszyna piszą z potwierdzeniem: Że Cesarz
Rzymski, pewne już Sekursy Konfederowanym daie
posiłki.

Od Granic Tureckich oznaymuią: Że między
Benderem i Jassami nayspornieysza potyczka Moskwy
z Turkiem w tych czasach odprawiła się tak daleko:
Że tylko Generał Stoffel w kilka koni z całey swey
kommendy zdrowych ludzi salwował się pod skoczn.
Han Tatarski, Wezyr Wielki i kilku Baszow, kto-
rzy pod Dziwdziową z Moskwą przegrali, w Aresz-
wzięci i na Wygnanie skazani.

Z Rzymu de 9 2da Marty donoszą: Iż w A-
meryce Hiszpańskiey wielkie się wszczęły bonty: Mię-
dzy innemi przyczynami kładą wygnanie z tamtąd Je-
zuitow. Ci bowiem utrzymuiąc Amerykanow w boiaź-
ni Bożey, utrzymywali też w posłuszeństwie ku Monar-
chom swoim. Przydaią i to Że Krol Hiszpański już
to poznaie i mocno się wzrusza do uczynienia prze-
ciwnych Krolow przeszłym swoim zapędom. Z
kąd wnoszą: Że nietylko Krol Hiszpański, ale i
Cały Dom Burboński powroci Jezuitow do Państwa
swego.

Manifest

Manifest Konfederacyi Generalney d. 7° 8bris przeciwko Krolowi Zaniesiony.

My Stany utriusq Gentis Korony Polskiey i W. X. Litt. z Prowincyami przyłączonemi całey Rplitey Polskiey, na Obronę Wiary S. K. Rzym., Wolności, Praw, i Swobod Oyczystych, tudzież w mocy Zachowania i ucałenia Traktatow Oliwskiego i Karłowickiego bezpieczeństwa wewnętrzne i zewnętrzne pokoiu Szczęśliwie w długim lat przeciągu trwałego z Rplitą ważących, z nayiaśn. Potencyami w okazanych dowodach zawsze nam przyiaznemi zawartych, tym nayistotnieyszym Celem w Obraniu Generalnych Marszałkow i Złączonych Prowincyach Skonfederowane.

Nieskończoną przerażeni troskliwością Równie Szkodliwie jak obłudnie Stanisława Augusta Poniatowskiego Pana Polski mocą Oręża Moskiewskiego posiadaiącego i uciskaiącego Oyczyznę naszą w nayniesczęśliwsze usidli praktyki, jako i teraz pewną powzieliśmy wiadomość, że przez złożoną d. 30. 7bris a zakończoną d. 5. 8bris R. ninieyszego 1769. z kilku tylko w Warszawie mieszkaiących Senatorow Senatu Radę, postanowione iest: wyprawienie Posłow do nayiaśn. Cudzoziemskich Potencyi, tudzież one opaczną remonstracyą publicznego zamieszania, zniszczenia Rplitey, Praw wszelkiwych cum eversione Status Rplitey knowania, Traktatow nadwerężenia, gwałtow i Oppressyi z przestępstem Praw Narodowych

przez Woyska

przez Woyska Moskiewskie w nayokrutnieyszym Stopniu nam wyrządzanych. Tych wszystkich niegodziwości iakoby iedyną tylko był przyczyną Sam Xiążę Repnin przeszły pełnomocny Monarchini Rossyyski Poseł, tak że Żeby iuż z Rady Senatu destynowani Posłowie wszystkie winę zlewaiąc na osobę Xcia Repnina, oczyszczali Stanisława Augusta Poniatowskiego, (który iest lapis Offensionis pupilla libertatis nostrae.) i tym wynalazkiem Zkonfederowany Nasz Narod chytrze podeyść przedsięwzięto.

Przeto tym wszystkim Zapobiegaiąc podstępom; przed Bogiem Sędzią Skrytości Serc ludzkich i od którego pochodzi wszelka Mocarstwa Zwierzchność, i Nayiaśnieyszemi Potencyami w wywodach Sprawiedliwości i gruntowney prawdy Sprawy Naszey iak nayuroczyściey Manifestuiemy Się i protestuiemy.

Osierociałemi zostawszy po Śmierci iednego z nayleszych Krolow Augusta III.º wiekopomney pamięci Rodzinego panowania Pana, doznawai goryczy od Ducha chciwego z Równości nad wspołbraci panowania; zaczelismy, kiedy w Rzpltey Wolney formuiąc Sobie predominium Stanisław August Poniatowski z Adherentami Swemi, fakcyonalnych intryg zabiegami Monarchini Rossyyskiey zuiwnawszy dla Siebie Skrycie poplecznictwo, wkrotce po ogłoszonym Interregnum we wnętrzności Rzpltey Moskiewskie wprowadził Woysko, wziowszy pretext w Rodkuiącey wydaney przez Keyzerlinga Posła

Moskiewskiego

Moskiewskieg.o Deklaracyi: jakoby te Woyska Moskiewskie w kray Polski Sciągnione, celem Zasłonienia niewinnie w Równosci uciśnionych od wspołObywatelow, Poroźnione z powszechnym bezpieczeństwem Jednoczyć miały Patryotow umysły.

Zapatrywaliśmy Się w Skromnym Zadumieniu nato: Izaliż cząstka Stanu Republikantskiego z Adherentami Swemi bez dołożenia Się Stanów Rzpltey odważyć Się mogła Zagraniczne Sciągać Woyska? Podobnie też Woyska Moskiewskie z wzgardą Praw Narodowych czyliż podchlebiać Zechcą prywatnych osob lekkomyślnosciom, w wyrządzonych publicznie całemu Narodowi gwałtach? Alesmy te Zastanowienie myśli naszych najsrodnym uczuli doswiadczeniem; kiedy Duch Panowania chciwy swawolnie uzył bez względu na Prawa wolności; bo bijące passye, ambit Jego Ordynansow, przemoc z Zuchwałością, w tym Mu wszystkim środkowały.

Widocznemi Są tego dowodami: Zerwany bronią Moskiewską z Porlaniem krwi Szlacheckiey Generał Prowincyi Pruskiey, a w Wielkim Xięstwie Litews: pod tąż Moskiewską bronią z poczynionemi Znakomitemi gwałtami skalifikowana z samych Spisku Stanisława Augusta Poniatowskiego Adherentow Konfederacya. Na Seymikach przed konwokacyinych, na ktorych gdy gdzie większa była liczba Patryotycznych Sentymentow Obywatelow, tam przez Assektow Swoich non in Solito loco Seymikując, podwoyne na Seym konwokacyiny

Zpraktykowali

Zpraktykowali Posełstwa, i Sądowne w bezkrólewiu Ju-
rysdykcye Kapturey Zwane.

W Czasie zaś Seymu Konwokacyinego obtoczywszy Warszawę, i w Samey Warszawie wszystkie ulice i Zamek tak Moskiewskim jako i Swoim Nadwornym Napełniwszy Woyskiem, złamał tenże Duch Panowania chwiey publicznych Obrad bezpieczeństwo, złamał Prawa na takie Zuchwalce i gwałtowniki Stanowione przez Statut Zygmunta I° w Krakowie R.[ku] 1503° Tit. de poena Corum qui manu armata ad Judicia et Conventus Generales ac particulares veniunt, i drugi tegoż Samego Króla w Piotrkowie R.[ku] 1510° tit: Poena Statuta contra Violatores Consiliorum et Nuntiorum ad Conventus publicos proficiscentium.

A jak prędko J.W. Małachowski Kraycy Koronny Marszałek Starey Laski do Zagaienia Seymowych Obrad nie wprzód chciał przystąpić, pokiżby Ewakuacya uzbroionego Żołnierza z Zamku, i Izby Poselskiey nienastąpiła, do Szabel i ognistey Broni Kazimierz Podkomorzy Koronny, i Stanisław August Stolnik Litewski, Poniatowscy z adherentami i z ludźmi na to przysposobionemi porwawszy Się; tak JW° Małachowskiego Krayczego Koronnego Marszałka Starey Laski, jako i większą liczbę obstawaiących Posłów przy dealeniu Praw wzmiankowanych

bezpieczeństwo

bezpieczeństwo wewnętrzne publicznych Obrad Wariujących, po Nieprzyiacielsku obarczać, i z niebezpieczeństwem Życia z Izby poselskiey ugonić ważyli się.

Dzieło to niegodziwe, węgielny kamień Wolności Praw uroczystych Rzpltey niszczące, przez Poniatowskich Potencyą Moskiewską uzbroionych, duchem chciwości despotycznego nad współbraćmi Panowania popełnione, Gorliwi Senatorowie i Posłowie z Marszałkiem Starey Laski Związkowey, Solenny przed Aktami Grodu Warszawskiego o gwałty i nieważność knowanych pod bronią Moskiewską na zgubę Oyczyzny i Obywatelow Rad, i Ustaw, pod zasłoną Nomenklatury teyże Konwokacyi wyniklać maiących, zaniesli Manifest.

Podobnie też widząc te bezprawia zprzymierzonych Traktatami z Rzpltą Nayiaśnieyszych Potencyi, Sacri Romani Imperij Cesarza Jmci, et Christianissimi Regis Galliarum, Posłowie, legatna przy Prawach Kardynalnych Rzpltey, Remonstracyi swoiey Nayprzewielebnieyszemu w Bogu Jmci X. Lubienskiemu Arcy Biskupowi Gnieznienskiemu Xciu Prymasowi Korony Polskiey i W. X. Lit. uczynili Oppozycyą Ministerialiter, który duchem Poniatowskich natchniony contra jura Gentium temerè

Contemnendo

contemnendo Przymierze Rzpltey z temi Nayiaśn. Korony- ami z dawna nam zawsze przyiaznemi barbara politic gdy nieprzyiął i odrzucił, dłuzey wyrządzonych Narodowi Polskiemu w bezprawiach gwałtow ścierpieć Ich J.W.W. Posłowie Cudzoziemscy niemogąc, Sensibiles z Warszawy odiechali, a J.W.W. Senatorowie Ministrowie i Posłowie z Wodztw nasi widząc się bydź w niebezpieczeństwie włas- snego Zycia, przed zawziętością gwałtowney Jmprezy Poniatowskich umknąć się z Warszawy przedsięwzieli, i kiedy wraz dla bezpieczeństwa wyiezdzali, w tenczas się zuchwała Jmpreza Poniatowskich z adherentami na Wolność Narodową i złamanie Praw, na bezpieczeń- stwo Obywatelskie jawnie okazała, albowiem sami w O- sobach swoich Woyska moskiewskie i Nadworne Tra- kty publiczne obsiadaiące kommenderowali, i rozne do Morderstw i Zaboystw dawali okazye. Lecz Ich Se- natorowie i Ministrowie tudzież Posłowie in ultima oppressione Aequalitatis zostaiąc, w Skromności od Warszawy ocalaiąc Zycie swoie gdy się oddalili, Far- tija Poniatowskich na Zgubę Oyczyzny obrawszy Spisku swego ac si Seymu Convocationis Marszałka, funda- menta Praw i Wolności Rzpltey od prawowiernych Prz- kow nadane znosząc, bez względu na przykłady w dawnieyszych Konwokacyach, a mianowicie R. 1695.

/: na ktorey

(: na ktorey widząc rozdzieloną Rzptą gdy Seym konwokacyiny od Podkorodzyńskiego Posła Czerniechowskiego był zerwany nic więcey niestanowiono, tylko co się ściągało do publicznego bezpieczeństwa przez względy Wolności i Prerogatyw Szlacheckich Stanu Republikanckiego:) wytknowszy w tym akcie Spisku konwokacyi swoiey przez Senatorow Ministrow i Posłow uczynione de nullitate tey niegodziwey roboty manifesta, Ministrow Belli et Pacis pośredniczą między Majestatem a Rzptą trzymaiących władzę (: torując sobie do absolutnego Panowania drogę) cum abrogatione Praw na Wolnych we trzech Stanach Seymach, i konstytucyi Traktatowey inter Majestatem et libertatem roku 1717° zaszłych, zniesli i odebrali, a na większe obarczenie Prerogatyw Narodowych, bez wstydną Swiatłości Woyska kompotowe zabierać, Hetmanow z pomocą Moskiewskiego Woyska tymże aktem Spisku swego konwokacyinym pozwoloną ścigać, wazyli się. Co potym w gonitwach Morderstwach zaboystwach z pomocą tegoż Woyska Moskiewskiego dopełnili.

Tymże Spiskiem swoim praetextuose et illegaliter pod tytułem konstytucyi konwokacyiney wydrukowanym, Elekcyą przyszłego krola dla wykonania swoich fakcyi z Oyca i Matki Szlachcica Polskiego, exkluduiąc z krwie

Krolewskiey

N.

Krolewskiey pozostałych Krolewiców i inne godne Osoby Cu-
dzoziemców, owszem grożąc na Życiu Honorze i Substancyi
Swoim prześladowaniem tym Obywatelom cnotliwym, kto-
rzyby na fundamencie Konstytucyi Seymu Konwokacyinego
1696.o Exkluduiącey Vota a Cudzoziemca Za Krola naka-
Zuiącey:) Cudzoziemca promowowali.

Do ułożenia Pactorum Conventorum ad libitum
et Velle Sui cum derogatione Artykułow Henrykowskich,
Samych Siebie Delegatow Nominowali.

Iurysdykcye Nowe Ultimae Instantiae dla absolu-
tney Ich władzy, Kommissyi Woyskowey i Skarbowey Sa-
mych Siebie i adherentow Za Kommissarzow wyznaczywo-
szy, et independenter od Urzędu, na potym na Zjazdach
Warszawskich Seymami Zwanych wyznaczyć Się maią-
cych, poformowali. Confusionem Jurisdictionum dla
Enerwacyi i dysmembracyi Obywatelow Wielkopolskich
od Małopolskich w rozdzieleniu Trybunałow Koronnych
poczynili. Nowego gatunku dla Zbogacenia Się Z O-
bywatelow podatki, kwarty quadruple Ze Starostw, Z
Żydowskiego pogłownego, a mianowicie Cła Generalnego
nawet w Prowincyi Pruskiey przeciwko Praw Oryginal-
nych Incorporationis Prowincyi Pruskiey do Korony Przy-
wileiom, a Szczegulnie Konstytucyi 1717mi impositive
bez przytomności Posłow Prowincyi Pruskiey, postanowili.

Posłow

Posłow i Sędziow Kapturowych Vite et legitime obranych
inwalidowali, a bezprawnie i gwałtem pod kontradykcya=
mi i Manifestami z Subordynacyi Swoiey nominowanych
autoryzowali.

Xięztwo Kurlandskie bez przytomnosci i prawnego
przywołania Nayiaśnieyszego Krolewica Jmci Karola z mocy
Konstytucyi 1736. Vite et legitime infeudowanego oddalić,
a Birenowi z Syberyi więzienia rewokowanemu, Infa=
misowi w zapłatę swoich akcyi, tym sposobem konwo=
kacyinym poddać ważyli się.

A dla popleczeństwa swoich niegodziwosci mocą
Oręża Moskiewskiego pozyskanego; Tytuł Całey Rossyi
(wziowszy pozor in Literis Reversalibus od Keyser=
linga Posła Moskiewskiego:) z przywłaszczeniem Gwa=
rancyi Praw, i całości ~~Praw~~ Państwa Rzpltey, z widocznym
Nadwerężeniem Oliwskiego i Karłowickiego Traktatu,
Carowey Moskiewskiey przyznali.

Starostwa, Dzierżawy i Krolewszczyzny Intratne, Pa=
trimonium Rzpltey, za szczupłego dochodu wioski w
nadgrodę Adherentom swoim, z krzywdą publicznego dobra
zamiany poczynili, i ten Akt Konwokacyiny cały w bez=
prawiach zakończywszy, gwałtownoscią pomnażać zapędow
swey wyniosłosci w publicznych dolegliwosciach niezaniecha=
li, nietylko przesladuiąc Osoby na Honorze i Substancyi patryotyczny[m]

tchnące

rhnące duchem, uganiając się za niemi z Woyskiem Moskiewskim po nad granice Turcckie i Węgierskie, w cudzych Państwach schronienia i ucalenia Życia Swego od prześladowania nieprzyiacielskiego szukaiącemi; nietylko podniesione konfederacye w Kamieńcu Podolskim, i tal... przeciwko Spisskowi konwokacyinemu, Woyskiem Moskiewskim z przelaniem krwi braterskiey w toczonych bataliach zniesli, i cały Narod ucyskami rozmaitemi niewolili; ale tez immediate przed oznaczoną Elekcyą Krola, Senatus Consilium z Osob w małey liczbie będących uformowawszy, przeciwko zakazom Prawa (mianowicie konstytucyi 1717mi de Reddenda Ratione Senatus Consiliorum, in Materias Status wdawać się zabraniaiącey.) nay szczegulnieyszą Materyą Status to Wolność obywatelską Sentiendi et Vetandi przeformowali, ogłaszaiąc przez to swoie Resultatum Senatus Consilij, pro inadmissibilibus na Elekcyą Krola tych wszystkich, ktoby Recessow od zanieszionych przeciwko gwałtownoscem konwokacyinym Manifestow, nieuczynili. Jakoż to co uradzili i przedsięwzieli, w poznieyszym czasie wymusem dopełnili, tak daleco: Że od Ziazdu Warszawskiego, acz i Seymem konwokacyinym zwanego, w całym krolestwie rozpostarte Woyska Moskiewskie, od Ducha panowania chciwego maiąc ukazy, nie

w własney

w własney wolności woli Stanom Republikantskim niezostawili, coby z prerogatyw Praw Skazonego, przez Konfederacyą z Spisku przeciągłą w Slepe posłuszeństwo Stanisława Augusta Poniatowskiego podane nie było.

Na tym zaś Zieździe Warszawskim, Seymem Convocationis nazwanym, ac Si Constitucya; pod Tytułem Kommissya do Traktowania z Dworem Rossyiskim umieszczona iest: aby Wysłany Franciszek Rzewuski Pisarz Polny Koronny Traktat nowy aliansu dla ubezpieczenia wspolnego Dostoieństwa Osob i Państw, z przyznaniem Gwarancyi Praw Rzpltey Monarchini Rossyiskiey, podług na to od Stanisława Poniatowskiego wydać się maiących Instrukcyi, Imieniem całey Rzpltey z Jaz Monarchinią zawarł. W teyże samey nominowaney Constytucyi Convocationis, dla podeyścia Nayiaśn[iey] Porty, wyznaczony iest do Poselstwa Alexandrowicz, i dla niego Postawione w Szelu Stanisława Poniatowskiego Instrukcye. Jakież te obydwa Poselstwa dla Oyczyzny naszey uknowały zdrady. Zapatrzyć się przezornie należy: Oto Franciszek Rzewuski podług danych Sobie Instrukcyi, w R[ok]u 1765tym nowego Sojuszu i aliansu z Monarchinią Rossyiską, i pod Jey Gwarancyi dependencyą całą Rzpltą Polską poddaiąc i nowe cum eversione Status na Ordynaryinym lub Extraordynaryinym Seymie

Seymie stanowić się mające prawa, ważyjąc liberum exercitium dla dyssydentów. Ś^m. Woyska Moskiewskiego w Królestwie Polskim dla bezpieczeństwa Dostoieństwa osiągnionego Stanisława Augusta Poniatowskiego, i nidy dla całości granic Polskich zawsze znaydować się ma. A w każdym razie i przypadku Woyny offensive et defensive broń Polska z Moskiewską łączyć się powinna. I zawarł i podpisał Traktat. To iednego dworu Peterburskiego skutek.

Należy zapatrzyć się co się zawiera w Instrukcyach od Stanisława Augusta Poniatowskiego Aleksandrowiczowi imieniu Rpltey danych? oto są pełne zdrady, jako mamy listowne Autentyczne dowody od zmarłego przed niekiem a po ten czas żyjącego Machmet Weżyra W.^o Nayiaśn. Porty. Jest albowiem po tych Instrukcyach skrycie dane Aleksandrowiczowi Imieniem Rpltey dla Nayiaśn. Porty upewnienie: że bytność Woyska Moskiewskich w kraju Polskim jest potrzebna. Że tak Moskwa nie więcey nieczyni tylko to, co jest ku pożytkowi Rpltey jako Potencya z Sąsiedztwa przyiacielska. Że Rplta do tąd bez rządu bez prawa zostawała. Że wiele w niey było buntowników, których niemożna było do posłuszeństwa przyciągnąć bez niejakiey pomocy Woyska Moskiewskiego. Że trzeba formam Regiminis odmienić

i inne

i inną postanowić. Że Rzplita upewnia Portę, iż bytność Woyska Moskiewskiego w Polszcze, niejest ku Zadney Zdradzie Interessom Porty. Że gdyby kto inaczey opowiadał, oskarżał, lub opisywał, tedy Rzplita upra= sza Porty aby takiemu wiara dana niebyła.

Te wszystkie Alexandrowiczowi dane w Instrukcyach Punkta, niech naysciśley nieporcyalną uwagą wszelka Sprawiedliwość roztrząśnie i osądzi: Czyli nie są Crimina Status pełne Zdrady i fałszu.

A jakże w teraznieyszych ex Resultato Senatus Consilij wyprawiać się maiących Posełstwach, samego tylko Xcia Repnina bezwstydnie można obwiniać, uczyszczaiąc z winy Zródło i Sprawcę winy wszelakiey? Jale z ostatniey rozpaczy pogrążoney w nieszczęśliwościach Oyczyznie, na Zatknięcie z wylewem Krwi Braterskiey Konfederowane Stany, chytrey tyże Senatus Rady obłudnym pozorom, Zaufać mogą? Wzbrania Bog, ktory iest prawidłem sumienia naszego, Rozum, podięte oręży, i dla ktorey uczyniśmy życie nasze tożyć; miłość Oyczyzny.

Ale niedosyć iest na tym cośmy do tąd o dziełach naszych, i zawsze knowanych przez Stanisława Augusta Poniatowskiego dla Oyczyzny Zdradach powiedzieli. Ponienowszy inne, właściwe teraznieyszego Rzpltey Zniszczenia

i wzniszczenia

i wzruszenia przyczyny, przełożyć nam należy. w Roku
1768mym zrobiony przez Dyssydentów Toruńskiego i
Słuckiego Zgromadzenia Spisek, wielorakiemi Konstytucy-
ami i ostatnią 1717° roku Zakazany, i Traktatem Oliw-
skim w Artykule 55tym i 56tym Zabroniony, w pier-
wiastkach swoich u Stanisława Augusta Poniatowskiego
swoią znalazł akceptacyą, a przez uformowane z Asse-
sorów Jego Resultatum Senatu Rady (: które z prawa
żadnej mocy wydawać się in Materias Status :) legaliza-
cyą otrzymał. Potym za sprzyiaiącą Monarchini Ros-
syiskiey deklaracyą Naród Nasz łudzącą i zwodzącą (: że
do dawnych Praw i przeszłego Stanu Rzplta przywrócona
być miała i zupełnie we wszystkim pokrzywdzeniu
uszczęśliwiona) Woyska Moskiewskie we wnętrzności Rzpltey
wprowadziwszy, do konfederowania się Naród Nasz za-
chęcony został.

Lecz gdy w patryotyczney Żarliwości myślach Stan
Rycerski po Województwach zkonfederowawszy się, do Ra-
domia dla zrobienia Generalney Konfederacyi zjechał, w
tymże Radomiu otoczony Woyska Moskiewskiego obroża-
mi, i w samym Mieście Radomiu kilkorakiemi uzbro-
ionego Żołnierza iak do boju obwachami, tudzież przy-
daną do drzwi Ratuszowych (: gdzie się rada narodowa
odprawiała :) wartą, do podpisów przyzywanego w
Gabinecie

Gabinecie Stanisława Augusta Poniatowskiego Szalney
Konfederacyi projektu, przez nayuciążliwsze Środki przy-
muszony Został a to celem dopełnienia Clandestine przez
Franciszka Rzewuskiego Pisarza Polneg° koronnego Posła
Stanisława Augusta Poniatowskiego, Alliansu i Sojuszu
nowego Traktatu w Peterburgu 1765° Zawartego. A-
le i w tym miejscu razie okazał Naród nasz Konfedero-
wany (: tak przez Salwy w podpisach poczynione, ja-
ko przez Spisane gravamina Status, tudzież przez
Zaniesiony przeciwko punktowi niesprawiedliwey preten-
syi Dyssydentów pod jednymże Aktem Manifest :) z ja-
kowym Zamiarem konfederował Się, co go dolega i
boli, i jakie Jemu od Stanisława Augusta Poniatowskieg°
z chytrości ducha nad wszpod Srogiey despotycznego Pa-
nowania Są wyrządzane Uciski i dolegliwości.

Lecz połączona przewrotność z Złością wynie-
sioney nad równość Osoby, ani Się szczerzenie w Żalach
przed Nayiaśn. Zprzymuszonemi Potencyjami w Wysłaniu
do Nich z Remonstracyą Posłów, dozwoliło Oyczyznie,
albowiem przymusem tegoż Xcia Repnina Posła Mos-
kiewskiego przeniosły konfederacyą Jeneralną pod Ścisłą
Strażą Woyska Moskiewskiego z Radomia do Warsza-
wy, była tyże Konfederacyi Zniewolony do wszelkich w
projektach Uczynności, chytrym Skrycie Modelem i Ostrowidzem

tak dalej

O.

 tak dalece: Że aż do Seymu Extraordynaryinego (jeszcze przed
Zaczynaiącą się w Narodzie konfederacyą:) wcześnie wydanemi
podobnie z Swey Rady Senatu Uniwersałami oznaczonego,
nadzieią w pół z rozpaczą zmieszaną, chytrze patryotyczne
mięszano umysły. A w zbliżanym Seymu Extraordynaryiney
czasie na Seymikach Woiewodzkich już otwartszą zuchwałością
zaczęły się gwałty.

Naprzód na Osobie J.W. Czackiego Podczaszego koron.
w własnym Jo domu przez Woyska Moskiewskie Sekwestrowaniem
iąc aby pro utilitate publica niemógł się na Seymikach
znaydować, i niezostał uscharakteryzowany z którego Wo-
iewództwa funkcyą Poselską. Na wszelkich zaś po
Wdztwach pod bronią Moskiewskiego Woyska odprawionych
Seymikach, widziane były tak w nominowaniu Posłów,
jako w wymuszeniu podpisów na przysłane z Warszaw-
skiego Gabinetu przez Ksia Repnina Instrukcye, despoty-
czne i gwałtowne Moskiewskie ukazy. A dniem przed
Zaczynaiącym się Seymem za gorliwe przy prawach Wol-
ności obstawania na Sessyi konfederacyi Jmości JP. Ko-
żuchowskiego Kommissarza Wdztwa Kaliskiego, z karety
żołdacy Moskiewscy wyciągnowszy i za Warszawę wywiózszy,
przez dni kilka po nieprzyiacielsku więzili. Dnia
zaś pierwszego zaczętego Seymu niedopuściwszy (: podług
przepisu Prawa o porządku Seymowania :) Stanu Rycerskiego
do Poselskiey

do Poselskiey Izby, ale przynaglieyszy się do złączenia się z Sena=
tem, Limitę Seymu (: wyznaczaiącą Kommissyą z Nominacyą
Delegatow do Zawarcia Traktatu z przyznaniem Gwarancyi na
Prawa wszystkie Rzpltey Monarchini Rossyiskiey, z zupełną mo=
cą legislacyi Praw przez Delegatow stanowić się maiących
a abusiva Contra Statum potestate Novam formam Regimi=
nis Zawieraiących, i dla Dyssydentow liberum Exercitium
publicum podług własnego ich Żądania cum abrogatione
Statutow Jagellońskich, i Praw dawnych, tudzież z Nadwe=
rężeniem Traktatu Oliwskiego Oznaczaiących, niemniey
z Żądaniem na dalszy czas utrzymania Woysk Rossyie=
skich iakoby Przyiacielskich w Państwach Rzpltey wyra=
żaiącą :) czytać Sekretarzowi Seymowemu tenże Stani=
sław August Poniatowski Zalecił, i żeby od Stanow Rzpltey
była niezwłocznie podpisana usiłował.

W tym Bogu i Oyczyznie obmierzłym Contra Statum
Proiekcie Limity widząc na ostateczną Zgubę Oyczyzny
pociski Senatorowie i Posłowie, gorliwością patryotyzmu
tchnący, wraz go z Solenną protestowania swego otrzy=
kneli kontradykcyą, a krakowski i kiiowski Biskupi, Wo=
iewoda krakowski i Starosta Doliński Poseł Województwa Po=
dolskiego, w Mowach swoich Niegodziwość Proiektu, na
Zgubę Wiary, Wolności, Praw Rzpltey i nadwerężenie Tra=
ktatow godzącą dowodzili. Wielorakich Sposobow to

groźby,

groźby to łagodnego podeyścia w kilkuedniowym czasie używał widocznie ku Swoim Zamysłom Złośliwym przeistaczaiąc one w Patryotyzm Stanisław August Poniatowski tak przez własną Osobę Swoią, jako przez destynowanego na to Xcia Repnina Posła Moskiewskiego Ściśle w iedney lidze i umowie z nim Zostaiącego, a niewzruszony widząc w Zleceniach o dobro powszechne Naród, do Zwykłych Sobie publicznie pełnienia udał Się gwałtow.

Naymniey Zapalczywości Swoiey czyniąc Ofiarę na Osobach Sołtyka Krakowskiego, i Załuskiego Kijowskiego, Biskupow; Woiewody Krakowskiego i Starosty Dolińskiego Posła z Wodkow Podolskiego i Rzewuskich; Zalecił Znowu Xciu Repninowi (: dla ułatwienia łatwieyszego Swoich Zamysłow w utrzymaniu Zmiankowanego proiektu Limity Seymu :) aby z własnych Pałacow byli wzięci i w Więzach niewolniczych trzymani. Gdzież aby od tychże Woyska Moskiewskich otoczona Warszawa, broniąc powszechnie przyiazdu i wyiazdu, wszystkich Senatorow i Posłow trzymała w Sekwestrze poty, aż pokiby ten Proiekt Limity tym wymuszeniem niezostał podpisany. To, co na Skryttey Radzie między wzmiankowanemi Osobami postanowiono, widocznie całemu Swiatu z Naybolesnieyszym uczuliśmy doświadczeniem! Wzięci z nayokrutnieyszą gwałtownością, Praw Narodowych złamaniem,

Z mieysca

z Miejsca Stołecznego Rady, z własnych Zamieszkanych
domow, o połnocy, napełniwszy całą Warszawę Woyskiem
Moskiewskim:) wzmiankowani Senatorowie i Posł. Po=
trzebna z tąd Żałość i Rozpacz Narodu, nic a nic nie
wzruszyła posiadającego Miejsce Pana Stanisława Au=
gusta Poniatowskiego. Ani Oycowskich Praw Słowa
tenże chciał przystosować do Siebie że: Rex datus
est in Subsidium Oppressis. Neminem captivabimus
nisi jure Victum. Ale na wszystkie w Senacie uwa=
żenia nieczułym okazawszy Się, nayprzykrzey w Mo=
wach Swoich nalegał o podpisanie niegodziwego i bez=
prawnego Limity Seymu z delegacyą do Kommissyi Proje=
ktu. Co wymusem od Milczących Stanow za kilku tyl=
ko z adherentow Swoich przekupionych, a za przewo=
dnictwem Brata Swego Podkomorzego Koron.o Odezwę
otrzymawszy; w oznaczonym owey Absolutney Kom=
missyi Traktatowey (: pod despotyczną Reką Repnina
Posła Moskiewskiego Prezydencyą:) agitowania Się
Czasie, nie nieskażonego z Praw dawnych (: Wiarę
Panującą, Wolność Narodową w obrębach Swych utrzy=
mujących:) przez Nowe Swe Projekta niezostawiwszy
Rządow dawną formę przeinaczył, Wiarę S. K. R.
poniżył, Traktaty Oliwskie i Karłowickie nadwerężył.
Podał albowiem Całą Rplitą z Jey wszystkiemi
prawami

Prawami i Prerogatywami w dependencyą Gwarancyi Monarchini Moskiewskiey, z Aliansem wspolnego łączenia Oręża Polskiego z Moskiewskim Offensive et defensive w każdym przypadku Woyny i potrzebie. Poniżył, zniewazył panuiącą Wiarę S. K. R. porownaniem Oneyże we wszystkich Prerogatywach z heretycką, w godnosci tak Swieckiey jako i duchowney nawet w Obrzędach Sakramentow Kościoła Katolickiego, dozwalaiąc mieszania się w nie Predykantom i Schizmatyckim Popom. Schyzmatycką Religią nazywaiąc Cerkwią Oryentalną Grecką, a przeto formuiąc prawność do Oryentalnego Greckiego Imperium dla Monarchini Rossyskiey. Wszystkie Prawa dawne znioſł i abrogował, a nowy Rząd Rzplitey (: naklaniaiące wolność do Absolutyzmu:) uformował. Indygenaty w wielkiey liczbie Officerom Moskiewskim przyznaiąc, ziednoczyć przeto Krolestwo Polskie z Monarchią Rossyską usiłował. Podatki nowe Czopowego i Szelężnego nietylko dla wycięczenia kraiu i zubożenia Obywatelow, ale oraz dla zwiadzenia Maiątkow i dochodow Szlacheckich niezwyczne nałożył. Wydatki niesprawiedliwe paryalne i dla zbogacenia siebie ustanowił. Wszelką moc i Rząd Rzplitey pod Samowładność Swoią zagrabił, i czym się kolwiek z wolnosci i Prerogatyw Republikantskiei Narod zaszczycał, to wszystko pod moc Swoią podgarnął. A to wszystkie Kommissyi owey zaległodawczey Prawami, a (: w czasie

ae Si

ac Si z limity przypadaiącego Seymu:) Konstytucyi Gwaran-towey Nomenklaturą, nieuważaiąc na kontradykcye Posłow w czasie czynione, ucharakteryzować.

W tey ostatniey zanurzaiącey się wolny Nasz Naród zgubie, wziął się do przyzwoitego in jure et facto Obrony Ratunku, przez podniesioną i reassumowaną z wysłanych i delegowanych na to e medio Sui wspołbraci na Mieysce Xcia Radziwiłła pod laską Substytuowanego J.W. Krasińskiego Podkomorzego Różańskiego, Marszałka Wdztwa Mazowieckiego Ziemi Ciechanowskiey, w Barze dnia 29.° Febr. 1768.° zaczętą w akcie uroczystego Manifestu Konfederacyą. Do ktorey zaraz pobliższe Wdztwa przez swoie Officiose poczynione w Grodach akcesa łączyć się, i mocą oręża z hazardem życia natarczywościom Moskiewskiego Woyska mężnie bronić się zaczeli, tak dalece; Że Woyska Moskiewskie od Monarchini Swoiey krwawych zaczynać batalij z broniącym Wiary Wolności i Praw Swoich Narodem Naszym, wyraźnych niemaiąc Ordynansow, wstrzymały się nieco od niewinnego Nas attakowania.

Ale Tyrannia Stanisława Augusta Poniatowskiego ktory Wolny Naród (: stawszy się onegoż obmierzłym wyrodkiem:) chcąc w ślepe zawoiować posłuszeństwo, z assystencią Swoich niektorych Senatorow i Ministrow złożyła Radę Senatu, na ktorey gwałtowności i podchlebnego użycia sposobami

Gwaltykować

Zpraktykował takowe Zkontentowanie: Naprzód: Obrońców Wiary, Wolności i Oyczyzny za mącicielów i buntowników poczytano i posłańców z łuszcze Rady Senatu posłano do Baru, aby tey przedsięwziętey Patryotyczney i Zbawienney Wiary S. K. R. i Wolności zaprzestali obrony. Powtóre: do Monarchini Rossyyskiey za pismie prozby swoie imieniem jakoby a tey Rzpltey wyprawili, aby wyraźne i surowe Woysku swemu wydała Ordynanse do prześladowania po nieprzyiacielsku, krwi braterskiey rozlewania, i zniszczenia Konfederującey się za Wiarę i Wolność Narod, jakoby Buntowników i mącicielów Spokoyności.

Po podług żądania swego Stanisław August Poniatowski od Monarchini Rossyyskiey otrzymawszy tak srogie na Naród nasz dla Woyska Moskiewskiego wiary, nietylko nieprzyiacielskiemu Moskiewskiemu Woysku całą Rzpltę podał na łupiestwo, ale burzliwość zawziętości wywieraiąc i Kazimierzowi Poniatowskiemu Podkomorzemu Koronnemu Bratu swemu rodzonemu Prezydującemu w Kommissyi Woyskowey, Ordynanse na Regimentarstwo Woyska Komputowego Koron. (do łączenia z Woyskiem Moskiewskim i zniszczenia krwawemi bataliami Konfederacyi Barskiey) na osoby sobie nay podchlebnieysze; Branickiego Kasztelana Krakowskiego, i Stępkowskiego Kasztelana Żarnowskiego, podpisać kazał. Którzy dopełniając złośliwie

Zwyż

Zwyż wzmiankowane Ordynanse; w dobywaniu Bani i
Berdyczowa, w Attakowaniu Konfederacyi, i przez wielorakie
złączone batalie krew Braterską przelali, a uganiaiąc się
za tąż Konfederacyą Szarską szukaiącą Schronienia swego
w Protekcyi Sąsiedzkiey zawsze nam przyiazney Potencyi
Nayiaśniey Porty Ottomańskiey, Cóż Branecki i Stępkowski
Regimentarze Stanisława Poniatowskiego, połączywszy
Woyska Komputowe i Nadworne z Moskiewskiem Woyskiem,
na granice Nayiaśniey Porty Nayechali i po Nieprzyiacielsku
iuż za granicą Państw Nayiaśniey Porty Schronionych Kon-
federatów Siekali. A przeto nietylko Prawa Boskie i Oyczy-
ste, ale i Narodowe w Artykułach wieczystego Traktatu
Karłowickiego przestępnie pogardzaiąc, poczynione granic
Warunki Spokoyności od Nayazdów Woyska ubezpieczaiące,
przez tę swoią popełnioną Zuchwałość złamali, tak dale-
ce; że od wzmiankowanego czasu do tąd pogranicze
Nayiaśniey Porty iednego i drugiego co i Polska skonfedero-
wana (oprócz Adherentów Poniatowskiego) hostilitatis prze-
śladowania od Woysk Moskiewskich złączonych z Nad-
wornemi Pekwatowanemi Stanisława Augusta Poniatowskiego
Żołnierzami nayprzykrzym doznaie Sposobem.

Iaż nie w Polskiey okazałość i Szczęśliwość Królowa
czyniącego, niezostało się, coby za chytrym a nam dobrze
wiadomym Stanisława Poniatowskiego poduszczeniem, przez

Kommendantów

f.

Kommendantow Moskiewskich ostać się w całości mogło. Gospodarz nieuprawne puste leżące widzi pole, Folwarki z Krescencyi na prowianty Woysku Moskiewskiemu wyprożnione, Domy Szlacheckie i Mieyskie zrabowane, Osoby sprofanowane, Znakomitsze Miasta ogniem w perzynę obrocone, handel w całym Krolestwie rozmaitego kupiectwa zniszczony i dla grasuiącey Moskwy zaniedbany, wszystkie Skarbnice Rzpltey przez Redukcye, Ewakuacye, uciążliwe podatki, expensa na zagraniczne fakcye z pieniędzy ogołocone, Lud Nayuboższy gwałtownie na Rekruty dla Woyska Moskiewskiego wybrany, Poddaństwo do buntow przeciwko własnym Panom zfomentowane, Kościoły Swiętokradztwem zelżone, Klasztory i Osoby w nich służbie Bożey poświęcone tak męzkie jako i białogłowskie z utratą niewinności pogwałcone, z mężow i Obywatelow Stanu Rycerskiego walecznych przez ustawne z Woyskiem Moskiewskim utarczki po polach krajowych usłane mogiły.

Te przez dwa Roki pomnażaiące się klęski, całemu Swiatu okropny z Oyczyzny Naszey uczyniły i nieprzestanny czynią widok, a przecież z natury ludzkiey w Stanisławie Auguście Poniatowskim, i przyzwoitey Podległey niewzbudzaią litości.

Teraz zaś gdy Nayiaśnieysza Porta widząc Oyczyzny

Naszey

Naszey z całością Państwa swoich złączony Interess i złamany Karłowicki Traktat, przez publiczne deklaracye wypowiedziawszy w Roku przeszłym Moskwie i Jey adherentom Woynę, walecznemi Woyskami Swemi w Państwach Rpltey rozpościeraiące się Woyska Moskiewskie ścigać, nam Konfederowanym Stanom dopomagać, adherentow Moskiewskich zaczowszy od przodkuiącey Osoby Stanisława Augusta Poniatowskiego sprawiedliwie ukarać przedsięwzięła, Jey wspaniałey czynności Deklaracyą swą d. 21. Junij R.[ku] niniejszego 1769.° na przeciw deklaracyi Xięcia Gallicyna Feld Marszałka Woysk Moskiewskich punkt w punkt manifestuiące się w obozie Wezyrowskim publikowaną, a w Stambule Ministrom cudzoziemskim copiatim podaną uroczyście oświadczyła, tedy J. Ulększy się za swe wyrządzone Narodowi Niesprawość i Traktatów Karłowickiego i Oliwskiego złamanie, przyzwoitey ściągnąć się maiącey Kary, i odtąd i zdrady wytrzegami chcąc Stany Konfederowane i Nayiaśnieyszą Portę Ottomańską podeyść, Resultatum Senatus Consilij z adherentow swoich d. 30.° 7bry. R.[ku] niniejszego złożone, takowe zpraktykował: w którym zwalając wszystkie winy na samego tylko Xięcia Repnina Posła Moskiewskiego, z fałszywą niewinności swey demonstracyą do Nayiaśnieyszych Cudzoziemskich Potencyi, a z

prozbą

prozbą poiednania się z Nayiaśn. Portą Poselstwa po-
wyznaczał.

A przeto aby te od Stanisława Augusta Poniatow-
skiego przez zpraktykowane z adherentow i Resultatum
Senatus Consilij, do Nayiaśnieyszych Potencyi wysłać się ma-
jące Poselstwa, jako są od Nieprzyiaciół Konfederowaney
Rplitey i nielegalnie wyprawione, tak aby żadney wiary
wagi i akceptacyi u Nayiaśnieyszych Potencyi niemiały
ani otrzymać mogły, uczyniwszy tą pilnością naszą w
wywodach sprawiedliwości sprawy naszey ostrzegaiąc,
o nieważności takowych Poselstw wyprawienia, My Sta-
ny Konfederowane utriusq. gentis Korony Polskiey i W.
X. Lit. z przyłączonemi Prowincyami Rplitey Polskiey
przed Bogiem i Światem iteratis vicibus Manifestuiemy
się i protestuiemy. Co wszystko jako wolny i nie-
zawojowany, ani też despotyzmowi podległy Naród, pod-
pisami Rąk własnych Jmion Naszych, stwierdzamy.
Działo się w Obozie Konfederackim d. 1. Maj: 1769.
w Białey.

Z Warszawy d. 12. Aprilis.

JMść X. Durini Nuncyusz Papiezki będąc nadniu
onegdayszym u Xcia JMci Prymasa, oświadczył One-
mu, iż mimo procesow przez innych Jchmciow XX. Bi-
skupow na Jubileusz wydanych, ieden tylko Xcia JMci
Prymasa

Prymasa zgadza się zarywiście z Intencyą Oyca S.[o] który po Polakach niewyciąga Posłuszeństwa dla Króla Ich jako dla Króla absolutnego, tylko takiego, jakie Oyczyste przepisały Prawa.

Głoszą tu że w tych dniach J.J. P. Grabowscy mają przybydź do Warszawy, za których wypuszczenie i przeciwne Korrespondencye, odsądzonym bydź ma J.W. Bierzyński od wszystkich swoich w Konfederacyi Prerogatyw i pro proscripto ogłoszonym.

O J.W. Jm[ci] Pawie głoszą tu niemo; iż przybywszy do Wsi Orszymowa w Ziemi Wyszogrodzkiey, w liczbie ludzi 300, został tam Obranym Tejże Ziemi Marszałkiem, na Mieysce J.W. Jm[ci] Małeuszkiego. O czym Moskwa dowiedziawszy się wymaszerowała na niego w 1000 ludzi, więc J.W. Pawa widząc się w niewystarczaiącey Sile Reyterował się z tamtego mieysca w Wdztwo Płockie do J.W. Jm[ci] Mazowieckiego.

Z Przemyśla piszą: że Moskwa z Jarosławia ruszyła przeciwko Konfederatom z któremi Batalia trwać miała godzin 10, Wiktoryą przyznaią Konfederatom, którym z Sanockiey Ziemi daną Prowiant wielki. Pogłówne się tam wybrali, i przeciwną sobie Szlachtę z sobą zabrali. Szpiegowie z obudwu stron po dworach jeżdżą w różne przebrani stroie. Choroby po wsiach wielkie panuią i ludzie umieraią.

Z Dukli

Z Dukli nadeszła wiadomość że pod Dębicą Żurawa zaszła potyczka między Konfederatami kommendy JP. Puławskiego a Woyskiem Moskiewskim z znaczną klęską tegoż Woyska. które w Jarosławiu stojąc po razy trzy podchodziło, chcąc niespodzianie zażyć konfederatow, ale zawsze gotowych zastawszy pobite zostało.

Z Kamienia piszą: do 31º Martij: że Woyska Moskiewskie często przeprawiaią się za Dniestr, do tego w krótce z całą Armią FeldMarszałek Romanzow ma się przenieść. Tatarowie aż ku Miastkowce wpadaią, ludzi starych zabiiaią, młode zaś męszczyzny i niewiasty zabieraią. Teraz Tatarowie mil 6 za Pułczynem aż za Bałtę do Eliaszpola rozciągneli, od ktorych Possessor tegoż Eliaszowski X. Wyturski nieszczęśliwie zginął. W tych dniach kilku Tatarow przyprowadzono do Latyczewa, z tych examinowanych ta iest wiadomość że mnostwo Ich wielkie ma w krotce ściągnąć ku Granicom Polskim

Wiedeńska Gazeta donosi: 1º że Woysko Austryackie z Czech do Węgier się zbiera, z ktorym się też Bawarskie łączyć ma, a na tych miast Saskie Woysko w Czechach i Bawaryi ulokuie się. 2º do Woyska Tureckiego świeży przybywa Wezyr, ktory 300m regularnego Woyska tak Infanteryi jako i kawaleryi z sobą prowadzi. Już po większey części Nieżone Woyska przez Dunay na tę stronę przeszły,

i do tego

i do tąd nieprzestaią maszerować. 3.° Woyska Rossyyskie po nad Dunaiem chodzące, po ostatniey przegraney cofaią się ku Jassom i Chocimowi. 4.° Cesarz Turecki oprocz Pensyi naznaczoney Ichmciom PP. Krasinskiemu i Potockiemu, co dzień jeszcze na prywatne Ich wydatki po 50 ☆ na każdego wyznaczył, obliguiąc Ich aby mocno pilnowali, by iaka w Woysku Jego nie wszczęła się Zdrada. 5.° Generalmaiör w krotce ma wniść do Polski, maiąc z Sobą za rozkazem Cesarza Krymskiego 30 Woyska Tatarskiego. 5.° Flota Rossyyska pomyka się ku Państwu Tureckiemu, Admirał tey że Floty znayduie się na Wyspie Malta, ktory domagał się u W.° Mistrza Kawalerow Maltańskich aby w Portach Wyspy dopuścił Schronienia się całey Flocie Rossyyskiey, oraz aby swoie okręty i Galery złączył z tąż Flotą przeciw Turczynowi jako powszechnemu nieprzyiacielowi Krzyża S.° na co Wielki Mistrz Maltański odpowiedział: Professsya Nasza iest woiować przeciwko niewiernym za Wiarę, ale Impreza Floty Moskiewskiey gdy ta niiest, przeto On dla polityczaych Jey zamysłow łączyć się z nią niemoże, i bez wiadomości Dworow Francuzkiego, Hiszpańskiego i Napolitańskiego, tudzież Wiedeńskiego niepowinien, nawet do Portow swoich nad dwa lub cztery okręty naraz nieprzyimie, gdyż we wszystkim według zdania Dworow Katolickich regulować się będzie.

Z Krymu

Z Rzymu de d 18.a Marty donoszą: Iż tam w krótce ma bydź złożony Smolny Konsystorz, na którym Spodziewaią Się pogodzenia Domu Burbońskiego z Stolicą Apostolską, i że tenże Dam brourniye Benewent i Awenion Rzymowi powrócić ma. JmĆ Lanckoroński Kasztelan Kijowski z Małżonką Swoią po mianey Audyencyi u Oyca Śgo, wraz z JmĆ Biskupem Przemyskim i JmĆ Kossowską Podstoliną Sandomirską do Napolim oddalili Się gdzie do tąd Xżna Wdzina Krakowska zostaie.

Z Warszawy d 19.a Aprilis:

U Dworu tuteyszego prawie ustawne konferencye z Ministrami Narodowemi odprawuią Się

Excerpt Listu z Włocławka de d 10.a Aprilis.

Rozumiem że o potyczce między Moskwą i konfederacyą Pomorską w Kowalu i po za Kowalem różne Się tam wieści, więc ja naydokładnieyszą czynię wiadomość iako nayblirzszy Sąsiad mieysca tego. Rzecz prawdziwa że Dywizye JPP. Rotmistrzow: Gordona, Łęczyńskiego, Truszaka i Wyszechowskiego rozlokowały Się na noc w Kowalu i po innych Wsiach pobliższych niespodziewaiąc Się z nikąd Moskwy, przecież pierwszey Straż trzymał Rotmistrz Gordon, który o pierwszey godzinie po północy, nadeszłey nagle o mil 6 z Brześcia Kujawskiego Moskwie, natężyty dał odpor, że przecie konfederacya do paliegoś

przyszła

przyszła tadu, odnakże widząc że nie Moskwie bliszko 1000 będący (: Sami niemaiące tylko 400 koni :) nieporadzą, poczeli reyterować Się, a przypadszy do przerwy gdzie idzie Wisła i most iest na niey, tenże most zniwiószy uszykowali Się, i tu dopiero konfederacya przeszło 80 Moskwy ubiła i iednego Officera Moskiewskiego utraciwszy ze swoich 20 i Rotmistrza Wyszechowskiego, brata Kamistrza Krolewskiego, lecz gdy Moskale w plow obcessem poszli, konfederacya w tenczas Reyterowała Się ku Dobiegniewu, kędy znowu ucierali Się i tam Moskwy padło 50 a konfederatow 30. Więc konfederaci Reyterowali Się pod Włocławek, i tu z goniącą Moskwą utraciwszy Swoich 10, a Moskwy ubiwszy 40, Reyterowali Się aż za Niestawę, do tąd iuż Moskwa ich niesięgała. Mazowiecki znowu złączył Się z Sawą, i byli w Płocku na dniu onegdayszym, na nich Czartoryski JmćP Moskiewski wyszedł z Torunia. Skurawski ze Skorzewskim 7.o Presentis Staneli w Inowrocławiu maiąc z sobą 2000 ludzi, co dzień ich tu Się Spodziewamy. Drewicz 31.o Martij był w Brzezinach, wziął tamże w Areszt Gwardyana i Lektora Reformackiego, w Łagiewnikach dwoch Franciszkanow, a w Sulejowie dwoch Cystersow, Zaco? dowiedzieć Się niemożemy. Głod Rabunki i bieda wszędzie wielka.

Z Krakowa

Q.

Z Krakowa de d. 13. currentis donoszą że Cesarz JMść Rzymski pro subsidio konfederacyi dał 20 Wojska Swego. Piszą także że Drewicz przybywszy niedawno do Krakowa znaczne nakłada kontrybucye na duchownych i świeckich, i nie z nałożonych nieustępuje. Kommendy Moskiewskie z różnych Stron czatują na JPa Lanckorońskiego, z przyczyny że Ich w Podgórzu poraził znacznie i kassę pieniężną onym zabrał. Bierzyński Dekretem Generalności ab omni activitate odsądzony et pro Infami deklarowany, miał podać Manifest ad Acta Grodu Sandomirskiego przeciwko Generalności.

Z Zamościa piszą de d. 13. Aprilis: iż tam głoszą: że Król Polski ofiaruje się Koronę złożyć, że ustawiczne Rady z przychylnemi sobie w Warszawie miewa, że Xiążę Wołkoński na Kommissyą nalega Wojskową aby koniecznie determinowała się czy trzyma z konfederacyą czy z Moskwą, że tenże Xiążę Wołkoński ma wyjechać do Moskwy, a na jego miejsce ma przybydź Czernyszew, że Turczyn przed odstąpieniem Belgradu miał ofiarować znaczną Summę Cesarzowi Chrześcijańskiemu, aby tylko wypowiedział Wojnę Moskwie. Inne zaś w tymże Zamościu wiadomości są: że obiecane Wojsko Cesarskie tej Kampanij w Polszcze niebędzie; i że tylko Kumpa zabatrywać się będzie na te dwie

Moskiewska

Moskiewską i Turecką walczące Potencye, dopiero jak jedna drugą łamać będzie ugodzą się; ale to może jeszcze nie tego Roku będzie. Moskwa jeszcze wszędzie stoi, i nie zanosi się na to aby się wybierała z kraiu naszego. Konfederatów z Pragi i innych mieysc wyprowadzonych 150. sprowadziła ich Moskwa przez Hrubieszów, do Połonnego.

Z Kamieńca de d. 4.ta Aprilis piszą: Że nad Dunaiem już wielkie Tureckie Woyska stanęły. Kommenda Pułku Moskiewskiego Sztoffel napadłszy 300 Turków obiaszczki czyniących, część ich zabiła, część rozproszyła, a 30 żywcem wziętych pod konwoiem do Chocimia przysłała. Tatarowie od Oczakowa ku Polskim Granicom zbliżaią się, a że już wiele szkód Tatarowie poczynili w Ukrainie nieszczęśliwości przez zabiianie i zabieranie w Jassyr ludzi, przeto Obywatele mil 50 od Granic opuściwszy własności swoie na Wołyń i Polesie uchodzą.

Excerpt Listu z Podola de d. 11.ta Aprilis.

Tatarowie na Siedliskach Woysk naszych przez nich dawniey spustoszonych Obozem stanęli. Ustawnie ku Tomaszpolu i Miastkowcu dla żywności i Jassyru wypadaią, ale z próżnym zawsze do swego Obozu powrotem. Moskwa pod Ratuszem i Jarugą Mosty na Dniestrze

na Dniestrze Stawia, ludzi do roboty z naszych Wsiow mnostwem napędza. Brzegi Dunaju od Wołoszczyzny Woysko Moskiewskie dawniey opanowało było i przeprawy Turkom broniło, ale teraz dla niewiadomych przyczyn od=ciągnęło ku Jassom, ustawną daiąc baczność na Obroty Tureckie. Ogłoszona od Moskwy na Wołoszczyznie dla osiadaiących ludzi Swoboda, Spodobała się naszemu chło:pstwu, który nieustannie tam z Ukrainy i Podola idą, z dwoch Wsiow Dawidkowce i Jeremcu zwanych do Stwa Wszyckiego nad Dniestrem leżącego należących, cała gromada z Popami, Dzwonami i Sprzętami Cerkiewne=mi na Wołoszczyznę przeszła. W Chocimiu Proch nieostrożnie zapalony, Sklep ieden i część Wału rozrzu:cił, ludzi 8 ubił, i kilkunastu ranił. O Turkach czy się przeprawiaią wiele ich, i czy miewaią potyczki z Moskwą, żadney wiadomości niemamy, a to dla zale=głey od Woyska Moskiewskiego komunikacyi, do=myślać się iednak można; że muszą profitować z o:kazyi odstąpienia Moskwy od brzegow i muszą się przeprawiać, kiedy Linia Woyska Moskiewskiego od Jass rozciągniona dla Zważania Obrotow przeciwnego Woyska; ktoraby tedy obserwowała gdyby Turkow nieby=ło, pewnie patrzyć na puste Stepy niemusiała. Być to może że Moskwa odsunęła się umyślnie od Dunaju,

Aby Turkow

aby Turkow na tę Stronę Zwabiła, i z niemi w potyczce losow dalszey Operacyi Woienney Szukała; ale to wszystko Zgadnowanie, a pewnego nic niewiemy. Jest tu pogłoska że Moskwa ku Naszym brzegom od Jass ma się cofać z przyczyny wszczętych między niemi chorob Spetiem powietrza maiących, ale i na to trzeba konfirmacyi. Partyzanci Tureccy mowią że na Mieysce powietrza, Szabla Turecka pędzi od Jass Moskwę do Nas, ale i to powieść bez dowodu. Jest pewna wiadomość że w lesie Naworskim hultaie się pokazuią, z ktorych trzech złapano i do Turcząn odesłano, jeszcze niewiadomo jacy są ludzie.

Z Rzymu de 4 Marty odbieramy Wiadomości następuiące: 1° Że krolewic Polski Xawier dnia 20 tego miesiąca tam przybył. 2° Że często temi czasy do Ministrow Francuzkiego, Hiszpańskiego i Portugalskiego od Ich Dworow przybiegaią kuryerowie, z ktorych Ministrow iednego na Audyencyi u Oyca Sgo miało bydź to oświadczenie; że Monarchowie wspomnionych Państw idąc prawodawstwem Swych Przodkow, jako wierni Stolicy Apostolskiey Synowie także pobożne myśli do wrocenia tey w czym by Stolica Apostolska i inne Zakony potrzebowali. Przeto rozgłoszona wieść o Reformie Zakonow w rzeczonych Państwach za fałszywą poczytana, i mowić nawet o tym zakazano. 3° Flotta Moskiewska

znowu

Znowu prosiła u Malty aby w Portach Jey pod czas Woy-
ny Mogła Ammunicye i Magazyny Swoie Składać, ale
odebrała odpowiedź że tego Malta uczynić niemoże bez
Konsensu Francuzkiey, Hiszpańskiey, i Neapolitańskiey Ko-
ron. 4°. Greków w Morei na [illegible] Cykladach
Turcy dyzarmowali, a niektórych buntujących się w pień
wycięli. 5° we Francyi Xiądz Terray mądry i biegły
w Ekonomiczney Sztuce Podskarbi Skarbu Królewskiego,
Jego Znaczne Expensa Zmnieyszać Zaczął odcinaniem
niezmiernych i niepotrzebnych Pensyi. A gdy Kamera
Komputystów Królewskich upraszała go żeby Jey pła-
ca niebyła zmnieyszona, odpowiedział Im: Niechcę
Wzanom tey Obelgi czynić abym Kamerę Komputystów
poczytał za Szpital ubogich, którzy nic do Skarbu
Królewskiego wnieść niemogą. Gdy zaś Spiewacy
i Muzykanci Królewscy upraszali go o wypłacenie
należących Im Pensyi, odpowiedział: Zapłacę,
ale poczekaycie, wprzód bowiem trzeba zapłacić
tym którzy płaczą, a potym tym którzy Spiewaią
i Skaczą. 6°. Bezbożne Woltera Xiążki Swie-
żo przez Niego Wydane i niektóre od innych jemu
podobnych wydrukowane, przez Kata w Rzymie
z Dekretu Trybunału S. Officij palone. Wszakże
i Autorowie teyże Samey godni Nagrody.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 26. Aprilis

Częste u Dworu tuteyszego bywaią Rady z okazyi negocyacyi z Dworami Zagranicznemi, a mianowicie wysłanego Poselstwa do Anglii i Hollandii, zwłaszcza za odebraniem z tamtąd Listów od JW. Burzyńskiego Kasztelana Smoleńskiego, donoszącego; Że wzpomnione Potencye z Informacyi Resultatum Ostatniey Senatu Rady, uznały: Iż Prawa na Seymie Traktatowym 1768mo w Warszawie stanowione, Są z przymusu Woyska Rossyyskiego. Zaczym też Potencye oraz i Dania Remonstracyami Dworow Francuzkiego i Hiszpańskiego nakłonione do perswadowania Dworowi Moskiewskiemu aby zaniechał Interessowania Się do Polski, i żadnych od nich niespodziewał się pożytkow; a przeto życzą i chcą: Żeby Polska Vigore Traktatu Oliwskiego wolno naradzała Się, aby Woysko Rossyyskie wymaszerowało z Polski, a potym Seym Pacificationis Rada złożył. Takowa od wzpomnionego Posła Expedycya, dała pochop do rozmaitych uwag, mianowicie iż ma nastąpić Rada Senatu do Obmyślenia Sposobu wydania Uniwersałow Skutecznych na Seymiki in Ordine Seymu Pacificationis, ale to niewprzod zapewne nastąpi, aż poki Woyska Moskiewskie z Polski i Litwy, niewymaszeruią. a gdy to Się stanie; to w tenczas Imperatorowa

Rossyyska

Rossyiska da iasne dowody iż niepretenduie takowey Gwarancyi dla Siebie i Wolności dla Dyssydentow Polskich, jakowe na Ostatnim Seymie postanowione i Gwarantowane. Nim Zaś te Woyska wynidzie wiele czasu upłynie, a Krajowi przymnoży Się Ruiny, przeto i Seymu w prędce Spodziewać Się niemożna. Pewna Rzecz iest Że Cesarz Chrześciański daie Protekcyą Gorney Konfederacyi, ale też i to niemylna; Że dla wspomnionego Monarchy taż Konfederacya Złote Sprawiła Żniwo, gdyż jak Porta Otto:mańska tak Moskwa wiele ofiaruią Onemuż, co w krotce odkryie Się jak tylko Poseł Wielki Turecki Zie:dzie do Wiednia dla potwierdzenia ułożonego między Portą Ottomańską a Cesarzem Chrześciańskim Nowego te:raz Traktatu. Tego posła codziennie spodziewaią Się w Wiedniu, gdyż Pałac dla Niego wyznaczony i E:kwipaż przysposobiony.

Z Kamieńca d 14a Aprilis: Woyska Rossy:skie jedne z tąd na tamtę Stronę z Karauszami O:kładowanemi, drugie z Chocimia na tę Stronę Wywo:żą Turcy i Ammunicyę, i powiadaią Że mnogość Turkow odbiera Ich od Jass. Pewny Półkownik Moskiewski powiadał, Że Woyna z Turkiem ma Się zakończyć w krotce ale w Polszcze, ktora stanie Się Teatrum Woyny.

List JmXa:

List JMx^o Krasińskiego Biskupa Kamienieck^o do JmćP^o Marszałkow Konfederackich Prowincyi Wielkopolskiey z Cieszyna d 30° Marty 1770°

W pierwszych krokach uwolnienia Oyczyzny z Jarzma Moskiewskiego, Słyszeliście WmćPanowie z zadumieniem o kilku odważnych mężach, ktorzy naypierwszy pod Barem na Obronę powszechną Orrza dobyli. Wielu Obywatelom zdawały się Ich zamysły popędliwe i za wczesne, dla czego żądaliście widzieć wypowiedzianą Woynę między Turczynem i Moskwą. Jeszcze natym chwiała się bojaźń i troskliwość WmćP^o przekładając rożne trudności negocyowania z Narodem Tureckim pysznym i łakomym, a przeto żądaliście aby Francya wzięła w Protekcyą Konfederacyą Barską, Interessami Jey u Porty kierowała i pieniędzmi Supplementowała. Roztropna przezorność jeszcze nowego przyczyniła żądania, aby Dwor Wiedeński neutralność przyrzekł, Krol Pruski w Indyfferencyi został, a Saxonia pomoc i udanie się przyobiecała.

Kto zna zaplątanie Interessow Europy po ostatniey Woynie, przyznać musi, że czego WmćPanowie dla doskonałey^o Stanu Obrony Swoiey wyglądali, to Bog tylko Jeden i Wszechmocność Jego sporządzić mogła. Cudowna Opatrzność ktorey rządem wszystkie żyią Stworzenia, dała nam poznać widocznemi dowodami, że czegośmy tylko żądali po niey

R.

po niey wszystko dopełniła. Turczyn woyuie i według nie-
zawodney relacyi z 3.° Marty z ust Samego Xcia Wołoskiego
w niewoli u Romanzowa będącego mamy, Że przez zdradę Xcia
Moldawskiego nieznalazszy Turcy wystarczaiącego Magazynu,
wielka część Woyska powróciła nazad i nieczyniła roczney
kampanij, i że chociaż turków mała część tylko była, prze-
ciez przyprowadziła Woyska Moskiewskie do mizernego Sta-
nu tak dalece; iż Corpus Romanzowa nad 30.m regularnego
nieliczy Żołnierza, między którymi 12.m rachuie Się chorych.
Corpus Panina zawisło na 13.m regularnego Żołnierza, a na 30.m
tak kozaków jako i Kałmuków, co tylko cieniem jest przeciw
teraznieyszemu przygotowaniu Woyska Tureckiego.

Francya przyięła Posła naszego, i znosi Się z nim
o Sposobach pożytkowych, według listów (których Copie
W. Panom posyłam:) pieniądze tym czasem przez Wexel
Saski posyła, i za tydzień spodziewał Się Ich każe we-
dług tychże Listów, dalsze zaś pomiarkowania między
Potencyami względem Europy Interessow układaią Się. Wszak-
że i teraz kuryer powrócił do Warszawy z tym doniesieniem;
Że Anglia niemoże Się mieszać do Interessow Polskich ani
Moskiewskich, ponieważ różne względy na Traktaty z
Potencyami zachować musi.

Cóż potym! kiedy w pośrodku dzieła Boskiego, w
pośrodku miłosierdzia Jego nad nami, i na ostatek w

pośrodku

pośrodku rozlewaiącey się krwi obywatelow poczciwych, obrało się kilku ludzi, ktory pogardziwszy Złotą, potargawszy obowiązki przysięgi, zapomniawszy o Wierze i Wolności, bantuią ludzi, zbieraią kupy, wsie rabuią, i Skarb publiczny odzieraią, niepostawiwszy na celu zamysłow swoich nic innego, tylko Oyczyznę złupić, a potym z pieniędzmi uciec za granicę, niemaiąc nic w Polszcze czego by załowali odstąpić. Wiadomo WWmPanom że JP. Krzczyński niema tylko cztery Chałupy, a przecie chce bydź depozytaryuszem naszych Millionow, ktore z roli przeszłego z ubogiego ludu wycisnoł i ze Skarbu wybrał, ktore potym za granicę wywiozł, i z ktorych obietnicą rachunku wszystkich do tych czas ludzi, ale pokazać miejsce w Stanie z kądby była dla ukrzywdzonych repetycya. JP. Dzierzanowski skiby ziemi w kraiu niemaiący, czysty awanturzysta nie wiem z jakich przypadkow w Rewerendzie bez szeląga na granicę Węgierską przyszedłszy kupę zbierać zaczął, potym Wiadomo kralowski odebrał, na ostatek po wyściu Moskwy z Krakowa, do Miasta tegoż wpadł, 18 tm Beczek Soli zmarnowawszy, kilka wsi zrabowawszy, co raz więcey ludzi możnych zgromadza, na rabunek się gotuie i wybiera. Ci dway fałszywi Rycerze, z ktorych ieden żeby Moskala niewidział, poczta z Krakowa uiechał; a drugi z Wiosny do Jesieni chodząc po Polszcze i Litwie

i Litwie a wszędzie Rabuiąc, pod Białym Stokiem był roz:
proszony. Czy powinniż mieć więcey wiary i kredytu na:
demnie, który śmiele mówić mogę imieniem tey Opatrzno:
ści którey ieszcze skutków nad Sobą doznali, bom był Jey Instru:
mentem. Wielki Bog! Coż się to dzieie! Stanęliśmy w tey porze
gdzie nam nie potrzeba tylko cierpliwości i Cnoty. Cierpliwości
do czekania posiłków, Cnoty zaś, trwania w Sentymentach
bronienia Wiary i Wolności.

Poprzysięgam WmPanów że to co donoszę, nie iest rzeczą
wymyślną ani bałamuctwem, wszakże wczoray dopiero po:
słałem Expedycyą z Paryża do Galaczu, i miałem krotkie
upewnienie kommunikowane Sobie, że będą posiłki, będzie
wsparcie, i że w krotce Samemu WmPanu będą posłane pie:
niądze.

Porta posłała iuż nowe Woyska do Astrachanii, po:
biła Moskwę pod Bukoresztem i Jassami, i nie czeka tylko
trawy do Marszu ku Chocimowi, ponieważ zużyiąc Wiel:
składy i Mety z Magazynów Prowiantowych, Woysko swo:
ie na dalszy czas ogłodziłaby musiała. Wszystkie te
Operacye przyciskać i gromadzić będą Moskwę do kupy
ku Dniestrowi i Kijowowi, ile że iuż od Benderu iedna
Kolumna Turków poszła ku Matcy Rossyi, a druga na
Wołoszczyznę ku Chocimowi dysponowana, dla czego spo:
dziewać się potrzeba ewakuacyi Moskwy z Kraju, w Maiu.

Czyli

Czyliż na te bezbożnosci WWm Panowie Stygnąć będziecie Zacni mężowie, ktorzyscie Za krzywdę Boga, Za oppressyą kraiu do tąd męztwem Zapaleni, Z radoscią nieśli Życie na Ofiarę. Na tę miłość Oyczyzny dla ktorey wszystko opuściliście, Zaklinam WWm Panow Marszałkow i Konsyliarzow tak Wodztw Wielkopolskich jako też całey Prowincyi, abyscie przed oczy całemu Woysku i całemu Rycerstwu Waszemu chwalebne Ich pierwsze powstanie do obrony Wiary i Wolnosci postawić raczyli, abyscie potym odrysowali postać rabunkow, Zdzierstwo i krzywdy ubogiego ludu w takiey szpetnosci, jako Się Bog i cnota brydzić powinna. Na ostatek abyscie Ich miłoscią Boga, miłoscią Wiary obowiązali, abyscie przeczne Woysko pod naypozornieyszemi pretextami omamiać i Zwodzić niedali tym dwom ludziom, przekonanym o rabunki, o najazdy, o wypuszczenie Grabowskich, o porozumienia Się Z nieprzyiacielem, i o rożne Zdrady. Wszakże konfederacya generalna examinowała, przetrząsała i Sądziła, Ja niemogłem bydź tych wyrokow przytomnym dla Słabosci moiey. Siły Stargane, Myśl Sfrasowana, Życie Zgryzione, wiele podeszły, uginać Się muszę pod naymnieyszym cięzarem. Jezeli jednak tak daleko Zdrowie Zaniesć mię potrafi, Zechcę Się Zbliżyć po Swiętach na usługi publiczne Generalnosci.

Pd Położyliśmy

Połozyliśmy wszystkie nadzieię w Wszechmocności Boskiey, oświadczyliśmy Zaufanie nasze w Radzie i pomocy Potencyi nam Sprzyiaiących. Proszę więc WmPanow niechcieymy się trwożyć ani powątpiewać. Wiara uczy że nas Bog nieoszuka; co zaś Potencye obiecały, niezawodnie dotrzymać muszą. Ja też za Siebie przyrzekam; że Oyczyzny i WmPanow niezdradzę i nieoszukuię. Nieraczcie nadstawiać uszow fałszywym Plotkom i Opacznym Relacyom. Na całym Swiecie musi bydź pewne gniazdo Złych ludzi, ktorzy gdy Zdrowey Rady dać nieumieią, bayki przynoszą, diffidencyą Sieią i Interessa mieszaią. Pamiętaycie WmPanowie na to że o Wiarę chodzi, o Swięte Ołtarze o Wolność i Swobody Nasze.

Jezeli tedy Złączył nas w iedno Ogniwo Szacunek Boga, Wiary, i Oyczyzny, niechayże Związku Naszego lada plotka, lada Suppozycya, lada Emulacya, nieukontentowanie prywatne, lub interess nierozrywa. Czekamy według tych listow, co sobie piszą, Czekamy powrotu Kuryera Naszego. Utrzymuymy się do tego kressu iak nam napisano w Listach. Posłuchaymy co Nam Potencye Sprzyiaiące daley powiedzą, kiedy Nam się poruszyć poradzą, i co sobie każą, ponieważ nasza Rada krajowa niecierpi tylko Swary i Babilonia.

Babilonia. Nasze Siły niebytyby tylko pajęczyną, gdyby niebyło przy nas Boga, Francyi, i Szabli Tureckiey, a Zatym natych nam się oglądać potrzeba. Te tedy moie reflexye i prozby przełożywszy WWPanom, Zostaię Z głębokim Szacunkiem wszystkich WWmPanow Marszałkow, Konsyliarzow, i Obywatelow całey Korony wielkopodsłuszny. &c.

List o Wzięciu Bierzyńskiego d 12a Aprilis.

Co tylko odebrałem Sztafetę w Krotkich Słowach Kommunikuię WPanu co iest Ossenyalnieyszego. Bierzyński wzięty, i do Konfederacyi alias do Wierności Zaprowadzony. Przeięto list od niego pisany, Z ktorego iawnie odkryła Się Kointelligencya Z Moskwą i Warszawą. Czytali ten list między Sobą przyiaciele Jego Dzierzanowski, Walewski, i Szembek, Pułkownik Zaś Grzebiński iuż miał odkryty Sobie Sekret.

Gdy tedy powrocił Bierzyński do Biały Z Expedycyi Sucey, od Pa Oświecimskiego Marszałka, ktoremu ludzi Zabrać niemogł, i Partya Jego Z Partyą Oświecimską bić Się niechciała, wyiechał do Dzierzanowskiego i jeszcze lepiey Go objaśnił.

Zszedłszy Się tedy tych trzech Przyiaciół Z Pułkownikiem Grzebińskim, naradzali Się nad Zdradą Bierzyńskiego w ktorą Ich i innych wprowadza, i Uradzili

Żeby Go.

Żeby go wziąć, ale w pośrodku Woyska pijanego cięż-
ko było to wykonać.

Zaczym postanowili aby Przebiński Pikiety trzymał po tey Stronie Pola, gdzie oni go mieli wyprowadzić na konferencyą i ułożenie dalszego projektu, na ostatek żeby Przebiński pod pretextem koni pojenia przyjechał do nich w kilkanaście koni, i dla tych trzech Dzierżanowskiego, Walewskiego i Szembeka, razem z Sobą konie przyprowadzić kazał.

Jak tedy wyszli w pole we czterech, mówił Dzierżanowski Bierzyńskiemu, żeby kazał odeyść swoiey assystencyi, ponieważ radby się z nim sekretnie o wszystko rozmówić, co poczym, jak czynić maią i od czego zacząć. Podał Bierzyński projekt iż naypierwey iść trzeba w Sieradzkie z Woyskiem, i tam swoie utwierdzić Marszałkowstwo, potym w Krakowskie, Oświęcimskie i Zatorskie. Nad tym długo bardzo rezonuiąc odsunęli się daleko w pole za Pikiety. Jak prędko zaś postrzegli że konie ku nim idą według umowy z Przebińskim, uchwycił Dzierżanowski Bierzyńskiego za gardło, i o ziemię uderzył, Walewski mu szablę oderwał, a Szembek gębę mu zatkał aby niekrzyczał. Bierzyński zaś do nóg im padał, prosząc aby mu życia nieodbierali.

Odprowadziwszy

Odprowadziwszy go tedy daley wymawiali mu Zdrady i krotkie zrobili konfessaty, na ktorych przyznał się i o drugich, kto go namowił, ale to iest w Sekrecie. Wyznał 1.º że miał korintelligencyą z dworem Warszawskim i Moskwą. 2.º oddał wiele korrespondencyi swoiey z Moskwą i Warszawą. 3.º przyznał się że umyślnie Moskwa od Biały ustąpiła, żeby poszła na Lutawskiego, Bełzkiego i Oświecimskiego. 4.º Że wyyście Regimentu Leyb Gwardyi do Krakowa iest według umowy Jego z Dworem i Moskwą. 5.º Że Grabowskich wyprawił na Instancyą Warszawy, ktorzy mu dali Bilet z tym upewnieniem że gdy ten bilet pokaże wszędzie go Moskwa mijać będzie, a gdyby Jego Partya przymusiła go na Moskwę uderzyć, tedy assekurowali go że Osoba Jego zawsze ochroniona będzie, ale Jego Partya wytną. 6.º Że konfederacyą nową robić Warszawa postanowiła. Żeby zaś wszyscy lgneli do tey nowey Zgodności, kazała mu Interregnum obwołać, i już iest Uniwersał napisany do tego.

List o tymże Bierzyńskim od 13.ª Aprilis.

Do Listu wczorayszego to tylko można dodać co iest naypewnieyszego, bo tych wszystkich okoliczności opisywać niepodobna, dosyć że Dzierżanowski już do Czarnego Dunaiu doprowadził Bierzyńskiego. Jeżeli go gdzie na drodze niepowieszą lub niezabiią, zapewne na torturach będzie ciągniony, gdyż wiele znacznych ludzi powołuie. Wchodzi w tę robotę Swięcicki, Strasz,

S.

Straż i Strzelcowski, których chwytać poszły kommendy. Pawłowski Półkownik Bierzyńskiego, Rothmistrz Adamowski, i Sekretarz, już są w Biskupiey Kordygardzie; Przyprowadzono i Jordana Woyskiego Oświęcimskiego co w Krzakach mieszkał, w kaydany Jch mieli okuć, bo między korrespondencyą i Jch unum Sentientes znaleźli. Gdyby nieta taska boska że dał uchwycić Bierzyńskiego, wielkie i niepomiarkowane nastąpiłoby w Polszcze zamieszanie. Wiele znacznych Osób na których się nikt niespodział w tę robotę wchodzić pokazuie się. Kommenda pozostały Bierzyńskiego Dywizyi, oddana Walewskiemu konsyliarzowi Wydziału Sieradzkiego. Soli. Jabłinski Kasztelan Oświęcimski w tey fakcyi znayduie się, kommenda poydzie we Wtorek Swiąteczny po niego. Seymiki mieli mieć Krakowski i Sandomirski, gdyby się była ta Robota niewyiawiła.

Uniwersał Generalności przeciw Rabunkom.

My Rady Duchowne i Swieckie, Marszałkowie, konsyliarze i Cały Stan Rycerski, Związkiem generalney konfederacyi złączeni.

J. OO. Iww. ww. Imm. PP. kommendantom, Regimentarzom, Generałom, Półkownikom, Sztabs Officerom, i Całemu in genere Woysku, od Ordynansów Rzprzymierzoney Rplitey

dependuiącemu

dependaiącemu po Zaleceniu Chęci naszey, nomine et ex Concluso Rady Jeneralney iawno czyniemy.

Niepodobna nieczuć z nayprzykrzeyszym Zażaleniem też i płaczu nędznego ludu, na nieznośne exorbitancye i Oppressye wołaiącego, Zemstę naywyższego nieuchronnie na Cały Naród Sciągaiącego. Niepodobna Spoynzeć bez Załzawienia Się na Ciężkie i Ostatnią kraju całego Ruinę, i na wycieńczone Siły w dostarczaniu nawet tego co potrzebne. Przeto Zaklinaiąc wszystkich i genere o Zbawienie wiecznej Bogu i Oyczyznie dochowuiąc Wiary, wszelkich Rabunków, Extorsyi i Oppressyi pilnie przestrzegali i Zakazywali, przestępnych Surowie i przykładnie karali, Zażywać na Złe Imienia Konfederatów (: przeciwko tey S. Zamierzonego Narodu Intencyi :) niedozwalali, Ostatecznego Współziomków Swoich i Kochaney Oyczyzny Zniszczenia Oszczędzali, Pierwiastkowemu Szczególnie Obronienia Wiary S. K. R. i Wolności Celowi (: nieodchylaiąc Się wszytkiemu a Szczere Jeneralności Zkonfederowaney Rzpltey :) dosyć czynili, Kary Boskiey i Obrzydliwego z czasem w Oyczyznie wspomnienia Strzegąc Się, aby wszystkich WmPanow (: gorliwie Za Oyczyznę azarduiących Się :) rozpustni i rozpasani Na Swawolę ludzie Imienia na Złe i Na krzywdy Jch niezażywali. My Zaś z Strony naszey wszystkie

czyny

łożymy Starania do wynalezienia nayprędszych i nayskutecznieyszych Sposobow bydź w Stanie ustanowienia punktualney Woysku płacy, a tak iżby ta Onych niezawodnie dochodziła, bylebyscie Sami WMć Panowie tę naszę wspierali gorliwość, niedopuszczaiąc nikomu z partykularnych i niezaszczyconych Authoritate Generalitatis, wybierać Skarbu publicznego dochodow. Dat. w [illegible] 3.a April. 1770. A.o

(L.S.) Michał Pac. M.S.K. W.o X.a Lit.o Sta Litewsk.

Ignacy Bohusz Konf. Generalney Sekretarz.

Uniwersał Generalności do Mistrzow i Kommendantow Konfederackich.

My Rady Duchowne i Swieckie &c.

Wszystkim ktoregokolwiek Wodztwa lub Ziemi Marszałkom, po Załeceniu Chęci naszych, ex consilio Rady Generalney, daiemy ten otworzysty Ordynans. Iż lubo Kommendy Woyska Konfederacyi Koronney Podatki tak nowo przez Wodztwa ustanowione, jako i dawnemi Prawami dla Woyska Komputowego wyznaczone, na Zapłatę Woysku Konfederackiemu Wybieraią, a iednak co raz większe pomnażaią Obywatelom uciążliwości. Przeto Zapobiegaiąc Ostatniey Ruinie i Zgubie Krajowey Serio Zalecamy, Aby wszystkie Kommendy Kontrybucyi w Kraju (: bez wyrażnego Ordynansu Generalności) niezakładały, kraju nie niszczyły, Furażow (: oprocz Obroku i Siana :) niebraly, Wiktualia płaciły, z Obywatelami i Ich Poddanemi jak nayduskretniey obchodziły się.

obchodziły się, pretextow do dobr czyichkolwiek nieformowały, ale o podeyrzanym Żołnierzu rapportowały Zwierzchności; kupcom przeieżdżaiącym i płynącym żadney napaści i krzywdy nieczyniły. Przestępcy zaś tego Ordynansu za pierwszym uskarżeniem się wyższey Kommendzie i dowiedzieniem, surowo karani bydź maią. A gdyby Kommenda rekwiruiącemu nieuczyniła sprawiedliwości, ukrzywdzony (: choć za listowną rekwizycyą :) w Generalności i na przestępce tego Ordynansu, i na komendę nieczyniącą sprawiedliwości odbierze Satysfakcyą. Aby zaś przechodzące Kommendy nieniszczyły Wdztw obcych, ostrzegamy, iż każdy Marszałek (: tylko za Ordynansem Zwierzchney Kommendy :) przez Wdztwa obce niema przechodzić, i niemaiąc funduszu z Wdztwa lub Ziemi rekrutować ludzi niepowinien. Maiąc zaś ustanowione nowe podatki po Wdztwach nad proporcyą onych trzymać ludzi niepowinien, a wkraczaiąc w cudze Wdztwo lub Ziemię, Kommendzie tego Wdztwa przyczynę wkroczenia meldować powinien, z wszelką oraz dyskrecyą postępować sobie tamże ma, inaczey sprawuiący się Marszałek lub Officer, tenebitur ad refusionem damnorum illatorum. Grassuiących zaś w cudzym Wdztwie każda Kommenda imać ma, i bez względu na Stan i Kondycyą surowie karać. Co się zaś tycze podatków Wdzkich; tych

privata

privata Authoritte ab hinc Żaden Marszałek ustanawiać niepowinien, tylko zniosłszy się z Urzędnikami i Obywa: telami tego Wodztwa lub Ziemi; Wyrażaiąc szczególnie Casum gdyby JmćPP Urzędnicy i Obywatele przez swego Marszałka obwieszczeni ziachać i ułożyć pomienionego porządku niechcieli, na tenczas każdy Marszałek z Konsyliarzami i z temi którzyby ziechali Obywatelami, spre: tia de diligentia w obrzeczeniu manifestatione; ułożyć moc będą mieli. Accedit jeszcze ultimate, iż aby dostateczna Wojska Zprzymierzonego Radzie Generalney być mogła wiadomość; Zaleca się wszystkim JmćPP. Marszałkom, a żeby każdy z nich dostateczną podał Notę; wiele Je: go Wodztwo lub Ziemia, wyprawi uchwality, et conse: quenter wiele jest Actu w Służbie i wiele brakuie do Kompletu, i Notę rzeczoną jako nayprędzey nam Generalno: ści przysyłał. Co wszystko Solito sub Rigore Zaleca: my. Datum d. 3. Aprilis 1770.

Michał Krac M. S. K. W. X. Lit. Sta Zost:

(L.S.) Ignacy Bohusz Konf. Generalney Sekretarz

Przestroga Żartuiąca z Redutników. in Januario.

Czy możecie Zacni Obywatele wątpić o tym że w tych uciechach nocnych, ukryte są Sidła ludzi Złośliwych, którzy niepotrze: bnym Fanatyzmem uwiedzeni mieć to będą za uczynek chwa: lebny mądry i pobożny, by iednych konfuzyami, drugich różnemi

przeraźliwemi

przeraźliwemi Strachami odwodzić od tey cnotliwey i godzi:
wey Zabawki.

Uzbraiaycie na to umysły Wasze, i te Zamysły choćby
by były wyśmiane na iednych, Wy iednak mężnie i trzeźwo tań:
cuycie. Przesadzaycie Się iedno nad drugie na Maśki, i choć
Lud wzgardy pełen poczytywany od Moskwy w teraźnieyszych
Okolicznościach kraiowych wołać na Was będzie, Zatykaycie
Uszy Wasze, niech te równo z Sercem Waszym tylko na
Mazurki i Kontradanse otwarte będą.

Nasycaycie delikatne Żołądeczki Praktyczkiemi
przysmaczkami; a brzuchy zgłodniałe pobożniczków i ludu
prostego niech z Waszey roztropney przemyślności wcześnie
Post zaczynaią.

Zawstydzaycie prędko= wiernych Biskupow, iż rozu:
mieli że w tych czasach pokuty nam potrzeba. Naklaniay:
cie Same duchowieństwo do nieposłuszeństwa, niech przeciwne
Cnoty pokucie na Stole u Was będą; A jeżeliby ten fa=
natyzm pokuty pokazać by Się miał na Twarzach Waszych,
przykrywaycie czym prędzey te znaki rozmaitemi Masz:
kami

Utyskiwanie Kupcow o niezapłacone Towary na
Maśki odsyłaycie do Zwierzchności, ktora od Was niech
będzie uprzedzona, niech milczenie głębokie tym Zuchwalcom
nakazane będzie, a z Kompassyi Wam przyrodzoney, uczyń

Że Jm

Że Im nieodmowicie Biletow darmo na Reduty, aby tam swego nieukontentowania bawiąc się z Wami zapomnieć mogli.

Na miłość Bożka Bachusa Wam prezyduiącego, zaklinam Was, za pracę podiętą w opisaniu tych przestrog nieukarzycie powierzchownie ukontentowania, ktore Wam z tąd przyniosły, bo ta radość zbytnia więcey by szkodziła Zdrowiu Waszemu, i kwitnącey Ich Deputacyi.

Praca moia ta, w ten czas nadgrodę swoię odbierze, kiedy oddaliwszy Passye, Zdrowym rozumem to czytać godni Obywatele Płci Oboyga będziecie.

Laudum Wdztwa Brzeskiego Litewsk°.

Przed Urzędem J°K. Mci i Aktami Grodzkiemi Wdztwa Brzesk° Lit° Comparens personaliter JP Antoni Grodzki, Laudum Seymiku Pogromnicznego Gospodarskiego Wdztwa Brzeskiego Lit°, ad Acta podał, ktorego Tenor Sequitur talis.

My Urzędnicy Rycerstwo Szlachta, Obywatele Wdztwa Brzesk° Litewsk° na Seymik pogromniczny w Roku teraznieyszym 1770 na dniu 5tym Miesca Febr. do miasta J°K. Mci Brzescia ad locum Solitum Consiliorum do Kościoła WW. XX Bernardynow zgromadziwszy się; Za Deputatow na Sądzenie Trybunału Głownego W. X. Lit° obydwoch Repartycyi, WW JchMciPP. Suzina Koniuszego, i Sierpatowskiego Rotmistrza Urzędnikow Wdztwa Brzesk° Viros

Selectos

Selectos, omni qualitate distinctos, nemine contradicente, unanimi Voce obralismy, i Juramentu onych Rothą w Konstytucyi Opisaną wysłuchalismy.

Tandem in Crastino na dniu dzisieyszym infra wyrażonym do tegoż Kościoła WW: OO: Bernardynow na Seymiki Gospodarskie consulendo bono Ordini Zgromadziwszy Się, po Zagaieniu przez JPa Lawita Buchowieckiego Pisarza Ziemskiego Wodztwa Brzeskiego, tegoż Seymiku Marszałka, uchwalilismy.

Doznaiąc Wdztwo Nasze Brzesciańskie przez Woyska Zagraniczne niemizliwości, a w teraznieyszym czasie w tymże Naszym Wdztwie Za przybyciem Woyska Nayiasnieyszego Krola JMci Szczęsliwie nam panuiącego i Rpltey pod Kommendą JWo JmłPa Franciszka Xawerego Branickiego Łowczego W. Koronnego i Jenerała Artylleryi Woysk W. X. Lit., Dobra i Substancye Nasze gdy w Zupełnym Zostaią od Woyska Zagranicznych ubezpieczeniu, nie mniey Ze dotychczas dla Konserwacyi tegoż Woyska dobra Stołowe J. K. Mci w Furazowaniu Owsem i Sianem dla Koni wystarczyć niemogą, a Wdztwo Nasze Brzeskie chcąc mieć dalszą Konserwacyą i Konsystencyą tegoż Woyska J. K. Mci i Rpltey W. Midztwo dla ubezpieczenia domow Naszych od Woyska Zagranicznych, unanimi Voce et Consensu Z każdego Dymu Abiuratowego Konstytucyą Anni 1717mi Z Dobr wszystkich Swieckich i duchownych, jako też Ze Starostw

Hybernowych

J.

154. hybernowych, kładąc na Dym z Hyberny po zł 3 gr 25. ni-
skiego nieexcypuiąc ani wyłączaiąc po Ćwierci Beczki Wileńskiey
Owsa, i po dwa pudy Siana niebrakowanego, licząc w każdy
Pud po funtów 40, wagi przez Kommissyą miary ustanowio-
ney uchwaliliśmy, jednak to przecie Solutione ze Skarbu J.
K. Mci; za osobliwą Assekuracyą Imci Pana Macieja Łaskowskiego
Vice Administratora Ekonomii Brzeskiey i Kobryńskiey, coram
Actis Grodu Wdztwa Brzeskiego ad mentem dyspozycyi JW
Imci Pana Branickiego Łowczego W. Koron. Teraz. J. Mci in
Scriptis et juridice wydaney, licząc za każdą Ćwierć Be-
czki Wileńskiey Owsa po zł 3, a funt Siana jeden po groszu
miedzianym iednym. Którego Furażu przystawienie na
dzień 20 Praesentis, to iest z Traktu Brzeskiego Zabużne-
go i Kamienieckiego do miasta J. K. Mci Brześcia, a
z Traktów Kobryńskiego i Prużańskiego do Miasta J. K. Mci
Kobrynia determinuiemy, et praesenti Laudo uchwalamy. Mia-
ry zaś do wymiaru i odbierania Owsa, jako też Wagi do
Ważenia Siana z Kancellaryi Grodzkiey Brzeskiey od Kom-
missyi przystane wydane bydź maią Ichmściom PP. Kom-
missarzom, których, do Brześcia JPana Antoniego Grodzkiego,
a do Kobrynia JPana Walentego Wróblewskiego dla odbiera-
nia Furażu za Kommissarzów obraliśmy. I ciż Ichmść
Kommissarze w odbieraniu prowiantu ut supra wyrażonego,
miarą i Wagą desuper expressmowaną, bez deptania, trzęsienia,

i bez wierzchu,

i bez Wierzchu, ale w Strych odbierać powinni, a Zwiezionego Prowiantu Kwity maią dawać z wyrazeniem wiele i od kogo co Zwieziono. Ktoryby zaś na dzień 20.^a Currentis do Magazynow niedowiozł, tedy od siebie palety wydawać i do onemi upominać się moc maią, a W. JmP. Paweł Buchowiecki Pisarz Ziemski Wdztwa Brzeskiego, Seymik niniejszy Zagaiaiący, Uniwersałami Swoiemi po Parafiach dla prędszey wiadomości Obywatelow Wdztwa Brzeskiego, o takowey Uchwale prowiantu, obwieścić ma, a Solucya za takowy Prowiant vigore Taryffy do Magazynu importowany, ze Skarbu J.^o K. Mci na dniu 1. Obris Anni Praesentis zupełna Coram Actis Grodu Wdztwa Brzeskiego nastąpi, Kancellarya zaś Wdztwa Brzeskiego odebrawszy Summę za pokazaniem Kwitu, kazdemu wypłacić tenebitur. Denique WW. XX Bernardynom Konwentu Brzeskiego, itidem z kazdego dymu po gr. 2. Raty teraznieyszey Marcowey naznaczamy i uchwalamy. Datt w Brześciu in loco Soleto 1770. R.^u m.^ca Lutego 8 dnia. U tego Laudum Podpisy takowe.

Paweł Buchowiecki, Pisarz Ziem. Brzeski, Marszałek

Seymikow Deputackiego i Gospodar.^o Wdztwa B. L.

Romuald Szpański, Sędzia Ziemy Wdztwa B. L.

Ludwik Pusłowski, Sędzia Grodz. Wdztwa Brz. Lit.^o

Ignacy Wyganowski, Pisarz Grod. Wdztwa B. L.

i innych po tym Dziewietnaście.

Ktore to

ktore to Laudum przez wyz wyrazoną Osobę ad Acta podane, że uszczelka w nim wyrazoną Rzecz jest do Ksiąg Grodzkich Wdztwa Brzeskie. Spraw Wszystkich przyięte i Zapisane Z ktorych i ten Vidimus Parti requirenti officiose jest wydan, Pisan et Supra.

(L.S.) Correctum Ignacy Kniszewski Regent Ziemski i Grodzki Wdztwa Brzeskiego. mp

Manifest przeciwko Laudum Wdztwa Brz. Lit. dnia 15° 8bris Zaniesiony.

Comparendo personaliter WJmć Ignacy Oziembłowski, Sędzia Ziemski Wdztwa Brzeskiego Lit.o quam Solennissime manifestował się a to przeciwko Nazwanym przez WW Jchmościow PP. Bukowieckiego Pisarza Ziemskiego, i Ludwika Suzina Sędziego Grodzkiego, Urzędnikow Wdztwa Brzeskiego, niesprawietelowanym na Sale Wdztwo Podarkom, i priwata authoritate uchwalonym uchwałom, uti latiq in Sessia porrigatur. O co iterum atq iterum manifestował się. etc.

Dekret od Zmalnosci na JWo Bierzyńskiego wydany.

Rzplita wszystkich Kraju Swego Obywatelow, Poważnym Synow Oyczyzny Czci Imieniem. Jezeli kiedy od Ogolnosci ciała Swoiego część jako odcinać znayduie się przymuszona, niczyni to tylko z czułym Żalem i Zasmuceniem. Zmusi ciężkiwie, i długo postrzezeniu się czas

daie.

daie. I nieskłania Się do kary chyba w tenczas, gdy
w głąb Złości brnącego i Zapamiętałego wstrzymać
niemoże. Poświęca jednego, iżby ochroniła wszystkich.
Odcina część Zarażoną, iżby całość Zdrowego Ciała o=
strzegła. Stawa na celu Sprawiedliwych Zprzymie=
rzoney Rzpltey Wyroków JWJMSci Bierzyński Wdztwa
Sieradzkiego Marszałek; którego postępki ad demerita
nietylko gorliwych Swojego Wdztwa Obywatelów Zawiodły
Oczekiwania, nietylko już w Samych początkach przy=
szłych razem Sobie Kollegów, ale też później Zprzy=
mierzoney Jawnie Rzpltey Zdradziły Nadzieie, Na Osta=
tek Zagranicznych Państw Złudziły Opinie i mniema=
nia. W tych krytycznych Oyczyzny czasiech; gdzie Re=
ligia, gdzie Wolność, gdzie Prawa nieodwłoczney potrze=
bowały pomocy, gdzie Polityczny Nieprzyiaciel Kray
niszcząc w nieznośne wprzęgał jarzmo, gdzie Obywa=
tel nieprzewidzianym Zalękniony Nieszczęściem Wołał
Ratunku; JmP Bierzyński pod Tytułem Marszałka
Sieradzkiego wierną Oyczyzny Swoiey Obronę Solennie
Bogu poprzysiągł. Któżby Spiesznie na wspólny Ra=
tunek pod takie niegromadził Się hasło? Któżby Sił
własnych nietężył w iedno? Któżby Samą Suspicyą
Zalęknąć Się mógł, iż temu dotrzymana niebędzie Wiara,
który Samę Skrytości Serc, Myśli i Intencyi Ludzkich

przeziera

przeziera i widzi. Czas; nayskutecznieyszy iest to mowy przeszłych świadek, postępki i dzieła; są to nayprawnieysi cudzych Akcyi Rozmaite, póżno lecz nieomylnie charakter i Zdradę JmP.da Wierzyńskiego odkryły. Pycha i wyniosłość były mu do pierwszych Krolow pobudką, chciwość i prywata nieodstępnym w dalszych postępowaniach towarzystwem. Niebyt kupiec w swoiey bezpieczney drodze, a żeby Zdradzieckó i okrutnie niestracił Życia, dosyć było by znaleziono przy Nim pieniężny iaki znacznieyszy Zapas, świadkiem tego iest Manifest JmP.da Wimireckiego. Alboż niewart ukarania Kryminał; własną wolą bez poprzedzaiącego z kim Znieszczenia się w pomieszane z Sąsiedzkim Narodem wtargnąć granice, z tąd mimo te które nastąpiły tysiąc przykrzeyszych daleko mogło nastąpić skutków, a to iedynie dla prywatnego zbogacenia się z poborow i z Dzierstw, świadkiem są tego miasta Spiskie. Ktoż krzywoprzysięstwa zliczy? Złączyli się na ten czas Obozem pod Muszynką niektorzy o Oyczyste Dobro gorliwi Marszałkowie, Jednomyślnie Wierność i święte posłuszeństwo wypadłym per pluralitatem Dekretom i Ordynansom zaprzysięgli, tym obowiązkiem zaufani wszystkie swoie w iedno skupiwszy dywizye pod JmP.da Wierzyńskiego kommendę oddali. Dzień

Żaden

Żaden nieminął nienaznaczony Skargą wyraźnego i Zuchwalszego co raz od tąd wydanym Rozkazom nieposłuszeństwa, Swiadkiem są tego zaniesione (jeden przez JmŚcia Potockiego Starosty Kaniowskiego Marszałka Ruskiego na dniu 5 Julij, drugi przez innych Jchmściów Marszałków na dniu 6 tegoż miesiąca w Roku 1769tym) obszernie in suis expressionibus Manifesta. Odtąd wyniosłość JOgo Pa Bierzyńskiego już dalszych niecierpiała granic nienasyconey Jego ze wszech miar chciwości; Kray cały podany łupom, przechodził z jednego Województwa do drugiego, z jedney Ziemi do drugiey, nie już koniem pożytecznego Jch od Rządu Commune związywania, jako raczey z podłey prywaty szczególnego i osobistego cudzą Substancyą zbogacenia się. Znosił ciężar nadzwyczaynego podatku z rozpaczą obywatel, dźwigał ze łzami krwawemi Jmpozycye lud nędzny, drogo swoie bezpieczeństwo opłacały Klasztory, trzymani i wodzeni pod wartą Duchowieństwo i Przełożeni Swiadkiem tey prawdy. Wszystka nad wszelkie podobieństwa Palety, Swiadkiem są Stawieni w Areszcie Prowincyał Jezuitów i Rector Collegij Sandomierski. Nadstatele Związane Woyska, przywłaszczona Kommenda mimo właśną fawore J.W. Podczaszego Litt. wyłudzona przysięgą i rozwiązanie na rożne rabunki i excessa ludzi pod

swoią

Swoią władzą mianych. Na koniec z teyże nieobyłey Ambicyi powodów źle zciągniony obóz, odkryty i niezasłoniony krakow, Swiadkiem iest tego zawartego miasta (: bez nadziei Sukkursu bronić się niemogącego :) Strata. Wszystkich nieszczęśliwości których od tamtego doznajemy czasu, pierwsze już na tenczas złożone przyczyny, ważne tu aż nader były pobudki, dla którychby proskrypcyi i Smierci kara prawnie rozgłoszona bydź mogła. Lecz kiedy niektore męstwa bez dostatecznych na ten czas dowodów zdawały się bydź jeszcze obojętnemi, kiedy nadzieia postrzeżenia się w zamianę Sądowego wyroku klemencya doradzała, kontentowały się Stany Sprzymierzoney Rzpltey samym upomnieniem, i (w danym rewersie od meteryi kommendy Marszałkostwa Związkowego) wypełnioney woli swoiey posłuszeństwem. Niezastanowiła się potym Rada Xtwa Spólna nad głuchemi a przez JW Pa Wierzyńskiey prowadzonemi i subordynowanemi praktykami, nieodchodziła źródła buntu i nieposłuszeństwa w niektórych Officerach, ieżeli tak poważnego godni imienia ci, którzy prywatą zaślepieni naywyższą zuchwale wzgardzaią władzą, nieszukała winy boiąc się ią znaleść, zwlekała karę oszczędzaiąc chociaż i złego przecież Obywatela. Lecz kiedy zuchwale wzgardzona cierpliwość, kiedy nieprawości przebrana miara, kiedy dłuższa dyssymulacya

podleyszym

publicznym stałaby się zgorszeniem, kiedy Oyczyzny ca-
łey bezpieczenstwo nieodwłocznego wołało zapobieżenia,
kiedy przejęte JP.^a Bierzyńskiego listy o praktykowany
przez tegoż JPmu bunt Woyska z przeswiadczeniem do-
wodzą, kiedy też same listy jawnie pokazuią: że JP.
Bierzyński sam krzywoprzysięzca; jeszcze części Woyska
wykonanym solemnie Juramentem do wiary i posłuszeń-
stwa Rzeczypospolitey obligowaną; podniecił zbun-
tował i pod swoie Ordynanse podciągnąć zdradliwie usiło-
wał. Gdy na ostatek względem wzięcia przypadkiem
przez kommendę Czerskiego JJ.PP. Grabowskich do Generalności
prowadzonych, od teyże Generalności wydanym JP.^tu Janikow-
skiemu Ordynansem, aby do Obozu pod konieczną od-
dani, tamże do dalszego w tey mierze postanowienia z
przyzwoitym Ich Charakterow Honorem strzeżeni byli;
było zaleconym; JP. Bierzyński temerario ausu z tym
że JP. Janikowskim, caeterisq[ue] ejusd[em] criminis Complicib[us]
znioższy się, wimie Rzeczypospolitey i poprzysiężone posłuszeństwo
wzgardziwszy, privatâ Authoritate nietylko bez żadnego
Generalitatis Ordynansu, ale mimo zakaz, i mimo akta trwają-
ca na ten czas cum Subdelegata potestate naznaczonych z
koła naszego Ichmciow Lustratorow powagę, kommendę so-
bie przywłaszczywszy; JJ.PP. Grabowskich pod straż swoią
z pomocą dalszych JchMciow in praejudicium Generalitatis przez

Siebie

u.

Siebie uiętych, Obiął. I gdy z iedney Strony fałszywe i Zdradliwe Imlitati czynił oswiadczenia Wiernosci i posłuszeństwa, a tyże przywłaszczoney Straży pilnośc i pewnośc jure jurando przez listy Swoie Ofiarował, i Zaprzysięgał; z drugiey Strony w tajemne jakowes z temi JJPP. Grabowskiemi uszedłszy Rewersa, tym JchMciom uyśc dopuscił i dopomogł; przeto krew własnych braci, krew tylu godnych Mężow w okrutney jęczących niewoli, (Których tym Sposobem wymiany moglibysmy się Spodziewać.) Zdradziecko i haniebnie Zaprzedał. Na ostatek: z grzechu brnąc w dalsze przestępstwa mimo wyraźnych oddalenia się Ordynansow, lecz Biały ruszywszy się, podatki Skarbu Koronnego wszędzie wybierał, kray furażami i Saletami wszędzie obciążał i niszczył, Powagę Imlności od ktorey Zasłużoney kary lękać się miał, niegodziwemi Słowy lżył i obrażał.

Przeto Zprzymierzona Kolła; wspomnionemu J.W. Ruskiego i JWW. Marszałkow, godnych Zacnych i Zasłużonych Koła Naszego Kollegow inhaerendo Manifestowi, in Omnibus punctis, Klausulis, ac Paragraphis (: non obstante niektorych recessu) onże approbando ac manutenendo, Rzeczonego tyle kroć JPa Jozefa Bierzynskiego, jako człeka Zarażaiącego od Ogolności Rada Swego powszechnego odcina, z Rady Imlney wymaża, od Marszałkowstwa Wudztwa Sieradzkiego

Sieradzkiego, quocumq Clelnyi titulo mogłby onego praetendere, odsądza, Obywatelstwa nawet i Jmienia Szlacheckiego Zaszczytu niegodnym czyni, a jako krzywo Przysięgę (wedlug obowiązku w tymże Juramencie zawartego) pro perduelli, Infami, Criminali, hoste Patriae ogłasza i deklaruie, którego intuitu nieodwłocznie karę Smierci Statuendo, Osobę Jego pro invindicabili capite podaie, ktoby Jo wziął, i do Sądu Konfederackiego in Ordine Executionis stawiłł, takowemu każdemu condignam mercedem offiaruie, Dobra Jego wszystkie ruchome i Nieruchome in usus Konfederacyi, et in bonificationem damnificatorum konfiskuie, Aresztu wszędzie zakłada, ktoby jakowe depozyta w kraju lub za granicą będące wydał i obiawił, Delatori quartam partem przyrzeka, pro Reliquo: wszystkich z nim złączonych i łączących się ipso facto za Nieprzyiaciół Oyczyzny deklaruie, kommendy Jego jeżeliby ktore upornie przystąpić niechciały, z naywiększym hazardem takie kommendom od Rplitey dependującym, jako i wszystkim gorliwym Obywatelom znosić nakazuie, ktoreby zas postrzegłszy się i same dobrowolnie do posłuszeństwa Rplitey przystąpiły, co Nomine Pardon onym dany approbuie, Szczegulnie Respectu Complicium wyższa PP. Grabowskich, przemyśla plenioni rerum indagatione, futuram Sententiam

Zachowuie

 Zachowuie. Działo się w Obozie pod Konieczną dnia 15. Martij 1770. R.

Michał Vac, Strzelec Grodney Konf. W. X. Lit.
(L. S.) Subdelegat Zasiadaiący.
Ignacy Bohusz, Grodney Kfdrey Sekretarz.

Zdanie Polityka nad teraznieyszą Polskie nieszczęsliwością.

Kiedy Sobie przerywam Zwyczayne Zabawy i prace, w intencyi odkrycia prawdy jaka mi się daie widzieć i poznawać; niemam ani tey mysli abym Sobie niegodziwie miał podchlebiać: Żem ja tylko ieden Ostrowidz w tak wielkim Zaćmieniu Rzpltey, Ani też tey ambicyi; a Żeby uwagi moie od wszystkich Za niezawodne i nayguntownieysze koniecznie przyięte były. Prawdy Szukaiąc wszędzie iak przystoi na uczciwego i rozumem chcącego się powodować człowieka, gotowem ią przyiąć Z ust naypodleyszych, Szacunku u mnie dla osoby ktora ią opowiada niestraci:

Często się trafia w nayniższey iasnaci,
Że wielka prawda i Zbawienna gości.

Za nią tedy idę, Jey Szukam, i wszystkie inne względy maiąc Za nieprzyzwoite lub niegodne, pragnę się mieścić w liczbie tych; ktorzy po Bogu, Cnotę i prawdę nad wszystko przekładaiąc, niemaią Zdrożnego w Jey

dociekaniu

dociekaniu Zamierzenia. Ale niech mi się godzi jeden tylko jeszcze (: przez wzmiankowanego:) wspomnieć obowiązek, to jest: Obywatel jestem; przeto przyrodzenie i (: jedyne kiedyś Szlachectwa Znamie:) miłość Oyczyzny do tkliwym mieć uczyniła, patrząc na takie nieszczęśliwości w których tonie Oyczyzna, niemożna niewestchnąć nayserdeczniey, gdy jeszcze do takich fatalności łączą się błędne mniemania. A jakże słusznie tym naszym nieszczęśliwościom radzić mamy? kiedy źródeł ich prawdziwych niewidziemy. Bodayby to fałszywy był wniosek; że przez błędy nasze (: biorąc to za przyczynę nieszczęścia co nie jest prawdziwą przyczyną:) zamiast przyspieszenia ratunku Oyczyzny, oddalamy nawet samą nadzieię słusznego iey podźwignienia. Starz się tedy jeszcze z tym oświadczam: że nie prywata, nie polityczne względy, (: bo to wszystko mam za niegodne prawdziwie uczciwego człowieka:) nie interess, słowem: nic to wszystko, co płochy umysł a serce podłe więcey i potężniey może widzieć mnie, do wytłuszczenia tey prawdy, ale poczciwość, obowiązek obywatelski, i powinne uszanowanie zwierzchności nam od Boga daney.

Dawne to niemniey jak prawdziwe u wszystkich sławnych w starożytności mędrców zdanie było: że szczęśliwe królestwa nazywały się, w których mędrzy

królowie &c

166.

krolowie panowali. wszyscie kronili Swiata o tey prawdzie przyswiadczaią. Acz kolwiek zaś ledwie nie więcey okropnych Imion: Neronow, Falarysow, Rycharдow hystorya przechowuie, iednak nay srozsze tyrannie tey prawdy przydusić niemogły: iż pamięć Ich Zawsze była i będzie u ludzi w obrzydzeniu.

Przeczyć iescze i tego niemożna: aby naywięksi i naylepsi krolowie niebyli bez żadnieyszś Noty, ile ich było i iest; o ktorych można mowić iak o Herodzie: w Swym Pałacu Niewolnik, a na Woynie Rycerz. Owsz Fus w ostrości Życia wychowany, a przy końcu Onego prozno=pysznego tryumfu okazałością unosi się. Ow Alexander Wielki Rycerz, a ku końcu dumny i Zazdrosny debosznik. Ow Edward III Krol Anglii przez lat 40 podziwieniam Europy, a po tych, wzgardą poddanych. Ow Henryk Wielki puszczaiący się na hazard losu i traiący wiele pozytkow woiennych, a dla wygodzenia Swey Passyi. Można tedy bezpiecznie twierdzić; iż naywięksi i Naysławnieysi Krolowie niebyli bez wszelkiey niedoskonałości. Trzeba by zebrać w iedno: Wspaniałość Ludwika XIV.°, odwagę Karola XII.°, Potęgę Karola V.° Cesarza, Szczęście Henryka V.° w Anglii, Dobroć ku poddanym Leopolda Xcia Lotaryngii, Swiątobliwość Ludwika IX.°, Politykę Ferdynanda V.°

krola

krola Hiszpańskiego, i w iedney to wszystko umieścił osobie aby wykształtować wyobrażenie doskonałego monarchy. Ale i taki krol małoby dokazał: trzeba mu jeszcze admirałow; Trompa, Blaka, Rewera, Dukera. Hetmanow; Huniady, Czarneckiego, Eugeniusza, Kondeusza, Turenna, Luxemberga, Malboruga, Maurycego. Trzeba jeszcze żeby jaki Sulli albo Kolbert dochody krolewskie pomnożył, żeby iaki Ryszelieu nauki rozkrzewił, żeby w iednym krolestwie Newton, Kassyni, Alambert, Wolff na zaszczyt i pożytek narodu pracowali. Ale by to podobno w imaginacyi tylko naszey uknowana była wielkość krolestwa, lecz do rzeczywistości wcale niepodobna, i zgadzająca się w prawdzie z ową Rzpltą Platońską, ktora się u mądrych w głowie mieści, ale na ziemi znaydować się niemoże. Ta iest niedołężność rozumow ludzkich; iż sprawy ich ze wszech miar doskonałe bydź niemogą, Nihil est ab omni parte beatum.

Przystąpmy daley do wyobrażenia prawdziwego i między ludźmi praktykowanego rządu. Niemożemy temu zaprzeczyć wpatrując się w dzieje krolestw, aby do dobrego i pomyślnego rządu wiele okoliczności niewpływało. Istota sama rządu odmienia się, coż dopiero doskonałość i pomyślność iego, od iak wielu okoliczności zawisły.

Zawisły. Zwyczaie czasu, Maxymy polityczne, położenie mieysca, Potęga Sąsiadow, Kształt publicznych Obrad, Geniusz Narodu, Nauki, Rzemiosła, handel, Obyczaie Obywatelow, Są to Rzeczy; ktore nieochybnym w Rząd wpływaniem, wzmacniaią go lub osłabiaią, a na koniec dopiero kładą Sposobność Rządzącego. Jakoż Wiadome maiąc rozmaitości Rządow, musiemy zeznać; iż nietylko Imieniem, ale i Rzeczą Samą między Sobą rożnią Się.

Jedynowładztwa; Ułożenie, Maxymy fundamentalne, Srodki do Utrzymania, Sposoby do podźwignienia, wcale inne i odmienne Są niż w Gminowładztwie. Co innego Despotyzm, co innego Monarchia granicami opisana, co innego Mnieyszych Rząd. Despotyzm boiaźnią, Monarchia Honorem, Rzplita Cnotą, Utrzymuią Się, wszyscy Się na to zgadzaią Polityccy. Rozmyslaiy; o iak odmienne Czasy Nasze we wszystkim od tych co ie poprzedziły!

Łatwo było Monarchom Assyryiskim wbić Się w taką potęgę, przy powszechney Sąsiadow Niedołęstwie; widziemy że poznieysi więcey trudow i odmian ponieśli niżeli Nemrod albo Semiramis. Widziemy iak Nowe wynalazki zawsze tryumfowały nad nieumieiętnieyszemi: Ow Rotte klinoszczny Macedończykow, przełamał Persow. Zjawienie Prochowey Strzelby, ktorey Francuzi

jeszcze

jeszcze nieznali, Zwycięztwo Edwardowi III Krolowi Angliy przyniosło, a Hiszpanom Amerykę podbito. Owe ogniste Obręcze od Walletta Wielkiego Mistrza Maltańskiego wymyślone, niespodziewaiących się ranity Turkow. Owe tak szybkie Harcerunki w Pruskim Woysku iuż za naszych czasow, Fryderyka IIIᵒ Zwycięzcą uczyniły.

Coż mam mowić o Maxymach politycznych? Kartagineczykowie w handlach zatopieni, Grecy w bronieniu Prawie i Wolności swoiey, Rzymianie w rozszerzeniu Państwa, Gottowie, Normandowie, Gallowie, Hunnowie na opanowaniu cudzego, Scytowie w błąkaniu się po krajach swoich, istotę swoiego Rządu pokładali. Inne zapewne Maxymy były u Franków przy wyniesieniu na Tron Klodowcusza, inne pod Karolem Wielkim, inne w Rządzie hołdowniczym przy końcu drugiey Familiy panuiącey, inne pod Ludwikiem XI który obalił do reszty Rząd hołdowniczy. Inne u Anglików za czasow Plantageneta, o! jak inne za czasow Kromwela. Inne pod Karolem V Cesarzem, inne teraz. Patrzała Europa cicho na Zwycięztwa Henryka Vᵒ Krola Angliy, gdy osłabioną wewnętrznemi niezgodami Francyą pod panowaniem Karola Vᵒ podbiiał, tu cichości tymże okiem patrzyć Włoscy Panowie gdy Karol VIII Krol Francuzki i następcy Jego o Neapol i Medyolan kusili się.

Mało to

170. Mało to Europę obchodziło; kiedy Mahomet dobywał Konstantynopola, kiedy Wschodnie Cesarstwo upadło, Wię-zała się zaś cała kiedy postrzegła wielką Ludwika XIV potęgę. Inne teraz maxymy panuią. Teraz zmocnienie Wielkiey iedney Potencyi. iest osłabienie drugich. Jeszcze od Filippa Augusta niezgody Angielskie są zbawienne dla Francyi. Na ten koniec Traktaty, Przymierza, Warunki, Posselstwa, Negocyacye, nieustannie prawie po Dworach Europeyskich odprawuią się.

A położenie mieysca małoż przydaie kraiom mocy polityczney? Wiedzieli dobrze Persowie, że do podbicia Grecyi trzeba było pierwey Ionią, to iest wyspy Greckie i brzegi Azyatyckie w Natolij Grekami osadzone, zawoiować. Wiedzieli dobrze wzaiem Grecy że trzeba było też Ionią oderwać od Persów aby ich osłabić, czego Themistokles po części na Woynie z Xerxesem dokazał. Wiedzieli dobrze Rzymianie że trzeba było Macedonią pierwey podbić, a dopiero rzucić się na Grecyą. Rzymianie w Brytannij Wielkiey, Chińczykowie, Moskale, zabiegaiąc nieustannym trwogom które z Sąsiedzkich wycieczek pochodziły, Murem; iedni od Piktów, Szkotów, drudzy od Tatarów zasłonili się. Pewnie nikt temu przeczyć niebędzie, że krytyczne było położenie przez długi czas Francyi, z iedney strony nieprzyiaźna aż do śmierci Karola II.

Karola IIᵒ. Hiszpania, z drugiey z wrodzoną dla Fran=cuzow zazdrością i nienawiścią Anglia, tu Hollandya, tu Państwa niemieckie naypospolitiey przeciw Francuzom wymierzone. Na koniec Sabaudya bliska iest i są=siedzka. Szczęśliwsza Anglia, cała na morzu, u=zbroione floty maiąca za kasztele i zamki, ktore pierwey dobywać potrzeba. Szczęśliwe Chiny, lubo i tam dla dzikości sąsiedzkich narodow, tak częste rewolucye.

Coż dopiero potęga sąsiadow! nayszczęśliwsza z tey miary moskwa. Z iedney strony graniczy z nay=słabszą Polską, do ktorey tyle ma przez naszą niedołę=żność zastrzenyi! Z drugiey strony graniczy z Szwecyą, ktorą osłabiła i prawie zawoiowała. Z tyłu ma nie=przebyte puszcze tatarami dzikiemi osadzone przez to nić kłokaszt do Chińskiego Państwa. Persowie też dziś nie ci, ktorzy kiedyś byli. Naynieszczęśliwsza zaś Pol=ska, gdyż Austrya, Prusak, Moskal, Turek, czterej tak znaczne potencye i straszne otaczaią nas, a choć za nas czasem ostaią, lub z sobą się tylko ktorzy kłocą, iednak nas to boli i dolega, a nayczęściey się trafia że się godzą na zgubę naszą. Dali dowod tey polityki, kiedy bieżąc tak bliskiego sąsiada iakim chciał być Ludwik XIV, zaymuiąc Belgium na Hiszpanach,

Ligę niemcy

ligę Niemcy z Anglią i Szwecyą przeciw niemu uczynili,
i warowali sobie Traktatem Baryerowym wolne w odle=
glejszych Miastach trzymanie Garnizonow.

Ale i kształt publicznych obrad, czy nieprzydaie
Wagi publicznym Interessom? W Monarchiach; ułożenie
Sekretne w Gabinecie, porusza Woyska po Krolestwie, dyspo=
nuie Marsze, rozporządza Attaki. U Ateńczykow każdego
dnia inny Hetman w Woysku. U Rzymian Consul oddane na
Woynę zawagi czynił. Turcy wydaią Woynę na pół roku
uroczystą deklaracyą. Na Ostatniey Woynie pierwey Krol
Pruski z Woyskiem w Saxonii, niż Jego deklaracya pokaza=
ła się. U nas w Polszcze: trzeba pierwey Seymu
Walnego, Seym poprzedzaią Ziemskie i Powiatowe Sey=
miki, Te poprzedza Uniwersał Krolewski po całym kraju,
a Uniwersału Krol niewydaie bez Rady Senatu, Ta zaś
Rada powinna bydź na jakiś czas wyznaczona. Do=
piero Seym wyznacza podatki, i Woyska przyczynia
na Woynę; a tak trzeba długo czekać, gdy tym cza=
sem nieprzyiaciel zaymuie kray, pali, niszczy, tak
że gdy przydzie ratować niebędzie komu i kim. Oto
mamy kształt publicznych obrad naszych. W Szway=
caryi; jedno wystrzelenie z Armaty, ognie na pagorkach
zapala, i zgromadza Obywatelow, w kwadransie po
wystrzeleniu, każdy w mundurze Woyskowym, z prochem
Ze Strzelbą

Ze Strzelbą, z prowiantem, już Się do Marszu gotowy Znayduie. Oto mamy rożność w dwoch Rzplitych wolnych. Oxenstiern i Torstenson Szwedzi, Malborug Anglik, mieli tyle rozkazu w ogolnosci aby gromili nieprzyiaciela, ale dobycie Turynu od Feniliada zawieszone było nowym Contra ordynansem od Dworu Marsen pokazanym. Wendome poki był z Xiażem Burgundyi we Flandryi, przegrawał; a jak Sam Obrotami Woiennemi powodował zaczot, utrzymał Koronę na głowie Filippa V.

Geniusz podobnie i Skłonność powszechna w Narodzie, niemało Się przyczynia do Rządu. Owi Assyryiczykowie co Azyą zawojowali, zniewieścieli; i od walecznieyszych w tedy Persow przełomani byli. Owi Sami Persowie skoro od tey pierwiastkowey Życia Ostrości odstąpili, upadli. Lacedemonczykowie wszystkie Swoie maxymy polityczne na Żołnierzu pokładaiąc, poty bitni byli, poki Lisander Wodz bogactw niewprowadził. Ruszyła Się własnie cała Azya na pognębienie Grekow, ale cnota i Wolność były Jch chwalebne hasła i okrzyki do Woyny, oraz pobudkami i przyczyną Zwycięztwa. U Turkow woiowanie pod pretextem Religii. W Anglii, gwałcenie Przywilejow Narodowych. We Francyi Honor Monarchy. W Moskwie przed Piotrem I, ogolenie brod. W Hollandyi bogacenie Się, były to rzeczy lub są, za ktore gotowi krew przelewać.

przelewać i pospolite czynić w narodzie poruszenie. Taka odmiana Geniuszu niemało wpływa do odmiany Rządu, i wynikających rozmaitych przypadków.

Patrzmy jeszcze jako i Nauki przyczyniają się do odmiany kraju. Egiptskie nayznacznieysze i naydawnieysze panowania, bo w nich Nauki kwitnęły, a po upadku tych Stzkał Egypt w niewoli Perskiey. Wyswobodził je Alexander w mieście od swego Jmienia nazwanym i po nim Ptolomeuszowie sławnieysi byli. Teraz widziemy iak grubiaństwo w Tureckiey niewoli utrzymuie. Gdzież naywięcey Egipskich kolonij i osad było? w Grecyi. Grecya iest teraz bynaymniey podobna do owey sławney u starożytności Grecyi! podobno gdyby nie Historyków podania, wierzyć byśmy niechcieli; że jeden kray i tak biegłych woiowników, i tak głębokich Polityków, i tak mądrych Filozofów niegdyś przechowywał, a teraz tak upodlony we wszystkim. Nauki z Grecyi po zniszczeniu Cesarstwa wschodniego przeniosły się do Włoch. Powstały tam te miasta, te Rzplita którym się po dziś dzień dziwiemy. Francya kiedyż w naywyższym wielkości stopniu stanęła? oto pod Ludwikiem XIV, kiedy tam Nauki swego doskonałości prawie doszły peryodu. Handle prawda od niektórych narodów niebyły wydoskonalone, ale to od tych naybardziey, które wcale przeciwne handlowi maxymy rządzenia, przedsiębrały.

Atoli nam

Atoli nam tu dosyć niech będzie jedna Hollandya handlem dźwigaiąca się z oppressyi Hiszpanow, handlem do tey ś: w jakiey iest teraz ś potęgi przychodząca, i handlem w swoiey utrzymuiąca się porze. Niewchodzę tu w rozbieranie innych względow politycznych, dosyć mi że handel tyle miast zbogacił, i tak osiadłemi jak są uczynił. Przez Rzemiosła także i Manufaktury; Francya, Anglia, Hollandya, Prussy, i wszystkie polerownieysze Narody, i potrzeby swoie opatruią i bogacą się.

Na koniec obyczaie Narodu; jeżeli nie iedyną to naypierwszą są przyczyną odmiany Rządu, Mocy lub Słabości Państwa jakiego. Niech się nam nieprzykrzy że iedne często przed nasze oczy prezentuią się imiona. Perska owa sławna w starożytności Monarchia, czemuż tupem Greckim dostała się, bo zamiast walecznego Cyrusa, to iest żołnierza w Rycerskiey Szkole ćwiczonego, miała słabych Monarchow; ostatni był Daryusz, 300 Woyska wyprowadził przeciw kilkudziesiąt tysiącom Macedończyków, ale jakież to były Woyska? oto na okazałości Azya a nie na cnocie bitność swoią zakładały, Grecy bitnieysi i jeszcze wtedy cnotliwsi łatwo ich przełamali. Krotka odmiana Obyczaiow zgubiła Greków, zgubiła i Rzymian, bo od cnoty miłości Oyczyzny poodstępowali, ambicyą i chciwością przodkowania ś: iak Maryusz, Sylla, Pompeiusz,

Cezar, Antoniusz,) uwodzili się. Nastąpił upadek Rzeczy, a potym i całego Państwa pod Słabemi Cesarzami. Przystępuiąc do poznieyszych czasow; Chińczykowie zawoiowani od Tatarow ustawne mieli rewolucye. Moskwa fatalnym dla nas doświadczeniem, od Piotra Wielkiego wchodzi w Interessa Europeyskie, gdy przedtym za nayWiększe Szczęście Sobie poczytała, kiedy od Tatarow niebyła napastowana!

Ale gdzież mnie to zaniosł ten impet polityczny? Zdaie mi się żem od przedsięwzięcia mego wyboczył, ktorego iednak jeszcze z umysłu niepowiedziałem. W tym wszystkim ta myśl moia była, abym pierwey dowiodł: jako do porządku lub nierządu, potęgi lub osłabienia, Szczęścia lub nieszczęścia Narodu, te wszystkie rzeczy pomagaią. Istota zaś sama rządu niewszystkim narodom jednako przystoi, tak iż za odmianą Jego kray słabiie lub wzmacnia się. Widziemy to ieszcze w Szwecyi; od Gustawa Wazy aż do Fryderyka I przez krajowe tylko rewolucye wzrastało Jedynowładztwo i wzmacniało się, i miało sławnych krolow Gustawa Adolfa, Krystynę, Karola, Gustawa Karola XI. i XII.° Po tylko tu mowię czego z Historyi krolestwa dochodzę iż za powstaniem większych Wolności, moc Jey upadła. Przeciwnie Dania wiele wtedy od monarchow wspomnionych ucierpiała, ale gdy się poddała pod rząd jednego, zdaie się

że potęga

że Potęga Jey co dzień w gorę idzie. Maxymy polityczne, Wiek, czas, położenie mieysca, potęga Sąsiadow, Uszczałt publicznych Obrad, Geniusz narodu, handle, rzemiosła, nauki i obyczaie mieszkańcow odmieniaią Rządy.

Pozwolmy ieszcze Sobie na moment tey myśli; Daymy to niech Się porządek polityczny niedmieni, Rozumieymy że Anglia Cała przeniosi Się do Polski a Polska do Anglii, u Nas będą Woiewodztwa Essex, Suffex &c: u nich będą Krabstwa Radomskie Rozańskie &c: my nieumieiący Żeglugi, maiąc Sposobność z mieysca, powoli Jey nauczemy Się, Oni utraciwszy tę Sposobność zapomną Jey. Nam w początkach jeszcze niedoskonałym w Marynarstwie, możeby Francuzi, Hollendrzy, Hiszpani, wyparli Karolinę, Wirginią, Kanadę i inne Amerykańskie Osady, ale z czasem moglibyśmy to odebrać. Angliey Zawarliby zaraz przyiaźń z Krolem Pruskim, toby Jm Moskwa Krabstwa Upickie, Wilkomirskie, Braslawskie niszczyła. Zwołałby Parlament Jmy Kr. Nałożyliby podatki, ale gdyby w takie długi zaszli wiakich są teraz, Zniszczyliby Się niemaiąc Sposobu powstania przez handel. Ja tu widzę pierwszy Srodek Zguby dla Anglikow, gdyż Narod ten porywczy do buntow, do Ktorni, do rozlewania Krwie Obywatelskiey, maiąc od Ktoregokolwiek Sąsiada (naypierwiey od Moskwy) pomoc, uchmytby usrawiczenie. Otoż nieszczęśliwa Anglia przesadzona z Swego mieysca.

Daymy to,

X.

Daymy to żeby Szwaycarowie na naszym mieyscu usiedli, mowilibyśmy w Geografii o Kantonie Podolskim, o Kantonie Wołyńskim, Mazowieckim, &c. Zapewne Mieyscami pastwiska dobre na bydło, bardzoby się dla pospolstwa przydały, ale niemieliby takich wygod, tak dalekich Sąsiadow, jak pierwey zgromadziliby się do boiu, a tym czasem Krusay Kanton Poznański zaiechaliby. Daymy, niech te u Nas będą co w Turczech Maxymy i Zwyczaie, więc każdy Powszyst chciałby bydź Baszą, Szlachcicem przynaymniey. Pontowała Anglia za czasow Kromwela, aby się na Wolną wybić Rzeplitą, ale po wielu odmianach musiała się wrocić do dawnego Rządu.

Zbliżam się w reszcie do tego do czego do tąd zmierzałem: Że nie od jedney Zdatności Rządy, Moc, potęga, lub Sława Narodu zawisły. Zgadzam ja się chętnie na to: iż wiele dodaie Mocy krajowi Zdatność lub niezdatność Rządzey, i owszem przeczyć temu byłoby przeciw wszystkim Historyom powstawać. Mamy tego przykłady w Anglii po Edwardzie I walecznym, Syn Jego słaby, i od własney Małżonki z Tronu zepchnięty, miał sławnego Następce w Edwardzie III. Potym Rychard detronizowany, nastąpił Szczęśliwszy Henryk IV, i miał jeszcze Szczęśliwszego Potomka w Henryku V. Ale Syn Jego dwakroć na Tronie, dwakroć w Więzieniu, W reszcie życie utracił.

Owszem

Owszem tego mi trzeba w tey mierze abym dowiodł: że się Nacya w krotkim czasie, ani wcale zepsuć, ani wcale na: prawić może; ale słuszna zarzyna upadać, bez przedniego ratunku ciężko się jey wydobyć z swoiego nieszczęścia. Oballił jakiemy ydzieli Ludwik XI nad hołdownikiem, po nim, rosła potęga Krolow Francuzkich. Karol VIII Syn Jego pokusił się o Neapolitańskie Krolestwo, następcy Jego Waleczni byli lubo nietak szczęśliwi jak chcieli. Upadała Francya pod Synami Henryka II, ale to Jey szczęście iż Henryka IV° miała, ktory ią podniosł, i od niego bierze się Epocha wzrastaiącey i niewstaiącey Monarchij Francuzkiey. Rozdzielił potęgę Austryacką Karol V Cesarz, między brata Ferdynanda i Syna Filippa, i mocno ią osłabił, Hiszpania osobliwie po nie: jakim czasie stała się niepodobna do siebie. Zgadzam się tedy na to: Iż wiele szczęśliwości Narodu od zdatniejszego rządcy zawisła, ale kiedy Narod w sobie mocny iest, to choć pod jednym upada, to pod drugim powstaie. I tak widziemy we Francyi i indziey alternaty i odmiany ustawne. Po Clodowceuszu rozdzielona Francya słabsza była, pod Karolem W do niesłychaney potęgi przyszła, znowu podział kraiu zniszczył ją, ale podniesli ią przyczmiona wielkości Kapetyngowie, od Ludwika VI° zawsze mocniejsi. Po Janie

nieszczęśliwym

nieszczęśliwym był mądry Karol V który zabiegł Dwi-
nie Kraju, Syn Jego Karol VI prawie do ostatniey zguby
przywiódł Królestwo, ale dźwignęło się i z tego nieszczęścia
pod następcami. Trzeba mówię na to czasu aby postać
Rządu w Kraju jakim odmienić można. Ile to było
Rewolucyi w Szwecyi nim Gustaw Waza Monarchą zo-
stał, ile woyen domowych Rzymianie stoczyli nim
absolutyzm nastał. Niemożna tedy ani raptownie od-
mieniać, ani poprawiać Rządu, Rządu mówię z którego
bezpieczeństwo i szczęśliwość dla Kraju wypływa; Rzą-
du, który na tak wielu rzeczach, nie na jedney Króla
zdatności zasadza się.

Lecz już dosyć zdaie mi się tych ogródek i
fundamentów, które jednak (traktując rzeczy grunto-
wnie i należycie) poprzedzić powinny były następują-
ce o Polszcze i o Królu uwagi; roztrząsając: w jakim
Narodzie panuie, w jakich czasach, jakich ma Sąsiadów,
co zrobił dobrego, co zrobić chciał a niemógł, a przeto al-
bo przestaniemy tych Diffidencyi, które niemogą być tyl-
ko fatalne i śmiertelne zwłaszcza w tych czasach dla
Rzpltey, albo mu więcey przyznamy sprawiedliwości.
Ten moy cel pierwszy był. Atoli traktując rzecz porzą-
dnie, odwrócić należało poprzedzającemi reflexyami nie-
które uprzedzenia, które tu już zawadzać niepowinny.

Naród

Narod Polski jest to ieden dziś w całym Swie=
cie Narod, gdzie dawne Zwyczaie z Nowemi Maxymami
na pozor niby łączą się, a w Samey rzeczy między Sobą
Walczą: Jest to nayw. bo na 300 mil panowanie roz=
ciąga, i nie nayw. bo niema Zwiąsku między Obywatelami:
Senatorowie Majętni Wolą zdradzać Oyczyznę byle się
dobrze mieli: Urzędnicy Wolą dogadzać passyom Pryn=
cypałow Swoich choć z krzywdą Rzpltey, byle w Swoich
prywatnych Żądaniach mogli co zyskać. Szlachta gnę=
bi poddaństwo aby się panoszyła. Łatwo więc kmio=
tek w takim ucie~~[illegible]~~ mieniu żyiący, na perswazyą nieprzyia=
ciela, przeciw Swoim Dziedzicom i Dzierżawcom powstaie,
ponieważ mu to iedno (: iak naprzykład teraz Kozakom U=
kraińskim :) czy pod Polskim czy pod moskiewskim zosta=
wać panowaniem. Łatwo Szlachcie byle Garść Zboża
wziąć; Seymiki, łatwo Poseł przekupiony Seym zerwie,
i wyydzie z Protestacyą. Łatwo Senator mający piętne
Obietnicę, Stanie się Głową fakcyi Nieprzyiacielskiey,
Rad to Prepotencya Panow, niedołężność Praw, upodlenie
Stanu Szlacheckiego, niewiadomość i Slepota w maxy=
mach politycznych, uciemiężenie poddaństwa, zniszczenie
Starostw, Sprawiedliwość zawsze ku mocnieyszemu nakło=
niona, Skarb Rzpltey Starszeństwo bogacący, Woyska
niekompletujący, Miasta w ruinach leżące, Nauki zaległe

czyli

czyli zaniedbane, obyczaie co raz rozwiozleysze, Edukacya Młodzi według każdego upodobania, Rady i Sąd niedostatek. Te to są fatalne ciosy, które korzeń sam Szczęśliwości Narodowey przecinaią.

Takie jest Opisanie w pewnym (: wielu tego :) Dzieiopisie Rzpltey Naszey: Polska jest to kray, w którym poddaństwo w niewoli, Szlachta swoie kreski przedaie, w Skarbie publicznym nigdy niemasz za coby Woysko wystawić, Prawa bez mocy i dzielności; Słowem: gdzie Wolność nic innego nie sprawuie, tylko fakcye, niezgody i poróżnienia. Czarny to ale Nieszczęśliwy Portret Królestwa Naszego.

Ale przypatrzmy się Jey lepiey: Oto, gdy wszystkie Narody w Europie inną wzięły postać, kiedy Francya przyłączeniem Lotaryngii, pokrewieństwem z Hiszpanią, Sycylią i Parmą umocniona; Anglia Nabyciem Florydy, Kanady, i wysp Amerykańskich; Sabaudya Sardynią i Powiatami Księstwa Medyolańskiego; Austrya Toskanią powiększone, Polska od dawnieyszego prawda czasu Szląsk, Prussy, Pomeranią, Inflanty, Ukrainę, Multany, Smoleńsk, Czerniechow, Kijow utraciła; Pominąwszy te, ale którzyż teraz kray bez Fortec, bez Woyska, bez handlu! W tedy gdy po każdey Woynie coś sobie wszystkie Potencye warują Traktatami, Polska iedna albo ustępuie, albo cicho Siedzi! kiedy po wszystkich Dworach Poselstwa

publiczne

publiczne przesiaduią, Polska iedna niby przez grzeczność wiedzieć niechce co o niey myślą. To taka jest Polska względem innych Narodów.

Ale jaka jest w sobie? obaczmy. Oto ślady jey zwyczayne za przeszłego, i dalszego jeszcze Panowania zwały się, i niedochodziły. Ustały Popisy Wodzów podobieństwo jakieś dawnych u Rzymian Lustrayi, w których się przypominało; Że chociaż w pokoju to Żołnierz i Szlachcic do Woyny Opatrzonym bydź powinien. Polska po Szwedach do Moskwy tak przyszła się, Że teraz choć ją za łeb biorze, nic niemowi. Wolne przeyścia Woyskom cudzoziemskim przez kray pozwolone, bo ich Zabronić i One wstrzymać czym, niemamy. Wolne Werbunki od obcych Potencyi. Seymy w Rzeczie pod Flintami, więzienie Senatorów w pośród Seymu, gwałcenie i przymuszanie Posłów, zabowanie Dóbr, niebezpieczne podroże i własne domy. Ale Sysła Fatalność nasza dawniey zaczęta. Ten to Piotr Alexewicz co nam Traktatem Instanty przywrócił Kiiów, i zaczął nieszczęście nasze przyiaźniąc się z nami i daiąc Protekcyą Augustowi II. Za jego przykładem poszła Anna i Augusta III przeciw Wolney Elekcyi Stanisława Leszczyńskiego gwałtem utrzymała. Ja to Moskwa pierwey od nas przedkonana, tak się nam teraz Straszna stała Sąsiedztwem swoim i nayszczęśliwą przyjaźnią.

Z Drugiey Strony

Z drugiey Strony: Rycerz wielu tego krol Pruski, pewnie Sobie tego nieżyczy, aby tudy do porządku Kray ten przyść miał, widząc: Żeby i Jego Wolność względem Werbunkow, Cełł uszanowienia, cokolwiek umnieyszytaby Się. Austrya także w rowney mocy z Francyą Otacza nas. Turek na koniec i Tatarowie graniczą z nami. Takie tedy Mocarstwa mamy w Sąsiedztwie a przy takiey naszey Słabości i niedołężności.

Zato nasza Nieszczęśliwość jest naywiększa, iż w takim Naszie Ratunku potrzebuiemy, tedy go nam Sąsiedzi dać niechcą, a nawet Samym Się nam dzwigać z tego nieszczęścia niedopuszczaią teraz; I to iest com nadmienił, Zmocnienie iednego Kraju jest osłabienie drugiego. Zgodziliby Się mędrey Sąsiedzi Nasi na rozerwanie między Siebie Polski /: jako juz Projektował Car Moskiewski Piotr III.:) a na to Się niezgodzą abyśmy do porządku przyszli.

Francya podobno iedna nayprawdziwiey Życzy polepszenia naszego, miałaby łatwą pomoc na Austryaka w potrzebie, a pewną Zemstę na Moskwę, ale ktoż Jey tak oddaloney od nas Zamysły i Ułożenia wspierać może?

W takich tedy okolicznościach niemożna winować dobrych, a przecież o dalszym Oyczyzny Szczęściu myślących Obywatelow, jeżeli takie krolu wzieli, ktore prawda wiele maią przywarności, ale iedyne były do Ratowania Oyczyzny.

Widząc Że nam Moskwa dwoch krolow dała jednego

po drugim

po drugim, niegodziło się w prawdzie authoryzowac
równym przykładem takich niesprawiedliwości, ale kiedy
ten jedyny był do Salwowania Oyczyzny Sposob, trzebaż
go było opuszczać? potrzeba nagła kraiu nieprzechodziż
wszystkich praw? niejestże Ratio Status podźwignienia
bezpieczeństwa Narodu, aby Jey naywyraźnieysze Prawa
w potrzebie ustąpiły? Trzeba było przerwać tę Sukcessyą
która z obcego Prawa (: Sanctionis pragmaticae :) zda-
wała się rozporządzać Tronem Polskim, trzeba było
(: mowię to z respektem i uznaniem wszystkich pożytków
które Dom Saski do Polski wprowadził :) obudzić się z
tego Letargu pokoiu, w którym Spokoyne dwóch Augu-
stow Panowanie, nas nieczujnych i ospałych uczyniło,
z Letargu (: mowię :) na ów czas szczęśliwego, ale na
dalsze czasy niepomyślnego, gdy takie fatalne pociąg-
nął skutki. Wiem ja że są i inne bliższe przyczyny
dzisieyszych nieszczęśliwości, ale temu niemożna nigdy prze-
czyć, aby i tamte choć odleglejsze niepomagały, albo o-
wszem tamte raczey prawdziwsze są przyczyny naszego
nieszczęścia, panowanie Saś krola tego okazuią podniętą
teraznieyszego pożaru, który tlał w iskierkach i zapalał
się, mając pod jakimkolwiek w reszcie krolem wybuchnąć
i całą ogarnąć Oyczyznę.

W tym sobie darmo łamiemy głowę, kiedy ludzkim
sposobom

DN.

Sposobom i przyczynom wywyższenie Krola przypisuiemy. Opatrzność w tym rozrządziła, już to w przedwiecznych Dekretach było napisano: Iż Stanisław Poniatowski miał bydź Krolem Polskim. Ale niezachodząc tak daleko, mowmy raczey po ludzku: Kłotliwe zawsze i burzliwe bywały bezkrolewia Polskie; Coż za kryminał że dla ustraszenia przeciwney Strony wszystkiey możliwy w Polsky wprowadzono? gdyż chocby Jey nie proszono toby przyszła, bo się bardzo w Elekcyach Krolow Polskich zakochała. Niewzywano Jey na Elekcyą Augusta III° a poprzednemu Sama przyszła. Ale tu o co innego chodziło: Jeden tylko Piast mogł uleczyć choroby na ktore umierała Rplta; Piast (mowię) znajomy dobrze praw, Zwyczaiow, oraz Sposobow przyzwoitych ratowania. Trzeba było zamydlić oczy postronnym Nacyom; że chcemy do porządku przychodzić, trzeba było oszukać, i udało się po części. Świadczył się Poseł do Krola Pruskiego wysłany że Gabinet tamteyszy wcale nie rozumiał naszych Interessow. Były prawda gwałtowności i Zdrożności w pokazywaniu niegodziwey nienawiści, ale te; ludzi pokazywały złych a nie sprawy złą i intencye. Indziey trzebaby mieć za złe Gelonowi w Syrakuzach, że ostrzey trochę postąpił aby był oparł się Kartagińczykom, ale przywrocenie Wolności Obywatelskiey obroniwszy ią, wiecznie go sławić będzie w wdzięcznych Sercach. Trzebaby

mieć

mieć za złe Likurgowi, że przymusem zaczął reformować pra-
wa, atoli kiedy pokazał chwalebne chęci. Trzebaby mieć
za złe Andrzejowi Doria że przyjął niedaleko absolutyzm,
ale go przyjął na przywrócenie Wolności Genueńczykom.
Niemożna chyba przez ostatnią niewdzięczność lub niewia-
domość przeczyć temu, że wiele pożytecznych w początkach
samych stanęło Praw. Stanęły kommissye z umarłwie-
niem prawda osób którym władzy ukrócono, ale z dobrym
Rzpltey. Stanęła już zgoda aby obrady publiczne więk-
szością głosów lub kreskami kończyć, to jest aby niezbie-
rać tego ostatniego Rzpltey Kordyału. Cóż nad to poż-
dańszego w tak krytycznych czasach bydź mogło? Szy-
szye i poróżnienia zawsze bywały od śmierci Zygmunta
Augusta. Mamy zawsze tyleu Kandydatów co się pną
do naszego Tronu, a więc niezgody podczas bezkrólewia
niebyła to rzecz nowa. Niemożemy tego taić aby nie-
miało bydź z pożytkiem narodu przeniesienie Trybuna-
łów na czas do Lwowa i Bydgoszczy, dla łatwieyszey
i nietak kosztującey gwoli uboższych podróży. Ustano-
wienie szkoły Rycerskiey z siebie arcychwalebne.
Słowem weźmy Konstytucye jego panowania, nie-
masz co na nie mówić, wyiowszy to, gdzie się Inte-
ress prywatny nad chęć publicznego dobra bardziey prze-
kładał. Kompanie Manufaktur, Fabryki różne,

Kommissya

Kommissya dobrego porządku w Warszawie, Punktualniey
sze płacenie kwart ze Starostw na Skarb Rpltey, Mustra
po Regimentach, Oswiecenie Narodu w Materyach polity=
cznych przez Monitory, Papiernie, Ludwisarnie, Mennice &c.
tego ganić niemożna.

Ale jak nayczęściey bywa, tak się stało: Że gdy się
chwalebny zamysł nieuda, to za lekkomyślność poczytany
bywa. I że ta pomyślność zerwana przez następuiące nie=
szczęśliwości, mamy ią za fałszywą i podstępną. Ale wzieray=
my tylko w przyczyny prawdziwe i istotne, a poznamy że
chciał więcey pożytków ściągać na Oyczyznę, a niemógł.
Wszak naypierwey Nieprzyiaźni Królowi, źle tłumacząc wszy=
stkie Jego zamysły, brali to za Króli do Absolutności cokol=
wiek dobrego uczynił lub czynić chciał. W tey zawziętości
chwycili się Proiektu od Moskwy podanego (: na złudzenie Narodu :)
Detronizacyi Króla. Włosy na głowie powstaią! Z iakim to
pospiechem zrobiona była Konfederacya Radomska, prawie
jednego dnia cała Polska skonfederowana była. Nayniego=
dziwiey zaś zrobiono: Że Repnina, Carową, Króla Pru=
skiego obiaśniono; iż takie porządki Król czynić zaczynał;
Zerwało się przeto wszystko i zepsuło. O jak wielu w tym
było mniemaniu; Że Radomska Konfederacya, Królewska
to robota, ale ten temu wiary nieda kto wie; jaka wte=
dy Dworu była Konsternacya, i naradzania się sekretne Familiy.

Tym się

Tym się przyłożył do tey konfederacyi król, iż zezwolił na to narodu oszukanie; ależ bo chodziło o tron i o honor, ozbroić się musiał politycznie, i na niektórych nieprzyiaciół tę nawałność która głowie jego groziła; odwrócił. A w reszcie wszystko się przymusem działo. Niegodzi mi się rozrzewniać żale obywatelskie przypominaniem tego, coby w wieczney niepamięci zagrzebane bydź powinno; jaka podłość i strach naród opanowały! iż się na wszystko podpisywał. Rozumieli zoławy że porwać się na moskala, byłoby to iedno co baranków na niedźwiedzia. Ale znalazły się w narodzie dusze heroiczne, iedne polityką wspomaganiem rad; inne męstwem i ardorem naymilszych rzeczy, zerwały te niegodziwe pęta i kaydany w których ięczał naród.

Coż nam więcey zostaie iako odpowiedzieć na pewne zarzuty, iako to: czemu król łączy siły z moskwą na barską konfederacyą? Za co na Senatus Consilium proszono o sukurs moskwy? Ale który niewidzi że taż moc, też prozby które gwarancyą zdziałały, i Senatus Consilium uformowały, co miarkuymy po zporzeniu się familij. Podobno w takiey zawziętości nieprzyiaciół, było by to iedno oswiadczyć się przeciwko moskwie, co z tronu zleść. Podobnoby nieprzyiaciele widząc podporę z moskwy która by urażona była na króla, daley zaszli w nieprzyiaźniach

swoich

Swoich, niżeli Ci co Xcia Radziwiłła trzymali. A ostatnie Senatus Consilium niejest że przeciwne dawnieyszemu? nie wyrażaiąż tam Oczywiście, iż przymuszeni byli prosić o pomoc. Na koniec: i Barska Expedycya, i Senatus Consilium pierwsze, było w tedy, kiedy ieszcze Repnin w Warszawie Siedział. Niewidziemy Żadnego takiego z Krolewskiey Strony krolu gdy Xże Wołkoński niemniey gorliwy w Interessach Pryncypałki Swoiey ale nietak zuchwały jak Jego poprzednik, objął mieysce Ministra. Potym gdyby Krol był tego przedsięwzięcia, niemiałżeby z Swoich kreatur konfederacyi; czego niewidziemy, nieprzeszkadzałżeby nowym Związkiem? Nietęczył się więc z mostkiem ani tęczy, ale przynaymniey powierzchownie i z przymusu to czyni. Jęczy Oyczyzna, jęczy i krol nad Jey i Swoim nieszczęściem.

Prawda jest że urodzony na łonie Wolney Oyczyzny, Maiąc domowe w Oycu Waleczności i Obywatelstwa przykłady, Znajomy Praw i Zwyczajow Rzpltey, maiąc po temu rozum i Serce dobre, mogłby był uszczęśliwić Narod, a Imie Stanisława rownie z alfredem, karolem, Henrykiem, Ludwikiem, ustawić. Byłby to niewymowny Zaszczyt i pociecha Serdeczna dla wszystkich Obywatelow, Że Polak z rowności wzięty na Tron, i zdatnym do niego był, i jeszcze go wsławił. Prawda że popularnym trzeba było się robić, w początkach Samych

trzeba było

trzeba było zaraz ufność narodu pozyskać sposobami, które tylko ieden Piast król mieć może, trzeba było ugodzić i ułagodzić niechęci zawistnych sobie, tryumfować nad niemi dobroczynnością, a w tenczas kupiłby się był naród i kleił do uskutkowania wszystkich chwalebnych Proiektów. Ktokolwiek Polityki i Obyczay Rządzenia ma sobie wiadomy, ~~nie [illegible]~~ niepomny być tego: ~~Wiadomy~~ iż trzeba zaludnić Kray, wprowadzić potrzebne Manufaktury, poprawić sposob nagradzania się, reformować Woysko, Skarb pomnożyć, Miasta reparować, porządek i Sprawiedliwość ubezpieczyć, Obyczayność i Swiatło na umysły Obywatelów zaprowadzać. Stałby się wtedy Król u poddanych godnym kochania, u Sąsiadów poważanym i trochę Strasznym, a u długiey potomności podziwieniem.

Prawda że umysł prawdziwie Szlachecki powinien być gotów na wszystkie azardy, powinien Tronu niezasiadać tylko dla uszczęśliwienia Kraju, zwłaszcza w tym Narodzie, gdzie wolne wybranie i nadzieja przyszłey szczęśliwości, nie Przodkowie Koronę daią. Ale ludzie iesteśmy, i wymagać tego po Rycerzach można, po ludziach niemożna. Weyrzyjmy tylko w nas samych; nieznaydziemy podobno takich przeszkód do pełnienia Obowiązków naszych, a przecie ich podobno niepełniemy. To zawsze iednak prawdą będzie że posądzaiąc go niewinnie, pomnażamy przeciw niemu nienawiści, które niemogą być tylko fatalne dobru Rzeczy,

psuiemy

psuiemy mu Serce, że Strać ochotę pracowania dla niewdzięcznych.

Roszczliwość Obywatelow o Wolność Swoią, boią Się absolutności, i dla tego Zdaie Się że ią tam Widzi gdzie iey niemasz. Ale nierozumieymy aby tak głupia miała bydz większa, żeby przeciw Interessom Swim do wzmocnienia Krolowi pomagała. Ktoż to wie: może i Zbawienniejsze było by Nam małe ujęcie tey Swawolney, i rozpustney wolności, gdyby Się łączyło z większym dla Obywatelow bezpieczeństwem, i z większym uszczęśliwieniem Narodu. Jedną Się tylko Karmi nadzieią Obywatelskie Serce, że przemoże Narod tak wielkie nędze i Biedy ktore teraz doznaie, a może że mu pokażą i wyperswaduią naydowodniey, że Się większych ieszcze uszkodzeń zdaią Się niepodobne, w takim nierządzie Spodziewać powinien.

Może to naytaiemnieyszey Opatrzności przestroga że nas dotyka, abyśmy Się Zastanowili nad własną Sytuacyą. Krew leiąca Się tylu Obywatelow, ofiary dane Zdrowia i przyiacioł dla Oyczyzny Sprawią Może w rodnych Synach Swoy Skutek. Ja kończę tą myślą od ktorey zaczołem; że mnie do Strawienia tylu godzin Nad tym pismem nie Melancholia przywiodła lub by podobno niebyła Zła, nie Interess i Nadzieia podtym ukrywaiąca Się zysku, nie prewencye i uprzedzenia, bo gotowym za prawdą poyść i odmienić Zdanie ktore mi Się teraz Zdaie Sprawiedliwe,

ale

ale powinność dobrze Znaiącego obowiązki Swoie Obywa-
watela, i wdzięcznego (: a czym tylko może chcącego Się
przysłużyć :) Oyczyznie Syna.

Rozmowa Krola z Xiążęciem Czartoryskim Kanclerzem
W. W. X. Lit. i Poniatowskim Podkomorzym Korony.

Krol. Przez czas długi ostrożność Rady, naszey, pożądany
Zamysłom przyniosła Skutek, teraz niewiem co za nieszczęśli-
wy przypadek, że naysekretnieysze nasze wydaią Się taje-
mnice, i odkryte Gabinetowe Arkana, ledwie nieprzycho-
dzi mi powątpiewać o wierności Xiędza Ogrodzkiego.

Xże Podkomorzy. Tey myśli przypuszczać nietrzeba; bo
Ogrodzki nietylko jako obowiązany, ale jako Frammason
dotrzyma Sekretu. Do tego: gdyby nas chciał wydać, wy-
dałby i Siebie. Wszak On za przeszłego panowania wszy-
stkie Gabinetowe odkrył nam tajemnice. Niespodziewałby
Się przeto inney Zapłaty, tylko tey, ktora Zdradzietwu przy-
stoi. Zaszkodziłby Sobie dwojako: u innych nieznayduią-
jąc względu, u nas oczekuiąc Zemsty. Potym co inni
nazywaią Zdradą to my polityką, co inni grzechem to
my rozumem, nabożeństwo za śmiech, posty za grubi-
aństwo mamy, zgoła; wszystko Frammasonom wolno,
jednego tylko Sekretu przełamać niewolno.

Krol. I Jabym wątpił, aby tey chwycił Się podłości. Lecz
pominowszy co Się Stało, radźmy; iak postąpić mamy daley.

Xże Kanclerz

Z.

. Xże Kanclerz. Nietrzeba desperować, tylko do desperackich zabrać się sposobów. Oczernili nas w prawdzie Schyzmatycy zbuntowani, przez wydanie sekretu, że z rozkazu W. K. Mci zabrali się do buntow na Ukrainie i tyranii, jednak to naymnieyszey czynić niepowinno impressyi, bo każdemu dla obrony własney życia i rozum są dane. A że poznał cały naród iż naszey roboty była konfederacya Radomska, to nam pewnie przypisano rozum. O sumienie też niedbamy. Prożny to strach, ktory grozi piekłem. Rozumnie trzymamy: że niemasz innego piekła tylko Syberya, tego W. K. Mość zayper a my Carzi, tego chcemy tam wtrącimy. Ależ zym zaś baykom, chyba kto głupi uwierzy.

Krol. Przyznam się W. Pan Mci że częstokroć trwożę się sam z sobą, gdy rozważam iż z moiey przyczyny tyle zginęło, ginie, i jeszcze ginąć będzie ludzi. Lecz zdami się ta wewnętrzna zgryzota sumienia nie innego nieiest, tylko znak złey z dzieciństwa edukacyi, ktora każąca mieć wzgląd na wieczność w imaginacyi szczegulnie wymyśloną, a fałszywemi utwierdzoną baykami. Wybijam z głowy tę prożną naukę a zawsze tych kończyć nieprzestanę czymności, te wam zupełnie objawię. Oto niepoznali się do tąd na Zamoyskim; niewidzą że on wspolnie z nami radzi, że za naszą namową złożył pieczęć

aby sobie

aby sobie zjednał affekt u tych ktorzy nam przeciwni, a potym by był podniosł nową konfederacyą ze wszystkiem do dawney stosowaną. Lecz ponieważ przeciwni Zamyskom naszym Krasinski, Pulawski, i Potocki uprzedzili Zamoyskiego, więc nam niezostało się więcey teraz tylko ta iedyna nadzieia; iż Zamoyski może teraz zostać generalnym Marszałkiem nowey konfederacyi naszey. Jest on naszym troiako; płatny, zpokrewniony i dalszych obietnic pewny, do tego poprzysiągł nam wszelką wierność. Przeto Seym pod Laską tego konfederacką przypadły, nietylko ustanowione w Roku 1768mym utwierdzi Prawa, lecz z wielkim pożytkiem dla nas one rozszerzy. Więc znowu Naród oszukany, już się niebędzie śmiał zabierać do buntu, my oraz pospieszemy się urwać tym wszystkim łby, ktorzy fanatyzmu pełni, ich zaś Dobra podamy ad fiscum ogołociwszy kray z ludzi możnych i za granicą akceptacyą mających. Podzielemy potym Polskę na Elektoraty, i te tym rozdamy, ktorzy krwi naszey nayblizsi. Na ten czas dopiero poślubiemy nasze Miłości Carowey, i Cesarzem Oryentalnym bydź się ogłosiemy. Pomyślemy potym o Krolestwach Pruskim i Węgierskim, ale o tym myśleć dosyć będzie czasu. Teraz myślmy o Polakach. Z tych wielu iest co nam nadskakuią, jako to Wielopolski Koniuszy Koronny, Potocki Krayczy Koronny, Sułkowski Antoni, Jarowski Marszałek nadw. Litew.

Poniński.

Poniński Kuchmistrz Koronny, Podoski Woda Płocki, Przezdziecki Podkanclerzy Litew., Tyzenhaus Podskarbi Nadworny Litewski, Sosnowski Pisarz Polny Litewski, Małachowski Referendarz Koronny i inni Szafirkowie, Tych podchlebnisiow Obietnicami uwodzimy, pojdą potym i Oni Zarowno z inemi w podaństwo.

Arc Kanclerz. Należy iednak mieć iakową względność dla pomagaiących Interessom naszym. Radziwiłła że nie Swoich Konsyliarzow rad słuchał ale naszych, ubespieczemy przy Spokoynym niektorych Dobr dzierzeniu, reszta zaś poydzie ad Erarium publicum, dosyć to nadgrody głupiemu. Ossolińskiego Starostę Sandomirskiego za to, że był Postem dopraszaiącym się Gwarancyi i posłow, uczyniemy iakim w Woysku Generałem. Ostrowskim także u nich iesteśmy wdzięczności, wszak Biskup Kuiawski pomagał chcąc aby Chłopi w Jego Biskupstwie zabrali się do buntu przeciwko Szlachcie. Szeptyckim także, wszak Biskup Liwoński werbuie Żołnierzy, i daie pod kommendę Woyska naszego Rossyiskiego, a Szeptycki Starosta Kozicki Brat Jego, deputat na zerwanym Trybunale, kazał Regimentowi ognia dawać do Konfederatow w Piotrkowie. Wszystkie akcye nam potrzebne per consequens i zapłaty wymagaiące. Ale że to są nasze Kreatury tym samym dość iuż maią nadgrody. Dzierzbicki Kasztelan Brzeziński i inni, ktorzy

Reklamowali.

executowali nowe Prawa Zasiadaiąc in Judicio Mixto, już
maią dobrze napakowane kieszenie od Dyssydentow, przeto
nadgradzać ich W. K. Mość nieiesteś obligowanym. Także
Krasicki i Stępkowski, ktorzy wyieżdżali przeciw Konfedera:
torom, dość się pożywili z łupow, jako to znać widomie, bo
Stępkowski hołysz znaczny przedtym, teraz innym pożycza.
Tyzenhauzowi Za to że Szlachę z Ekonomiiow Brzeskiey,
Grodzińskiey i Mohylowskiey i innych dzierżaw powypędzał
niema przyczyny nadgradzać, bo ten przez Swoie wymysły
a bardziey głupie Gospodarstwo, czyni więcey W. K. Mci Ex:
pensy niż pożytku, a do tego Sam o Sobie dobrze pamięta.
Trzebińskiemu ktory w Krakowie, Józyckiemu ktory w
Barze, i Bierzyńskiemu ktory teraz Konfederacye po:
zbradzali, Sekretnie chyba wyświadczyć co trzeba, bo i
tale po całey Europie gadaią że u W. K. Mci Same Szel:
my w łasce. Godzki Wwda Podlaski, Twardowski Wda
Kaliski, Gurowski Marszałek Nadworny Litew: Krajewski
Instygator Korony, Dłuski Podkomorzy Lubelski, niemogą
się dopominać niczego bo to od Moskwy, to od W. K. Mci, to
od Nas pensye biorą. Niektorych zaś tych ktorzy zna:
cznemi Zaszczyceni bogactwy i Znajomością u Zagrani:
cznych trzeba nam uprzątnąć, lecz i tę oraz drobną Szla:
chtę, ktorzy maią popularitatem na Seymikach, mały
albowiem pożytek weźmie, a wiele dokuczy, i teraznieysze

Konfederacye

konfederacye tylko z tey się zbadaią lichoty. Gustaw Krol Szwedzki, niebyłby się uczynił absolutnym monarchą, ani Krystyan krol Duński, gdyby Senatorow i przednieyszey Szlachty, ieden Szwedzkiey, drugi Duńskiey niewyciął, i gdyby się sam nieogłosił Dyssydentem. Założyłeś już W. K. Mość dobre do tego początki, gdy tym tylko rozdaiesz Biskupstwa, Krzesła i Ministeria, ktorych sumienia w kieszeni, i za pieniądze zawsze ich dostanie. Trzeba iescze dla Chłopstwa ogłosić Wolność, nich będzie wolno każdemu wierzyć jak kto chce, byleby naywiększe opłacali podatki, a nieroztropne chłopstwo przywiąże się do samego Imienia Wolności, i nieprędko się postrzeże że iest oszukane, ale o to iuż dbać niebędziemy, byle by nam teraz pożyteczne było. Żeby mu zaś w samych początkach nieprzykrzyć się podatkami, a tu trzeba Nervum belli wyciągnąć jak naywyżey, więc uczyń W. K. Mość publiczne wyznanie Religii Ewangelickiey, tym więcey Dyssydenci, wierne składać będą kontrybucye, a że tego ieszcze będzie mało, więc na powiększenia dochodow, trzeba odiąć wszystkie dobra Biskupom, Kanonikom, Proboszczom i Zakonom, niejako już w Akatolickim Państwie potrzebni ich niebędą. Zasmuci się prawda z iedney strony duchowieństwo, gdy znacznych postrada Intrat, lecz z drugiey strony ucieszy się gdy z Laikami, Emchiniami(?) i

im podobnemi

im podobnemi przestawać będzie Mu wolno.

Xże Podkomorzy Ja Lulij nikomu prócz J. K. Mci niepozwolę.

Xże Kanclerz Albo to tylko Lulie Kurwa, jest mowiąc ich tyle, gdyż wolne Życie każdemu Się podoba.

Krol. Dobre Zdanie Xcia Kanclerza, lecz aby do Exekucyi przyszły Uczone Projekta, trzebaby dla nich pewne Założyć fundamenta.

Xże Kanclerz: Skoro W. K. Mość Konfederacyą Z Swoiey Strony, alboż mało w Polszcze potakowców, mamy Ponińskiego, Jurowskiego, Dzierzbickiego, w Koronie; a w Litwie Przezdzieckiego, Sosnowskiego, Gyzenhauza i tyle innych lizusiów. Niechay ci robią Konfederacye niby Stosuiąc Się do poprzedniczey, jednak za naypryncypalnieyszy punkt niech kładą: Zupełne Starszeństwu posłuszeństwo. Trzeba będzie na ten czas niby przystępować do Zgody, Złożyć Seym Pacificationis, na którym moskwa niechay niebędzie przytomna, owszem niechay Się niby ku Swoim Ruszą Granicom. Dla wspolnego Zaś bezpieczeństwa, będziemy prosili, aby rozpuścili Konfederacye, a Sami tylko Z Posłami przybyli na Seym Marszałkowie, przybędą pewnie Z niemi Krasińscy, Potocki i inni, tym wszystkim naprzód łby urwiemy, bronić Się bowiem niebędą mogli, niemaiąc przy Sobie Żołnierza.

Krol

Krol. Juzesmy Ich gęba wygubili. Ale wróćmy się do mo: żności Zażycia tego w Skutku, cośmy Założyli w mowie. Czyliż Szlachcie dowierzać będzie Jerowskiemu, Dziembickie: mu, Ponińskiemu, ctylu tym podobnym, widząc o nich że Żadney niemaja Religii. Czyliż wierzyć będą Zamoyskiemu, który teraz z nami Skolligowany, żadnego Konfederacyi nie daie posiłku, owszem tu siedzi i z nami radzi.

Xiąże Kanclerz. Polityka wszystko potrafi. Niechay się uczynią Nabożnikami, niech uczęszczaią do Kościołów, do Spo: wiedzi, bo i z tey ich w Kościołach bytności profitować bę= dziemy, przeyrzemy bowiem po Kościołach, wiele można Kościelnych Sreber do Mennicy kontrybuować. Lud zaś prosty nazwie to cudem wielkim, że z owych prze: śladowników Kościoła, stali się Pawłami, i obrońcami Onego.

Krol. Wątpię, aby nam się powiodło. Lecz rozmowie: my się jutro obszerniey z temi, którzy do tey roboty potrzebni.

Z Warszawy d 3. Maij.

JmP. Twardowski Wwda Kaliski tu od tygodnia spodzie: wany jeszcze z Dukli nieprzybył, chociaż z tamtąd w Wiel: ki Czwartek wyiechał.

Na dniu wczorayszym Xiąże Wolkonski Poseł W. Ros: syiski, odebrał z Petersburga wiadomość że Flotta Moskiew:

na Wyście

na Wyspie Morei dwa Zamki podbić miała.

O wsparciu konfederacyi Barskiej przez inne Potencye Cudzoziemskie /: prócz Tureckiej :/ powinnym, tu mowię. A to zapatrzywszy się na Traktat Wiedeński R^u 1730° w Wiedniu zawarty, którym wyraźnie Cesarz Chrześciański Karol na ten czas VI, Krol Francuzki dzisiejszy Ludwik XV, Elektor Saski, i Dwor Peterburgski przez Annę na ten czas Imperatorową Rossyyską, wszelkie Polskiey prawa dawne, Swobody i Wolności, gwarantowali i żeby nigdy niebyły wzruszone, mocno pomienionym Traktatem Warowali. A lubo w wydaney tu w R^{ku} 1764 tym od XX. Piarow Historyi Celnieyszych i Sławnieyszych Traktatow między Europeyskiemi Mocarstwami Pozniemi Czasy poczynionych, w Traktacie Wiedeńskim taż Gwarancya dla Polski niejest wzmiankowana, jednak w Historyi Traktatow w Dwudziestu kilku Tomikach po Francuzku wydanych, osobliwie w Tomiku XIII przez X^{ca} Russet fol. 46. w R^{ku} 1730 tym wyraźnie pomieniona Gwarancya dla Polski w Artykułach preliminarnych do Traktatu Wiedeńskiego, jest położona, z ktorey konkludować można, że gdyby Dwory Wiedeński, Wersalski, i Saski, chciały interessować się wsparciem konfederacyi, tobyś na prawie i obowiązkach z pomienionego Traktatu wynikaiących,

do pomogły

dopomogły do walenia Praw i Wolności Polskich od Sie-
bie Zagwarantowanych.

Z Zakroczymia d. 25.go Elapsi donoszą, że JP. Sawa pod Strzegowem w Płockim Wdztwie, w Sam dzień Wieczerzy Pańskiey odprawił potyczkę z Moskwą z porażeniem znacznym tychże, czego Swiadkiem Są trzy tamże wysypane mogiły.

Z Grannego piszą: że JP. Małachowski Rothmistrz Konfederacyi Nurskiey, wysłał 4 Husarów do Ciechanowca, gdzie napadszy onych, 13 mniemanych Konfederatów zabrali ich z sobą. O czym uwiadomiony JP. Małachowski we 12 koni Husarów Sciągał tychże i dognanych pod miastem Czyżowem, 7 pleyzerował, jednego ubił a resztę zabrał. Teraz JP. Małachowski za przysłanym Ordynansem od JmPana Zielińskiego Marszałka Swego, zaraz wybiera kontrybucyą w Powiecie Kamieńczykowskim.

Z Sandomierza donoszą, że w Klimuntowie Moskwy pod Kommendą Półkownika Suwarow 500 Stoczyło bitwę z Konfederatami Kommendy Rothmistrzów Moszczeńskiego i Kadzewicza, gdzie po trzygodzinney potyczce Osmnastu Konfederatów na placu padło, 25 jest pleyzerowanych, a 12 w niewolą Moskalom dostało się, Moskwy zaś 165 na placu padło, i niemało rannych

do Klimuntowa

do Klimuntowa przywieziono. Za nadeyściem JP. Drewicza Połkownika do Sandomirza nastąpiło wybieranie Kontrybucyi i Prowiantow, także tegoż znaczna Kommenda wciągnowszy w Dobra JJPP. Hrabiow Zamoyskich, procz pieniężnych z tychże dobr Intrat, konie, woły, krowy i co tylko do Suffiencyi potrzeba, pozabierała.

Z Latyczewa de d 22. Aprilis piszą: Że Armia Rossyyska jest w gotowości do marszu, Mostow dwa na Dniestrze, między Mohylowem a Chocimiem postawiono, Armaty i cięzkie wozy sprowadzaią nad Dniestr. Na Ukrainie Woyska jeszcze na swych leżach stoią. Na Pobereżiu pospolstwo w ustawiczney boiaźni od Tatarow z ktoremi podiazdy Moskiewskie często odprawuią Konitwy.

Od Granicy Węgierskiey iednostaynie piszą: Że nietylko X. Bierzyński, ale Pawłowski Połkownik Jego, Adamowski Rothmistrz i Sekretarz z Archiwum zabrani, w Areszcie u Jmłnosci siedzą, a X. Grabowsky w Bardyowie w Miasteczku Cesarskim podobnicż do tych czas zostaią.

Uniwersał JX.a Sierakowskiego.

Antoni Stenawa Sierakowski, Konfederowanych Wwdztw Wielkopolskich Poznańskiego, Kaliskiego, Ziemi Wschowskiey, Konsyliarz i Regimentarz.

Skrzezaini

Urzezacni Wrzystko Wielkopolskich Ziemianie, czyliż mało do tych czas przestrogi dla Was? a Zaliż niedosyć doznaiecie: co Wam Zguby pod pozorem bezpieczeństwa Sporządziła niezdana Protekcya Moskiewska? I czyż może bydź tayno jako taż uzurpowana Protekcya, ktora zamiast tem uszczęśliwienia Narodu, w niewolnicze nas wciągneła jarzmo. Czytaycie JJ. OO. JWW. Panowie Kraia i Dobrodzieie, odkrytą całey nieszczęśliwości naszey wprzod pod cieniem łagodności, a teraz uciązliwą potęgą Sporządzoną robotę. Słyszycie codziennie płaszczylicem tey Zdradliwey Protekcyi pokryte a do ostatniey Was wiodące Zguby despotyczne dyspozycye. Macie przed oczyma Suresz Wam wydany pod datą 18.º Mśca ninieyszego JP. Kemme Pułku Moskiewskiego ukaz, niby z Żalu nad Zburzonym ludem, a tenże lud do płacenia Prusskich podatkow pociągaiący. I takiemże niepraktykowanym w Wolnym Narodzie cudzego Rządu Dyspozycyom, i jednego Półkownika Moskiewskiego, bądź Jego Adherentom z Chańbą Waszey ukazowi będziecie powolni, i onże macie wykonać! Nie że Was własciwe Wasze Bogu przy obronie Wiary i Wolności chętnie uczynione przymierza? nie Cnota Karakter i Summienie /: z ktorych Siebie usprawiedliwić Się należy :/ od tak nikczemney postępku niewstrzymaią

Jako rozumiecie

Jak rozumiecie: co o Was /: jeżeli do tey podłości udaie się:/ postronne Potencye a Nam przyiazne mowią, jak Sądzić, i w jakowym Imieniu mieć będą! Z kądże Lękliwość Wasza z Rządu Nieprzyiacielskiego pochodząca, nad cnotliwemi Summienia i Obywatelstwa Waszego powinnościami, brać ma górę! Z kąd mowię, większa boiaźń postrachow Nieprzyiacielskich, niżeli uwaga przysiąg i właściwych Waszych ustaw! Alboż przez poniesłe w Woysku Naszym klęski, przez Zaszła niektorych Osob Zdrady, mabydź upadeł Zbawiennego dzieła! Żyią ludzie i dać odpor potrafią. Jeżeli w jednym Mieyscu klęska, w drugim daie Bog Zwycięztwo. Mieszaią się Zdraycy i swych niegodziwości znaią ukaranie. Przyspieszaią przyiazne Potencye Wzywaną pomoc. Słyną Szczęśliwe Zwycięztwa Króli Porta, o ktorych czytać będziecie pewne wiadomości. Jesteśmy w niezawodnym Stanie wydzwignienia się z niewoli, Waszego tylko przezacni Mężowie Stałego umysłu potrzeba, przez ktory Sobie i Narodowi uczynicie Sławę. Przekładam Wam J.OO. J.WW. Mmi Panowie z obowiązku mego i daney od Wyższey Kommendy Wolności te Reflexye; Obowięzuiąc Was abyście żadnych dyspozycyi nieprzyiacielskich, Charakter, Sumienie,

i Stan

i Stan Wasz upodlać mogących niesłuchali i Im podlegli nibyli, Ekscessow tak bezwstydnych nieczynili, ale Za poprzysiężoną Obroną Wiary i Wolności nieprzełamanie Zastawiali Się. W Żadne Rady, dopiero w iedno Rozumienie z Nieprzyjacielem niewchodzili, podatkow Żadnych a Żadnych Nieprzyjacielowi Niewydawali. Przeciwnie czyniących ieżeli widzieć i przeświadczonych Mieć będę, z takiemi jako Przestępcami przysięgi i Zdraycami Oyczyzny postępować będę, i to co w Niniejszym i kilkokrotnych pismach Moich dla przestrogi oświadczyłem, istotnie i bezwłocznie na ukaranie bez względu wyciągnę. Wam zaś na ostatek Miast, Miasteczek, Magistraty, Prezydenci, Burmistrze, Woytowie, Sołtysi, Niniejszym Obwiązszczeniem przykazuię, abyście wszystkie dyspozycye moie dawnieyszemi Uniwersałami Nakazane, jako też Obowiązki Niniejszego Uniwersału które Się do Was ściągać będą iak nayściśley pod surową karą wykonywali, i tenże Uniwersał Viâ Cursoriâ z publikowaniem Onego przesyłać przykazuię, który ręką własną przy przyciśnieniu Rodowitey pieczęci podpisuię. Dan w Obozie d 26 Aprilis 1770.

(L.S.) Antoni Szreniawa Sierakowski, Kasztelan i Komisarz Wdztwo Wielkopolskich

List 96.

List JWda Dzierzanowskiego do Jmłosci.

Prześwietne Skonfederowane Rzpltey Stany.

Niemaiąc nic innego przed oczyma, iak kilkokrotną przy=
sięgę ad mentem Konfederacyi Barskiey ratowania Oyczyzny
do ostatniey kropli krwi wykonaną, temuż obowiązkowi za=
dosyć uczynić niemogąc; Takie mi się przychodzi, że Jmłość
którey my tak mocno żądali i szczęśliwie doczekali, odięta
mi sposob bez żadney przyczyny wykonywania chęci moich.
Wiadomo iest wszystkim że Generalska Konfederacya Bar=
ska przez nieprzyiaciela Oyczyzny w Tureczczyznę zapę=
dzona, Krakow oblężony, Wielkopolska Konfederacya roz=
pędzona, iuż prawie o żadney niesłychać było; kiedym się
odważył wzgardzaiąc fawornami dworskiemi, tchnięty iedynie
duchem Patryotycznym, animować obywatelow przykładem
swoim aby upadku oneyże niedozwalali. Wzmiankować
mi tu niepotrzeba trudow i niebezpieczeństwa ktorym pod=
legałem przez cenę 4me * za moią głowę wyznaczonych
ktoby ią do Warszawy przywiozł. Zchroniony przed ta=
kowemi obrotem dowcipu mego za granicę, starałem się
iak mogłem zażyć sposobow, to przyiacielskiemi sposobami,
to z sett Rzpltey rekrutować ludzi, a zawsze celem pocz=
ciwego Patryoty. Podany chwalebny Proiekt Jmć Pa Podskar=
biego W. Koron. złączenia Marszałkow kilku w iedną Ogniwo,
tak mi się zdawał pożyteczny nietylko dla sławy u postronnych
Narodow.

Narodow, ale tez dla prędszego uformowania Generalnosci.
Widząc zas że się iuz miał rozchwiać, z Smiertelney po=
dzwignołem się pościeli z hazardem Życia, aby iak nayprędzey
był uskuteczniony, i gdy się to stało; za Swiadkow tychże
Kollegow biorę że iednomyslnosci zawsze z niemi chodzi=
łem się, garstka moich ludzi za Ordynansami Nas wszy=
stkich po Woiewodztwach chodziła to za paletami, to po pie=
niądze podatkowe, ktore z Ceł i Komor Skolkey transpor=
towała do Kassy Generalney. I to mogę smiele wyrazić,
że moi ludzie obiectem na ow czas spornym Obywate=
lom i Pisarzom na Komorach, bojazni byli, ktorych du=
plikowani Marszałkowie bałamucili; a nam samym
nieprzyiaciołmi okazywali się. Ciż ludzie moi dopomo=
gli wszystkim mocnienia się pod Maszynką. Podią=
łem się attakowania Krakowa wraz z ludzmi JW.
Siedlnickiego, albolitez wziąłem na siebie proiekt ello=
Żory wydarcia tey Stolicy z rąk nieprzyiacielskich,
ktedy, w dzień destynowany Marszu mego, Odebralismy
Sztaffetę z Oznaymieniem o Ewakuacyi tegoż miasta przez
Nieprzyiaciela. Nastąpiła potym Izby Rezolucya, a żeb=
bym Marszałka Krakowskiego konwoiował do Krakowa,
co chętnie uczyniwszy przy dobrym porządku i ostrożnosci
Marszu, na mieysce destynowane doprowadziłem szczę=
śliwie. Inszego zas swiadectwa nietrzeba iak samego
JmćPa

JmP.ᶜᵗᵃ Marszałka Krakowskiego względem nieposłuszeństwa obywatelow tak w wypłacaniu podatkow jako też w dostawieniu furażow. Dosyć na tym że rożnych sposobow zażywać przychodziło do wypłacenia Traktamentu Garnizonowi Krakowskiemu. Z przyczyny także że pieniądze za nałożoną Sol wydać musiano za ludzi Xcia Franciszka Sułkowskiego nabytych, a potym już nibyto sposobu za gotowe przedać, tylko assygnacye za Towary dla sporządzenia ludzi jako i Rzemieślnikom kwity dawać. Rzecz osobliwsza i do pojęcia niepodobna, że ta gorliwość tak prędko u nas zgasła, bo na ow czas kiedy naszych Senatorow do Moskwy zaprowadzono, to każdy w partykularności katem być żądał nad adherentami, teraz zaś choć przysięgli jesteśmy aby ich prześladować, to jeszcze za ich prześladowanie karę odbieramy; zachowując sobie jakąś rezerwę ukarania onychże w przyszłym czasie do czego może dla wielu przyczyn nigdy nieprzyjdzie. I owszem ci sami w całości fortuny swoie zachowując (: bo Konfederatowi niewolno, Moskal też ich nie ruszy :) sposobnieysi bardziey zostaną Dziedzicami tym, ktorzy nietylko fortuny i życie nawet z dobrey chęci azardują, ale jeszcze nieprzyjaciel do szczętu ich niszczy, bo nieszczęśliwe dyffidencye to wszystko robią.

Trzykroć

Języki nieuchamowane poczciwość czerniące, te nas naybardziey gubią. Mam ten przykład z doświadczenia na Sobie że mnie Generalność przez iakowąś nieprzyzwoitą prewencyą od wszystkiego oddala, tak dalece że mnie do Niższego Zdatnym bydź niesądzi. W Radzie podeyrzany jakoby cudzym duchem Rządzący się, na poselstwo niesposobny bo Jurystowskiego niema rozumu, do Woyska niebezpieczny bo Zdradzi, przyznamo się że także i na Sędzia niezdam się, a o Sobie myśleć muszę. Przebóg! co się to dzieie! Spodziewaliśmy się że gdy Smiertelność nastąpi, tak zaraz wszystkie zamieszania między duplikowanemi Marszałkami Zaspolici, i wzgląd mieć będzie na pierwey obranych przy legalności, a osobliwie kiedy Im do tego Dostoieństwa w naykrytyczniey. Szym czasie przystępować trzeba było. Dalesz tedy Następców na Ich urzędy przekonania w przewinieniu przeciw Oyczyznie, zarówno do przysięgi przypuszczać? Sądzić by się należało, bo w takowych nic innego iak szczególnie Ambit i prywata panuie. Daymy to że się znaydą tacy, co Im będzie można nielegalność a może co i więcey dowieść, ale niechże wprzód bez tytułu to probuią i dowodzą, a dopiero ten cięzar na Sobie dźwigaią, bo zatym pochodzi zamieszanie między Obywatelami, jako też i po Województwach, niebędą wiedzieli ktoremu Gospodarzowi podlegać, i na kim Repetycyi szukać co komu

powydawali

powiadawali. Widzę że Grzeczność ma tę politykę w Sobie:
iż żadnego niechce Sobie narazić, a mnie Się zdaie że
Za czasem wszystkich nieukontentuie. Lecz że o Opęta=
nych niesłychać, kiedy Się teraz w Naszym Kraju naywię=
cey znayduie Diabłów Kaznodziei, co i głośno krzyczą, i do
ucha Szepcą; jakby tego uwieść mogli głębokiemi wykrę=
tami na zgubę Oyczyzny, perswaduiąc: że tym Kom=
mend niedawać, lub Ich własne Im wydzierać, bo nie
więcey niepragną jak tylko zbogacenia Się przez Rabun=
ki Kraju, temu i owemu niedowierzać, bo Sobie życzy
Interregnum i Adherentów ogłosić, a to wszystko na zdra=
de, w kraiu jakowymsiś nowey mody Sposobem woiować,
by Obywatele narzekali. O pozory obłudne Machiawel=
skiey Szkoły! Deklaruymy Adherentów, a poczciwy
poydzie wraz z Nami Szukać złośliwego Nieprzyja=
ciela, i wściec Się będzie że do tąd podlegał ostatniey
ruinie. Nieoddalaymy od Nas wykwintną politykę szcze=
rze intencyonowanych, których niemało mamy, co życie
hazarduią, i własnych Fortun odstępuiąc Oyczyznę ra=
tuią. Czyż niejest pożyteczniejszy i polityczniejszy
sposób, woiować w swoim kraju jakim bądź wyna=
lazkiem, bo Się to zawsze w domu zostaie, a niżeli
gdy Nas bieda przymusi Katarzyną lub Pierczyną
wypuścić, albo gdy Się Sam zatrosi Szukaiąc swego
Nieprzyiaciela

nieprzyiaciela u nas, ten zapewne wszystko zabierze, i do swego zawiezie kraju. Ten wynalazek według mego zdania nayleṕszy: kto się z nami nietaczy, i tęczy niechce niech cierpi. A wiele to tych Panow i Obywatelow maiętnych widziemy przykład z siebie daiących w ratowaniu Oyczyzny? Wszyscy się skarżą, wszyscy się nam życzliwemi okazuią. A tu muszę zażyć expressyi Biskupa Kijowskiego kiedy o Dyssydentach pisał: że surowa kwiczy, a wordrze, tak i naśi adherenci robią, ktorych pod pięknym pozorem ochraniamy, aby sobie więcey nieprzysposabiać, jakby to nielepiey było onych przesładować, a niżeli żeby oni nam po cichu szkodzili pod pokrywką dobrych Obywatelow. A w reszcie na to śmy się poświęcili i na to przysięgli aby takich gorzey Moskalow traktować. Przysięgliśmy wszyscy, aby co szkodliwego widzieć i wiedzieć będziemy dla konfederacyi, tego niezamilczemy, więc i to niepowinno bydź tayno, że JmX Biskup Kamieniecki pisał do Warszawskich, iż Familia Czartoryskich Krola odstępuie. Musi on bydź przeświadczonym przez jakową z niemi korrespondencyą lub z ich o tym przyiaciołami, wiemy doskonale na jaki koniec takowych przyiacioł żądaią i ochraniaią, oto żeby byli uczestnikami proiektu dawno złomyślowaney

A teraz

a teraz do skutku dążącego, tylko szczęściem że nie
trafili na takowego Korony, ktorą ofiarowano, a dla o-
głoszenia Interregnum Rezolucyi z Francyi czekaią.
Owo zgoła jedyne bałamuctwo. Raz powiadaią że
Obywatele i Konfederaci Błażny, na nie się niezdadzą,
bo to wszystko zawcze zaspokoią; Drugi raz ten samż
gwyryk Zawoiom Służy, Że się Moskalom dali podić,
iż na nich żadnego niezakładamy fundamentu tylko
na Francyi, i znowu Francyi niedowierzamy bo czę-
sto zdradza i swoiey tylko pilnuie polityki, a Saxo-
nia raz z Moskalami trzyma; Xiążęciu Kurlandskie-
mu niewierzemy bo Synowca nie siebie chce mieć
Krolem. Takie to nasze głowy; Obcym niedowierzamy,
a Sami w Potrzebie Chrystusa Pana przedalibyśmy. Je-
dyne niedowiarstwo fundujemy na głębokiey poli-
tyce prywatny, przy ktorey nigdy do końca nie trafiemy,
a głęboko bardzo brniemy, spuszczaiąc się na zagra-
niczne posiłki, przy takowych bałamuctwach. Czyż
nam są potrzebne rozkazy postronnych Narodów. nie
te nasze były myśli kiedyśmy się konfederowali, a że-
by chcąc się wybić z jednego jarzma, w drugie nasze
karki kładliśmy. Niemieliśmy tego nigdy w umyśle,
że poty Interregnum nieogłosiemy, póki Francya nam
niedozwoli, boby to było coś podobnego gwarancyi moskiewskiey.

Sami to

Sami to z naszych obowiązków czynić powinniśmy z tych konsekwencyi, że kiedy Interregnum ogłosiemy, to kandydatowi każdemu prawa przepisywać będziem mogli. Potencya zaś która nam zechce dopomagać, to ona swoich garancyi nieodmieni jeżeli będą szczere, i to jeszcze łatwiey i miley dla niey będzie kiedy do gotowego przystąpi. a przynaymniey przez poprzedzenie Ich woli zapobieżemy tym sposobem ze Stanisławem Poniatowskim. Powinniśmy zaś w tym bydź wyperswadowani, że żadna Potencya niepozwoli naszego upadku, ani dalszego nadżenia się w Kraju naszym Moskwie. ale jeżeli tak czynić będziemy jak do tąd, to nayprędzey nastąpić może: że się wszystkim uprzykrzy, i odstąpią impreży swoiey, a nas samych zostawią, abyśmy sobie łby urywali jak nam się będzie podobało. Więc ogłoszenie Interregnum nigdy nam niemoże szkodzić, a tego sobie jak nayprędzey życzemy nieczekając rewolucyi z Francyi, nie jak zdraycy, ale jak dobrze intencyonowani zadosyć czyniąc obowiązkom naszym i z przyczyn z wyż wyrażonych. Przeto u nas nigdy niebędzie zamieszania, a w przyszłości mniey dyffidencyi w obywatelach i więcey dla niey posłuszeństwa, jako też ochoty służenia Oyczyznie, kiedy będą widzieli że na dobrych fundamentach rzeczy robiemy. A na reszcie chociabyśmy niemieli żadney pomocy, to trzeba

poli

poki jeszcze czas Zażywać Naród, lub z Nim wraz Życie Azardować, aby Zadosyć Się Stało przysiędze wykonaney, bo jak nadzieię i Ufność Straci Naród, to rzec opuściwszy domow Swoich pilnować będzie, jak Się iuż praktykuie. Chlubią Się niektorzy Że Naród dobrze Znaią, i Że nikt Jmieniem Jego gadać niepowinien. A ktoż (jeżeli mi Się Spytać godzi) do tąd fortuny i Życia Azarduie, jeżeli nie Naród? kto Konfederacyą do tąd Utrzymuie jeżeli nie Naród? kto Się to Za Niego bije? Gardziemy Nim; gdy Uczypiemy dobrych. Prawa mu chcemy przepisywać, a Zarowno z tych z Nim Ochraniamy, i przykładu z Siebie wzdrygamy Się okazać. To w prostocie Serca wyrażam, nieżadnym poduszczeniem jak Sobie tworzne Subjecta głowy Zaprzątaią. Ta Zawsze myśl moia była, i tey Nigdy Nieodstąpię. O to Się Zaś dopraszam, a Żeby Prześwietne Koło Za złe niemiało, żem pisał do J.W. Marszałka Lubelskiego, aby Reszta pozostałey Kommendy moiey dłużey przy Sobie niezatrzymywał jeżeliby mu mniey potrzebna była, bo nie po Officerach będzie ludzi Gemeynow niestanie, a Z tym Się oświadczam, Że poniewaź Jmtność niema we mnie Zaufania, Zdatnym mię niewidzi do niczego, tym Kommendę powierza co Żadney praktyki niemaią, a nad Zasłużonemi w Woysku Zagranicznym przez tak długie lata.

lata bez żadnego względu przewodzić chcą, więc nie inna jest myśl moia, jak ta że Bogu raz życie poślubione, ofiarować; i nieprzyiaciela z Wielo=imienni Kollegami prześladować pragnę. Spodziewam się że przynaymniey ta łaska niebędzie mi uchylona, dla ktorey wykonania z upragnieniem nieskończonym Ordynansu Generalności oczekuię, do Brzescia zaś niemam o czym iechać. Wyznaię to oraz z powinnym Respektem iż iestem całego Koła

J: WW. WW: moich Wielce Miłwych Panow i Dobrz

z Białey d. 6. Jan: 1770.

Życzliwym i Nayniższym Sługą

Michał Dzierżanowski.

Paszport Prabowskich przy uwolnieniu Jch Zdradzieckim z Aresztu Bierzyńskiemu dany.

Jan z Konopnicy Grabowski Generał Major Kawaleryi, Szeff Regimentu Konnego Leib Regimentu Woyska W. X. Lit. Orderu Alexandra Newskiego Kawaler.

Poniważ Jmć Bierzyński Marszałek Sieradzki, poznawszy rozruchy roboty, a bardziey złe intencye nazwaney Generalności w Brzescie Rezyduiącey, odstąpił od niey, i nichce więcey przeciw Woysku Nayiaśn: Jmperatorowy całey Rossyi prowadzić Woyny, owszem życząc sobie stosować się do żądania tejże Nayiaśnieyszey Monarchini

Monarchini, uszczęśliwienia i uspokojenia Rpltey, pragnącey, tym szczególnie celem zostaiąca pod władzą swoią utrzymuie Partyą Woyska. Zaczym żeby te dobre Jmći Pana Bierzyńskiego intencye wiadome były, doniozłszy wprzód o nich Jego Cesarzowi Wołkońskiemu Wielkiemu Posłowi teraznieyszemu skryptem moim, wszystkim JchMćiom Panom Kommendantom różnych Woyska Rossyiskiego Dywizyi one ogłaszam, oraz kommendy tegoż Jmći Pana Bierzyńskiego Marszałka Sieradzkiego aby niebyły attakowane upraszam, wzaiemnie upewniam, że tenże Jmć Pan Marszałek przeciw Woyskom Rossyiskim broni niepodniesie. Dan w Bardyowie d 27a Martij 1770.

Jan z Konopnicy Grabowski, Jeneral Major i Szeff Regimentu Kawaleryi W. X. Lit.

Z Warszawy d 10a May

Namieniło się w poprzedzaiącey pod Warszawą dacie to iest d 3a May o Traktacie Wiedeńskim dla Rpltey Polskiey osobliwie w teraznieyszych konjunkturach, teraz się dodaie: że w tych samych Archiwach Francuzkich znayduie się i inny Traktat JPana Bzarowskiego Oboźnego W. Koronnego na ten czas Posła od Rpltey z Królem Francuzkim zawarty, w którym wszystkie Prawa i swobody Rpltey Polskiey gwarantuie.

Potrzeba tu

Słyszą tu mocno po Mieście że Turcy Dywizyą Xcia Repnina attakowali, onegoż zniesli i armaty swoie wszystkie dawniey utracone z ammunicyami odebrali, i za Dniestr w małą Rossyą wtargnąć mieli. Mowią też ale szeptem że i sam Xże Repnin miał się dostać w niewolą Turecką.

Z Płockiego piszą: że JW. Sawa z W. Ełapsi znacznie tam poraził Moskwę, z ląd potym przebrał się w Sochaczewskie, na ktorego Moskwa z różnych stron wymaszerowała.

Excerpt listu JW. Zachorowskiego Sekretarza Konfederacyi Wyszogrodzkiey z 1. maij.

Marszałek i wodz nasz JmP. Sawa w Wielki Czwartek przededniem szczęśliwie odprawił potyczkę z Moskwą, bo iey przeszło połtorasta samey piechoty w Strzegowie wyrznął, że swoich niestraciwszy żadnego, w Wielką Sobotę zaś sam ledwie niezginął, bo iuż był prawie w ręku nieprzyiacielskich, ale go Bog własnie cudownie z nich wybawił, ponieważ i w tey ~~ubiwszy~~ ubiwszy to kozaków to kirassierow 18, że swoich siedmiu tylko na placu stracił a dwoch mu raniono, międzi ubitemi Moskalami nay bardziey żałowali jakiegoś kapitana ktorego ciało płacząc całowali, Szuba zaś Major kommenderujący ledwie się przed śmiercią schował.

Z Latyczewa

Z Latyczewa de d. 24ª April. Marsz Woyska
Rossyyskiego na Wołoszczyznę według Ruskiego Kalendarza
determinowany iest na dzień ósmy Maja. Przegrana Mo-
skiewska pod Ibrailowem wynosi blisko 15^{on} Moskwy na
placu ległey, wiele przytym w niewolą wziętey, i 8 ar-
mat Turcy wzięli; ktorzy lubo 70mo ludzi z strony swoiey
stradali, iednak plac otrzymali. Moskiewki iedne do
Humania do mężow, a drugie w kompanij z temiż
do krewnych i Przyiaciół z Nowo Serbij do Polski u-
mykaią, bo tam Turcy i Tatarowie grassować zaczy-
naią.

Z Pogranicza Węgierskiego piszą: że tam w o-
kolice tameczne d. 24ª April dosyć Woyska Austryac-
kiego przybyło, ktore w gotowości iest do dalszego Mar-
szu. Przybycie Samego Cesarza do Węgier w krotce
Sperater. Konfederacyi Małopolskiey nad Dunaiem
podostatek znayduie się, pod ktorą kommendą JW^{go}
Półkownika Drewicza posunęła się była, ale w
pierwszym potkaniu porażona, umknąć musiała.
JmP. Krasiński Marszałek Gnrlny Konfederacyi pi-
sał do Gmilnosci, animuiąc do kontynuowania czyn-
ności zaczętych, ponieważ ma zupełną obietnicę od Ce-
sarza Tureckiego, że Polski nieodstąpi sukkurssować.
Cesarz też Rzymski i Krol Pruski, tym czasem indifferenter
Zachowaie Się

Zachować się obiecuią, poki nie obaczą czasu potrzeby
pofitkowania. Krol zaś Jmść Francuzki Protektor
teyże Konfederacyi, że pieniędzmi swemi i drugiey Po-
tencyi przyiaźney Gorliwość opatrzy, upewnił.

Z Rzymu de d 4ta Aprilis piszą: że z Hisz-
panii wyszły dwa Okręty, 2 fregaty, i 10 Szebeki do
Liworny, przeto iedni mówią że po Jezuitow, drudzy że
po drzewo na Okręty, inni że na obserwowanie Floty
Rossyyskiey. Ktora z tych wiadomości pewnieysza, czas
pokaże. Listy zaś z Neapolim do znacznieyszych
do Rzymu pisane wyraźnie głoszą, iż tam nie tylko
w mieście, ale i na Dworze Krolewskim, o powrocie
Jezuitow gadaią. Nuncyusz Papiezki w Neapolim
ktory od dwoch lat na pokoiach Krolewskich nie prezen-
tował się, teraz się często prezentuie, i do Stołu Kro-
lewskiego był iuż zaproszony. Oyciec S. Ministro-
wi Hiszpańskiemu Rocca nazwanemu posłał z
swoim Portretem pierścień Brylantowy. Na
niektorych Wyspach do Rzpltey Weneckiey należących
Greki bunt uczynili, na poskromienie ktorych po-
słane Woyska Weneckie. Zaś Rzplta Wenecka
zakazała Obywatelom swoim przyimować służby
u ktorey kolwiek strony woiuiącey, Porta zaś po-
wiadaią urgent o rezolucyą od Rzpltey Weneckiey

Niechcąc

niechcąc pozwalać na neutralitatem, ktoryby zachowal chciała Wenecya.

Z Warszawy d. 17.a Maij.

Oprocz ustawnych tu Krola Jmci z ministrami Narodowemi konferencyi, nic nowego niesłychać.

Excerpt listu z Włocławka de d. 10.a Maij.

Na dniu wczorayszym widziałem się z Rdzonym JmP.a Mazowieckiego Marszałka Ziemi Dobrzyńskiey powracaiącym się od niego do ktorego był delegowanym od JO. X.cia Czartoryskiego Generała Moskiewskiego z poruczenia z propozycyami takiemi: Aby Rdzony JP. Mazowiecki kommendy swoiey rozpuscił, a sam albo za granicę wyiechał, albo sędzem został, albo w domu spokoynie siedział uczyniwszy renuns od konfederacyi, gdyż jezeli tego nieuczyni, to na Fortunie i Zyciu do ostatniego scigany będzie. Jaką dał nato rezolucyą na osobnym kartelusziu posyłam. Nietylko ja ale i wielu to mu przyznaią że godzien jest bydź marszałkiem nietylko Ziemi jedney, ale całey Prowincyi Wielkopolskiey, gdyż we dwudziestu kilku potyczkach z Moskwą juz dotąd odprawionych, trzeba mu było wcale ginąć, a Bog go do tych czas konserwuie, i teraz po tey rezolucyi roznemi praktykami Moskale na niego poszli.

Z tymże

Z tymże JmP. Mazowieckim, Łęczyckie, Gostyńskie, i niektóre Wielkopolskie Dywizye łączyć się maią. P. Morawski schwytany i niegodziwie traktowany był okrutnym biciem publicznie na Rynku przed Armatami, o co Sami nawet Draby Moskale gniewali się na Półkownika Swego Rönne, za tak niepoczciwe poczciwego Rycerza traktowanie.

Respons JmPana Mazowieckiego Marszałka Ziemi Dobrzyńskiey JmP. Czartoryskiemu Jenerałowi Moskiewskiemu dany.

Radbym rozkaz Jego wypełnił w przestaniu Zaczętey Woyny, gdyby tylko o partykularny moy Honor chodziło. Sambym się osądził winnym kary, gdybym był uporny niemaiąc sił dania odporu. Ale że o Honor Boski, bo o Wiarę S. Katolicką Rzymską, i Wolność Polską a rodowitą Siostrę Wiary, i o prawa Starodawne idzie, więc niezacząłem woiować wprzód, pokim Bogu nieprzysiągł; iż do ostatniey kropelki krwi moiey bronić Honoru Jego będę i z całym Woyskiem moim. Jenże Pan Wszechmocny i Wódz moy, od którego woli wszystkie tak mocne iako i słabe dependuią Potencye do tych czas pozwolił mi Życia, lubo na tak częste dzienne i nocne ścigania Woysk nieprzyiacielskich. Juz to rok drugi jak w Jmie Boskie podniosłem na Nieprzyiaciela

Szablę moią

ręką moią, i przy tey wszechmocney Ręce Boskiey, niemyślę Zaczętey Woyny przestać póty póki naywyższy Sędzia nie-Ześle mi czasu Śmierci, i póki mi ludzi pod Rząd Moy pozwoli. Sambyś mnie J.W. Generale Szeling nazwać niemaiącym ufności w Bogu, który tąż ręką co ukarze, tąż i poblogosławi tylko cierpliwości potrzeba. Wszak wiadomo być musi JWWmci, iż w przeszłym Wieku pięcią Tysięcy Żołdakom pozwalał 50ciu tysięcy znosić Nieprzyiaciela, ten Sam Bóg który był, iest i teraz. Przypomniy Sobie J.W. Generale co się w Kraju Waszym Za Ostatniego Czasu przetytkowało, gdy Wam Wiarę w Waszym Kraju panuiącą wygubić, a Dyssydentską rozkrzewić chciano; a my że milczeć mamy? Składam tedy JWWmPanu głębokie podziękowanie za perswazyę przez Brata mego oświadczoną, a nie te przyczyny, iż ich nieusłucham, Sprawiedliwe dawszy, iestem

JWWmmPana Dobrodzieia

Z Obozu d. 8. Maij 1770. do

Uniżonym Sługą
Mazowiecki. M.P.D.

Z Miasta Bieca w Województwie Krakowskim leżącego Umyślny przysłany do JMści Olechowskiego Administratora Biskupstwa Krakowskiego tu w Warszawie rezyduiącego, przywiózł Straszney Historyi Relacyą: Iż JP. Porucznik Krośnieński Drewicz, powracaiący od Granicy Węgierskiey

gdzie między

(: gdzie między Gorami od Konfederatow Dywizyi JP^{a} Zielan-
skiego znacznie porażony:) do Krakowa, w Miasteczku
Bież zwanym ludzie kommendy Jego, jednego X.^{a} Re-
formata na Smierć zabili, innych Xięży okrutnie ba-
toszkowali, z kościoły zrabowali, z puszki konsekrowa-
ne kommunikanty na ziemię wyrzucili, Hostyą do bra-
my ćwieczkami przybili, potym żebrawszy wszystkie
kommunikanty, ludzi do pożywania Onych przymu-
szali. O tym wszystkim wspomniony JmP Admini-
strator doniosł JmX.^{u} Młodziejowskiemu Biskupo-
wi Poznańskiemu a Kanclerzowi Koronnemu, oraz in-
nym Biskupom, Senatorom i Ministrom. Ministrowie
podali o tym notę Xiu Wolkonskiemu Posłowi Wiel-
kiemu, i Jenerałowi Weymarowi kommendę nad tą Dy-
wizyą maiącemu, jaka w tym nastąpi Satysfa-
kcya niewiadomo.

Z Krakowa Recenter donoszą: że JP. Bierzyn-
ski, niedawno przez JP^{a} Dzierżanowskiego złapany i
do Fortecy zaprowadzony, od Pryze pod straż byd od-
dany JP^{u} Frotowskiemu na ten koniec 900 ludzi pod swą
kommendą maiącemu, lecz pomieniony JP. Frotowski daw-
szy się 3 ^{wom} Szerw: Złot: od JP^{a} Bierzynskiego, kartą do
wypłacenia asekurowanemi uwieść i przekupić, nietyl-
ko zatwoscy do ucieczki pozwolił, ale i sam z nim i

Z temiż

z temiż 300 ludzmi dezerterował, i Stanowszy w Krakowie z kommendą Półkownika Drewiza złączył się, przeto z zupełnym ukontentowaniem i honorami Woyskowemi był przyięty, a nazaiutrz Bal Solemny dla Officirow Rossyiskich sprawił, spełniaiąc na nim zdrowie Imperatorowy Rossyiskiey i Krola Jmci Polskiego.

Ze Lwowa d. 9.a Maij piszą: że Regiment Gnrła Wieniawskiego w Grodku na Lokacyi będący, w tych dniach przez kommendę JP.a Puławskiego zabrany.

Extrakt Listu z Rusi d. 9.a Maij.

Na odbios wziętego w Grodku Regimentu Gnrła Wieniawskiego przez konfederatow kommendy JP.a Puławskiego, ordynowano za nim 300 Moskwy z armatami, iakoż ta o mile za Grodkiem dognała i konfederatow i Regiment. Gdy przyszło do potyczki, Regiment sam z swoiey dobrowolney ochoty, na pierwszy poszedł ogień, iakoż Bog mu poszczęścił, do tego dokazał, że te 300 Moskwy zupełnie zniesiono i armaty zabrano, utraciwszy Regimentowych ludzi 10, a konfederatow 12. Kommenda JP.a Pułaskiego licząca szesciu zawieraiąca aż ku Samborowi rozciąga się, na ktorego od Stanisławowa Lwowa i

imych

inych mieysc znaczne wyprawione podjazdy, gdy nadeszły, one zniosł 500 na placu położywszy, że swoich 112 utraciwszy. Pewnie JP. Buławski ma 3. samych Hussarow Węgierskich, 1000 piechoty, i znaczną artylleryą. mowią tu że podobno w krotce Lwow nawiedzi:

Z Kamieńca d 6. Maij piszą: O nieomylnym a mocnym woysku przeciwnych armowaniu się. Kupiec tamże z Stambułu przybyły powiadał że JMć Panią Podczaszyną Litewską w Transylwanij w Mieście Kraszowie widział, maiącą przy sobie ludzi 60. Zastawiła była tam swoie srebra, ale odebrawszy wexel na 12. ... wykupiła one i z tamtąd wyiechała do Bardyowa. Sam zaś JMć Podczaszy Litew. w Mieście Czernowoda od Kustczyku wyżey osmiu godzin jazdy po ten czas znaydował się. Pewni sam kupiec czynił relacyą iż Weyzyr Wielki jest w Babodachu nad Dunajem, do ktorego Woysko Tureckie ze wszad się ściąga.

Z Rzymu d 20 Kwietnia, donoszą: Poniewaź in Bulla Coenae jest wyraźny Punkt, że kto jakie Dobra od Stolicy Apostolskiey gwałtownie odbierze, tedy podpada excommunice, a że Korona Francuzka Avenion, Neapolitańska zaś Benewent z przyległościami gwałtownie odebrali; o ktore odebranie Ojciec S

teraźnieyszy

teraźnieyszy Aktualną układa z Rzeczonemi Koronami ugodę, przeto tyże Bulli według Zwyczaiu co rocznie w Wielki Czwartek promulgowaney, teraz Papa Sola Vice Oneyże dnia Rzeczonego promulgować niekazał. Wszakże Zwyczaynie gdy idzie do Praktyki, Oręż woienny bywa Zatrzymany.

Leydeyskie Gazety Wyrażaią: Że pierwszych dni Marca w Stambule odprawił się Dywan, na ktorym znaydował się Mufty, wszyscy prawni, i Ministrowie Stanow. Tam był wezwany Tłumacz Dworu Wiedeńskiego, ktory odebrał Kommissę do Ministra Dworu Swego, iakiby? niewiadomo; ani o Rezultatum z tego Dywanu wypadłym.

Manifest JmP.ᵃ Mazowieckiego przeciw Processowi Jubileuszowemu JchMściow XX Biskupow Poznańskiego i Płockiego.

Przed Urzędem i Xięgami Grodzkiemi Płockiemi, osobiście Stanowszy: ~~JWJmP [illegible] Marszałek Konfederacyi Szczegolney Ziemi Dobrzyńskiey, wraz z~~ JmPan Machczyński ~~m~~ Sekretarz ~~tey że~~ Konfederacyi [Dobrzyńskiey] (: [illegible] da dawniey w R.ᵘ 1768 mym w Aktach pewnych S.ᵃ 2.ᵃ post Festum S. Matthaei Apostoli et Evangelistae, w potrzebie Oyczyzny przez siebie Authentycznie Zaniesionego Manifestu) Swoim i drugich wspołobywatelow dobrze Oyczyznie Życzących, czyli całego Rpltey Stanu Skonfederowanego (: przy utrzymaniu Naypierwszych

Staropolskich

Staropolskich Zaszczytow Wiary i Wolnosci, tudziez Praw Narodowych i Traktatow z postronnemi Potencyami mianych.) Imieniem, Ostroznosc czyni. Iz jak przedko Jubileuszowe Procesta JWW. Ichmciow XX.y Młodziejowskiego Poznanskiego, i Szeptyckiego Płockiego Biskupow, przeczytać mu-sie; a w nich Punkta jedne, posłuszenstwo Krolom, (: do ktorego bez tego napomnienia Narod nasz Polski dobrym Krolom znać się zwykł zawsze :) drugie; w politycznych terminach od przedsięwziętego zbawienney Konfederacyi dzieła odstręczenie obywatelow w Sobie niebez fawору maiące, postrzedz zdarzyło się. Więc te: aby tak u Pospolstwa i Zacnych obywatelow Polskich, jako tez w Gabinetach Cudzoziemskich Dworow zadnego nieznaydowały Kredytu, tak zaraz pokazuiąc na widok Swiatu całemu, podstępnie ukrytą w nich dla Oyczyzny podchwytność, powazaiąc z głębokim uszanowaniem Nabozenstwo Jubileuszowe (: jako jedyną Dusz prawowiernych przy szczerey Zycia poprawie zbawienia Szkołę :) w Procesach zmiankowanych wyrazone, Szczegulnie tylko przeciw punktom niektorym; uszkodzenie dobra Oyczystego i odstręczenie od zbawiennych dzieł Konfederacyi w Sobie zamykaiącym, przed Niebem, Swiatem, Oyczyzną, postronnemi Potencyami i Naywyzszą Głową Kosciola Bozego Oycem S., tudziez przeciwko JWW. Jchmciom XX. Jędrzejowi Młodziejowskiemu Kanclerzowi

W. Koronnemu a

W. Koron^nu^ Poznańskiemu, i Hieronymowi Szeptyckiemu
Płockiemu Biskupom, oraz i Innym podobnez odszczezenia
od dzieła i przedsięwzięcia chwalebnego swemi Subtelnemi
Procesami czyniącym, Solennie manifestuie się i protestu-
ie, a dla tym większego tego Manifestu iednomyślnemi
Sentymentami utwierdzenia, gdy wspolnie JW. Imć.
Marszałek wspomniony z Sekretarzem swoim dla
ustawicznego nieprzyiacielskiego prześladowania, od kom-
mendy swoiey oderwać się i acta adire niemoże,
Copią tegoż samego manifestu przez siebie napisaną
i Pieczęciami własnemi przez obydwoch podpisaną, w acta
niniejsze do Ingrossowania podał w niżey następuią-
cy sposob. W samym wspomnieniu okropnym,
a po żadne wieki w nieszczęśliwszym Oyczyzny Stanie,
w ktorym Narodowe Prawa i Wolność już upadłe na-
chylone, Wiara S. Katolicka Rzymska w niezrałh prze-
ciwności pogrążona, wsparcia i ratunku niechybnie
potrzebnego wyciągaią, w Stanie mowię tym: w kto-
rym Bog wierności i gorliwości o Cześć swoią wybra-
nego ludu doświadczał; na głos ktorego, i ktożby się
choć naygnuśnieyszy z letargu ospałstwa nieocknoł,
powstali Waleczni Rycerze, a przy nich niezliczone
mnostwo Zacnych Obywatelow Polskich i W^o. X^a^ Lit^o^ Wet-
tuiąc krzywdy Honoru Boskiego, oraz swey, Dziadow,

i Naddziadow

i Naddziadow Swych /: w utracie Naypierwszych Oyczystych Kleynotow Wiary i Wolnosci Krwią Przodkow nabytych :/ poniesioney Szkody, Azardy męztwa i dzielnosci nie bez utraty własney Substancyi i Rozlania Krwi, po Stronnym Słyszane, Rodakom Zaś codziennie widzialne daią, Spodziewali się; Że torem Przodkow Swych i Głowy Kościoła Bożego idąc, wyżey wspomnieni Biskupi, czyli to z własney ochoty, czyli przez obowiązek powołania Swego, czyli na koniec przez Samą Oyczyznę /: Za wyiściu z Dobr Jey Miane : dla ratunku Jey w czasie potrzeby dania pozwolone :/ wdzięczności powinność; nieodwłoczną i Nieodbitą mieć będą pomoc, Lecz /: niedosyć że podczas przemocy Dyssydenckiey w wydzieraniu Praw na Swoią Stronę na Szkodę Rzey:mie i Kommissyi Warszawskiey, Żadnego wsparcia Męznie Stawaiącym Biskupom, Senatorom i Posłom w niewolą wziętym Niedawali, milczeniem Ich przypadek od Wiekow w Naszym Kraju niepraktykowany pokrywali, właśnie jak gdyby to Ich obowiązkiem niebyło, jawniey Większy: jak gdyby to Ich kontentowało, prezentowali się. Ale też w Smutney teraznieyszey Oyczyzny Chwili, gdy Narod Zagrzany Miłością Boga Wiary i Oyczyzny wziął przed się Rezolucyą, Orężem wyswobodzenia tych Oyczystych Kleynotow,

i Wybiiady

i wybicia Się z cięzkiey jarzma niewoli gwałtem i mu=
tem na karki Polskie włozony, Zamiast podług obowiąz=
ku Bogu i Oyczyznie przyzwoitego Sprawienia Się i Rac=
tunku niesięcia Hazarduiącym Się przy całości oney, po=
błazali tym, ktorzy wzniecony pozar Spisku Torunskiego
i Słuckiego w początkach aż do konca onemuż podchle=
biając dobrym uznawali, Zawszte Zaś Zbawienne konfe=
deracyi Barskiey dzieła, raz Zjazdem jakimsiś prawem
Zakazanym nazywali, drugi raz Hazardem buntowni=
czym Zwali, a maiąc wyleczowany absolutyzm, wszelkie
Sposoby na Uśmierzenie onegoż Zazywali i Zazywaią.
Rowne onemuż w Processiach Swoich Jubileuszowych,
w politycznych w prawdzie Słowach i ledwie w dosię=
głym Sensie ale truciznę i Jad Oyczyznie przynoszą=
cych ochmierzenie daiąc, Ciż Jchmsć XX Biskupi przy=
czyną Staią Się dłuższego Zamieszania krajowego.
Lecz Bog naywyzszy przedwieczna Mądrość, wspierał
łaską Swoią Lud Swoy przy Honorze Jego Stawaiący, i
Że nie pierwsza przewrotność Czerniąca Swiątobli=
we Szymość nieważyła, tuszę Samey łaski wszelkiey
Że i wspomnione podchwytości tylez Zyskiwać w Gabine=
tach Cudzoziemskich będą. Jeyto przedwieczney mą=
drości robota, Że Wydał na wzdok Swiatu Całemu do=
mowego niepokoju Sprawcow dotąd dla Zbytniey w obrotach
politykie

232. polityki ukrytey nieprzeswiadczonych, aby widział komu
ufać, a kogo się strzedz i chronić. Co się zaś w niniey-
szym Manifescie wyraża; Żeby rozumienie czyiemu
niepodpadało prywaty, i tłumaczone płonnym Oczernie-
niem niebyło, tedy na dowod przyłącza się z Procesu
JmXa Biskupa Płockiego drukowanego w Warszawie dnia
23.° miesiąca Lutego R.u nienieyszego, do dyecezyi Swoiey
przysłanego, punkt ieden: w ktorym lubo nikak oszczer-
nym [:] jako JmX Biskup Poznański a Kanclerz W. Ko-
ronny utrzymuiąc swoią robotę z Pseudo Traktatem
wziadaną podpisaną i przypieczętowaną:] wypisał się
Stylem, dał iednak dowod swego nieszczęśliwego przywią-
zania ku dobru publicznemu, wyrażaiąc się w tym
Sensie: = Niesperaiąc przyczyn zamieszania kraio-
wego, grzechy Narodu są przyczyną nieszczęśliwości kto-
re trapią. Częstokroć przyczyny ich szukamy w skry-
tych obrotach ludzkiey polityki, kiedy w wyrokach Bo-
skiey Sprawiedliwości jest zawarta. W zapalczywości
gniewu swego zsyła częstokroć Bog na Krolestwa u-
trapienia publiczne. Ludzki rozum tego lub owego
sprawcę nieszczęścia Narodowego upatruie, ale Chrze-
sciańska pobożność wyciągniętą karzącą rękę Boską
uznawać powinna. = Zbyt smiałe a bez tayi i
przewinienia wyrażone Narodu skrobowanie, niepodobna
Żeby &

Żeby Serc Obywatelskich wskroś przerażać niemiało,
jednak temu do czasu wybaczając, szczerych i prawdziwie
prostych bez polityki myśli i czynności, Swiatu całemu
explikuiąc dać należy. Nieszperamy my ani szukamy
przyczyn zamieszania krajowego, bo i to samo iest przy:
czyną onego; czernić dobre dzieło i odwodzić od niego
prawdziwych Obywatelow, oraz one cudzoziemskich Dwo:
row Gabinetom w podeyrzenie podawać, czego się w cza:
sie wstydzić przed Niebem i Swiatem potrzeba. Czy:
liż albowiem dla Narodu, i dla każdego sprzyiaiącego
swemu Kraiowi, większe kiedykolwiek mogą znaleść się
utrapienia przyczyny; jako gdy Wiara i Wolność nay:
pierwsze Polskie Zaszczyty przytłumione. Pewna
to iest, że grzechy nieszczęśliwość ściągać na Kray
zwykły, iednosci zaś tego teraz niemożna, kiedy skry:
tych politykow niesprawiedliwe maxymy do tego są
przyczyną. Oto Narod żadney inney niema polityki
i obrotow innych nieużywa, tylko żeby naypierwsze
Zaszczyty Polskie oswobodzić, Sprawcow zaś niepoko:
ju ~~oswobodzić~~ zawstydzić, dla tego okazuie swoią
gorliwość i staranie, aby na widok onych całemu
pokazać Swiatu, a skrytey polityki ktora się sta:
ła i staie przyczyną Szafunku niewinnego rozlania
Krwi Polskiey:) w samych zapędach by do skutku
nieprzyszła

e.

nieprzyjazną Osnowę przerwać. Dał do tego Bóg Każdemu Człowiekowi Rozum Wolą i pamięć, więc dał Sposób poznania przyczynów aktualnych Zamieszania Krajowego z czynności Ich, a niedopiero upatrowania onych; dał mowy Sposób poznania złego i dobrego, a przeto wyciągaiąc wdzięczności za użyczone dary, oddał woli każdego upomnienia się krzywdy wszechmocności Jego wyrządzoney, zostawiwszy sobie przypatrzenie się gorliwości gorliwey o cześć Swoią, a dopiero użyczenia łaski temu lub owemu upominaiącemu się i opponuiącemu, i takie w Wyrokach Swey niedościgłości wszech rzeczy działanie zawarł, bo od czegoż by było Stworzenie za Pana Jego wyzywaiące, gdyby nie dla niego uczyniło. Zsyła Bóg częstokroć w zapalczywości gniewu Swego na Naród klęski i utrapienia, które cierpliwie znosić jest to powinności Chrześciańskiey, zsyłać jednak kar i win obelgę honorowi Jego przynoszących niezwykł. Prowadzenie teraźnieyszey Woyny z nieprzyjacielem Wiary i Oyczyzny, jest o obelgę i krzywdę, honore Boskiego i Narodowego zaszłe, czyliż bowiem Bóg przedwieczna Mądrość miał Królestwo nasze karać utratą wiary, a wzięciem w nim góry Sprzeciwiaiącey się nauce Chrystusowey Sekty? ale gdyby i tak było, toby należało było Jchmściom XX Biskupom, zaraz w początku gniewu Boskiego wydać Process do Odprawiania Supplikacyi

po Kościołach.

po Kościołach, na prędsze przebłaganie Majestatu Jego, czego nieuczynili, owszem jeszcze niektorzy z nich, odprawujących one Plebanow z własney ochoty, Straffowali. Karać zapewne będzie przywaie tylko a nie dobru publicznemu Służących Oy=czyzny Synow, w Mocy i pomocy Monarchini Ziemskiey, a nie w Wszechmocności Boskiey nadzieię Swoię pokładających; wspaniałość zaś umysłu Obywatelskiego, patryotycznym Szczerym tchnącego duchem, jak raz na usługi Boga i Oy=czyznie oddała Się, tak w tey Stateczności połąd zostawać będzie, połąd zaszczyty Krajowe Polskie Wiara Wolność i prawa Starodawne do Swoiey przywrocone niebędą poy; Słowem mowiąc: połąd Oyczyzna według Swey potrzeby w Interessach Swoich i Życzeniach, zupełnego we wszy=Stkim nieodbierze Skutku. Niezmyłczą Iey przewro=tne Reflexye, ani oddalą i odwiodą obłudne podszepy. Ktoż albowiem w tak delikatney materyi Wiary i Wolności, mogł pomyśleć, by Się Spodziewać jakiey w tym przeciwności od Kogo, a tym bardziey od Biskupow, jednych w Traktat ubliżaiący Jednowładności panuiącey Religij Katolickiey, wcho=dzących, innych dla promocyi dalszey, poszukania i roz=przestrzenienia Swey Iurysdykcyi temu sprzyiaiących. Z ktorych Bog i Oyczyzna w zamachach na zgubę czuwaią=cych naywięcey wsparcia i pomocy czekali, z ktorych jeżeli niepierwszych to nieposlednieyszych wdzięczności dowodow

Spodziewali

Spodziewali Się, z tąd z gorliwey o Wiarę S. pomyślnego Zostawienia niewygasłey w Sercach potomków pamięci obiecywali Sobie, to z tamtąd niewdzięczność, i Zgluzowanie dobrey Sławy trwią Srzodków nabytey, Naszepowanie na Oyczyznę własną i Jey Zaszczyty, odbieraią. Przyczyny tey w Obywatelach Zdrożności dwie, nicz ciekawa: W iednych wyguerowania pragnących, Skryta polityka i Ambicya do Zamieszania krajowego wynalazłei Obmysłada i Obmysła, lecz dociczona za Boską pomocą i Starannością Obywatelską nietylko na nadziejach Swych Ostatnie ale też Zaustydrona będzie. Drugich podłość umysłu od opierania Się wstrzymywała. Przeciech tudzący los Szczęścia z czasem wyniknąć dla Nich obiecany, tamował. Ale JchMciom XX Biskupom iuż niewyżey wyszczególnione przyczyny wstręt czyniły i czynią. Zkąd bo ieżeli dla Honoru? to pierwsze między Naypierwszemi Znayduią domieszczenie. Jeżeli dla Fortuny? to tey tyle z Oyczyzny udziału Maią, że łonie chcą potrafią dobrze uczynić i Oyczyźnie pomóc. Rozumem też przez dar Łaski Sgo Boga tak obdarzeni że mogą i powinni poznać co Złego co Dobrego, chyba że Sami niechcieli. A Zatym gdy tak wielkiemi Boga i Oyczyzny Dobrodziejstwy Są udarowani, więc Jch Niedzielka tylko adherencya do tego przywiodła. Czyniących

przeto

przeto takowe kroki i podstępy niepodobna żeby Bóg nay-
wyższy dobrze choć późno niemiał ukarać, Oyczyzna też
równey obmyślić nadgrody. Nim jednak do tego przy-
dzie; myśli naszey było i jest, takie zważone podstępy Świa-
tu całemu na widok pokazać, Stolicę zaś Apostolską Bo-
żego Oyca S.o uwiadomić, dopraszaiąc się onego aby
Jch Mść XX Biskupi adherencyą Moskiewską trzymaiący,
kiedy maią swemi w teraźnieyszych potrzebach Ratun-
ku Wiary i Oyczyzny, odstręczenie Narodowi czynić; aby
się albo w zawzięte awantury wcale nie udawali, gdy
dla boiaźni chwieiąc się w obowiązkach swoich sła-
bnieią, albo też one bez parcyalney polityki wydawali.
My nierozwodząc się z dalszym opisaniem, zawczasu
przepraszamy kogo się tknęło a on się poczuwa, wię-
cey bowiem miłość Boga i Oyczyzny sobie poważamy,
a niżeli całego Świata przy niesprawiedliwości przyiaźni.
A że in Collegio JW. Biskupow Naszych prócz wy-
żey wzmiankowanych adherentow, i tych przezacnych
Biskupow, którzy się dla utrzymania Zaszczytow Na-
rodowych, publicznym Wiary prawowierney wyzna-
niem i przy iey jedynowładztwie opponowaniem
w więzienie Nieprzyiacielskie oddali, wiele się znaydzie
gorliwych i starownych o dobro powszechne Patryotow,
więc z wszelkim jak nayprzyzwoitszym oświadczamy się

Zaty.

Zatym tak Swiątobliwą a z Narodem jednomyślną patryotyczność poważeniem i wiekopomną w Sercach naszych wdzięczności. A żeby przy Zacności i Stałości dobrego Patryotyzmu u każdego Narodu w tymże samym zostawali upewnieniu, Życzylibyśmy J. WW. Biskupom Processa Swoie w pobliższych Oblatować Aktach. My zaś krótko zebrawszy to co się mogło obszerniey napisać, manifestuiemy się i Solennie protestuiemy przed Niebem Swiatem i Oyczyzną, tudzież Nayvyższą Głową Kościoła Bożego Oycem S., że myśli Obywatelskie, nie są zdrożne od obrony Wiary S. K. R., wolności i praw oyczystych, krwią Przodków nabytych, a wydanemi processami wyżey wspomnionemi przytłumione i za buntownicze polityczny stylem ochrzczone, dla czego protestuiemy się, i Solennie manifestuiemy przeciw wyżey wspomnionym w Towarzystwie Adherencyi zostaiącym JchMściom XX. Biskupom, nieodwodząc nikogo od podobnych zaniesienia Manifestów i Skarykatarzow o przeszłość, nieczułość w dopomaganiu Biskupom, Senatorom, Posłom, Marszałkom, Konsyliarzom, i Rycerstwu w Niewoli za Wiarę S., dobry Patryotyzm, i Obywatelstwo będącym, protestuiemy się. Protestuiemy się powtore: Przytłumienie Swemi Wydanemi Processami

Zbawiennego

Zbawiennego konfederacyi dzieła, one w podupzenie po:
daią, jak gdyby słusznych niebyło przyczyn prowadze:
nia Woyny choć Wiara i Wolność gwałtem zatarku
Wołaią, nieprzyiaciel pod pretextem wymuszoney gwa:
ranciy bez wypowiedzenia Woyny Kray nasz, Obywa:
telow dobrych ciąży, z tym przepuszczaiąc. Protestuie:
my się daley i Solemnie Manifestuiemy o odwodzenie
dobrych Obywatelow od dalszey kontynuacyi Woyny, a przy
to o pobłażanie szerzenia się bezprawiom. Manifestu:
iemy się o niedawanie wsparcia z dzierżawnych dobr
Oyczyzny, tym iedynie końcem wydłowania z onych
pozwolonych. Na koniec protestuiemy się i Solemnie
Manifestuiemy o przerzeczone wszystkie śmiałości i
bezwzględności na Boga i Oyczyznę jakimkolwiek spo:
sobem popełnione, i inne wyłuszczania, a Oyczyzny
obowiązkom zadosyć nieczynienia. Zostawuiąc sobie
w zupełney mocy lub komu innemu o to wszystko i
o co więcey będzie należało podług interessu rozpra:
wienia się i upomnienia. Ktory Manifest dla tym wię:
kszey Wiary i Wagi rękami własnemi podpisuiemy.
Dan w Obozie d. 18. Aprilis 1770 r.

Mazowiecki Marszałek konfederacyi
Ziemi Dobrzyńskiey
Malczyński Skarbnik Z. Dobrzyń.
z Warszawy

Z Warszawy d. 24° Maij.

W tych dniach z Kancellaryi W. Koronney wyiść maią cyrkularne listy J. K. Mci do Jchmściow Senatorow i Ministrow.

Iże Wolkonski Poseł W. Moskiewski, maiąc dyskurs z Jmpanią Mięczynską Kasztelanową Podlaską, wymawiał Jey, że: wmpani przyiaciołką naszą bydź prezentujesz się, a Syn Jey znaczną Woysku naszemu uczynił krzywdę. Na co wspomniona Jpani Kasztelanowa odpowiedziała: Syn moy nieattakował woyska Rossyiskiego, ale się attakuiącemu bronił.

Z Poznania de d. 3° Maij donoszą: Iż Półkownik Rossyiski stoiące tam garnizonem Stoiący, miał z Warszawy odebrać Ordynans aby od wszelkich wybierania od Wielkopolanow kontrybucyi, i sprowadzania do tegoż Miasta Obywatelow tamecznych wstrzymywał się. Kommenda Pruska przybywszy do Poznania, zabrała ustąpionych sobie od Moskwy dawniey przedanych 50 niewolnikow Konfederatow, i z sobą do Szlązka poprowadziła.

Z Sieradzkiego donoszą: Że Jmć Pan Zaręba odebrał od Zwierzchności Patent na Regimentarstwo Wielkopolskie, ktory z swą dywizyą pomaszerował do tychże Władz, gdzie niektore partye zbieraią się do niego

do niego, i już na 1700 zgromadzonych liczą. Przeciw niemu kommenda Moskiewska już jest destynowana.

Z Gdańska donoszą: że Szkuty pod Gdańskiem stojące do 4^m^ wynoszą, a żadnego polupu niemają tylko ludni do Szpiklirzow najętych zsypują i smutni do domow powracają się, a drudzy iak kto może sprzedaią, i tak naydrożey teraz przedano Pszenicę Sandomirską po Złot 130 dobrey Monety, a Zyto po Złot 100.

Ze Lwowa d 15° maij piszą: Że Jm P. Tressemberg Marszałek konfederacyi Warszawskiey, w potyczce z Moskałami pod Glinianami kilkanaście razy będąc ranny, od tychże wzięty iest w niewolą.

Ale to podobno pod Gierlicami.

Dwa listy z Rusi nadeszłe donoszą: że pod Gierlicami z wielkim konfederatow awantażem potyczka odprawiła się, bo 500 Moskwy na placu legło, 200 ranych uchuią, a okoto 200 w niewolą konfederatom dostało się, między niewolnikami znayduie się trzech Officerow Moskiewskich, ale też i niemało polaków powiadaiących się być gwałtem do służby Moskiewskiey zabranych. Naywiększy zaś sobie konfederaci awantaż przypisuią z tąd, iż i żywności i ammunicyi wiele od Moskwy zdobyli oraz Armat 14, Woyska Moskiewskiego znaydowało się tam 2me, konfederackiego 3^m^ z którego ubyło blisko 300, Moskwę uchodzącą przez trzy mile gonili konfederaci, w którey

gonitwie

f.

gonitwie. JP. Pressemberg Marszałek Konfederacyi Warszawskiey kilkanaście razy sam w niewolą Moskwie dostał się. W tey potyczce dywizye Ichmciów PP. Puławskiego, Miączyńskiego, Pressemberka, Radzimińskiego i Sawoszewskiego, pod kommendą Jmci Pana Puławskiego znaydowały się, z strony zaś Moskiewskiey kommenderował Połkownik Drewicz.

Item z Rusi de d. 16a Maij piszą: że od wschodu całe wiadomości tayne i niedocieczone, tylko że sześciu samych Połkowników Moskiewskich przywieziono do Stanisławowa, z tąd łatwo miarkować można wiele Szeregowych zginęło.

Z Wiednia de d. ultima Aprilis donoszą: Iż Cesarz w drodze swoiey odprowadzaiąc Delfinową Jeymość odebrał z Wiednia sztaffetę, po przeczytaniu expedycyi zaraz powrócił do Wiednia, a powróciwszy nakazał przez 3 dni miastu bydź zamkniętym, a ludziom na ulicach przez te dni nieznaydować się, oraz w koło miasta warty mocne postawić kazał. Przyczynę temu wszystkiemu bydź powiadaią odkrycie jakowyś konspiracyi przez dyssydentów i Schizmatyków uknowaney. Co czas dalszy jawniey odkryie.

Od granic Tureckich następuiące odbieramy wiadomości tmo. Od Kausan donoszą: że Tatarowie

na kilkaset

na kilka set Niewolnika katolikow Grekow i Ormianow zabrawszy prowadzili; ale Napadszy na kommendę Gwita Panina, po żwawey z nią utarczce Reyterowali opuściwszy swych Niewolnikow. 2do. Feldmarszałek Romanzow jeszcze do tąd na Stronie Polskiey z Armią stoi; Turcy zas w znaczney liczbie Magazyny przez Dunay przeprowadzaią. 3tio Woysko Wielkie Tureckie pod kommendą Weyzyra do tąd stoi w Babadach za Dunaiem.

Reflexye Imci Pana Mazowieckiego Marszałka konfederacyi Ziemi Dobrzyńskiey, pytaiące się: Czy Ma odstąpić konfederacyi? i same sobie odpowiadaiące.

Pyta się, i radzi konfederat Przyiaciela.
Przyznam ci się prawdziwie Przyiacielu Miły,
Takowych mię skrupułow myśli nabawiły.
I ledwie mi pozwolić na nie iuz niespmyszło,
Uważaiąc: żeby to na dobre mi wyszło.
Tylko jeszcze Twey czekać umyśliłem rady,
Czy życzysz bym ustępował i ja w innych ślady.
Wiesz żem jest konfederat; przy Wolności wierne
Obstawać, życiem bronić, przysiągłem Jeh strzeme.
Lecz słyszę: że niektorzy w tym będący związku,
Niechcą pełnić swiętego swego Obowiązku, — — to.

Do Domow

Do domowych się wygod w środ Woyny wracaią,
Przeciwney Sobie Stronie Cyrografy daią,
Że więcey iuż nie poydą do Swiętego boiu.
Cieszą: iż bezpiecznie Żyć będą w pokoiu,
Na Fortunie i Zdrowiu nieponiosą Szkody.
Odstępcy od Czci, wiary, i Złotey Swobody
Życzą i mnie; Żebym się nierządził uporem,
Porzuciwszy Zaczęte dzieło, Szedł ich torem.
Jakoż ia mam do tego pozorne przyczyny,
Że odstąpić bez kary mogę i bez winy,
Owszem jeszcze co Zyskać Za odstępstwo mogę,
A tak Fortunki lichey przecie Zapomogę.
Miło mi będzie Spocząć przy tak pieniężnym groszu,
Niż jak Żołnierz Strącony Siesć potym na Koszu.
Żonka nierozerwany to przyiaciel w parze,
Boię się Zato podlec Konsystorskiey karze,
Bo przysiągłem do Smierci Z nią prowadzić Życie,
A ona Za mną płacze, łzy leie obficie.
Dziatki też me kochane, na Oycowskie Serce
Są nad wszech nieprzyiacioł okrutne morderce,
Gdy im Zginę, Z kąd dla nich Oycowska opieka?
Zapewne Ich ostatnia Mizerya czeka;
Bo kiedy Dobra moie Zkretesem Zniszczone
Od nieprzyiacioł będą, które obrocone

na nauky

Na nauki bydź miały i dobre posagi,
Zostaną się dla Sierot parciane biesagi.
A o Życiu co mowić! ktore tak Szacowne
Że przechodzi Swą Ceną i Skarby kosztowne!
Mamże ie podać w ręce Za prostego chłopa?
Dozwolić Się w kawałki ciąć, jak Sieczkę Z Snopa.
Sto Moskalow niech padnie, nie Zrowna Ruinie
Gdy choć jeden na placu Szlachcic Polski Zginie.
Niechay kto chce dopuszcza krwią Swoią farbować
Chłopskie ręce, droga iest, niechcę nie Szafować.
Jednakże poufały Z między innych wielu
W tym Radzie chcę usłuchać Twoiey przyiacielu.

Odpowiedz

Kiedy Ci Się mam przyznać Przyiacielu wierny,
Żal Z tak nagłey odmiany bierze mię niezmierny.
Że Szaleństwu podobne troszczą myśli głowę
Przedsięwzięcia Swiętego chcąc Zepsuć osnowę.
Zły człowiek, nie Przyiaciel co ci to doradza,
Bo się Z Woyny Zbawienney przez Złość wyprowadza.
Jeśli Z Konfederatow kto pozostał Woyny!
Na pewnie pozwolony wytchnąć Czas Spokoyny,
Lub cięzkie musiał odnieść Rany na Swym ciele,
Ktore w boiu Zadali mu nieprzyiaciele;
Słuszna więc aby Swego Zdrowia poratował,
Ktorego dla Zbawienney Sprawy nie żałował.

albo

Albo jezli odebrał już ciosy Smiertelne,
Toć mu Się niechay godzi tak nieskazitelne
Życie kończyć w Swym domku, czyli też w Pałacu,
Którego niedokonał na Marsowym Placu.
Ty Bracie; wieleżeś to Moskalow pokonał?
Od czasu, w ktorys Bogu przysięgę wykonał
Że Za Wiarę i Wolność będziesz Się uymował,
Na to Zdrowie, Fortunę, Życie hazardował.
Uymujesz Się; lecz pono: pod boki, Jandziarą
Wytrząsaiąc; aby Ci jak nayiwiększą miarą
Mierzono wszelkie trunki, owsy lub jęczmiony,
Niepytasz Się Z tąd wcznie Człowiek Zubożony.
Totykasz Się jak Słyszę; ale po Ulicy,
Gdy Ci Się Z ręki w głowę frayda co Z Szklenicy.
Leiesz krew; lecz Z kur, gęsi, toczysz i bydło,
A w boju pewnie Wozisz Za drugiemi Mydło.
Imasz i wiążesz, ale Owce i Barany,
Jeszcze w Oczach jak branicy okute w kaydany.
Same by naszi pewnie tę prawdę wydały,
Gdybyć w brzuchu Zapiały, Tyliły, Zabeczały.
Kul, prochow, Strzelby Szukasz, albo też Ołowiu,
A bierzesz przytym wszystko co iest w pogotowiu.
Choc Szczęśliwie po Wisle Szkuty przepłyneły,
To w twym gardziele Butle i beczki tonęły.

Wybacz

Wybacz Żartom proszę Cię Przyiacielu miły,
Mow że te krotofile pewnie mi się śniły.
Ja Życzę: Z nieprzyiaciół tryumfuy na jawie.
Przysięgłeś Służyć Bogu w Jego Wiary Sprawie,
I Wolności Oyczyznie; I tu weźmiesz Sławę,
I po Śmierci w Nadgrodę z Świętemi Zabawę.
Zacząłeś; nieodstępuy, lub to tylko pusty,
Co Sobie od przysięgi Sam dawa odpusty.
Coś raz Bogu obiecał; wykonay niebożę,
Nikt w tym twego Sumienia uwolnić niemoże.
I mi Żadney w tey mierze nieznayda przyczyny,
Chyba tę; Że Oyczyznie Są niewdzięczne Syny.
Niech przeyrzą Że Się Sami w niewolą podaią
I w tenczas; kiedy myślą iż Swobod doznaią.
Bo gdyby Odstępcami tak wszyscy bydź mieli;
Pewnieby iuż w niewoli Moskiewskiey ięczeli.
Na toć to podchlebuią Ci nieprzyiaciele,
By mogli tym Sposobem brać Was wszystkich Śmiele.
Łatwieyby wżdy Im było brać z domow bez broni,
Niemożnaby Zawołać; hey Bracia do koni!
Praktyka nie z iednego przekupnia przypadku,
Pieniądze oddać musiał, i jeszcze w przydatku
Wstydem był nakarmiony. Znać Że Się Sam brzydzi
Nieprzyiaciel Zdraycami, bo z nich jawnie Szydzi.

Zamoyskiego.

Zamoyskiego niech wyrok będzie ci w pamięci,
Choć Zdraycę potrzebnego miał jednak w niechęci,
Mowiąc: Zdradę ja kocham, Zdraycy zaś nielubię,
Obwieśić go rozkazał i w Soboley Szubie.
Jezli Cię więc uwodzi krotkie dobre mienie,
Miey na pierwszey baczności twey Duszy Zbawienie.
Źle nabyta Fortuna tak z ręku uleci,
Że Się nią niecieszy, i Sukcessor trzeci.
Krates Wielki Filozof topił Skarby w Wodzie,
By mu do głębszych Nauk niebyły w przeszkodzie.
Bog przyrzekł: Że chocbyś Swiat Cały posiadał,
Za nic wszystko; jeżeli Duszę byś postradał.
Uryasz od Dawida z Obozu posłany,
Dobry nocleg u Żony miał przygotowany,
Choć przysięgłym Affektem niebył zwyciężony,
I na rozkaz Krolewski nieprzyszedł do Żony,
Że niewygodnie Jego Wodz pod Namiotami
Spał, więc leżał na Ziemi, niechciał pod Betami.
Wielki Polski Bohatyr gdy raz uszedł z bitwy,
Pod Zawrlon z Namiotu pod Sam czas Gonitwy,
Krol mu dał Za dar Kądziel, i Zajęczą Skorę,
Czym dał poznać Zonkosia i tchorza posturę.
Na tych tylko Dekreta piszą Konsystorze
Co rozwodow Szukają przez pretext w uporze.

Męztwo

Męztwo twoie podobne jest do słabey trzciny,
Gdy ci je odbieraią nikczemne dziwiny.
Abraham jedynego chciał ściąć Izaaka
Dla Boga, ty żałujesz mizernego żaka.
Jeszcze mężny kawaler wódz ludu Bożego,
Odżałował córeczki dla wyroku swego.
Dla tego to samego czynisz wbrew Boga,
Jak innych tak i ciebie niech nie mięsza trwoga.
Wszak nie giną, oddaj ich tylko Boskiey woli,
Włos im z głowy nie spadnie, palec nie zaboli.
Mała dziecina Mojżesz w koszu sitowianym
Wyrzucony na morze, potym był hetmanem.
Sam Bóg się opiekuie tak sprawiedliwemi,
Że chleba nie da żebrać przed drzwiami cudzemi.
Krew droga; jest to prawda, lecz lana walecznie
Pomnaża swych zaszczytów w potomkach koniecznie.
Krew droga; coś za nią dał? Przodków kosztwie,
Ich dzieła świat w krwi swoiey, nie sobie stawie.
Przodkowie nasi dla nas, krew do skrzepła lali,
My dla nas niechcem kropli dać, zapamiętali.
Krew droga: znać nie nasza, gdy o nią nie dbamy,
Kiedy ią za nikczemny korzyść przedawamy.
Nie nasza to, za wiarę być miała przelana,
Jakimże od nas prawem ma być zaprzedana!

Satyra 2

J.

Patrzay choć co nie twego, a wolę Szanujesz,
Dla Swey własney Swobody, w kaydany Się kujesz.
Pytam Cię: czyie Dobra? Z kąd to dobre mienie?
Czyie Zdrowie? i Zycie? Zona? pokolenie?
Nie odpowiesz inaczey tylko tak nieboże,
Bog ci dał, Bog odebrać w krotkiey chwili może.
W trzech palcach utrzymuie cały okrąg Ziemie,
Jednego niech użyie, Zgubić ludzkie plemie
może Wszechmocność Jego w iednym oka mgnieniu,
Coż Się tobie Stać może podłemu Stworzeniu!
Wierz Katoliku; Niemasz przeciw Panu Rady,
Wszystkie Jemu Otwarte potaiemne Zdrady.
Kto wybiegow Swiatowych do Wymowki Szuka,
Sam Siebie i doczesnie i wiecznie Oszuka.
Niepodobna; by Zwierzchność w czasie przyszłym Zbrodnie
Niekarała Odstępcow, gdy Zawzie Swobodnie
Panować, uśmierzywszy chociaż w Małe Siły
Burzliwe nawalności co do tąd wichrzyły.
Nic to Bogu pokazać dzielność Swoiey mocy,
Od Małego Dawida Goliat ginie Z mocy.
Przy Wierze ufność w Bogu gdy Się Znaydzie Stała,
I Summienie bez katu, już wygrana Cała.
Bog lubo dla grzesznika każdego cierpliwy,
Jest iednak dłużey cierpi bardziey Zapalczywy,

Każe

Każe oddać rachunek z prac ludzkiego potu,
Który się wypił, wyjadł, zabrał do namiotu,
Z konika, Rzędu, Strzelby, kulbaki, rzemyczka,
Z podatkow, z Summ pieniężnych, aże do szeniczka.
Bo wszystko Jnszemu było dobrą dane,
Dla Wiary i Wolności obrony wybrane.
I kiedy czas nadchodzi zgodny do obrony,
Co żywo maszeruie nie ieden w swe strony!
Ty zatamuy proszę się swe kroki w zapędzie,
Wiara i Wolność zemsty wołać na się będzie.
Dla zbawienia naszego katolikow Wiara,
Testamentem się dała krzyżowa ofiara,
Przez Życie Chrystusowe Swiatu ogłoszona,
Przy męce krwią wylaną gruntownie ztwierdzona.
Jezeli więc odszczepieńcy swoie broniąc błędy,
Walczą; gardząc takiemi jakie ty masz względy.
Jaki wstyd, co za hańba, jaka zguba człeka!!
Katolika, że z Boju Swiętego ucieka.
Weźmiy że za ucieczkę Chrystusowe rany,
Byś niebył z odszczepcami wiecznie ukarany.
Gdyś przysiągł, to niezaluy mizerney krwi garści,
By cię potop z Pan Jego nie wrzucał w przepaści.

Uniwersał Generalności do W.° X.ª L.ᵗ°

Marszałek Generalny ki Cała Generalność J.W.W. Marszałkowie Konsyliarze.

Konsyliarze, wraz z Regimentarzami, Pułkownikami, Woy:
ga Narodow, i cała Rada Konfederowanych Stanow, Wo:
jewodztw Ziem i Powiatow, Nayjaśnieyszey Rzpltey Polskiey
Wolni Obywatele i Mieszkańcy, Wspoł Bracia, wspoł Poddani
Wasi, Dzieci Wolney a Naymilszey Matki naszey Korony,
Wiary i Oyczyzny prawdziwi Synowie, Wam Społ Bra:
ci Naszey, Obywatelom i Mieszkańcom W. X. Lit. jako
Naylepszego Życząc powodzenia, Chęci Nasze ku Obro:
nie: Wiary S.K.R., Wolności Zgwałconey, Praw Naro:
wych Złamanych, Oyczyzny Zgubioney, przed Oczy Sta:
wić i Żalem Wam przedsię wzieliśmy. Ponieważ
Wszechmocna Ręka Boska, z hoyney a Nam przychyl:
ney Szczodroty Swoiey, pozwoliła i dodała tych Łaski,
Że jesteśmy wsparci Mocą i Siłami do dania odporu
Nieprzyiaciołom Wiary S.K.R., Praw Oyczyzny i Wol:
ności Krwią Przodkow Naszych Nabytey, a osobliwie
Że udzieliła Nam Sposobności wyłamania Się z jarzma
Niewolniczego włożonego na Nas, i do tąd niesłychanym
Okrucieństwem, morderstwem i tyraństwem niepraktyko-
kowanym coraz bardziey a bardziey Szerzącego Się, kto:
rego codziennie a prawie co godzina przez Woysko
Moskiewskie i Adherentow Onego doznawaliśmy i doznaiemy.
Zaczym Niniejszym Uniwersałem Naszym, od całey
Społności Konfederowaney Nayiaśn. Rzpltey Stanow,

Upewniamy

Upewniamy, i wiadomemi Was współ= Braci naszych, a Oby=
watelow W.o X.a Lit.o mieć chcemy; byście pominowszy
Strach próżney boiaźni i nikczemności, [ktore] z ktorych o Nas
pogłoszeli przeciwnej Strony, Wam tylko wrażając płochą tę=
skliwość, czyli do czasu osładzając domową Spokoyność, Szem=
rzą i Rozkoszą więcej, aby tym Sposobem do bronienia wyż
wspomnionych, a niemałey Wagi bo droższych nad fortunę
i Życie Rzeczy, Serca w Was osłabili i nikczemnemi
uczyniali, i aby prędzey jarzmo niezbędney niewoli na
Was włożyć potrafili. Ktorym to Zdradom My Ge=
neralność wraz z Całą Radą Zabiegając tym Uniwersa=
łem przestrzegaiącym i Rozkazującym, ogłaszamy: a=
byście tym płonnym Wieściom Wiary niedawali, a ku
pomocy bronienia Życiem i fortunami Wiary, Wolno=
ści i całości Oyczystey, jak nayrychley i nayskwapli=
wiey brali się; ostrzegamy, Zalecamy, i Rozkazujemy
Naymilsi Bracia Nasi, a Synowie Wolney Matki Oy=
czyzny Naszey, na iednymże Jeyże łonie wypielęgno=
wani i Wychowani. Niemieycież Sobie za Żart Or=
dynansow i Uniwersałow Naszych, bo my teraz nędzy
Zażywamy a Wy rozkoszy w domach Waszych płodzicie;
My z jęczącą Wiarą jęczemy a Wy uciech Zażywacie, My
z płaczącą Oyczyzną co moment łzami się Zalewamy a
Wy Wesołym Okiem na to patrzycie, My z Umierającą

Wolnością

Wolnością Umieramy a Wy Swobodne Życie prowadzicie; Naszym posłaniem miałki piasek, wezgłowiem twardy kamień, pokryciem niebo, a Wy miękkich Waszych łożek i meblowanych Zażywacie pokojów; My gniemy a Wy, Ocaleni i bezpieczni bydź widzicie Się. Pamiętaycież: że przyidzie ten czas, gdy nad Zgubą Waszą Smiać Się i naigrawać będziemy, ani nad upadkiem Waszym litość nas jaka poruszy do dania Wam Braterskiey pomocy.
Wydaliśmy iuż tyle Ordynansów i Uniwersałów, abyście Się jak można do nas przebierali i z Nami łączyli; a Wy to podłemi Drogami, jakbyście niebyli Synami Oyczyzny i wspoł Braćią Naszą, wyperswadowaliście Sobie. Wydaliśmy Uniwersał od Powinności d. 22.da Febr. Anni praesentis, grożący; nietylko brać z Was Zemstę Za niewdzięczność Oyczyznie i Miłości Obywatelskiey, ale też i nad dziećmi Waszemi przykładną potomnym wiekom uczynić karę, jako nad potomstwem Zdraycow i nieprzyiacioł Wiary i Oyczyzny. Nawykłamia Się od tey Myśli niektorzy, co teraz w Kościołach Bożych Zdaia Się bydź głowami, a w Samey Rzeczy pseudoKatolicy, bo Scisli przyiaciele i adherenci Moskiewscy i Dyssydentscy. Wyście takowy Uniwersał iedni Za Smiech, drudzy Za postrach prożny Obrócili; inni Zaś będą chcieli niewiadomością o takim Uniwersale Ekskuzować Się, ale próżne Was Zdania omyla.

Dla czego

Dlaczego Zabiegaiąc tym nadzieiom w czas przyszły
wymawiania Się, ten niniejszy Uniwersał ostrzegaiący o
czułey baczności, Zalecaiący obronę Wiary Wolności i Oy:
czyzny, iak nayprędszą i nayżywszą do broni gotowość
rozkazuiący i łączenie się z nami, wydaiemy; pod
utratą fortun i Życia podług prawa obostrzaiącego ka:
ranie na nieposłusznych Synow a bardziey wyrodkow
Oyczyzny. I to dzieło Jmłości naszey, w Mieście Sto:
łecznym W. X. Lit. Wilnie, przez JmPa Konsyliarza
i Pułkownika pierwszego naszego, pomocnika obrad
naszych i dobrego Oyczyzny obywatela a w wielu
i wielkich negocyacyach tegoż Oyczyzny doznanego,
do kościołow przybić uprosiliśmy, i do akta podać
uradziliśmy; aby in futurum iako Mąż pełen wszel:
kiey wiary i wspoł kollega nasz, Stangel. Wam przed
oczy stawiaiąc że się sam na to odważył, i dla Wia:
ry Wolności i Oyczyzny świata Życiem pogardził, aby
i śmiercią swoią ulubioney Oyczyznie posiłek przyniosł,
a was wspołbracią naszą o Woli i radzie Jmłości
dowodnie przestrzegł i uwiadomił. Podnaszey O:
fiary Wiara S.ta ulubiona Oyczyzna, miła wolność,
abyśmy wraz wszyscy za niemi fortuny i dostatki na:
sze opuścili, krew przelali i z samego nawet wyzuli
się Życia; uważcie Sami wspołbracia Nasi;

Jeżeli

ieżeli nie z darów Oyczyzny mamy to wszystko cokolwiek mamy? czemuż dla ratowania Oney wszystkiego opuścić nie chcemy? gdyż ią ocaliwszy, więcey z hoyności Jey ieżeli nie dla nas to dla następców Naszych pozyskać Spodziewamy Się. Atak ocknijcie Się z letargu Bracia nasi Synowie ukochaney Oyczyzny, Obywatele W. X. Lit. generalnie wszyscy bez excepcyi iako krew za krew, kość z kości Naszych. Nienaśmiewaycie Się z rozlania niewinney krwi Braci naszey, ale bierzcie Się iako nayżywiey, wszelkiego Stanu Obywatele Nam do pomocy, a do Obrony Wiary, Oyczyzny, i praw Narodowych, gwałtem przez moc i potęgę Rossyyską nam wydartych, abyśmy wespół zmusiwszy Się, i za ręce Się pobrawszy, cudzych Gospodarzów, a Naszych tyranów, wraz z adherentami onych z Oyczyzny i domów Naszych wygnawszy, w cichości i miłości chwaląc Boga, Słodkiego zażywali pokoju. Po tym Uniwersałem naszym Wam Społ Braci naszym mocno zalecamy i Surowie rozkazuiemy, który kolwiek na Sobie nosi imie Oyczyzny Syna.

Uniwersał Półkownika Moskiewskiego Kónne

Karol Kónne Półkownik Woysk Nayiaśn. Imperatorowy całey Rossyi, Orderu S. Jerzego Kawaler.

Wszem w obec komu należy wiedzieć, mianowicie

jednak

jednak JchMMciom WW. Senatorom, Urzędnikom, i Dygnitarzom Wdztw Poznańskiego, Kaliskiego i Gnieznińskiego; et quocunq titulo dobr wszelkich tak duchownych iako i Swieckich Dziedzicom i Possessorom, przy oswiadczeniu winnego uszanowania, wiadomo mieć chcę. Iż maiąc Sobie od naywyższych Kommend Zleconą Straż tychże Prześwietnych Wdztw, i utrzymania w nich Zupełney Spokoynosci, miarkuiąc iednak że intencye Wielu Złych Obywatelow Szczegulnie Zmierzaią na Zniszczenie kraju i ostatnią ruinę jego gwałtownym uciemiężeniem tak iuż zubożonego ludu, a przeto chcący Zawsze jako naywięcey Zyskiwać, i do tego końca wszystkie natężaią zamysły, Zmacniaiąc Siły Swoie nie tylko ustanowieniem niesłychanych nigdy w Wolnym narodzie podatkow, i niegodziwym wynalazkiem Inwencyi nowych, ale też okrutnie wyciśnionemi z powszechnego ludu płaczem nakładami. Przeto odbieraiąc tymże nienawistnym publiczney Spokoynosci, Sposob dalszego Sił Zmocnienia na Samą ruinę tychże Prześwietnych Woiewodztw, naznaczam; aby każdy dziedzic Miast krolewskich, duchownych, i wszelkich dobr possessor, na dzień pierwszy maja w roku teraźnieyszym, tu do Poznania Sam /: lub przez posłanego od Siebie :/ trojakie odwiozł pogłowne, hiberne i kwarty, według dawnych kwitow,

a to;

a to pod naysurowszą woyskową Exekucyą, i nieprzyiaciel-skiego postępowania, itokolwiek by z Possessorow wycho-dzącym do exekwowania Kommendom, podpisanego kwitu odemnie samego niepokazał z tegoz potrzebnego pogłownego, Hiberny i Kwarty. Co aby tym prędzey wiadomości ka-zdego doszło dziedzica i Possessora, tenże Uniwersał moy Vrã Cursoria Miastom i kazdey Parafii przesłać surowo przykazuię i własną podpisuię ręką, z przyciśnie-niem herbowney pieczęci. Dan w Poznaniu d. 10o Mca kwietnia 1770o Roku.

(L.S.) Rönne Colonellus.

Z warszawy d. 31. Maij.

Przepis Listu Okolnego J. K. Mci do Senatorow.

Stanisław August z Bozey Łaski Krol Polski Wielki Xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smoleński, Siewierski, i Czerniechowski.

Wielmozny Uprzeymie Nam Miły. Nikogo więcey dotykać i ciśkać niemogą okropne okoliczności Rzpltey, jak Nas Boskim Rządzeniem do Panowania temu Dzielnemu Narodowi powołanych. Prozne i nie-skuteczne, chociaz nieustanne i troskliwe, zdaią się do tąd Nasze o dobro powszechne zabiegi, przecież nie-opuszczamy ręki, i pamięć przytomną tak na Obowiązki

Nasze

nasze Krolewskie jako i Narodowe Ustawy mamy, Z tych jest przed Oczami przypadaiący w tym Roku Seym Ordynaryiny. Względem niego Uprzeymości Waszey jako Wierney Rady Zasięgamy Zdania i Radzenia, Oraz jakie jest[z] niebawnego czekając Oznaymienia, Wszelkiego Dobra od P.[na] Boga Uprzeymości Waszey Życzemy. Dan w Warszawie dnia XIV.[o] Miesiąca Maja R.[u] Pańskiego MDCCLXX.[o] Panowania Naszego VI.[o] Roku.

Stanisław August Krol.

Pokazał Się tu w tych dniach Skrypt z Poczty do wielu Podany pod Tytułem:

Pytanie

Czyli w Czasie teraznieyszym konfederacya Generalna nie byłaby nad Związek Barski lepsza i pozytecznieysza, po ktorey uformowaniu Żeby Marszałkowie Za Granicę wyiechawszy, czekali konca Woyny między Portą i Rossyą?

Odpowiedz.

Żebym Się w Zdaniu moim i odpowiedzi lepiey i dostateczniey wytłumaczył, wystawię Sobie potrzeba Narod Polski Z Litewskim Xięstwem Złączony, i obszerności kraju i Ludności dosyć niemałey Zaszczycony. Przypomnieć Sobie tu przynależy, Że od pierwszych

początkow

poczętkow ta była zwyczayna Polakom cnota; w pośrod nieprzyiaciol swoich panować, kraju zwycięztwem nabywać i rozszerzać granice orężem. Wielką krzywdę Polskiey odwadze czynią, ktorzy mowią jakoby póty służyło Polakom woienne szczęście, poki dawny w narodach woiowania sposob bywał; szablą, kopiią, strzałą: bo lubo tego oręża zażywały przedtym i inne narody, atoli rownie szczęsliwemi zwycięzcami byli przy innym woiowania sposobie. I tak r.^{u} 1588.º z krolem Zygmuntem III, niemieckie woyska Polacy zbili, Maxymiliana cesarza żywcem wzięli ktory się o Polską koronę dobiiał, na zamku krakowskim w niewolę osadzony, uznał Polskiego narodu odwagę i szczęście już w nowym woiowania sposobie.

Tegoż doznała Moskwa gdy krol Smoleńska dobywał, a 48^{m} Moskwy miastu spieszyło na odsiecz, posłał przeciwko nim hetmana Żołkiewskiego, tylko 25$^{m\,a}$ woyska Polskiego, ktore nieustraszone mnostwem nieprzyiaciela, stanęło mu w czoło, i z taką odwagą odprawiło potyczkę, że 15^{m} trupa moskiewskiego na placu padło, reszta za granicę uszła, a Polakow tylko 107 zginęło. Krol zaś po 2letnim oblężeniu miasta, mury z iedney strony prochem wysadził, z drugiey szturmem dobył, w ktorey sprawie 8^{m} nieprzyiaciela padło,

a inni

a inni wzięci w niewolę R.[u] 1611. Podczas czasu tego odwa=
żny Alexander Lisowski z 6. tys.[ięcy] swoich całą prawie Mo=
skwę obleciał ogniem i mieczem pustosząc, przymusił Mo=
skalow do proszenia Krola Zygmunta o zawarcie pokoju.

Lecz z drugiey strony jako większa była od
Turkow na całą Polskę trwoga tak szczęśliwsze nastą=
piło zwycięztwo, ponieważ Turcy zawojowawszy już
we 3. częściach Swiata szeroko Chrześciańskie kraie,
aby na podbicie połnocnych Krolestw otworzyli sobie
drogę, uderzyli tyle razy na Polskę, ktora tak się
mężnie tey wielkiey potędze opierała że nieraz nad
nią odbierała zwycięztwa. A coż mowić o podobnych
zwycięztwach za czasow Jana Kazimirza przeciwko
Szwedom, za Jana Sobieskiego pod Chocimem i Wiedniem.
Coż mowić i o teraznieyszych Polakach w służbie sąsiedz=
kich Państw zostaiących, ktory męztwem i odwagą, ser=
cem i dzielnością zwykli się dystyngwować. Zgoła
dla krotkości mijając niezliczone Polakow zwycięztwa,
ktore w dziejach Polskich znaydziesz i tam się doczytasz
jak przedtym zawsze ten odważny Narod, narażał się z
ochotą na strzały, kopije, miecze, prochy, armaty i o=
gniste kule, za Cześć[u] pocciwną Bogu i Wiarę Jego, za
Oyczyznę i Jey Wolność[u], i te wszystkie wojowania spo=
soby nayokrutnieyszych i nayzwawszych Narodow zwyciężał.

Coż tedy

Po tedy za naypierwszy fundament odpowiedzi za-
łożywszy; kiedy temuż Narodowi naypierwsze Zaszczyty
bo Wiarę i Wolność gwałtownie i przemocą wydzieraią;
kiedy Sromotne wzgardy Swiątnic Boskich i Złupienia
ich; Sług Boskich Okrutne Zabijania i Morderstwa;
bezwstydne po Klasztorach gwałty, ludu niesłychane
i niepraktykowane Oppressye, z krzywdą do nieba
o Zemstę wołaiącą wypadaią i wyrządzaią. Czyliż
na takie nieznośne ciosy i Okrucieństwa, niejest rzecz
Sprawiedliwa zwyczayna i powinna, co żywo brać się
do Oręża? Ah Narodzie Narodzie! Jeżeli nieczu-
łym będziesz na takowe tyrannie, i Sromotney Nie-
woli kaydan zrzucić z siebie niezechcesz, czyliż
w ostatniey podłości niezostaniesz pogrążonym? i na
Sprawiedliwą u wszystkich Narodów (: w czasach nawet
potomnych oprócz niewoli:) czyż niezasłużysz bez
żadnego politowania wzgardy i niesławy?

Wiem ja wiem, że przez niektórych Moskwy ad-
herentów, z dobrego Obywatelstwa i myśli zdrowey wy-
zutych, wypadało nieraz z jakąś Konfederacyą cywilną
po uczynieniu której, żeby Marszałkowie z Instrukcya-
mi za granicę uciekali, radzisz. Ah cóż na te
podłe i bezwstydne postępki, postronne Reklisy Potencyi?
Cóż na to Porta w aktualnym ogniu Wojennym z

Rossya

Rossya, z przyczyny oraz Polskich Interessow Zostaiąca, powiedziałaby? gdyby obaczyła że Narod Polski, dla własney Obrony Wiary i Wolnosci, dla własnego Swego ubezpieczenia, do Oręża się nieporywa? i owszem opusciwszy, z Marszałkami za Granicą tylko się tuła. Pragnie pokoiu z tą iednak kondycyą żeby inne Potencye za Polakow się biły, a po Woynie skonczoney żeby mieli swoie ubezpieczenie, i pokoy Polacy. O Monstrum podłosci! o wyrodne Sentymenta! o Bałwany czyli wszeteczni bojazni więcey niżeli Żydowskiey, pretendować, żeby o Ich Wiarę, i Wolnosc insze Potencye woiowały, a Oni sami w Marszałkach za Granicę wyprawionych, żeby czekali konca i pokoiu. Czy może bydz głupsza pretensya czyli wada? i od iakiegoż kolwiek Rozumu nieżganiona; tego żądać żeby kto inny nieobowiązany za mnie się bił, a ia potym Skutku zwycięztwa Jego doznawał? Musi przyiść kiedyżkolwiek i do Traktatow, przystąpią iak zwyczay Woiuiące Potencye z Swemi Medyatorami lub Gwarantami do Jego uformowania; Polska niedobywszy Szabli w własney Swoiey Krzywdzie, iakim prawem i pretextem mogłaby się cisnąć do pomienionego Traktatu? ani dopamagaiąc Woiuiącey Sobie przychylney Stronie, ani siebie ile możnosci broniąc, lecz siedząc z Marszałkami za Granicą

cierpliwie

uczstliwie tylko Końca Woyny wyglądała, pozwalaiąc w
Polszcze grassować i Swemu i innych Nieprzyiacielowi przy
danych liznych Prowiantach i Kontrybucyach.

Rzeczesz pewnie kochany Statysto czyli Pseudo Poli:
tyku: Na co Się porywać; kiedy Sił niemamy do Opierania
Się Regularnemu Woysku Nieprzyiacielskiemu; trzeba było po:
czekać inney pory czasu, a teraz jaka Ruina kraju &c:

Sił niemamy; bo Ich mieć niechcemy. Mają inni
Z fortuny i Z dobr Sposobność Ratowania Oyczyzny, a prze:
ciesz Jey nieratuią i Niewiążą Się Z Bracią Szlachtą praw:
dziwie Obrońcami Narodu, owszem aby tych Obrońców i
męzów na Życiu i fortunie Scigać i Zabijać, podaią nieprzy:
jacielowi Sposoby i dopomagaią. Jakoż pominowszy da:
wne inne czynności, niedawnemi czasy bo w Roku teraźniey:
szym 1770, dnia 23. Maja (: jak mi donoszą Z Warszawy :)
o godzinie 11 w Nocy Armaty i Ammunicye Z Cekauzu
Warszawskiego do Kommendy moskiewskiey były Zprowa:
dzone. Już Samo przedtym często było w Exekucyi. Nie:
wspominam tu poddania Fortecy Lwowskiey Moskwie;
A Z tym wszystkim Warszawa chce wielu wypersuado:
wać; Że Konfederacya Barska niema Słuszney przyczy:
ny na niey Sarkania i Sprawiedliwey czynienia Zemsty,
Zrzucając Konfederatów odwagę i Żarliwość powzięną na
jakiś pretext nienawiści ku Majestatowi.

Sił mówisz

Sił mowisz niemamy, chociaż w tak obszernym i licznym narodzie, aby się oprzeć kilku tysięcy nieprzyiacielskiego Woyska. A ktoremuż narodowi straszny był choć liczniejszy nieprzyiaciel, gdy szło o Obronę Wiary i Wolności. Ah Sromoto! ah Wstydzie! o podłości i niezułości obrzydliwa! jaką teraz wziełaś górę między Polakami! Maiąc nieco Woyska regularnego; Maiąc po trosze Artylleryi (: ktorą daiesz i pottykasz Moskwie :) Maiąc tyle nadwornych Zołnierzow, tyle sposobnych do boju mężow w kraiu, mowisz że sił niemamy do opierania się kilku tysięcy Woyska! Ey gdybyś po Obywatelsku istotnie terażnieyszą i przyszłą poznał swoią niewolę, gdybyś duchem tchnął Patryotycznym; Czybyś niemogł i tym Woyskiem bez posiłkow Zagranicznych Potencyi, nieprzyiaciela tak okrutnego z swego wypędzić kraiu.

Że zaś każesz inney pory czasu czekać, pytam się ktorey! pewnie tey, kiedy na Ręce i Nogi kaydany włożone będą. Początkom w takim razie i miejscu trzeba koniecznie zabiegać. Jeżeli teraz niewolniczego niezrzucimy z siebie jarzma tolaiq; upewniam że nigdy podobney sposobności mieć niebędziemy, i na Boiarow Moskiewskich, lub Siczowych poydziemy Kozakow.

Jeżeli zaś

Jeżeli Was Kochany Statysto, w teraznieyszym za-
mieszaniu jakową Ruinę w dobrach Twoich ponosisz, to
w porownaniu Strawney Wiary i Wolności Narodowey Rzecz
to iest mała. Większą Rzecz utracasz, bo Wiarę i Wol-
ność, a przecie nie sarkasz. A że ci w dobrach Konfe-
deraci kilkanaście korcy Owsa wzięli, na to Serdecznie
bolejesz i bluźnisz przeciwko Związkowi Barskiemu.

Na ostatek zdesperowanym głosem nie wołać,
ale od Żalu szczerej przynależy, że te wszystkie i nay-
mocnieysze prawdziwych niektorych Obywatelow per-
swazye w różnych gruntownych Skryptach wyda-
ne, są daremne i żadnego skutku nie sprawuią. Po-
nieważ innych ostatnia podłość mamiła, innych
jakieś nieroztropne do przeciwney Strony przywiąza-
nie zaślepiło, innych własnego Interessu ubezpiecze-
nie, i Nadzieja prywatnego Zysku w utrzymaniu
tym czasem Intraty dobr, lub jakiego Wakansiku
porwania opanowała, innych bezbożne i bezwsty-
dne Życie w Wierze katolickiey mocno osłabiło, na
bezdemność ciemnych i grubych Sentymentow tak
wzięło, że im Wola w Moskiewskiey siedzieć niewo-
li, niżeli na Obronę Wiary i Wolności porwać się do
Oręża. A żeby się z tym podłości gruntem nieco
in publico skryć i utaić, wziąwszy niby postać

Statysty

Statysty jakiegoś, z powagą uformowaną wcale sobie nie przyzwoitą, rezonuie: przenoszę Konfederacyą Cywilną nad Związek Karski. Ah pospaleś, czyli Batamucie, a nie Statysto! Nieznasz prima principia prawdziwey polityki? Że na obronę Oyczyzny: Maiątek, zdrowie, i same życie poswięcać powinieneś. Ta iest według samych Praw Narodowych dla każdego dobrego Obywatela niezbita powinność. Nie wiesz to o tey niezmylney Maxymie czyli prawdziwie Polityku; że kto o pospolite niedba dobro, swoie prywatne na szwank wydaie. Bo kiedy okręt tonie, każdy okręt ratować a nie szkatuły swey prywatney pilnować powinien, gdyż z zatonieniem okrętu wszystko zatonąć musi. Niewiesz jako gwałtowne Królu i starania czynią postronne Narody, kiedy idzie o utrzymanie Wolności Narodowey. Bo ktoż słyszał lub czytał kiedy, iż gdy idzie o obronę Wiary i Wolności przez postronnego Nieprzyiaciela wydartey, czyliż w tym gwałcie może mieć mieysce jakowe Cywilna Konfederacya? a jeszcze pod bronią Nieprzyiaciela w granicach z okrucieństwem grasuiącego. Chyba takowey pragniesz Konfederacyi, jakowa była Cywilna Radomska, w oszukaniach i szalbierstwie arcysławna, a w gabinecie Warszawskim uformowana.

Podobno według twego niezdrowego rozumu widzi mi się, poszlaby, o

poszłoby; Że gdyby Marszałkowie z Instrukcyami za granicę umknęli, tedyby i ci wszyscy musieli za granicę z Polski wiekać, którzyby się pisali na ten Związek. Ponieważ z gniazda niepoczciwych ludzi i odrodnych Obywatelow znalezliby się; coby ieden drugiego (: iako się i teraz praktykuie :) wydawał, a tak nietylko Marszałkow, ale tez innych konfederuiących się dobra i Substancye szłyby społecznie na łupy i okrutne zemsty. Wszakże Marszałkowie Wołyński, Czerniechowski i inni, nieczyniąc żadnych zawiązkow z Instrukcyami poszli za granicę; cóż z tąd idzie? oto że nieprzyiacielowi nikt nieprzeszkadza, ludzi z Wołynia do woyska swego zabiera, innych pędzi w podwodach za Chocim. Toż by samo nastąpiło i w innych Wodewodztwach a przytym nieprzyiaciel miałby większą sposobność i łatwość do buntowania poddanych przeciwko swoim Panom, do uformowania Rekrutow i rabowania.

Takowe to okropne skutki przyniosłaby Konfederacya Generalna za granicę z Marszałkami uciekaiąca, i twemu prywatnemu Interessowi (: będącemu z liczby adherentow Moskiewskich :) wcale przyiaiąca, ponieważ iesteś tak rezolwowany, i tego iesteś sentymentu, Że wolisz żeby ze szczętem wiara i wolność zginęła, byleśbyś ty swoie Interessa i prywatne dobro utrzymał.

O Promoto

O Sromoto! o hańbo! niegodzieneś Jmienia Polskiego, chyba tylko na wiecznego Moskala Jmię i Przez Zasłużyłeś dla Siebie.

O! Ofiary Ofiary Związku Barskiego, wy to uszczęście wiekopomney godne Sławy, bijecie Się i bolejecie Oraz na tak wielką podłość niektórych Waszych wspoł Obywatelow. Wam i Waszym Następcom Oyczyzna Sprawiedliwie wdzięczna bydź powinna, Wam Słusznieyszy niż komu wspaniałe Obeliszki czyli Mauzolea Z Konstytucyi wystawić przynależy, Żeście Się pokazali prawdziwemi Synami Oyczyzny, prawdziwemi Obywatelami, kiedy dla Obrony Wiary i Wolności, krwią i Życiem do tych czas hoynie Szafujecie. Ah Coby Rzekły postronne Narody, i potomne czasy, gdyby cały Narod przy wydzieraniu gwałtownym Wiary i Wolności, był nieczułym i Szedł bez Opierania Się w Sromotną niewolą! Coby to był Za wstyd i hańba powszechna dla całego Narodu przedtym tak walecznego i odważnego! prawda Że Wasz Związek Barski, częścią Że z Rekrutow i Woluntaryuszow Zebrany iest, częścią i nayprzyczypalniey dla Zdrad i Zdrady, Z niezbożnych i niegodziwych robot Z Warszawy pochodzących, niewewszystkich bataliach był Szczęśliwym. Z Waszego Związku Wielcy i odważni Mężowie, jedni Są pozabiiani, drudzy

w niewoli

w Niewoli tyrańskiey żyią, i nie Wam więcey nie zostaie prócz jednego z tych dwoch Smutnych krokow, Smierć lub niewola. Ale kiedyscie mieli honor uczynić ten Związek na obronę Wiary i Wolności Narodowey, i tyle razy zwyciężać Nieprzyiaciela, nie Wam pieniknieyszego być nie może nad Smierć chwalebną za Wiarę i Wolność. Niech źli ludzie, i adherenci Moskiewscy Wasze poczciwe i chwalebne zamysły opak tłomaczą, niech o Nich źle mowią bo dobrze nieumieią; Niech wyzuta z Charakteru poczciwego Subjekta i zaprzedane podłości, za buntownikow Was nazywaią, to Was poczciwi Obywatele Wiarę i Wolność kochaiący, i Staropolską Strawiący cnotę, pod niebiosa wysławią i wynoszą nieprzestaną. Wasz Związek za chwalebny i Sprawiedliwy Potencye i Korony Katolickie uznawaią, Was jako Jnteress własny Boski utrzymuiących, Bog nigdy nieodstąpi.

Agite quae cepistis Foederati Patriae Cives, pugnate pro Aris et Focis, agite bella pro Libertate, et fide Romana, Dij Vos defendent, Jupiter Arma dabit, et Jmmortales Cunctis Triumphos. Salustius.

Broń Wiary, broń Oyczyzny, Waleczny Zołdate, Zwyciężysz; bo masz Boga z Sobą, i w Attaku. Lipsius.

List Senatora

List Senatora o Jubileuszu d. 19 Febr. pisany.

Jubileusz nam od Oyca S.o pozwolony, żeby niebył cum
tali Encyclica złączony, byłby nam nieodmiennie przy-
jemnieyszy. Do Francyi, do Portugallij, gdzie na życie
Krolow następowano, taka Encyclica mogła mieć
mieysce, u Nas Król nic podobnego nieponosi, a
zatym niemoże bydź ile w teraźnieyszych okoliczno-
ściach Narodowi miła; tym bardziey że cum
Dominiis Absolutis et Monarchicis my wolny
Naród (: którego Król tylko primus Status est i
razem z nami prawa stanowi, i onym rowno z
Nami jest podległy :) nic niemamy społecznego.
Żle ktoś Oycu S. Stan Polski i teraźnieysze
okoliczności opisał, bo gdyby był inaczey (: to iest
jakie jest Constitutivum Rzpltey naszey i jaki w Niey
teraźnieyszych Rzeczy Stan :) Oyciec S. rzetelnie i
prawdziwie informowany, nigdy by był do Nas tey
Encykliki, i tego do JmX.a Nuncyusza Breve niepi-
sał, które nam jest i całey Rzpltey urazliwe. Na-
sze Ministerium i JmX. Nuncyusz nie są w tey oko-
liczności bez grzechu, i zapewne kiedyś tego występku
wstydzić się i żałować będą. Coż mają za konnex-
sya Exageracye Encyclica tudzież Brevis Pontificij
do JmX.a Nuncyusza z Jubileuszem nakazanym i pozwolonym?

bardziey

bardziey należało nas i Swiat do pokuty i wielkiey pokuty, i do godnych pokuty owocow Zachęcać, abyśmy przy okazyi pozwolonego Jubileuszu, na odpuszczenie grzechow (: Za ktore nas P. Bog karze i daley karać będzie ieżeli Się do pokuty i poprawy nieudamy:) Zasłużyli i Miłosierdzie Boskie Zjednali.

Reflexiones Catholico-Politicae cujusdam Exteri, in Literas Summi Pontificis favore Ser:mi Stanislai Augusti Regis Poloniarum Scriptas, atq promulgationi S. Jubilaei annexas.

Vereor perquam Vehementer, ne Sincerae meae et prorsus germanum Candorem Spirantes, Catholico-Politicae Animadversiones, in Literas Apostolicas Clementis hujus Nominis XIV, alteram ad Episcopos Encyclicam, alteram in forma Brevis ad Nuntium Suum in Polonia Speciali favore Stanislai Augusti datas, atq promulgationi Sacri pro Auspicato Suo Universalis Ecclesiae Regimine Jubilaei annexas; ne inquam praefatae Animadversiones meae, aut Religioni aut Rationi Status (: quarum atq illas accommodari Volui et nisi me mea Supra modum fallat Opinio, Re ipsa accommodavi:) existimentur adversari. Profiteor enim me imprimis Summam Vicarij Xti authoritatem potestatemq, et eadem potestate praeditam illiq parem personam Veneratione et

Obedientia

Obedientiã ad Professionem fidei Catholicæ exactã, devotissime prosequi. Sentio me parte ex altera non paucis in Polonia exactis annis, qua idiomate, qua moribus, qua historia, juribusq de Statu Regni adeo profecisse, ut cum ipsis Polonis Rerum Suarum haud mediocriter peritis certare præsumam. Præsentes vero Inclyti hujus ac immerito afflicti Regni Calamitates, in me quoq Redundantes, non Auribus Oculisq modo, verum etiam intimo Sensu percipere coactus Suis Fœderatisq Catholicis, ipse non minus fervens Catholicus accenseri. Deniq longa cum Proceribus Regni personisq Spiritualibus inprimis doctis et piis consuetudo, tantum in me progressum fecit ut Salva SSmi Sapientissimiq Pontificis optima intentione (: fraudibus tamen in Re tali ac circumventionibus, acsi Redintegrandæ Religionis insignem fructum speciose illi pollicentibus, obnoxiã :) præfatas literas Jubilæi quidem promulgationi et absolutioni perquam incommodas, Statui vero Regni Istius et præsentibus Rerum circumstantiis malô dolô, pejore effectu, a S. Sede ausim demonstrare impetratas.

Status quidem seu Natura hujus liberæ gentis est; Sponte ac libere electum Regem, tanquam primum Rpblicæ Statum, Statuumq Caput honorare: Ast Illum

abs

absq duobus reliquis: Senatorio videlicet et Equestri, neutiquam leges ferre statuereq posse. Atq adeo obedientiam a Civibus non Regi, quippe nihil seorsim non secus de alij Status singuli, imperare valenti, sed Republicae (: cujus legibus Rex etiam ipse obtemperare tenetur :) deberi. Imo in propriis quoq Causis sive ipsae Suae Majestatis, sive bonorum mensae Regiae dei non ipse pro suo arbitrio judicat, sed a Magistralibus Rpblicae sententiam judicatumq expectat. Tribunalia item Regni licet Vicariam Regis repraesentant potestatem, nihilominus haud quidquam ipsis imperare, aut cursum et modum Justitiae praescribere vel impedire, lege publica vetante, potest. Eo deniq solemni Contractu certum est Regem Poloniae Regno obstringi, ut si in quopiam eorum ad quae se in Pactis cum Rpblica Conventis jurejurando obligat, datam fidem infringat, Cives vicissim omnes a vinculo fidelitatis absolvat. Atq hoc extremum est quod in Pactis cum Rpblica (: ut Poloni vocant :) Conventis, sesi ve spondet. Isto potissimum Charactere; a subditis absolutorum Principum Monarchiae imperantium (: quos solos praedicta spectat Encyclica :) Poloni distinguuntur.

Sponte ne ac libere, an vi aut gravi metu incusso Stanislaus Augustus a Polonis ad Solium Regni

evectus

evectus fuerit? Servet ne Patriæ fidem an eam violet? non meum est decernere. Nec hoc quidem hic et nunc curiose inquiro: num contra Suum Regem præsentes Confœderati insurrexerint? an contra Moschos vim ipsis inferentes? aut contra hæreticos et Schismaticos Sancta Polonorum Jura (: sub auspiciis ac auxiliis Moschorum eos protegentium:) labefactantes? Nam exitus rerum penitius hanc litem aperiet, decidet, ac terminabit. Ast hoc in præsentiarum dico: Sit Stanislaus Augustus Rex, undequaque legitimus, nihilo[ß] tamen Rplica ad respondendum debeat, cum tamen præsit Genti adeo liberæ, hæ et tales Pontificiæ Encyclicæ (: Solis Dominiis Absolutis Servientes:) exagerationes, quàm ægrè Polonis aptari possint, nemo non videt. Unde etiam illas procurantium sinistra calliditas evidenter probatur.

Certum autem ac indubitatum est: Moschos Stanislai Augusti ad Solium promotores, quod prius satis fortiter (: immissis etiam in Poloniam Suis Copiis:) tentarant, in Ultimis tandem minime liberis, atq etiam abductione in Servitutem Spiritualium ac Secularium Magnatum et Procerum Regni ignominiose violatis Comitiis, metu incusso (: adversa propagationis et integritati dominantis in Polonia Religionis Catholicæ, et Juribus Rplicæ Cardinalibus:) extorsisse

Sancita,

Sancita, absq; ulla in contra Spe ad executionem deducenda, nisi quorundam Cordatorum Virorum heroica Obstitisset Virtus.

Certum hinc item est Nobilitatem Polonam pro Avita Religione Patriisq; legibus Sancto Machabeorum accensam Zelo adversus Moschos Arma Opportune arripuisse, foedus inter Se Catholicum Sanxisse, illudq; hostibus frustra Obsistentibus per Provincias propagasse, gravissimas persecutiones ab Exercitu Moscovitico Sustinuisse, Fortunis nihilominus et Vita posthabitis pro Religione et Patria Sanguinem Copiose (: quanquam non impune :) fudisse et etiamnum fundere. Certum deniq; istam Catholicam bonorum Polonorum Confoederationem, jam toti Regno Omnibusq; Ejus Provinciis communem, hostibus Romanae Ecclesiae et Suis, pro Viribus Resistentem, tantum abest a Rege proprio Sustineri et juvari, ut potius Omni Studio et Conatu, Consilio et Auxilio, Occulte et Aperte cum Moschis juncto, impediatur, impugnetur, et hostiliter tractetur.

Nec talia erubesco Vereorq; asserere tanquam Mihi palam palpabiliterq; Nota, Sancto Vero et Optimo Pontifici ignota, imo potius Sinistre et prorsus Oppositum in modum delata, et imposita. Frustra ad permovenda Patris SSmi favore Regis pietatis

Viscera,

viscera, laudata sunt coram illo et miris encomiis celebrata ultimi ac si saluberrima Senatus Consilij resultata, quæ quidem si non sunt idonea tantæ impressioni cuiquamno faciendæ, quanto minus in Animo adeo magnarum Virtutumw et raræ prudentiæ Pontificis valerent, si de illis ut merentur, instructus esset.

Equidem hocce Senatus Consilium, nec legitimum, nec pro præsenti rerum statu necessarium ac utile, a prudentioribus perspicacioribusq habitum fuit, quinimo affectatè et ad apparentiam ac quandam publico impositionem, efformatum. Non inquam Legitimum; quia non præmissis Circularibus et moris Jurisq est ad omnes Senatores literis congregatum, sed ex solis Varsaviæ tunc paucis degentibus collectum, idq quibusdam ex illis publicè et solemniter reclamantibus. Non necessarium ac utile; siquidem adeo publicos et solemnes actus a tota Congregata ad Comitia Generalia Rpblica (: sub Authoritate tamen et vi Moscoviticorum Armorum Rege assentiente et adjuvante :) sancitos et consummatos actus, iste privatus particularis et informis conventus, non erat potens ac valens irritare destruere et efficaciter invalidare, absq concursu totius Rpblicæ. Præsertim quia Senatus Consiliis etiam legitimis,

ingerendi se

ingerendi Se in Materias Status (: quales hae potissimum Sint :) veteri publica atque Cardinali lege est adempta potestas. Affectatum itaque et ad illudendum publico aptatum adornatumque hoc Consilium vel inde facile est conjicere: quod licet permissum fuerit Cuique Senatorum mentem Suam: quid pro Religione et libertate Patriae Sentiret, aperire; et Rex ab Illis dicta visus Sit probare; atque plausibilia in his Materiis prodierint Resultata, Legati et Internuntij ad Imperatricem Moscoviae aliasque externas Potentias gravibus muniendi instructionibus decreti designatique Sint; quis tamen horum Omnium hactenus Effectus? quis Rei tam operosae fructus? Namque quod ad Aulam Peterburgicam Rex Legatum (: ut innuis) Expedire decreverit, et instructiones ipsi committendas (: quae utique Secretae esse Solent et debent :) Statim in Vulgus Sparsas fecerit, eo ipso, quod praefatae Aulae plurima adversa et prope bellum indicentia Contineant, pronum est concludere: ad illudendum Scilicet publico, Civibus autem gratificandum Sparsas fuisse, et Si opus fuerit, tanquam Supposititias abnegandas. Siquidem Rex in Eadem Urbe Varsaviensi cum Legato et Copijs Moscoviticis perpetuo maneat, nihil tamen ab illis adversi patiatur aut timeat, imo constanti pace et Amicitia fruens, adversum Suis Foederatis Polonis Catholicis (: cum quibus fervet

Moscoviticum

Moscoviticum bellum:) partem constituere non dedignetur.
Quis itaq insertim nostrorum Confaederatorum credat il-
lum qui[B]squis fuerit in praedicto Senatus Consilio Re-
gis Zelum potius ex Serio animo, quam ex conducto cu[m]
hostibus ob finem Sibi notum profluxisse?

Istae proinde pro Serenis[mo] Augusto Stanislao
literae Apostolicae impetratae videntur non tam ut Regem
juvent, quam ut Episcopos; Sive eas cum Jubilaeo pro-
mulgantes, Sive promulgare praetermittentes, eorumq Sub-
alternos, ac integrum Statum Spiritualem, alterutrius
belligerantium Partis odio et persecutioni objiciant, fi-
delium pro Catholica fide et Ecclesia Romana Zelum
perturbent et hebetent, Foederatos S. Sedi devotissimos
offendant atq ab Illa alienos reddant, Summam Chti
in terris Vicarij Authoritatem vilipendi faciant, fri-
gidis Catholicis Solatium, ferventibus vero dolorem et
maerorem creent, et in communi non doctiorum modo
verum etiam Simpliciorum murmure Scandalum pro-
pagent, atq ad S. Jubilaei per Senam pro peccatis
nostris (quibus poenam meruimur, luimus, luemq[ue])
poenitentiam implorandas indulgentias perturbatos
praepediant, quae omnia evidentes produnt Effectus.
Et insuper; proch pudor et dolor! affixa valvis Ec-
clesiarum etiam Varsaviensibus S. hujus Jubilaei

promulgatio,

promulgatio, ob insertas hasce pro Rege adhortationes detracta et lacerata, et ne id ipsum etiam atq etiam contingat, custodiri jussa, Reliquis Similibus Episcoporum literis pares persecutiones ominatur.

Satius esset Regiq utilius moneri eum à Ssmo Patre (: quod atq Ille Si tam candidè quam par est informaretur, non omitteret:) ut Se tandem ab hostibus Suæ Patriæ avellat, Fœderatis Suis adjungat Polonis, partem illorum longe redditurus fortiorem.

Non ego ullatenus in Animum inducere possum Nuntium in Polonia Apostolicum (: cujus ferventem Zelum, perfectam rerum notitiam, et prudentiam perspectam habeo:) procurationis talium Literarum Authorem fuisse, aut quoquo modo in eas influxisse. Quod Si (ut opinor) Illo inconsulto, clandestinis dolis et mendaciis, piæ Summi Pontificis intentioni illusum est; Seriò in Authores Subreptitiæ impetrationis, Regni hujus perturbatores, inter Statum Spiritualem et Secularem discordiarum Seminatores, Vicarij Christi impiissimos Seductores, animadvertendum est.

Z Obozu Pułtawskiego donoszą: Że natym JP. Zaręba znayduiący Się w 4000 konney Kawaleryi, w tych dniach odnaczył potyczkę Z Moskwą Z awantażem

Swoim.

Swoim, czego Swiadkiem są przyprowadzone tu 14 woźow Samemi Mundurami i bronią z pobitych Moskalow napełnione.

z Łańcuta de d. 20.a Maij donoszą: Iż za Pilznem w Dębowcu d. 12.a Maij była potyczka konfederatow z Moskwą drey żwawa, na ktorey konfederaci Znaczny awantaż odnieśli, ale też niemało utracili, gdy z tyżże potyczki dostał się w niewolą JP. Pressemberg Marszałek konfederacyi Warszawskiey, jako się już wyżey namieniło.

z Jarosławia donoszą i upewniaią o Strasżney historyi w Bieczu przez Moskwę popełnioney, ponieważ z zrabowanych tam kościołow, Moskale apparaty, kielichy i Monstrancye ~~tu~~ w Jarosławiu przedaią.

z Podgurza upewniaią: Że luźne dywizye konfederackie od Węgier aż w Przemyślu zasięgaią, i często uganiaiąc się z Moskalami, onych niepomału niszczą.

z Kamienia donoszą de d. 19.a Maij, Że Woysko Rossyyskie do tąd przeprawia się przez dniestr na Wołoszczyznę, jednak na tey Stronie w większey częsci Stoi na Skarbowey dolinie Obozem, i Sam Feldmarszałek Romanzow na tey stronie znayduie się, a Że to Woysko blisko fortecy Kamieńca przeprawia się, więc kommendant rzeczoney fortecy powiększył po wałach i bramach warty, Że po 200 i po 300 ludzi pilnuią co noc, i wszelką do obrony teyże fortecy ma gotowość."

l.

na gotowość. Moskiewskie Woysko podwody wszędzie za-
biera, i z prowiantami na tamtę stronę pędzi. Słyszą też
że na Wołoszczyźnie powietrze wszczęło się, przez które nie-
mało Moskalów ginie. Spodziewają się w krótce od Turków
attaku, ponieważ Hrabia Panin pisał do Feldmarszałka
Romanzowa o Sukkurs aby mu nadesłał, ale mu Feld-
marszałek odpisał że żadnego dać niemoże, bo szczu-
płość Woyska Rossyyskiego niewie gdzie ma obrócić, czy
na odsiecz Chocimiowi, czy na pilnowanie Dniestru. Prze-
to Armia Panina zbliża się ku Ładyżynowi chcąc
tam obóz formować i okopać się. Ponieważ od Pro-
ki donoszą że znaczne Tłumy Tatarów i Turków poka-
zywać się zaczęły, przeto Graff Romanzow zbliżające
się Pułki ku Dniestrowi zastanowił, aby tam jak teraz
stoją stały do dalszey Jego dyspozycyi, a sam dziś w
Tymy stanowszy zabawi. Wody nadzwyczayne tak
na Dniestrze jako i po innych Rzekach wezbrały, że
niemałą są przeszkodą do przeprawy. Dziwno iednak
iż Tatarowie mają sposób wpadać przez Dniestr w
Granice Polskie.

Z Paryża piszą: że Królewna Franciszka która
Karmelitanką Bosą została pisała list do Papieża bar-
dzo pokorny z oświadczeniem poddaństwa Stolicy S. i
z prośbą o błogosławieństwo, oraz o Portret Oyca S. któryby

nie Złotw

nie Złota i Srebra, dopiero z klejnotow koło Siebie nie=
miał, ale był ubogi jako Stanowi Jey przyzwoity.

Z Przyjścia de d. 30a Aprilis Leydeyskie Gazety donoszą że Morea mocno się i żwawie Moskalom bro=ni, ktorzy tylko Miasteczko Patras posiadaią a od Tam=tąd z Swoią Stratą są odpędzeni, i okręt ieden Rossy=ski wiele ucierpiawszy byłby zatopiony, gdyby się nie cofnął.

Uniwersał Generalności d. 21a Aprilis

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie, Marszałkowie Konsyliarze i cały Stan Rycerski Koronny i W. X. Lit. Związkiem Generalney Konfederacyi złączeni.

Wszem w Obec i każdemu z osobna do publiczney Wiadomości podaiemy: Iż w r. ninieyszym 1770 Miesią=ca Kwietnia dnia 5. Znaczne Corpus Moskiewskie pod Kommendą Jelczeniowa i Korybdowa Majorow na atta=kowanie Obozow Ichmciow PP. Międzyrzyńskiego, Bełzkiego, Łukaskiego Łomżyńskiego Marszałkow, przez Miasteczko Biecz w podgorzu leżące przechodząc, wszędzie pierwey dzikiego okrucieństwa Smutne zostawuiąc Slady, w tym miasteczku Klasztor OO. Reformatow napadłszy, w nim znalezionych Zakonnikow, niektorych okrutnie skatowawszy, Samego Gwardyana i innych Smiertelnie zraniwszy, drugich na miejscu skłowszy, potym kościoł

odbiwszy

odbiwszy, wszystkie ozdoby Kościelne Świętokradzką ręką ob-
darłszy, poświęcone do Ofiar Boskich Naczynia; Monstran-
cye, Kielichy, Pateny, &c. Zabrawszy Sam Nayświętszy Sa-
krament, tę nayważnieyszą Religii Naszey Tajemnicę, rozrzu-
ciwszy i Zdeptawszy, na domiar wzgardy na Spisy biorąc
i do Ścian przybijając, Różnemi Na Ostatek naysromo-
tnieyszemi gwałtami mieysce poświęcone i Mieszkańców
Jego Zelżyli.

Niechże Się tu Zastanowi Naród, niechay Się Rozmy-
śli Obywatel, niech w Obowiązku Charakteru wnidą du-
chowni i Kapłani: Quid jam impiis non ausum, aut
quod jam Regni restat Scelus? I Zaliż to Woysko nayro-
zwiozleysze niżeli lud dzikiego Narodu, przyjacielskim i
posiłkowym nazywać będziemy? Izaliż dosyć będzie
Związanemi Obojętnością Rękami Siedzieć w domu? a Siły
i Sposobów wszelkich nie łączyć wspólnie? Izaliż nie
Zadrży każdy Katolik nad tak Okrutną Zniewagą Nayświęt-
szey Tajemnicy? do którey Ze Skruchą na kolanach przy-
stępujemy. Izaliż każdy w obelżie Boga Samego Słu-
szną Zapalony Zemstą, nieweźmie przed Się Sposobów o-
twarcie i Skrycie Nieprzyjaciela niszczenia, gubienia,
prześladowania i Znoszenia? Jakże od tąd kto przystąpi
Śmiało do tey Błagalney Ofiary, który tak bezbożney obelgi
Samemu Sakramentowi wyrządzoney, krwią Nieprzyjaciela
niezmaże?

niezmazie. Czy dasz się złudzić Narod obłudnemi już to pod ozdobnym tytułem bene Sentientium, już to pod innych pretextow pozorami.

Jadrzeć słusznie przychodzi nad straszną przepaścią, ktora w Oryginalnych listach Jabłonskich, Ożarowskiego, podczaszego Kossakowskiego, Bierzynskiego i Piotrowskiego Zdraycow z Warszawą znoszących się odkryta, i przez świadczona. Nie roznią się te listy, od wielkich i zacnych Oyczyzny Mężow na krwawą zemsty poświęcaiące ofiarę: od okropnych niegdyś Katyliny proskrypcyi. Coż więcey? Oto uszedzie Zdrada zaięła mieysca, z kaydan ostatnim swoim uwięzionych Zdrayca Bierzynskiu, przez Zdraycę Protowskiego ratowany, i uprowadzony.

Szczere Rycerstwo ktorych chęć do obrony Oyczyzny, i płomienna myśl do nayprędszego Jey ratunku, czysta i święta Intencya, fałszywą wspomnionego tylekroć Bierzynskiego gorliwością złudzona i uwiedziona, pod znaki kommendy tego Nayniegodziwszego z żyiących ludzi wciągnęła i wprowadziła, dayie choć poźną wiadę, że Was po braterstwu o zdradę ostrzegamy, przypomniyie sobie pierwsze obowiązki, ktore własney winniście Oyczyznie, a wierzcie nagotowanym na Wolności i karki Wasze kaydanom. Dzień Bierzynskiego ucieczki, był to dzień uczynionego do Krakowa

Rapportu

rapportu, a Żeby Starszy obóz pod czarnym Dunaiem, przez piersi wiernych Oyczyźnie, Moskiewskiey broni banitom do Kraju otworzyć drogę, i rozpasać nienasyconego na Nowe łupiestwa i Zdzierstwa, w nędznym Zniszczeniu Kraju głęboką i Szkodliwą kryzę polityki. Jeżeli przez Sztuczne wynalazki Nas generalnie Zstrzymienionych, w nieufność Krajowi podać usiłują? patrzcie na domy nasze, jedne Z wszelkiego odarte Sprzętu, drugie Z pożaru nieprzyjacielskiego popiołem Zasypane; Patrzcie jak osiadłości i wsie nasze, albo w dzikie pola Zamienione, albo Moskiewskiemi Ekonomami osadzone; Patrzcie na ustawiczność a-Zardow, na wzgardę niewygod, na przykrości prac i Zabiegow, na ofiarę maiątkow i naymilszego ka-Zdemu Życia Naszego.

Słuchaycie więc Rycerzowie Kraiu i Wy, którzyście już wzięli oręż w ręce; Zastawiaycie się mężnie na obronę Kościoła, Oyczyzny i Wolności. Wy Zaś którym do tąd jeszcze niedozwoliły okoliczności, Sposobcie Się i gotuycie Za pierwszą oka-Zyą Siły łączyć, a dowieść własnemu i Zagranicznym Narodom, Że nie Zdrada, nie gnuśność, lecz Sama przemoc wiązała Wam do tąd ręce. Bądźcie w wybieraniu Kommend waszych przezorni i ostrożni.

Zdaycie Się

zdaycie się na niepodyrzane tłumactwo nasze, jako tych, ktorzy za pierwszym konfederacyi Barskiey krokiem, nieodstępnie nasze do tego kierując swoie kroki. Nie przepisaliśmy nam innego celu, tylko im wspolny. Żadnym prześladowaniem, naytęższemi wojskami niezrażeni z przedsięwzięcia, ciągniemy bez odetchnienia pracę, a żebyśmy kraju naszego polepszyli losy, przyspieszyli szczęśliwość, i ostatnim zagrożoną upadkiem skutecznie wsparli. Na ostatek bezpieczeństwo dyczystey i prawdziwie panowac powinney Religii Naszey Katolickiey, pewność praw i wolności naszey do pierwiastkowego przywiodszy stanu, które dawny temi nieszczęśliwościami zniszczony i zatarty, tak obfitą cnotliwych obywatelow krwią wylaną odmyli i przywrocili oyczyznie.

Postąpilibyśmy byli iuż daley w tey mierze, gdyby nie domowy zdrayca Kierzyński, czystym intencyom naszym nowe położył zawady. Ten to iest, ktory płaszczem pozorney gorliwości nayokrutnieysze narodowey zguby pokrywał cele. Ten iest ktory naycnotliwszych mężow generalną zakładaiących konfederacyą, złośliwie wyszukanemi pretextami w oczernienie i nieufność wprowadziwszy, Bogu i oyczyznie zaprzysiężoney niedotrzymawszy wiary

zgwałcił

Zuchwały krzywo przysięzca, nowych Spisków na Zgubę Oyczyzny, stać się miał Szefem. Tento bezzmiad, który tylko samym oczym imieniem bone Sentimentum, pierwszym stałby się herszem. Tento iest na ostatek: który cnotliwe i walczne Zwodszy Woysko, na Nęz Mosciewsko byłby podprowadził, który Nayokropnieysze z tąd w kraju wzniecaiąc zamieszania; nowych Mordestw, nowych Życia Ofiar, nowego krwi Wzlania nieprzebrane gotował Zrodła.

Bog którego sprawy my niegodni bronięmy, w ostatnim zguby dopełnienia momencie, przerwał tę fatalną osnowę przez tego Winowayce świętą oddawszy go w zasłużone kaydany, z których lubo przez tajemne Sądow swoich wyroki (za Zdradą Protowskiego, Dywizyi Jasiynskiey Pułkownika) niezmoszac ale przewlekaiąc tylko zasłużoną nayśurowszą karę, uyść dopuscił; niedopuscił atoli uniesć Authentycznych tak straszney Zdrady dowodow. Chowamy dla okazania w Kassie Oryginalne listy, Ordynanse, et id genus, z których oczywista perduellio tkiee Nyaskiego, Protowskich, Gradowskich, Piotrowskich, Janikowskiego, Zętowskiego Podczaszego Krakowskiego, Chmielowskiego, Strasza, Suryckiego, Kliszczyńskiego, Rychtera, i innych Zdraycow, jawnie nader dowodzi się.

W których

w ktorych: z Warszawą, z Kommendantem Moskiew: 289
skim Krakowa, i dalszemi nieprzyiacielskiemi Kom:
mendami Kondykt, znoszenie się, umowa i zdrada,
dostatecznie odkryte.

Gdy juz więc bez naymnieyszey wątpliwości na
oko widziemy, że ci to proiektowani pretensô titu-
lô bene sentientes, są iedno co Bierzyński, są iedno
co iego wzmiankowani Complices, a Bierzyński iest
iedno na Lwowie, co Xiąże Wołkoński i dalsi Woys
Rossyyskich Kommendanci; Gdy Woyska Rossyyskie
niezmiernych bogactw kraiowych łupem, obrzydłemi
bez rożnicy Osob Stanu i kondycyi gwałtami, nędznym
wyplenieniem Narodu, ogolnym Kraiu przez wsie
y domy w popioł obrocone spustoszeniem, niesyte
i niekontente; Swiętokradzka ręka nie pierwszy
ani ostatni raz na Nayświętsze taiemnice z taką
obelgą podniosły i podnoszą; a niechże iuż śmiało
teraz JmX Biskup Poznański publicznie professa,
niech z ambon i Spowiedniczych kathedr śmiało
wołać rozkazuie: że w tym domowym zamiesza:
niu, pozor tylko religii uwodził złe rozumieiących
Obywatelow, wstydliwy ów Zjazdu Warszawskiego
przez zdraycow i zaprzedane dusze zpraktykowany
delegacyiny Traktat. Co w nim traci Religia? kiedy
ustanowiona

t.

ustanowiona z wolnością Judicij mixti Jurisdykcya. Ko-
ścioły zgwałcone Czci Nayważszego Boga poświęcone przy-
bytki, Cóż to do Wiary? Zelżony Nayświętszy Sakrament,
zdeptany, Szpilkami do Ścian przybijany, Cóż to do Religij-
katolickiey? Wszystko to źle rozumieiących Obywatelów uwadze.

O Smętny Narodu naszego Stanie! O Sromoto dni
naszych w których żyiemy! Czytaymy tu Sławną
i nieśmiertelney pamięci godną, Xcia Sołtyka Biskupa
Krakowskiego mowę, gdzie niedozwala powstaiącemu Dys-
sydentów Kościołów w Warszawie węgielnego założyć
Kamienia, chyba tymże sam pierwey złożony i
przywalony będzie. Czytaymy ią z tym żywszą
impressyą, gdy z niewątpliwym w skutkach samych
świadectwem smutnym od dziś dzień srogiey i okru-
tney wraz z Biskupem Kijowskim, Wodzą Krakowskim
Hetmanem i Synem Jego niewoli stwierdzoną. Sło-
suymy Sens tych Biskupów, iżbyśmy tym łatwiey
Ich charakter, cnotę, przyczyny, pobudki, i Religią
poznali. Porównaymy krótki i dzieła Biskupa Ka-
mienieckiego, przez tak wielkie urzędy, prace, ostatnie
siły wyniszczaiącego dla ratowania Wiary, Praw i
Wolności, a poznamy łatwo kto lepiey czci Religią,
kto Intencyą Rzymu lepiey rozumiewa, kto świąto-
bliwiey czuie, ieżeli w tym domowym zamieszaniu

pozor

pozor tylko Religij uwodzi Ale rozumieiących oby-
watelow.

Strzeżcie Się więc kraiu Zacni tego chytrego
a Szczegulnie okazałym bene Sentientium Jmieniem
powleczonego podeyścia. Zdrada to iest drapieżnego
Zwierza Skorą niewinności pokrytą, lśniąca Się w
oczach pozłotą iad i truciznę kryiąca, prozne Jmie
dobrze myślących Rzeczą Zaś Samą Zdraycow bycz:
Zny okazuiąca. Nieruszaycie Się z mieysca na te
przynęty które Was Łowią, Zatykaycie uszy na te
powaby które Was w nieuchronne Sidła prowadzą.
Mieycie w oczach Żywszy Obraz Radomskiey konfe:
deracyi, pamiętaycie na haniebny Zawod tak Solen:
nych przyrzeczeń i deklaracyi. Głaskani będziecie
pierwey niżeli wnidziecie w niewolę, ale iak tylko w Zapadli:
stym Staniecie Sidle, tak Zaraz broń braterska
na piersi Wasze zwrocona będzie. Nieznaydzie nieprzy:
iacielowi naszemu na Hetmanach do Wydawania U:
kazow, ani na Regimentach do wykonywania Onych,
ani na karrach do Strzeżenia Bezpieczeństwa między
Wami. Swieże przykłady przeszłey Ostrożności niech
będą przepisem. Jeżeli wam przykro czekać kon:
ca przez nieubłagane wyroki dotąd opornego, przy:
miycie te nasze w braterskiey poufałości wyznanie,
iż

iż z przyspieszeniem skutków rozwagi i azardu ociągamy się rozmyślnie, żebyśmy Was przeto ostrzegali. Niepomyślamy w głąb kraju oręża naszego, aż przez doczekane posiłki tak mocnemi będziemy, że bez azardu, bez niebezpieczeństwa waszych otwartych na ten czas determinacyi, bez exponowania domów i osób waszych zażyty słusznie będzie. Jak więc na końcu do Was to samych szczególnie należy kochani krajanie, jeżeli na posiłki czekać chcecie, tedy wnętrznymi zamieszaniem i różniącemi się od intencyi naszey zamysłami niezatrudniaycie się i nieopozniaycie starań waszych. Jeżeli zaś bez posiłków obeyść się, i sobie samym tylko honor zemsty nad nieprzyjacielem zostawić pragniecie, okazuycie skutkiem chęci wasze, determinuycie się odważnie i bez oboiętności, podnieście razem broń i oręż, łączcie się wspaniale i wspieraycie zabiegi nasze, pamiętaycie i drugim do wiadomości podawaycie, iż niegdyś daleko na możnieyszego, liczniejszego, regularnieyszego a dyskretnieyszego nieprzyjaciela, przecież jednego nieszporu Sycylijskiego dosyć było. Co aby wszędzie publiczney doszło wiadomości, nie tylko we wszystkich kancellaryach, ale i po wszystkich parafiach z ambon, viâ cursoriâ biorąc kursy z podanych exemplarzów, pod karą surową publikować zalecamy.

Zalecamy i przykazuiemy. Dan w Obozie naszym pod Cylirem dnia 21° mca kwietnia 1770°.

Literae Universales Emissae ad Consiliarios Supremos Ducatuum Curlandiae et Semigalliae in Livonia.

Nos Status Consilium Spirituale et Seculare, Mareschalci, Consiliarij et Universus Ordo Equestris, Confoederatione Generali Regni et Magni Ducatus Lithvaniae Uniti.

Generosis Consiliariis Supremis, Capitaneis Majoribus et Minoribus, Caeterisq Officialibus, Mareschalco et Deputatis Districtuum in Conventum publicum Mitaviae congregatis, universae Nobilitati, ut et Magistratibus Civitatum, Omnibusq in Universum Incolis Ducatuum in Livonia Curlandiae et Semigalliae, Fidelitér Sincerissime Rplicae dilectis, Amicitiam et Benevolentiam Nostram.

Cum certiores facti simus, Ernestum Joannem de Biron (: Cujus investitura quam A° 1739° contra legem Anni 1683tij per Procuratorem tantum accepit, generaliter ab Omnibus pro nulla habita, et per Rplicam vitio nullitatis laborare recognita est, nullumq aliud in Curlandia et Semigallia jus habens, quam illud quod violentia extortum est :) ausum esse (: quanquam

etiam

etiam praefatus extortis juribus nulla mentio facta sit de Consensu Rplicae ad arbitrariam dispositionem Feudi: temerario actu Ducatus Curlandiae et Semigalliae filio suo primogenito Petro cedere, Nunc autem usurpata possessione conatum esse indicare Conventum publicum, Fidelitatesq Vestras ad Illius recognitionem, et praestationem Juramenti Fidelitatis seu homagij convocare. Proinde vi Juris Supremi Dominij Rplicae in Ducatu Curlandiae et Semigalliae competentis, Fidelitates Vestras de Rplica et Legibus debita fidelitate praesentibus monemus, simulq sub poena confiscationis Bonorum aliisq contra rebelles Statutis irremissibiliter exequendis, inhibemus; ne praefatum Conventum publicum, ab usurpatore nullum jus habente illegaliter indictum celebretis, ne praememoratum Homagium praestetis, neq ullo modo Illi obtemperetis. Et cum Constitutio Anni 1607mi quacumq dispositionem circa Ducatus Rplicae incorporatos, absq Rplicae consensu fieri vetet, Volumus ne ullis alijs mandatis his contrariis pareatis. Vobis autem Generosis Consiliariis sub iisdem poenis ulterius injungimus; ut formulae Regiminis et decisionibus Commissorialibus prout Officij Vestri est inhaerentes, ex omni parte et in omnibus,

Ducatus

Ducatus Curlandiae et Semigalliae administretis, donec usq Deo Juvante Rpblica in Primis quae celebrabuntur Comitiis de Integritate Jurium, Privilegiorum, Libertatum, Praerogativarum per aliquot Annos oppressarum, ut et de Legitimo Vestro Duce certi aliquid Statuerit. Ut igitur haec Rpblicae expressa Voluntas et intentio, Omnibus et Singulis plane innotescat, Mandamus ut praesentes Literas Universales intimatoriales Actis publicis inscribi, illasq more Solito publicari, ac ab Omnibus exactissime Observari curent, pro Gratia Rpblicae. In quorum fidem praesentes manibq Nostris Subscriptas, Sigillo Confoederatae Rpblicae Communiri jussimus. Datum in Konieczna d. 4o mensis April 1770o Ao.

(L.S.R.P.) (L.S.M.D.L.)

Michael Joannes Comes Pac, Marschalcus Gnrlis Confoederationis Magni Ducatus Lithvaniae, Etiam Supplens Vices Marschlci Gnrlis Confoederationis Regni Poloniae Ordinumq Bartoriensis.

Ignatius Bohusz Gnrlis Confoederationis Secretarius.

Magnificis et Generosis Consiliariis Supremis, Capitaneis Majoribus et Minoribus, Caeterisq Officialibus Ducatuum Curlandiae et Semigalliae in Livonia.

Universales.

Universales Generalitatis ad Ordinem Equestrem Ducatuum Curlandiae et Semigalliae.

Nos Status, Consilium Sprtle et Seculare, Mareschalci Consiliarij, et universus Ordo Equestris, Confoederatione Srmi Regni, et Magni Ducatus Lithuaniae uniti.

Ipsis Consiliariis Supremis, Capitaneis majoribus et Minoribus, Caeterisq Officialibus, Mareschalco et Deputatis Districtuum, in Conventum publicum Mitaviae Congregatis, Universae Nobilitati, ut et Magistratibus Civitatum, Omnibusq in Universum Incolis Ducatuum in Livonia Curlandiae et Semigalliae, fideliter Srmae Rplicae dilectis, Amicitiam et benevolentiam Nostram.

Notum est a Srmа Rplicа per Constitutionem Comitiorum liberorum Pacificationis Anni 1736ti, Srmo Gloriosissimae Memoriae Regi Poloniae Augusto IIIo potestatem concessam fuisse, Rplicae Feudum Ducatuum Curlandiae et Semigalliae iterum alio cui vellet, modo in simili practicato ea Conditione Conferre, ut investiendus Dux Onerata Bona Mensae Ducalis in Emolumentum et Rem Feudi ab Oneribus liberet. Visum quidem est praememorato Augusto IIIo immortalis memoriae Ducatus Curlandiae et Semigalliae Ernesto Joanni de Biron sub Conditionibus supraefata lege Anni 1736ti expressis in feudum Conferre. Cum autem Collatio hujus Feudi

modo

modo in simili practicato fieri debuisset, Ernestus Joannes de Biron vero contra expressam legem constitutionis anni 1633tij non in propria persona sua, sed per Procuratorem homagium praestitit, plane nullum dubium est, investituram pro illo Anno 1739 in fraudem legis obtentam ipso jure nullam et irritam fuisse. Quia omne id quod in fraudem legis factum est, nunquam convalescere potest, et proinde Feudum Ducatuum Curlandiae et Semigalliae vacans permansisse. Notum est pariter praedictum Ernestum Joannem de Biron, ob explicatum defectum Investiturae, Juramentum Fidelitatis a Nobilitate Curlandiae et Semigalliae non recepisse. Illumque ab Aula Petersburgensi in carcerem conjectum, et propter varia crimina atrocia et infamantia, vigore sententiae Judicialis vita privandum, postea autem ex clementia, vita condonatum eum tota sua Familia, tanquam complice supradictorum criminum ad perpetuam captivitatem condemnatum fuisse, uti haec omnia ex literis patentibus publicis, ipsis impressis, (: scilicet manifestationibus:) tum temporis undique distributis, satis superque constant. Neminem etiam latet Aulam Imperialem Russicam propter maximas praetensiones erga Ernestum Joannem de Biron defraudationi Thesauri Imperialis innixas, majorem partem

Bonorum

Bonorum Ducalium in Curlandia Sub titulo Sequestri Occupasse, per 18 Annorum Spatium detinuisse et omnes proventus horum bonorum per memoratum temporis Spatium percepisse. Satis Superq his Omnibus constat; non Solum Investituram Procuratam Ernesti Joannis de Biron Aᵒ 1739ᵒ / contra tenorem Constitutionum Annorum 1683 et 1736:/ collatam in fraudem legis, itaq nulliter concessam fuisse, Sed etiam Eundem Ernestum Joannem de Biron omne Jus quod habere potuit ad Ducatus Curlandiæ et Semigalliæ perdidisse, Cum conditionem liberandi ab Oneribus Bona mensæ Ducalis, quâ investitus fuit, non modo non adimpleverit, Sed potius praememorata Bona Ducalia, defraudatione Thesauri Imperialis Russici, Subsecutoq Sequestro horum Bonorum, magis Oneraverit. Et cum Illius persona, Supra fatâ Sententiâ Capitali Infamiæ notâ affectâ, Secundum Jura Feudalia nec Vasallum Ecclesiæ Poloniæ, nec Principem Illustris Curlandiæ Gentis amplius agere potuerit, his omnibus ponderatis Mussenus Baro de Gross Minister Aulæ Petroburgensis inhaerendo Mandatis Imperialibus Scripto declaravisset: Liberationem Ernesti Joannis de Biron, una cum mascula prole Nunquam Subsequi posse, ideo propter Status Rationem Omnes alias absorbentem, Sanissimam

piæ memoriæ Rex Augustus III. cum adimpletio Constitutionis Anni 1736ti Ei incubuit, Paternam Suam Sollicitudinem ad hunc finem convertens, Resultato Senatus Consilij Vacantiam feudi Ducatuum Curland.ae et Semigal.ae declaravit, et in fundamento a Rplica Ao 1736o concessæ potestatis ad Supplices Ill.mi Ordinis Equestris Curlandiæ et Semigal.ae preces, Sub conditione liberandi ab Omnibus Oneribus bona Mensæ Ducalis, his Ducatibus Curland.ae et Semigal.ae Ser.mum Regium Principem Carolum Solenniter investivit, Juramentumq Fidelitatis Seu homagium Regi et Rplicæ debitum, Ser.mus Princeps Carolus ad normam legis Anni 1683tij in propria Persona Sua præstitit. Atque legali Investitura munitus Ser.mus Regius Princeps et Dux Curland.ae et Semigal.ae Carolus, Regimen in prædictis Ducatibus adijt, ab Omnibus Incolis et Subditis Juramentum fidelitatis Sibi præstitum recepit, possessionem legitimè acquisitam per quadriennium continuavit, et conditionem Investituræ liberandi ab Omnibus Oneribus Bona Mensæ Ducalis pro maxima parte adimplevit, cum Aula Imperialis Russica Omnia Bona Ducalia quæ ob Suprafatam defraudationem Thesauri ab Ernesto Joanne de Biron Commissam Sub titulo

Sequestri

Sequestri retinuerat, nonnisi in Emolumentum Sermi Regii Principis et Ducis Caroli, reddiderit.

Cum interea contra omnem Spem et opinionem Ernestus Joannes de Biron nullum plane nec Imaginarium quidem Jus ad Ducatus Curland. et Semigall. habens, ex diuturna Captivitate dimissus fuerit, ausus est circa initium Anni 1763tii cum Manu Militari Curlandiam intrare, per Vim ac Violentiam tam Regimen quam etiam omnes proventus Ducales usurpare, Serenissimum Regium Principem ac Ducem Carolum, Violentiae obsistere non valentem ad discessum ex Suis Ducatibus cogere, duos Illmos Senatores authoritate S. R. Mttis in Curlandiam missos, ex Suis Mansionibus violento modo per armatos Milites expellere, optimos Cives Seu Nobiles in illibata fidelitate erga S. Regem et Rplicam ut et erga Suum Ducem legitimum Carolum constanter permanentes, Suis Officiis publicis et possessionibus per Violentiam Spoliare, complures Nobiles Vi, Metu, et Spe ad praestationem homagii Seducere, optimos autem Cives id facere detractantes, executione militari ad praestationem Juramenti fidelitatis coercere, Seq. personam Infamiae nota affectam Smo Regi

et Rplicae

et Rpblcae pro Vasallo obtrudere. Intellexit haec omnia Ssma Rpblica maximo cum dolore, maternam autem Curam et Sollicitudines Suas, Ducatibus Curlandiae et Semigalliae Vi Pactorum publicorum debitas ad eliberationem praememoratorum Ducatuum a Crudelitate et Tyrannide Bironij eam ob Causam convertere huiusque non Valuit, quia ipsa Rpblica hactenus Variis Violentiis et Oppressionibus Subjecta fuit et exposita.

Cum interea Omnem lapidem moveamus pro Restitutione Antiquarum legum et Libertatum Patriae, Nihilque Ratione Ducatuum Rpblcae incorporatorum magis in Votis habeamus, quam Conservationem Pactorum Subjectionis, Privilegij Nobilitatis, Formulae Regiminis, Decisionum Commissorialium de Annis 1642° et 1717°, Manutentionemque Omnium Jurium et Libertatum Fidelitatibus Vestris competentium; Proinde Vi Juris Supremi Dominij Rpblcae in Ducatibus Curland. et Semigal. competentis, Supradictum Ernestum Joannem de Biron propter Usurpationem a Rpblica Feudi, propter commissas Violentias Spoliaque perpetrata, nec non propter Omnia effata Crimina, praesentibus Literis ex Ditionibus Ducatuum Curlandiae et Semigalliae,

tum

tum Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithvaniae, cum duobus filiis Ejus proscribimus, pro hoste Republicae et irrevindicabili Capite pronuntiamus, Bona Sua quae in praefatis Ducatibus habet in Emolumentum eorum quos Spoliavit confiscamus, omnia quae unquam favore illius et duorum filiorum circa feudum Ducatus Curland et Semigal constituta aut expedita esse possunt cassamus et plane annihilamus, Fidelitates Vestras ab homagio Executione Militari extorto, seu alio modo, praememorato Ernesto Joanni praestito, absolutos declaramus, Simulque Fidelitatibus Vestris injungimus, ut Neminem praeter Serenissimum Principem Regium Carolum pro Legali Duce agnoscatis, Eique tantum obtemperetis. De reliquo cum non solum publica fama divulgatique rumores, sed certae quaedam relationes deferant, quasi supradictus Ernestus Joannes de Biron usurpata quae habet Jura in Ducatus Curland et Semigal Filio suo primogenito Petro cesserit, Hunc autem a Fidelitatibus Vestris praestationem Homagii, seu Juramentum Fidelitatis exigere, proinde Fidelitatibus Vestris sub poena confiscationis Bonorum, aliisque rigorosis irremissibiliter exequendis, praestationem dicti homagii inhibemus, Simulque secundum Constitutionem Anni 1607mi, quae

omnes

omnes dispositiones circa Ducatus Rpblcae incorporatos absq[z] Consensu Rpblcae faciendas vetat, prohibetq[z] ne ullis alüs mandatis his contrariis pareatis. Caeterum Fidelitates Vestras in Universum Omnes Securas esse Volumus non Solum peculiaris erga easdem Gratiae et Protectionis Rpblcae, sed etiam indemnitatis Omnium Jurium et Privilegiorum Suorum, quorum Manutentionem et Conservationem appromittimus et Spondemus; Eorundem Ducatuum Curland[ae] et Semigall[ae] interesse et commoda pro Nostris reputantes. Ut igitur haec Rpblcae expressa Voluntas et Intentio Omnibus et Singulis plane innotescat, Mandamus ut praesentes Literas universales in Acta publica inscribi, illasq[z] more solito publicari, ac ab Omnibus exactissime observari curent, pro Gratia Rpblcae. In quorum fidem praesentes Manibus nostris Subscriptas Sigillo Confoederatae Rpblcae communiri Jussimus. Datum in Koniecpol die 4[o] Mensis Aprilis 1770.

(L.S.R.P.)

Michael Joannes Pac Marsch[alcus] Gen[era]lis (L.S.M.D.L.)
Confoederationis M.D.Lithu[ae] etiam Supplens
Vices Marchlci Gen[era]lis Confoed[eratio]nis Regni Pol[oniae]
Capitaneus Lidoviens.

Ignatius Bohusz Confoed[eratio]nis Secretarius
Magni Ducatus

Magnificis et Generosis Mareschalco et Deputatis Districtuum ad Conventum Publicum Congregatis, ut et Universo Generoso Ordini Equestri jurt. et Semg.

Uniwersał Spólności do Kommissyi Woyskowey

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie &c:

J.OO. J.WW. Jchmć Panom Prezesowi i całey Radzie do Interessow Woyskowych należącey, do tąd Imie Kommissyi Woyskowey Koronney noszącym, po zaleceniu chęci Naszey; ex conclusio Rady Generalney Złączonych Narodow, Stanow, i Konfederacyi, tym ostatecznym Uniwersałem do wiadomości podaiemy. Iż gdy na Uniwersał Nasz w Rku 1769 tym dnia 18 9bris termin Złączenia Się z Nami in Spatio 4 Niedziel naznaczający, nietylko (przez dopełnienie Onego w Skutku) żadnego niemiano względu, ale nawet o przyczynach niezjechania żadney aż do tąd nieuczyniono odezwy, przeto lubo słusznie moglibyśmy za nieposłuszeństwo ukarać, abyśmy atoli z ussposob Obywatelami naszemi łaskawie postępować niezdali Się, jeszcze raz tym Uniwersałem obwieszczamy i zalecamy, ażeby od daty Onego in Spatio niedziel 5, z Nami Spólnością tam gdzie na ten czas znaydować Się będziemy, ad mentem wspomnionego Uniwersału, w Osobach Swoich z Kancellaryą, i wydawanych Ordynansow jako też

czynionych

czynionych sobie raportow protokułami, żadną niewymawiaiąc się przeszkodą tę czyli się i przed Nami Stawali, chcąc intuitu ażeby pierwsze nieposłuszeństwo, i wzgardzone Uniwersałowi Naszemu dosyć uczynienie niebyło bez sprawiedliwego ukarania, pensyą każdego w tę kommissyą wchodzącego sekwestruiemy, i aby in spatio 7. niedziel do Skarbu Generalney Konfederacyi in duplo były wypłacone, serio zaleciamy; Senus Pas Exekucyą Woyskową na dobrach tychże wszystkich Jchmciow nieposłusznych irremissibiliter wskazuiemy. In casum zas dalszey kontrawencyi i powtorzonego nieposłuszeństwa, jakiemkolwiek tytułem osoby do kommissyi Woyskowey należące pro perduellibus ac hostibus Patriae deklarować będziemy. Działo się w Obozie Naszym pod Konieczną Mca Maja dnia 15° Rku 1770°

(L.S.) Michał Jan Pac. M. G. K. W. X. Lit. Ml.
Ignacy Bohusz Generalney K. Sekretarz

Manifest przeciw Kressembergowi, Dzierzanowskiemu, Walewskiemu i Sołtykowi.

Ad Officium et Acta praesentia castrensia capitanealia Rawensia personaliter venientes Magci Stanisław Bogoria Zakrzewski, Palatinatus Rawensis; et Joseph Jaxa Bykowski, Palatinatus Siradiensis Confoederationis

Rotmagistri

Rothmagistri, providendo Civis indemnitati, ac etiam Stimulo Conscientiae impulsi, hanc Sui praesentem manifestationem publice notam facere et ad Acta praesentia deferre constituerunt, praesentibusq[ue] deferunt, idq[ue] ex eo. Quia dum Vicissitudine temporis Illris Magfcus Josephus Bierzynski, Confoederationis Palatinatus Siradien[sis] Mareschalcus, non ita pridem videlicet Mense Aprili A[nn]o praesenti 1770. in Urbem Biala in Regno Hungariae, in confiniis vero Palatinatus Cracovien[sis] existentem, migrare debuerit, ibidemq[ue] Se locaverit, Illres Magfci Michael Dzierzanowski Posstinens, Pressemberg Varsavien[sis] Confoederationis Mareschalci, Michael Walewski Confoederationis Siradien[sis] Consiliarius, atq[ue] Perillris Admodum Sołtyk Eccl[esi]ae Cathedralis Cracovien[sis] Scholasticus Lancicien[sis], ac Alij, Se manifestantes nihil quidquam mali cogitantes ad Se convocarunt, ac factis perprius variis Suis demonstrationibus, ad Sufferendam Vitam Illri Magfco Bierzynski Mareschalco, pro tunc in Oris Hungariae existenti de omni Securitate freto, contra leges Divinas, humanas ac Divinas, immittere intenderunt, ac ad Vota Sui omnino inclinare voluerunt, et variemodo Stimulaverunt, notabilem quantitatem Summae offerebant, variisq[ue] pollicitationib[us], etiam demissione in futurum Decimarum Se concernentium

Illris

Illris Sołtyk ad exequendum hunc illicitum progressum allicebat, Securitatem Omnimodam Ratione eventionis alicujus e Regno Vicino periculi, Supra Scripti Illres Magni Marschalci et Consiliarii Spopondebant, eoq fine Illris Walewski et Majorem Audaciam ad praemissa adderet, Se cum hominibus prope ipsas Superficies Vicini Regni collocavit, et auxilium in casu periculi praebere appromisit et declaravit. Quocirca Manifestantes prout Numquam ad tam enorme factum concurrere licetsi Sollicitati et Stimulati in Mente et Votis habuerunt, ita Respectu Sui ad praemissa Stimulationis et Sollicitationis ac Velle inductionis publice et Actis praesentibus Castrensibus Capitanealibus Cracoviensibus Manifestantur, Offerendo Se hanc Suam Realem Contestationem, et ad praemissa Sui illicitam Stimulationem et Sollicitationem, Ubivis, etiam in Facie Reipublicae juramento comprobaturos hac Manifestatione ad id accedente. Cujus Salvam augendi, meliorandi Sibi reservant facultatem.

Stanislaus Bogorya Zakrzewski, Rothmister Ptntus Cracovien, Districtus Lelovien.

Josephus Jaxa Bykowski Ptnts Sieradien Roth:

Actum in Castro Cracovien Feria Quarta post Dominicam Cantate proxima, Julii 14a.

 14a Mensis Maij Ao. Dni 1770.

Ex parata Copia extraditum

Correxit Joseph de Makolice Makolski

Susceptor Cracoviens. Juratus.

(L.S.) Lectum per Kunicki.

Uniwersał Generalności ostrzegaiący o Zdrady.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie &c:

Wraca się na nowo Scena, a wysilona przez tyle lat ustawicznym wymysłem Zdrada. Gdy iuż nowych do zdeyścia narodu brakuie sposobow, do Zastarzałey i dawney powraca Sztuki; ktoreby ieszcze raz, i iuż dosyc Zwiedzionym Obywatelom i ostatnie pęta włożyć można. Nizeli więc za błogosławieństwem Naywyższego, za wsparciem przyiaznych potencyi, za złączeniem się gorliwych Obywatelow, skuteczną w Osobach naszych przezacni kraiu przyspieszemy Wam pomoc; tym Ostrzezeniem cnotę i gorliwość Waszą poprzedzamy, ktoremu tym zupełnieyszą wiarę dać ieśteście obligowani im więcey Netelność dawnieyszych przestrog, przez iawne iuż skutki wyrażona. Wiedzieliśmy od dawnego iuż czasu, że Zdrayca Kierzyński złączyła się pod czarnym Dunaycem z Drewiczem, pomieszana i zprzyiazniona z Kozakami dwoiaka Jego Warr Szyderstwa, ow bezwstydny pod Konwoiem

Moskiewskim.

Mostkiewskim między Drewiczem i Protowskim publicznie
odprawiony Wiazd Jego do Krakowa, izaliż niewodaie
Wagi ostrzegaiącemu Was Wołaniu Naszemu? Nie
umykayciesz więc dozorney i pilney uwagi niniey-
szemu Uniwersałowi, nie już o Bierzyńskiego, bo
ten jak tylko odkryty, szkodliwym bydź przestał,
Z drugiey zaś Strony nad to wyższe o Narodzie
mamy Opinią, izby w nim ktokolwiek tak niecno-
tliwy znalazł się; a żeby z tak otwartym Zdraycą
łączyć się zapomniał wstydu? i niewzdrygał się
Towarzystwa z tymi ktory Obywatelow, ktory w
Sąd. Zmyślonych, ktory Religią, ktory Oyczy-
zne, ktory Samego Boga przez powtorzone tyle
kroć krzywoprzysięstwa, okrutnie zdradzili. O
większą Nierz idzie kochani Bracia. Ostrzegamy
Was o Zdradę tym szkodliwszą im tajemnieyszą,
tym fatalnieyszą im więcey ukryta. Nową Wam
Warszawa gotuie Scenę; a z temi, ktorych do tąd
na krew i Życie nasze miała Instrumentami, Skrycie
co do gatunku i Sposobow uprojektowaną grać Zaczyna
niby nienawiść i Zwadę. Niezaszycia ani opuszcza, co-
kolwiek nasz upadek przyśpieszyć może. Winniśmy
więc jeszcze Was na nowo ostrzedz o Zdradzie ktorą
nam Nieprzyiacielska gotuie ręka, o przepaści nad

ktorey

ktorą nas chytra Stawia Polityka, o Sieciach ktore na cnotliwych Oyczyzny Synow gotuią i rozciągaią; A jako tey Sceny taż Sama osnowa, ktora już dawniey rozpoczęta była przez niektorey Osob i aktow odmiany, tak do Uniwersału naszego dnia 7° 9bra w 9ᵐ przeszłym contra Similia practicanda wydanego odwołuiemy Się, i z niegoż wyięty Sens Extraktem na nowo powtarzamy; Że Zdradliwi własney Oyczyznie niektorzy nowych jakichś Spisków formuią proiekt, ostrzegamy iż Radomskiemu podobny. Że Narod Naypozorniey szemi Proiektami łudzić i Zwodzić będą. Ostrzegamy: iż p: aby wciągnąć w Zapadnią J Zagrożą Dyssydentom, i niby umykaiąc Jm pozwolonych Przywileiow, Modyfikować Gwarancyą będą. Ostrzegamy: Że Słowy a nie rzeczą odstąpią praw pisanych. Ostrzegamy Że tylko co do Stylu a nie co do Skutku Zwolnią podatki. Ostrzegamy: Że Znaydą Się Ziemianie ktorzy troiste jako teraz w Wielkiey Polszcze wybierać będą pogłowne. Będzie i Seym Pacyfikacyi na placu; aby ustawicznemi Morderstwy wyszłonym odetchnienia dać czasu, Aby krwią tylu Zacnych Obywatelow zmieszaną w Zdętym przyszłe dalszego przelania Zaostrzyć pragnienie. Radomskiej przypomniany Konfederacyą; jako mało na nayuroczystszych gruntować Się można upewnieniach i deklaracyach; a

razem

razem iako Się mało z wszystkich tych krokow śląd maią Dyssydenci, i iako iawne Zmyslony z Moskwą Zwady wydaią Się świadectwa; mimo dalsze liczne autentyczne dowody; niechay List ten (: ktorego Oryginał mamy w ręku, i ktorego wiernie tłumaczonego kopią Słowo w Słowo przykładamy i publikuiemy :) do Grabowskich na teraz w Węgrzech będących pisany będzie dowodem, przez kogo zaś pisany zgadnierie łatwo.

Z Warszawy d 16.a marty 1770. Przyiaciele kto Wam pisze list niniyszy łatwo zgadniecie, szczerze On uczuł Wasze nieszczęście, i całym cieszył Się Sercem z waszey uwolnienia, o ktorym iako Się tylko dowiedział, niezwłocznie umowił Się z Xięciem Wołkońskim iakbyście z zupełnym bezpieczeństwem Stanąć tu mogli, gdzie nayprędzey Spieszyć Się radzę. Ktoż pisał zaraz Podpołkownikowi Drzeninowi ktory iest teraz w Przemyślu w 700 ludzi, aby Się zbliżył z wielkim podiazdem według potrzeby o 1000 krokow od Granicy Węgierskiey, i Wam oznaymił o dniu Swego przybycia końcem konwojowania Was do Przemyśla, z tamtąd do Lublina, z kąd Gmat Szuwazow da konwoy aż do Warszawy. Radzę więc Wszanom wraz po odebraniu Niniyszego Listu pisać przez umyślnego wspomnionemu Podpołkownikowi w Przemyślu, i umowić

z nim

z nim dzień i mieysce, kiedy i gdzie zbliżyć się do gra-
nic Polskich, iżby tamże był gotow was przyiąć. A
gdy na Pograniczu staniecie, Roztropność Wam to przepi-
sze iżby nieprzestąpić pierwey granic, niżelibyście
byli pewnemi że Was tam czeka. Na koniec jako
trudno WPanom niebędzie, widzieć o Obrotach Konfederac-
kich, Spodziewam się że prozno Azardować się niebę-
dziecie. Żądam aby P. Starosta Szkowski Brat Ich
jachał z niemi w kompanij i profitował z okazyi by-
tności u Nas, o czym mu piszę przez pocztę dzisieyszą.
Chociaż pewni jesteśmy że rzeczony Podpołkownik z
swoim podjazdem znayduie się w Przemyślu, prze-
cież Roztropność jako Matka bezpieczeństwa obowiązuie
mnie radzić WPanom: że jeżeliby mimo wszelkie na-
sze Spodziewanie ta Dywizya odebrała Ordynans /: ni-
żeli z tąd wysłany doydzie :/ powrocić do Woyska kto-
rego iest częścią, i nieznaydowała się iuż w Przemyślu,
tedy ruszyć nietracąc czasu wraz w drogę do Wro-
cławia, i tam stanowszy, wysłać Sztafetę do Połko-
wnika Rômme do Poznania, który nieomieszka posłać
prędko WPanom na Granicę Płazka podjazd, który
Ich do Poznania będzie eskortował, i donieście
Nam przez Pocztę Wrocławską, gdy się w tę drogę
wybierzecie, abyśmy mogli ułożyć Sposob przez

Wielkopolskę

Wielko Polskę Ich konwoiu. Do Krakowa Wam
iechać nieżyczę, nawet chociebyście to z bezpieczeństwem
uczynić mogli, albowiem niewidzę sposobu wyrobić
Im konwoy ztąd 40 mil z tamtąd aż do Warszawy.
Mimo to iszcze (: według naszych wiadomości :) wszy-
stey konfederaci zgromadzaią się w temto Wdztwie
przeto tam więcey będziecie zawsze exponowanemi.
Życzę więc WPanom z całego serca szczęśliwey
podroży, i proszę Boga aby Was miał w Swoiey S.
Opiece. mpp.

poty List.

Tak więc kochani Kraiu Strzeście się jadu Wam
do nieostrożnego połknienia przygotowanego, Zasta-
wiaycie się wszystkim nowym Spiskom, zastawiay-
cie się Nowym Electiyom ktore innego niemaią i
mieć niemogą celu, tylko szkodliwe nasienia gor-
szey Schyzmy; jako nowe dać powaby (: do naszey
samemu tylko Bogu i Oyczyznie Tristym Związkiem
jednym tchnieniem poprzysiężoney Intencyi, z General-
ną Konfederacyą Barską złączoney, Generalności nas
odrywając :) do czynienia przyszłych Recessow. Z
tąd ostrzegamy Szczerzy Narodzie: iż każdego z po-
wszechnym Oyczyzny nieprzyiacielem łączącego się,
lub z jakich kolwiek pobudek i przyczyn Recessuiącego,
a tym więcey Xciu Wołdonskiemu aktualnie i teraz

rady, dodaiących,

rady dających i Subministrujących, ipso facto za Infamisow i nayśurowszego ukarania wartych deklarujemy, nietylko Osoby takich ścigać i srogo karać, ale etiam Dobra i Majątki Ich (: przepuszczając i oszczędzając wszędzie poddaństwu :) przez kommendy Nasze niszczyć rozkażemy, ci ipso facto in omnem eventum kogożkolwiek łączącego się i respiruiącego po nieprzyjacielsku prześladować wszystkim od Ordynansow naszych dependującym kommendom zalecamy i rozkazuiemy. Dan w Oboziе Naszym pod Konieczną dnia 14° m-ca Maja R. 1770.

(L. S.) Michał Jan Pac M. W. K. W. X. Litt. Sta Złotowski
Ignacy Bohusz S. K. Sekretarz.

Uniwersał Generalności o wprowadzeniu Pienków.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie, &c.

Wzgardzona tylekroć cierpliwość słusznie na koniec mieni się w rozpacz, a gdy łagodności Królów Nych i niecnotliwych powiększały zuchwalstwo; znayduiemy się nieodbitym sposobem przymuszeni z żalem naszym przedsięwziąć środki, o których do tąd próżno ostrzegaliśmy. Wydaliśmy uniwersał sub actu 26° m-ca Stycznia Ami przeszłego że per repressalia natchnionemu Oyczyzny Synow słuszną rozciągniemy karę, Otoli

wstrzymaliśmy

wstrzymaliśmy Skutki; kray chociażby nie osoby orzed=
daiące. Lecz gdy bezbożność, Sprzysiężonym na Zgubę
Oyczyzny tym bezkarniey popuszcza cuglow; gdy moderi=
cya, natyle okropnych i okrutnych razem Moskiewskich
Sługi, złe intencyonowanych czyni śmielszemi; gdy re=
center taż moskwa z rady w Warszawie uplantowany,
z pobudek i natchnienia niecnotliwych Obywatelow, gwał=
townie w Woiewództwa Wielkopolskie wtargnowszy, nową o=
brad publicznych formą, Ziazd czyli zwoływanie Oby=
watelow niesłychanym do tąd w żadnym Krolestwie przy=
kładem przez Półkownika Moskiewskiego Słome fine
czesi ratowania kraju fundnie; do czego, niektorych
Cnoty, Boga i Sumienia niepamiętnych podłe i przeday=
ne dusze z siebie łatwe zostawszy, Oyczystnych fałszywe=
mi pozorami uwodząc i łudząc, tych zaś ktorzy wier=
nie Obywatelskim obowiązkom i Sprzymierzenia się przy=
sięgom dosyć czynią; nieznośną Kontrybucyi, Furażn=
tow imponuie; a co nayprzesza rygorem Miecza i
Ognia do wykonania swych zamysłow rzucona mo=
skwa nagina i przymusza; taż zewnętrznego i wewnę=
trznego Nieprzyiaciela zemsta, że wszystkich Mobiliow
domy obdziera, Inwentarze: bydło, konie, Owce, aż
do naymnieyszego drobiu, zboża, zasiewy, i sposob utrzy=
mywania gospodarstwa Zgruntu wyniszcza; w naywiększey

zaś

Zaś miyscach Smutne tylko popioły te nieszczęsliwe okrutney Tyramiy Swiadectwa (: Samym nawet nieprzepuszczaiąc Klasztorom i Swiątnicom :) Zostawuie; Niezachwianych w przedsięwzięciu i Sentymentach Swoich, Obywatelow, tudzież Zacne Rycerstwo i Znakomitych Rangą Officerow z instynktu (: potomnego Ztorzczenia wartych :) Adherentow, z naybrzydliwszą tyrramią (: czego Swieże w Osobie JW. Pułkownika Morawskiego, męża Zasłużonego i Walecznego, tylekroć dystyngwuiącego Się, okrutnie batożkami Zkatowanego, mamy dowody :) morduią, trakłuią i Zabiiaią. Te Są więc jawnieysze przyczyny niżby w przełożeniu ich Słow potrzeba było, te Są usprawiedliwiaiące Nas przed Niebem, wszystkiemi potencyami, i własnym Narodem Naszym pobudki, dla ktorych mimo chęć naszą w rozpaczy postawieni; wszystkich tych; ktorzy radą, Zdradą, pomocą, Natchnieniem, instygacyą, łączyli Się i łączą z Nieprzyiacielem, wszystkim Kommendom Naszym, i wszystkim in genere Obywatelom per represalia; łapać, Scigać, Na Życiu nieodwłocznie Karać, maiątki Ich i domy własne niszczyć i Zabierać (: przepuszczaiąc wszędzie wspomnionemu Poddaństwu, tey to niewinney cudzych Zbrodni i przestępstw Ofierze :) Zalecamy i rozkazuiemy. Gotowy do Obrony Naszey mimo wszystkie przeszkody,

bo z nami

bo z nami wiernie sprzymierzony miecz Turecki, (ktore-
gulnym przeyrzanych z tąd użytkow i ostateczny kraiu
ruiny końcem,) przez miłość Oyczyzny, niemniey postrze-
żenia się nieprzyiacielskiego wdzierstwa, uwiedzeni
nadzieią; wytrzymaliśmy aż do tąd, lecz gdy złe wewnę-
trzne co dzień nowych a niebezpiecznych sił nabiera, gdy
iuż niema żadnego lekarstwa ktoreby na tę chorobę za-
żytym niebyło, gdy co raz większą część Narodu jednych
złość i dawne z Moskwą Ligi, drugich słabość i boiaźń
zapadłey mocy nieprzyiacielskiey, innych groźba śmier-
ci, kaydany więzienia i rozliczne gwałty zarażaią i
porywaią; a żeby szczerych sprzymierzonego Narodu
Interessu, tak nas samych, iako rownie owych sta-
łych i gorliwych Religii, Praw, i Wolności, obrońcow
Barskich w krzywdzącym i niebezpiecznym niezosta-
wili porozumieniu, przymuszeni iesteśmy wezwać po-
mocy i wprowadzić posiłki Nayiaśnieyszey Porty, przymu-
szeni iesteśmy ratować cnotę sekwestruiąc występek,
przymuszeni oszczędzaiąc cnotliwych skarać iawnych
i skrytych Oyczyzny naszey i sprzymierzoney Nayiaśnie
Porty nieprzyiacioł, przymuszeni gwałt gwałtem odpar-
ciem do pod nogi miecz Tatarski oddać zdraycow, przy-
muszeni dla uratowania od gwałtownego pożaru miasta,
obalić i rozerwać podpalaiące budowanie. Co aby

nayprędzey powszechney doszło wiadomości, w Drukarniach, Kancellaryach, Miastach i wsiach publikować nakazuiemy. Dat w Obozie pod Konieczną dnia 14 mca Maja Rku 1770.

Michał Pac M. S. K. W. X. L. S. Sta Lidzki

(L. S.) Ignacy Bohusz J. K. Sekretarz

Punkta od JWna Połkownika Moskiewskiego Drewicza Bierzyńskiemu z nim Złączonemu dane.

Na rozkaz rezyduiącego w Warszawie Pełnomocnego Ministra całey Rossyi, J. O. Xcia Jmci Wołkońskiego, Oraz J. Wo en Cheff kommenderuiącego Gerała Lieutenanta Woyska Rossyiskiego w Polszcze będącego Weymara, mam zlecenie Jmci Pa Bierzyńskiemu i w Jego kommendzie zostaiącym Officerom i Szlachcie, następuiące punkta do wiadomości podać, a za te zdrowe myśli, które dla dobra Oyczyzny przedsięwzieli, wdzięczność u rzeczonego J. O. Xcia Jmci oświadczyć. A przytym mam rozkaz wmiłych Panow upewnić, że gdy następuiącym punktom zadosyć uczynicie, i one przyimiecie, pewni bydź możecie Łaski i Protekcyi Nayjaśnieyszey Imperatorowy całey Rossyi.

Generalną Konfederacyą robić, jeszcze nie jest czas po temu, poniewaź pierwey wszystkie przeszkody uprzątnione bydź muszą, a tudy jeszcze do tąd to

nie stało się

niestało Się, Zatym Xiąże Poset Pełnomocny Uważa-
jąc Swiątobliwy i nayskutecznieyszy Cel Nayiaśnieyszego Im-
peratorowy Jeymci, Sądzi Za rzecz nieochybną i
potrzebną, ażeby Jmć Wierzyński Z Officerami i
Szlachtą pod nim Zostaiącą do dalszey dyspozycyi
według przepisanych Jemu reguł Sprawował Się.
Co wszystko mam rozkaz tak Jmć Wierzyńskiemu
ie, jako i Wmściwym Panom oznaymić.

1mo. Jmć Wierzyński Ze wszystkiemi Offi-
cerami i Szlachtą przy nim bawiącą Się i Z dru-
giemi pod nim Zostaiącemi, do dalszey dyspozycyi
nie gdzie indziey ma Się Znaydować, jak tylko w
Wdztwie Sieradzkim.

2do. Niema Jmć Wierzyński bez wiado-
mości i wyraźnego rozkazu, oraz pozwolenia Kommen-
dy Woyska Rossyiskiego, ani Znaczney Ani Małey
partyi Z wyżey wyrażonego Wdztwa gdzie wysyłać.

3tio. Niema i nato pozwalać Żadną miarą
aby ktokolwiek Z Jego Kommendy w Granicach innego
Wdztwa lub Ziemi czyli Powiatu, miał Się Znay-
dować lub grassować Szlachtę i innych ludzi, Szcze-
gulnie tylko Z Wdztwa Sieradzkiego mabydź utrzy-
mowana rzeczona Jego Kommenda, a to Z jak nay-
większym rygorem i porządkiem.

4to.

4to. Niema pozwalać, i owszem ma wszelkiemi Sposobami zabiegać, aby żaden z tak nazwanych Konfederatow w pomienionym Wudztwie miał Się znaydować lub Szukać Swego zmocnienia, żeby ani nawet w bliskości tego Wudztwa nieznaydował Się, tym bardziey tolerował.

5to. Wszelkiey kommunikacyi i korrespondencyi z temi teraznieyszemi tak nazwanemi Konfederatami każdy jak nayurodzyściey wyrzec Się Musi, przeciwnie owszem i Netelnie przyrzec powinien; że gdy w bliskości Się pokażą, tychże bić, niszczyć, i śladzić Ma, i ich w Wudztwie Sieradzkim niecierpieć pod żadnym pretextem. Tego Się zaś niepretenduie i owszem zakazuie, aby Się niewazył ich za granicami Wudztwa Sieradzkiego prześladować, chyba żeby tego kommenda Rossyyska wyciągała, i w tym Kazusie zawsze nakazano będzie, jak daleko ma bydz marsz, i co Się dziać Ma.

6to. Dla Sławy, i Honoru Jmci Xiężyńskiego, Wiec potrzebna jest a żeby dla utrzymania Miłości i Konfederacyi Swich Ziemkow, Sufficiencya dla Swich ludzi z Wudztwa Sieradzkiego, ile możności Sprawiedliwie i bez uciemiężenia wybierał dobrym porządkiem, wszelkim zaś gwałtowym czynnościom zabiegał.

zabiegał i jak naysurowiey bronił.

7mo. JmP. Wierzyński ze Swoiemi ludzmi jak nay=rzetelniey przyrzec to musi, aby przeciwko Woysku Rossyskie=mu pod żadnym pretextem lub Sposobem, ani jawnie ani taiemnie, ani radą ani czynnościami po nieprzyiacielsku niepostępował, ani o tym zamyślał, ale owszem z temi rzetelnie i bez podeyscia w dobrey harmonij żył, i od Rossyskiey Kommendy szczegulnie dependował.

8vo. Jak predko JP. Wierzyński lub z Jego Kom=mendy Officerowie czyli ludzie, o przeciwnych czyn=nosciach czyli zamysłach, tak nazwanych Konfederatow dowiedzą się, lub też zamachy Jch odkryią, ma JP. Wierzyński i Officerowie lub ktokolwiek z Jego Kommen=dy nieodwłocznie dać znać do nayżwyższey Kommendy do Warszawy.

9no. JmP. Wierzyński rzetelnie przyrzec powi=nien razem z Swoią Kommendą, i do tego się obligo=wać, aby razem z Woyskiem Rossyskim tak często jak tego Woysko Rossyskie pretendować będzie, wspol=nie się łączył z nim, a to przeciwko wzruszycielom pu=blicznego pokoiu, i tychże wszelkiemi Sposobami gromił i gubił.

10mo. Oprocz tego zaś powinien JmP. Wierzyń=ski szczegulnie pokoy, i dobrą Spokoyność w Wdztwie Sieradzkim

p.

Sieradzkim utrzymywać, żadnych rozruchow i obcych Schadzek niepozwalać, ale owszem jak nayścislniey utrzymywać i zabraniać, a na żadne rabunki, uciemiężenia i Nayazdy od tych tak się nazywających Konfederatow, w Wdztwie Sieradzkim ani dopuszczać ani pozwalać.

11mo. JmćP. Bierzyński Obligowanym iest jak nayrzetelniey przyrzec, aby bez wiadomości i pozwolenia Nayzwyższey Kommendy Rossyskiey żadney broni ani Woienney ammunicyi z Częstochowy bądź niesprowadzał, a też samo rozumie się o Jego Kommendzie.

12mo. Żąda i tego Kommenda Rossyska, aby żadnym sposobem niewerbowano, ani rekrutow czyli Pocztow niewybierano. Ich zaś z teraznieyszey Kommendy tak Officerow jako i Gemeynow z Imienia i przezwiska Regestr jak nayakkuratnieyszy powinien bydź podany, gdzie nayprzynayrzetelniey Szlachta wypisana i podana. A gdy czasu swego z tych teraznieyszych tak nazwanych Konfederatow będzie miał wolę kto odstąpić, a do JmćPana Bierzyńskiego przystąpić, musi tedy każdy z osobna i wszyscy w Generalności wyżey i tym opisanym sposobem, bydź trzymanym, a zaraz za przybyciem takowym Nayzwyższey Kommendzie Rossyskiey Imiona i Przezwiska Ich mają bydź bez odwłoku do Warszawy podane, oraz kto, i wiele ludzie przybyli,

wiele

wiele i z ląd przyszli, doniosę."

I to iest, co mi zlecono z Warszawy od WMciwych Panow pretendować.

Z drugiey Strony mam oraz WMPanom oznaymić zupełną Protekcyą i podporę Woyska Rossyyskiego przeciwko Ich wszystkim przeciwnikom jezeli byście WMPanowie od przewyzszaiącey kupy tak nazwanych Konfederatow w Wudztwie Sieradzkim prześladowani lub attakowani byli. A dlatego WMPanowie od Woyska Rossyyskiego to upewnienie maią: iz jak długo Wudztwo Sieradzkie w Spokoynosci zostawać będzie, i JmP Kierzynski tym drugim buntowniczym kupom w toz Wudztwo wstępu niepozwoli, ani Jm Gorzechow czynić dopusci, tak długo Rossyyska kommenda w toz Wudztwo nieprzyidzie, ani zadney przykrosci i cięzarow czynić niebędzie. Jak predko zas pomoc Woyska Rossyyskiego potrzebna będzie, tak zaraz w tez tropy przyidzie, i juz do wszystkich Kommend Rossyyskich ten rozkaz wyszedł, tylko JmP Kierzynski punktualnie korrespondować musi z dyurzyami Rossyyskiemi. A gdyby przypadkowym Sposobem przewyzszaiąca kupę buntownikow od Siebie postrzegł, więc potrzeba aby z naybliszą kommendą Rossyyską z Swemi ludzmi łączył Się,

aby

aby tym Sposobem przeciwko Swoim przeciwnikom Protekcyi i pomocy doznał.

Przy tych tedy obowiązkach Zostawać Swiątobliwie (przyrzec WmPanowie musicie) tak długo będziecie, poki Czasu Swego wszystkie przeszkody do uczynienia Generalney Konfederacyi uprzątnione niebędą, przy ktorey wszyscy WmPanowie Zażyci będziecie.

To wszystko mam WmPanom Z wyraźnego Rozkazu J. O. Xcia Jmci Wołkońskiego Posła Pełnomocnego w Warszawie będącego, i J.W.o en Cheff Kommendanta Generała Lieutenanta Woyska Rossyiskiego w Polszcze Weymarn Opowiedzieć i upewnić.

Respons Bierzyńskiego na wrzucone Punkta od Moskwy podane.

Na oswiadczenie łaskawe J. O. Xcia Jmci Wołkońskiego Pełnomocnego Ministra Całey Rossyi, oraz J. W. en Cheff Kommenderującego Genła Lieutenanta Woyska Rossyiskiego w Polszcze będącego Weymarna, od J.W. Bierzyńskiego Marszałka Związkowego Zupełna Rekognicya.

1mo. Żą nayczulnieyszą przyczyną rewersowałem Się W.ce Drewiczowi Półkownikowi Woysk Rossyiskich, iż przeciwko Woyskom Nayiaśney Imperatorowey Jeymci Całey Rossyi, wojować Z moją dywizyą niebędę, wiadomie

poznawszy

poznawszy iże ten Woysko jedynie za nieuszanowanie Króla Jgo Mci dziś nam panuiącego prześladuie konfederacie Woyska.

2do Czynności zmilney na teraz konfederacyi przeciwko Monarsze Swemu, odciągnęły mnie od ich wspołeczności, a za moie od tąd dobre myśli, Koledzy moi w Sędziow surowych przemienili się.

3tio. Jedyny Cel maiąc poprawić zabłędu mojego; uczyniłem przez List Suppliluiący Królowi a Panu mojemu wierności i poddaństwa Submissyą.

4to. Jak powinnośćią każdego poddanego iest, myśli i czynności swoie stosować do woli Pańskiey, tak iedynie to iest do wykonania moim upragnieniem.

5to. Przy Rekognicyi wierności poddaństwa uczynioney, Oswiadczyłem się moią usilnością nadgradzać dopełnieniem wszelkiego usiłowania, ustanowienia pokoiu.

6to. Poddałem pod Rząd i moc wszelką moią zdatność Panu i Królowi memu. A jako przez obowiązek wierności poddaństwa winienem Królowi Jgo Mci a Panu Mojemu uszanowanie i Miłość, tak przez uszanowanie Rozkaz, przez Miłość Wolą, nieodmienną nigdy chęcią z szczerem krwi własney, wylewać poświęcam się. Spodziewam się zatym: że te

moie

mnie rezolutne wyznanie, Nayiaśnieysza Imperatorowa Ca-
tey Rossyi, jako Przyiaciołkę Króla a Pana Naszego, kon-
tentować będzie.

Po wszystkie mnie wykłady punktami wyrażo-
ne, jako są z iednomyślnością kommendy moiey zga-
dzaiące się, przyrzec i upewnić mogę.

Z Warszawy d 7. Junij.

Często temi dniami odprawuią się te Konferencye
u Xiążąt Czartoryskich, na których Król Jmość przytomny
bywa, wnoszą niektórzy że te są względem złożenia
publiczney Rady Senatu in Ordine Propozycyi na Seym
Ordynaryiny; Inni zaś mienią bydź obiectem rzeczo-
nych Konferencyi niepomyślność Moskwy z Turczynem
tak na lądzie jako i na morzu, tudzież umocnianie
się i powodzenie Konfederacyi.

Xże Brunświcki wyiechał z tąd był do Wielkiey
Armij Moskiewskiey na Wołoszczyznę pod konwoiem 300
Moskwy, ale pod Tyczywołem od Konfederatów obstrze-
ny i zniesiony został pomieniony Konwoy, pod czas
którey potyczki sam Xże Brunświcki przez 3 godziny
w Areszcie politycznym zostawał, a po skończoney
potyczce, Kommendant Konfederacki przeprosił pomie-
nionego Xcia za zażycie trybu woiennego, oświadczaią-
c się że nie Xcia, ale nieprzyiaciela Moskala bił,

ponieważ

ponieważ bez Konwoju Moskiewskiego dla Xiia Jmci Zu-
pełnie bezpieczny przejazd po Cadey Polszcze, jakoż poże-
gnawszy Się w dalszą bez Konwoju pojechał drogę.

Xiąże Wołkoński Posel Wielki Rossyyski w prze-
szłą Sobotę Samemtylko miał być wyiechać Zagranicę
do Wod Mineralnych, ale Za odebraniem w piątek
wiadomości Że Konwoy Ze 300 Jazdy od Połkownika
Kommie Z Poznania wysłany, od Konfederatów Sie-
radzkich i Łęczyckich Zupełnie Został pod Wieluniem
d 29.a Maja Zniesiony, przeto dopiero dnia wczoray-
szego innym Traktem w pomienioną udał Się podroż.

Odpis Jmci Pana Lipskiego Kasztelana Łę-
czyckiego, na List Cyrkularny JoKMci

Nayiaśnieyszy Krolu
Panie moy Miłwy

List ogolny W.KMci Z Kancellaryi Koronney dnia
14o Maja wydany, przypomina Mi Prawo wyznacza-
jące w tym Roku Seym Zwyczayny, lecz ktoreby: czy
Stare, czy Nowe, nieczytam. Ostatnia Rada Sena-
tu pociąga mnie poznawać; iż W.K.Mość niepragnieśz
iść Za nowym, ale Woysko Rossyyskie nieuważają-
ce na Zdanie tey Rady, i Zostaiąc Się w kraju Polskim,
dowodzi; iż chce utrzymywać Ustawy Rządu nowy.
Mały też lub Żaden Skutek z teyże ostatniey Senatu

Rady

Rady:) w Narodzie własnym i w postronnych Sprawio-
ny, pokazuie dalszych Rad naszych nieużyteczność, tym
bardziey gdy te niezgodzą się i z pragnieniem Narodu,
i z Zamysłami Monarchiy Rossyskiey, utrzymywanemi
mocą Jey Woyska pozostałego do tąd w Oyczyznie na-
szey. Nigdy bardziey Rplta niepotrzebowała za-
radzania iak teraz, ale Los Jey zawieszonym bydź
zdaie się więcey, od Losu ścieraiącey się z sobą bro-
ni niż od Rady. Jeżeli W. K. Mość masz iaką-
kolwiek Sposobność oswobodzenia Narodu od Woyska
zagranicznego, lub wynalazłeś środki dla przywró-
cenia Narodowi przeszłey prawie wiekowey Spokoyności, racz
te Onemu (Naypokorniey upraszam) oznaymić, nie-
czekaiąc nawet żadney Rady. Naród zapewne
chwyci się tego wszystkiego co dążyć będzie do
uszczęśliwienia Oyczyzny Jego. Ja zaś będę
miał nietylko za powinność ale i za Sławę iść
i czynić z Narodem to, co On we wszelkiey wol-
ności czynić i radzić będzie. Jak bowiem czy-
nić i radzić Rpltey naszey, iest nayprzyzwoiciey,
Nayprzystoyniey, Naysprawiedliwiey i Naybezpie-
czniey. Uniżam przytym z głęboką pokorą gło-
wę moią.

Nayiaśn. W. K. Mci Pana M. Mił.

w Warszawie d. 6ta Junij 1770.

Wierna Rada
i Nayniższy Sługa

List ten

List ten odesłał JmćPan Kasztelan Łęczycki do Kancellaryi W. Koronney, z tąd Cyrkularny J. K. Mci był mu przynieśiony, a gdy Sekretarz Pieczęci odebrać wzbraniał się; oznaymuiąc Wolą JmćPana Kanclerza Koronnego iż Responsa listowne Senatorow na poprzedzone Circulares do rąk swoich oddane mieć chce, tedy Pokoiowy JmćPana Kasztelana to wykonywał, lecz odebrawszy JmćKanclerz List, dopominał się dla siebie o Copią tegoż listu, ktorey gdy pokoiowy nieoddawał mowiąc: co mi Pan moy dał to oddaię, JmćKanclerz oddał mu na odwrot rzeczony list z odpowiedzią: Listu tego nieprzyimę gdy iego Copij mieć niebędę. Przeto o taką nieprzystoyną nowość sprawiedliwie urażony, zaraz napisał

List do JmćPana Kanclerza Koronnego.

Jaśnie Wielmożny Mći Dobrodzieju Kanclerzu Koronny,
Mnie Wielce Mći Panie i Kochany Bracie.

Zadziwiasz mnie JW. WMPan mocno, gdy odpisu mojego na List okolny J. K. Mci, odebrać w Kancellaryi Koronney niekazałeś, dla tego; iż rzeczonego listu przepisu niemasz dla siebie przyłączonego. Niewiem gdzie to prawo dla urzędu Pieczętarskiego napisane, aby ten miał wiedzieć co Senator do Krola pisze, pierwey; niż sam Krol przeczyta. Ktoby za tym,

Ze Zausze

Że zawsze pierwey Sekretarz wiedzieć powinien to; co Senator ma Królowi mówić czy tayemnie w gabinecie, czy też jawnie na Radzie Senatu. Szlachcic Polski gdy z Królem Swoim chce mówić lub do niego pisać, obowiązanym do tey podległości nieiest; Śmiechu zaś godna: po Senatorze tego przez powinność wyciągać. Zwyczay ten w Samowładnych tylko kiedyś Państwach używany, gdzie przez usta Ministrow poddani do Monarchow Swoich gadaią, i przez tychże odpowiedzi odbieraią, ale w Wolnym Narodzie, każdy Szlachcic Polski, ma wolny przystęp i mowienie do Swego Krola. Ja miałbym prawo pytać Się JWWMci Pana, zwłaszcza w teraźnieyszych okolicznościach oyczyzny, jakich Ta pożytkow z ustawnych Ministrowskich rad ma Się Spodziewać; a jednak ciekawość tę moią do złączonych kiedyś Stanow zawieszam, tam bowiem należy nam Sprawić Się z rad i pisań naszych, tam nas chwalić lub ganić będą. Odsyłam więc na Odwrot odpis moy do Kancellaryi Wielkiey Koronney, z ktorey List J.o K. Mci przysłany mi, odebrałem. A jeżeli niebędzie łaski JWo WMci Pana kazać go przyiąć, to w Kancellaryi Grodzkiey Warszawskiey oraz złożę. Żebym zaś dał dowod że wstydzić Się tego co mowię i piszę jako Senator przyczyny niemam, będę przymuszonym Rzeczony

Odpis

Odpis ~~Królowi JMci~~ dany, dla powszechney wiadomości do druku podać, ale i z tym listem do JWWMci pisanym. To tedy jako Senator Senatorowi z szacunku i obowiązku urzędu Senatorskiego ośwjadczywszy, a jenze lepszemu względowi JWWMPa oddawszy, z moim dla niego wysokim piszę się

JWWMWMPana Kochanego Brata

w Warszawie Uprzeymie Życzliwym Bratem

d. 7a Junij 1770. i uniżonym Sługą.

Ze Lwowa dnia 24a Maij donoszą, iż tam Presidium w Mieście objęła Moskwa, a Garnizon Polski do Kamieńca Podolskiego wymaszerował za poprzedzającym jednak od Kommissyi Woyskowey Ordynansem. Zaprowadzili też tam Moskale wziętych pod Kitznem w niewolą JPa Grezemberka Marszałka konfederacyi Warszawskiey i Kapitana Massona po kilkanaście razy rannych, o których jednak upewniają felczerowie że będą zdrowi. Ci kawalerowie w niedawney potyczce z Moskwą tak się dystyngwowali, że we 30 tylko swych ludzi 300 jazdy moskiewskiey to rozproszyli, to na piechotę i armaty onych wpadzili, a przeszło 100 swoją ręką ubili.

Z Kamieńca de d. 26a Maij piszą: Iż tam z Wołoszczyzny mają wiadomości, jako część znaczna

Woyska

Woyska Moskiewskiego, Kommendy Gñrłow Sztoffela i Xcia Repnina, Zniesiona jest przez Turkow, tudy Gñrał Sztoffel niebezpieczne miał odebrać rany. Niektorzy Moskale pokrywaiąc tę klęskę, na powietrze składaią iż Jm wiele Woyska tam pognibito, co wiele potwierdza iż taż prochem Tureckim jest Zarażone że wcale szkodzi Moskiewskiemu Woysku. Armia Feld-Marszałka Romanzow, cała we wtorek przeszły zebrawszy się nad Duziele, do tąd przeprawia się pod Skocim. Officerowie Moskiewscy mocno skonsertowani byli z przyczyny nadeszłych rapportow z Obozu od Benderu, że Turcy w wielkiey gotowości są do boju, a mnostwo Ich jest.

Z Zytomirza de d 26ª Maii iest potwierdzenie; Iż Tatarowie wpadszy na Ukrainę i pobrzezie 12 Wś. wycieli i spustoszyli, nawet swich dwie wioski spalili, co Jm były do wpadnienia i uchodzenia przeszkodą, oraz raz od Moskwy byli uszkodzeni.

Z Dubli de d 28ª Maii piszą: że Gñrłności procz Tureckiey potencyi ma jeszcze i inną Koronę ofiaruiącą Jm sąs posiłki. A Woyska Austryackie mocno w tym czasie pomnażaią się w granicach Węgierskich oczekuiąc co moment marszu.

Z Wiednia upewniaią że wielkie Woyska Tureckie odebraty

odebraty Ordynans do niedukowanego Marszu przeciw Woysku Moskiewskiemu, i czynienia Operacyi Woienskich.

Z Rzymu dnia 17.^{a} Maij to tylko piszą: Że w Interessach międzý Domem Burbońskim i Stolicą Apostolską taki Sekret, Że nie o Nich nieslychać, Sanctissimus Zdrow, Wesoły, i o Kassowaniu Societatis pro Regnis Burboniiis niemyśli.

Uniwersał J.^{a} Kömne Połkownika Moskiewskiego do Wdztw Wielkopolskich.

Karol Kömne Połkownik Woysk &c.

Wszem w Obec komu Wiedziec należy, mianowicie Jednak JmćPP. Ziemianom, i Obywatelom Przeswietnych Wdztw Wielkopolskich, przy Oswiadczeniu mojego uszanowania Wiadomo czynię: Iż w niemożności Zaproszenia wszystkich Obywatelów osobnym listem do powzięcia Srodkow utrzymania powszechney tychże Przeswietnych Wdztw Spokoyności; uniżenie upraszam abyście WWmćPanowie wszyscy Ziemianie i Obywatele maiąc szczegulnie celem nietylko ucalenie Majątkow Swoich, bezpieczeństwo własnych osob, i uśmierzenie tak juz nieszczęśliwego Kraiu, Zjechali Się tu do Poznania na dzien 10 maia, a to aby te Srodki ktore wraz wszyscy do publiczney

dobra

dobra upatrzyc, jako nayskutecznicy z powszechną ka-
żdego Satysfakcyą wykonane bydź mogły. Wzywam
tedy Wmściwych Panow jako Zacnych Ziemianow abyście
Radę Swoią do oddalenia ostatniego upadku tychże Woiewodztw
Wielkopolskich wraz z Jmw Jmść Panami Senatorami
i Urzędnikami Waszemi zgodnie łączyli. który to U-
niwersał do Grodu każdego Kancellaryi Wm Cyrkularza
przyiąć i obwieścić wszystkim Ziemianom mocno
zalecam. Dat d. 28ᵃ Aprile 1770. w Poznaniu.

Von Röme Colonel.

Uniwersał z Dekretem na Dzierzanowskiego.

My: Stany, Rady Duchowne i Swieckie, &c.

Że są powszechne prawie Wielkich a uszczęśliwione
i naylepiey urządzonych królestw losy, iż wolnemi kroka-
mi do Nayważnieyszego Swego dążą Stopnia, a doszedłszy
punktu, nad który non plus ultra, fatalnym zwrotem
nagle ku Swemu Spiesżą upadkowi; z tą tylko roż-
nicą że gdy przeznaczenie do ugruntowania Państw
Wielkich, rzadkich i Sławnych wskrzesza mężow; do
wywrocenia zaś Państw tychże niezażywa tylko ludzi
podłych, i bez cnoty. A jako to przeznaczenie nie
iest rzeczą inną, tylko nieomylna w prawach Swo-
ich Nayważnieyszego Opatrzności, tak godzi się wielbić
z pokorą wszystkie Jey rozrządzenia i sposoby.

Przystoi

Przystoi znać tę nieskończoną Mądrość w wybraniu Fundatorow, przystoi przyznać Sprawiedliwość kary w zesłaniu Zburzycielow. Potrzeba aby pierwsi o-zdobieni byli przez nadzwyczayne cnoty i przymioty, dosyć jest, aby drugim popuścić cuglow własnych ich zepsutych chuci i zapalczywości. Rosła Rzplitey o-załość pod Familią Piastow i Jagiellonow, pod panowaniem Batorego Sobieskiego i dwoch Saskich Augustow. Do za-trzęsnienia tey mocy było niegdyś dosyć Zdraycow Glin-skiego, Mazeppy i Chmielnickiego. W ninieyszych Zas krytycznych okolicznościach gdzie exotycznego Nieprzy-iaciela nam cięży Szabla, Słusznie lękać się przychodzi, ieżeli dla dopełnienia kary, mimo zewsząd uciśnionego Narodu, w gniewie Niebios nie są nam zesłani J.P. Bierzyński i Dzierzanowski. Których gdy z pierwsze-mi porownywa Chciwość, porownywa Ambicya, porowny-wa i zapalczywość, dawnych z przeszłemi lękać się słusznie trzeba skutkow i okropności. Zna te dwie Osoby iuż Narod przez smutne doświadczenia, od czego gdy Spolna Sprzymierzonych Stanow Władza Uście-te powierzoney Sobie o powszechne dobro czułości wstrzy-mać chciała, i tak fatalnie szerzącemu się złemu zapobiegaiąc, Kommendy tychże Hetmanow z publiczney Skarbu podniesione i utrzymywane, pod karą Wielkiey

w Oyczyźnie

w Oyczyznie męża JW. Staniawskiego Marszałka Lubelskiego oddała Zarzeczkowskie. Nieznośna Ambicya bydź w porownaniu z innemi, uczuła chciwość przeciwne prywatnemu przez Dziersthwa Zbogacenia się Sposoby, i od tey Epoki były zawsze Szkodliwe dociąż milicyą Oyczyzny połozyte, względem Szczerności Projektu, narażając Ją na Rezolucye z czasem i okolicznościami niezgodne, a przyiaznych Dworow Radom i Ostrzezeniom przeciwne, którym pewnie i od tąd Narod Zwodzić, Jego gorliwość" ludzie będą. Od tey Epoki Szkodliwy bunt zaczęty w Woysku, Szkodliwe między Stanami, Obywatelami i do Najwyższey nawet Rady wchodzącemi Osobami dyssidencye rozrzucone nasiona. Lecz gdy męzow na Obronę własney Oyczyznie poswięconych, pilnie roztropnie i przezornie Swoiey powinności dosyć czyniących, nad przytomnego duchownego i Swieckiego Senatu Oraz złączonego Ministerium wspartych, za uzdrowieniem Zagranicznych przyiaznych Gabinetow Swiatłem idących, w Celach i determinacyach Swoich znaleziono niezachwianemi, więc do Otwartego gwałtu i odkrycia tajoney tak dawno Zdrady przystąpić potrzeba było. Zdiąd pierwszy tę Maskę JO Xiążę Kieniński, którego okręte przez część" tylko w Dekrecie Sejm. die 13. Marty

15ᵃ Martij w Oboziu naszym pod Koniecznę Spisane, u-
niwersałem na tymże dniu dla powszechnego Wiadomości Obwie-
szczenia publikowane. Nieznioszł tego wyroku choć tam
jeszcze przemilczany Xᶜ Dzierzanowski Marszałek Go-
styński, w których dział Xᶜᵃ Bierzyńskiego, własnych
niegodziwości poznaiąc portret, Sobie razem osądzonym
bydź mniemał. Z tąd mimo Skrytą osobistey anty-
patyi na wzajem między Sobą nienawiść, których pier-
wey tęczyły Alieye, Złączyły i przeznaczenia przy-
musiły Nas ferować i na niego Wyrok. który de
Verbo ad Verbum Sequitur.

Ponieważ Dekret w Rᶜᵘ niniejszym na dniu 13
Marca pod Konieczną na Xᶜᵃ Bierzyńskiego ferowany, nie
tylko praeteritorum demeritorum Jego Skarał compli-
ces, ale et in futurum którzy Się kolwiek Z nim tyczyć
miał, ipso facto Za Nieprzyiaciela ogłosił. Ponieważ
Xᶜ Dzierzanowski tytułujący Się Marszałkiem Gostyń-
skim do Zdania kommendy pod Zwierzchnością JWᶜ
Szaniawskiego Marszałka Lubelskiego przymuszony
praktyki i bunt w Woysku uczynić ważył Się, czego
dowodem Są tak własną ręką pisane i przejęte listy,
jako i Listy JW. Szaniawskiego, ponieważ bunt takow-
wy nayesszenijonalniejszą przegraney pod Dobrą Z
Moskałami był przyczyną. Ponieważ Z Xᶜ Bierzyńskim
przez

przez Zprzymierzoną Rzpltą odsądzonym Uchwale Złą-
czyć się śmiał i ważył się. Ponieważ własną roz-
myślną i tylekroć powtorzoną przysięgę łamiąc cri-
mina przeciw Generalności czyni, Tęż niegodziwemi
terminami i kalumniami czerni, czego jawnym dowo-
dem pisane do kollegow w kole naszym zasiadających
listy z odczytaniem onych: ja fideliter przez tychże po-
dług obowiązku i przysięgi in Originali kommuniko-
wane. Przeto ipso facto declarationem hostis Patriae
incurrit, przeto tegoż JP. Dzierzanowskiego jako z wie-
rzchniem z JPP. Grabowskiemi do tąd jeszcze prywatne
korrespondencye utrzymującym Złączonego, jako dzie-
dzicznie zarażonego od ogólnej ciała swego odcina,
z rady generalney wyrzuca, od Marszałkowstwa Ziemi
Gostyńskiey, quocunque Electionis titulo mogłby do niej
pretendere: Odsądza, jako krzywoprzysięzca we-
dług obowiązku w tymże Juramencie zawartego pro
Perduelli, Perpetuo Infami, communis hoste Patriae
ogłasza i deklaruje, kogo intuitu nieodwłoczney ka-
ry smierci statuendo, osobę jego pro irremedicabili
Capite podaie, ktoby go ujął i do Sądu konfede-
racyiego in Ordine Executionis stawił, takowemu
każdemu condignam Mercedem obiecuie, Dobra
Jego wszystkie in usus konfederacyi, Vel sin bonificaturae
damnificatorum

damnificatorum konfiskuie, areszt urzędzie ipso facto zakłada, pro reliquo wszystkich z nim trzymaiących się i nieodstępuiących za nieprzyiaciół Oyczyzny deklaruie, kommendy iego (ieżeliby które upornie odstąpić go niechciały) tak kommendom od Rpltey dependuiącym, jako i wszystkim gorliwym Obywatelom znosić należy, które zaś postrzegłszy się, same dobrowolnie do posłuszeństwa Rpltey przystąpiły, wydany eo nomine pardon approbuie. Działo się w Obozie naszym pod Konieczną Mia Apryla dnia 4.° R.a 1770.°

Ja więc gdy uspaniała wspólnego ratunku upadaiącey Oyczyzny gorliwość, gdy okropne ze wszech stron wnętrznego porządku zamieszania, gdy wszędzie przedaynych Dusz niewiara, gdy bliska ostatniego upadku trwoga, do uniknienia wymienionego pouszku innego nie zostawuie sposobu nad szczególne patryotycznych jednomyślności złączenie, przeto wszystkie Prowincye Województwa i Ziemie, równie iako wszczegulności wszystkich Cnotliwych i gorliwych Obywatelów ostrzegamy, zaklinamy i obligujemy, a żeby rzeczonych Wierzyńskiego i Dzierżanowskiego, za krnąbrnych i nieposłusznych Zwierzchności, Buntowników, za Oyczyzny Zdraycow i nieprzyiaciół uznawszy, z niemi trzymać się sub poena Complicitatis nieważyli się, żadnym Ich

Ordynansom

Ordynansom i Uniwersałom, (: jezeliby je jeszcze wydawać śmieli :) żadnego posłuszeństwa nieczynili, Furaże donaszali, pieniędzy żadnych niewypłacali, o Dywizyach zaś gdzie tylko się pokażą, (: jezeliby były które tak zdradzieckie, żeby ich jeszcze odstąpić niechciały :) kommendom od Generalności dependującym znać dawali, do wspólnego Ich zabierania lub zniszczenia ochoczo łączyli się, nietylko amore Patriae obliguiemy, ale razem sub rigore irremissibili poenae arbitrariae żądamy i rozkazuiemy. Gdy albowiem przyięta Generalności obowiązek wszelkiego o dobro powszechne czuwa, tedy niezawiedzie Intencyi Narodu. Niemiała ani mieć którykolwiek będzie innych Celow, jako raz solennie ad mentem Konfederacyi Barskiey pomyślizone. Względem tych z przyiaznemi traktuie Dworami, więc niezamieszka co Jey szczęśliwość przyspieszyć może. Co aby tym prędzey wszystkich doszło wiadomości, niniejszy Uniwersał po wszystkich Grodach i Parafiach nieodwłocznie publikować nakazuiemy. Dat w Obozie pod Koniecżną Mca Apryla 5. dnia R. 1770.

M. I. Krc. m. k. G. W. X. L. Sta Zotowski
(L.S.) J. Bohusz, Generalny K. Sekretarz

Dyaryusz Czynow Woiennych przez Jmci Pana Kazimierza Puławskiego Mszczka Łomżyńs. a d. 9. April. ad 29. Maij.

Dnia

Dnia 9° Aprilis dowiedziawszy się JmP. Marszał-
ek przez Szpiegow o Zbliżającym się nieprzyiacielu,
wysłał dotarczky 100 koni pod kommendą JW^o Kir-
kora Rgmtrza Mścisławskiego, ktory żwawo i mężnie
ztarłszy się pod Bieczem z nieprzyiacielską Awangardą
położywszy przeszło 50 Moskiewskiego Trupa, i jedne-
go Officera, Swoich utraciwszy 8, dla Zbliżającey się
Piechoty i Armat nieprzyiacielskich, reyterował się do
Sztabu w Gorlicach stoiącego. JmP. Marszałek lu-
dzi zaraz wyciągnął z Miasta w pole, czekając nie-
przyiaciela w należytey gotowości, lecz ten dla uczynio-
nego Rabunku w Bieczu i złupienia Kościołow, tego dnia
na oczekiwanie niepospieszył. JmP. Marszałek po
uczynioney Radzie Woyskowey, zostawiwszy dla uważa-
nia obrotow nieprzyiacielskich w 40 koni JW^o Porucz-
nika Grabskiego, sam dla wypocznienia ludziom udał
się do Szl, do Wsi pod Granicą będącey. Nieprzyiaciel
z Biecza na zajutrz to iest dnia 10° po południu
do Gorlic nadciągnął, ktory przez JW^o Porucznika Grab-
skiego ustawicznie fatygowany, obrocił swoy marsz
do Zmigroda w bliskości Konieczny, gdzie Obóz JW^o
Miączyńskiego Marszałka Bełzkiego był lokowany, za-
czym JmP. Marszałek Łomżyński wziąwszy Szta-
bow Swoich, Chorągiew JW^o Sławoszewskiego Rgmtarza

Ziemi.

Ziemi Przemyslkiey, i Dywizyą JW.da Kirkora Regimentarza Mscisławskiego, na Sukkurs pod koniecznie pospieszył, gdzie dnia 12.o nieprzyiaciela już natarczywie nacieraiącego, mężnie wstrzymał, piechoty Jego jako i konnych 300 na placu położywszy, a 211 wziąwszy w niewolę do Rzyszkrady a dalszy ucieczki przymusił, lecz i w tey przez JW.da Gralskiego Porucznika aż do samego Rzeszowa nieprzyiaciel mieszladowanym zostawał. JmP. Marszałek potey akcyi z koniecznie do Jzb Kolkacyi Swoiey w całości ludzi swoich powrócił, i onym przez Swięta Wielkanocne spoczął, po których we środę to iest 18.o Aprilis marsz swoy z kawaleryą do Nowego Sądcza uczynił, gdzie d. 20. od JmP.da Marszałka Oświecimskiego na obiedzie traktowany, po tym do Obozu swego o pół czwierci mili od Sądcza będącego pospieszył, odprowadzony do niego przez JmP.da Marszałka Oświecimskiego, i Majora Łaszkowskiego z kilko Officerami. Dnia 24.o Aprilis gdy dano znać, że Dywizye: Sołtyńska i JmP.da Walewskiego Konsyliarza Wudtiwa Sieradzkiego pod Czorsztynem z Drewiczem potykaty się, wyszedł już z miejsca na Sukkurs onymże, ale tamże zastanowił się gdy odebrał Rapport iż rzeczone Dywizye za Granicę reyterowały się, a Drewicz też się cofnął ku Nowemu Targu, gdzie pokrzepiwszy, a z za Granicy Krzyżyńskiego pisz dekretowanego wyprowadziwszy, z onymże

Ordynacie do Kralowa udał się. W tym JmP. Marszałek d. 9a Maij dowiedziawszy się o Intencyi Istczanina Maj-ora, Kommendanta Woyska Moskiewskiego w Rzeszowie chcącego niespodziewanie uderzyć na siebie, wydał Ordynans swoiey Infanteryi do ruszenia, i złączywszy się z Jchm Pana-mi Oświęcimskim i Warszawskim Marszałkami wymasze-rował spiesznie ku niemu, jakoż d. 13a zszedłszy się z nieprzyjacielem pod Demborzynem we wsi o pół mile od Pilzna leżącey, we 100 koni Hussarow Sam JmP. Mar-szałek ku awangardzie nieprzyjacielskiey z 300 koni złożoney dotarł, za nim nasz ochoczie nieprzyjaciela mocno raził i wstrzymywał poty, poki tak z naszey stro-ny jako i nieprzyjacielskiey nienadeszła Regularna Jaz-da i Infanterya z Armatami. W ten czas dopiero złoczona była formalna Batalia, w tey nieprzyjaciela padło trupem 300, rannych w niewolę dostało się naszym 56, z naszey Strony zabitych, i w niewolę nieprzy-jacielską wpadłych utraciliśmy 110. W tey akcyi JmP. Marszałek Warszawski mocno dystyngował się, bo Sam z nieprzyjacielem blisko godziny ucierając się gdy koń pod nim był zabity, a Sam osmnaście raz okryty zostawszy dostał się nieprzyjacielowi w niewolę. Wzięto JmP. Marszałek rejterował się z placu z Armatą i Infanteryą a Nieprzyjacielowi naiwięcey

przez pół

przez pół mili odstrzeliwał się, i gdy tamże przypadkiem pod jedną Armatą koło złamało się, oną zagwoździwszy porzucił, a nieprzyjaciel też daley nacierać przestał. Ta Batalia od 7mey z rana aż do 2giey z południa trwała. Tandem gdy JmćPan Marszałek był wokowany do Jmćności, Dywizyą swoią Obozem pod wsią Izbami ulokował, a przed samym wyjazdem odebrał List de 19a Maij od Jeleżanina Majora w ten sens pisany: Iż drugi raz nieszczęśliwie z tak zacnym i godnym Kawalerem potykał się, oraz zgłasza się od Officerów w niewolą wziętych, aby raczył onych suplementować. Na którą odezwę i JmćPan Marszałek grzecznie odpisawszy i kilka set Czerw. Złł. temuż posłańcowi oddawszy dla więzionych Konfederatów w niewoli będących, do Rzeszowa do Jmćności odjechał, od którey z zupełną czcią przyjęty. Dnia 23o Maja, przybyła do Obozu Dywizya JW Dzierżanowskiego Marszałka Gostyńskiego. Dnia 25o z tymże Obozem złączyły się Dywizye Warszawska i Sochaczewska. Dnia 27o po odebranych od Generalności dyspozycyach, przybył z Rzeszowa do Obozu JmćPan Marszałek, gdzie od szpiegów patrzaiących z Krakowa zastał wiadomość iż Bierzyński z swoimi Spólnikami w ścisłym od Moskwy Areszcie

Zostaie

Zostaie. Dnia 28.° toż Samo potwierdzenie z listow pisanych odebrał, gdzie dołożono i to było, iż z Regimentu niegdyś Mirowskiego 140 koni w Rycztwie Zatorskim na Exekucyi będących Jmc Zaręba Regimentarz Wodziwa Sieradzkiego Zapewne Zabrał. Dnia 29.° Jmc Marszałek w Obozie Stanąć i przygotowania wszelkie na przyięcie nieprzyiaciela czynić rozkazał.

Z Warszawy d 14.a Junij.

Dnia Zaonegdayszego przywieziono tu kilka wozow samey Barwy z pobitych moskalow, i 80 chorych Rannych, z ktorego Praktu? niemasz pewności.

Mocno tu gtrzą że Wielkopolskiey obywatele Zabieraią się na pospolite Ruszenie z przyczyny uciążliwey kommendy Półkownika Moskiewskiego Romme, ktory, prócz nałożonych nad Zamiar kontrybucyi i codziennych prawie Rabunkow, Szlachtę łapa Więzi, i do niesłychanych przymusza Juramentow, aby swoich łapali, i pod Jego oddawali kommendę. Skrzeszone Pospolite Ruszenie ma formować Obóz pod Strzemeszną.

Ze Lwowa de d 6.a Juny piszą: Że Jmc Pressemberg Marszałek konfederacyi Ziemi Warszawskiey, w tych dniach z innemi Aresztantami ma bydź ze Lwowa ku Kijowu poprowadzony. Od wszystkich tu prawie zgromadzonych Urzędnikow, i Rożnych ludzi nawiedzany,

a od niektorych

S.

346. a od niektorych pytany: Czyli się też od Cesarza spodziewa Pomyślności jakowey pomocy? Odpowiedział: Że niewątpliwie na niey ufundowana iest Pomyślność. I chociaż dla pewnych przyczyn spóźnił Cesarz takowe wsparcie, jednak w krótkim czasie przyobiecuie wydać swoie oświadczenie. Z tegoż Lwowa jeszcze donoszą że Garnizon przedtym tamteczny Regimentu Buławy W. Korony pieszego, stojący do tąd w Złoczowie, odebrał od Kommissyi Woyskowey ostatni Ordynans, aby do Kamieńca Podolskiego niezwłocznie maszerował.

Z Zamościa de 8va Junij piszą: Iż Woysko Moskiewskie po części weszło na Wołoszczyznę z pod kommendy Feldmarszałka Romanzow, sam Feldmarszałek ma się pewno teraz znaydować w Chocimiu, kommenda zaś Łapina wszystka w Polszcze na pograniczu. Liczba znaczna Woyska Tureckiego, ma się już znaydować na tey stronie Dunaju, co zaś Tatarow to niedomiernie dosyć koło Dniestru znayduie się, i ci często wpadaią w granice Polskie, a gdzie mogą załowczyć ludzi i chudoby, to zabieraią. Chłopi na Ukrainie po rożnych mieyscach buntuią się. W tey tu stronie okolicznie musztrale snuią się, zapobiegaiąc zbieraniu się konfederatow.

Z Kamieńca de 2da Junij piszą: Graff Feldmarszałek Romanzow z Armią swoią przeprawił się przez

Dniestr

i Za Chocimiem Obozem Stanoł, po przeprawieniu Się Jego wiele na tey Stronie pokazało Się Dezertorow, do ktorych łapania przysłana iest Kommenda, ale i Z tey w kilku dniach wielu iuż wzieło. Ludzie takze Z Wołynia i Podola Z Furazami przez Mosklewę pod Chocim pędzeni, porzucaiąc bydło Swoie Sami uciekaią, Z boiazni aby na pierwszy ogień Turkom niebyli wystawieni. Opowiadaią że codziennie Strzelania Słychać głębiey na Wołoszczyznie, Z czymby owanszarem niewiedzą. Jednak niemało rannych Moskalow transportuią na tę Stronę do Lazaretu. W Chocimiu Gnrał Hlebow na mieysce Brygadyera Weysmana odebrał kommendę, Garnizon cały odmieniono, i ten tylko Z Jnwalidow, i niezdatnych do Marszu Zostawiono.

Z Międzyboza ku Podolu donoszą: Że tam Gnrał Woysk Rossyskich Van Essen wydał Uniwersał do Obywatelow Wdztw Kijowskiego, Ruskiego, Wołynskiego, Podolskiego, Bełzkiego, Bracławskiego i Czerniechowskiego d. 9° Maij, oswiadczaiąc w nim Protekcyą Imperatorowy Rossyskiey dla wszystkich tych, ktorzy niedadzą Się nakłaniać do Konfederacyi: Owszem Animuie aby maiąc wiadomość o ludziach w tym podeyrzanych, jako też o Samych Konfederatach, dawali Znać do Międzyboza do Kommendy Jego, ktora takich Scigać i Znosić nieomieszka. Deklaracyie

takze

takze że ktokolwiek Dezertora Rossyyskiego złapie i do kommendy przyprowadzi lub o nim da znać, to za każdego po Rublow 5 zapłaty odbierze.

Z Winnicy de 8 8va Junij donoszą: że Haydamakow prócz zabitych na placu, przyprowadzoni do Kodni 800. Pych kommenda JMći Pana Stępkowskiego attakuiące Ukrainę ze swoich ludzi to komputowych to rożnych nadwornych około 300. Złapano na Podolu we wsi Pohoryły Apostatę ten do buntow Chłopskich przyznał się, i miał Regestr 3 tysięcy Chłopow Jemu podpisanych. Rekrutow z Nowo Serbij na Ukrainę przyprowadzono 1000. z ktorych 500 poszło za Dniestr, a 500 zostało się w Pohoryły, lecz już i ci mocno zaczeli chorować. Gdy Tatarzy niedawno wpadli w polskie granice i Jampol z kilką wsiami zrabowali oraz ludzi zabrali, dostało się tamże to nieszczęście i Duriom, z ktorych 300 Tatarzy z sobą poprowadzili ku Benderowi.

Od granic Węgierskich donoszą: że za wyjustyfikowaniem się należytym JMći Pana Dzierzanowskiego, Dekret przed niedawno na niego ferowany, skassowany został, przeto teraz tenże JP Dzierzanowski przy Generalności znayduie się. Z tamtąd oraz za Rzesz niemiecką twierdzą: że w krotce Cesarz i Dom Burboński, publicznemi deklaracyami ogłoszą swoie zamysły,

favore

favore Interessow Polskich.

Listy Berlińskie donoszą: Że Traktat handlu i Przyjaźni między Portą i Krolem Pruskim, d 15. April expirował, ktorym Krol Pruski obowiązał się być; Zadnych Posiłkow przeciw Porcie nikomu nieдawać. Zaczym jak teraz Krol Pruski postąpi Sobie, Czas pokaże.

Listy Cudzoziemskie potwierdzaią odkrytą konspiracyą w Krolestwie Węgierskim przez Schyzmatykow i Dyssydentow ułożoną. Ktorą gdy pewny człowiek do Wiednia przybyły, to przez Memoryał to potym ustnie JXcu Kaunitz naypierwszemu Ministrowi Cesarskiemu odkrył, Ten zaraz donosiciela w areszcie przytrzymać kazawszy, doniosł o tym Cesarzowy Krolowy Węgierskiey, a z tey rozkazu niezwłocznie rozesłani Kuryerowie za Cesarzem aby jak nayśpiesznicy do Wiednia powracał, jakoż niebawiąc powrociwszy, i dyspozycye do Sekwestracyi Buntownikow poczyniwszy, Onych pobrano. Herszłow Smiercią ukarano, Dobra Ich i Wielu innych Konfiskowano, Broń i Ammunicye przygotowane zabrano, Woyska w Krolestwie Węgierskim pomnożyć, oraz czulszą Ostrożność po wszystkich Państwach Cesarskich na Schyzmatykow i Dyssydentow mieć nakazano, a donosiciela znacznie Udarowano.

Z Warszawy.

Z Warszawy d. 21. Junij.

Kommissya Woyskowa Koronna, na odebrany Ordynans od Jmłości Sub d. 15.a Maij przykazuiący, ażeby w 5 tygodniach od tey daty, w osobach swoich z Kan:cellaryą i Protokułami u Jmłości stawała, po kilku złożonych Sessyach dała rezolucyą, iż chętnie do Jmłości przybędzie, tyle tylko dla bezpieczeństwa w podroży osob swoich, konwoy być przysłany. Podobnyż Uniwersał gdy Kommissya Skarbowa pod tęż datę od Jmłości odebrała, podobneż co i Kom:missya Woyskowa oświadczenie uczyniła.

Nadzieia przyszłego Seymu tu zgasła, i chyba przyszła Zima co nam pokaże, a Woyna między Mo:skwą, a Portą, losem Polski kierować będzie. Do tego czasu 10: tylko JchmŚćow Senatorow na List Cyrkularny Krolowi JMci odpisało, za poprzedzaiącym naypierwszym Respensem JmŚćia Kasztelana Łęczyckie:go, do ktorego zdania per copias wiadomego, inni swoie stosowali. Twierdzą też że wspomnio:ny List Cyrkularny, niebył expedyowany do Xcia Im:ci Łubieńskiego Xiędza Gnieznieńskiego, do Ogińskiego Het:mana W. W. X. Lit. i Szydłowskiego Kasztelana Mazowieckiego, jako ostatnim Prakwatowym Seymem do Senatu wsadzonych.

Wzięty.

Wzięty od Moskwy w Areszt JP. Karczewski Podkomorzy Czerski i w nim przez dwa tygodnie trzymany, za interessowaniem się tuteyszych Panow, uwolniony został.

Od dni kilku, wieść się tu rozchodzi, jakoby między Dworem Wiedeńskim i Portą Ottomańską Traktat jest ponowiony, i przyiaźń między niemi zawarta została.

Z Poznania de d. 19.a currenr jest niewmyślna Wiadomość, że JP. Morawski Sławny Kawaler i Połkownik Konfederacki z aresztu i niewoli moskiewskiey przez kratę wieczką salwował się.

Z Krakowa piszą: Że po wyiściu z tamtąd Połkownika Drewicza, ktory z Grabowskiem, udał się ku Warszawie, liczna partya Konfederackie pokazywać się tam zaczęły.

Z Kamieńca de d. 17.a Junij odbieramy wiadomości. 1.o Że w krotce pod Benderem między Turkami a Moskwą formalney spodziewaią się batalij. 2.o Od powracaiących z za Dniestru podwodnikow jest upewnienie że znaczna między przedniemi Strażami obuyga Woysk była potyczka, w ktorey prócz znaczney części ubitey Moskwy, chłopow naszych od podwod do Woyska Moskiewskiego wziętych, 1500:

Zginęło.

zginęło. 3° Graff Feldmarszałek Romanzow dnia Onegdayszego ruszył z Armią Swoią z pod Chocimia, od którego mil 9 Stanowszy Obozem, wysłał Sztaffetę do Peterburga donosząc; iż dla Zaraźliwego tamto Jass powietrza za Prut z Armią poyść niemoże, i poty tam nieresty, poki rezolucyi nato nieodbierze, ale niebawiąc odebrał dwoch jeden po drugim kuryerow, nie z Moskwy ale od Grafa Sztoffela że mocno oblężony przez często od Turkow ataki pilnego potrzebuie Sukkursu, przeto Feldmarszałek na wsparcie tamtych z Armią Swoią musiał pomaszerować za Prut. 4° Od przyieżdżaiących tu Moskiewskich Officerow mamy; że Wielkie mnóstwo Woyska Tureckiego po tey Stronie Dunaju znayduie się. 5° Feldmarszałek Romanzow doniósł JPanu Witte kommendantowi kamienieckiemu iż odebrał z Moskwy wiadomość o Smierci JPana Krasińskiego Starosty Dolinskiego, w czym jednak konfirmacyi oczekiwać będzie.

Z Kurlandyi donoszą: Iż tam wielkie jest zamieszanie, i Xiąż Bironowi młodemu Szlachta posłuszeństwo wypowiedziała przez poczynione publiczne manifesta, przeto ten juz się miał, czy ma do Inflant salwować, poki od Imperatorowy Moskiewskiey Spodziewanego nieodbierze Sukkursu.

Z Drezna

Z Drezna Za Rzecz pewną udaią: Że Dwor Wersalski pisał do Elektora JMci Saskiego; iż przeswiadczonym będąc o przekupienie i Zdradzictwie Ministra Saskiego Sakiena, Żąda aby tenże i od Dworu Elektorskiego i od ministerium oddalonym Został.

Z Rzymu de d 26.ta Maij piszą: Że Flotta Moskiewska krążąc po Morzu Srodziemnym, Stanęła w bliskosci Cefalonij, do ktorey Z Wysp Weneckich, w barkach na to dawniey przygotowanych 16m Grekow przypłynęło: i Z tą Flottą uderzyli na Patrass miasto Tureckie gdzie Grekow obywatelow Patrassu Zbuntowali, Baszę w Miescie będącego Zabili, dla czego Turcy obroną Się do Fortecy rezerowali Się, i w tey poty Się mężnie bronili, poki na Ich pomoc Znaczne Woysko Tureckie nienadciągneło, Z ktorym Złączywszy Się Praesidium Patrassu, uderzyli na Moskwę i Zbuntowanych Grekow, Grekow w pień wycieli, Moskwy niemało ubili, Reszta uciekła na okręty, z ktorych dwa od Armat Fortecznych Zatopione. Salwowała Się, Żony nieszczęsliwych Grekow po 2 Szkudy Zaprzedali, a dzieci Ich na Mahometow obrzezali, i na tym tragicznym Evencie Interes Greki i Moskwy w Patrassie Zakończony. Ta Nowina Z wszystkiemi okolicznosciami i pewnoscią przez Pocztę przyszła.

Z Warszawy.

Z Warszawy d 28.º Junij.

W przeszłym tygodniu Ministrowie Narodowi mieli u Kro-
la Jmci Konferencye z okoliczności Responsow na list Cyrku-
larny J.o K. Mci, z ktorych patet Conclusum iż w tym Roku
Seym Ordynaryjny przypadaiący złożonym bydź niemoże,
tudy do uwzgodzenia teraźnieyszych rozruchow żadnych
niewynaleziono srodkow

W przeszły Poniedziałek Krol Jmść, gdy w Pałacyku Pana
Miecznika Koron. na Pradze jadł Obiad, Trefantkiem człowiek
w oczach Jego od wystrzelonej kuli niewidzie z tąd został
zabity. w kilka godzin potym ustrzelał strzelec i ucho
kobiecie odstrzelił. A gdy z Targowka wieczorem Krol powra-
cał, Hussar z szeregu za Kareta jadącego wypadszy, offi-
cera Moszczewskiego tamże na Pradze, tak pałaszem ciął
w głowę, że na mieysce został.

W przeszłą niedziele, to iest w sam dzień S.^o Jana Chrzci-
ciela nowy Zbor alias Loża Frammasonow o godzinie 9 wie-
czorney (: przez J.W. P.^a Stolnika Koron. wybudowana :) na Przed-
mieściu Wielinie Otworzona, przy licznym tychże Frammas-
sonow Kongressie, bo samych Karet więcey sta znaydowa-
ło się. Tey Loży Fasyata była illuminowana z następu-
iącą Inskrypcyą. Virtuti, Sapientiae, Silentio, Sanc-
ficatum.

W przeszły Poniedziałek Jmć P. Weymar Minister

teraźnieyszy

terazniey∫zy Rossyyski przysłał dwoch Officerow do Ziemstwa dowiaduiąc się: ieżeli na Żądanie Jego Urzędnicy Ziemi Warszawskiey iuż ułożyli Taxsse do wybierania Prowiantow i Furażow dla Woyska Moskiewskiego, podług Projektu od tegoż Ministra w przeszły piątek in Scripto podanego. w tym Projekcie Intytulacya była: J.OO. J.WW. WW. Miści Panowie i Kraia. &c: Na ktory tytuł Zapatruiąc się niektorzy Urzędnicy tejże Ziemi, animowali innych do wypełnienia tego Żądania, mowiąc: lepiey ułożmy Taxsse poki nas pieknie proszą. Tym końcem rzeczeni Urzędnicy iuż dwie Sessye mieli, ale ktorzy są wyznaczeni Kommissarze, i iakowa za Furaże Solucya wyznaczona, jeszcze niewiadomo.

Przyprowadzony tu iest temi dniami na Pragę JP Biernacki Rotmistrz i innych 17 Konfederatow, przy ktorym że Kozacy 1000 # wzieli a do Kommendy nieoddali, mocno ukarani zostali.

W przeszłym tygodniu Konfederaci przybyli pod Putawy, ktorzy płynącym przeciw sobie Moskalom przeprawy bronili, ale gdy z Promu z Armat bić zaczęto, Konfederaci pierzchać poczęli, co widząc Kozacy, niezczekaiąc przybicia do lądu, wpław za Konfederatami poszli, u ten czas Rotmistrz Stawski od Kozakow obtoczony i wzięty, a z obydwoch Stron po kilkunastu zginęło.

Z Poznania

Z Poznania, odbieramy pewne potwierdzenie: że JP. Morawski Półkownik Konfederacyi Wielkopolskiey uszedł z tamtąd z niewoli moskiewskiey przez kloakę do kanału, a tym do rzeki Warty u którey brzegu już zastał chłopca swego z czółnem na niego czekającego, a przepłynowszy rzekę zastał na drugiey stronie czekających na niego kilkunastu konfederatów, z któremi uchodząc kilku żołnierzy moskiewskich znios i z sobą zabrał.

Obywatele Wielkopolscy w swoich zamysłach pospolitego ruszenia uśmierzyli się, gdy przyszedł z Warszawy od JmPa Weymara Ordynans zakazujący JPanu Kome Półkownikowi aby żadnych kontrybucyi tam nie wybierał. Do którego uśmierzenia i Listy do niektorych Obywatelów Wielkopolskich pisane, dopomogły.

W Sieradzkim i Sandomirskim liczne pokazuią się kommendy konfederackie, na które się wybraiają Półkownicy Moskiewscy Drewicz i Kome. Teraz Drewicz ma się znaydować u Szydłowca, i daley pomyka się ku Krakowie konwojując Grabowskich z Węgier wziętych, których tu codziennie spodziewaią się.

Excerpt Listu z Zamoscia d 22. Junij.

W przeszłym tygodniu pokazało się konfederatów 300 koni w kommendzie JPana Karczewskiego koło Biłgoraja, o których w krasnym stawie stojący kapitan dowiedziawszy się, ruszył

ruszył w 60 koni przeciwko niemu, ale we wsi Soli powziowszy wiadomość iż zapewne w takiey liczbie konfederaci znayduią się, bez zaczepki onych cofnoł się nazad do Krasnego Stawu. W Kubiesżowie zaś stoiący Porucznik dwiesie ludzi w kommendzie maiący pod Frankpolem mila od Biłgoraia attakował tychże konfederatow, ktorzy całą kommendę Jego jednych wybiwszy, drugich w niewolą wziowszy zniesli, że tylko sześć koni ranny Porucznik z sztandarem odebranym w kryzie umknoł do Krasnego Stawu ktorego na moie oczy tamże widziałem w przeszły poniedziałek jadąc z Lublina, po tey wygraney konfederaci poszli za San przeprawiwszy się w przeszłą Sobotę pod Krzeszowem, Moskwy znowu z rożnych Mieysc zebrawszy się 300 koni poszli za niemi w tymże mieyscu przeprawiwszy się w Niedzielę wieczorem, za ktoremi i więcey Moskwy ciągnie, co się tam stanie czas uwiadomi. Z Ukrainy do X Pra Assentis do mnie piszą że już i druga Armia Woyska moskiewskiego przeprawiła się na Wołoszczyznę z Intencyą attakowania Bendere. koło zaś Balty czyli Zaliowego Jeziora, a bliżey Krute Miasteczka tak zwanego stad jeden Major w 5 m koźakow nowo zaciężnych, dla bezpieczenia Wołochow i Grekow

z Żonami

 Z Żonami i dziecmi na 8[m] Wozow tam schronionych, o czym dowiedziawszy się Tatarowie wpadli w granice Polskie, tychże kozakow Mościewskich i Wołochow z Greckami jednych pozabijali, drugich w Jassyr pobrali, a Major przecie w kilkadziesiąt koni uciekł daley w Polskę. Piszą też do Nas że Cesarz Chrześciański był w Preszowie przeciw ktoremu 400 Konfederatow wyieżdzało, Dawał Audyencyą Marszałkom, chwalił Ich postępowanie w kraju Jego i o Swoiey Stateczney upewnił Ich Protekcyi. Za Rzecz też u Nas pewną twierdzą: że pod Stambułem 10[m] Woyska z okrętow wysiadło dla Podczaszego Litewskiego, tylko niewiadomo jakiby Woysko. W Ukrainie haydamacy co raz większe exorbitancye robią i tych przybywa więcey. Powietrze szerzy się, już jest blisko Winnicy nieodmiennie. &c.

Z Gdańska de d. 5.ª i 15.ª Junij piszą: że Woyska Pruskie w krotce do Prus Polskich, Kujaw i Wielkiey Polski mają przybyć. Krol Pruski wszystkim Sztabs Officerom zalecił aby każdy Regiment do 4[m] ludzi był pomnożony. Te Regimenta mają bydź i pod pretextem Werbunkow wysłane, i dla protegowania ludzi ktorzy z Polski wynosić się będą. Lecz inni obawiają się, aby Ich przybycie co niepomyślnego dla Polski nie przyniosło.

Z Florencyi

Z Florencyi de d. 4a. Junij pisza: iż w Portugallij dawniyssza konspiracya przeciw Krolowi Portugalskiemu uczyniona, odkryta Się, jako z Radnych Panow namowy bydź miała, przeto dla ukarania tychże, obwieszczono i przykazano Miastu, aby za pierwszym z Armaty wystrzeleniem, Mieszkańcy w Zamkniçciach okien i drzwi domow swoich co do naymnieyszego człeka znaydowali Się, i aby nikt ani z domu wychodzić ani oknem patrzyć nieważył Się, za drugim dopiero wystrzeleniem, wolne będzie każdemu z domu wyiść. Jakoż tak Się stało gdy tragiczną potym Scenę w dwunastu Radnych Panach powieszonych obaczyli. Przeto dawniey włożona na Jezuitow Inwectywa, jakoby z Ich namowy, ow zdrayca chciał krola zabić, pokazała Się falszywą, i tylko przez złość Heretykow i Libertynow na nich zmyślona.

Excerpt Listu z Podola d. 17a. Junij.

Woyska Moskiewskie kommendy Gnała Panina poślkowne krajem Polskim przez Podole ciągną, i przeprawiać Się będą pod Chocimem. Wszystek Trakt ku Kilij i Benderowi Bateryami, szańcami, Armatami, i wielką Ammunicyą sprzęty opatrzyli, ktorych procz Tatarow wynosi liczba wszystkiego Woyska 300tys, Słobody Moskiewskie Tatarowie spalili, sobow z dobytkami,

Żonami

Żonami i dziećmi zagarnęli, a Starych ludzi obojey płci wycięli. Moskale Magazyn z Zaleszczyk transportuią nad Prut. Z Jass którzy byli zdrowi uszli się do Woyska Moskiewskiego. Bender głębokiemi fossami, wysokiemi Wałami tak że nie Miasta nie widać Turcy wzmocnili, Garnizon z 30 [tys.] wybranych Janczarow złożony, tam wprowadzili. Twierdzą i to że bardzo wiele Francuzow w Tureckim Stroju między Turkami znayduie się Inżenierow i doświadczonych Puszkarzow, nawet Officierow między Jazdą i Piechotą Woyska Tureckiego. Pewny Ziemianin Podolski odebrał przez umyślnego wiadomość że w Jaryszowie pod Mohylowem z tey Strony wielkie rozszerza się powietrze z przyczyny iż od Markietana Moskiewskiego Żyd z Jaryszewa połupił rożne Rzeczy, przeto i Żyd ten, i Chrześcianin Woźnica Jego razem pomarli, a znaki powietrza na nich pokazali się, w całym więc Podolu od Mohylowa i Jaryszewa strzegą się. W Kamieńcu Regimentu Pieszego Budawy W. Korony codziennie spodziewaią się. Xiążę Brunświcki do Woyska Rossyiskiego qua Voluntariusz na Wołoszczyznę jadący w przeszłą Sobotę nocował w Jarnopolu.

Z Liworny d. 23.ª Maij piszą że wszystkie wiadomości z Greciy o awantażach Moskiewskich pisane,

Są bardzo

Są bardzo niepewne, ponieważ w których kolwiek Fortecach Turcy przez Moskwę attakowani byli, wszędzie z mocą i żwawością bronili się, a pod Fortecą Modon nietylko Greey wyginęli, ale ledwie że 300 Moskwy do żywych do okrętow salwowało się.

Z Neapolu d. 15ᵗᵒ Maij głoszą: że trzy listy drukowane o Wiktoryach Moskiewskich w Grecyi są pełne fałszu i Exageracyi, a umyślnie publikowane dla omamienia drugich Narodow. Jakoż odbieramy z Tryestu toż samo potwierdzenie.

Z Wenecyi de d. 26ᵃ Maij Listy partykularne donoszą: że Senat Wenecki mocno żałuie, iż pozwolił Flocie Moskiewskiey wyyścia na Morze Śródziemne, ponieważ kilka Grekow zbuntowanych z Insuł Weneckich poszło do Okrętow Moskiewskich, dla tey więc przyczyny 18 Okrętow Weneckich nachyiąc w tą i Fregaty wyszło na Morze dla zabieżenia dalszym buntom.

List Cesarzowy krolowy Węgierskiey do krola Jmci o zaślubinach Corki swoiey.

Nos Maria Theressia, DEI gratia Romanorum Imperatrix Vidua, Regina Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ et Slavoniæ, Archidux Austriæ, Dux Burgundiæ, Magna Princeps Transylvaniæ,

Dux

u.

Dux Mediolani, Mantuæ, Parmæ, Comes Haub=burgi, Flandriæ, Tyrolis &c: Lotharingiæ et Barri Dux, Magna Dux Hetruriæ. &c:

Serenissimo ac Potentissimo Principi, Domino Stanislao Augusto, Poloniæ Regi, Magno Duci Lithvaniæ Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, Czerniechoviæq; Amico, Consanguineo, et Fratri nostro Charissimo, Salutem cum omnis boni incremento.

Serenissime ac Potentissime Princeps, Amice, Consanguinee, et Frater Charissime.

Quod nobis Domuiq; Nostræ exoptati audit, Majestati quoq; Vestræ pro amicitiæ nostræ ratione acceptum esse nullatenus dubitamus, eamq; ob rem, Eandem de peracta per Mandatarium hesterno die in Aula Nostra Celebratione Connubij Serenissimæ Regiæ Principis Archiducis Mariæ Antoniæ, dilectissimæ Filiæ nostræ, cum Serenissimo Regio Principe Ludovico Augusto Delphino Franciæ, certiorem reddimus. Ut Majestas Vestra novos Conjuges suæ commendatos Amicitiæ velit etiam atq; etiam habere, desideramus. Et Deum O. M. precamur ut Eandem nova semper augeat prosperitatis accessione.

Datum

Datum in Civitate Nostra Vienna d. 20a Aprilis 1770. Regnorum Nostrorum 30.

Majestatis Vestræ

Bona Soror, Consanguinea et Vicina

Maria Theresia.

Kaunitz Rittberg

Henricus Gabriel a Collembach.

List Króla Francuzkiego do Króla JMci Polskieg o Ślubie Delfina JMci.

Trés haut, trés Excellent, et tres Puissant Prince Notre Cher et trés aimé Bon Frere. Nous faisons part à Votre Majesté du Mariage de notre tres cher et trés aimé petit Fils le Dauphin avec l'Archiduchesse Marie Antoinette, Fille de L'Imperatrice Reine d'Hongrie et de Bohême, qui a été celebré aujourd'hui dans notre Chapelle Royale de Versaille. Nous nous flattons que Votre Majesté prendra quelque part a la joie que nous ressentons de cet heureux évenement, et Elle ne doit pas douter de la Constance des Sentiments, dont nous Lui renouvellons avec plaisir les assurances. Sur ce nous prions Dieu, qui Vous ait trés haut, tres Excellent, et tres puissant Prince, notre trés

Cher

Cher et trés aimé bon Frere en Sa Sainte et digne garde. Ecrit a Versaille le 16 May 1770.

Votre Bon Frere
LOUIS.
Le Duc de Choiseul.

Au trés Haut trés Excellent, et tres Puissant Prince, Notre tres cher, et trés aimé Bon Frere le Roy de Pologne.

List Imc. X.[a] Mazowieckiego do Krola Jmci

Nayiasnieyszy Krolu
Panie moy miłosciwy.

Wybacz mi Nayiasnieyszy Panie, że Cię literą moią Tobie wiem że niemiłą zatrudnić umyśliłem. Gdy bowiem zgoła wszystko Duchowieństwo milczy, widzy-gaiąc się niesłychaney Tyrannij Nieprzyiaciela Wia-ry S.; gdy cały Narod prawie zniewięściały na krzyw-dy Boskie przez szpary patrzy; więc ja ktory w Imię Boskie podniosłem rękę moią przy wszechmo-cney Ręce Boskiey, śmiem Ci przed oczy wszystkie krzywdy Boskie przełożyć, abyś w czasie przyszłym a nam swobodnym, niemowił; iż niewiedziałem. Ktore są takowe: Swiątnice Boże gwałt cierpią, Bog sam w Nayświętszym Sakramencie utaiony wzgar-dę ponosi, z kielichow poświęconych zdrowia wypijali,

na Patenach

na Patenach mięso krajali, Ornatami konie przykrywali, Wota z Ołtarzow obdzierali, Namiestnikow Bożych policzkowali i aż na Smierć bili, na Szpiegi onych wysyłali, Samom poprzysiężoną Bogu czystość przez gwałty uczynione łamali. Niewyrażam miejsc tych gdzie się to praktykowało, aby Nieprzyiaciel przez Zemstę onych niepalił, ale W. K. Mość przez Sprawiedliwość dochodzić tego powinieneś. Nieprzestaie jeszcze Zuchwałość i Rozwiozłość Moskiewska Na tym, lecz gwałty nietylko mężatkom, ale też roletnim i w 11 roku panienkom wyrządzaią, gdzie oczyma memi ich trupy widziałem Maszeruiąc za Nieprzyiacielem. Słowem mowiąc: już po bestyalsku postępuią sobie. Ktoż to czyni Nayiaśnieyszy Krolu? oto to Woysko ktore Cię na Tronie utrzymało, oto to Woysko ktore pod Władzą Twoią zostaie. Aczyliż się Spodziewał Naywyższy Sędzia z Ciebie tey Nadgrody? a Narod Wolny i Oyczyzna Cała tey niewdzięczności? Już nikt choć Spokoynie w domu siedzący niejest bezpieczny, już niesłychane w Oyczyznie Naszey praktykuią się za Twego panowania Nieszczęśliwości. Co doniozszy W. K. Mci z Miłości Boga i z obowiązku urzędu mego, jestem

Nayiaśnieyszey W. K. Mci Pa Mo Miło

naynizszym

naynizszym podnożkiem.

Datt: w Obozie Zbawiennym do którego Zapraszam d. 9a Marty 1770. Władysław Marzewski
Mrszałek Konfed: Ziemi Dobrzy:

Manifest z Recessem Xcia Sułkowskiego Wdy Gnieznyo.

Actum in Castro Wschowensi Sabbatho post Dnicam Misericordiae (: scilicet d. 5a Maij) 1770.

Do Urzędu i Xiąg niniejszych Grodzkich Wschowskich osobiscie przyszedszy, J.O. Xże August na Bielsku Sułkowski Wda Gnieznienski, Starosta Nowogrodzki, Gnral Lieutenant i Cheff Regimentu Pieszego Woyska Koronnego Zapobiegaiąc Całości Honoru i Substancji Swoiey, ten Solemny Manifest Zaniosł w Sposob następuiący. Iż wiadomo Przeswietnym Wdztwom Wielkopolskim, jako JP. Paweł Skorzewski Połkownik tychże Wdztw, nadciągnowszy w 9m przeszłym w kwietnia Set ludzi Kommendy Swoiey do Miasta Leszna, i tam Xcia JoMci Manifestanta Zastawszy, Jegoż do wykonania instantanee w ręce Swoie przysięgi, Rotą od tegoż JPna Połkownika podaną (: nieuważaiąc na Sprawiedliwe exkuzy przez Xcia Manifestanta przywiedzione, jako to że w Wolnym Narodzie nikt do Żadnych czynności mocą pociągany bydź niepowinien:) przynaglił. Jako tedy Xże Manifestant na ow czas Zaraz in facie Woyska pod Kommendą tegoż JPna Połkownika Skorzewskiego Zostaiącego, oswiadczył Się
bydź

bydź do wykonania tey przysięgi przymuszonym, tak i teraz toż samo oświadcza, i od wspomnionego Aktu przeterazniyszy Manifest swoy odstępuie, oświadczaiąc się oraz że żadnych innych na siebie nie zna obowiązków, jak tylko te ktore cnotliwego zdobią Obywatela, to iest przy Wierze S. K. R. panuiącey, Wolnosci Swobodach i prawach Narodowych do ostatniego Życia swego kresu i one utrzymywać.

Forma Reussu Obywatelow Wielkopolskich na domaganie się Exekucyami Woyskowemi i rożnemi Uciskami przez JWgo Kommendanta Mosskiewskiego

Actum in Castro Posnaniensi Feria 5a post Dnicam Jubilate (: scilicet 10. May) 1770.

Magnificus NN: sanus mente et Corpore existens recognovit, quia ipse pacem, tranquillitatemq Sibi exoptans, boniemq suum animadvertens in modernas Conjunctiones exortas nullatenus se immiscere vult, ab eisdemq recedit. Quod si vero Recognoscens ad easdem accederit, ex tunc poenas pro qualitate demeritas in se extendendas assumit, hac sua recognitione praemissa firmante.

Ex Protocollo Castrensi Posnaniensi extractum et extraditum.

Bielinski Vice Regens et Susceptans Posnaniensis

Sunleta

368. Puncta Połkownika Moskiewskiego Różne Senatorom, Urzędnikom i Ziemianom Wielkopolskim podane w Poznaniu d. 10a May.

1mo. Poniewaź juź przez wiele Ichmściow Z dobrey woli uczynione widzę Accessa, więc oswiadczam Się, Że nietylko przytomni tu Accessować Się maią potrzebę, ale też i Ci ktorych po Grodach uczynione accessa do Związku Czynili niespokoynemi, accessować Się Z dobrey woli maią. ktorych Zas Kancellarye nieprzyszłą mi Accessow, Z temi iako Nieprzyiaciołami Spokoynosci publiczney, postępować przymuszonym będę.

2do. Ułożyć proiekta ubezpieczenia każdego Obywatela i Zabieżenia dalszey tychże Wydatku Winie przez kassowanie tak nazwanych Marszałkow i Konsyliarzow Konfederacyi.

3tio. Maiąc iuź pewną wiadomość Że Się wiele Znayduie nietylko Z Possessyonatow, ale też Z każdey kondycyi ludzi, iż maią u Siebie Złożone nieprzyiaznych Osob depozyta, więc ktorykolwiek wiadomy o Nich niedoniesie, o takim dowiedziawszy Się nietylko exequowany, ale też Nayśurowszą karą karany będzie

4to. Na Rozszafowaną Sol, aby każdy ktokolwiek One Z kassy lub Za pieniądze wziął, przywoził do Kommendy Kwity, i Onych Realnosc w Kancellaryi

przy

przy Swiadkach odemnie naznaczonych przysięgą stwier=
dził, ktoby tego nieuczynił, i wyszłym kommendom
na Exekucyą takowey przysięgi niepokazał, dwa razy
płacić przymuszonym nieodwłocznie zostanie, pod kon=
fiskatą tyże Soli choćby ją i zapłacić miał.
5to. Gdy na wyszłe potrzymnego Pogłownego Uniwer=
saty, Jurysdykcya zatrzymała Exekucyą, więc o=
świadczam WmPanom, abyście to pogłowne w swo=
im czasie mieli gotowe, i one tu pod straż moią
Osobom od siebie do liquidowania kwitow wyznaczonym
złożyli. Z tym wszystkim upewniam, że cokolwiek
od pierwszego Uniwersału mego wydano nieprzyiacielnym,
to przyięto niebędzie. Ktorzy zaś kolwiek raty swe
niewypłacili; aby one odnosili; a to z tey przyczyny a=
by ten publiczny Skarb oddanym kwitty został, więc
naznaczyć kommissarzow upraszam do odbierania tego
pogłownego, i liquidowania realnego.
6to. Ponieważ Ich Mość Obywatele ktorzy rewersow
niepoczynili do Rady przybyli, więc ci JchMść do Rady
należeć niemogą, poki rewersow niepoczynią i mnie ich
nieoddadzą, po uczynionych zaś rewersach do wspolney
z innemi rady onych zapraszam. Dający się zaś a
rewersu nieczyniący jako Nieprzyiaciel traktowany będzie
przyrzekam. Ktorzy zaś w inszych Grodach rewersa
poczynili

w.

poczynili a mnie Jch nieoddali, tych do uczynienia po:wtornego recessu w grodzie Warszawskim Zapraszam.

Rome Colonel.

Rezolucya Obywatelow Wielkopolskich na Punkta od Połkownika Rome podane.

Ad 1mum Ponieważ Rzplta Wolnością Zaszczyca Się, więc do każdego Obywatela Woli recessować Się Zostawujemy.

Ad 2dum Lubo w naszey mocy było a Konfederacyą i Marszałka podpisami naszemi uznać, niejest jednak mocy naszey kassować Ją, i uznawać burzycielem pokoju, więc to do uznania trzech Stanow odsyłamy.

Ad 3tium Złożone depozytu z przeświadczeniem zupełney prawdy odbierać pozwalamy.

Ad 4tum Ponieważ JmPanowie Podżiubkowie, z Dystrybuty tak darowaney, jako i za pieniądze wybraney Soli, odbierali kwity, przeszłey kommissyi komportowali i z niey rachowali Się, więc do JW. Podskarbiow ta propozycya należy.

Ad 5tum Ponieważ do JWgo Superintendenta Zakrzewskiego a nie do kogo innego należy liquidować pogłowne więc to czynić ma JW Superintendent, dobrawszy Sobie kilku Officerow.

Ad 6tum Ktorzy recessow nieczynili niech czynią

ktorych

ktorych zas te niemasz, niech po swych Grodach tam gdzie Akcessa czynili, czynią. 371.

Recess Zdraycow od Konfederacyi.

Do Urzędu i Akt ninieyszych Grodzkich Starościńz Krakowskich Osobiście przyszedszy WW: i Urodzeni Jozef Bierzyński Podstoli Nowogrodzki Marszałek Sieradzki, Konstanty Jastrzębiec Janikowski, Jakob Protowski Połkownik, Floryan Załeski Major, Michał Protowski, Woyciech Sierpiński, Stanisław Odrowąż Chlewicki, Krzysztof Chmielowski, Maryan Dziubicki, Michał Wiling, Kapitanowie. Ignacy Nowicki Adjutant. Tudzież WW: i Urodzeni, jako to Z Wdztwa Krakowskiego: Franciszek Szyleka Grzebiński Burgrabiа Krakowski Połkownik, Maciey Błeszynski Rothmistrz, Franciszek Jaxa Ottwinowski, Jakob Kresiński, Chorążowie. Jozef Zabłocki, Tomasz Krasiewski, Michał Kornaszewski, Towarzystwo. Z Powiatu Lelowskiego: Stanisław Bogorya Zatorzewski Rothmistrz, Szymon Zakrzewski Porucznik, Jozef Elmer Namiestnik, Woyciech Larski, Stefan Ścibor Marchocki, Antoni Skobłewski, Maciey Kurczątkowski, Franciszek Wielokurski, Towarzystwo. Z Wdztwa Sandomirskiego: Zygmunt Siemieński Rothmistrz. Z Wdztwa Sieradzkiego: No. 27 odstępcow.

Jozef

Jozef Rudnicki Rothmistrz, Konstanty Zgierkowski Porucznik, Paweł Wilkoszowski, Michał Janiszewski, Ignacy Ostrowski, Piotr Bogucki, Jozef Łabłocki, Michał Jaworski, Dominik Łabawski, Towarzystwo. Z Powiatu Radomskiego: Jozef Bykowski Rothmistrz, Jan Łabłocki Namiestnik, Alexander Stobiecki, Klemens Łabłocki, Antoni Jarłowski, Antoni Głębowski, Grzegorz Czyżewski, Antoni Ostrowski, Ignacy Olszewski, Teodor Złoczewski, Gabryel Bojarski, Towarzystwo. Z Powiatu Sądkowskiego: Jozef Kołdowski Rothmistrz, Ignacy Łuczyński Chorąży, Woyciech Sawicki, Jan Masło, Ignacy Krzeczyński, Michał Grzegorzewski, Tomasz Podbielski, Antoni Sobczyński, Jacek Orzechowski, Piotr Brzozowski, Stanisław Jasiński, Ignacy Łacki, Jakob Będowski, Woyciech Podbielski, Tomasz Chrzanowski, Szymon Rzeszczyński, Franciszek Wreszyński, Tadeusz Kosochacki, Jan Mosucki, Antoni Zielinski, Paweł Łaski, Antoni Dobrowolski, Andrzey Dobiński, Stanisław Majewski, Marcin Zaleszewski, Jan Golański, Jan Gołuchowski, Jozef Budakowski, Jozef Jackowski, Mikołay Dziewulski, Towarzystwo.

No. Odstępców 52. Item Z Województwa Sieradzkiego: Wincenty Makomaski, Franciszek Gliszczyński, Rothmistrzowie. Jozef

Doroszyński

Dorozynski, Jan Pliszczynski, Antoni Boryszewski,
Jozef Baranowski, Antoni Spinek, Porucznikowie.
Jozef Drzewiecki, Chorąży. Jozef Baranowski, Jakub
Dzierzanowski, Franciszek Puszkowski, Towarzystwo.
Z Wództwa Rawskiego: Tadeusz Adamowski Rotmistrz, Antoni Zosiowski Porucznik, Piotr Komarnicki, Antoni Darenski, Towarzystwo. Item Z Powiatu Lelowskiego: Jozef Swierczkowski, Towarzysz. No 14. odstępcow wszystkich liczba 93.
Zdrowi na ciele i umysle będąc odstąpiwszy od Ziem Powiatow i Jurysdykcyi ktorychkolwiek właśnych
Swoich, a niniejszey Z dobrami Swemi poddaiąc się,
publicznie jawnie i dobrowolnie Zeznali: Iż podu-
szczeni będąc od wspoł braci Swoich, przytczyli
Się do buntu podniesionego tak w Wielkiey jako i
w Małey Polszcze, ktory to bunt jako przeciwny
był Prawom Polskiey, bo większem okrom wzruszenia
pokoju publicznego w Oyczyznie, i Złośliwych In-
tencyi pustoszenia kraiu, nic w Sobie dobrego i
Zbawiennego niemiał i niezawierał, tak uznawszy
Swoy bład, niniejszym Skryptem, w Aktach niniey-
szych Grodzkich Krakowskich od wyżey wyrażonego
Deusa Czynią jak nayssolenniey, i obowiązuią Się
pod utratą Honorow, Urzędow, Fortun Swoich, do
Onego i podobnego więcey nieprzystępowac, ani Z temi

Wspolnikami

wZruszycielami publicznego pokoiu, Żadnego niei po: rozumienia, i pod Żadnym pretextem w niczym niedo: pomagać, tylko w domu swoim spokoynie siedzieć przyrzekaią. In quorum fidem czyniąc ten Reces i on podaiąc do Akt niniejszych Grodzkich krakow: skich rękami własnemi podpisuią i roborują. Actum in Castro Cracoviensi feria 4.ta post Dominicam Leaudi proxima scilicet die 30.ta mensis maij A.o D. 1770.

Correxit Wierucki.

Lectum per Ostrowski

Uniwersał Amnestij przeciw Amnestyi.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie &c.

W krajach Naylepiey rządzonych, gdzie ustawiczne przepisanego Prawa dopełnienie, ponad dele niby dziedzicznym i Naturalnym czyni; prze: cież Zasługi swoie nadgrodę, przestępstwa przepisaną sobie maią karę, tak; iżby pierwsza do nieprzer: waney i co raz więcey wynoszącey się Cnoty była pobudką, druga w Skłonnościach do pełnienia złego była hamulcem. Podchlebna uwielenienia kary nadzieia, Zuchwalszemi czyni; i codzienne nas uczy doświadczenie: Że sprawiedliwości bez Tygo: dni, cnotliwych Zakała, obojętnych do złego de: terminuie, z siebie złośliwych Zatwardza i Ośmiela.

Zniesc.

Znieść Kary jest otworzyć wszystkim niecnotom źrodło, Zbior, dostatki i Życia nasze, od cudzey i niepewney Zawisłą dyskrecyi. Tato więc Zuchwała uniknienia Kary nadzieja, (Ktorey z innych daleko przyczyn Rplta Polska amnestyi nadała Sobie:) Zewsząd okrutnie Stan Oyczyzny naszey codziennie czyni nędzniejszym i nieszczęśliwszym. Zdarzało się w Krolestwie Naszym jako w krolestwie prawowładnym i Wolnym; gdzie już to o krolow Elekcye, już to w inszych przypadkach, podzielony Opinią Narod, zdanie Swoie wzajemną popierał mocą braterski przeciw braterskiemu narażając oręż, bez krwi rozlania Obeyść się niemogło, i przez naturalną z tąd konsequencyą na proskrypcyach, wygnaniach, i wydziedziczeniach kończono, w czasie zaś jednocząc kłotnie, zbliżając w iednomyślność Sentymenta, i wnętrznym zatłoczeniom kładąc koniec, pisano częstokroć amnestyą. Lecz jak rozne od przeszłych niniejsze okoliczności kto niewidzi! z iedney Strony podły w Umysłach i wcale na Swapliwie porzebną krajowi obrony Narod; albo nieść mu wzajem pomoc zapomina, albo Swiętokradzką ręką bezwstydnie z nieprzyjacielem łącząc się, bądź radą, bądź pomocą, bądź orężem na własną godnoś Oyczyznę. Gdy

Z drugiey Strony cnotliwi, wierni Bogu i Oyczyznie Obywatele, weszliśmy w Święty Związek, nie z pobudek cudzych, nie z jakiey umysłow niestałości, niżli żadney wyniosłości i Zemsty, podnieśliśmy broń sprzysiężoną, lecz szczegulnie na wzgląd tego, co nam Nayświętszego a w ostateczny Upadek teraz, obroną. Religia, Wolność, Prawa, Swobody, Duchowny i Swiecki Stany, Rycerz, Obywatel, Szlachcic, Senator, o swoie zaległoniczne bezpieczeństwo; Wsie, Miasta, Domy, i Same Nieśmiertelnemu Bogu poświęcone Kościoły; Słowem: Kray cały niegdyś Swobodny i Wolny, dziś pod nieznośnym Moskiewskiego Niewolnictwa jarzmem jęczący, z naszey Ręki i od Naszych Ramion szeka Ratunku. Jakże można bez Szczególnieyszego wzruszenia Się na Niniejsze patrzyć Skutki tak dalece od pierwiastkowych do tąd Intencyi Naszych rożne? gdy z iedney Strony Zuchwalstwo niema miary; okrutnego i na wszelką tyrannią rozpasanego Nieprzyiaciela Szczęśliwie wspieraiąc i na Cnotliwych Obywatelow powodzące; Smutne w domach współ Ziomkow Swoich pustynie, okropne okrucieństwa, i Krwi wylaney z rozmaitemi gwałtami Dostawcie znaki; z drugiey Strony: gdy nasze w Nayświętszym Celu wymierzone przedsięwzięcia, fatalnym

wzrostem

wzrostem obrócone na Ucisk i Zemstę mimo to dosyć nieszczęśliwego pospolstwa, Obrócone na prywatną Osobistych nieprzyiaźni Zemstę i prześladowanie Ojczyzny nieurzmych współObywatelów, Obrócone na Zbogacenie Się wstydliwym współ Kraiu łupem. Słowem: Swięta o Religią, wspaniała i Chwalebna o Swobody Prawa i Wolność Woyna, Staie Się przez Złych i niecnotliwych, Sromotnych i bezkarnych wyrodzierstwa, łupow Rozboiem. Niepodobna bez nay ~~...~~ wyrazniyszego uczucia Żalu wyciśnione rozmaitemi gwałtami łzy, i płacz uciemiężonego Narodu, które Sciągaią na nas gniew i karę nayuwyższego. Oświadczamy Się więc: iż nad takowemi Zbrodni miar i Zobydwu Stron Nieszczęśliwościami Sensibiles, a bardziey jeszcze gdy w ninieyszych okolicznościach Zapobiedz temu Złemu, i przestępnych w poporyg dementonem przykładnie ukarać niemożemy; przeto skoro tylko będziemy w Stanie uczynienia wszystkim ukrzywdzonym Sprawiedliwości, wszystkich takowych; Jednych na ostatnią Kraiu zgorszaiących z powszechnym nieprzyiacielem, i Jego radą, lub pomocą, Skrycie lub otwarcie podżegaiących, Drugich Rabowników Łotrzostwem i ucziskiem Narodu oraz mizernego pospolstwa bawiących Się,

z Religią

X.

Z obelgą naypowaznieyszego Imienia Konfederatow pro:
żno i niegodziwie tym Imieniem Zaszczycaiących się
condigne bez żadney Klemencyi i względu ukarzemy,
na dobrach Ich i Osobach repetitionem damnorum
injuriatis wskażemy, na amnestyą pod ktorą by się
takowe Osoby podciągać miały niezezwolemy, Spra:
wiedliwą między fałszywemi lub dla własnego tyl=
ko Zysku Konfederatami, a gorliwemi na obronę
i usługę Oyczyzny rożnicę uczyniemy i tych o=
statnich do łaskawych Rpltey względow Zaleci
niezmieszkamy, Winnych Wieczney Infamiy Imie
niem obrzydzy, nayzuwitey karze wskażemy.
Dlaczego nietylko pozwalamy ale wyraznie za
lecamy i rozkazuiemy wszystkim in genere Oby=
watelom; a żeby kazdy iakąkolwiek krzywdę
maiący, lub przez kogokolwiek mośliwie będąc
instygowany, o to wszystko w Aktach funkcyaiące
tym czasem Ziemsty. etiam cudzey Ziemi Mani:
festował się. Przyidzie czas ktorego bliżey
w Rany Rpltey wglądaiąc, dać będą musiały
rachunek i podpaść karze wszystkie drobnieysze
Dywizye bez Ordynansu Rotmistrzow swoich
czyniące. Odpowiadać będą Marszałkowie u=
staw urzędu swoich lub Sancita Gnlitatis
niepełniący,

niepełniący i do zdania rachunkow będą obligowanemi. 379
Gdzie sama Szczerość niezbroni się ani zawstydzi przed
zgromadzonemi Rzpltey Stanami zdać liczbę z Wła-
darstwa swego, gdzie explikować będzie Intencye
przedsięwzięte, gdzie odda strictas rationes starań
i zabiegow swoich, jako ad praesens u steru naywyż-
szych rządow osadzona. Z tąd idzie że gdy tak
czystą Intencyą całego Narodu kieruie losy, warta
ogolnego w tymże narodzie kredytu i poufałości.
Upewnia więc ostatecznie że na amnestyą nigdy
niezezwoli, ale upewnia razem że z krzywdzonym
i cnotliwym obywatelom, na maiątkach i osobach
krzywdzących (: a w tak nieszczęśliwych Oyczyzny cza-
sach przemagaiącego nieprzyiaciela niegodziwie pod-
wodzących :) Partyzantow nagrody ukaże, ośmieli
i ubezpieczy. Tym wszystkim, ktorzy teraz przez
pobudki naypodleyszey prywaty z powszechnym Oy-
czyzny nieprzyiacielem, bądź broń, bądź skrytą lub
otwartą radę, bądź taiemną lub oczywistą pomoc
łączyć ośmielają się; Tym wszystkim, ktorzy przez
dzieła swoie, w umysłach naszych niesławnym Par-
tyzantow imieniem są oznaczeni, żadney amnestyi
niedamy, ściągnioną i zasłużoną karę przykładnie do-
pełniemy, rownie też upornym do tąd Cywilnym
i Woyskowym

i Woyskowym Jurysdykcyom (: mimo powtorzone Zakazy Nasze :) trwaiącym i Nierozmkniętym, Amnestyi odmawiamy. Co a Żeby powszechney jako nayprędzey doszło wiadomości, nietylko po wszystkich Kancellaryach, ale etiam i Parafiach Via Cursoria z listami z przyiętego i przesłanego Uniwersału tego (: o ktore Kommendom Naszym pytać się Zalecamy :) nieodwłocznie po całym kraiu publikować rozkazujemy, a na niepublikujących tak Plebanow jako i Susceptantow, kary Sta Czerwonych Złotych irremissibiliter za dowodem Zakładamy. Datt w Obozie Naszym ę 11a Juny 1770 Ao.

Michał Pac M. G. K. W. X. L. Sta Litewski
(L.S.) Ignacy Bohusz G. K. Sekretarz

Memoryał Zamoyskiego X.w Kanclerzowi W. Koronn.u podany.

Gazeta du Bas-Rhein No. 45o (: ktorey Artykuł pod tytułem z Warszawy przyłączam :) iest mi powodem użalenia się i upraszania Jasnie WPana, Żebyś to wszystko wyłożył JPa Benoit Ministrowi Nayiaśn.o Krola Jemci Pruskiego, i w Żądaniu moim tak sprawiedliwym, raczył dla mnie doprasząć się Satysfakcyi.

Pierwsza Myśl moia była wzgardzić tą Nowiną, jako Rzeczą od Gazeciarza pochodzącą, lecz gdy niewiem

Czyim to

czyim to Instynktem nastąpiło i jakim końcem? gdy
Natura Rządow Naszych, i teraznieysze krytyczne
Czasy, takie są dla każdego w szczegulności delikatne,
Że unikał Suspicyi, a tym bardziey przez Gazetę
publiczną wzruszoney na Siebie Impostury, milczeniem
niejako przyznawać nieprzynależy. Więc przymuszony
Obszernieyszą Jemu w tym pro Memoria czynić je-
stem explikacyą.

Gdybym wchodził w jakowe rady u J.O. Xcia Jmci
Wołkonskiego Pełnomocnego Posła Rossyi i J.W. Jmci Pa
Weymarn tegoż Dworu Ministra, zapewne starał-
bym się nie o Marszałkostwo Konfederacyi wcale mi
niepotrzebne, lecz żeby Krajowe nieszczęśliwości mogły
jako nayprędzey i Nayskuteczniey ustać. Że zaś w
żadne rady niewchodzę, mogą mnie wyświadczyć też
same ucharakteryzowane Osoby.

Jeżeli są jakowe w kraju rady czyli złe, czy-
li dobre, to się ściągać muszą do prywatnych al-
bo do publicznych Interessow. Jeżeli współobywa-
telom prywatnie szkodzić? jest to niegodziwego cha-
rakteru przymiot. Jeżeli tymże Obywatelom ile
możności czynić przysługę w nieszczęściu? niema
czego się wstydzić i czego się zapierać. Dosyć
Bog nas wszystkich karze: żeby zapomnieć o

prywatnych

prywatnych Interessach, a myslec o publicznych.

Rady prywatne w publicznych Interessach przez Naturę Swoią muszą bydź bez decyzyi i końca, Cała albowiem Szolta Zwaryuszy i Rzeczy i okoliczności decyduie, a do legalności decyzyi należy Zupełna Wolność

Rucyfikacya żeby pomyslnie nastąpić mogła! trzeba Wolności i bezpieczeństwa w kraju. Żeby generalną i Stałą bydź mogła! trzeba wszystkich. Żeby w należytym bydź mogła kredycie! trzeba także Pacyfikacyi ubezpieczenia.

Tak myśląc, tak mowiąc z wielkim respektem w podanych okazyach przed mogącemi kontrybuować do Generalnego pokoiu, dziwi mnie bardzo że jest wzmianka o mnie do Marszałkostwa konfederacyi wraz z JX. Bierzyńskim, ktorego Sytuacya wiadoma wszystkim, że i od konfederacyi sądzony, i od Woyska Rossyiskiego dysarmowany.

Wiem dobrze że jest powinnością w Wolnym Narodzie wzgled Obywatelow respektować Mysli i Zdania. że zaś osobiście wysławiony iestem przez Gazety a niewiem z czyich i z jakich powodow! więc jest rownież dla mnie obowiązkiem własne wyrazić Zdanie, bym wzgledł Obywatelow z jakiey powątpliwości o Sobie wyprowadził.

Potrzysdom

Złożyłem w teraznieyszych okolicznosciach Urząd Kanclerstwa Wo Koronnego a złożyłem publicznie, bo pod czas zgromadzonych do Obrad Stanow Nayjaśnieyszey Rzpltey, tym samym jaz i w pretensyi bydź mi nienależy Marszałkowstwa Konfederacyi. Biorąc Sobie moy postępek, nawet i od samego Nayjaśnieyszego Pana. Jeżeliby mi jaki Dostawił konferowac urząd, niewiem czyby mi należało go przyjąć, his stantibus rebus każdy podobno przyzna.

Nie mieysce Ochronienia Się, lecz czyny własne każdego czyli bronić czyli obwiniać in publico powinny. Gdy niemasz bezpieczenstwa w dobrach, to albo za granicą albo tutay mieszkać zostaie. Rozumiałbym przeto że siedząc w Warszawie, a nie powodując się ślepo lub z podłości nikomu, znając czuyąc, i remonstruiąc nieszczęśliwą Oyczyzny Sytuacyą, można w całości utrzymać Honor lubo z utratą Fortuny a bez nadziei żadney znikąd nadgrody, kiedy ani bydź gravis Oyczyznie, ani w dependencyi zostawać pragnę.

Daruiesz mi JWMość że gdy o Honor moy idzie, Jego inkommoduię. Wszakże o stratach i o Szkody w dobrach żadnych niepodawałem Memoryałow. Niewątpię że Nayjaśnieyszy Krol JMość Pruski, odebrawszy

Wzielenie

 uzalenie moie przez Ministra Swego, jako Monarcha Sprawiedliwy i Honor kochaiący, ieżeli przykładniey Szey nie nakaże kary, to przynaymniey taświe niewdmowi; Żeby ten artykuł w Gazecie był rewokowany, i oraz piszący Gazetę wydał; kto iemu do Wydrukowania posłał. Datt w Warszawie d. 24° Junij, 1770.

a Andrzey Zamoyski.

Uniwersał Generalności o Soli.

Michał Jan Hrabia Pac, Starosta Ziołowski Generalney Konfederacyi W. X. Litt. Marszałek razem nieprzytomności J. W. Hrabi Krasińskiego Generalney Konfederacyi Koronney Marszałka, ad interim Uniy Zastępuiący.

Jm. Panu Podziupkowi i Wszystkim Officialistom Żupy Wieliczka Zwaney po Zaleceniu Chęci mojey, ex Conclusio Rady Generalney tym Uniwersałem moc rozkazu maiącym, Zalecam. Iż gdy doniesiono nam iest przez Obywatelów Wieda Królewskiego tudziż Xięztw Zatorskiego i Oswięcimskiego, Że naznaczona prawem, Utwierdzona nieprzerwanym Zwyczajem Sól Suchedniowa, natychże Obywatelów według Zwykłey dyspartymentu przychodząca, pod pretextem Zabraney przez Konfederatów iest odmowiona, w Rzeczy Zaś

Samey

Samey niektore konfederacye, tę Sol tylko na Subsystencyą dywizyi Swoich wzieli, ktora do Przedania była przygotowana. Przeto Subveniendo Securitati rzeczonych Jch Mściow Obywatelow, a zeby Sol Sukcedniowa Jm według dyspartymentu przychodząca, w Czasie i Zupełnosci Swoiey, była niezawodnie wydana Zalecam, a to in Casum nieposłuszenstwa pod kassacyą urzędow, et Sub poenis arbitrarie Statuendis. Działo Się w Obozie, d 16ta Juny 1770.

Michał Pac, M. P. W. X. L. Sta Ziołowski.
(L.S.) Jgnacy Bohusz, P. K. Sekretarz.

Excerpt listu z Zodola d 16a Juny.

Pełne tu mamy wiadomosci Ze wielkie Woyska Tureckie z Za Dunaju przeprawiły Się, Jazda niezliczona z Janczarami i cięzką Artylleryą. W tym Samym Czasie przybieżało dwoch kuryerow, z ktorych powzięta Wiadomosc Ze Podjazd z 5m piechoty i 3m Jazdy Moskiewskiey przeprawiony na tamtę Stronę Prutu, Zaty Ze wszystkim przez Turkow Zniesiony, ktorą Stratę komplentując, z Chocimia ludzi przystawić nakazano. Dla Czego Romanzow o tey klęsce upewniony, z tey Strony Prutu tylko lerzy. Od powracaiących i uciekaiących kupcow, nawet i od Samych Officerow Moskiewskich Słyszelismy; Ze Woyska Tureckie Pociągnęły

linie

linie i Obozy Swoie od Dunaju do Jass a od Jass do Soroki i Dniestru prosto na Raszkow, a od Raszkowa przez Ukrainę ku Kijowu Kordon rozciągnąc Zamyslaią. Tatarowie wypadaiąc grassuią po Ukrainie bez żadney Resystencyi. Ze Lwowskiey Poczty mielismy doniesienie, iż we Lwowie d. 27^a May przybył Officer Znaczny Cesarski do Krzeczetnikowa teraznieyszego Kommendanta Lwowskiego z 12 ludzmi i z Grebaczami od Cesarza Chrzescianskiego z doniesieniem o wypowiedzianey Woynie Moskiewie, i z tamtąd miał do Peterburga udać się; o czym tu u Nas wszędzie głosno słychać. Nawet biegł tędy Kuryerem Huzar Moskiewski od Krzeczetnikowa do Romanzowa donoszący o tym i proszący o wsparcie Woyskiem, ale odebrał rezolucyą; że sam tu mam co do czynienia z Turkiem. Officerowie nawet Moskiewscy z tym się nietaią, powiadaiąc; że Konfederaci nietylko Turka, ale cały Swiat na nas poruszyli. O Cesarzu Rzymskim iednak twierdzą u Nas że tylko grozi Woyną Moskwie, jezeli Polakom szkody, gwałty, i złamane Prawa nadgrodzone niebędą.

Description d'un Tableau, que l'on Voit à Raguse.

C'est un grand Vaisseau de Guerre, percé

pour 95 Canons, mais qui n'en porte que 8. Il est d'ailleurs d'une bonne et Solide construction, mais les agrets, le cordage, et les Voiles, Se trouvent en desordre. Son Equipage est nombreux et plus que Suffisant pour la Manoeuvre. On Voit par le Pavillon qu'il porte, que c'est un Vaisseau de Guerre Polonois, mais ce Pavillon est en lambeaux. Il n'y a que 6 ou 8 en Uniforme Suisse, et on Voit par leurs moustaches et têtes rasées que ce Sont des Polonois de Nation. Il y a aussi quelques Matelots á l'Uniforme Françoise, quatre Saxons, et deux Prussiens. Le Pilot Major est (: on ne Sçait pourquoy :) habillé en Arlequin, á Ses côtés Se trouvent deux Vieillards dans l'Accoutrement de Scapin, C'est le Contre Maitre, et le Capitaine, et une 15.ne d'Officiers du Vaisseau, faisant Cercle autour du Pilote, et habillés partie en Seculiers, partie en Ecclesiastiques, les uns ayant des grands batons de Bois d'Ebene ornés d'Or aux deux bouts, d'autres des Clefs, d'autres des Sceaux, Ils s'entreregardent d'un Oeil, qui denote autant d'irresolution que de mefiance reciproque. Derriere le Pilote Se trouve une figure, que l'on

prendroit

prendroit aisement à Ses bottines, à une robbe longue fourrée de Zibellines, et à un grand bonet, pour Un Boyard; point du tout, c'est le maitre Cuisinier du Vaisseau, qui s'est emparé de l'autorité absoluë en faisant des bonnes Sauces; Il grinse les dents, paroit de trés mauvaise humeur, et d'un grand baton montre au Pilote la route, qu'il doit tenir.

Ce Battiment est assaillé d'une tempête du Nord Ouest. Il est cruellement battû, cependant le Vent ne le roule pas, toute Vehement qu'il Soit. Il n'y a d'ailleurs qu'un Seul Rocher dans l'eloignement, qui Soit a craindre, Mais les côtes que l'on croit être celles de la Prusse, de la Russie, et même une partie d'Ostende, Sont couvertes d'habitans, qui regardent ce Spectacle, et qui preparent leurs nacelles pour proffitter des depouilles de ces Malheureux en Cas de naufrage. La Contenance de l'Equipage est Singuliere; à les Voir on diroit que l'on Se disputa, Si l'on doit echouër contre ce Rocher, ou Si l'on doit tacher de l'eviter, et de gagner la haute mer. Un Matelot Polonois court au Canon pour donner le Signal de

détresse

detresse, dans le moment qu'il veut y mettre le feu, un Matelot Polonois Russe vient pisser sur la lumiere, et le coup rate. On veut jetter l'ancre, il se trouve qu'au lieu de fer, il n'est que d'un joli bois de Mahon fait en Angleterre par l'Ordre du Pilote Arlequin, par les mains d'un Matelot Anglois, que le Pilote y avoit envoyé exprès; On y voit attaché un si furieux Volume de lettres de Change de Riga, et de Petersbourg payables aux Officiers du Vaisseau, que l'ancre, auroit-il été de fer, au lieu de mordre n'auroit fait que flotter. On veut tendre les Voiles, mais une grande partie de l'Equipage assaillit les autres d'une grele de Doubles et d'Imperiales. On voit nombre des yeux pochés, des nez ensanglantés, et d'autres meurtrissures. On se degoute, on laisse tomber les Voiles, et on ramasse pour la rareté du fait, cette grele d'une nouvelle espece.

Personne ne se remuë que les 8 Polonois, car le 4 Saxons se trouvent à la hune du commencement de la tempete; Les François campés pas loin de la Ste Barbe, etalent devant

Eux

Eux une grande Carte Maritime, apportent et ouvrent un grand Coffre rempli d'Instruments mathematiques et de Sondes, Ils prennent la hauteur, mesurent la profondeur, regardent Souvent par des lunettes d'aproche, prennent beaucoup de Tabac et disent que le Vaisseau est en danger. Il y a un Canal Secret, qui de l'endroit ou les François Se tiennent, va par le premier pont Sous la chaise, ou le Pilote Arlequin est assis, c'est par la, ou Il chuchote de tems en tems avec les François, quand le Cuisinier Boyard detourne les yeux. Les matelots Russes Polonois Se querellent et Se reprochent de ne point recevoir portion egale, Un Se detache et court vers les 8 Polonois, Il S'associe et reste une demi heure avec eux, puis le quitte; Pilote Arlequin parle au Cuisinier Boyard, qui lui fait donner double portion et on retranche à ces 8 le tiers de leur Subsistance. Un de 8 Polonois chuchote à Son tour par un conduit avec les deux Vieux Scapins, Il leur dit tout ce qui Se passe parmi Eux, les Scapins et le Pilote Se parlent, et lui donnent Ses directions, cependant l'equipage boit, chante, danse, jouë, Se gagne l'argent,

Se

se dechire par des medisances, et finit par se battre. Les deux Matelots Prussiens se tiennent à l'ecart, rient sous cappe, et ramassent sur le Champ de bataille des vieux bonnets, des morceaux de chemises dechirées, quelques boutons, et d'autres Prosses, ils serrent oeconomiquement ces precieuses depouilles dans un sac bleu et rouge.

L'orage continue et augmente, Le Cuisinier Boyard ordonne d'alleger le Vaisseau, Le Pilote y consent, dans le moment la mer *se trouve* couverte de toute sorte de meubles et de colifichets, de toilettes, de Vaisselle, de harnois, de romans, de tonneaux de vin d'hongrie, de lits à vis, de Solitaires, de Désobligeantes, de Bidets, de sachets, de Guitarres, de Ceintures de Perse, de bouteilles de rossoli, de Cantines de Dantzig, de boëttes de rouge et de blanc; C'étoit l'arsenal du Vaisseau que l'on avoit vuidé; Le Pilote assure qu'il faut continuer cette operation, on enfonce une Chambre, on tire delà et precipite dans la mer les Comptes de la Commission du Tresor, les Statuts, les Constitutions, toutes les Loix, les Privileges du Pays de Pologne; C'étoit la Chambre de l'aumonier, mais qui du moment que le vaisseau étoit parti, étoit tombé malade

d'une

d'une indigestion. Les Officiers jettent dans la mer leur Batons, les Sceaux, et les Clefs. L'Orage se calme, lorsqu'un maudit Chat sortant de la Cuisine avec la queue brulante, va mettre le feu à la Ste Barbe, dans un moment le Vaisseau saute en mille pièces; Le Cuisinier Boyard, le Pilote Arlequin, les deux Scapins se jettent dans la grande Chaloupe, se retirent à terre et prennent ce qu'ils peuvent des debris du Vaisseau. Les quatre Saxons assis sur le grand Mat se sauvent, et avec eux les 7 Polonois. Les François la Carte à la main sont jettés par la violence du Coup sur le Sable, ou ils continuent de prendre du Tabac; Les deux Matelots prussiens excellents nageurs prennent le Sac bleu et rouge (ou leur petit tresor se trouve) entre les dents et se sauvent à la nage, et le reste de l'equipage se noye, et en se noyant se donne encor des coups de poing.

Toż samo wytłumaczone po Polsku.

Jest okręt Wielki Woienny na 75 armat sporządzony, ale 8 tylko nioszcy. Jest poniekąd dobrey i mocney budowli, lecz nowędzia, liny i żagle w

nieporządku

nieporządkie zostaią. Wyprawa Jego jest liczna
i więcey niż potrzeba do roboty. Po Banderze kto-
rą niesie, poznać można; iż to iest okręt Woienny Pol-
ski; lecz Bandera Jego iest podarta. Niemasz w
nim jak 6 lub 8 w Mundurze Moskiewskim, a poznać
można po Wąsach i Czuprynach golonych że to są Po-
dowie Polacy. Jest też tam także nieco Żeglarzow
i w Mundurze Francuskim, Czterech Sasow, i dwoch
Prussakow. Starszy Szyper (: niewiedzieć dla
czego:) ubrany po Arlekińsku, po bokach Jego
znayduie się dwoch Starcow w ubiorze ------
Jest to Starszy okrętowy i Kapitan tudzież z 15
Urzędnikow Okrętowych otaczaiących Szypra, część
po Swiecku, część po duchownemu ubranych, iedni
trzymaią wielkie Laski z drzewa hebanowego po
obu końcach Złotem ozdobione, drudzy klucze,
inni Pieczęcie, a poglądaią na siebie okiem ozna-
czaiącym tyle niedowagi, co i wzaiemnego niedo-
wierzania sobie. Za Szyprem znayduie się
Osoba, ktorą po Bucikach, Sukni długiey Sobo-
lami podbitey i po wielkiey Czapce, wziąć by
można za jakiego Bojara, ale nie; bo to
jest Kuchmistrz Okrętowy, ktory przywłaszczył
sobie samowładną powagę przez dobrych Sasow
Zaprawę.

Z.

 Zapewne, Zgrzyta Zębami, Zdaje się bydź arcy złego humoru, a wielką łaską ukazuie Szyprowi drogę którey się trzymać powinien.

Okręt ten Obarczony od nawałnosci Północno-Zachodniey, i okrutnie Skołatany, z tym wszystkim wiatr go niepędzi chociaż mocno natężony. Procz tego niemasz tylko iedna Skała w odległosci którey obawiać się potrzeba, lecz brzegi które bydź rozumieją Pruskie, Moskiewskie i nawet część Ostendy, okryte są mieszkańcami, ci przypatruią się temu widowi i gotuią łodzie swoie dla zyskania co z łupow tych nędznych, w przypadku rozbicia się okrętu. Postać okrętowych iest osobliwsza, patrząc na nich, powiedziałby kto iż się z sobą sprzeczaią; czy maią rozbić się o tę Skałę? czy też chroniąc się oney wyguzować na srodek morza? Maytek ieden Polski bieży do Armaty chcąc dać znak o niebezpieczeństwie, w tym momencie gdy chce armatę zapalić, Maytek drugi Polski moskiewski zamoczył zapał, więc armata nie wystrzeliła. Chcą rzucić kotwicę, ale ta za miast z Żelaza pokazuie się bydź cała z pienkowego drzewa Mahońskiego w Anglij zrobiona z rozkazu Szypra Arlekina, danego przez maytka Angielskiego umyślnie tam przez Szypra wyprawionego; Do niey dał się widzieć

widzieć tak ogromny pęk wezłow przywiązany, z Rygi i Peterburga mianych bydź wypławionych urzędnikom okrętu, że choćby kotwica była i żelazna, to nie gruntu chwytać ale pływać by musiała. Chcą Żagle rozbić; lecz jedna wielka część okrętowych obsypała drugich gradem Rublow i Imperiałow. Tu dopiero widzieć się dają u wielu oczy, popodbijane, nosy, pokrwawione, i inne potłuczenia; zaczym przy tej zgodzie sobie, spuszczają Żagle, i dla nadłości rzeczy zbierają ten grad nowego rodzaiu.

Nikt się nieruszał tylko o Polakow, ponieważ A. Sasow wlezli w budę okrętową z początku nawadności. Francuzi niedaleko magazynu Krołowego siedzący rozkładają przed sobą Mappę morską, wynoszą wielką skrzynię napełnioną Instrumentami Matematycznemi i głowiankami Żeglarskiemi, one otwierają; biorą wysokość, mierzą głębokość, patrzą często przez szkła przybliżające, zażywaią wiele Tabaki i mowią: że okręt w niebezpieczenstwie. Jest też tam przechod skryty, ktory od mieysca gdzie Francuzi siedzą, idzie przez pierwszy most po pod krzesło Szypra Arlekina ktory tam kiedyś niekiedy szepce z Francuzami zwłaszcza gdy kuchmistrz Boyar oczy odwroci. Mayzłowie Moskiewsko Polskij

kłoczą się

kłocą się i wymawiaią sobie iż równey płacy niebiorą. Jeden się odrywa, bieży do 8 Polaków, do nich się przytacza, i pobywszy połgodziny z niemi potym ich odstępuie; Szyper Arlekin mowi z Kuchmistrzem Dosarem, ten mu naznacza dwoistą porcyą, a innym ośmiu z ich sufficyencyi trzecią część odcina. Jeden z 8 Polaków, wzajemnie przez skryte mieysce szepce z dwoma staremi Frantami, i opowiada im wszystko co się między niemi dzieje, Frantowie i Szyper z sobą mowią i iemu daią swoie rozrządzenia. Tym czasem okrętowi piią, śpiewaią, tańcuią, graią, ogrywaią się, szkaluią, i kończą na wzajemnym się biciu. Dway Maytkowie Prusscy, stoią z daleka, śmieią się pod żaglem; i na placu Batalij zbieraią stare czapki, kawałce podartych koszul, guziki, i inne łupy, i gospodarnie chowaią te drogie zbiory w wor błękitny i czerwony.

Nawałnica trwa i powstaie; Kuchmistrz Boyaźń rozkazuie wyiść z okrętu, Szyper na to zezwala; w momencie morze znayduie się okryte rożnego rodzaju sprzętami i cacczkami, gotowalniami, rożnemi naczyniami, broniami, romansami, wina węgierskiego flaszkami, karetami, podiezdkami, woreczkami, cytrami, pasami perskiemi, butelkami

rosołij

Kosoły, puzdrami Gdańskiemi, Pipełkami farby Czer:
woney i białidła; I to było w Arsenale Okrętu, który
wypróżniono. Ale Szyper upewnia Żetym Spo:
sobem i daley jeszcze postąpić potrzeba, przeto wy:
łamuią drzwi jeszcze do jedney izby; biorą Z tamtąd
i wyrzucaią w Morze: Rachunki kommissyi Skar:
bowey, Statuta, konstytucye, wszystkie Prawa,
i Przywileje Narodu Polskiego. Była to Izba Jał:
mużnika, który tego Momentu jak Okręt puścił Się
na morze, na niesprawność Zachorował. Urzędnicy
Laski Swoie, Pieczęcie, i klucze Rzucaią w morze.
Nawałność Się uspokaja, ale w tym kot prze:
lękły wyszedłszy Z kuchni Z palącym Się Ogonem
Zapalił Magazyn Prochowy, w Momencie prawie
Okręt roztrzaśniony na tysiąc Części, kuchmistrz
Boyar, Szyper Arlekin, i dway Frantowie, umyka:
ią na łódź Okrętową i w niey uchodzą do brzegu,
Co mogą Z rozbitego Okrętu łowią. Czterech Łaszo
usiadłszy na Wielkim Maszcie Ratuią Się i Z niemi
7 Żołaków. Francuzi Z Mappami w ręku gwał:
townieyszą prochu wysadzeni na piasek, gdzie nie
przestaią Zażywać Tabaki; Dway Maytkowie
Prussy, wyborni pływacze wziowszy w Zęby Swoy
Wor Błękitny i Czerwony, w którym Się Jch mały

Skarb

Skarb znayduie w ktore się ratuie, reszta olęr- towych tonie, a tonący jeszcze się pięsciami kłuką.

Ochrona od Pressemberga dana na Dobra Jarosławskie.

Lubo wiele wybranemi Kontrybucyami, fura- żami, i inemi z niezliczonych okazyi na rożne woy- ska wydatkami wyniszczone Dobra w Kluczu Jarosław- skim, nieuniknąią przecież nigdy wymierzonych przez Uniwersały nakładow; ta punktualność w dopeł- nieniu, do sprawiedliwych każdego przywięzywać powinna względow. A nad to uważaiąc, iż zna- czne tychże dobr wycieńczenie grozi ogłodzeniem kraiu, a tym samym zniszcza do ostatniego Ubostwa poddaństwa, więc należy aby litość sama nad nieudolnemi ludźmi, odciągała od tym większego uciemiężenia, ktorego ustawiczność prze- chodzących kommend jest przyczyną; co do za- chowania kommendzie moiey zalecę, i ponieważ przez dostanie się w niewolą rozkazywać ustrasem władzę:) i miłością zasłużoną sobie wyprosić to pragnę, w czym ich zawsze zawsze sobie po- służnemi. Wespoł zaś kollegow moich Jenero Marszałkow i ich officerow, przez nayściślejsze

przyiaźni

przyjaźni obowiązki, przez pamięć o mnie w nie=
woli będącym, o tę wzaiemność dla Siebie dopraszam
Się, a żeby żądania moie czyniąc niebezskute=
cznemi (: Za Świadczone mnie i wszystkim Are=
sztantom Dobrodzieystwa przez JmćPana Kudominy
Stolnika [illegible] Zupełny Kommissyę nad temi
dobrami maiącego :) tym przynaymniey wdzięczno=
ści dowodem pozwolili mi Onemu wypłacić Się, i
od tychże Samych względów na te dobra niechcie=
li podpisać Się, niemniey oraz przestrzegaiąc i par=
tykularnego ukrzywdzenia (: które w koniach i in=
nych Rzeczach teraz JW Stolnik ponosi :) co Się
dzieje niegodziwym Sposobem, a przeto oczerniaią=
cym Rygor [illegible] w Woysku, którym nie=
wątpię iż Rzeczy Officerowie Rządzić Się będą
nad występnemi karę wykonywaiąc, a przez
Umieszczenie mnie w Sercach Swoich, dobrze
mi Życzącemu Przyiacielowi memu pomienione=
mu JmćPanu Stolnikowi, Za mnie w niewoli będą=
cego wszelakim dobrem nadgradzać Zechcą, o co
gdy usilne Zanoszę prośby, w Dalszą mnie
podpisuię Ręką. Działo Się w Warszawie d.
24.° Maja 1770.° Roku

Woyciech Ciessemberg Mieszczanin Krawiecki Z. Warszaw.

W. S. Cz.

400. WJ Pan JX Pressemberg pod Pilznem będąc w
Potyczce od Moskalów 18 razy ranny i wzięty
do Lwowa był zaprowadzony a z tamtąd przepro-
wadzany z innym niewolnikiem do Kijowa
przez Jarosław, gdzie miał pozwolenie wstą-
pić do JMC Pana Rudominy, od którego opatrzo-
ny ile możności i wyprowiantowany, oraz od O-
bywatelów Miasta tamecznego Katolików i
Żydów kilkudziesiąt czerwonych złotych u-
darowany, przez wdzięczność dał tę ochronę
na tameczne Dobra XCia Czartoryskiego Wo-
jewody Ruskiego, może że w tey będąc na-
dziei że o uwolnienie jego Xiążęta Czarto-
ryscy interessować się będą. Jakoż wart
pożałowania od każdego dobrego serca
Kawaler i prawdziwy Patryota, wszakże
dla tego samego i od Moskwy był szanowany.
Prawda że się też w Obozie, grzecznych Offic-
erów moskiewskich; Kreczetnika Pułkownika,
i Jedenanina Majora, znaydowało; a mianowicie Sy-
dańskich Drewicza lub Słóma Pułkowni-
ków, którzy i wziętego niewolnika na karol,
zabijać, lub ręce onemu ucinać kazali, a jednych
Officerów i Towarzystwo batożkami katowali.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 5ta Julij

W przeszły Czwartek doniosło się o Zgromadzeniu
Frammasonow i Ich Applauzach, dzisiay to tylko przy:
daię: Że ta Schadzka dała Materyą wiele do mowie:
nia w Inszych Kompaniach, w ktorych; iedni alle:
guią Prawa Cywilne tak Koronne iako i powszechne
takowe Conventicula Secreta zakazuiące; drudzy; przy:
wodzą przykłady Cesarskie w Wiedniu i Pradze iż
Osoby idące do Zgromadzenia Frammasonow publi:
czną w Mieście odebrawszy karę Z niego z Relegowa:
ne były. Inni Wiadomi Praw Kościelnych czytuią
Decreta Stolicy Rzymskiey; iako to Klemensa XII.°
Zaczynaiący się od tych Słow: In Eminenti. i Bene:
dykta XIV.° Maiący początkowe Słowa: Providas
Romanorum Pontificum. ktore dowodzą: iak tako:
we Schadzki Z wielu przyczyn i doświadczenia, są
Szkodliwe Katolickiey Wierze, konkluduiąc: Że kto:
by kolwiek do tey Kompaniy Frammasonow należał,
lub radził komu do Wpisania się w One, albo ią bro:
nił, albo mogąc przeszkodzić nieprzeszkodził, takowy
ipso facto Exkommunice podpada, od ktorey żaden
Xiądz rozgrzeszyć niemoże, tylko Sama Stolica
Rzymska. Kto niewierzy, niech pomienione czyta De:
kreta, Ja tylko przydaię: Iż rożnemi Wyścipkami
a publicznemi

Ka.

a publicznemi jeszcze, przymuszamy Boga aby nas bardziey chłostał.

W przeszły Piątek przybył tu Półkownik Moskiew:ski Drewicz, z wziętym w niewolą przez nieostrożność JP Stawskim Rotmistrzem konfederacyi Czerskiey, i po dwoch dniach za ordynansem JW Pana Generała Weyma:ra wymaszerował do Zarczyna, z tąd ku wielkiey Polszcze iść ma na znoszenie nawijających mu się konfederacyi, osobliwie kommendy JP Zaremby. Ro:zumieć jednak trzeba, jeżeli mu się dadzą. Gdyż jako przedtym konfederaci przed nim, tak on teraz nauczył się uciekać a przynaymniey chronić się przed konfe:deratami.

Z Czwartku przeszłego na Piątek w nocy nad:biegło tu dwoch kuryerow z oznaymieniem o wkro:czeniu Tatarow w Ukrainę i Pobereże. Że woysko Rossyyskie cofa się z Wołoszczyzny ku granicom Pol:skim z przyczyny wielkiey siły Turkow trzema kolumnami ciągnących: jedną od Oczakowa ku kra:iowi Moskiewskiemu, drugą od Benderu na odpiera:nie Moskwy, trzecią od Balty w granice Polskie dla wzięcia tyłu Moskwie. Ta wiadomość mocno tu odmieniła twarze i do myślenia zadała.

Nadeszłe też w tym tygodniu dwie sztaffety

z Gdańska

Z Gdańska doniesły iż trzy Regimenty Woyska Pruskiego wkroczywszy w Żuławy Gdańskie, naprzód kilka dziesiąt ludzi Garnizonu Gdańskiego z Armatami tam przeciw konfederatom lokowanych zabrali, a potym rozłożywszy się po Żuławach Hollendrow aggrawuią kontrybucye i Rekrutow wybieraią i po 2. Złote codziennie nadwikt na każdego Żołnierza stawiać każą. To niespodziane wkroczenie Pruskiego Woyska tuteyszy Gabinet zadziwienia i Myśli, a Gdańszczanow hardych boiazni nabawiło.

Z Tomaszowa dnia 26.go Elapsi donoszą: o zaszłey potyczce między konfederatami a Woyskiem Moskiewskim pod Miastem Hrubieszowem, w ktorey Moskalow 120 na placu padło, a konfederatow 24 rannych moskalow 80 i konfederatow tyleż ale plac otrzymali i dwie Armaty wzięli. W tey akcyi kilku Officerow moskiewskich zginęło, a Pułkownik Szuwarow kommenderuiący ranny do Lublina uwieziony.

Excerpt Listu z Zamościa d. 29.o Junij. Feldmarszałek Romanzow o mil 7 od granicy Polskiey nad Prutem stanowszy, podiazdy kilku ku Benderowi posyła. Panin zaś przez Oretchowo na Tatarszczyznę zmierzaiąc ku Benderowi przeprawił się.

przeprawił się. Tatarowie Siedm wsi w Humańszczy: znie temi czasy wybrali. Haydamaków wszędzie do: syć już około Winnicy pozabowali i udali się ku Latyczewu nakazujące prowianty dla swoich braci w krotce z niemi łączyć się maiących. Powietrze a raczey Zarazliwa Choroba po rożnych mieyscach nieustaie owszem szerzy się. Konfederaci oni co pod Frankpolem Moskwę pobiwszy za San po: szli, lubo od znaczney Dywizyi Moskiewskiey gonie: ni byli, iednak niedogonieni. Ze Lwowa kreze: ników ku Rzeszowu na Konfederatow poszedł ma: ło co zostawiwszy we Lwowie Moskwy. Cesarz Chrze: ściański wolno z wszelką bronią w kray swoy po: zwolił Konfederacyi schronienia się dawszy oney na zasłonę i pomoc iednego Jenerała z kilku tysięcy woy: ska.

Excerpt Listu z Kamieńca d. 16.ª Junij.

Umarł Stoffel po swych przez całą Zimę usarczkach, w tych dniach z tym się pożegnał Swiatem. Przy: czynę Smierci Jego rożnie opisują. Jedni twierdzą iakoby miał na Zarazliwą chorobę umrzeć, drudzy że w potyczce pod Jassami złożoney Smiertelną Ranę postrzały, co prawdziwsza, gdyż tam na tę chorobę z obustron wiele ludzi wymarło, i Moskwa

do Cofnienia

do cofnienia się z Jass ku Bukareszcie przymuszona była. Feldmarszałek Romanzow przebył już Prut, gdzie dość żwawą z Tatarami miał potyczkę, na którey z obu stron dosyć ludzi padło w liczbie których znaydowało się także pięciu Wolontaryuszów Duńskich i Pruskich, imion ich jednak widzieć niemożna. Na ową wspomnioną chorobę trzeci już umiera Jenerał, z tych nay pierwszy nabydź Xże Prozorowski, drugi Xże Dołhoruki, a trzeci teraznieyszy Graff Sztoffel. Moskwa też czyni częste dezercye z niey nawet Offycerow niewyiąwszy. W bliskości Kamieńca złapali jednego Podporucznika i na tamtę powieźli stronę. Woyska obadwa niezbyt od siebie są oddalone, lubo Turcuie z W. Weyzyrem jeszcze się nieztączyło. W przyszłym miesiącu Turkney spodziewać się każą batalij.

Excerpt Listu z Kamieńca d. 26. Juny.

Moskwa powtornie przebyła Prut z przyczyny że Turcy znaczny zniszczyli podjazd moskiewski, jakoż 250 rannych z dywizyi Xcia Repnina tędy przewozili. Tatarow kilkaset pokazało się nad Prutem, z których 7 złapała Moskwa, wyznali że dla dostania języka i rekognoskowania Woyska wysłani.

Z Podola

Z Podola wszystkie wiadomości upewniaią iednostaynie o szczęśliwym się powietrzu około Polonnego, Baru i Konstantynowa Starego. Z tey przyczyny Feldmarszałek Romanzow z Wołoszczyzny wydał Uniwersały aby przez Dniestr we dwoch tylko mieyscach, to iest pod Chocimiem i Kałuszem przewożono podróżnych przy ostrożney indagacyi, kto, z kąd i do kąd idzie lub jedzie, dla czego i pikiety mocne postawiono.

Z Preszowa dnia 14ᵃ Junij donoszą: że Cesarz Jmść znayduiąc się blisko tego Miasta był witany od Szlachty, ktora przeciw Niemu w kilkuset koni wyiechawszy, assystowała aż do Zamku, gdzie wszyscy Marszałkowie i Konsyliarze prezentuiąc się, odebrali od Cesarza Jmci to oświadczenie: Z doniesienia partykularnego miałem uwagę, że wasze grono złożone iest z niegrzecznych osob, ale gdy Ich poznawam; uznaię i z obyczaiow Ich, i z postaci, oraz z dyskursu że nie mam mianych, iż iesteście godni, zacni, mądrzy i wielcy mężowie i Rycerze, a przeto doniesienia mi o was opaczne, deklaruię za złośliwe i kłamliwe. Potym tenże Monarcha, po kilkokrotnych konferencyach z Jmść Panem Marszałkiem, cieszył i upewniał wszystkich o przyszłey pomyślności, cierpliwość jeszcze a do tego krotką zalecaiąc.

Z Ładyszyna

Z Ładyżyna od granic Wołoskich de d. 24ᵒ

Kłapsi doniosła że Woyska Tureckie i Moskiewskie o mil 3 od siebie stoią, więc co moment ataroszki spodziewaią się. Panin ma kommunikacyą z Armią Rumanzowa. Bender mocno iest uforty fikowany.

Relacya o Duszy Xcia Lubomirskiego Podstolego Litewskiego.

R.ᵘ 1770. d.ᵃ 22.ᵒ Miesiąca Czerwca w Konwencie Horodyskim pod bytnośćᵃ Nayprzewielebnieyszego w Bogu JmX.ᵃ Tadeusza Choynowskiego S. Teologij Magistra i Doktora, Prowincyała Prowincyi Ruskiey S.ᵗᵒ Józefa, Zakonu Braci Nayswiętszey Maryi Panny z Gory Karmelu, Oyciec Anioł Mironski wzmiankowanego Konwentu Przeor doniosł: Iż X. Józef Terlecki Spowiednik, od swego Penitenta Urodzonego Michała Dombrowskiego, Szlachcica Życiem uczciwego, w niwczym nienagannego, mieszkaiącego na Czynszu we wsi Łaszczukach Konwentu Wyżey wyrazonego dziedziczney, po uczynioney nad dniu tymże Miesiąca Czerwca w Kościele Horodyskim Sakramentalney Spowiedzi, będąc obowiązanym aby o tym co słyszał od Duszy Xcia Lubomirskiego Podstolego Lit.ᵒ swemu Przełożonemu opowiedział, co i uczynił. Zaczym za takim

doniesieniem

doniesieniem Nayprzewielebn. w Bogu Oycie Prowincyał przywodawszy tegoż rodzonego Michała Dombrowskiego pytał; jeżeli to doniesienie jest Rzetelne i w niczym niezmyslone? gdy przestawał Stateczne i przysięgą Stwierdzić ustował, więc naznaczona Onemu Sakramentalna Spowiedź i Kommunia nadzień wyżey położony to iest 22.º Czerwca, po którey w Kościele Horodyskim odprawioney w przytomności Ichmściów Szlachty niżey podpisanych, wykonał na Krucyfixie Przysięgę na te Słowa:

Ja Michał Dombrowski przysięgam &c: Jż co wyznałem przed Spowiednikiem moim na Spowiedzi, prosiłem tegoż po Spowiedzi, a żeby to doniosł Przełożonemu Swemu; tak i teraz wyznaię; iż ani dla Zysku, ani dla próżney chwały lub chluby, ale jako Rzetelnie, na iawie, niespiący lecz czuiący Słyszałem z Czwartku na piątek Rano to iest 15.º Czerwca w moim budynku usłanym jak pod Ziemią cięzkie szczerenie, potym chodzenie po komorze, i oddawszy się Bogu, Spytałem: Wszelki Duch Chwali Boga, nato niemaiąc odpowiedzi, drugi Raz to pytanie powtórzyłem i odebrałem odpowiedź; i ja Go chwalę, pytałem się daley, kto ty iesteś? Odpowiedział: jestem Józef Xżę Fundator kościoła

Horodyskiey

Horodyskiego. Spytałem: czego potrzebuiesz? odpowie: dział: Wielkie męki Czyscowe cierpię, niech kto prze: da 30 korcy Zyta i da za moią Duszę, a bylibym będę zbawiona. Odpowiedziałem: ja niemam Sposobu abym to uczynił, Dusza wyrzekła: Staray się, i Szu: kay Sposobu. Co jako wyraźnie Słyszałem, tak Rze: telnie wyrażam i wyznaię. Niech mi tak Bog dopo: może, i Niewinna męka Jego. Do ktorey wyko: ney Przysięgze, wraz z przytomnemi JchMsci Szlach: tą to wyznanie tylko własną podpisał w Konwencie Horodyskim, Roku i dnia jako wyżey.

Michał Dombrowski.
Andrzey Zawadzki.
Jozef Bogusławski.
X. Jozef Sperlski Michała Dombrow: skiego Spowiednik.
X. Leonard Kociurzyński. Przeor Kon: wentu Wołyński.
X. Tadeusz Skrynowski Prowincyał.

Z Warszawy d 12a Julij.

Słyszą tu z różnych Raportow i Wiadomości, że Poł: kownik Mostkowski Drewicza we dwie mile z Mostkowy wadał się w Lubelskie przeciw JP. Suwalskiemu i daley w Krakowskie, a Połkowniey Gallicyn i Kömr w Sieradzkie

Sieradzkie przeciwko JW. Zarębie, który temi czasu będąc w Częstochowie wziął błogosławieństwo tamże, na dalszą kampanią.

Z Wielkiey Polski piszą: (co jednak potrzebuie konfirmacyi bo niemasz ani daty ani mieysca wyrazi: nego:) jakoby Półkownik Kożme dowiedziawszy się że JW. Zaręba nieznayduie się przy swoiey kommendzie, wyszedł z tą intencyą z Poznania, aby uderzył niespodzianie na Dywizyą jego, i onę lub zniosł lub rozproszył, Lecz JW. Zaręba w tym samym czasie przyiechawszy z za granicy do swey kommendy, a dowiedziawszy się o woli rzeczonego Półkownika Moskiewskiego, zaraz uprzedzaiąc onego, marsz swoy przeciw niemu uczynił, iakoż przydybawszy go nie niespodziewaiącego się i na kwaterach rozłożonego, tak pomyślnie uderzył, że przeszło 300 moskwy ubił, 80 wziął w niewolą, i kassę Kr. wynoszącą Zabrał, i broni moskiewskiey dosyć nabrał. Tey obronie Rzeczycy i Kuiawskiey konfederacyi siła dopomogli.

Z Lublina de d. 8. Luty donoszą: Jako tam przybył Towarzysz z Trębaczem przysłany od JW. Kułakowskiego do Półkownika Steinwarow, względem wymiany niewolników, od którego wzięła łatwość odebrał.

odebrał, i deklaracyą odesłania konfederatow tillundzie sięt, z których tylez Moskwy oddaney będzie, ale tylko z kommendy tego Półkownika wzięty, gdyż ludzie z kommendy Drewicza żaden oddany niebędzie, a jest w niewoli Officerow samych 24 a Gemeynow 200.

Ze Lwowa de d. 4.ᵗᵒ July donoszą: że Brygadyer Kreczetnikow z znaczną Dywizyą wymaszerował przeciwko JP.ᵘ Pułaskiemu, upewniaiąc przyiaciół swoich że inaczey niepowroci tylko prowadząc w niewoli JP.ᵒ Pułaskiego, dla ktorego kamienicę wyznaczyw szy, wyprzątać ią kazał, co wątpię aby się sprawdziło, ponieważ i Kreczetnikowa dotąd niewidać, i dnia wczorayszego sto wozow z gor przyszło naładowanych kulbakami i mundurami sa=memi, ale Moskiewskiemi.

Z Kamieńca de d. 30.ᵒ Junij te Formalia donoszą: Woysko Moskiewskie pod Romanzowem ciągnie się co raz daley w dolż Prutu i juz minęło Ryboie Mogiłę. Pan Major Baur kommenderuiący przednią straż rozpędził podiazd Turecki. Xiąże Repnin ściągnął do siebie Gen.ᵗᵃ Zametyn, ktory się z całym Woyskiem około Ibraiłowa u=wijał, teraz stoi po niżey Barlat nad Prutem.

Turcy

Turcy i Tatarowie przyszedszy w znaczney liczbie, rozbili Swoy obóz nad Prutem i obadwa woyska do siebie strzelali, ale z małą z obustron szkodą. Feldmarszałek Romanzow chce obóz Turecki otoczyć, lecz Turcy mając go na oku, dyszczye jego wrywają. Drugie Woysko Moskiewskie złączywszy się pod Panind z większą Artylleryą przeszło Dniestr po niżey Soroki. O śmierci Jenerała Sztoffela i 3 Połkach jego wymarłych czyli pobitych jednostaynie potwierdzają. Między Woyskiem Moskiewskim wielkie choroby na ustrzadt powietrza panują, ale też i to prawda że ich tam wiele od prochu i szabli Tureckiey ginie, i być to musi; kiedy teraz od tegoż Woyska Moskiewskiego żadnych tryumfalnych raportów do tuteyszey kommendy nie przysyłają.

Z Zytomirza de d. 30.a Junij donoszą: że od powracających z za Dniestru podwodników ta jest jednostayna powieść; że 3m Wołochów odłączyło się od Woyska Moskiewskiego pod pretextem na podjazd przeciw Turkom, lecz ci poszli złączyć się z Turkami, od których po obwiadczoney i przysięgą potwierdzoney wierności, łaskawie przyjęci, w krotce prosili kommendanta Tureckiego o przydanie sobie 3 Chorągwi Tureckich, co i otrzymali,

i z temiż

i z temiż poszli do Jass, do tąd przez poprzedzającego łotrstwa wdali przed moskwą w Jassach stoiącą. Że w znaczney liczbie niewolnika Tureckiego prowadzą, na ktore widowisko gdy mieszczanie bezbronni zbiegli się, niespodzianie od Tatarow i Wołochow obskoczeni, w pień wycięci zostali.

Z Warszawy d. 19.ª July.

Dwor tuteyszy z przytomnemi Ministrami i niektoremi Senatorami często miewa naradzania się, jakby nayskuteczniey można zapobiedz dalszey niespokoynosci i ruinie kraiu, dla czego często z tąd wychodzą expedycye do Dworow cudzoziemskich, osobliwie Peterburgskiego i Angielskiego. Jakoż Krol Angielski pisał do Imperatorowy moskiewskiey perswaduiąc aby swe intencye skłoniła do pokoiu zawarcia z Portą i Polską. Jeniże Monarcha przez Ministra swego u Porty czyni wszelkie usiłowania do nakłonienia tejże do zgody, lecz Porta do zgody i Traktatu nieprędzey przystąpi deklaruie, poki Rossya wszystkich awulsow sąsiedzkim jey w Europie Potencyom nieprzywroci, i niezrzecze się Tytułu Cesarstwa, ktora tylko przy dostoienstwie Kniazow Wielkich jak przedtym ma się zostać, jako w sobie opiewa

Deklaracya

414. Deklaracya Porty Ottomańskiey eo nomine przez Baszę Benderskiego w tym Roku wydana. Do którey ugody się głoszą tu także y inne Sąsiedzkie Potencye mocno w tym czasie Zarzuty pomagać.

Do Dworu tuteyszego kilku Senatorow pisało z mocnym użaleniem, że w dobrach Ich Województwa Rossyskie znaczne poczyniło Szkody, dopraszaiąc się o odwrocenie takowych oppressyi, z oświadczeniem oraz in casu nieodwrocenia przeciwnych zażycia Sposobow.

Z Wyszogroda de d. 10ᵃ Czerwca Referunt że W. Sawa w Płockim Konwoy Porucznika Haudringa z za Granicy jadącego do Płocka z 200 ludzi złożony, po większey części zbiwszy, rozproszył. Już wiadomość upewnia, że nakłoniło pod Wyszogrodem kilkudziesiąt Konfederatow z Dywizyi JP Sawy pod kommendą Dobrowolskiego z dwoma Armatkami obłokowało się, ktorzy po kilka razy już są od Moskwy attakowani lecz dobrze i mocno bronią się, i już podpływających łodziami kilkudziesiąt Moskalow ubili, a statek jeden z 150 Moskalami w Wiśle z armatek swoich zatopili, ale obawiaiąc się od większey mocy bydź obtoczonemi z tamtąd już Rejterowali się.

Z Gdańska

Z Gdańska de d 3a Currenti donoszą: Że Czterÿ Regimenta Krola Pruskiego na Żuławach Gdańskich do tąd Stoią, z niemałym uciemiężeniem Holendrow, kudy na każdego gemeyna po 2 Złote Polskie, na Unteroffićera po 5t Złotych, a na Officera po ✠ ʒ codziennie dawać muszą. Dwoch Officerow Pruskich będąc in cognito w Gdańsku, do Stego Flisa Polskiego namowili aby Jm Slomoto Q posiedla Zaniost do kolaski, ktory przyniozszy na przedmieście do Ich Stanu, Zaraz był Związany, i aby niekrzyczał knebel w gębę onemu wrazili i wsadziwszy do kolaski wyiechali do Obozu, tenże ten jadąc Związaniu Swemu pofolgowawszy, a po nad Zeniwką widząc Stoiące Statki i Flisow rzucił Się z kolaski Łbem a knebel z gęby wyiąwszy krzyknoł gwałtu, na ktory Flisi z Laskami przybiegli, onego odbili, Woźnicy tych Officerow zbili, a Sami Officerowie konie i kolaski odstąpiwszy, powiedali.

Opisanie Akcyi Lwowskiey między konfederatami i Moskwą d 5ta Julij.

O godzinie 11tey w nocy podstąpili konfederaci z pod Dywizyi Jmc Pa Miączyńskiego Marszałka Bełzkiego pod kommendą Jmć Pa Szyca

Połkownika

Połkownika Hussarow, na Przedmieście Krakowskie, jak
się Prakt do Brzezny i Obroszyna Łaczyna, gdzie naprzod
Podsłuchy kozackie poznoszone, gdyż jednych Spiących
pokłoto, drugich uciekających pochwytano. Sami zaś
Konfederaci rozłączywszy się na trzy partye, dwie
do Bram Halickiey i Krakowskiey zmyślony attak
przypuścili, aby Piechota w mieście ulokowana Suk-
kursować Jazdy niemogła, Słychać było głosy wo-
łających: niech Piechota pod Bramy podstępuie, gdyż
Chłopow 6 z Lubienia przygnanych Bramę Kra-
kowską wyrębywać zaczeli; i Rzezny z przerwaniem
trwał Ogień, a po mieście kanurn bito. Przy Ha-
lickiey Bramie Szylwach mościwszy zginoł, bo gdy
dziurę w wrotach wyciętą upatrzył Konfederat, przez
nię z pistoletu onego ubił. W tym czasie i Major
od Dragonij w mieście stojący wyszedłszy z garst-
ką Piechoty na Wały ramy u Strzelcy kula zo-
stał, ale po zaktórę nieszkodliwie. Trzecia zaś
Partya rozłoczyła się po Przedmieściu Krakowskim
szukając po domach i tam bijąc Moskalow, większa
część uderzyła na Dworek gdzie stał z haupt-
wachem JP. Połkownik Moskiewski Drauberberg,
ten przez hałas obudzony, uciekł w Ogrod, a sama
Połkownikowa zastępuiąc męża, porwawszy na

Siebie

Siebie Xiężcz Jego i Kapeluß, animowała Sołdatow do bronienia Się i Sama Strzelała, ale tez wraz z niemi poległa. Tu konfederaci Zyskali wiele bo Zabrali Kassę o $\overline{m}$ 40 Rubli, 3 Sztandary, 2 pary kotłow Srebrnych i Grzby. Co Się po ten czas z Karabinierami działo? łatwo wnosić że Ze Śpiącemi, Szczęsliwy, ktory wlazł w Zboże, na Klopisko, albo w krzak niedościerzony. Z tą Zdobyczą konfederaci poszli ku Nawaryi a karabinierowie Zebrawszy Siły Swoie Zaczeli ucierać Się z konfederatami ale dwa razy odpędzeni byli i razeni na polu pod Figurą murowaną gdzie 43 Moskalow tru: pem położyli Swoich 4 utraciwszy, daley i Piecho: ta ruszyła Się Za niemi, ale utraciwszy z Niey 17 ludzi gonić konfederatow niemogła i wróciła Się. Na Haubtwachie przed Połkownikiem Zaj: ęto Moskwy 60. po domach pobitey 30, My w Mieście Zamknięci Siedzieli nic niewidząc, mia: no Nas Za konspiratorow, Szable nam poodbierano, Za miasto i krolikiem niewypuszczano. Po Tmey rano co było karabinierow i Piechoty wziąwszy 4. Armaty i bardzo małe presidium Zostawiwszy w Mieście poszli w pogoń Za konfederatami, kto: rych Spoczywających w Nawaryi dognali i bitwę Złozyli.

C.c.

Stoczyli, w ktorey Strawszy 2 armaty, a zgubiwszy 50 ludzi, spiesznie do Lwowa z 30 przeszło Ranemi powrocili się, niezabiwszy nad 8 Konfederatow, ktorzy także 6 na Przedmieściu ubitych a dwoch Rannych tamże (: ktorzy od bicia pod Wartą już pomarli:) po-Stradali; Rannych też Moskalow we Lwowie według Relacyi liczą 40, a ledwie nie wszyscy od Szabli Ran-ni. Zabitych Trupow Moskiewskich na trzech miey-scach chowano. W Niedzielę powrocił JP. Bryga-dyer Kreczetnik, i ten Nam Activitatem przywrocił, bo Szabel używać pozwolił. We Wtorek obchodził Fest S.° Piotra według kalędarza Greckiego, publicznie na Galeryi przed kamienicą Assia Wody Krakowskiego wystawiona była mensa, przy ktorey duchowny Mo-skiewski miał Nabożeństwo w Ryzach bliskie półgo-dziny, sam Brygadier z Sztabsofficerami był na Ga-leryi, po prawey zaś stronie Haubtwachu stało 140 Dragonij, oprocz tyle drugie trzymających Wartę na przedmieściu, po lewey stronie 213 piechoty, po Nabożeństwie Obiad, po Obiedzie tańce, aż do dnia białego trwały. W Sobotę przeszłą, Ciało Półko-wnikowy Staubenbergowy, Wieczorem prowadzona Or-miańską ulicą do Cerkwi Wołoskiej, nieśli wieko bogato obite officerowie, Soldaci Trumnę z spadem

całunem okryte, w koło niey niesione pochodnie.
Gdy postawili na katafalku ciało, Mąż naysamprzód
pocałował zabitey żony ręce, potym twarz, a
potym nogi; po nim Officerowie całowali Jey ręce,
a po Officerach Sołdaci całowali Jey nogi.

Od granic Tureckich de d 4.ta July donoszą:
Że między Woyskiem Rossyyskim Kommendy Jenerała
Lanina a Turkami częste bywaią utarczki z obo-
polną ludzi stratą. Feldmarszałek Romanzow z
swoią armią pod Rybowe Mogiłą w górach do
tych czas obozem stoi. Formalney ieszcze nie
było Batalij. Weyzyr Wielki dopiero przechodzi
Dunay z ciężką swoią Artylleryą. Baszowie
tylko z pierwszemi strażami do tąd ucierali się.

Ostatnie wiadomości z Wiednia donoszą: że
Corpus Jenerała Lanina przez Turków ma być zni-
szczone, i sam Lanin lub zabity lub w niewolą
wzięty.

Z Rzymu de d 23.a Junij donoszą: Że
Flotta Moskiewska zapewne od Turków bardzo zbi-
ta, i że Turcy po tym zwycięstwie Greków z Mo-
skwą złączonych na kilkanaście tysięcy w pień wy-
cięli. Do Ankony przybyła Fregata jedna Mo-
skiewska z czterema statkami dopraszaiąc się

o chleb

o Chleb i o proch. Imprezie tey bardzo się tu w Rzymie dziwią; że ta Flota właśnie na zgubę wysłana, bo choćby nawet zbita niebyła jak iest, to dla zamkniętych Portow na Srodziemnym morzu i passow, do powrotu, zginąć by musiała.

Z Reyze Antony de d. 12. Junij mamy, że 4 Okręty ktore Moskwa kupiła w Tryescie Rey-terowały się, maiąc wiadomość; iż 12 Wielkich Okrętow z Dulcinotami czuwaią na Obroty nie-przyiacielskie poszły ku Morei. A ostatnie wia-domości z tamtego kraiu donoszą: że Garnizon Turecki będący w Zamku de Navarino kapitu-lował z Moskwą i reyterował się do Tripolizza, ale spotkawszy w drodze 8m Turkow z Albanij onemu na Sukkurs idących, cofnął się nazad i przymusił Moskwę do ustąpienia z pomie-nionego Zamku, ktora tamże 25 Armat Tur-kom zostawić musiała.

Excerpt Listu z Zamoscia d. 13. Julij.

Z Ukrainy za rzecz niezawodną donoszą że Feld-Marszałek Romanzow rugował Turkow, i cho-ciaż z niemałą swoich klęską, z Kyłboi Mogiły. Panin zaś z lekką kawaleryą pilnuie swoich granic od Tatarow, i po rożnych mieyscach w

Ukrainie

Ukrainie rozlokowani stoią Moskale czyniąc for-
tyfikacye, jako to w Humaniu, Granowie, Ładyżynie,
Krakytowie, Barze, i Szarogrodzie. Z Furazami
ludzi za granicę pędzą, ktore o mil 3 od Polskiey Gra-
nicy na Wołoszczyznie składaią, i nowe iuż Furaże
nakazuią, przymuszaiąc Dwory do przyimowania
Kontraktow na Zboża. JmPan Sztoffel nieodmien-
nie zinąd. O Turkach niemożna mieć wiadomo-
ści bo Jey mocno Moskale pilnuią i przeszkadzaią.
Zaraza niby Powietrza nieustaie, ktora w Obozie
Moskiewskim znayduie się, dla czego często w nim
Rewizya, i jak co pokaże się w ktorym Polku, za-
raz na bok z Armii zarażonemu wychodzić każą.
Exenterowano killku dla dociekzenia Choroby, i nic
więcey nieznaleziono tylko Serce czarne tak jak
spalone, i to uznaią bydź z gorączki, bo w tey
Zarazie ludzie po niedziel dwie i trzy choruią.
Hultaiow także co raz więcey przybywa, chociaż
Onych sami Moskale niby przeszkadzaią. Od Węgier
mamy że Cesarz Chrześciański pozwolił Generalno-
ści czynienia Sprawiedliwości w Swoim kraiu, nad
temi ktorzy Jey wyrokom nieśą posłuszni. JmPan
Szuwarow z Lublina wydał 12 Konfederatow,
ktorych sobie przysłany z Grebauzem dla traktowania

o wypuszczenie

o wypuszczenie JPa Tressemberga wybrał, konwojował do Woyska kommendy JMCi. Lutawskiego kazał, zało 12 Moskalow wzaiemnie z niewoli oddano tym samym ktorzy konwojowali konfederatow. Po wszędzie kiedy Moskale nieprzestaią czynić okolicznie, do przysięgi przymuszaią dwory, aby dawali znać o konfederatach, albo onych łapali. Kasztelana Lubaczewskiego i Synow Jego obili.

Opisanie Ogrodu Wersalskiego, i Illuminacyi Jego po Slubie Delfina z Cesarzowną.

Gdy Delfinowa zbliżyła się ku Paryzowi, dnia 15.o Maja stanęła w Pałacu Muette, gdzie niezmierna moc ludu wyszła dla przypatrzenia się, lecz nic osobliwszego widzieć niebyło, Ordynaryiną Pocztą przyiechała razem z Krolem i Delfinem o mil 10 przeciw Nim wyieżdzaiącemi. Z tamtąd nazaiutrz o godzinie 10tey wyiechała do Wersalu, gdzie Krol Ordynaryinie mieszka, tam prosto zaiechała do kaplicy i Slub wzięła, ludzi moc wielka znaydowała się, ktorzy swym tłokiem przeszkadzali widzieć wszystkiey Ceremonij. Po Slubie zaraz deszcz ulewny, ktory wszystkie przygotowania popsował, i dzień skończony na samych powitaniach Delfinowy. Dnia drugiego toż samo było, bo równie deszcz przeszkodził,

i tylko

i tylko co na pokojach bawiono się oraz na Operach gdzie osobliwsze stroie jako i wysmienici aktorowie byli, toż się działo i dnia 3go. Dnia zaś czwartego był Fejerwerk i Illuminacya w Ogrodzie Krolewskim, co niewypowiedzianie pieknie wydawało się, ponieważ Ogrod sam z siebie przedziwny, a przyozdobiony Illuminacyą, nadzwyczayną piękność okazywał. Ogrod ten trzy wielki bo go na milę w dłuż i w szerz rachuią. Wchod do niego wyniesiony w gorę na kilka sążni wyżey nad naturalne położenie, z prawey strony idzie rowna spadzistość, gdzie osobliwszey inwencyi kwatery, ulice i sadzawki znayduią się, w srodku dayrzeć niemożna perspektywy ulicy lipami sadzoney, w ktorey iest kanał długi na staie 10, a szeroki na cztery w krąg wybity. Z lewey zaś strony dane z marmuru schody, ktore niewyrażoną wspaniałość Ogrodowi przynoszą, prosto tych schodow drugi iest kanał ktory okiem zasięgnąć niemożna, na około osobami z marmuru wnięsemi obstawiony, brzegi same kanału tego marmurowe, po obiedwu zaś stronach gaie i łąki znayduiące się niewypowiedzianą przyiemność sprawuią. Co tedy wszystkie ulice, brzegi kanałow i sadzawek w illuminacyi widzieć, co za piękność

niezwyczayna

niezwyczayna! Na kanałach były porobione Okręty, Statki, i inne morskie nawy, te całe illuminowane tak właśnie jak gdyby z ognia zrobione wydawały się, wszystkie bowiem sznury od dołu do góry idące całe w lampach były. Te okręty po wspomnionym kanale pływaiąc i niby woienne walki czyniące, między sobą okazywały, w których była kapela na wszystkich dętych Instrumentach Marsze wygrawaiąca, iak mile sprawowała Melodya, wyrazić trudno. Ulice wszystkie napełnione ludem, któremu wszędzie grano a on tańcował krzycząc: Vivat Delfin i Delfinowa, oprócz tego rozne inne przedziwne znaydowały się dla ludu zabawki. Tego dnia nastąpiło Wod granie, gdzie wszystkie fontanny puszczono, były rozne Statuy wyrażaiące ludzi i wszelkiego rodzaju bestye, z których wszystkiemi członkami Woda grała, między innemi znaydował się nad iedną Sadzawką Orzeł, na którego ptastwo pomnieysze biło i gdy rzucaią się na niego z rozpostartemi skrzydłami i otwartemi pyskami, Woda z nich strumieniami wybuchnęła, Orzeł zaś tedy niekiedy broniąc się niby, podnosił skrzydła i równym sposobem wodę z siebie wyrzucał. W środ samego Ogrodu na kanale było wyobrażenie

Faetona

Faetona, którego topiące się konie, co raz z wody wa-
tujące się, za każdym ich wzniesieniem się wodę noz-
drzami wyrzucali, i sam Faeton równie na wierzch
wody dobywając się, onęż z siebie gębą, nosem i u-
szami wyrzucał, co wszystko w tak przedziwnym wy-
rażeniu było, iż niesposób opisać. Z drugiej strony
ogrodu sala z marmuru zrobiona wielkiej wysoko-
ści i obszerności, w której było słupów 100 i tyleż
waz marmurowych, które w środku miały grające
fontanny, a przez akkomodowane sztucznie illuminacye,
z każdej wazy innego koloru wody wynikać zdawa-
ły się, te wszystkie spadające z góry na dół szu-
mem swoim i ciągłym szemraniem więcej nad
naturalną sprawowały przyjemność. Na końcu
na jednej wielkiej sadzawce był zrobiony pan
Neptunowi wód bożkowi, który spoczywając niby
z wielką wspaniałością zdawał się cieszyć z tej okazyi
i honoru które mu woda wyrządzała graniem swoim.
Był jeszcze w jednej stronie ogrodu labirynt cały
w illuminacyi, który tak zawite zamykał w sobie
ulice, iż zapuściwszy się w niego nigdy by człowiek
do bramy trafić niemógł, gdyby nie na głos bębna
którym co pół godziny odzywano się, aby tedy w labi-
rynci będący miarkował którędy ma wychodzić.

W Lipsku

D. d.

W tymże Samym Ogrodzie iest Zwierzyniec wszelkiego rodzaju Zwierzęta i Ptastwo Zawieraiący. Słowem wszystkich Osobliwości Opisać niepodobna. Cudzoziemców mnostwo wielkie nazieżdżało Się, których prawie więcey na Polityach krolewskich było jak Francuzow. Delfinowa przedziwnie piękna właśnie warta być krolową i można Jey przyznać że piękniejsza niewidziana, wszystkie Damy Paryskie przy niey zgasły. Cała Familia krolewska tam znaydowała Się. To zaś niemniey rzecz osobliwsza, że tegoż dnia 800 wesel odprawiło Się, krol na każde po 500 frankow podawać kazał. Paryż cały przez te wszystkie dni był także illuminowany, po wszystkich ulicach grano, tańcowano, Spiewano, z nieustannemi okrzykami Viwat krol, Delfinowa, i Delfin.

Z Warszawy d 26. July.

Xże Lubomirski Marszałek W. Korony, za produkowaniem przez Magistrat tuteyszy, dawnych praw i Przywileiow Miastu tuteyszemu Służących, a osobliwie bawiącym Się kupiectwem, na usilne tegoż Magistratu żądania i oppozycye prawne, wyrokiem Swoim Zydom w tym Mieście bawiącym i handle prowadzącym, wszelkich towarow przedawać zabronił, Szczegulnie tylko rzezadłem i to kupcom Katolikom,

Podobniż

Podobnież Rzemiosłami bawiącym się Żydom, zakazał dalszych Robot, oprócz Sygnetarzom. Tym wyrokiem zasmucone Żydostwo po większey części z Miasta teyż wyieżdża, a za poprzedzaiącym w przeszłą Niedzielę Trąbieniem wszystkim Żydom wyieżdżać nakazano, oprócz wyżey wyrażonym Sygnetarzom, tudzież Liwerantom, i Sprawy w tuteyszych Jurysdykcyach maiącym.

Idzie tu po Warszawie Odgłos, że w tym czasie wyszły od Jmci Ordynanse, aby Partye Konfederatow po różnych Województwach bawiące się, ściągały się do Jmlnego Obozu w Podgorze, gdzie do pogranicznego Starostwa Nowotargskiego, kilka Tysięcy Austryaków wkroczyło.

Od Gdańska de 13ª Julij donoszą: że Woysko Krola Pruskiego wymaga w podanych pretensyach Satysfakcyi od Gdańszczanow 170^{m} ✡

Z Kamieńca de 14ª Biezi piszą iż z za Dniestru iest wiadomość, że Turcy za Prutem Dywizye Panina i Repnina wszczędziwszy znacznie przymusili Reyterowac się ku Dniestrowi. Romanzow z Ruską Armią na dawnym mieyscu stoi. Woysko Tureckie do 70^{m} wynoszące miało utracić w Ludzku gdzie w pień wycina i pustoszy. Tatarow

$\frac{\text{oki}}{30}$.

.30^{m} w granice Polskie wpadło, przez których Pobereże i Ukraina po większey części spustoszone, lud młody w Jassyr wybrany, Starzy wyrżnięci, inni mieszkańcy Salwowa: ni. Okropne pustynie, w Polszcze przez Tatarow, a w Wołoszczyznie przez Moskwę pokazują się. Choroby w Woysku Moskiewskim Constanter panuią, daią przyczynę z szkodliwey na Wołoszczyznie wody, przez co 11^{m} Woyska Moskiewskiego we 2 miesiącach wymrzeć miało. W Ukrainie Podolskim i innych okolicach podobnez choroby pokazały się i wiele ludzi pomorzyły.

Z Berszady de 9 11° Czerwca donoszą: że za wyyściem Tatarow w tameczne okolice, kilkaset Haydamakow z Lasow Lisiańskich z wielką zdobyczą wyszedszy, poddali się w protekcyą Tatarom, ktorzy onych dyzarmowawszy i zdobycz odebrawszy w Jassyr zabrali i za Czarne Morze zapędzili.

Z Grodna donoszą: że tam w tych dniach był Gmach? Pruski Lossow z kilkunastą Gudzienicami?, w koło Miasto obiechał, pozycyą iego i okolice odryssowawszy odjechał na powrot, na jaki to uczynił koniec? ignotum. To tylko głoszą: że Jesień tamten kray uzbroić pekłarnie, i Zamek Grodzienski adornować.

Dwor

Dwor Peterburgski odebrawszy od Kommendantow Woysk Swoich w Turczech i w Polszcze bedących, a niepomyślne od obydwoch wyczytawszy Sukcessa, tak z przyczyny Straty ludzi w utarczkach, jako i z Zarazy powietrzney wielu umorzonych, uczął przed się żywsze z postronnemi Dworami Negocyacye, traktując o pokoy.

Z Wenecyi d. 4. Julij piszą: Przyiechał tu znaczny Człowiek i doniosł, że 4 Okręty Moskiewskie od 60 armat każdy, przez Turków pod Modonem przy Stracie 7m ludzi Moskiewskich są zatopione, gdzie i Maynotow z Moskwą złączonych (iako i na innym mieyscu Archipelagu) wiele zgineło. Na tymże Archipelagu, Basza 14 Okrętow Tureckich maiący, przy złączeniu się z Barbaryiczow Okrętami, tę tylko doniosł Szkodę że mu iеden Okręt zatonoł i Fregata iedna, atoli i z tych przez połowę Equipażu wyratowano.

Z Rzymu de d. 30. Junij piszą: U nas tu w Wigilią SS. Apostołow Piotra i Pawła Ogłoszony pokoy Stolicy S. z Portugallią, Medale złote i srebrne rozdane Kardynałom Biskupom i rożnym Panom wyrażaią: z iedney Strony Biust Oyca S. z drugiey Strony Geniusz Kościoła i Geniusz Królestwa Portugalskiego.

Portugalskiego, trzymaiące Herby z Napisem na Wierzchu Sol resulsit. a na dole Concordia. Nuncyusz Papiezki przyięty z wielką Pompą w Portugalskiy, i z tąż władzą iak przedtym, Jura Dataria przywrocone i Collatio in dignitatibus et Beneficiis Ecclesiasticis, o innych jeszcze punktach non constat. Ministrowie Burbonscy odłączyli Się od Ministra Portugalskiego, i do Swoich Tad jo nieuzywaią z woli dworow Swoich. Morea w Ręku Tureckich iest, a nietylko Okręty Rossyiskie znaczną poniosły Szkodę, ale i Grey wiele ucierpieli. Do Liworny 11 Okręty Moskiewskie przypłyneły ale do Portu niedopuszczone, iednak na usilną Admirała prozbę dowieść wiktuałow kazano.

Z Konstantynopola donoszą przez Wiedeń że Sułtan Turecki dla Melioracyi Zdrowia Swego ma Się przenieść do Adryanopola, a Mufty Zastępuiąc Mieysce Jego w Konstantynopolu, z Sędziami i Radnemi Panami wszelkie expedyowai ma Interessa tameczrego Dworu, ktory do tych czas ani wzmianki chce Słuchał o pokoiu z Moskwą Owszem takie przygotowania układa na poparcie Wayny, iakby lat kilkanaście trwai miała.

Z Warszawy

Z Warszawy d 2. Aug:

Krol JMść w przeszłą Niedzielę Zapadszy na Zdrowiu był invisibilis. Iedni Słabości Krolewskiey przyczynę daią z odebraney wiadomości; że Konfederaci na 35 Soli Krolowi zabrali. Inni zaś pewniey twierdzą; że z odebraney Sztafety donoszącey o wkroczeniu w Polskę kilku tysięcy Austryaków z deklaracyą domagaiącą się wyyścia z Polski Woyska Moskiewskiego, ktore gdyby w czasie 4 Niedziel niewyszło, tedyby Cesarz JMść miał to sobie za wypowiedzenie Woyny. Na co gdy spytany JP. Weymar odpowiedzieć miał że podobno ustąpić z Polski będzie musiało Woysko Imperatorowy Jeymci niechcąc nowey na siebie zaciągać Woyny, Krol wtedy rzekł; jestem zdradzony jestem zgubiony, ale wolę w swoim ginąć Kraiu niż z niego promotnie uciekać. Przecież za puszczeniem krwi i staraniem Doktorow, dnia onegdayszego był w Kościele na nabożeństwie u XX Jezuitow Mazowieckich w dzień S. Ignacego.

W przeszłą Sobotę pod konwoyem Woyska Moskiewskiego sprowadzono tu z Gdańska 4 kryski Rublow od Krola Pruskiego Imperatorowy Rossyiskiey

Według

według ostatniego z Nią Traktatu na Woynę z Turczynem do wypłacania ustanowionych, które w krótce maią transportować do Woyska Moskiewskiego na Wołoszczyznę, i na ten podobno koniec z polskich konsystencyi ściąga się tu Woysko Moskiewskie, dla powiększenia dla nich konwoju.

Woysko Moskiewskie dawniey w różnych potyczkach wziętych konfederatów, a w Poznaniu w Toruniu i w inszych mieyscach trzymanych, oraz wielu obywatelów w domach siedzących i w konfederacyi niebędących, teraz pobrawszy, po kilka i kilkunastu co dzień wyprowadzaiąc, w Syberskiey na kadrze osadza niewoli.

Lubo tu rozumiano i mówiono: że JPanowie Staniaccy, Kadłubowski i Maleccy mieli być na S. Annę z aresztu uwolnieni, iednak do dziś dnia w nim zostaią.

Z Relacyi tak przez kuryerów Moskiewskich z Wołoszczyzny do JW. Weymara z Raportami nadeszłych jako i że sztafet od kommendy kamienieckiey do Dworu tuteyszego przybytych iest wiadomość; że przez trzy dni, to iest 15ty 16ty i 17ty Julij między lekkiemi Woyskami Moskiewskiemi i Tureckiemi, częste trwały potkania z niewielkim obu stron awantażem. Dnia zaś 18tego

Kustarowie

Hussarowie Regimentu Podgorzyczanina, Syna Hana Tatarskiego Obskoczyli, ktorego lubo chciano pardonowac i po trzykroc pardon onemu ogłaszali, On jednak poddac Się niechcąc, a do ostatniego broniąc Się Zabity Został. Po tych Geneswach Tatarowie i Turcy do 30^m wynoszący nad wierzchorem do Obozu, A Szancami na gorze obkopanego udali Się nad Rzekę Barugę o mil 5 od Dunaju. Tam Woysko Rossyiskie pod kommendami Generałow Lieutnantow Olitza, Butkamina, Baura, Grabelkoy, i Repnina, Ze czterech Stron tak dobrze nocą pod Szańce podsunęło Się, Ze Armaty Tureckie wyzey Rychtowane przenosiły tez Woysko, tandem potym Moskale uczynili mocny Attak trwający od 11tey do 7mey Z rana, a osobliwie gdy Z Frontu od Generała Olitza Zaczeli Gorkow Z Armat mocno razic, przymusili onychze do odstąpienia Szańcow i Obozu, ktory Moskale opanowali, Zabrawszy w nim 30 Armat, trzy Moździerze, Ryzu i inney Bakalij podostatek, a nadewszystko nayceln[iejszy] Hana Tatarskiego Namiot, w tym Moskale na Znak Zwyciestwa Te Deum Laudamus Spiewali. Pozniey Zas jest Wiadomosc, Ze Z Za Dunaju Znaczna

Z kommendy

E. c.

Z Kommendy Weyzyra przybywszy Dywizya, i złączywszy Się z Woyskiem w Multanach będącym obtoczyła toż Woysko Rossyyskie i na 12 set Bregoz ubiła.

Z Gdańska de d 20 July donoszą: Że Woysko Pruskie do tąd bawi Się w tameczznych okolicach. Ktory zaś okręty Krola Pruskiego Na Morzu Baltyckim będące, Wozinemi Ammunicyami naładowane, ~~oraz~~ z Woyskiem Ze 120 Armatami uzbroyone udać Się mają do Szwecyi, Oraz na Nich popłynie Krolewicz Henryk Brat Krolewski. Maiąli Impreze? niewiadomo iescze, wnoszą iednak Że podobno na Attakowanie Rygi.

Z Poznania de d 24a July piszą: Że w Cały prawie Wielkiey Polszcze, wielka mizerya i niedostatek między ludzmi, Domy Szlacheckie zrujnowane, Folwarki i Bydło wszystko zniszczone, po wielu wsiach puste chałupy Zostawione i moc godnych ludzi do ostatniey przyprowadzonych nędzy, tułaią Się nikczemnie, i chleba Żebrać muszą.

Excerpt Listu Z Przemyskiego d 24a July.
O Lwowie Musi tam bydź dawno wiadomo, i ieżeli pisano o Zabraniu kassy Mostkie Znaczney, Sztandarach, Kotłach, trąbach, Zabiciu Półkownikowey i

Ze 200.

Że 200 Moskalów to wszystko prawda. Ichmość
Konfederaci tu w ~~Łańcucie~~ Stronach naszych będący
Się wszyscy dobrze biją Się. Dnia onegdayszego
armaty u nas Słyszane były od Sambora, ale
jeszcze niewiemy kto z kim i na którym mieysce.
Na Podolu, w Buczaczu, Horodence, Warszawie
ma być powietrze; i daley powiadaią że
Się Szerzy. Przyiechał z tamtąd Dyspozytor
JW.go Podczaszego Dobrzyńskiego, który o mil 4
był od Powietrza. Tenże czynił relacyą o Batalii moskiewskiey z Turczynem pod Benderem,
bo i Jego podwody Trupów Moskiewskich do mogił
zwoziły, było to podwód tysiąc, przez kilka dni trupów zwoziły i 16 mogił wysypały, a samych
Moskalów po miastach i miasteczkach pełno, owo
zgoła jak u nas powiadaią wszystka prawie
Kawalerya moskiewska na Wołoszczyźnie wyginąć
miała. Ale i w naszych Stronach gdzie tylko
potyczka zdarzy Się, to Konfederaci mocno biją
i plac dotrzymuią, już wyćwiczyli Się dobrze.
Obóz maią jeden pod Izbami pod granicą węgierską, drugi niedaleko Wieliczki, Pola i lasy
Są ich pełne, ostrożność i gotowość u nich
zawsze wielka.

Z Kamieńca

Z Kamieńca de d. 20. a Ze Lwowa de d. 22. July, o szerzącym się powietrzu donoszą, ktore już i w Zołkwi pokazać się miało.

Z Rzymu de d. 30. Junij piszą: Odebralismy wczoraj wiadomość iż niezmierna moc Grekow do Portu Antiony przybyła uciekając od Miecza Tureckiego, i płacząc na Flottę Rossyiską, ktora nic więcey niedokazała, tylko że wysadziwszy na jednym i drugim brzegu Morei Grekow poddanych Weneckich, z Cefalonij, z Zante, i obuszyuszy Portkow, zgubę niewinnym Grekom przyniosła. Okoliczności wszystkich niemiią opowiedzieć bo w samym ogniu niebyli, ale dymem z Oyczyzny są wykurzeni. To iednak pewna, że pomieniona Flotta Rossyiska, niemogąc przez wysadzonych Grekow Weneckich na lądzie nic dokazać, krąci się po morzu blisko Cefalonij. Iuż też i Turecka Flotta zbierać się poczyna, przyidzie zatym do ieszcze utarczki na morzu.

Z Rzymu de d. 2. July: W Morei po zbiciu Moskwy wielka Strages nastąpiła w Grekach, kilka Miast w pień wycięli Turcy, z Generałem Orłowem 200 Moskalow uciekła Salwowało się do Nawarrino

do Nawarino, lecz i tam Turcy poszli. Dulcygnotowie wyprawiwszy z daleka 4 Okręty Rossyskie, wyszli przeciwko Nim, i One zkołatawszy Armatami, wiele Moskwy potopili.

To wszystko Włoskie i Francuzkie Gazety potwierdzaią; dodaiąc i to: Że Greczy do Nawarino uciekłszy salwowac się chcieli, lecz dla niedostatku tam Żywności od Moskwy nieprzyięci, stali się Ofiarą Szabli Tureckiey.

Z Warszawy d. 9.° Aug:

Przeszłego tygodnia od Dworu tuteyszego wysłano JJ.PP. Witalego i Casanowa Doktorow z dwoma Felczerami na Podole i Wołyń, dla poznania Chorob tam szerzących się, ktore nazwano powietrzem. Od Doktorow z tamtych kraiow są wiadomości że Zarazy w ludziach tameczrnych nie zgadzą być powietrzem tylko rożnemi Chorobami.

Przed kilku Pocztami powszechny tu był odgłos o wyściu Deklaracyi przez Baszę Benderskiego wydaney z oświadczeniem Weyścia do Polski Woyska Tureckiego, ale już 3 miesiące minęło jak pomienioney Deklaracyi in Scripto niewidać.

Na dniu Onegdayszym sprowadzono tu na Pragę 40 Wozow rannych Moskalow z Dywizyi

Kia

Xiia Gallyczyna z pod Łowicza w potyczce z Dywizyami Konfederatow Rawskich, Łęczyckich i Sieradzkich, w tych dniach miany.

Jest tu wiadomość: że Imperatorowa Rossyyska na poparcie dzisieyszey z Turczynem Woyny u Hollandyi 5 Milionow Talarow, a u Anglii 8 Milionow Funtow Szterlingow zaciągnąć usiłuie.

Excerpt listu z Włocławka d 3.o Aug.

Dnia 21.o Julii JP Mazowiecki wpadszy do Nieszawy na Moskwę onay przeszło 50 trupem położył Swoich utraciwszy tylko 8, koni przednich 12 dostało mu się i pieniędzy niemało w Zdobyczy. Dnia 28.o przybył do Nas, Moskwa za Nim, ale z tamtey Strony wisły potężnie dawała do konfederatow ognia z Armat, i Bomby Rzucała, w wielkim byliśmy Strachu, bo kule na podworza nasze padały, dachy Zrywały, przecie żaden z konfederatow nie zginął, a z tamtey Strony iedenaście iednak kozakow ubito. W tych zaś dniach trzema Kolumnami Moskwa idzie na Mazowieckiego, Boga prosiemy aby Go wzmacniał, bo dobry katolik i Żołnierz Szczerze odważny i Ostrozny, patrzaliśmy na to wszyscy. O Zarębie twierdzą u nas że Zapewna zwycięztwo nad Kónnem, czy Jego Dywizya odtrzymał

otrzymał, Kassę mu Zabrał i Strzelby bardzo wiele.
ludzi ma mieć Samego wyboru na trzy tysiące,
Subordynacya u Niego wielka i ostrożność, oraz
płaca punktualna.

List JW. Ciesieckiego Marszałka Konfederacyi Województwa Łęczyckiego, do JmP. Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego. d. 1. Aug.

Jaśnie Wielmożny Mći Panie Kasztelanie Łęczycki i Dobrodzieju.

Prawdziwa cnota i nieskazitelna poczciwość, mają konieczną własność, że nigdy przyćmiona bydź nie może; owszem tym szczytniey wydaie się im częstszemi atakami i przeciwnościami ścisniona, nie wzruszona iednak w swych trwa obrębach. Dosyć dnia jednego dla niektórych do Zepsucia. I ci prawdziwie poczciwemi nigdy niebyli, którzy się jawnie pokazuią bydź przeciwnikami. Znam ja doskonale i Prześwietna Jzrbnae jest zupełnie uwiadomiona że zamieszkanie JWWmPana Dzia w Warszawie jest konieczne. I nigdy nikt takowego nie czynił wniosku, któryby był z naymnieyszym uszczerbkiem Sentymentów w sercu i właściwie patryotycznych JWWmPana Dzia. Zatyczemy tego wszyscy osobliwie ja, który naypolednieyszy jestem przeświadczony o gorliwości

o gorliwości Jego; że niemamy tey Sposobności, poży-
tkowania z Jego przytomney Rady i Zdania, kto-
re wiem że zawsze byłoby dążące ku utaleniu
Wiary S, i ustaw Narodowych, i w tym niechęć
bydź naymyszonym Jwwmm. Dobrodziejowi
bo wiem iż Zjichać do Nas jest mu niesposobna,
lecz o to co bydź może, jak nayusilniey dopraszam
Się. Pewien jestem iż wiesz dobrze Jwwm
Pan Dobrodziey, że jestem obrany Marszałkiem
Wudtwa Brzeskiego, i że w kole Przeswietney
Generalności zasiadam. Urząd ten z Ciężarem
na mnie od Wudtwa włożony, od Przeswietney
Generalności przyznany, lubo nader pracy i Kosztu
wyciągaiący, z ochotą iednak sprawować nie-
umiałam, gdy przez to usługę Oyczyznie Moiey
okazać mogę. Poznaię ja iednak że i za-
szczyt dla mnie wyższy, i wsparcie konfedera-
cyi znakomitsze z tąd wynika, gdy Senatoro-
wie u swoich Wudtwach Votum swoie na pod-
noszącego Marszałkowskiej Laski przydaią. Do-
praszam się zatym Jwwmm. Dobrodzieja a-
byś mi tey Laski nieubliżał, i przystał czyli
Accessus, czyli Votum, czyli Oświadczenie uzna-
waiące a Sposobiące się do przyznania mi Laski

Wudtwa

Wdztwa Łęczyckiego. Przyrzekam JWWmu Pu Dziś sub fide et honore że Sekretu dochowam nieskazitelnie, i Szkodzić Mu ta łaska mnie wyświadczona niebędzie, Szacować zaś ją jako znam za powinność, takteż całe Życie wdzięcznością się wypłacać za nayspienszy mieć będę obowiązek, Skutek to zawsze pokaże; iż jestem z naydoskonalszym uszanowaniem i Nayszczerszym Szacunkiem

JWWmmPana Dobrodzieja

Nayniższy Sługa

Andrzey Sielecki S.Z.M. w Łęczycu

Odpis JmPa Kasztelana Łęczyckiego, JmPu Sieleckiemu Marszałkowi Konf. Wdztwa Łęczyckiego

Jaśnie Wielmożny, Mci Panie, Marszałku W. Łęczyckiego

Mnie Wielce Mci Panie i Kochany Bracie.

Od Zaczętey Konfederacyi w Wdztwie Łęczyckim, juź JWWmmPan pragnieniem, życzeniem, i Ziemianom Naszym tu bywającym, szczeremnie Zalecenim, tudzież przed Niemi wyznaniem, byłeś odemnie uznany za Marszałka Konfederacyi Wdztwa Naszego. Do tego bowiem Pierwszeństwa; nietylko wszystkie Zacne przymioty Jego i Zdatność, ale nad wszystko nieskażona Cnota, i niewzruszona przykładami Dziadów poczciwość JWWmPana, godnym i Zdolnym go uczyniły.

F. f.

Po uczyniły. Ani Mu do tey Lassi współ ubieganie się JW^o^ Szczawińskiego przeszkadzać powinno; ponieważ ten, już po Zawiązaney Konfederacyi Barskiey, przyimuiąc na Siebie dobrowolnie Funkcyą Posselską na Seym, a przeciw Zakazom Jeyże Konfederacyi, dał dowód tym Samym nie innych bydź z nią Myśli. Ani też przeszkadzać może obranie od Wdztwa na Regimentarstwo JW^o^ Grądzyńskiego, kiedy ten listami Swemi do Warszawy pisanemi, (: których ia w prawdzie nieczytałem, ale chwalących ten postępek słyszałem:) oświadczył się, iż z Nieprzyiacielem Wiary i Wolności niemiał intencyi bić się i niema, a zatym aby od niego wzaiemnie prześladowanym niebył, upraszał. Przeto też Same moie innym Obywatelom zaleceone i oświadczone chęci (: gdy teraz mam Sposobność:) piorem a bardziey Sercem JWWm Panu wyrażam: Że tylko Osobę Jego Marszałkiem prawym Konfederacyi Wdztwa Naszego, bydź uznaię, oraz Prześwietney Generalności o przyięcie łaskawe tego uznania mojego nayponiżniey upraszam. Jeyże oraz Prześwietney Generalności iako i Samemu JWWmPanu, Oświadczam się: Że z Niemi Sercem, Myślą, i duszą (: day Boże iak nayprędzey

iako Naystarszey Osoby;) nieodstępnie od Opisu i Celu Konfederacyi Barskiey, Zprzymierzony i Zie=dnoczony byłem i jestem. JWWMci Zaś Zu=pełnego Zawsze nad Nieprzyiacielem Wiary i Oyczyzny Zwycięztwa, a dla Osoby Jego i Wodztwa Naszego w każdych Czynnościach doskonały Sła=wy, od Boga Życzę; Z mocnym przywiąza=niem i uszanowaniem piszę Się.

JWWMWM Pana Kochanego Brata
Szczerze Życzliwy Brat
w Warszawie d. 8.ᵃ Aug i Uniżony Sługa.
1770.
Tadeusz Lipski. K.L.

Z Gdańska de d. 30.ᵃ Julij piszą Że tam na Przedmieściu Szotlemberg Zwanym d. 23.ᵃ Ejusd. wszczął Się bunt na przeciw Huzarom Pruskim, Z których 15.ᵘ Pospolstwo Kijmi prawie ubito, Ci także Wiele Ludzi Ranili i w Niektorych do=mostwach Okna powybijali. Tegoż dnia Magi=strat Gdański Wysłał do Berlina Z pomiędzy Siebie deputowanych PP. Weychmana Lawn=tarza, i Wassemberka Rayce, Z remonstra=cyami do Krola Pruskiego, iakowe ponosi u=ciemiężenia od Woyska Pruskich na Zuławach Stoiących. Jenże Magistrat Rozumieiąc, iż Za Wyliczeniem iakich pieniędzy, Wolnym będzie

od porzekomyi

od perswazyi, więc wyliczył 25m ✱ ale widząc że i to niepomogło, zaraz tę Summę wypłacił. Była przedtym Ostrożność że codziennie do Bram zaciągały 4 Chorągwie Mieszczan, ale od czasu gdy Rezydent Pruski w Gdańsku będący to iest dnia 25. powracaiąc z Żuław od Woyska Monarchy Swego, chciał w Miasto w kompanii 300 Hussarow wiechać Oliwskiey bramą, tedy nietylko Zwody pozwodzono i Bramy zamknięto, lecz oraz do tychże Bram codziennie 8 Chorągwi Mieszczan, a 9 Chorągwi kupczyków na Straż zaciąga. Przytym Magistrat Gdański nakazał wszystkim Obywatelom, podać Specyfikacyą wiele który Gospodarz i jakich ludzi ma w Domu Swoim, co każdy musiał uczynić z wykonaniem Przysięgi Wierności Magistratowi.

Ze Lwowa dnia 1. Aug. piszą: iż tam Garnizon Rossyiski ogłaszaiąc wygraną przez Woysko Moskiewskie nad Turkami na Wołoszczyznie, przy Strzelaniu z Armat i ręczney Strzelby Te Deum Laudamus wyśpiewywał. W Żołkwi mil 3 od Lwowa jako się przeszłey doniosło, przez doświadczonych Regimentz Feltzerow tak Moskiewskich jako i Narodowych była Rewizya, po którey decydowano: że jest aktualna

morowa

morowa Zaraza co z Cszenterowanych kilku ludzi których tam znaczna liczba wymarła poznali, przeto z chorych których tamże oglądali, decydowali iż żaden do zdrowia nieprzyjdzie, bo wszyscy wewnątrz zaraźliwą mają Gangrenę, która zbliżywszy Serca zacznie się tym krócy żyć pozwoli. Dlatego więc i we Lwowie była generalna Rewizya, z której żaden człowiek jeszcze nieznalazł się zarażony.

Z Kamieńca donoszą: że JP. kommendant tameczny odebrał Sztaffetę iż Moskwa od Turkow oblężona począwszy od Mogiły Raby aż do Mogiły Szacheny, tak że wojska Tureckie zakryły Passy i kommunikacyą odjęły z Polską. Sami Officerowie Moskiewscy twierdzą którzy pod Dłuzkiem z Ammunicyą stoją, że od Feldmarszałka Romanzowa żadney niemają kommunikacyi. W tymże Kamieńcu za nagłym pokazaniem się w Mieście zarazy wszyscy mieszkańcy i Garnizon wstąpili z Miasta, zostawiwszy tam tylko pro præsidio 150 ludzi pod kommendą JPana Bietna[illegible]ckiego.

O Konfederacyach te tylko po Warszawie są wiadomości. Generalność do tąd w granicach Węgierskich zostaie. Granice Węgierskie, Szląskie i Pruskie

i Kuźnie dla pogłoski o powietrze Są Zamknięte i Strażami umocnione. JMć Lubawski pod Muszyn:ko z swym Obozem okopał Się, na którego JP. Drewicz d. 24ᵃ elapsi attakowanie z Krakowa wyszedł. Imć Dyguacze konfederackie w Sandomirskim i Jarosławczyznie Znayduią Się.

Wiedeńskie Gazety Sub die 20ᵃ Elapsi donoszą: Iż już morowa ustąpiła z morei, niemało tam odebrawszy ludzi, a Greky wycięci Zostali. Graff Orłow pod Modonem ranny a Xiążę Dołhoruki Zabity Został.

Supplika Bielan czyli Kamedułów na Puszczy Bielańskiey Mieszkaiących do Króla JMci:

Królu Za twoich Przodków Panowania,
Żyliśmy w puszczy daley od Swiata,
Żaden niesłyszał od Nas narzekania
W cichym milczeniu trawiliśmy lata.
Choć kto przybywał do Naszego lasu
Szukaiąc dla Siebie Szukaiąc ochłody
Znowu do Siebie powracał Zawczasu
Nic czyniąc w cichym Życiu Nam przeszkody.
Lecz teraz jakeś objął Rządy Państwa,
Choć o tym dawniey z doświadczenia wiemy,
Że szukasz Szczęścia twoiego poddaństwa
Przecież my krzywdy ciężkiey Się boiemy.

Gdy

Gdy co raz większy wzrost i przybliżenie
Do nas, Stolicy Twoiey uważamy,
Nietylko zamać zwyczayne milczenie
Lecz już i szemrać głośno poczynamy.
Życia naszego kształt jest Ci wiadomy,
W Puszczy nam mieszkać każą nasze prawa
Jeśli pozwolisz dalej stawiać domy
W krótce Bielany ogarnie Warszawa.

Odpowiedź Warszawy na Skargę Bielan
od JX. Rogalińskiego Sty Naliewskiego napisana.

Królu ten Zakon co przez Swą Ustawę
Z Bolesci winien Zachować milczenie,
Gdy przed Twym Tronem gada na Warszawę,
Pozwól ogłaszać Swoie oczyszczenie,
Jesteś Pan mądry, przezorny, łaskawy,
Słuchałeś Bielan, posłuchay Warszawy.
O to iest Skarga, to ich mocno tyka,
Ten rząd w twych Źrzodłach niebył im wiadomy,
Że się Stolica twa do nich przymyka
Z Puszczy robią się Pałace i Domy
Zwierzom nieludzkim przez to źle się dzieie,
Bo pod twym Państwem porzucą swe knieie.
Ten Sąsiad zawsze jest uszczęśliwiony
Który tym szczycić może się widokiem,

Że Pan

Że Pan do jego dobliża się strony
I z ludem swoim tylko się bok z bokiem.
Ten królę przychylny cześć w królach kochany,
A na coż mnieyszą dziś o to Bielany?
Chybaś ich Panie zakład swoią sławą
Że nieszą sławy tak chlubne i czułe,
Bo jak się prędko zmieszaią z Warszawą
Mieszą milczącą przełamaią regułę
A z nami głoszą istności twych cnot żywą
I będziem mieli niemości gadatliwą.
Od tąd ich buszcza oczym będzie wyrazem,
Bo skoroś do nich stolicą zbliżony,
Swe serca twoim obsadzą obrazem
Ten grunt nie pusty co jest obsadzony
Więc się nietrudniy ich szczęściu przyczyna
Że łzy nie z smutku lecz z radości płyną.
Poci Warszawa odpowiada Panie,
Ten zaś co myśli jey wiernie tłumaczył,
Pokorne o to zanosi żądanie
Byś go do serca swego zbliżyć raczył,
A grunt w nim znaydziesz tobie przywiązany
Hołd czysty biały jak drugie Bielany.
W tych wierszach piękne widać podchlebstwo, bo i Warszawa daleka jak była od Bielan, a w kraju nie ozdoba ale spustoszenie przez moskwę było i dzieje się;

Z Warszawy

Z Warszawy d 16ᵒ Aug: 449

W przeszłym tygodniu sprowadzili tu Moskale na Pragę kilkanaście Wozow samych Moskalow i tyleż po polskich z samemi Mundurami z pod Słutna.

Nadeszły tu dwie Sztaffety ze Lwowa dnia Onegdayszego, po ktorych powszechna zabrzmiała pogłoska, iakoby Feldmarszałek Romanzow we 40ᵐ Woyska Swego, stoczywszy bitwę z Woyskiem W. Weyzyra 150ᵐ wynoszącym nad Dniestrem blisko Benderu d 3ᵗ Aug: Ospierkow i Ostarow 3ᵐ na placu położywszy, 5ᵐ turkow i 4 Baszow w niewolą wziąwszy, 142ᵐ do ucieczki za Dunay przymusiłł, na ktorym most furey za sobą zerwawszy, zostawili w łupie moskwie 140 Armat i 17ᵐ Wozow z Ammunicyą i furażem.

Jest też w Warszawie pogłoska, że za nadeszłym nagłym od Zwierzchnosci Ordynansem, tak JX Bachowski z Swoią Dywizyą, iako i inne konfederackie Dywizyi na 12ᵐ in Unum Corpus zebrane pomaszerowały spieszno ku Litwom, by tam złączywszy się z nimemi, z większą mocą poszli do Litwy do dopomożenia tam ciejącym się konfederacyom. O czym nas czas dalszy informować będzie.

Z Opalina

P. g.

Z Opalina de d. 12.a Aug. nadeszła wiadomość, że JKL: konfederaci, trzema mieyscami przeprawuią się przez Bug do Litwy, to iest pod Rozanką Opalinem i Kładniowem, te wiadomości potwierdza umyślnie przysłany tu człowiek, z tym dokładem że na 10 tysięcy tychże konfederatow rachuią.

Z Gdańska de d. 4.a Aug. piszą: że Gdańsk przez Prussakow bardzo zdarty! miasto że wszystkim rachuiąc straciło na 100 ᵐ ✡ oprocz wymuszoney na Żydowach kontrybucyi. Die 3.a przesz Prusacy od Gdańska odstąpili, i bramy mieyskie tegoż dnia otwarte. Delegowani od Magistratu jeszcze w Berlinie znayduią się. O dwa punkta im nay bardziey chodzi 1. Krol Pruski chce aby mu wszystkich poddanych (: ktorych bardzo wiele u samym Magistracie ma się znaydować:) wydano. 2.do aby podług podaney kopii list Magistrat do Krola Pruskiego pisał. Czy na werbunek na ich territorium i w mieście pozwolił, wszakże od powroconych Delegatow, co się stanie widzieć będziemy. Elektorowa Jeymość Saska wdowa to u Krola Pruskiego wymogła instancyą swoią, że woysko Jego od Gdańska odstąpiło, jednakże powrotu obawiamy się.

Z Biecza

Z Bieża de d 3.a Aug pissą: Iż Moskwa w Bieżu Stojąca Wysłała Kommendę do Wsi Kopy Ze 200 ludzi, którzy Z tamtąd Furaż już prowadzili, gdy iakis Człowiek przybiegłszy na Obwach Moskiew: Ski dawał Znać iż Konfederaci Podwody Z Furażem Zabieraią i Moskalow biją. Moskwa Rozumieiąc bydź Rzecz prawdziwą, hurmem Z Miasta Ruciła Się dla Odbicia Furażow i Swoich, a iesz pod Wil. Czor dotarszy blisko, i dla kurzawy swoich nie po: Znawszy Swoich, Rzęsisto ogniem do Nich dała, Ci też wzaiemnie Rozumieiąc Się bydź attakowanemi od Konfederatow, Rzęsisto Strzelili, i między Sobą bar: dzo Wiele Nakaleczyli i kilkunastu ubili; ale po: Znawszy Się, nad nieostrożnoscią Swoią i nad Szko: dą ubolewali. W tym Czasie Prawdziwe Dywi: Zye Konfederackie Z pod Kommendy JMPa Bu: tawskiego, Ze trzech Stron uderzywszy na Moskwę i 123 na placu Oney położywszy, Ze Swoich utraciwszy 36, a Resztę do ucieczki nazad do Bieża przymusiwszy, Furaż Zabrały. Co Się Sta: ło ultimis Dnia.

Z Krakowa de d 9.a Aug pissą: Ze Bierzyński Z aresztu Moskiewskiego uciekł do Szlą: ska. Ze Drewicz Ze Z 2m Moskwy podsunowszy się blisko

blisko granic Węgierskich (: gdy natenczas u Je-
neralności znaydował się JPan Kudawski :) nietylko
uderzył na pierwszą straż Jego, ale że uchodzące-
mi konfederatami wpadłszy w granice Węgierskie
tam z niemi bitwę zwodził, co postrzegłszy kom-
mendant na Kordonie Austryacki, czym prędzey
dodawszy konfederatom sukkursu, tak dobrze
Drewicza poraził, że ledwie co i to z małą kom-
pią uszedł.
Ze Lwowa de d. 8a Aug. piszą: z okoliczno-
ści wielu mieysc powietrzem zarażonych, poczta po-
dolska przestała chodzić, dla czego od granic żadnych
niemamy wiadomości, gdyż i Lwów iest zamknięty
i okopany, pilnuie się mocno, daiąc kilkadziesiąt
ludzi codziennie na strzeżenie szlaków, zaczym
z wielką trudnością wiedzieć co można. O po-
wietrzu na Podolu gęsto i ustawicznie mowią że
się szerzy. W Żółkwi od rewizyi Doktorow
Lwowskich przez dni 8, podług rapportu urzędu
tameczniego (: ktory dopraszał się o prowiant aby
mu był dowieziony, z okoliczności iż nikogo z tego
miasteczka niewypuszczaią :) zaraza tu umorzyła
ludzi 41. a reszta przechorowało się. Doktor
i Felczer Warszawski d. 6a biezący stanęli tu, a
d. 7a poszli.

d 7.ª Ejusdem z Doktorami tuteyszemi mieli Radę, po tey wybieraią się do Doktur na Dewizyę i na inne zarazliwe mieysca. Podłkowniki Moscicwski Gaumberg, pod czas ktorego kommendy Konfederaci na Lwow uderzyli, ma wyiechać do Feldmarszałka Romanzowa dla dania z siebie explikacyi. Kommenda tuteysza wszystka zaczeta głosić: Że Konfederaci z Gor iuż wyszli i ku Zamosciowi Lasami maią się przebierać, dla tego przeciwko nim z tąd ustawicznie woysko wysyłaią.

Excerpt Listu z Obozu Garnizonu Kamienieckiego d 27.ª July.

Do tąd tu u Nas panuie Zaraza. Byłem komenderowany do Wsi Zadłowiec, tak na chorych iako i na zdrowych, niemasz żadnych znakow powietrza. Chorobą zaś iest taka: Naypierwey szaleństwo opanuie, potym gorączka weźmie, ktorą naydaley dwa dni potrzymawszy, potym z Zyciem rozłącza, a czasem i godzin trzech chory niewytrzyma. Pod czas kommendy moiey widziałem kilku umarłych nad Rzeką Smotryczem. Kommendy od Nas znaczne powychodziły dla zamknięcia Passow od tych wsiow ktore zarażone.

w Dunayowcach

454. W Dunajowcach i pobliższych tego miasta wsiach znaczna wymarła ludzi liczba. Mieliśmy wiadomość że d. 8va Ejusd. umarł Major od Grzenierow Moskiewskich i z nim 36 ludzi. Także Syn JP. Witta Kommendanta Kamienieckiego miał zarażony umrzeć. Od Dunaju doszły nas wiadomości że przypłynęło 8 statków Dunajem z Żywnością dla Turków. Pod Ryboią wszczęta była dosyć żwawa potyczka. Turków było 3/m które nili więcey jak 10 godzin Moskwie przebycia jedney gory, ale byli przełomani przez wielość Woyska Moskiewskiego, zostawiwszy na placu 1200 Trupow, nad 20 niedostało się w niewolą, bo się Turcy uporczywie bronili, reszta reyterowała się. Moskwa powiada że tylko z strony swoiey utraciła 40 ale jak mamy z powieści Ormian którzy od Armiy powrócili, że liczba pobitey Moskwy, jeżeli nieprzewyższa, to pewnie rownała liczbę pobitych Turkow. Temi czasy spodziewają się generalney Batalij, bo dotąd Bendere Moskwa attakować niemoże, dotąd Turcy nieustąpią za Dunay. Han Tatarski znaczny ma poczet Woyska swego, którym zamyśla przebijać się ku Moskwie, jakoż po Ukrainie ledwie nieuszędzie znayduią się Tatary.

Kiedzyni

Aledzyni Basza do tąd Zostaie przy Swoim Szczęsciu, i teraz mu Się udało po dwa razy Zniesc Znaczne Podjazdy Moskiewskie, Obiął teraz kommendę nad Dywizyą ktora Się lokowała około Ibraiłowa. Basza Zaś Ibraiłowski obiął kommendę nad Corpusem, ktory postawiony dla Obserwowania Benderu. Reszta Zaś Turkow do tąd nieruszyła od Benderu widzieć niemożemy Jch Zamysłow, atoli domyslaią Się niektorzy Że Się będą Zapatrywać na Sukcessa Hana Tatarskiego, ktory Sobie gotuie drogę do moskwy, także i na powodzenia Seraskiera w Morei, ktore mu do tąd pomyslnie idą.

List JmcPda Sawwy Calinskiego do JmcPdo Lipskiego Kasztelana Łęczyckiego z 11. Aug.

Jasnie Wielmożny Mći Dobrodzieiu.

Gorliwość JWwmcPda Dzia o Wiarę S. i Dobro publiczne pociąga mnie do Naypokornieyszego Z nayprzyzwoitszym uszanowaniem podziękowania Za wyswiadczoną mi pomoc i deklarowane dalsze Z dobroci Serca Pańskiego wspieranie. Wiemy dobrze o Zbawiennych JWwmcPda Dzia staraniach i patryotycznych myslach. Uznawamy Go i poważamy godnego w oyczyznie Senatora

przeto

przeto pomnażasz JWmćPan Dziś w Nas, osobli-
wie we mnie Szczerą do dalszych nieprzerwanych
Azardow Ochotę. Jest ta Jego Pańska hoyność
Bogu wiadoma, będzie w czasie wiadoma i całey
Oyczyznie. Za ktorą łaskę gdy nieskończone
czynię dzięki, tak pokornie upraszam o dalsze
w potrzebie woienney, to pieniężne to w Ammu:
nicyi Subsidium, i na całe życie obowiązanym
być się zapisuję.

JWmćPana Dobrodzieja

Szczero życzliwym i Nayniższy Sługa
J. Sawa Caliński Marszałek Z. Wyszogrodz.

Odpis JmćPana Lipskiego G. L. JPanu Sawicie.

Jaśnie Wielmożny Mći Panie Marszałku Wyszogrodzki.
Mnie Wielce Mći Panie i Kochany Bracie.

Odezwa JWmćPana do mnie jako mi była wielce
pożądana, tak też jest z mocnym Szacunkiem przyję-
ta. Dziękować mi niemasz JWmćPan Za co, bo co
czynię, to czynię z powinności Katolickiey dla Swiętey
Wiary, Senatorskiey dla Całości Oyczyzny, Obywatelskiey
dla Współbraci krew na Obronę tego leiącey. Czy-
nię Zaś ile Sposobność pozwoli będę; kocham bowiem
Cnotę i poczciwość JWmćPana, ktoremu w każdym razie
Zupełnego nad nieprzyjacielem od Boga Zwycięztwa
Życzę

Życzę, z Zupełnym przywiązaniem piszę Się.
JWWmwmPana Kochanego Brata

w Warszawie
d. 18. Aug. 1770.

Szczerze Życzliwym Bratem
i Uniżonym Sługą:
Tadeusz Lipski k.L.

Z Minska piszą de d. 3. Aug: Że część Moskwy z Orszy do Wilna poszła, d. 30. Julij. a 1. praesentis JP. Carr Jenerał Moskiewski do Orszy przybył, którego dwa Polki trzema Traktami ciągną; Na Smolany, Toloczyn, i Szklow.

List Jmći Dzieduszyckiego Pisarza Koronnego z Węgier, do Przyiaciela w Polszcze d. 21. Julij.

Powróciwszy tu do Pechota, Zastałem Officera Polaka, który był intimus a Consilio u Jmći Podczaszego Litewskiego, przez cały czas z Nim bawił i był w Stambule. Pierwszy ten z przejeżdżających i bywających tu konfederatów był u mnie z wizytą i potym na Obiedzie. Ten powiada że JP. Podczaszego zostawił w Warnie, od którego w post jeszcze wyiechał; że Się był zapędził do JmPani Podczaszyny do Transylwanij gdzie Spodziewał Się ią Zastać, a dowiedziawszy Się że jest u Karola wraz z JP. Starostą Smotryckim tam Się obrócił, z kąd był w Preszowie. Na tym mieyscu od kilku tygodni już bawi Się.

H. h.

już bawi się. Z Jego Relacyi to mam; że Turcy mo=
cno gotowali się na woynę; że poszła część Jedna do
Krymu, ktora ma wpaść po tamtey Stronie w kray
Moskiewski, i tam ogniem i mieczem burzyć. Że
Cesarz Turecki niemysli o pokoju, Że Posłowie Fran=
cuzki i Angielski negocyuią. Francuzki jest w nay=
większym kredycie u Porty, a Cesarski w wielkim po=
ważeniu. Ciekawy ia jestem bardzo: jako On
odjechał od JmPª. Podczaszego, i czego tu bawi a nie
w Preszowie gdzie są inni wszyscy, lub czemu do
JmPª Podczaszego niepowraca jako jego pierwszy
Konsyliarz? czyli wyprawiony umyślnie, czy też
niepodobało mu się tam dłuzey bawić? Bo wiem
że wiele z rożnemi Expedycyami do Preszowa, Biel=
ska, i do Polski przejeżdżali tym kraiem z obligà=
cyą powrotu, a nazad niepowracali, i Jeden przejez=
dżaiący przez Koszyce od JmPª. Podczaszego wypra=
wiony nato się żalił, a i tego Bilet niewidział
powracaiącego. Jezeli tedy dla Negocyacyi tenże Po=
lak Officer wyprawiony? Rozumiem że należało mu
bawić w Preszowie. Jezeli dla pieniędzy transporto=
wania? to mogł na przyjscie tych z Polski czekać
u Starosty Smorzyckiego. Uważam także i to; że
Zbyt lekko koło niego jest; bo Sam tylko na Koniu

i Żyda

~~...~~

i Żyda ma Masztalerza, a chłopca Węgrzynka tu przyiął. Cesarz będąc w Koszycach i Preszowie, oświadczył będącym u siebie Polakom wolny przyiazd do swego kraju i z tego wyiazd, ale nad to nie więcey nieobiecał. W Węgrzech lubo w Woysku wszelka jest gotowość i exercitia ustawne, niemyślą iednak o niczym, jak o ostrożności od Zarazy, na co przez Zołnierzy po kilkaset Chłopow z każdego Comitatu jest destynowanych do Straży Granicy, i quarantannę odbywać musi kto wiechać chce, to iest dni 40, a gdyby w polowie co pokazało się, to wcale zamkniętą będzie. Przecież miley słuchaią gdy są wiadomości że Turcy mostkowie biją, bo iest pamięć zawsze o zerwaney w naypotrzebnieyszym razie Alianse w ostatniey Woynie z Prussakiem, i woleliby mieć Sąsiadem w Moldawie, Wałachij, Serbij i Bosnij Turczyna, jak Moskala; dopierosz w Grecij gdyby się nadać miały bunty i przez Rebellią opanowanie krajow, obawiało by się krolestwo węgierskie podobnego nieszczęścia, będąc pełne ludzi Religij Greckiey Schizmatyckiey, i innych rożnych akatolickich Religij. Jest tedy do tąd upatrywanie pory sposobney. Ale podobno wielkie Projekta Moskiewskie

Spełzną.

Zpełzną chociażby blizkie były pomyslnego Sukcessu, co bez wylania wiele krwi niebędzie. I przy Zwycięztwach, bywają Korpusa Woyskące równie słabe jak i Zwyciężone.

Z Rzymu de d. 21. July piszą: acz pewną odbieramy wiadomość: iż cztery okręty moskiewskie z uciekającemi z Greków, od Armat Tureckich zkołatane, przybyły do wyspy Malty.

List z Wiednia de d. 23. July.

Z przyczyny wiele naradzania się i planu kommunikowania byliśmy przytrzymani od JmP. Durant do dnia dzisieyszego, oraz z przyczyny by wiadomy Półkownik mogł jechać z Nami, jakoż i iedzie, człek bardzo dobry rozumny i grzeczny, i będzie użyteczny jak wyrozumiewam; Niemniey sądzę że jak oka: Twie przychylność będzie Zawsze pro parte nostri; i choćby defectus jakie widział, niebędzie psuł kredytu. Pan Kuryer dawno u JmP. nasu że wszystko Expedycyą i Paryską i Drezneńską. Pan Durant wielce jest poważony i mocno do Interessow naszych przychylny, lecz gdyby Xże kurlandzki mogł tu bydź bardzo by dobrze było. Pieniądze wszystkie odebrane od dwoch dni za przybyciem tu naszym et vel masime tego Półkownika, ktory do Imćpana będzie posłany.

A przy nim

a przy nim ułożona examinowana będzie planta, któ=
ra przez J.^Pana^ Durant będzie prowadzona. W Wielu
rzeczach nagadaliśmy się, i porozumiałem jak mam
informować JWielmość w punktach które w Instrukcy=
ach do traktowania z Imć. Durant ma przysłać.
Zewsząd dobre nadzieje mamy, etiam jak wyrozumia=
łem z Molteranowskiego, że dla Polski wcale dobrze
będzie i Wolność utrzyma się niezawodnie. Wszyscy
Monarchowie tego nieodstąpią tylko na Turczyna
oglądaią się, bo gdy ten tryumfować będzie, to
Polacy iakie chcieć będą takie Prawa sobie napi=
szą i Krola innego obrać nikt Im niezabroni, ale
żeby Moskwa miała tryumfować, to lubo Krolowi
upaść niepozwolą, wszystkie jednak nowo postano=
wione prawa upaść muszą, a Krol do czasu w
ktorym Moskwa przestanie tryumfować, na ktorą
teraz mocno cierpią. U Xcia Lichtensztayna i in=
nych pierwszych bywaliśmy zawsze pięknie przy=
ięci i są nam przychylni.

List drugi z Wiednia eadem die.

Jedziemy z tąd dnia jutrzeyszego zakończywszy In=
teressa wszystkie, osobliwie te ktore skutek wzięły
za pomocą Boską, podług zaś informacyi J.^Pana^
zapłaciliśmy rzetelnie, inaczey czekać musielibyśmy

aż do

aż do Augusta. Spodziewamy się że w Preszowie
przyięci będziemy mile, gdyż i tego Półkownika z
sobą wieziemy, i z Jmć. Durant rozmoliśmy się,
który imieniem Monarchy swego nas upewnił o daniu
bez ochyby w krótce pomocy, tylko z tuteyszym Dwo:
rem zrozumieć się musi. JP. Mokranowski tu przy:
był i bardzo poczciwie prezentuie się jako zawsze,
Pomulińskiego z nim niemasz, który niema żadney od
niego estymacyi, Jmć. Durant bardzo mile od Dwo:
ru tuteyszego przyięty, ustawicznie o Interessach na:
szych rozmawia z Ministrem. Bóg dobry niedá
nam zaginąć, upewnienia są tu bardzo dobre że
nigdy niemożemy upaść. JW. Pani Mieczynkowa od:
iechała do Gdańska na rezydencyą, u którey mało
co bywaliśmy i niewiele się od nas nauczyła, bośmy
wszystko przed nią taili. . Kadziszewskiego wysła:
liśmy dawno do Ortelnicy z kąd rozumiemy że do
tych czas do JWW. Xięcia pisano, o obrotach Turków
zupełney teraz niemamy wiadomości gdyż w Transyl:
wanii zamknięte Passy dla powietrza, iednak z
partykularnych listów maią, że i teraz pobili Turcy
Moskalów. Tu z łaski PP. Boga iesteśmy weseli
że wszystkich oboiętności, niewiemy co zastaniemy
w Eperyez, bo żadney z tamtąd niemieliśmy wiadomości.

JP. Mokrzy

Xże Mokranowski wyjezdza do Białego-Stoku na zamsze, 463
ale tylez sie od nas dowiedział co i Mieczniekowa.
Ja tu Zrudzeniem sie prawie ustawicznie w Starej
siedzac, majac sobie na pamieci Drezno.

Lettre du Général Comte de Rumanzow
datée du Camp ennemi à l'embouchure de la
Riviere de Cahul à 25 Verstes du Danube du 23 Juillet / 3 août
à Mr de Weymark Ministre de la Russie a Varsovie.
1770.

Votre Excellence est deja informée combien de fois
l'armée Victorieuse de S. M. Imple confiée a mon
Commandement a eû le dessus cette Campagne sur
les Turcs, et que le 7 Julie / 18. elle a battu leurs
Trouppes commandées par le Khan de Crimée et par
les Pacha Abza, Abda, et Ismail. A present j'ai
l'honneur de Vous communiquer comment elle
a remportée la Victoire la plus complette sur
le Grand Vizir même Chalil Bey. Apres a-
voir terassé le Khan et les 3 Pachas prés de la
Riviere Larga, comme il est dit plus haut, j'ai
continué à poursuivre cet ennemi fugitif du
Coté du Danube, ou il a joint ensuit le Visir,
qui a passé le fleuve avec de grandes forces.
Les Prisoniers assurent, que son Armée etoit
Composée

Composée de 70^{m} h. de la Cavalerie Anatolienne de 30^{m} h. de l'Infanterie de la même Province, de 20^{m} h. Infanterie et de 30^{m} Cavalerie de Romelie. Elle a été commandée par leurs meilleurs Chefs, sçavoir: Capidzi Aga des Janissaires, le Topcy Pacha, ou Grand Maitre d'Artillerie, Ali, Beda, Pystanei et les Pachas susmentionnés Abaza, Abda et Ismail. Parmis les autres se trouvoit le Comte Potocki, Chefs de Rebelles de Pologne avec sa Bande. Le $\frac{20}{31}$ Juillet vers le soir le Visir a mis son Camp à 1 meil de notre position sur le bord gauche de Cahula à l'embouchure du lac Cahula, qui tombe dans le Danube, et le Chan de Crimée commença avec une grande multitude à me passer dans le dos du Coté de la Riviere Salcza. J'ai penetré que ces mouvements tendoient à m'attaquer en front et en dos, et les prisoniers m'ont assuré, que les Turcs ont fixé le lendemain pour l'execution de ce projet. Quoique une grande partie de mon Infanterie et de ma Cavalerie a été detachée de l'Armée pour le Combat avec le Chan, mais j'ai entrepris pourtant d'attaquer toute l'Armée du Visir avec les forces qui me restoient,

et de

et de l'attirer par là sur moi.

En conséquence de quoi le 21. Juil. / 1. Aout à l'aube du jour, je me suis presenté devant le camp ennemi, qu'à ma surprise j'ai trouvé fortifié pendant la nuit d'un retrenchement très large avec un triple fossé. A 3 Verstes du camp nous etions entourés de sa cavalerie, qui sans avoir egard a notre canonade et le feu de mousqueterie, s'est jetté avec beaucoup de bravoure sur notre front d'Infanterie. Nous etions obligé de nous ouvrir le passage par un combat de 5 heures, au travers de cette multitude, que je ne puis ne pas nommée personellement courageuse; et quand notre feu a culbuté leur cavalerie, et nous commencions a nous approcher du retranchement, l'Ennemi a eû recours à son dernier expedient, et a tourné contre nous toute son Infanterie composée de ses fameux et déséspérés Janissaires, qui etant venus aux mains avec le premier front de la notre, ont epuisés leurs forces, et etant persés d'un coté par la cavalerie pesante, que j'ai dirigée contre eux, et de l'autre ne pouvant plus resister aux Bajonettes dont nos soldats les perçoient, se sont rejettés dans leurs retranchements,

ou ils tachoient d'empecher notre approche par un terrible feu de Canons et de fusils, mais dés que nous etions a portée avec notre Artillerie, et que le feu a commencé à agir avec force, la distance etant prise au juste; Le Vizir voyant le premier Mur de sa Meilleure Infanterie abattu, commença à plier avec ses Trouppes, et voyant que nous marchions sur lui avec plus d'impetuosité, s'est mis enfin a fuir de toutes ses forces. Aprés avoir monté sur leurs Batteries, nous nous sommes emparés de tout leur Artillerie, de tout le Bagage et de tout le Camp complet, dans le quel nous avons trouvé entre autres une quantité innombrable des Ten: tes, et des Bagages de differentes espes. Nous avons pris 140 pieces de Canons de Bronze sur leurs affuts avec beaucoup d'Ammunitions, et en un mot tout ce que l'ennemi pouvoit avoir de muniti= ons de guerre. Nous avons remporté cette grande Victoire avec une perte peu considerable de notre Coté et les Champs sont couverts des Corps des me: illeurs Combattans ennemis, le nombre de prisoniers est assez grand aussi. Aprés avoir rendu nos actions de grace à l'Etre Supreme dans le Camp ennemi, je poursuis l'Ennemi fugitif, qui aprés avoir

touts

tout perdu, passé le Danube avec son Visir, avec tout la precipitation possible. C'est ce qui m'empeche de Vous faire apresent un description plus circonstanciée de cet grand evenement.

P.S. Je recois dans ce moment un rapport qu'un Corps de mes Trouppes est deja arrivé sur le bord du Danube vis a vis d'Isaccia. Le Vizir et les Turcs ayant jetté leurs armes, et en se noyant dans le fleuve le repassent sur de batteaux, et ceux qu'on attrape, crient misericorde, et se laissent faire prisoniers. Le nombre des derniers augmente très fort, et tout se soumet aux armes de S. Mte Imperiale.

Z Listow zas od Podola de 8 10. Aug. te Sąwiadomości: że po Zbiciu Masłalow przez Turkow i z cały Wołoszczyzny rugowanych, Gnał Romanzow z uszczuplonym znacznie Woyska swoiego Corpusem (: w ktorym wiele znayduie się i chorych :) w dalsze niedowtocznie ku Wołyniowi zmierzaiąc kraie, cofa się spiesznie w stylu porządnym, z wszelką maszeniem ostroznością. Turcy zas przebywszy na postawionych mostach pod Chocimem Dniestr, na tey tu stronie juz stanęli, i zaraz nieodwłocznie 100 m Turkow z wielą armatami i 100 m Tatarow w pogoń poszło za Romanzowem, ktorego

ktorego Zastawszy między Latyczowem i Sniatynem o-
kopanego, tak Oblegli że żadney niema utrzymania się
nadługo ani wyyścia z tamtąd nadziei, tylko te dwa
Sposoby: albo bronić się do upadłey i tam na mieyscu
zginąć, albo też przez akkord (jezli go zwyciezcy
akceptować będą:) poddać się, ponieważ po zniesio-
ney przez Stana w tychże prawie czasach Zani-
na Partyi, żadnego z nikąd niemoże spodziewać się
dla siebie Sukkursu. Też Listy od Podola do-
noszą: iz Operacye Woysk Ottomańskich pod 12 Ba-
szami już od 2 miesięcy w Małey Rossyi Zaczęte,
do tak znaczney przyszły pomyślności, iż niektore
onych Partye, po odprawionych z Moskalami poty-
czkach, niesłychaną przez okrutnych Tatarow mieczem
i ogniem czynią kraju dewastacyą, od ktorych i Ki-
jow ma już bydź w ściśłym obleżeniu, do ktorego zna-
czna i teraz Turkow Partya oraz część ciężkiey Ar-
tyllery wyprawiono. Podola wszyscy jednostaynie
to w Listach głoszą iż nieszczęśliwy teraz jest Stan
moskiewski.

Raport od Woyska Moskiewskiego z Wołoszczyzny, Sekretny.

C'etoit le 1.er d'aout que le Comte de Romanzow
a eu la Victoire sur 40 mle Grecs et Walaches campés

une meille

une meile en avant de l'armée Turque, en les attaquant, dispersant et prenant tous leurs Camp, bagaze, 17 pieces d'Artillerie avec l'amunition &c: l'affaire etoit telle: Les Cavamistes Valachiens Voyant entrer les Russ dans leurs pays, se sont soumi à leurs Maitres, priant le Vizir par des deputés, de leurs Vouloir faire grace, de ne les massacrer pas, qu'en Recompense ils sont intentionés de se joindre à l'Armée Turque, et de faire la guerre de toutes leurs forces contre les Moscovites. Les Cavamistes en Nombre de 4[m] homes ont reçû la grace même aussi les Ordres de Camper une bonne meile devant l'armée, Romanzow informé de cela, marcha sur eux, les attaqua et dispersa. Le 4.e d'Aout le Grand Vizir marcha sur Romanzow l'a attaqué, battû, repri tous les prisoniers, une grande Artillerie et Amunition. Romanzow s'est sauvé avec le reste de son Armée jusqu'à Brada et Kozowa, ou il veut passer le Prush.

Z Granie Węgierskiech od Gorlnosi donoszą iż Drewich wpadszy niespodzianie d. 5.[o] czerwca o mile pod Nowy Targ z dywizyą swoią ze trzech tysięcy iazdy i piechoty złożoną i kilko sztuk armat, na partyą konfederatow i onym auxyliarnych Austryakow uderzył, spodziewaiąc się ze tym sposobem ~~zlamie~~ złamie i rozpuszczy

Generalności

Generalność, a Wodzow Jey na Prymas do Warszawy przy=
prowadzi, ale Się mocno Zawiodł, ponieważ wcześnie od prze
Strzezonych Konfederatow: dobrze na niego przygotowanych,
po Żwawey Z obydwoch Stron bitwie, i Silnym ogniu, tak
jest na koniec Zbity, iż 600 przeszło na placu Zostawiwszy
Swoich, Armat nawet niemogąc uprowadzić w wszystkie,
Z resztą niedobitkow uyść musiał, Rannych nawet prze
szło 150 porzuciwszy. Za ktorym Husarya Konfederacka
przez kilka mil aż ku Krakowu onego gdzie, przeszło
400 Soldatow to w niewolą Zabrała, to ubiła, tak iż
wątpią żeby do Krakowa 200 ludzi doprowadził, w
ktorym naraziętrz to iest od 6ᵗᵃ Currenᵗ powtak niepo=
myślney Stanoł larmi. Kommendant Zaś Austryacki
o tym wszystkim przez Kuryera Znać dał do Wiednia
Cesarzowi, ktory pokazuiąc nieukontentowanie tak prze=
ciw Dworowi Warszawskiemu, jako Zbytniey Zuchwało=
ści Moskalow, kazał 12 Regimentom bydź w pogoto=
wiu do Marszu. Ten że Ignat Kommendant Austry=
acki wysłał tegoż dnia Kuryera do JW. Weymara
Generała Kommendanta Woysk moskiewskich do Warsza=
wy dopominając Się o Naysciu Zmowiści w Granicach
Węgierskich Satysfakcyi Z Połkownika Drewicza,
lub o wydanie onego, ktorego Imieniem Cesarza Jmć
Aresztuie.

Excerpt.

Excerpt Gazety Niższeg. Renu de d. 18. Aug.

De Venise le 28. Juillet. Les nouvelles les plus sures et les plus récentes que nous avons du levant confirment le mauvais succés de la flotte Russe dans la Morée, d'ou ils ont été obligés de sortir. Des lettres autentiques venues de Constantinople mandent, qu'on y avoit célebré par des fetes, la retraite des Russes au dela du Niester, mais que cette joie avoit été bien moderée par la nouvelle que l'on y avoit recu 5 jours apres, que le General Romanzow avoit battu la grande Armée Ottomane qu'il l'avoit mise en deroute, et que le Grand Visir qui la commandoit, avoit été obligé de repasser le Danube. (On peut juger par ce trait, de la foi que l'on doit avoir a des avis pretendus autentiques, puisqu'il est certain, que c'est avec le Kan de Crimée que Mr. Romanzow a eu à faire, et non avec le Grand Visir, qui est encore vers le Danube:) Du reste, on s'etoit trop haté d'annoncer que le Bey de Tunis avoit accede a toutes les demandes de la France. On apprend aujourdhui que l'Escadre Françoise apres avoir Biserte, etoit allé s'emparer de l'Isle de Tabarca.

L. Warszawy

Z Warszawy d 23. Aug:

W przeszły Piątek Kuryer od Woyska Rossyyskiego (: Major Wilde :) przybyuszy z Wołoszczyzny, w Niedzie: lę dopiero dano z 12 Postylionami i 15 Kozakami po wszystkich znaczniejszych ulicach przedmieściow tutey: szych i przez miasto przebiegał, oznaymuiąc przez trąbki Postyliońskie Zwycięztwo przez Woysko mo: skiewskie pod kommendą Feldmarszałka Romanzowa nad Turkami d 3. currens otrzymane. Przeto listy z Sandomirza i Opatowa tu donoszą że od Kommen: dantow Moskiewskich tam stoiących, Duchowieństwo ka: cińskie przymuszone było po kościołach publikować to Zwycięztwo i na podziękowanie za nie P. Bogu Te Deum Laudamus &c. śpiewać. Po którym Kommendanci ciż moskiewscy zgromadziwszy tamże znakomitszą Szlach: tę i Damy traktowali spiiaiąc zdrowie Imperatoro: wy Moskiewskiey. Ale listy z Podola, Wołynia i Ukrainy dawnieysze, i świeższe de d 16 currens u: pewniaią i potwierdzaią że rzeczona Batalia niebyła z Wielkim Wezyrem i Woyskiem aktualnym Tureckim, ale tylko z Greckami, Wołochami i Multanami, którzy za wkroczeniem Woyska Moskiewskiego w ich kray dla uwolnienia od niegdy perseKucyi, poprzysięgli na wierność Imperatorowy Moskiewskiey, lecz gdy przez bawienie się

tam Moskwy

tam Moskwy nietylko wycięczeni Zostali z Substancyi, a=
le i do ostatniey przywiedzeni nędzy, poznawszy Stan Swoy
nieszczęśliwy, przez Delegatow Swoich udali Się do Weyzyra
Wielkiego, upraszaiąc o darowanie kary Za Występstwo, a ośwa=
dczaiąc Się chętnie łączyć z Woyskiem Jego i przyrzekaiąc wier=
nemi bydź Cesarzowi Tureckiemu iako Panu Swemu. Co gdy
akceptował Weyzyr Wielki i Protekcyą onym deklarował, Za=
raz posłał Ordynans do Kilku kommendantow 40mi pod
Sobą leżących aby przybywali pod Stolicę Miasto Turec=
kie i na poparcie Swey Sławy pierwszy Zaczeńia bitwę
z Moskwą deklaruiąc Im Sukkurs, posyłaiąc Im tym cza=
sem Prowiant pod konwojem 2on Turkow na Mieysce wy=
znaczone Obozu. Pomienieni Grecy w Marszu byli, ale
Moskwa przecięła Im kommunikacyą i Sciągnąwszy na
nich wszystkie Woysko otoczyła tychże iedną tylko od
Rzeki Zostawiwszy ucieczkę. Grecy widząc niebezpieczeń=
stwo z pospiechem okopali Się, ale gdy Moskwa Ze ~~[illegible]~~
trzech Stron mocny przypuściła attak; tedy Grecy po mo=
cney ile z nich obronie, 3m trupa Swego na placu, a 5m
w niewolę Zostawiwszy, armaty i wszystkie Bagaże,
Spieszną ucieczką Salwowali Się, iednak i Moskwa prze=
szło 2m ludzi tamże utraciła. A gdy iuż Woysko Mo=
skiewskie tryumfować Zdawało Się wtedy Weyzyr z li=
czną potęgą na niego uderzywszy, Znaczną klęskę w nim

uczynił

K. k.

474.

uczynił i do Rejterady przymusił, gdzie Imat jeden Śmier-
telnie ranny, a Półkownik Lieven J. i innych wiele Of-
ficerów Zabity został, Innych zaś Strata niewiadoma.

Co się przeszła Pocztą doniosło o Zwycięztwie nad Moskwą przez JP. Puławskiego otrzymanym w Podgórzu, to Stateczenie potwierdzaią z Krakowa i Dukli nadeszłe tu ostatnią Pocztą listy.

Mimo wszelkie Opinie i nadzieie uwolnienia z Aresztu Moskiewskiego JchMściów XX. Szaniawskiego, Małachowskiego i Kadłubowskiego, Tychże JchMściów przeprowadzono z tąd w nocy d. 14a Oßene na Pragę a z tamtąd onychże z innemi 80 Konfederatami pod Konwoiem Woysk Moskwy poprowadzono do Połonnego a dalszey na Połonne do Kijowa, pod tymże Konwojem i pieniądze przez Państwo od Króla Pruskiego Moskwie wypłacone, a tu sprowadzone, powiezione są do Armij Moskiewskiey na Wołoszczyźnie będącey.

Na dniu wczorayszym przysłał tu JP. Bachowski Regimentarz Konfederacyi Ziemi Warszawskiey Uniwersał do JPa Łoskiego Kommissarza tejże Ziemi, aby gdy dla Moskwy wyznaczył Prowianty, podobnąż Czynność i dla Konfederacyi wyświadczył w dostawieniu dla niey Prowiantów i Kontrybucyi od Beczki Soli naznaczaiąc po Zł. 6.

Jk. Saur

JP. Sawa maiący 1000 ludzi w kommendzie Swoiey w Ziemiach Zakroczymskiey i Wyszogrodzkiey teraz znaydu-ie się, na którego Znoszenie Dywizye Rossyskie Są kommenderowane. Tenże złapawszy Zyda na Szpiegi z Pragi od Moskwy posłanego, obwiesić kazał. Będąc zaś nie tylko Marszałkiem Konfederacyi Wyszogrodzkiey, ale i Jmilnym Regimentarzem Wdztwa Mazowieckiego od Generalności u-stanowionym, wysłał Ordynanse do innych Partyi, aby się ściągały w okolice Warszawy pod kommendę Jego. Z tegoż JP. Sawy kommendy przed kilku dniami kilkudzie-siąt konfederatów podsunowszy się wieczorem pod Pragę, Pikietów Moskiewskich 12 koni zabrali, a drugie 12 ubili, przeto z tey okoliczności Ostrożność wielka w War-szawie, i prawie co noc Allarmy są.

Dywizye Konfederacyi Wielkopolskich kommendy JPa Zaremby, na Traktach Krakowskim i Wrocławskim znaydują się

Listy z Lwowa i Wołynia ostatnią pocztą nade-szłe, donoszą: że do tąd w Podolu Powietrze panuie, które i w Transylwanij miało się iuż pokazać. A przez Staffetę z Ert Currens nadeszło że Lwowa, roz-głaszaią, jakoby Woysko Moskiewskie, dwie porcye Jz-kraitów i Żmaidów Turkom na Wołoszczyźnie odebrało, i attakować Bender Zamyśla. Inne zaś Listy

głoszą

głosza że znaczne Woyska Turecckie w kray moskiew-skie ciągną.

Z Chyszta de d. 29. Julij piszą: że już rzecz niepodobna, a żeby się przey mieli więcey w Państwach Tureckich buntować, widząc wiele ich krwi przelał miecz Turecki za pierwsze przewinienie, a do tego wszystkie wyspy napełnione są teraz Tureckim Woyskiem, którego liczba bardzo okropna. A chociaż pokoiem długim i wszelką zniewieściali, jednakże gdyby się mocno tak niebali jak się nieboią ognia, to podobno oparliby się Sub Stella Poloni.

Z Warszawy d. 30.º Aug.

O konfederacyach te tey Poczty mamy wiadomości: JP. Bachowski pod Lublinem w tych dniach odprawił z moskwą podjazdową potyczkę z pod kommendy JXcia Gallieczyna, gdzie konfederatów 8, a moskalow 24 padło. Jenże JP. Bachowski na Dobry dobra JP.^a Wielopolskiego koniuszego koronę nałożył kontrybucyi ꝁ[om] 18 we 4 dniach pod surową woyskową egzekucyą do wypłacenia nakazanych.

Moskwa z Pragi, z Raciąża, Pułtuska i Ostrołęki przeszło 1000 wynosząca na JP.^a Sawę wyprawiona, z którym pod Zegrzem d. 25.ª ładey bitwę stoczyła, ale niepomyślnie, bo 120 na placu

zostawiwszy

zostawiwszy i 30 w niewoli, z większą daleko liczbą rannych spiesznie reyterruiąc się pław zwycięzcy porzuciła. w którey akcyi JP Sawa utracił ze swoich 14, i na ranych nieszkodliwie przeszło 40. co listy i te do Warszawy przybywaiące, potwierdzaią.

JP Moszczeński Rotmistrz w kilkadziesiąt koni będąc w kielcach, przez nieostrożność od 120 koni podjazdu Moskiewskiego napadniony był w Zamku biskupim, z którego przez inną bramę salwował się, zostawiwszy 14 konfederatów w niewolą moskwie, ale potym z pobliższą dywizyą konfederacką złączywszy się, tegoż samego dnia uderzył na tryumfuiącą moskwę, z którey 22 gemeynów, iednego kapitana i iednego porucznika ubiwszy, wielu pokaleczywszy, i swoich 14 odebrawszy, a w zamian strawiwszy 4 Towarzyszów i dwoch Rotmistrzow, do innych kommend powrocił, którego przestraszeni Moskale już niegonili, ale zemstę swoią na zamku biskupim (: w którym tę klęskę ponieśli :) i miasto obrocili przez okrutny rabunek.

Ze Lwowa de d 22.do Łabenj upewniaią: że JP krzczetników brygadyer Moszkowski w tym tygodniu wyiechać ma ze Lwowa do Armij wielkiey na Wołoszczyznę a na iego mieysce ma przybyć Półkownik Szyszkow ze Stanisławowa, odiazd tego JP brygadyera powszechnie

powszechnie tu iest Załowany dla obchodzenia Się bardzo
dyskretnego Ze wszystkiemi Obywatelami, co też podobno iest
przyczyną iego z tey kommendy wzięcia. Piszą tu
Officerowie Moskiewscy Że od Tatarow Budziackich i Na-
haysckich między Dniestrem a Dunajem od Woyska Moskiew-
skiego Są opasane tak iż albo poddać Się będą musieli,
albo wszyscy wyginąć. Przeciwnie Zaś Ormianie i Ży-
dzi od Magazynow Moskiewskich z Wołoszczyzny powra-
caiący powiadaią, Że Woysko Rossyiskie iest oblężone
od Turkow i Że w niepewności dalszego Sukcessu Zostaie.
Ciż Sami twierdzą Że 12 Baszow z licznym Woyskiem
w kray Moskiewski weszło. A Że te Wiadomości Są
Sobie przeciwne, przeto konfirmacyi potrzebuią, po-
niważ i rozgłoszone Wieści o wzięciu przez Moskwę
Izmailowa i Ibrailowa nie sprawdzą Się.

Z Podola dla Zatamowanych Poczt wiedzieć
niemożna co Się dzieie z Zarażonemi ludźmi, ile
Że z Wołynia pisane listy niezgadzaią Się, iedne piszą
Że w Podolu ustało, drugie donoszą Że nietylko w Po-
dolu ale na Wołyniu i Polesiu, Znaczne pokazały Się
Zarazy. To iednak iednostaynie twierdzą Że wspo-
mnione Zarazy nie Są powietrzem ale przymiotkiem
z niedostatku Żywności a dostatkiem nędzy między ludź-
mi osobliwie Ubogiemi panuiący, Na co i z Warszawy

wysłani

Wystani i imi zgadzaią się Doktorowie, przeto żadni skuteczniey niemogą ku zapobieżeniu temu, jako gdyby możnieysi wspomagali i ratowali uboższych, a to lekarstwo z miłości bliźniego pochodzące, a od naywyższego Lekarza zporządzone nayskutecznieysze stanie się wszystkim.

Z Wilna de d. 24.a Aug. donoszą że d. 10 tegoż dwoch Deputatow podpiwszy sobie i kilku zwawców szlachty dobrawszy, na Hauptwach i armaty moskiewskie napadli, ale nic tam niezrobiwszy ucieczką salwowali się, jednak dway Rzeczeni Deputaci dostali się do kurdygardy moskiewskiey, ktorzy przecież na instancyą trybunału Marszałkow, Deputatow, i wielu Lawyentow wypuszczeni zostali.

Z Krzszowa de d. 23.a Sierpnia donoszą: że Cesarz w znaczney Assystencyi Generałow przybył do Morawy na determinowany 18. dzień Sierpnia kampamentu. Krol Pruski na ten kampament spieszący wyboczył umyślnie do Wiednia do Cesarzowey Jmci Krolowy Węgierskiey Matki Cesarskiey, od ktorey z niemałemi Honorami przyięty, niebawiąc przybył za Cesarzem pod Holumuniec. Jako sciśla tych monarchow przyiaźń, czyni iakowąś nadzieię, że zaliż jednomyslna medyacyą swoią przywrocą pokoy Polszcze. Spolność

Wystąpiła

wystąpiła z Węgier w Granice Polskie, albo przez Woysko Austryackie Zamknięte są Passy do Węgier, jednak przydana iest Kommenda od Cesarza dla Zasłony tyyże Spokoyności od Naiezdzyków Woyska Moskiewskiego. Podobnież Król Pruski Woyskami swemi Zamknął Passy do Granic swoich.

Z Rzymu de d. 3. Xbris piszą że X. Hell Jezuita Matematyk był Wezwany od Króla Duńskiego do uważania biegu Wenusa przez płaszczyznę Słońca, który pomyślnie te uważanie swoie odprawiwszy, przy innych upominkach odebrał od Monarchy tego Tabakierę szczerozłotą z Portretem tegoż Monarchy. W Norwegii stykaiącey się z Laponią Miasteczku w kraiu tak zapadłym bałwochwalstwa pełnym, znalazł pomieniony X. Hell niektóre Familie Katolickie, które od wszystkich opuszczone, same się tylko tradycyą Oyców swoich w Wierze Katolickiey utrzymywały, ponieważ Norwegia jeszcze jeszcze w roku 1524tym od Wiary katolickiey odpadła. Te Familie dowiedziawszy się o przybyciu Kapłanów Katolickich, zbiegły się z osobliwszą żądzą widzenia ich. Nauczeni zatym Artykułów Wiary S. Katolickiey i Sakramentami SS. opatrzeni dziękowali Bogu że im zesłał światło Wiary prawey, potrzebnieysze nad wszystkie Planety.

Z Warszawy.

Z Warszawy d. 6. 8bra 481.

Z wielu Relacyi tak z Peterburga, jako i od Ar-
miy Moskiewskiey z Wołoszczyzny, a wszystkich Moskiewskich
powszechny tu iest odgłos, że po kilkakrotnie Woyska
Moskiewskie otrzymały zwycięztwa nad Turkami, do
niektórych że wielu Turków trupem położyli i zdobyczy
wielkie zyskali, ale też w Państwie Tatarskim 12
Murzaków Panów z własnemi ich Osiadłościami na 70
poddaństwa maiącemi do kapitulowania i poddania się
przymusili mieli, odebrawszy od tychże przysięgę na wier-
ność Imperatorowy Moskiewskiey. Wierzyć by należało
tak pieknemu sukcessowi, gdyby z drugiey strony po-
dobnez o tym było utwierdzenie, gdy tylko od nich sa-
mych to brzmi echo, więc publicum niechce się przy-
wiązywać do tych Relacyi.

Pewny poczciwy Patryota przebiegaiąc bieg te-
raznieyszych w Polszcze nieszczęśliwości, rzewliwemi
zaléwa się łzami, że gdzie tylko rzuci okiem i pusz-
czy, wszędzie widzi ruinę i słyszy odgłos wołaiący
Biada. Pyta się utyskuiących niektórych; czy wszy-
stkim ta nieszczęśliwość zarownie dokucza? i samże
odpowiada; że prawie wszystkim, ale nay bardziey ubo-
gim, bo im wszystko i z życiem odbiera, spodziewać
się iednak przywrocenia Pokoiu każe, niebawiąc.

Każe

L. 1.

Iże Marszałek W. Koron. zalecił Miasta tuteyszego Obyga Magistratom, aby nikt nieważył się żadnych rzeczy od Żydów kupować; etiam Tyczałtowych Towarów dla uniknienia zaraźliwych chorob. Żydzi bowiem nayprędszy maią sposob sprowadzenia Towarow z mieysc Zarażonych.

Magistrat także Gdański pisał w tych dniach do Magistratu tuteyszego, jako żadnych Towarow z Warszawy przyimować niebędzie bez attestacyi tegoż Magistratu i Sponsyi; jako Towary nie są z mieysc zarażonych sprowadzone. Skor zaś żadnych ani wełny nieprzypuści. Z tych okolicznosci Magistrat tuteyszy Obyga Warszawy był u JW. Marszałka W. Koron. z doprasżaniem się obmyślenia sposobu do zamknięcia Passow dla nieprzepuszczania z Zarażonych mieysc Towarow. Jaka w tym zaydzie Dyspozycya, czas pokaże.

O Konfederacyach te mamy wiadomosci. JP. Sawa w Ziemi Zakroczymskiey miał potyczkę z Moskwą, w ktorey utracił swoich 30 ale Moskwy przeszło 100 na placu położył, i byłby ony o wielką przyprawił klęskę, gdyby ieszcze przed potyczką nieumknął z placu z swoią dywizyą JP Lembrzeski. W tey akcyi sam JP Sawa był w niebezpieczeństwie życia, bo konia pod nim zabito, ale zaraz miał poddanego sobie innego.

Teraz

Teraz tenże JP. Sawa 200 konfederatów ulokował na kępie pod Wyszogrodem pod kommendą JP.ª Czreiała, Drugie tyle w niedalekim ulokował mieyscu aby w ca: sie potrzeby byli gotowi do dania Sukkursu JP.u Czre: ciałowi, a Sam we 200 ludzi przeciw podjazdom mo: skiewskim udał się. Lecz moskwa do tąd rzeczoney nieattakowała kępy. O innych konfederacyi kom: mendach nic się dowodnego wiedzieć niemoże, prócz powszechnego odgłosu, że wszędzie znayduią się w wszel: kiey gotowości.

Exцerpt Listu z Zamoscia de d. 23.º Aug:

Względem teraznieyszych Awantur pewney a nieodmien: ney wiadomości mieć niemożna, bo iedni mowią iż Tur: cy pobili znacznie moskwę, drudzy twierdzą przeciwnie. Jednak pewna rzecz jest; że woysko Rossyyskie wszystko do tąd za granicą, w naszych zaś granicach na różnych mieyscach po kilkudziesiąt tylko znayduie się. Jednakże przytym nieustannie wożą do Mohylowa naszemi ludźmi, a z tamtąd moskale, na innych podwodach przeprawuią do Armij. Oraz ledwie niewszędzie poda: wali już moskale na zboża kontrakty, ale takie ja: kie im się podobało. Nad to, na Poberezu gdzie już ludzi niemasz, z innych mieysc ludzi zegnali, Sian narobili i w sterty ułożyli. Z tego wnosi się

Że Im

że im pomyślnaść sprzyia, gdy się w nasz kray nierey-
teruią. I to też rzecz prawdziwa że Nahayskich Ta-
tarow dalsi Tatarowie przyimować do siebie i łączyć się
z niemi niechcą, oświadczaiąc się że w tenczas się
~~ich~~ będą bronić, jak ich kto prześladował ciche, a
teraz spokoyność zachowuią. Co jeżeli tak jest inaczey
rozumieć niemożna, tylko że w tym fałsya bydź musi.
Koniny pod Dubienką (: jakom d 22. Junij donosił:) Po-
duznik Męstwieński dokończył życia w krasnymstawie (:
tak Kubiszowskim kommendantom wrale się nieszczęści, gdy
jeden po drugim ginie. Największa nieszczęśliwość po-
wietrzna, ktora procz Wołynia już i w Ruskim kraju
to jest Lotkur Stanisławowie niewyrażając wsi szczegółnie
a twierdzą, że i w kamieniu znayduie się. Za istotną
prawdę tu mamy, ktorą będący w Preszowie tu przywiozł
i głosi, iż Poset Francuzki już jest u Porty. Dre-
wicz zapewne wpędzić się miał za granicę węgier-
ską za konfederatami, ale tez z tamtąd z garstką
małą swych ludzi powrocił, ukoszty od konfederatow
i Austryakow dobrą chłostę.

Według listow z Wołynia d 26a Elapsi pisa-
nych, powszechne są doniesienia o szerzących się zara-
zach morowych w Podolu, Ukrainie, Wołynniu i Podgorzu.
Między innemi dawniey doniesionemi przyczynami pomnażaiącey

Się tey zarazy

się tey zguby ludzi, daią, i tey, że za pokazaniem się w którym mieście, lub wsi zarazy, wypędzaią ludzi w lasy nie opatrzonych w żywność, którey gdy onym niedodaią, więc ci bez ratunku i z głodu umierać muszą, a gdy z tych nędznych którzy do innych wsiow proszą o żywność udaią się, to ieszcze onych zabijaią. Dziwna też i to że kommendy moskiewskie że wszystkich mieysc nawet i zarażonych pędzą podwody, i one w iednym taborze złączone z furażem na Wołoszczyznę wysyłaią, więc niepodobna po ludzku niespodziewać się żeby się niemieli zarazić. W Złoczowie, Grodku i Wiszniowcu iuż chorob ustały, ale w Samborze w Ziemi Przemyskiey pokazały się. W Kamieńcu 1500 rachują ledwo liczą ludzi zarazą umorzonych, a z garnizonu kamienieckiego w polu stoiącego, bardzo wiele z przyczyny bojaźni zarazy dezertuie.

Z cudzoziemskich listów odbieramy tę wiadomość tamo iż Dwor Wersalski z Cesarzem Rzymskim i Krolem Pruskim znosząc się daią poznawać w czynnościach swoich gabinetowych, iż one dążą do uspokoienia woiuiących teraz z sobą trzech potencyi, a traktuie z temiż, często przez kuryerów posyłaią i wzaiem odbieraią przez Wiedeń expedycye. Cało Gorliwość konfederacyi w wszystkich zespaiącą, od tychże

Dworow

Dworow odebrała upewnienie, że w krotce będą mieli
i inne mimo Porty wsparcie. Zaleciły też Dwory Jene:
ralności, aby starała się przez wydane Uniwersały i
Ordynanse kompletować swe Woyska i inne Rekruto:
wać, z tym dołożeniem iż niemają attakować Woyska
Moskiewskich, ale attakowani bronić się.

Z Rzymu de d. 12a Elapsi piszą: iż tam
rozrzucono Skrypt, iż Zakon Jezuitow 100 lat już minę:
ło, jak Klemens IX Papież skassował z przyczyny
iż od swego Institutum odstąpiwszy żadnego pożytku
nieprzyniosł Kościołowi. Teraz ta Bulla czyli Dekret
Kassujący Jezuitow jest przedrukowany w Neapolim,
w ktorym za miast Jezuatow położono Jezuitow, a
zamiast Klemensa IX, położono Klemensa XIV. dzi:
siejszego Papieża, i tak wydrukowany po rożnych
krajach jedni przez nienawiść przeciw Jezuitom, dru:
dzy przez płochość rozrzucają chcąc wyperswadować
że Zakon Jezuitow już skassowany, lecz łatwo
poznać się fałsz i obłuda, gdy się uważy, że ta
Bulla czyli Dekret jest extra Statum Ecclesiasticum
przedrukowany. Wszakże to rozumieli w Życiu, to
Heretycy temu między innemi nayniepryjaźniejsi
Zakonowi, nieprzestaną rożnych szukać sposobow, a:
by go w nienawiść i ohydę podawać.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 13.a 7bris

Przybyły w tych dniach kuryer Ruski z Wołoszczyzny doniósł że Xiąże Brunswicki jako Voluntaryusz w Woysku moskiewskim na Affekcyą gardła umarł. Tenże kuryer powiadał że Weyzyr na tey Stronie Dunaiu z Woyskiem swoim Stoi. że przy attakowaniu Benderu wiele moskwy padło, a to tym Sposobem: Gdy przyszło: to Woysko Moskiewskie w kommendzie Grafa Panina pod Bender, po długim onego a bezskutecznym attaku, posłał Panin Trębacza do Baszy kommendanta Fortecy z oświadczeniem: że kiedy iuż jest pobity Weyzyr Wielki, to nie zostaie więcey tylko aby się poddała Forteca Benderska. Na to Basza odpowiedział: Wiem co uczynić: i zaraz wysławszy wycieczkę z drugiey Strony Fortecy Turków, uderzył impetem na Moskwę i 700 onéy na placu położył, gdzie też i Gen.l Lieben i wiele innych Officerów poległo, a na 700 rannych Moskale wywieść musieli. Osady też Tatarów Budziackich, które kapitulowały z Woyskiem Moskiewskim, za nadeyściem z Woyskiem Hana Krymskiego, po większey części iuż przeniosły się do niego, Mirzowie zaś niektórzy co powodem do kapitulowania z Moskwą byli, pouciekali.

Po powrocie tu do Warszawy od Wód mineralnych X.cia Wołkońskiego Posła Moskiewskiego, idzie pogłoska jako Onże

jako Onże ma wydać Deklaracyą Imieniem Monarchini Swoiey animuiąc Strony Społtey do Złożenia Seymu Ratificationis. Tenże Minister domaga Się od Ministerium, aby było Złożone Senatu Consilium przez które by Ostatniego Senatu Consilij Resultatum Rewokowane było. Propozycye Deklaracyi maią być takowe: 1.° Imperatorowa Rossyyska odstąpi Gwarancyi co do Elekcyi Królów Polskich i Rządów Wewnętrznych, Gwarantuie iednak Granice Państw Polskich ustanie. 2.° Liberum Veto przywróci Polakom deklaruie. 3.° Dyssydentom ostatnim Seymem powiększone Wolności maią być modyfikowane, i niemaią być Prawodawcami, ale Exekutorami Prawa być mogą, to iest w Senacie i Poselskiey Izbie Zasiadać niemaią, ale Deputatami i Urzędnikami Sądowemi być mogą, iako i innych Ziemskich Urzędow Uczestnikami. Co Się Zaś tycze Kościołow i Obrządkow, w tym Liberum Exercitium utrzymać chce. A że niektorzy JchMść Ministrowie i Senatorowie obligowani od Wielkiego Xcia Posła do odkrycia w tym myśli Swoich, utrzymuią Się z Rezolucyami przeto wspomniony Xże Poseł, iakoby z Woli Monarchini Swoiey Sekwestrowaniem dobr tymże JchMściom grozi. Zaś JW. Lipski Kasztelan Łęczycki iawnie daie Się Słyszeć odpowiada i konkluduie, Że rozdwoiony Narod, a w Większey Części Zkonfederowany, w przytomności Woysk Moskiewskich do Żadney nieprzystąpi perswazyi, a Zatym

wszelkie

wszelkie do tego użyte środki żadnego skutku wziąć niemogą.

Jmść X. Nuncyusz Apostolski wyjechawszy z tąd z Speyerem za Warszawę o mil 4, z tamtąd udał się do Częstochowy, co wielu różnych tu nabawiło myśli, zwłaszcza że wyiechał przed dniem, jaki to iest anniversarzem Elekcyi Królewskiey.

Moskwa która z Pragi, Błonia, Woli, i Serocka (na 1500 ludzi wynosząca) przez niedzielę, Poniedziałek, i Wtorek ze wszelką żwawością kommendę Jmć Pa Sawy na Kępie pod Wyszogrodem attakowała, na prażę dnia wczorayszego 118 rannych swoich przywiozła, a tak na wodzie jak i na lądzie 300 z okładem utraciła. Na Kępie Jmć Pan Przeciałk Rymtarz z Dywizyi Jmć Pa Sawy kommenderował, a na Lądzie sam Jmć Pan Sawa. Tamten 3 krypy z 2 Armatami i 180 Moskalami w Wiśle zatopił, a ten przeszło 300 Moskwy na placu ubił, których ima Moskwa z mundurów obdarszy w Wisłę wrzucała. Lecz gdy Xże Gallicyn spędziwszy na 100 Chłopów ze wsiów okolicznych tratwy zbijać kazał, na nich most formuiąc, a na tym Baterye z Faszyn piaskiem przesypowanych stawiając, dobyć konicznie konfederatów usiłował, w tenczas konfederaci wżaliwszy się nad spędzonym Chłopstwem, którzyby zapewne od konfederatów

L. t.

od konfederatow wystrzelane było, więc zabrawszy się w przygotowane nato Łodzie w Nocy pomienioną spuściwszy się wysiedli pod Wyszogrodem na ląd, i złączyło się z Marszałkiem Suzin JX. Sawą, który ze 400 konfederatow utracił na Łodzie 20, a JX. Szczuka ze 200 natępie kommenderowanych tylko 7.

Z Wielkiey Polski teraz odbieramy Wiadomość że Jmć Zaręba pod Kościaną 150 Moskwy naplacu ubiwszy, i 58 Kirassyerow Moskiewskich w niewolą wziowszy, resztę do ucieczki do Poznania przymusił.

Z Częstochowy odbieramy Staffetę, że JX. Drewicz tam przybywszy domagał się weyścia do Forteцy, i 5. m. # kontrybucyi od Xięży, ale gdy mu pierwsze żądanie zupełnie odmowione, a na drugie tylko 1200 # zpuszczonych z murow Forteцy odebrał, więc gniewem zapalony, Starą Częstochowę, a w niey Browary, Folwarki z Szpichlerzami, Papiernią, i Prochownią zapaliwszy na 25 m. # szkody uczynił, po którey Tyrański akcyi powracając do Krakowa od Jmć. Pułaskiego spotkany, 200 ludzi swoiey awangardy utraciwszy, z korpusem w inszą Stronę umknoł.

Jeszcze Jmć Pułaski przed tą akcyą, a raczey kommenda jego pod rządem JXX. Szyca i Paszkowskiego d. 1. ta Ybr. [:jako listy z Krakowa piszą:] w Pasztyl do

Kazimirza, tam Stoiący Regiment Leyb Gwardyi Konney Ko-
ronney Zabrała z JW. Jordanem Połkownikiem, Gordo-
nem Majorem, Jogolewskim, Poniatowskim, Nieszkowskim
Kapitanami, i innemi Officerami Subalternami. Kompa-
nie tylko X.Xa Poniatowskiego Oberszleutnanta i Dzbi-
ńskiego Kapitana zostały się, bo na Stradomiu Stały, w
tym Popłochu Pikiety Moskiewskie weszły do Miasta,
które zaraz od Moskwy zamknięte zostało. Sam zaś
JmP. Puławski we 2500 wybornych Husarow d
6.a Junij przez Chęciny /: pod ktoremi jako się wyżey
rzekło Awangardę Drewicza zniosł:/ ku Częstochowie
przemaszerował. Do którego także JmP. Zaręba z
Dywizyą Swoią z pod Kościana Uszczywszy łączyć
Się ma.

Jegoż JmP.da Puławskiego Dywizya widzieć Się
i niedaleko Warszawy daie, jakoż d 8. Junij mię-
dzy Służewcem i Rakowiem 20 kozaków ubiwszy
a 12 w niewolę wziowszy, Resztę do ucieczki przymu-
siła.

Excerpt z Gazety Kolońskiey przetłumaczony.
Przysłany nam jest tu list Flumarza Francuzkiego, z
Wielkim Woyskiem Tureckim w Obozie pod Łukaniq bę-
dącego w Multanach, dnia 29.o Julij. w te Słowa:

Oznaymuię WmP.u o dwoch wielkich potyczkach, które

Się

się odprawiły dnia 28. i 29. tego miesiąca między Mo:
skwą i Turkami. Pierwsza była wcale dla Turków nie
pomyślna. Wielki Wezyr który był z swym Woyskiem
w Babadagh posłał znaczną część Chanowi Tatarskiemu
który stał obozem blisko Wieluza w Multanach, było
to położenie naybezpiecznieysze, bo na górach bardzo do:
ległych. Wołoszczyzna była zasłoniona, i Bender mogł
z tamtąd w przypadku odbierać wsparcia. Jego siły
złączone wynosiły nad 30^{m} ludzi, nayWiększa część była
złożona z lekkiego Woyska. Chan Tatarski kommenderu:
jący tym Woyskiem z trzema Baszami, jeszcze się był zmo:
cnił na tychże górach czterema szańcami, dla zasłonie:
nia /: jako on mniemał :/ od wszelkiego nayazdu. ale
też sama pozycya mieysca na ten pomyślna, uczyniła
nieużyteczną Kawaleryą Jego, i kiedy było Woysku mo:
cnemu z 70^{m} ludzi jakie było Moskiewskie, z tamtąd
go rugować. Odważna Piechota Moskiewska we 3
godzinach weszła na góry i dobyła szańców Tatarskich
którzy się tamże długo bronić niemogli. Zguba Ta:
tarska wynosiła na 5 do 6^{m} ludzi, i musieli zostawić
swoie Armaty, które niemogły bydź po górach tak
uprowadzone, któremi Chan z Woyskiem przebiegł dla
przeyścia przez Most niedaleko Galatin.

Lecz druga potyczka dnia wczorayszego była

Skutecznieysza

Słuteczniejsza, która dowodzi niestateczność Fortuny w Woy=
nie. Weyzyr Wielki uwiadomiony że Chan Traził Kom=
munikacyą z Benderem, i że ta Forteca w niebezpieczeń=
stwie dobycia zostawała, kazał Stanąć obozem korpu=
sowi z 30^m^ ludzi niedaleko Romaniwazar między Du=
najem i Mifsowo, w mieysçu bardzo dobrym, do tego
i Chanal sprowadził z swoim całym Woyskiem.
W tenczas Sam wyszedł z Sylistryi z całym Woyskiem
Maszeruiąc ku Kiliy Nowey a z tamtąd udał się w
Lewą Stronę po za Obliczkę, gdzie przez ostatnią o=
dnogę Dunaju przeszedł. Zatym dał Spoczynek
Woysku Swemu nagłym marszem znużonemu. Tym
czasem Graf Romanzow postąpił wzdłuż Pruthu
aż do Jales z intencyą attakowania Korpusu Tur=
reckiego pod Romaniwazar. Ale dowiedziawszy się o
marszu Woyska Nieprzyiacielskiego i obawiając się
aby Weyzyr Wielki z pod Kiliy Nowy nie uderzył ze
wszystko Swoią mocą na Grafa Panina, poszedł z po=
śpiechem ku Tyraspu w Bessarabiy, i tam to wszczę=
ta Szano między dwoma Woyskami krwawa była
potyczka, gdzie Fortuna zupełnie posłużyła Otto=
manom! Weyzyr Wielki we 150^m^ Woyska tak
uczynił attak, że mogł zażyć zawsze Skutecznie
Swoiey kawaleryi. Zrawego Skrzydła moskiewskiego kaw

tak

tak były Gorami Zasłonione, że na nie niepodobna uder-
zyć było. Lewego też Skrzydła boki z tąd ostrożności
okrył Graff Romanzow naylepszym swoim Woyskiem
i umocnił wielką częścią Artylleryi. Wiadomo iest że
Turcy nigdy inaczey nieattakuią tylko albo z tyłu albo
z boku, dla tego więc kommendant Moskiewski wszy-
stkie Siły swoie obrócił na wzmocnienie boku Skrzy-
dła lewego, i tak postawił korpus Reserwy, że mógł
nim sukkurssować to boki to tył Woyska swego, ale
też przeto środek Woyska Jego był osłabiony, do
którego Weyzyr Wielki przeciw Zwyczaiowi Tureckie-
mu przypuścił attak. Pierwszy ogień Jego mógł-
by był bydź wstrzymany przez Kawaleryą lub Ar-
tylleryą, ale tego obóyga brakowało korpusowi Mo-
skiewskiemu. Ten attak udał się pomyślnie Tur-
kom, gdy Moskale obadwa Skrzydła swoie przymu-
szeni byli bronić. Weyzyr Wielki który to przewi-
dział kazał dwom nowym korpusom kawaleryi w
Rezerwie będącym wypaść na prawe i Lewe Skrzy-
dło nieprzyiacielskie, a tak jedne drugiego sukkurso-
wać niemogły bo były mocno rozłączone. Za-
czym Moskale po uporczywey przez 6 godzin bi-
twie, w wielkim nieporządku uciekać musieli. Skrzy-
dło Lewe zemknęło się pod Giraz bliską Dywizyi

Zanina

kanina; z którym przeszło Dniestr. Skrzydło Prawe co-
fnęło się ku Lukanij do Jassow. Woysko Pruckie
udało się za niemi. Moskwy zginęło do 20^{m}, która
zostawiła 70 Armat na placu Batalij. Wielość cho-
rągwi, Sztandarow, Instrumentow Woiennych, trąb i
kotłow, które na pobojowisku znayduią, dają dosyć
poznawać wielką ich Stratę. Wielki Weyzyr naywięk-
szą ma część tey Wiktoryi, z roztropnego rozporządzenia
i rządzenia Woyska. Seraskier Hamza Basza, który
zawzął Attakę z wszelką żwawością, na placu poległ.
Mustafa Basza o 3 Bunczukach, który lewe Skrzydło
Moskiewskie przełamał iest ranny. Aga Janczarow co
Prawe Skrzydło złamał jako lew się potykał bez ode-
brania naymnieyszey rany. Moskale utracili wiele zna-
cznych Officerow, jako poznać można było po Orderach któ-
remi przyozdobieni byli, znacznego z nich niewolnika
u Turkow niemasz, ponieważ nie prosili o pardon i bro-
nili się do upadłego, Turkow 10^{ciu} dnia tego padło na
placu. Sądzić mogę z widzianego placu potyczki
napełnionego Moskiewskimi Trupami że pomasze-
ruiemy ku Chocimowi, i z tamtąd mogę WMPanu
przesyłać dalsze Nowiny.

Z Warszawy d. 20^{a} 7br:

Woysko Moskiewskie z różnych okolic ściąga się
pod Stolicę

pod Stolicę tuteyszą i w pobliższych miasteczkach i Wio-
skach liczne Się. Z Pragi piechota moskiewska i 1000
koni kirassyerow od Litwy przybyłych, przeniesieni są
do Warszawy, i w koszarach Mirowskich na Wielopolu
lokowani, dla inney zaś przybydz maiącey moskwy, roz-
pisane są kwatery na Solcu i Uiazdowie. Na
Pragę przybyła kommenda JP. Szaby Majora moskiew-
skiego z pod Wyszegroda, gdzie z 9. 9 sentes z kilkoset
ludzmi (: jako się wyżey namieniło:) utracił 2. Armaty
pod czas attaku konfederatow na kępie. Tu, tak
dla przegraney moskiewskiey w rożnych Stronach z
konfederatami, jak dla przybliżania się tychże
ku mieyscu tuteyszemu, wielka i ostra zaszła się
ostrożność, bo nietylko że ustawne Roty w nocy to
Narodowego żołnierza to moskiewskiego chodzą i jeżdżą,
ale też Regimentom gwardyi koronney i Litewskiey broń
zawsze nabitą mieć nakazano a Armaty Artyllerii, War-
ty powiększono i Pikiety moskiewskie z Armatami
po ulicach znacznieyszych co noc rozstawiaią. Nie-
zbywa przytym na ustawnych Dworu tuteyszego z
Ministrami Narodowemi, a czasem i posłowemi ro-
sobliwie moskiewskim potaynych konferencyach.
Powszechny też tu iest od dni kilku odgłos,
że około S^to^ michała lub poźniey, ma wypaść za

Medyacyą a

Medyacyą Cesarza Rzymskiego i Krola Pruskiego Delegacya w ktorey ma bydź proponowane Złożenie Seymu Pacificationis, a przed nim Woyska Rossyyskiego Ewakuacya nastąpić ma. Krol teraznieyszy ma się pozostać na Tronie. Wolnośc i Prawa Narodu Polskiego a naypierwey Religia jako Matka Prerogatyw Narodowych do dawnych karbow swoich będą przywrocone. Dyssydentom i Dysunitom dawne tylko Prawa zachowane będą, a wznowione Pretensye inwalidowane zostaną. Słowem bezpieczenstwo dla wszystkich określone bydź ma, nie mniey warunek i rygor na wykraczających na potym. Żeby zaś przez Intrygi te zamysły zrowane niebyły, ma temu zapobiedz połudnowa i zachodnia Strona. Jezeli to wszystko ziści się, zezna ten kto doświadczy.

Dnia 14° Currentis o godzinie 6tey z rana przewieziono tędy z Traktu Lowickiego na kraj do Lazaretu 15 Wozow rannych Moskalow.

Officyerowie z Regimentu Leyb Gwardyi konney Koronney przez Konfederatow pod Krakowem zabranego, od tychże uwolnieni, przyszli do Kommissyi i Krola z podziękowaniem za służbę Woyskową, oświadczając się iż obowiązani są przeciw do Konfederatom

M. m.

Konfederatom niewojować, jakoż mają Im bydź dane
Abszeyty.

JMść X. Kunegust Papiezki Nawiedziatszy Czę-
stochowy powrócił tu dnia onegdayszego i oznaymił
Że JP. Pułaski odebrał Fortecę tameczną, i twego:
towarzyszy Garnizon, z Woyskiem Swoim poszedł na
Scigaynie Drewicza Półkownika Moskiewskiego.

Z Wielkiey Polski piszą: Że Dywizya JPana Zaręby
pod Ostrowem odprawiła potyczkę z Moskwą kommendy
JPana Rönne z awantażem Konfederatów.

Z Sieradzkiego donoszą Że JP. Zaręba w blisko:
ści JPana Pułaskiego niedaleko Częstochowy stanowi ma
taki dla Odsieczy Fortecy, jako i dla wzajemnego sie:
bie samych sukkursowania, Luzaszcza gdy obie kom:
mendy mają 8m Woyska do boju. Do których we
2m ludzi miał się przyłączyć JP. Mazowiecki Mar:
szałek Ziemi Dobrzyńskiey. Do tychże z 1000 ludzi
ma maszerować JP. Sawa Marszałek Wyszogrodzki:
który JPanu Zasockiemu (: jedni mówią Że Marszałkowi
Zerskiemu, drudzy twierdzą że Rotmistrzowi Cie:
chanowskiemu:) w pojedynku uszy uciął, za zelży-
we kommendy Swoie traktowanie.

JP. Drewicz Półkownik Moskiewski w Drzewicy te:
raz znaydował się, którego kommenda wszędzie rabuie.

Od Granic

Od granic Węgierskich donoszą: że JmćPan Marszałek Konfederacyi Generalney Litewskiey, Wołłowany do Wiednia poiechał, gdzie po Audyencyi u Cesarstwa JchMściów, ustawnie w kompanii JmX.a Biskupa Kamienieckiego z Ministrem Francuzkim miewa Konferencye. W nieobecności zaś teraz u Generalności JmćPana, prezyduie JP. Czerny Chorąży Zatorski Marszałek Konfederacyi Krakowskiey.

Z Wilna dnia 10 8bris piszą: że w Trybunale Wileńskim Sprawa JmćPP. Deputatów na przeszłey Mińskiey Kadencyi osądzonych, lubo przez wynalezione motiva łączona była do Sprawy JPP. Gorskich z Panem Oganowskim sądzących się, a to za mocnym interessowaniem się JmX.a Massalskiego Biskupa Wileńskiego, iednak JmćP. Alexandrowicz Marszałek Trybunału sądzić tey Sprawy niechciał (chociaż był mocno od JmX.a Biskupa o to instowany) inne tylko Sprawy osądzaiąc, przeco między JmX. Biskupem, Marszałkiem Trybunału i Deputatami, zaszła niejaka kłótnia, i z tey przyczyny d. 15ta 8bris JmćP. Marszałek Trybunalski nadesłał do Dworu tuteyszego Sztaffetę donoszącą o takowych inkonweniencyach, oraz żądaiąc w tym od Króla Jmci i Ministerium informacyi i dyspozycyi. Jaka w tym nastąpi Rezolucya niewiadomo.

Z Warszawy.

Z Warszawy d. 27. Xbr:

Powszechny tu iest odgłos, że Dywizye Moskiewskie w Kommendach Półkowników, Szuwarowa, Gallicyna, Drewicza, Rönne, i ablatdziejów z Litwy nadeszłego, odebrały Ordynans attakowania Fortecy Częstochowskiey i Konfederatów znoszenia; Jakoż Rzeczone Woyska niewątpliwie ku tamtey okolicy pomaszerowały. Nadzieja iednak w Bogu i w Opiece Królowey Polskiey Nayświętszey Maryi na tamtym Mieyscu cudami usławioney, że pohańbi usiłowania Nieprzyiacielskie i zetrze moc Ich. Wiadome też siły i umieiętność teraźnieyszych Konfederatów niedopuszczą Krzywdy mieyscu tak świętemu choćby z ostatnim hazardem życia swoiego.

Sztaffeta dnia 24.º tu nadeszła doniosła, że między Piotrkowem a Nowym Miastem między Dywizyą Xcia Gallicyna a Konfederatami Wierzbowskiego, Kawskiego, i Domańskiego Sierskiey Kommendantami, z piątku od Rana na Sobotę i w Niedzielę prawie przez dni 3 zwawa była utarczka i gonitwa, w którey Moskalów blisko 200 padło, a Konfederatów tylko 5 zabitych i 9 rannych, oraz Konfederaci 2 Armat zdobyli, a Xiążę Gallicyn musiał reyterować się ku Warszawie.

Manifest

Manifest JW.ᵈᵃ Koziechowskiego o Ogło=
szonym Interregnum. d. 3ᵒ Aug. 1770. Zaniesiony.

Ad Offm et Acta Pntia Castren. Cptlia O=
swiecimens. personaliter Veniens Ur. Stanisław Ro=
zwadowski infrascriptam Manifestationem Illris Mgfci
Koziechowski, Consiliarij Confoederationis Regni, Offo
Cptli et Actis pntibus ad Acticandum obtulit de
tenore tali.

Ja Franciszek z Koziechowa Koziechowski, Cześnik
Wdztwa Kaliskiego, Konsyliarz Skonfederowanych
Stanow Nayiasnieyszey Rzpltey Polskiey, Zapobiegaiąc Szko=
dliwym Zamysłom przeciwko Oyczyznie, i Zaradzaiąc
bezpieczeństwu Osob JWW. Krasinskiego Mrszałka,
i Potockiego Regimentarza Generalnych, przestrzegaiąc
całości Oyczyzny z obywatelstwa, a przez przysięgę
do Rady Marszałkow, nieodstępnie będąc winny,
Krew i Życie tey Matce wszech jednostaynie Ofiaruiąc,
tak Złotey jako i Obojętności maiąc podeyrzaną, U=
rzędownie jako Nayuroczysciey Oświadczam: Iż
Konfederacya primitiva Warszaw, ktorey Marszałek i
Regimentarz za Generalnych uznani, i wszystkie Czyn=
ności od całego Narodu Znalazły Approbaty, Ogłosiła
Interregnum, Uniwersałami o tym powszechność
uwiadomiaiąc; Co że przystoynie dokazano, protestuię się

przy

przy Oświadczeniu Bezkrólewia, o całość tak S. Działa, do którego nas Ujęcie Wiary S. K. R. nam panu-jącey, i Zgwałcona Wolność pociągnęły. Stawam przy Stałości approbowanych przez całość Rzpltey Konfederowaney Ustaw Konfederacyi Barskiey, Ważności, mocy, władzy i Zwierzchności JJWW: Krasińskiego Marszałka, i Potockiego Regimentarza Generalnych. Przy oświadczeniu wdzięczności Nayiaśnieyszey Porcie, dobrym Sąsiadom i Przyiaciołom naszym, Szczerym i wiernym Sprzymierzeńcom, których Mieczowi niechay Bóg nad wspólnym Nieprzyiacielem daie Zwycięztwo. Wzywam Powagi Nayiaśn.o Nay-potężnieyszego i Naymiłościwszeg.o Cesarza Jemu Tureckieg.o Zasadzając się tak na dawnieyszych deklaracyach jako i na poźnieyszych przez J.W. Szymona Kossakowskiego (czynami Wielkiego Męża:) Narodowi oddanych. Wzywam Mocy i Ważności Jch wszystkim do nich się odwołuiąc. Idzie tu o bezpieczeństwo Szeffow naszych, którzy Kommunikowanego Dywanowi Tureckiemu Bez-królewia Objaśnienia nam odesłali. Idzie o Zaufanie Nayiaśn. Porty w iednomyślności i Stałości Narodu, Zgoła; o Honor Protegujących, i Moc czynności Narodowych. Ogło-szenie Interregni, da nam władzę Negocyacyi czyniąc Się Wolnemi. Uznani na ten czas będziemy za Ciało Rzpltę Reprezentujące, Zaczynaiąc mieć moc Traktowania

Z Postronnemi

z postronnemi mocarstwy jak z rownemi sobie. Do wakuiącego stronu będziemy mieć kandydata Monarchę, przeciwko ktorego byłoby to powadze i wspaniałości Duszy, aniby tego zniosł, stać się detruzorem drugiego. Wiadomość Polityki Rządow, szczera poczciwych myśli otwartość moia, Bogu i Oyczyznie wiernych wspoł krai, zaprasza do jednomyślności.

Franciszek z Kozuchowa Kozuchowski,
Czesnik Ziemi Wieluń. Kaliskie. K.G.K. Krzysztof.

Przyczyna Manifestu JW. Kozuchowskiego.

Ichmość XX. Krasinski Marszałek i Potocki Regimentarz Generalni Konfederacyi, przesłali Expedycyą ogłaszaiącą Interregnum jeszcze in Junio czyli Julio do Generalności w Cieszowie będącey. Ta Expedycya czy przez zdradę, czy przez nieostrozność wpadła w ręce Moskiewskie, a z tych dostała się do Gabinetu Warszawskiego. Ten lubo nią był zatrwożony, jednak udał się do swych zwyczaynych chytrości, według ktorych pisane były Listy od Kommendantow Moskiewskich przeciw Turkom walczących, do Rzeczonych Marszałka i Regimentarza Generalnych: dziękuiące onym za uczynione już kroki ku sobie według ułożoney wzajemney umowy, i zapraszaiące onych do zbliżenia się dla otwarcia wrot do pogromienia wspolnego Im nieprzyjaciela Turczyna. Te listy umyślnie były ordynowane tak,

aby wpadły

aby wpadły w ręce Weyzyra, który one przez tłumaczów zrozumiawszy, i za prawdziwą wziowszy zdradę bez żadney indagacyi prawdy, nawet bez oświadczenia tego posądzonym o zdradę Krasińskiemu i Potockiemu, Także i innych 40 z niemi będących Konsyliarzów w Seszty wziąść Areszt kazał, oraz z temiż listami do Stambułu spieszno odesłał. Tam rzeczeni Aresztani stawszy, dopraszali się wiedzieć i przyczynę Aresztu swego, i pozwolenia dania im explikacyi na obwinienie im nawet niewiadome, lecz u prędko-wiernego Turka byliby nie nieotrzymali, gdyby nie na sollicytacye i reprezentacye Posłów Cesarskiego i Francuzkiego. Między owemi 40 Konsyliarzami z Krasińskim i Potockim w Areszt wziętemi, znaydował się JP Kożuchowski Cześnik Kaliski, który iakimści sposobem potrafił uyść z Aresztu, i o przyczynie onego dowiedziawszy się, umknął szczęśliwie do Jmości do Rzeszowa, której według swego mniemania i wierzenia ogłosił o zdradzie przez Krasińskiego i Potockiego knowaney, a przeto o wzięciu onych do Aresztu. Czym Jmość lubo mocno zatrwożona, jednak wiary zupełney nie dająca, kazała mieć oko na Kożuchowskiego, a tym czasem wysłała dla dowiedzenia tey tajemnicy do Stambułu. Tam gdy się odkryto podejście i oczernienie niewinnych mężów Krasińskiego i Potockiego, a od przybytego od

Jmości

Bwielności z Preszowa Kuryera, pokazało się niedoyście do tey Expedycyi Interregnowey, więc Porta na Liście zupełną niewinność Aresztowanych wyznawszy, wolność im przywróciła, Czynności ich pochwaliła, oraz dalszą Deklaracyą swoią ponowiła o Stateczney i dalszey swoiey dla Konfederacyi protekcyi i wsparciu, o czym i Jeneralność w Preszowie uwiadomiona przez Kuryera Zesłała. Zaczęto JP. Kożuchowski tak dla przywrócenia Sławy niewinnie posądzonym wzięty, jako i dla uwiadomienia Obywatelów o Czynnościach JJWW. Krasińskiego i Potockiego, i dla utwierdzenia w jednomyślności Obywatelów, wyż wyrażony Manifest od Akta podał.

Uwaga nad Postępkami przeszłego i teraznieyszego Nuncyusza Rzymskiego w Warszawie.

Żadney niemasz Osoby interessuiącey się w teraznieyszych okolicznościach Polskey, ażeby niewiedziała, że JmX Nuncyusz przeszły Visconti dał się oszukać Familii, z którą żył bardzo w ścisłey przyiazni. Ta Familia, w oczach Jego zaczęła tę Straszną Rewolucyą w Polszcze, którą chce utrzymać przeciwko Wierze S. K. R., Prawom Narodowym, i przeciwko prawdziwym Oyczyzny Synom na Jey Obronę Skonfederowanym. JmX Nuncyusz przeszły wyiechał do Wiednia po Konfederacyi Radomskiey, wierząc zawsze tylko temu co Familia

mówiła

N. n.

mowiła, i niepoznał się na ukrytym a bezbożnym oszuka=
niu w tey robocie, i nad to iszcze do wierzenia temu uszy=
tkiemu przyprowadził niektorych ministrow w Rzymie.

Iak zaś Jmć Durini Nuncyusz teraznieyszy przyie=
chał do Polski, tak krol poznał bardzo prędko, że ten
Nuncyusz niebędzie tak łatwym jak Jego poprzedziciel
do uwiedzenia się, oszukania, i uwikłania z skrytym zło=
sciom, i że chodzić będzie drogą przyzwoitą swemu urzę=
dowi. Więc postrzegaiąc że w krotce Jmć Durini odkry=
ie prawdę z pod millionowych fałszow, ktoremi oszukali
całą Europę, atym bardziey Rzym i ministrow tamecz=
nych, aby się mogli Familia i krol utrzymać w za=
czętych czymnosciach, zobligował krol Jmcia Visconti
Nuncyusza przeszłego aby mu zostawił przedtym swe=
go Sekretarza Abbate Gigiotti, poznawszy w nim
sposobność do utrzymania oszukania, w ktorym chcie=
li mieć Ministrow Rzymskich, a przeto relacyom praw=
dziwym przynoszącym wiarę i honor konfederowa=
nemu Narodowi Polskiemu, czynionym w istotney
prawdzie przez Jmćia Nuncyusza Durini, przeszkodzić.

Otoż na ten koniec Abbate Gigiotti przeszłego Nun=
cyusza Sekretarz, został Sekretarzem u Krola, ktory
mu dał kanonią Warminską i Probostwo na Spiżu.
Ten początek Jego fortuny, ktora go wiele na sumieniu

kosztuie

kosztem była pobudką, i srodkiem do utrzymowania zamysłow i ułożeń krolewskich, a dla łatwieyszego w tym dokazywania, dobrał sobie do tey bezbożney roboty w Rzymie wielkiego swego przyiaciela X.a Antici, ktorego krol tamże swoim i Rzpltey ministrem naznaczył. Honor ten i pensya ze skarbu Rzpltey onemu naznaczona, uczyniła go wielkim zelantem krolewskim czyli bardziey złosliwym przeciwnikiem, tak skonfederowanym na obronę wiary s. katalikom, jako i tym wszystkim relacyom, ktore JmX Nuncyusz Durini i dla swego honoru i sumiennie donosi.

X. Antici tak przez siebie samego, jako przez X.a Ghigiotty i przez teraznieyszego biskupa poznańskiego wyuczony wszystkich fałszow i wybiegow bezbożnych z prawdziwych skutkow na zgubę wiary i oyczyzny naszey, użył tych wszystkich na oszukanie ministrow w Rzymie, osobliwie kardynała sekretarza stanu, ktory oczywistey prawdzie doniesioney od JmX.a Nuncyusza Durini oycu s.tu przeczy, owszem pisania JmX.a Nuncyusza dworowi tuteyszemu donosi, przez co JmX Nuncyusz utrzymuiący i tu i w Rzymie sprawiedliwość, niemało umartwienia i tu i w Rzymie ponosi.

Pensia X. Ghigiotti będąc X. 19 lip: w gdanskiego

Kranieckiego

Branickiego Łowczego Koron. Spytany od niego: Co tam mowią o Nuncyuszu, i po co jeździł do Częstochowy? Odpowiedział: Wiemy po co; oto aby się umowił z Lutauskim i namowił Zakonników do oddania Forteczy, jednak mu i to będzie naganione bo mamy nad nim zawsze gorę w Rzymie. Na zajutrz po tym dyskursie był u JmcX. Nuncyusza, dla otrzymania Dekretu przeciw Wołodkowiczowi Metropolicie Ruskiemu, ktorego Dwor od dawności prześladuie, że jest dalekim od jego sentymentow, ale Jmć Nuncyusz odmowił sądowania niesprawiedliwego Dekretu, i wymowił zaraz X.^u Ghigiottemu co na niego wczoray gadał, co innych czasow gada i pisze przeciw niemu, na co on lubo z początku zmieszany, potym jednak z zwykłą sobie effronteryą i hardością odpowiedział: Prawda iest, żem mowił i pisał, iż WMć wykroczył przeciwko Krolowi nieznaydując się na dzień Elekcyi Krolewskiey, y przydałem że zawsze mamy gorę nad WMćPanem w Rzymie. Nato Jmć Nuncyusz rzekł, iż temi czynnościami i gadaniami czynisz wielką krzywdę i poniżenie Ministrom Rzymskim. A gdy dalej X. Ghigiotty mowił, iż mamy od Ministrow Papiezkich listy nie approbuiące postępowania WMćPana z Krolem, kontentował się odpowiedzie

odpowiedział Jm.X. Nuncyusz Ghigiottemu; mowcie i piszcie co się Wam podoba, wy macie tylko słowa do pisania, a ja mam, widzę, i znam wszystkie wasze roboty. Na to X. Ghigiotti usprawiedliwiaiąc się nadchodzie mowił: umie to co piszę marlur, ale obligowany jestem pisać to wszystko co mi Krol kaze, i wtym odszedł. Nietayno też jest Jm.X.^(u) Nuncyuszowi, iż Krol Sollicytuie o inneg.^o Nuncyusza w Rzymie, wzaiemnie dobrzeby konfederacya uczyniła, piszac o utrzymania onego, a o odmienienia Kardynała Sekretarza Stanu, ktory oszukany w Interessach Polskich przeciwnym jest dobru konfederacyi.

Z Słonska de 9 15.^a Ur. piszą: Iż Woyska Rossyiskie ktore do tąd po Miastach W.^o X.^a Lit.^o Stały, iedne do Korony w Kommendzie Połkownika Abatdzijow w liczbie 2^(ch) przeciw konfederatom są destynowane, drugie w Kommendzie Brygadyera Karra jeszcze zatrzymane w Litwie po roznych Wiodkach i Powiatach, ale i te ku Podlasiow ciągnoć maią dla wzaiemnego Swych Sukkursowania, a swiezey mosttwy 6^(ry) od Kurlandyi i Inflant ma przymaszerować na Zimowe lokacye do Litwy.

Z Wilna piszą: Że lubo Trybunał miał niejakie przeszkody przez roznorodne Sentymenta Deputatow,

jednak

jednak za staraniem JW.ᵒ Marszałka Trybunalskiego uśmierzone niechęci, i Sprawiedliwość w Kontynuacyi Trybunału Spokoynie Administruie się.

Według listów z Litwy de d. 15. Bieżącego idzie wiadomość że jakaś w Woiewództwie Mścisławskim pokazała się kompania podobna do konfederacyi, o którey Woysko Rossyyskie uwiadomione posłało kommendę z Rozkazem uśmierzenia tego ruchu w Starostwie Krzyczewskim zaczynaiącego się, ale do tąd nie tylko kommenda wysłana z tamtąd niepowraca, ale i wiadomości o sobie żadney niedaie, przeto obawiaią się iakiey niepomyślności dla niey.

Z nadeszłych ostatnich od granic listów, te odbieramy wiadomości 1mo że w czasie wielkich batalii między Moskwą a Turkami nad rzekami Prutem i Dunaiem odprawionych, wielka strata z obydwu stron była ludzi. W ostatniey albowiem Batalii, lubo Woyska Moskiewskie natężonemi siłami przy attaku Forteczy Izmaiłów swe kontynuowali operacye, jednakże Turcy na kule Armat nieprzyiacielskich nieuważaiąc, na brzuchach w noc pod obóz Moskiewski czołgaiąc się, tam że dniem w niego wpadłszy straszną klęskę w Woysku Moskiewskim sprawili. 2do. Iż po nadmienionych potyczkach, trzecia tylko część Woyska Moskiewskiego

do Obozu

do Obozu Swego powróciła. 3tio. Że z Samey zaraz od Woy=
ska Moskiewskiego 8. ludzi wymrzeć miało.

Dyariusz krotki Bataliy stoczoney
między Moskwą a Turkiem d. 15. Aug. o 7. mil od
Benderu.

Romanzow z odniesioney niemałey klęski d. 5ta Aug.
od Turkow Reiterował się ku Benderowi i o mil 7 od te=
go lokował się. Turcy w też tropy za nim z całym Woy=
skiem, jakie było z tey Strony Dunaiu udali się, i
d. 15ta Aug. wydali Moskwie Bataliy. Seraskier Ru=
szył pewną część Woyska Swego, aby naypierwey
zniesżał Artylleryą nieprzyiacielską, żeby mu nieszko=
dziła, jakoż tego dokazał, na ten czas krwawy Boy
zaczął się nietylko na Szable i na noże, trwaiący od
godziny 8. z rana aż do wieczora z wielką Moskwy
klęską. Xiże Brunświcki kommenderował jedną
Część Woyska Moskiewskiego, i bardzo raził Turkow, a=
le na Ostatek od Tychże otoczony wiele utracił Moskwy.
Ktorey 3600 dostało się w niewolą Turkom, a na pla=
cu legło iey trupem 17, rannych 4. Sam Xiże Brun=
świcki w tey Bataliy z odniesionych 20 ran trzeciego
dnia z tym się rozstał Swiatem. Generał=Majorow
dwoch i 8 Półkownikow także na placu zostało,
Artylleryi większa część z 146 Armatami, i Obóz z

Wielkim

wielkim Magazynem dostaty się Turkom. Obydwa Woyska Romanzowa i Lanina nieliczą więcey jako 20ᵐ. Romanzow już ku Dniestrowi cofa się. Baszow 3 każdy 20ᵐ Woyska maiący stanęło już w Jassach. Wezyr po tamtey Stronie Dunaju do tych czas znaydował się, maiąc Ordynans od swego Monarchy żadnego Turczyna nazad nieprzepuszczać, a jeżeliby się bić niechcieli lub z akcyi uciekali wszystkim głowy ucinać kazał nawet i Baszom nieprzepuszczając którzyby walczyć niechcieli lub z Bataly uciekali. Strata Turków liczą do 24ᵐ tak Zabitych jako i Ranionych. Tatarów 140ᵐ od Perekop i Krymu wkroczyło do Moskwy z przyczyny zabranych im w Tatarszczyźnie kilka tysięcy koni.

Exstrakt listu ze Lwowa de 25ᵃ Aug:

Niezawodne odbieramy wiadomości choć dla nas niepomyślne z Podola, i wierzyć im trzeba to kilkokrotne, a i z Relacyi od przybywaiących tu do nas zgadzaiące się, że wielką klęskę poniósł Romanzow, ledwie w ostatku miał sposob Reyterowania się spiesznego aż do Dniestru, o czym i z Szangrodu piszą. Nietylko wiele na placu utracił Romanzow i Ranionych porzucił, ale nawet żadney armaty lekkiey niezaporwał bo czasu niebyło dla gorącego Ognia

Tureckiego a

Tureckiego z powietrzem zmieszanego. Panina prawie ze Skrzydłem zniesli, małe tylko w Reyteradzie będące dywizye dla konwoju zostały całe. Toż samo działo się i z Generał Porucznikiem Swiatkiem (: to iest Repnina) że i ten uciekać musiał. Na lewym Skrzydle kommenderuiący Xże Brunswicki, bardzo razit i nie szał Turków że wszyscy iuż poczeli, ale zwawość w Infanteryi wszystkich bardziey pobudziła, która w nocy ciągnąc się na brzuchach podczas ognia Armatniego z obudwu Stron często trwaiącego, tak się pod same rogatki podsuneła, że raz z nożami wpadszy w Corpus nieprzyiacielski, kilka tysięcy wyrżneła, przymuszona iednak była Reyterować się, w tenczas dopiero poniosła Stratę, ale mocniey sze Siły woyska Tureckiego powetowały tego. Gen. Melissen przybył do Międzyboża z Sztabem Ossen z Resztą Artylleryi, ale bez Armat, których nie chcieli z soba brać, maiąc ieszcze chotę w tamten kray powrócić, niepotrzebnieby tak wielki ciężar mieli przewłoczyć, a inni zaś mowią że ich zapomnieli. Samego Feldmarszałka obiecuią w tych czasach że się do nas ma zbliżeć podobno na Zimową kwaterę, a Repnin do Żółkwi także na Spoczynek. Xiecia Brunswickiego wszyscy żałuią, niektorzy mowią żeby nazbyt

nazbyt żwawym i niewiedział że Prusy niety[l]ko bro=
dami trzęsaią ale też i kąsaią. Odebrał Kartaczem
Wielki Raz przez piersi, na to nieuważaiąc jeszcze ra=
ził Prusków, ale którzy go też obskoczyli dogodzili
mu Demeszkami, przecież nie na Mieyscu Został. Ma=
jor Jego który z nim był w tey batalii prowadził ciało
Jego przez Jarosław w ołowiowey trumience (tak bar=
dzo porąbany) w asystencyi kilkudziesiąt Dragonij
Ruskiey i z Jego Ciurpazem, który czynił Relacyą
o Żwawości Prusków. Że to ostatnia była Bata=
lia z Moskwą daley potyczka, w którey oprocz
kiedy niekiedy utrzymanego placu przez Moskwę, nie=
może się nazwać żadna zwycięstwem dla Moskwy.
I wiele innych Rzeczy powiadał ten Major, które gdy
konfrontuiemy z Waszemi Relacyami Warszawskiemi
to są tak dalekie od siebie jak Warszawa od Rzymu,
ale i to pomaga nieprzyjaciołom Wiary i Oyczyzny że
was oduczaią i zastraszaią.

List Krola JMci do JmXa Massalskiego Bisku:
pa Wileńskiego d. 15a 9bris.

Mci Xięże Biskupie Wileński.

Dochodzące mnie ostatnie z Wilna wiadomości, gdy mię
rownie dziwią i żałuią, są mi pochopem niniejszey do
WXMści odezwy. Dziwią mię niespodziane i całe niesłychane

do tychczas

do tych czas nowości i nastąpowania na Urząd Marszałka Trybunalskiego, a jeszcze od tego czynione, który tak mocno i słusznie przedtym (: czego sam świadkiem bywałem) ganił drugich samowładne kroki, groźby i gwałty przyja= tnych Osób, którzy osobiste dostatki i ludną Sekwitę swoię na zepsucie i znieważenie Sądowych Jurysdykcyi obracali. Żałuję mnie i włos przenikaią, że takowych kroków tenże właśnie authorem, którego na wzór dobrym i spokoy= nym Obywatelem wystawiać zawsze spodziewałem się. Gdyby mi kto przed laty tę był czynił wróżbę, że przyjdzie ten czas, w którym Marszałek Trybunalski, sumienny, pilny, roztropny, będzie przymuszonym o ratu= nek wołać do Króla przeciw attakom wmbone, byłbym takowego wróżkę kłamcą nazwał. Gdyby mi tenże Prorok to jeszcze dołożył, że w salce zapędy pusścisz się, jedynie dla tego, że się o pieniężny Interess pokłó= cisz z Siostrą rodzoną i z Zoletnim przyjacielem, któ= rego szwagrem swoim widzieć za rzecz nayporządańszą od lat 10 zapowiedziałeś, byłbym takiego Proroka, ja= ko bezwstydnego odegnał obszczercę. Lecz jeżeli tak kazała odmienność ludzkich skłonności, jeżeli w opła= kanym stanie naszym w iedney jeszcze części kraju jest przeciw postać jakiegokolwiek Rządu, czyż trzeba i tę do reszty zgubić? zamieszać! i czyż do tey zguby, do tego

Zamieszania,

Zamieszania, wtrącić ma Litwę bisłupia zeła? Gdy Los przychodzi nato; że główna Sprawiedliwości Stolica wsparcia i ratunku żąda i potrzebuie u Króla, Sam WPan powiedz; czy wolno Królowi tego wsparcia niedać, czy godzi się Królowi bardziey cenić Osobę Sędzia mar-szałkiego niż utrzymanie Rządowey Powagi? Czy było-by na koniec powinno że mnie tylko wieściami niewinnie zmartwionemu, zamiast ulgi i pomocy iszcze troskow i dolegliwey pracy WPan masz przydawać? To piszę ko-chaiący WPana ale żałosny i znaiący swoią powin-ność. &c.

Stanisław August Krol.

List Krola JMci do Alexandrowicza Marszałka Trybunału Głównego W. X. Litt. d. 15. 9bris.

Jako słusznie tak mocno czuiemy wynikłe w Try-bunale W. X. Litt. inkonweniencye z gorszącym natrzą-kiem, z uszczerbkiem Naywyższey namiestniczey naszey Jurys-dykcyi i Marszałkowskiey powagi na Osobie Urodzono-ści Twoiey uczynioną, o czym z listu Jego i z opowie-dzenia Ministrow tey Prowincyi uwiadomieni jesteśmy. Roztropną Stałość Urodzoności Twoiey do utrzymania Prerogatyw urzędowi Tobie powierzonemu prawnie na-leżących Sprawiedliwy u Nas znayduie szacunek. Referuiąc się do obszerniejszego wypisania Intencyi

Naszych

Naszych w Responsach od Ministrow nadoniesione Im okolicznosci, to tylko do powiększenia uprzeymosci Twoiey, wyrażamy: czyń jak zaczołeś chwalebnie, co Prawo każe, co Dostoynosć, co Władza w ręce Jego oddana wyciąga, pewien będąc usilney od Nas Protekcyi przeciwko wszelkim grożącym tu Zamachom, dla zachowania w całosci tych Zaszczytow, oraz łaskawych Naszych szczegulnych względow, ktore oswiadczaiąc Wierney uprzeymosci Twoiey polecamy Opiekę.

Stanisław August Krol.

List X[ięci]a Czartoryskiego Kanclerza W[ielkiego] W[ielkiego] X[ięstwa] Lit[ewskiego] do Jegoż Marszałka Trybunalskiego.

Byłem z dawna w Wiadomości cnotliwego Jw. W. M. Pana Dobr[odzie]ia Charakteru, Singularius jednak teraz znakomitsze i całey powszechnosci jawne dałeś Jw. W. M. Pan ~~dałeś~~ dowody, gdy przy tak żywych natarczywosciach, jakie niepraktykowane do tąd gwałtownoscią Powagę Sądu Naywyższego i Prerogatywę Marszałkowskiey Jw. W. P[an]a władzy wiele uwłaczającą czynił JmX Biskup Wileński, okazałeś męznosci niewzruszoną Cnotę i Stałosci umysłu. Extra omne dubium położywszy że eadem fortitudo nim kierować będzie i dalsze postępowania Jego z nieprzełamanym tego odwracaniem, aby w tak sprawiedliwym pod Laską

Jw. W. M.

JWWM^{ci} Pa Trybunale, wynikać niemogły szkodliwe dla całey Prowincyi W. X. Lit. Prezydyjata Prawo kardynalne de Valore Dekretow Ostatecznych naruszające. Moie i całego Ministerium jest Zdanie; Żeby tych Kollegow ktorzy tantum temere postąpili, i od Jmc Pa Żmudzkiego Są do Sądu Załatwionemi bezstronnie Trybunał Sądził, atakowy Attorat de Cessione Sądu wszystkie inne procedere powinien. Zatem JWWM Pan miarkować możesz; iż Jego K. Mość Z. N. M. był mocno Zadziwiony nad temi Jmć X^{da} Biskupa Wileń^o gwałtownościami, w ktorych niezachował już żadney uwagi na Prawo, przyzwoitość i przystoyność, pisze więc do Niego Adhortatorias tu przyłączone, ja także listy moie in adjuncto posyłam, ktore utinam byłyby skuteczne. Naywiększy Zaś w tey okoliczności ope dabitur wdzięczna nota JWWM^{ci} Pa i Jego roztropności Z Wiekopomną dla Niego pamięcią i Sławą ktorey będę Zawsze depraedicator Zostaiący Z nieprzewyższonym przywiązaniem i Nayzupełnieyszym Szacunkiem etc.

Michał Xiąże Czartoryski Kancl. W. W. X. Lit.

Respons Jmć X^{da} Biskupa Wileńskiego na List Krolewski. d. 22^{go} Ur.

Panie Sam jestem Nayiaśnieyszy Panie, ktoregoś mię poczytał Zawsze i widział. jakie zastawie w liście Swoim

wyrażasz

wyrazasz: / dobrym obywatelem. Niedziwuię Się że
W. K. Mość W. M. Mtwy niepodobną o mnie powziołeś
Opinią bo na otrzymane z iedney tylko Strony o mnie
udanie. Mam Boga za Swiadka, i wszystkich co
mnie znaią, że podłość Interessu nigdy mną nierządzi:
ła. Nie o Rzecz pieniężną i prywatną dom i oney
dochodzę, ale z obowiązku Swieckich i Duchownych
urzędow, a z tego w szczegulności powodu, że na mo-
iey Sprawie takie praktyki, niesłychane bezprawia i
gwałtowności w Trybunałach Marszałkowie popeł=
niaią, przez uczciwość i Sumnienie popierać muszę.
Kilet za Panowania W. K. Mci z poddanych, tyle
naydotkliwszych / iako ia i Dom moy: / nieodniosł u-
ciemiężliwości, gdy oprocz rozlicznego gatunku upo:
śledzenia i to mnie potkało, od ktorego prawo Na=
tury i Oyczyste zdawało Się zastawiać i ubezpie-
czać, kiedy bez przyczyny żadney odebrano mi z O-
pieki Siostrę tym gwałtownieyszym Sposobem, im
tylko na pozor prawnym. Jednak te wszystkie żale
moie uchyliwszy na Stronę, nieupominam Się iako
o krzywdy publiczne, i jeżeli na tey Sprawie upadnę
ostatnią niesprawiedliwością, to nie na moiey, ale na
Sprawie wszystkich W. X. Lit. mieszkańców, wier:
nych i Spokoynych W. K. Mci poddanych.

Wyznaią

Wyznaią w Swoim czasie przed W. K. Mścią dystyngwowani w Krowinyi ludzie jakie tarwosu dla Jey wyposażenia czyniłem, i Że po Kilery razy Ofiarowałem odrzuconą medyacyą, na koniec na perswazyą pięciu poważnych przyiacioł teraz ode mnie proszonych, do jakiey skłoniłem Się powolnosci. Bez chluby własney wyrazić niemogę, lubo z powirma każdemu, pogotowiu Majestatowi W. K. Mci Szczerością upewniam; Żem nigdy niemiał JW. Niesiołowskiego Kasztelana Nowogrodzkiego, Za Zwoną partyą Siostrze moiey, i aż w tym momencie kiedy W. K. Mość dobrotliwie wdając Się Za nim, mowiłeś mi: Że na pierwsze w Oyczyznie będzie pomkniony Stopnie pierwszy. Ostaz dowiedziałem Się, Że nasz domowy przyiaciel miał te Zamysły. I jako Marszałek, i jako Biskup, i jako Senator, odważam Się więc prosić W. K. Mci Żeby i dla mnie w kraju była Sprawiedliwość, a kiedyszkolwiek okropny delików Zwyczay, w namiestniczey władzy W. K. Mci (ktorą składa powszechność Obranych od nas Szlachty Sędziow:) był wyprowadzony przykładnym ofiszerow ukaraniem &c:

P. S. Po napisanym tym liście przychodzi mi i to donieść W. K. Mci, jakie jest czucie powszechne o nieuzności powołanych przez JW. Sylwestrowicza Deputatow, kiedy po ustąpieniu Siedmiu poddaiących Się

Sądowi

Sądowi, ieszcze w Kole znaydowała się pluralitas, niesłu-
szność Królow JMci[..] Marszałka przeciwko nim utożonych
poznaiąca.

Process JmXa Massalskiego Biskupa Wileńsk:
Absolucyą Casus Restitutionis Sobie rezerwuiący.

Ignacy Jakob z Wielkich Xiążąt Ruskich Massalski
z Bożey Łaski i Stolicy Apostolskiey Biskup Wileński.

Wszystkim wiernym Dyecezyi naszey Duchownym
i Swieckim, Zdrowie i Pasterskie Błogosławieństwo.

Jako są zgorszaiące złośliwych ludzi maxymy, że
lubo przy zapobieżeniu Zwierzchności duchowney, utrzymy-
wać ich iawnie nikt nieważy się, iednak w postępowaniu
swoim niektórzy według nich sprawować się (: zapomnia-
wszy na Boga i Sumienie :) lekce sobie ważą. Z tąd
rośną niespokoyność, dla Panuiących zamieszania, w Ra-
dach bezprawia, gwałty i inne takowe występki, które
Zwierzchności mieszaią, Sprawiedliwość z gruntu wywra-
caią. Potępił wyrokiem swoim Innocenty XIty
Roku 1679 dnia drugiego Marca między innemi szkaradnemi
i bezbożnemi naukami to zdanie: Non nisi Venia-
le est peccatum, detrahentis, authoritatem Magnam Sibi
noxiam, falso crimine elidere. Powszechny tylko grzech
iest, potwarcy, wysoką Zwierzchność sobie przeciwną fał-
szywego ony występku zadaniem zniewazyć. Atoli
z iadu

Z jadu tego wynikająca zaraza, tak uporczywie szerzyć się zwykła, że czegoby wyzionąć niegodziwe usta niedoważyły się, to czynić jawnie bezwstydność odważa się; gdzie na honor i sławę zmyślać, fałszywie powiadczyć jak częsta jest Boga obraza a bliźniego krzywda, jak nietrudna jako przykra jednakże koniecznie potrzebna restytucya. Coż dopiero rozumieć o wszystkiem wielkości, gdy się to czyni sądownie, na zatamowanie sprawiedliwości, na uporczywe utrzymanie własnego rozumienia, niepodająca one pod zdanie tych, pod których, prawo zwyczay i rozum sam, poddać każe; na zniszczenie lub zmieszanie formy prawem krajowym sądom przepisaney; aby zmyśloną kalumnią zatrzymać sędziego od sprawowania powinności urzędu jego, i tym sposobem dogodzić nakłonionemu przedsięwzięciu. Które gdy sama okoliczność wzbudza staranie i czujność naszą pasterską, podajemy do wiadomości tak świeckiemu jako i zakonnemu duchowieństwu wszystkiemu dyecezyi naszey; iż tych rozgrzeszenie, którzy przez potwarz, albo krzywoprzysięstwo, z nienawiści lub innych niegodziwych powodów, godzą na osądzenie sędziow, albo którzy do tego, radą namową, lub inną jaką czynnością przykładaią się, do nas samych zostawujemy, pozwalając onych tylko rozgrzeszać księ

Samym

Samym niebezpieczeństwie Smierci, i to Za poprzedzającym upewnieniem o jak nayprędszym Zadosyć uczynieniu. Datt w kancellaryi Naszey Nadworney dnia 22. 9bra 1770 R.

Ignacy Biskup.

Manifest JmXa Biskupa Wilen. w Trybunale Litewskim d. 22a 9br. 1770o Zaniesiony.

Manifest przez JW. JmXa Ignacego Xiażęcia Massalskiego Biskupa Wileńskiego, na J.WW. Jmciow PP. Jozefa i Katarzynę Z Xiążąt Massalskich Niesiołowskich, Nowogrodzkich; Andrzeja Zienkowicza Smoleńskiego, Kasztelanow; Dominika Alexandrowicza Pisarza Ziemsk. Lidzkiego Marszałka, Franciszka Kietrza Z Powiatu Bracławskiego, Jozefa Sylwestrowicza Z Xstwa Żmudzkiego, Kazimirza Ciechowicza Z Powiatu Slonimskiego, Jozefa Suzina Z Powiatu Brzeskiego, i Marcina Jeleńskiego Z Powiatu Mozyrskiego, Deputatow Trybunału Głownego W. X. Lit. Zaniesiony w tym Sposobie.

Iż J.W. Kasztelanowa Nowogrodzka, jeszcze w panieńskim Stanie będąc, a przeciw Naturalney J.W. JmXa Biskupa Opiece, Za poduszczeniem siebie powstając, odważywszy się w Ziemstwie Nowogrodzkim Za wniesieniem bez Zapozwu, i bez jakiegokolwiek J.W. Biskupa uwiadomienia, na Opieki Oyca otrzymanie, potym Zaślubiwszy się Z J.W. Kasztelanem Nowogrodzkim, a Żadnego o

Bez dotaryi

Exdotaxyą nieprzyimuiąc umiarkowania, i ofiarowanych Su=
miennych medyacyi i Spokoyności Srodkow, ani na Zalety Pro=
wincyi WoXa Lito Ziemstwa przez J.W. Biskupa Zapropono=
wane, przez Nowogrodzkiego i Slonimskiego, niechcąc Zezwo=
lić, owszem innym Zaufawszy Obrotom i podeyściom, lepiey
Się do Onych Zachcili, gdy J.W. Zienkowicz tego Urzędu
Marszałkowskiego w Trybunale ktory natenczas miał, Zle
Używając niesłychaną odwagą, usnował decyzyą contra plu=
ralitatem na Odesłanie Sprawy do Ziemstwa Slonimskiego,
iż niejako chcąc pokryć ten wystepek, rozne wielorakie
dopełniaiąc praktyki, Z wymyslnych a wspolnie napiętych
i ułożonych Projektow, targneli Się na Honor wspoł De=
putatow, aż nakoniec wystraszywszy dobrze myslących, a nie=
ktorych też nieuważaiąc, przez Sposoby gwałtu nietylko cha=
rakter czerniące Deputatow, ale też wzruszaiące powszechne
bezpieczeństwo pod Trybunałem, Dekretu działo Z temi ułożył
ktorych treść wzaiemnie i jednostaynie otacza. To
wszystko poznać, rozważność, i Znieważoną formę Sądu
Trybunalskiego w Swoiey Istocie Zatrzymać jako należało
teraznieyszemu Trybunałowi, tak J.W. Aleksandrowicz tyle
używał dla jakieyśiś dependencyi starania, aby Sprawy
takowey do Sądu niedopuścił. Między innemi o kłotra=
cie J.W. Biskupa w Regestrach Obligowych uwiadomiony,
tych Regestrow Zaniedbał takowego Wołania, jakiego

Prawo

Prawo i Zwyczay wyciągaty. A z Regestrow Jałtowych, Alteratow do wspomniony Sprawy należących wołać niechciał, owszem na Zatrzymanie Wołania innych Regestrow, w Regestrze Apellacyinym godziny Zapisywać mimo Zakaz Prawa było Jego intressowaniem. Jakże zachciaż Trybunał z JmP. Zenkiewiczem do Celi na Mińskiey Kadencyi namienionych uczytym, jako pod Ciołkowską Warty decydowanym, Wołanie i Sądzenie Sprawy ex termino tacito in triduo determinował, a J.W. Biskup na terminie tym przez Dekret Zamierzonym wołania i Sądzenia takowego publicznie dopraszał się jednak J.W. Marszałek z uymą powagi Dekretowey nieprzywołał i niedopuścił takowey Sprawy, i wszelkim sposobem na Zatrzymanie oney przeszkadzał. Dopiero gdy ex praejudicio wziętey od JmP. Jorskiego w Regestrach Apellacyinych godziny Sprawa przerzucona z J.W.W. Nowogrodzkim i Smoleńskim Kasztelanami i dalszemi osobami przyłączona i rozprawowanie się nakazane, tudzież Examen JmPana Zenkiewicza i z pod Warty przyprowadzenie na dzień Tyż Wra Dekretem Trybunalskim decydowane były, jednak J.W. Marszałek Alexandrowicz niechcąc kontynuować tego, inną Sprawę JchmciPP. Buchowieckich w Regestrach pod ten czas w Trybunale będących nieznaydującą się Woźnemu Generałowi przywołać kazał, i lubo J.W. Biskup

Kontynuacyi

kontynuacyi Sprawy dopraszaiąc się: Jeżeli w czasie rozpoczę=
tey a niezkończoney Jego Rożaltowych Regestrow przytączoney
Sprawy, inna Sprawa, przeciwko Prawu Konserwat zabrania=
iącemu dopuszczona bydź może? do rezolucyi Sądowey od=
dał, jednak JW. Marszałek poszedłszy do namowy i na niey
godzin kilka bawiwszy się, Sędziom Deputatom decydować
niepozwolił, i tak z namowy bez żadney rezolucyi Sądo=
wey zjechawszy, inne Sprawy sądzi. Wszakże ia=
ko to przemyślnie, zmownie ułożonym zostało, tak
równie chcąc aby niepierwey do Sprawy JWW Kasztel=
lanow przerzeczonych przystąpić, aż podobno zmnieyszy=
wszy liczbę Sędziow Deputatow swoim zamysłom nie=
powolnych. Już publicum wiadome, że JW. Xiądz
ki Subministrowany, aby siedmiu Deputatow w Zat=
wartym Kole skarzył, co iż na dniu dnym tymże wra
po wyiściu JW.go Marszałka i obżałowanych Deputa=
tow z namowy, bez decydowania i bez żadney rezolu=
cyi Sądowey, tych Deputatow siedmiu zatrzymanie się
i do kontynuowania namowy JW. Marszałka zapraszą=
nie) iest występkiem, nikt także wątpić niemoże, że
owszem przerwane namowy, obżałowanych od iednego
z tych siedmiu Deputatow przełożone w większey wa=
dze bydź powinny. Wszakże gdy nie czyna dla mo=
żności sposobności i zeporenyja u obżałowanych w

celu,

Ceła, gdy J. W. marszałek i Sędziowie pomienieni na dniu 11tym Tbra po południu Sądy w Stancyi J. W. marszałka Składać determinowani byli, a nie Zebrawszy kompletu, dopiero na Zwykłe mieysce Trybunalskie, gdzie Sędziowie Deputaci in pluralitate i Strony J. W. marszałka oczekiwały, posłania ~~przez niego~~ Woźnego Zarrata i Sądów przez niego odwołanie, gdy Warty Trybunalskiey w powiększoney nad Zwyczay liczbie pod Izbę Sądową Sprowadzenie, gdy Rotmistrza do Zawartego koła podczas namowy przy Stoiącey Warcie wpadanie, dobrych Zasobą tiesz niemoże konsequencyi; i dla tego niemożna nierozumieć, aby nad wyszczególnionych wzpomnianych Tomie Deputatów, Ostatecznych niejęto Sił środków; a tak pogrozili nawet na Zycie wyraźniejszy innych, dopiero wzpomnioney Sprawy J. W. Biskupa nieprzedsięwzięto; Przeto takowym grozom okoliczności tym oświadczeniem publicznym Zapobiegając, manifestuie Się, o wszystkie Sposoby, przeciwko Prawom dopełnione. &c.

Manifest J. W. Krajewskiego Instygatora Koronnego przeciw J. W. Koziebrodzkiemu i Innym.

Actum in Curia Regia Varsavien. Feria 6ta pridie Festi S. Michaelis Archangeli, Videlicet Die 28va

Mensis

528. Mensis 8br: A° Dni 1770.

Do Urzędu i Akt Grodzkich Starościńskich Warszaw: Osobiście przyszedłszy JW. JmĆ Jan Chryzostom Krasiński Instygator Koronny gotową Copią Manifestu niżey wyra: żonego ręką swoią podpisaną podał de tenore sequenti.

Gdy przez obowiązki Praw Boskich, oraz przez powszechne narodow i cywilne ustawy, w Państwach Samowładnością rządzonych, i prawem przyrodzonym na następcow Tronu spadaiących, wierność dla monarchow jest pierwszą i nieprzełamaną Obywatelow powinnością, tym bardziey zachowywać ią należy Wolnemu Narodowi, ktory z Prerogatyw swoich maiąc Wolność obierania Krolow przez wspomnionych obowiązkow i ustaw, pra: wem własney Woli jest do niey obowiązany. Zgwałciła wszystkie obowiązki tey dla krolow swoich wierności, (ktora narod Polski między innemi zaszczytami od wiekow zakwitała) wyniesiona nad Boskie i ludzkie Prawa zapamiętała zuchwałość JmĆ Pa Franciszka Kożuchowskiego Cześnika Kaliskiego, ktory bez względu na Prawa, Powagę i bezpieczeństwo Majestatu, warujące, i nieuważaiąc na fatalne z tąd dla Oyczyzny konsequencye, manifestem swoim w Kole teraznieyszym 6ta 8bra post Festum S. Petri in Vinculis przez siebie podpisanym, a przez Jo. Stanisława Skorwadowskiego do Akt

Grodzkich

Grodzkich Oswięcimskich podanym, Bezkrólewie i Tron
wakującą ogłaszać, a przeto pokoy i bezpieczeństwo wewnę-
trzne w całym Narodzie wznoszać, i Obywatelów do jedno-
myślności z sobą animować odważywszy się, targnął się
na Rozporządzenie Opatrzności, przez które Wszechmocność Boska
w Skutkach dzieł Swoich za Króla i Pana Naszego Sta-
nisława Augusta, Narodowi Polskiemu, nadto równą w
Elekcyi jednomyślnością z pośrodka Obywatelów na Tron
Wystawiła, przez które po Szczęśliwey Elekcyi i Korona-
cyi Swoiey, nietylko od własnego Narodu za prawego Pana
przyięty i uwielbiony, ale i od wszystkich Europeyskich
Potencyi i od Porty Ottomańskiey, za równego Im, był i iest
uznany i uważony Monarchą, przez które dotąd za po-
wodem Stwórcy i Rządcy Świata, temu Wolnemu pa-
nuie Narodowi. A iako ten zuchwały postępek JP. Po-
korzuchowskiego iest zbrodnią Obrazy Majestatu et perduel-
lionis, tak z obowiązków Prawa i Urzędu Moiego znay-
duiąc się w powinności postrzegania, aby Dostojeństwo i Po-
waga Majestatu w niczym i od nikogo naruszona niby-
ła Manifestuie się przeciwko JP. Pokorzuchowskiemu, o
Kryminalne Zwyż wyrażonego Manifestu podpisanie i
przeciwko JP. Rozwadowskiemu o podobnegoż mu do
Akt podanie, i przeciwko Osobom Kancellaryą Grodzką O-
święcimską Zawiadaiącym o przestępne podanie tegoż
Manifestu

Z. g.

Manifestu do Akt przyięcie; y takowy Manifest z podpisem Ręki moiey niżeli w czasie i Sądzie należytym o te kryminały, to, co mi Prawa i Urząd moy nakazuią czynić będę, w gotowey Kopij do Akt grodzkich Warszawskich podaię; mocy poprawienia onegoż sobie zachowuiąc. Dan w Warszawie dnia 28. Msca Września R. Pańskiego 1770.

Joannes Chryzostomus Krajewski Instigator Regni.

Ruchała

(L.S.)

Lectum per Stołowski.

Uniwersał Krolewski o wyciągnieniu Kordonu przeciw Powietrzu.

Stanisław August z Bożey Łaski Krol etc. Wszem w Obec i każdemu z osobna komu o tym wiedzieć należy, oznaymuiemy; lubo czasow nieszczęśliwość zdaie się dopełniać przez ostatnią plagę karzącey Boga Ręki, w rozszerzaiącey się w kraiu naszym morowey zarazie, gdy iednak i w naywiększych nieszczęściach rozpaczać się niegodzi, ani ponuść powierzoney panowania straży, zatym maiąc za powinność Oycowskiey Krolewskiey Urzędu naszego, zapobiegać ile w naszey iest mocy strasznym tey zarazy skutkom, a powziowszy zewsząd powtarzane wiadomości o Jey przybliżaniu się przez Województwu Brzesciańskiemu Kuiawskiemu, a przez nie i tu samemu W. X. Lit., i nawet tu Stolicy Krolestwa i Rezydencyi

Naszey

Naszey, Umyśleliśmy przykazać Urodz.w Franciszkowi Kra-
nickiemu Łowczemu Koron: Gnerał: Artyllerÿ W. X. Lit.
Aby będącego w Jego kommendzie Zołnierza użył na wy-
ciągnienia Sznuru Woyskowego, Zakrywającego Pinski
Powiat i Województwo Brzescianskie, niezatykając naszą usługę
Publiczną i Gwardyi Naszey, lubo bezpieczeństwa miano-
wicie Osoby Naszey od Rzpltey destynowaney, i Nadwor-
nych Pułków naszych. Jednak gdy ten Poczet ludzi
a choćby i Całe Woysko W. X. Lit. niewystarczyłoby
na Obronę Kraiu, przeciw takiego gatunku nieprzyja-
cielowi, Zaczym iest Rzecz nieodbicie potrzebna; aby
wraz z Zołnierstwem Chłopstwo wszelkich włości,
w przeciągu tego Sznura Znayduiących się, tak na-
szych Stołowych jako i Ekonomowych, Duchownych
i Szlacheckich do robienia Zasiek i Rowów, i Strze-
żenia Passów w tymże Sznurze pod iedną kommen-
dą Urodzonego Kranickiego Zaiste było. W czym
aby przy Ścisłym Dozorze Zołnierskim, Żadna jednak
niepotrzebna uciążliwość temuż Poddaństwu niedziała
się, wyż wyrażony Urodzony Kranicki przestrzegać
będzie powinien. O czym gdy tenże Urodzony
Kranicki wszystkich sąsiednich Tituli Possessorów
obwieści, ci też Rzeczą przyzwoitą w tey mierze
pokazać powolność dla uniknienia przykrych a

nieodbitych

nieodbitych w takowym razie Sposobow. Aby więc niemniey obywatelom mieszkaiącym w przeciągu tego Sznuru, iako i przejeżdżaiącym z dalszych Województw Intencya Nasza wzglę: dem Pewney od Nas Urodzonemu Kraniclemu porucz. Powietrza Straży wiadoma, wcześnie była, Niniejszy Uniwersał Nasz temże Urodzony Kranicki do Grodów po: bliższych dla publikacyi onego odeszle, Zachowuiąc Się w rzeczie w całey dyspozycyi i Obronie niniejszego Sznu: ru według daney Sobie od Nas Instrukcyi. Dan w Warszawie dnia 20.go Miesiąca Września Roku Pańskiego 1770, Panowania Naszego VI.go R.u

Stanisław August Krol.

List Kardynała de Rubeis do JmX.a Młodziejowskiego Biskupa Poznańsk.o Kanclerza W.o Koron.o

Ill.mis et Rme Dne uti Fr. Quae ab Amplitudine Sua pro ea Veneratione et Obsequio quibus S. Sedem Aplicam Sincere et fideliter prosequitur, Sacrae huic Congregationi Emmor Patrum Concilij Tridentini Interpretum exposita Sunt de peractis ab Aplico isthic Nuncio Se inconsulto Ordinationib. quib. Jura Epalia Sacris Canonib. Sessulta nimium Ledi, atq. Ecclesiae bono, tranquillitatiq. Ordinariorum maximum afferri detrimentum conquesta est, ea omnia accurate diligenterq. relata fuerunt SSmo Dno Nro, Cui grave nimis contigit, molestumq.

intelligere

intelligere contentiones atq dissidia quam inter Ampl: Eundemq Aplicum Nuntium ex de re fuisse excitata. Cum autem Sanctitati Suae nihil magis sit Cordi quam pacem animorum Consensionem inter Ecclesiasticos praesertim Viros tueri ac fovere, atq Jura cuiq propria Sarta tecta servare, expresse idcirco Vetuit ne ulla super praemissis Juribus institueretur Disputatio, nullaq modo res in disquisitionem adduceretur; Optime enim novit fieri id minime posse, quin vel auferatur penitus vel saltem imminuatur ea Spiritus Unitas quae Vinculum perfectionis jure meritoq ab Apostolo appellatur, et quae proinde nihil antiquius esse debet Christiano cuilibet maxime vero iis qui amplissima in Dei Ecclesia fulgent Dignitate. Praetermissa igitur Omnium Jurium Privilegiorum ac etiam consuetudinis indagine, Satis duxit Sanctitas Sua declarare atq expresse praecipere, ut Sui et Sedis Aplicae Nuntii in Regno Poloniae a peragendis inconsulto Eppo Ordinationibus inposterum omnino se abstineant. Insuperq Sanctitas Sua demandavit ut duo Regulares Viri ad Sacros Ordines ut supra a praedicto Nuntio promoti coram Ampl: Tua se debeant sistere, petitaq humiliter Venia absolutionem et cautelam nec non dispensationem ab irregularitate, si quam ex violatione Censurarum quomodolibet contraxerint, ab Ipso benigne consequantur, eamq ab

Clem

rem Aplica Tibi impertitur facultatem. Habet in Eis Ampl. Sua SSmi Dni Nri erga Se dilectionis et Aequitatis Argumentum, ex quo intelliget plenissime quo Is Studio propensaq Voluntate in tuendam Epalem Dignitatem evellendaq dissensionis Semina feratur, Atq dum hoc quae et Aplico Nuntio nota fiunt de Mandato Sanctitatis Suae, Ampl. Suae significo, fausta Omnia ex Corde deprecor. Ampl. Suae

Romae 17a Aug 1770.

Uti Fr Stud.s
J.M. Cardinalis de Rubeis Praefectus
J.X. Archi Epus Petrenen Srius.

Z Warszawy d 4a Obr

Nadeszły w tych dniach z Anglij Kuryer znaczną przywiozł Expedycyą Dworowi tuteyszemu, ktorey contenta niesą ieszcze publico wiadome, atoli głoszą: że Dwor Angielski oświadczyć się miał Posłowi Rosskiemu w Londynie, iż poniewaz do tąd czynione perswazye żadney nieodbierają skutku do zawarcia pokoju między woiuiącemi, więc z tey przyczyny bierze przed się na Woyiennym przestanie, przeto pieniędzy ani żadnych kosztow subministrowac Rossyi więcey niechce, a tak z tey i innych niewiadomych przyczyn, 3 Sztaffety dnia Onegdayszego

Jedna po drugiey expedyowano z tąd do Petersburga. 535.

A że Kanclerz W. L. głoszą że przez Woyska Rossyyskie po różnych Mieyscach na Sequestrowane Dobra, w których Zboża i Inwentarze jako też gotowe pieniądze Wysłałe zabieraią, a z tąd zmnieyszone ma Intraty, Więc Dwór Swoy w tych dniach przez połowę Reformował, czyli raczey Kapitulacye dawać do połowy Redukował. Stół zaś Swoy który przedtym prawie co dzień 30 Osob obsiadało, zmnieyszył do Osob 12. u Tegoż Xcia Kanclerza częste temi czasy odprawuią Się Ziazdy i Sekretne Rady, na których Król bywa, i czasem Ministrowie Duński i Angielski.

Z Dyspozycyi Króla Jmci, Kancellarya Krolowna wysłała w tych dniach Uniwersały do Wodzów Ziem i Powiatów, aby Szerzącey Się Zarazie bardziey rozpościerać Się niedopuszczali.

Często tu mowią o nastąpić maiącym pokoiu w nadchodzącey Zimie, ale niezdaie Się bydź rzeczą pewną, kiedy tak tu w Stolicy jako i z Wiadomości w Cudzoziemskich Gazetach, Woiuiące Strony usilnych trzymaią Starań, do wzaiemney przemożności, i wzmagania Się większych zamachów, które powod daią przedłużeniu Negocyacyi interessuiących Się Dworow.

Dywizye

Dywizye Moskiewskie w Prowincyi Wielkopolskiey
tudzież w krakowskim Sendomirskim, i Lubelskim znay-
duiące się odebrały iuż były od JP Generała Weymara Or-
dynans do Marszu pod Częstochowę attakowania teyże
Fortecy i demolowania oney, ale niewiedzieć dla iakiey
przyczyny odebrały znowu Contr Ordynans, aby tym cza-
sem Fortecy dawszy pokoy, konfederatow tylko Dywi-
zye znosiły, iakoż między Moskwą a konfederatami
częste temi czasy bywaią gonitwy, z początkiem iednak
sukcessem dla Moskwy, iak w początkach, ponieważ
teraz nieraz Moskiewskie kommendy to ustępować
konfederatom muszą, to też bitwy z niemi unikaią,
iako teyże niedawno od JPana Załawskiego ofiarowaney
przyiąć Drewicz niechciał, a Szuba Maior Moskiewski
takoyże od JPana Sawy nieakceptował, owszem spiesznym
krokiem od gwałtowney przyięcia oney umknęli.

Z Bydgoszczy piszą: że JP Morawski osta-
tnich dni Zeszłego Miesiąca zostawiwszy tamże 400
ludzi, sam we 200 na podiazd wyiechał, ktorego
gdy 300 Moskwy attakować zaczęli i otoczyć zamy-
ślali, zmyślił ucieczkę, w ktorey pomyślnie napro-
wadziwszy na swoich, też Moskwę niespodzianie
otoczył i tak wybił, że ledwie 50 powróciło się
z doniesieniem o klęsce swoiey.

z Wieruszewa

Z Wieruszewa de d 23 8bris piszą: Że z Dyspozycyi Cesarza Chrześciańskiego, Orty Cesarskie są wystawione w Granicach Polskich, Zabierające Szerokości kraju mil 14, a dłuższości mil 30. Podobnież i Król Pruski kazał pomknąć Kordony swoie w kray Polski, a to ma być dla ubezpieczenia Granic i Państw swoich od Zarazy w Polszcze grassuiącey, jakoż wydane są od Wielkich Monarchów w niemieckiem Języku Obwieszczenia; Że ktobykolwiek ważył się taiemnemi drogami wkraczać w Jch Państwa mimo postawionych Wart na publicznych Gościńcach, takowy śmiercią karany będzie, którą określaią" i Miasta Pruskie Polskie zachowuią. Jakoż między Grudziądzem a Toruniem Jmć Granowski Wda Rawski z Żoną i Zanikorońska Kasztelanowa Potaniecka, Oraz Mośzyński Kasztelan Lubelski z Żoną, którzy z Warszawy wszyscy w Kompanij do Prus Polskich popłynęli, kwarantannę odprawować muszą.

Z Krakowa ostatnia Poczta donosi: Że w Staniątkach miasteczku milę pod Krakowem leżącym, półtorasta Kozaków Moskiewskich tam wpadłszy Klasztor bogaty Panieński zrabowali i tamże świętokradzkie gwałty czynili. O czym Konfederaci uwiadomieni, ewe 400 ludzi obtoczywszy Miasteczko, broniących się 50 ubili;

R. P.

50 na śmierć ubili, a 100 żywcem wziowszy wszystkich pokastrować zupełnie kazali; oprocz jednego ktory świętokradzkiego niepopełnił gwałtu, nawet i wolno puszczonym został, pod tą jednak kondycyą aby pełną kobieł prezentow od okastrowanych Pobratymow Dewiczorii Kommendantowi swemu zaniosł.

Wiadomości tajemne ze Lwowa.

1mo. Iż Austrya przyjaźni swoiey nieodmieniła zupełnie dla Moskwy, w ktorey by ją utrzymać, tedy Imperatorowa oświadcza się, Wołoszczyznę graniczną z Transylwanią Austryakom ustąpić, i dla tego Moskale niętaią tego, że Wiedeń w Interessach Polskich przewiia, ale tylko (: jak mi teraz sam powiedział :) co do poprawienia Praw, przywrocenia Wolności i Wrocenia Więźniow zabranych. względem zaś Gwarancyi to się ma Wiedeń permissive mowiąc: z dawien dawna Interessowała się Moskwa do Polski i onej pomagała, zaczym przez ugodę bardziey tę rzecz chcą ukartować, o Ewakuacyi zaś Moskwy z Polski nic w Wiedniu niewspominaią. Lecz teraz sam czyniący mi tę Relacyą dotożył: że przez Punkt Honoru Imperatorowey naszey upierającey się przy Gwarancyi, i My i Polska w Pokoiu nigdy niebędziemy.

2do. Prosiłam o rzetelną Relacyą ostatniey in Augusto Batalii z Turkiem; pod sekretem mi powiedział: że

równa

równa część tak moskwy iako i Turkow Zginęła, to tylko dla nich z awantażem było. Że Weysman Gen[era]ł dawszy dwom Baszom wielką summę pieniędzy, Onychże ujął, że z 1000 ludzi pod Ich kommendą będącemi poddali się temuż Gen[era]łowi Weysmanowi, przy ktorych 30 armat i 5me Wozow tak z Ammonicyą jako i Żywnością moskale ogarneli, przez ktorą Zdradę Woysko Tureckie Zmieszane Zostawszy, odstąpiło placu i Reyterowało się daley. Ztąd: O J. P. Podczaszym Litewskim terrze sam powiedział mi, że przy tey ostatniey potyczce znaydował się wraz z Weyzyrem, ale od moskwy niegdzinod. Was[z]. tylko aby od Turkow według Ich Zwyczaiu niebył uduszony albo otruty, Za to; że gdy Woysko miało w podeyrzeniu Nazwanych Baszow Zdraycow, to Ich stronę mocno J. P. Podczaszy wraz z Weyzyrem utrzymywał, to sami wszyscy Baszowie powiadali, a Imperatorowa Zatz szczęśliwy Gen[era]łowi Weysmanowi w nagrodę Order przysłała. Ktoś prezentował mi też list, na Pelposztach moskiewskich od Gor aż do Lwowa stojących przeiety, od J. P. Czernego do Przyiaciela pisany w ten sens: „Cała Gwardya w przeszłym miesiącu (to iest: ~~Lipcu~~ Czerwcu) ruszyć się w nasze strony miała, ale Zatrzymała się na wielką summę z Francyi deklarowaną, to iest 300 [m] ? Xsiążę Radziwiłł do Krzeszowa co godzina spodziewamy się, ktoren wraz z Stanowszy wyiedzie.“

wyiezdża do Stambułu gdyż jest od Samego Sołtana wołowany. ten list datowany 11. ~~Czer~~ Lipca. 5to. Ijnzie Tam jeszcze mi powiadał, Że Xżna Starościna Bolimowska już z Węgier powróciła, do którey Kasztelanowa Lwowska Potocka w tych czasach jeździła, a teraz powróciwszy Się wybiera Się do Jmść. Pa. Wdy Kijowskiego. Upewniał mię Zaś Że Jgrulna konfederacya i wszystkie Polskie Jnteressa, Zapewne w Zimie Zakończą Się, lecz ja Zrozumieć niemogę i wierzyć temu niemogę, tudy powrot Swoy od Armij do Lwowa z większym Woyskiem na Kontrakty obiecuie. 6to. Jmiał Szyrkow Z Zapowietrzonego Stanisławowa już Stanął we Lwowie, Damy niemal wszystkie wyiechały z tamtąd, jako to Wdzina Podolska, Kasztelnowa Jnowłodzka, Starościne Kaniowska, Poturzyńska, i przeszła Lwowska. 7mo J to też powiadał Że d. 28. Aug. Krukowiecki z Żoną i Starosta Rohadowski z Żoną Wybrali Się karetą na promenadę, do których i Sta Zydaczewski gwałtem Się wprosił, lecz gdy iakaś wszczęła Się tam kłotnia, tedy Starosta Rohadowski na środku Rynku z pojazdu wypadł, a Krukowiecki z Zydaczewskim miał pojedynkować. Wolność zbyrczna od Matki Zydaczewskiemu dana do większych w czasie przyprowadzić go może nieszczęśliwości. 8vo Prezentował mi też Voine bilety

po Litha

po kilka razy na dzień od Starościny Kozielskiey pisane to
z różnemi wiadomościami pisane, to o wiadomości prosząc,
i przydał że ma tak być strzeżone, że zachowując
tylko polityki, ciekawość Jey takiemi tylko kontentował
w pisaniu bayskami, które mu się i niesprzyty, przeto
mnie ostrzegał aby nowinom z domu Starościny Koziel-
skiey wychodzącym niedawać wiary.

Jako z Szarogrodu jako i ze Stanisławowa o-
statnią pocztą nadeszłe listy donoszą: że w ostatniey pod
Kilią Batalii, wielka była z obu stron ludzi strata,
ale tamże Turcy otrzymali zwycięstwo, gdyż podczas
nieustannego ognia z Armat, chytkiem Infanterya Tu-
recka podsunęła się pod rogatki Moskiewskie, i szybko
bardzo one przerwawszy, wpadła w środek Obozu, gdzie
na 4t. Moskwy nożami wycięła. Arnauty zaś Tu-
reckie i inna Kawalerya tym zuchwaley nacierając do
reyterowania się woysko ~~[illegible]~~ Moskiewskie przymusili i one
do 6 Mil gonili. Jakoż po tey akcyi Romanzow
Feldmarszałek ulokował swoy obóz tylko do 17 wior-
stacy między Jassami i Chocimem, z kąd przysłał Kom-
mendantowi Moskiewskiemu we Lwowie, ordynans, aby
tam Magazeny jak nayprędzey zakładał, gdyż kwa-
tery zimowe w Polszcze odbyć zamyśla z całym
woyskiem, i podobno sam we Lwowie stać będzie.

Z Warszawy

Krol z niektoremi Senatorami i Damami znaydował się na komedyi Polskiey Panna na wydaniu nazwaney przez JKc. kadetow w Pałacu kadetskim odprawioney, po skonczeniu ktorey gdy 2 Lustra wielkie krysztalowe opuszczano dla uczynienia swiatła wychodzącym, sznury przez nieostrożność wymknęły się z Igły spuszczaiących, z takim impetem przeto upadły owe Lustra, że się ze wszystkim na drobne kawałki potłukły, oraz Jmć Pania Kumieckę Miecznikowę koronną wdowę, i ~~Łodochowską~~ Drzewiecką Podkomorzynę Krzemienieckę w czoło nieszkodliwie iednak ranity, każde zaś Lustro tey wielkości i cięzaru było, że 4 ludzi do podnoszenia i spuszczania onego potrzebowało. na ktory przypadek od żartobliwey myśli rozrzucone nazaiutrz pokazały się wiersze:

Damy przypadkiem ranione.

Co Panny na wydaniu, widok sprawiał miły,
To całość swą tracące Lustra potwierdziły.
Nowa to scena; gdzie Lustr swym upadkiem w nogę
Jednę z Dam, drugą w czoło uraził niebogę.
Co za scena? oto ta; ten przypadek woła;
Pey nogi wiązać trzeba, tamtey bydź bez czoła.

Manifest JW. Jgo Krajewskiego Instygatora koronnego przeciwko Gdańszczanom.

Stanislaus Augustus Rex Poloniae etc.

Significamy

Significamus Praesentibus Literis Nostris, quorum interest Universis et Singulis. Quod Veniens personaliter ad Acta Praesentia Metricae Regni Cancellariae Nrae minoris, Gnsus Joannes Chrisostomus Trajaczewski, Instigator Regni, prospiciendo Integritati Jurium Majestaticorum, ac Indemnitati Legum Regni, prout quorum Vigilantia et Circumspectio ne in quopiam laedantur Officio Suo competet, quamprimum Eidem innotuit, quod Nobis et Spectabilis Magistratus Gedanensis, qui in Variis Occasionibus Voluntatem Verbis tantummodo, omnimodam Submissionem et debitam Obedientiam, Nobis et Rpblicae Suis directis Dominis testari, factis Vero eas declinari Velle non dubitavit, Vendicando Sibi quandam independentiam ab iisdem directis Dominis, et gubernandi Se ad formam Civitatum Imperii omnimodam libertatem, contra Jura, Privilegia et facultates a Serenissimis Praedecessoribus Regibus Poloniae concessas, et a Nobis confirmatas, procedendo cum Exteris Ministris, Conventiones et Tractatus Jura Dominii directi involventes, prout id Suo tempore demonstrabit, minime Se referendo ad Majestatem Nram Nostrumque et Rpblicae Ministerium inire ausus est et praesumpsit. Ratione cujus temerarii Ausus, Idem Gnsus Instigator Regni Noster, Offerendo Se Suo loco et tempore intuitu horum, ac plurium Anteriorum Attentatorum per eandem Civitatem commissorum, ad praescriptum Legum Acturum, et Jura directi Dominii Vindicaturum,

pleno

pleno in robore facultate Sibi reservata. Idemq Manu propria Se Subscripsit. Joannes Chrisostomus Krajewski, Instigator Regni mpp. Quam quidem Manifestationem, Nos ad Acta Metrices Suscepi, inscribi, et ex illis fideliter descriptam postulanti extradi authenticè permisimus. In quorum Fidem Sigillum Regni est appressum. Actum Varsaviæ feria 2.da post Festum S. Matthæi Apli et Evangelistæ proxima, die Scilicet 24.ta Mensis 7bris Ao. Dni 1740. Regni vero Nri VIIIo. Anno.

Joannes a Borch
Pro Cancellarius Regnio (L.S.) Relatio Illmi ac Excellmi Dni, Dni Joannis in Warlelany Prete, Comitis a Borch, ProCancellarii Regni, Lucinen, Daugelisen etc Capitanei.

Joannes Stominski. Metrices Rni Præfectz. S.R.Mtis Secretarius.

Manifestatio ex parata Copia Generosi Instigator Regni contra Nble et Spectbli Magistratu Civitatis Gedanen.

Przyczyna Zas Rzeczonego Manifestu iest taka. Ze gdy Krol Pruski Według Ostatniey Alianssy Moskwie wyplacać Pięże 500 m Rublow in Specie, przysłał One przez Gdańsk, Magistrat Gdański Według Praw i powinnosci Swoiey Rzeczone Ruble Arystował, a Znalaszszy ie niemaiące więcey Wewnętrzney Walory tylko

potczwarta Złotego za miast siedmiu, tedy przepuszczać onych do Polski niechciał. O co rozgniewany Krol Pruski, zesłał 3 Woyska Swego na Żuławy Gdańskie z mocno exekucyą ogrodow tam mieszkaiących, grożąc oraz attakowaniem miasta, zaczym Gdańszczanie unikaiąc większego nieszczęścia, nietak przez słuszność iak ustępuiąc mocy, musieli traktować nietylko z Rezydentem Pruskim w Gdańsku mieszkaiącym ale też wysłać do traktowania i przeproszenia Krola Pruskiego, Deputowanych z Magistratu do Berlina, za ktorych powrotem, nietylko mrożone ruble z Sequestru wydali, ale jeszcze do tego 75 ✠ Strofu Krolowi Pruskiemu zapłacili.

Rozmowa Ziemianina na Wsi mieszkaiącego z Officerem Moskiewskim powracaiącym z Warszawy.

Ziemianin. Co się to znaczy; że słychać z Warszawy, iakoby Xiążętom Czartoryskim i Ich adherentom nastąpiła Dobr Sequestracya? wszakże przez ciąg Życia Swego Xiążęta Czartoryscy zawsze z Moskwą iedno trzymali. Za S. p. Augusta III° w ten czas Czartoryscy byli z Dworem, gdy i Moskwa z Dworem. Odmienili się Czartoryscy przeciwko Dworowi, Moskwa Ich i w ten czas Spierała, i z tąd byli tey Konsyderacyi w kraju, i tak przytrzy przeszłemu Dworowi, że byli zawsze w sparciu waszym Dudem. Wyrabiali łaski Krolewskie chociaż przeciwni Krolowi byli, bo nieinszą działo się to drogą, tylko przez protekcyą

ktorą mieli

ktorą mieli od Dworu Waszego. Oni tyle pieniędzy od Was nabrali, do tak wysokich Urzędow Stopniow i Konsyderacyi przez Was wywyższeni, Oni (niezasięgając dawnieyszych czasow:) konwulzyą ostatnią i wszystkie czynności za teraznieyszego Panowania, przez pomoc Waszą wedle myśli i Żądzy swoiey, do skutku przyprowadzili. Cóż się znaczy? Że teraz tak ostremi sposobami i niby na poniżenie ich Ambicyi, z niemi postępuiecie sobie? Przyznam ci się Kochany Przyjacielu, że mi się ieszcze niechce wierzyć, żeby to już szczerze między wami był rozbrat. Jeżeli mnie skonwinkuiesz i powiesz, co tego za przyczyna tey przedsięwziętey Waszey przeciwko nim czynności, to nietylko doznam dowodu twey przyiazni i szczerości, ale sam skonwinkowany oświecę i drugich przyiaciol moich, ktory dziwią się temu tylko, ale zrozumieć tego niemogą.

Officer. A żebym ci dał dowod żem jest prawdziwy Twoy Przyjaciel, tak ci szczerze wszystko wynurzę cokolwiek wiedzieć mogę, i oświecę cię wtym o co mnie pytasz, niezapewniając cię jednak żeby to co ci powiem, niemylne było, gdyż wiedziesz mię Officera tylko a nie Polityka, w Naszey zaś służbie, Officer powinien czynić to co mu każą, a w żadne Polityki niewdawać się, osobliwie gdy iest w Aktywności służby. Trzeci że nam się ustawicznie trafia z Polakami mowić o teraznieyszych rozruchach, starałem się przysłuchiwać będąc w Warszawie rożnym dyskursom, a to nato,

a żebym a

y Żebym przyiechawszy do Was gdy od nich pytany będę mógł
Was przeciw oświecić bom do Polakow przywiązany. Ja prawda
w Moskwie rodziłem się, ale Oyciec moy iest Szlachcic Litewski,
ktory będąc przyciśniony przez Dekret Trybunalski przez potęgę
Czartoryskich wyniesiony przeciw wszelkiey sprawiedliwości, tak so-
bie one sprzykrzył, że resztę fortuny wyprzedawszy, wyniosł się
do Moskwy. Jednakże ja do nich niemam żadney nienawiści,
i Ciebie po przyiacielsku oświecę w tym, w czym pragniesz być
wiadomym. Azyta Czartoryscy (: mowiszy) trzymali za-
wsze z Moskwą. Nad tym teraz punktem zastanowić się
musisz i powiedzieć że niewiesz dobrze co się działo. Oświadcza-
li się oni zawsze naszemu Dworowi że z nim trzymali, ale
się to przeciwnie działo, bo co mieli popierać nasze Interessa
to oni tak uwodzili Dwor nasz, że on z niemi trzymał. Oto bra-
li od nas pieniądze, nienato aby Oyczyźnie dobrze czynili, cze-
go Dwor nasz po nich żądał, to iest ażebyście zawsze wolne-
mi byli, i aby mocnieyszy słabszemu niemogł dokuczać, zgoła
ażebyście spokoynie i swobodnie żyli; ale nato aby szka-
tuły swoie napełniali i siebie w iak naywiększym stopniu
bogactw postawili. Coż daley? Oto zażywali wsparcia Dworu
naszego w Interessowaniu się do Krolow, na wyrabianie czyli
Urzędow czyli Krolewszczyzn. Jakże tego zażyli? Oto Naycelniey-
sze Urzędy albo sobie albo swoim należącym powyrabiali,
albo też takim, ktorych znali że ich całość Oyczyzny niemało

interessować

interessować będzie jak Zadosyć uczynienie i prawie posłu-
szeństwo Ich Żądaniu Zamysłom i czynnościom. Zażywali asser-
cia Dworu naszego na postawienie się w takiey Sytuacyi, Żeby
byli Straszni Słabszym Polakom, a potrzebni Dworom maiącym
Influencyą do Interessow Polskich. Tym Sposobem Zakładali So-
bie bydź Zawsze Rządcami Polski i nawet nad Samym Krolem.
Nie uwierzysz co si ludzie pieniędzy od Naszego Dworu nabrali,
nawet Xże Biron musiał się sowicie Xsiu Kanclerzowi i
Litewskiemu opłacić. Dwor nasz Został oszukany, że wydawszy
wiele pieniędzy na uczynienie dobrze Polakom przez Xiąząt Czar-
toryskich, był okazyą na wywyższenie Ich Samych, a oni u-
żyli tego na uciśnienie wspoł Obywatelow nie dobrego dla
nas przez ciąg Rządow Swoich nie zrobiwszy, mimo Żą-
dania i myśli Dworu naszego. Za Augusta III.go Zro-
bili sobie wielką partyą, niby na popieranie Patryoty-
cznych Interessow, w brew stawaiąc przeciw Samemu
Krolowi. Pytam się teraz; czy nie poznaiesz do tychczas
Że to była tylko pokrywka, wszak nie pokażesz aby co do-
brego w ten czas dla Oyczyzny Zrobili; i owszem byli oka-
zyą niespokoynosci w kraju, czego były by były Smutniey-
sze dowody na Trybunale Piotrkowskim, gdyby była wia-
domość o Śmierci Augusta III.go wcześniey nie przyszła. Za-
żywali Oni i w ten czas Protekcyi Dworu Naszego, ale co innego
Reprezentowali a co innego Robili. Zaliż się oni na Rządy

Dworu

Dworu przeszłego, Że [illegible] Cudzoziemiec Zawiadywał Jnteres-
sami Polskiemi, i inne pozorne representacye Patryotyzmu
niby czynili, a Dwor nasz supponując Że to są Obywatele
ktorzy niemaią Żadnego prywatnego Jnteressu, pomagał Jm
powagą Swoią, a teraz Ze Skutkow poznać można Że to czynili
Z powodu Ambicyi. Cytuiesz mi niedosięgaiące dawnieyszych
Czasow Konwokacyą. Z tąd ci to poczęte Waszych nieszczę-
śliwości, ktorych Skutkow teraz doznajecie. Czartoryscy nas
tu Zaprosili, oni nas Zprowadzili do Polski, lecz Zaraz w
tenczas oszukani Zostaliśmy od nich; bo to prawda Że Żądaliśmy
Krola Polaka, aleśmy tak mocnego widzieć niechcieli jak Go
Zrobili. a dlaczego Zaś tak Go mocnym uczynili? bo Jch Sio-
strzeniec i od nich dependujący. I temu my się dziwiemy,
Że przy tych przymiotach ktore ma Wasz Krol, daie się Jm
powodować, i Że przekłada Z Stessią osobami Znoszenie się
i konsideracyą nad całość i miłość całego Narodu. Nie Z
naszey też Woli i Żądania Hetmanow Oposali, onym władzę
odebrali, i tyle nowych Praw Narodowi niepodobaiących się
cekrowali. Brali nasze pieniądze, czynili niemi to, do czego
Jch ambicya wiodła, a przed Narodem wszystko na nas Zpędza-
li, aby Swoy utrzymali kredyt a nas w Nienawiść u Was wpro-
wadzić. Otoż tedy tak Zażywali naszey Protekcyi i pieniędzy
przeciwko Myśli naszey i przeciw Woli Narodu, ale Samym Sobie
tylko dogadzaiąc. Przeciez postrzegł się nasz Dwor, a przez

Ostatnią

Ostatnią Senatu Consilij czynność, postrzegł, że Oni chcieli i Panu Bogu dać Swieczkę i Diabłu Ogarek, i niby Konfederacyi Barskiey podchlebić, to iest Sekretnie z Dworem Naszym znosić Się, a gdyby Oyczyzny wiktoryzowali, to Ich Się jako mocnieyszych trzymać. Więc gdy widziemy dowodnie że Oni przez cały czas Dwor Mey i Narod wasz oszukiwali, tedy zate obłudne Szymności chce Ich teraz ukarać. Wyexplikowałem ci tedy po przyiacielsku tak jak moy rozum poymuie. Niemogę Cię upewnić abym to miał z Gabinetowey wiadomości, gdyż Nam Officerom ani wypytywać Się ani wdawać do Gabinetu niegodzi.

Ziemianin. Jezeli tak iest jak mi Się tłumaczysz, toć Oni nietylko Sobie zasłużyli na tę karę od Imperatorowy, lecz i na nienawiść u Narodu Naszego. Lecz Oni powiadaią: iż Ich dobra dla tego Sekwestrowane, że Oni niechcą czynić Konfederacyi (: ktorey pretenduiecie :) przeciw Konfederacyi Barskiey.

Officer. Cokolwiek ci tu odpowiedziałem i dopowiem, to tylko Mam z potoczney relacyi. Jakie Dwor moy pretendować ma od takich robienia Konfederacyi, ktorzy tyle razy Nas oszukali, i wszystkiego nieszczęscia tak waszego jak i Naszego (: jakom wyzey powiedział mowiąc o Konwokacyi :) Są okazyą i w Narodzie niesą kochani. Gdyż my to dobrze znamy; że Szlachta boią Się Ich tylko a niekochaią. A przeto poznać sam możesz; że to Oni Sami przez Politykę głoszą, a żeby tracąc teraz Maiątki, przynaymniey Kredyt zrobili Sobie w Narodzie.

Jakzas

Ja Zaś jako miarkuię okoliczności, to Jm tego Dwor Nasz, ani proponował, ani pragnoł.

Ziemianin. Proszę Cię też, powiedz mi; Czy Się też Wam podoba, albo jest z Wolą Waszą; Że Krol z ktorymiszy ustronie w 4. albo w 5. Osobach, ustawicznie miewa Sekretne Rady, Co u nas jest Indicium Absolutyzmu. Prawo bowiem Mieć chce Że w Czasie między Seymem a Seymem i Senatorowie do Rezydencyi Naznaczeni, a i ci Nawet ktorzy po ten czas w Warszawie Znayduią Się do Rady Należeć powinni. Wszystkie Zaś Conventicula Sekretne (: lubo One dają Jm Jmie Konferencyi :) Są Prawem Zakazane.

Officer. Jak mi Się Zda Że między inemi Racyami Sekwestracyi Dobr Czartoryskich i Ich Adherentow, jest i to. Dwor bowiem Moy utrzymując Wolność Waszą i Prawa, Napominał (: jako mi powiadano w Warszawie :) przez Posła Swego Krola i Osoby wchodzące w te Rady, o też Schadzki, grożąc tym co nastąpić, i Zapobiegając tey Konsequencyi, ktorą Pan wniosłeś Absolutyzmu. A gdy to niepomogło, Zażywał tych Srodkow ktore odwiodły od tego Radzenia sposobu, Szkodliwego Waszey Wolności i Waszym Prawom.

Ziemianin. Ponieważ Mi dajesz ten dowod przyjazni, Że Szczerze i Otwarcie Ze Mną mowisz, więc pozwolisz udawać Się do Ciebie w dalszych okolicznościach. Na tym teraz przestaię, a dalszą Rozmowę na potym Sobie Zostawiam.

Ze Lwowa

Ze Lwowa de d. 5ta 8bry a przez Sztaffetę i przez Kuryera de d. 8va do JPana Wołkońskiego Posła Moskiewskiego donoszą, iż d. 20ta Elapsi, Bender przez Moskwę jest odebrany, Garnizon Turecki wycięty i Basza tylko jeden pardonowany. Listy zaś ostatnią pocztą z Podola nadeszłe opak twierdzą: to jest: że Moskwa pod Benderem od Turków bardzo pobita rejteruje się do Polski, i że Gnrał Artylleryi Melissen tylko w 150 ludzi przybył do Buczacza.

Wszystkie od Wołynia i Rusi upewniają nas listy, że w Podolu, Ukrainie, i Wołyniu, tudzież w Podgórzu u Samborszczyznie, morowa Zaraza szerzy się.

Od Granic Węgierskich, uwiadomiają także, iż w Regimencie Cesarskim mil 10 od Polskiey Granicy czyli Pokucia niedaleko Ziemi Siedmiogrodzkiey, stoiącym, morowa Zaraza pokazała się.

Uniwersał Generalności przeciw Biskupowi Poznańskiemu Kanclerzowi W. Koronnemu.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie, Marszałkowie, Konsyliarze, i Cały Stan Rycerski, Koronne i W. X. Litt. Związkiem Generalney Konfederacyi Złączeni.

Z Szczególnieyszym Zadziwieniem doświadczać przychodzi, że JMX Biskup Poznański, czyli to Pasterską czułość, to Senatora lub Ministra Staranie, tam naychętniey i nieoszczędnie obraca, gdzie umysły rozdwoić, gdzie w pozorny pretext

Skrytą

skrytą polityką ukryć, gdzie intencye Zprzymierzonych Naro=
dow zakłocić, i w bezdrożność zkierować, a przeto nie już
publiczne(mu) dobru ale tajemney i własney prywacie, dosyć
uczynić spodziewa się. Nieexplikuiemy się nad przeszłe=
mi tegoż JmPana Biskupa krokami, bo te, częścią w pismach
naszych są wytłumaczone, częścią czasowi in facie Rptey,
każdego postępkow rachunek odbieraiącey, zostawuie się. O=
świadczamy się szczegulnie przeciwko Listowi tegoż Jmu, re=
assumowanie Jurysdykcyi circulariter rekommenduiącemu.
Podła to nadto o Narodzie Opinia, aby Narod przybrany w
słowa niepoznał Zdrady, żeby przez ten sposob pod pozorem
potrzebney uczynienia Sprawiedliwości otworzywszy Sądy, a
Sędziow samych pod okrutne Moskiewskie oddawszy ukazy,
Zakrytą a nieubłaganą Zemstę na cnotliwych z Konfederacyą
łączących się Obywatelow rozciągnąć można; Osoby, i Życia
jednych, maiątki i Dobra drugich, niosąc sub hastam. Zga=
dzamy się w prawdzie iż rozpuszni i swawolni ludzie na
szczegulną tylko obelgę, wspaniałego Jmienia Konfederackiego abu=
tentes, potrzebuią Sprawiedliwości, potrzebuią kary, ale do Was
to samych Szczerzy Obywatele należy, abyście do tego wzgar=
dzoną cierpliwością Waszą wzruszeni, wspaniale i nieobojętnie
in ordine nieodwłocznego exotici hostes wygnania, umysły
broń i ramiona, z kommendami naszemi nieodwłocznie łącząc,
a tak wnętrznemu oddani bezpieczeństwa, widzieli zakwitaiącey
porządek.

J.t.

porządek i rozciągniona Sprawiedliwość, nie na Osoby, ale na przestępstwa wzgląd maiąca. Do czego niżeli przyidziec; iako dawnieyszemi Uniwersałami Naszemi, wszystkie Cujusvis Nominis Jurisdictye, non ab Authoritate Wzmienionych Stanów dependujące Zamknęliśmy, rygor na Nieposłusznych bądź rozprawuiących się bądź Sądzących przepisaliśmy, nieważność wszelkich Dekretów et indemnisationem krzywd i Expensów inde wynikaiących Obrzegliśmy, tak niniejszym Uniwersałem pro Superabundanti Obrzegamy i Zakazuiemy Żeby Zaś Swawolni ludzie niezostawali bez kary; daliśmy Moc Godnym Znacznieyszych Dywizyi naszych Kommendantom, i ustanowiliśmy przy Nich potrzebną radę, którzy, jako Sądem ultimae Instantiae, każdego rabunkiem, rozboiem, naiezdzaniem, gwałtami, et id generis Causa facti wykraczaiącego, Sądzić maią. Ani Zostało komu, tylko do Was Samych takowych Swawolnych chwytać, Zabierać i do wzmiankowanych Kommend odsyłać. A gdzieby moc wyższa iakowym groziła niebezpieczeństwem, do tychże Kommend Znać dawać o pomoc i o Assystencyą upraszać, która we wszystkim Grzecznym Obywatelom odmowioną niebędzie, Zaręczaiąc; Niniejszy Uniwersał Zatwierdzamy pieczęcią, i podpisami Rady naszych. Dat. d. 7.ᵃ

Michał Jan Pac. M. G. K. W. X. Lit.

Jan Bohusz Generalny Konfederacyi Pisarz.

Uniwersał.

Uniwersał Swolnici przeciw Wdzie Pomorskiey.

My Stany, Rady Duchowne &c:

Wszem w Obec, Szczegulnieyszym Sposobem Krzeczonym W. X. Lit. Obywatelom Z potrzebnym Ostrzezeniem, do publiczney podaie Się Wiadomości. Iz gdy w Niniéyszych Oyczyzny Naszey krytycznych okolicznościach, wzaiemne współobywatelow Zaufanie niemoże bydź nigdy nad to ostrozne, Roztrzyda Z iakieykolwiek wątpliwości Ztączona, niemoże Obrazić nikogo, jezeli Naywyższa Zwierzchność "(: ktorey czułość" i Staranie Dobra publicznego jest powierzone:) chce bydź objaśnioną. Ktoro więc Zasięgnelismy Wiadomości Iz J. W. Jmć Jerzy Flemming Wda Pomorski Z broni w Gdańsku Zakupiwszy, dla przesłania oney do Litwy Z tegoz Miasta Wywiozł, tak Zaraz uwiadomiamy Publikum, a Zeby na kroki i Intencye tegoz Jmć Pa Wdy Pomorskiego pilne daiąc Oko, Za Nayminieyszą, całeny powziętą Suspicyą, Cnotliwi i Zprzymierzonym Narodom przychylni Obywatele, Nas o tym uwiadomiali, Osobliwie gdy Zakupienie i Wywoz wspomnioney broni, tym większe czyni podeyrzenie, Ze jest Za konsensem Rezydenta Moskiewskiego w Gdańsku mieszkaiącego. A iako przez poprzedzone postanowienia Nasze, prywatnym ktokolwiek bądź Stanu Obywatelom, absq Scitu et Consensu Zprzymierzoney Rpltey, wszystkie Zaciągi i Rekrut jest

Zabroniony

556. Zabroniony, tak ażeby JmP. Wda Pomorski żadney Ludzi Zebrania i Ich uzbrajania nieważył Się, Sub pœna Perduellionis Zakazujemy. Niniejszy Uniwersał ażeby przez Nayprędszy, i Nayskutecznieyszy Sposob wszędzie był publikowany, Zalecamy. Dat d. 7. 8bris 1770.

Michał Jan Pac M. S. K. W. X.a Lit.o
(L.S.) Ignacy Bohusz S. K. Sekretarz.

Z Warszawy d. 18.a 8bris

Z Dyspozycyi Dworu tuteyszego wymiarkowana iest Delineacya do wykopania Fossy i Wału w koło Miasta i Przedmieściow tuteyszych dla ubespieczenia Się od Zarazy Morowey, poczowszy z Za koszar Gwardyi koroney, a od tych prowadząc Dalej po Za Bonifratrow i Cechtauz, z tamtąd po Za Wolą, a od tey do Ujazdowa, a Obadwa końce fossy i Wału tak od koszar Gwardyi koronney, jako i od Ujazdowa wpadać mają w Wisłę. Że zaś takowa Fossa i Wał w długości mieć będą łokci Geometrycznych 25000. w szerz łokci 6. a głębokości łokci 9. przeto Krol JMść bierze na Swoy Expens 4m łokci, Duchowieństwo Swieckie i Klasztorne 5m, a Miasto z mieszkańcami 16m łokci Swoim kosztem wykopać mają.

Z Soboty na Niedziele w Nocy przysłał tu z Końskich Kuryera do JW. Generała Weymara Półkownik Drewicz upraszając o Sukkurs, ktory Kuryer Zeznał, że teraz tak Się

wzmocnili

wzmocnili Konfederaci, iż Woysko Rossyyskie nigdzie Spokoynie
Zabawić niemoże

Dywizye JX. Puław̄skiego i Zaręby w Znaczney licz-
bie i w bliskości Siebie Znayduią Się. A JX. Puław̄ski
pod Andrzejowem 1mi's Currenty miał Zwawą Akcyą Z Moskwą
pod Kommendą JPa. Drewicza, kiedy 200 Kawaleryi Moskiew-
skiey na placu legło, i Drewicz pod Piotrkow cofać Się musiał,
a Z tamtąd od JXa. Puław̄skiego prześladowany umknoł
pod Kielce, ale i tu powtorną musiał odprawić Z JX.
Puław̄skim potyczkę w ktorey 300 Moskwy na placu
Zostawiwszy, uszedł do Końskich, i Z tamtąd Nayskorey
wyżey Kuryera wyprawił, Oraz Za nim do Lazaretu
Moskiewskiego Na Pragę 40 Wozow rannych Moskalow.
JX. Zaś Puław̄ski w obydwoch Potyczkach nad 30 swo-
ich nieutracił.

JX. Sawa d. 7a Currenty od Wyszogroda przeprawił
Się przez Wisłę, na ktorego XXże Gallieżyn między So-
chaczowem a Gąbinem uczynił Zasadzkę, wystawiwszy Woy-
sko Swe Konne bokami, a sam Z Piechotą i Armata-
mi Z frontu miał Onego Attakować, co JX. Sawa po-
miarkowawszy, nie na piechotę lecz na prawe Skrzydło
d. 9a Currenty uderzył, i w onym na sto Moskwy ubi-
wszy, przymusił XXcia Gallieżyna do Reyterowania Się
do Błonia, a JX. Sawa utraciwszy swych 12 poszedł do Mszczonowa.

Od Granic

Od Granic Tureckich; takie ostatnie odbieramy Wia-
domości: Iż Graf Rossyjski Panin, po razy kilka attako-
wał Bender, i dokazał na ostatku, Że 9m utraciwszy Swo-
ich odebrał też Fortecę, w którey iednak dla Znaydującey
Się tam morowey Zarazy niedługo bawił, i do tąd Obozem
w Polu z Woyskiem Swoim Stoi. Inny Zaś list
tak mowi: Iż Panin po kilka razy Bender attako-
wał, i bezskutecznie nazad do Obozu Swego powracał.
Turcy Zaś w tyże Fortecy Zapowietrzonemi będąc, wy-
brawszy Swoych Zdrowych ludzi przenieśli Się do Zam-
ku, a Miasto z Zarażonemi ludźmi Zapalili, pod Zamek
Zaś miny podkopali. Gdy tedy Graf Panin przy-
puścił attak do Zamku, Turcy z niego wymaszero-
wali, a Woysko Moskiewskie jako do dobytego z try-
umfem weszło, i Zamknęło Się, lecz w krotce na po-
wietrze wylatywać poczęło, przez Zapalone od wychodzą-
cych Turkow miny.

Z Cudzoziemskich listow te mamy nowiny.
Że Dania Zrzekła Się aliansu z Moskwą, a onże Za-
warła z Francyą, i Minister naypierwszy faworyzu-
jący Moskwie, z Urzędu Swego Został Złożony. Item
Że Potencye Francuzka, Hiszpańska i Portugalska
będąc uwiadomione, Że w Roku niniejszym, 14 Okrętow
Wojennych Angielskich, na Srodziemnym Morzu, mimo

Wiadomości

wiadomości tychże Korrespondencyi pokazało się, oświadczył

miały przez deklaracyą nieukontentowanie z tąd swoie,

z tą determinacyą: Że ieżeli Anglia w dalszym czasie

podobnież postępować zechce, tedy to złączone Korrespondencye

wezmą sobie za okazyą, animuiącą do wypowiedzenia Woyny.

Epigrammata na pochwałę Xcia Adama Czartoryskiego Generała Podolskiego Authora Komedyi

Panna na Wydaniu.

1mo.

Panna na Wydaniu, wydała się Panie,

Że umiesz radzić; iako kto ma żyć w swoim stanie.

Jaki w ludziach obyczay ma bydź, iakie cnoty,

I z ciebie wzor ma każdy, i z twoiey roboty.

Wystawiłeś na widok to, co bywa w Kraju,

Złe i dobre; z tąd poznać, żeś był w Polskim raju.

2do.

Dam cnoty i przywary rożne, w iedney Damie,

Wystawiasz na publicznym Theatrum Adamie.

I dobrze niech się żadna z Dam o to niegniewa,

Wszak to Adam dał poznać, że z nich każda Ewa.

3tio.

Adamie, pierwszy iesteś z pierwszych ludzi taki,

Że twym kiedem potępiasz zwyczay Żadasiaki;

Comoliz.

Co mowię: nie pierwszyś Ty Adam, ale wtóry,
Samten psuł, Ty zepsuta naprawiasz Natury.

Z Warszawy d. 25. 9bris.

Mowią tu głośno, że Krol JMść Polski odebrał w tych dniach od Krola JMci Angielskiego listowne upewnienie, że na Tronie polskim utwierdzonym zostanie, a to, mocą zayść w krotce maiących Traktatow pokoju. Dla czego przydaią: Iż Cesarz Rzymski i Krol Francuzki przyięli na się medyacyą ze Strony Rzpltey Polskiey, i Porty Ottomańskiey, ktora nay bardziey o złamanie Traktatu Karłowickiego zarżnie; inaczey przystąpić do pokoju niechce, poki tenże Traktat w swoiey mocy utwierdzonym niebędzie. Anglia też i Hollandya Dworowi Rossyiskiemu przyjazne czynią starania animuiące do pokoju. Moskwa zaś zezwolić daje się na proiekta pomienionych Dworow, ale za poniesione koszta i utratę ludzi w teraznieyszey woynie 60 millionow rublow pretensyi sobie zakłada do Polski i do Porty. Niemożna tedy wierzyć aby prawdziwa była pogłoska pokoju, bo nietylko dla innych statystycznych przyczyn, ale i dla tey pretensyi, Polska od Moskwy likwidowana, a oprocz tego takowy zapewne do pokoju nieprzystąpią.

Sądy

Sądy Kurlandskie codziennie tu przez cztery go=
dziny agituią się, na których JmX Lipski Kaszte
lan Łęczycki niezasiada, obserwuiąc Zakazy Jmłści;
chociaż Imieniem teraznieyszego Xcia Kurlandskiego
Birona, miał sobie ofiarowanych 4 tysiące.

Słyszą też tu że Jmłność, przeniesie się ma z
Węgier do Częstochowy, a dla swego ubezpieczenia
wydała Ordynanse, zalecaiące wszystkim kommendom
aby się ściągały w okolice tameczne.

Twierdzą i to: Że JmX Potocki Marszałek konfedera=
cyi Partu Ruskiego, wysłany iest od Jmłności wraz z
JmX Czarnym w Poselstwie do Konstantynopola, na
mieysce Xcia Radziwiłła Wwdy Wileńskiego dawniey na=
znaczonego.

Garnizon Częstochowski po odebraniu wiadomości
o śmierci JPana Zotnickiego Namiestnika, w potyczce z
Moskalami poniesioney, kilkakrotnym wydaniem ognia z
Armat, Woyskowy honor uczynił Sławie Jego.

Z Wiednia piszą: Że ultimis Elapsi Królewicz
Jmść Karol Xże Kurlandski, przez Kuryera tam Wole=
wany pospieszył, do tegoż także przybydź miał z Te=
dele JP Krasiński Marszałek Jmrtny Konfederacyi Ko=
rony. Oraz upewniaią: Że Sekretarz Jmści Sołtymski
nietylko Zaleciał Posłowi Moskiewskiemu u Dworu swego,

aby pisał do pierwszego Kommendanta Woysk Moskiew-
skich w Polszcze; Że gdy Generalność Konfederacyi Rzpltey
Polskiey przenosi się na Zimową lokacyą do Częstochowy,
tedy aby od wszelkiey Inpetycyi i prześladowania od Woysk
Moskiewskich, tak Ona jako i Forteca Częstochowska, wol-
ne były, inaczey byłby przymuszonym, poświęconemu
Matce Boskiey mieyscu, Woyskiem swym iść na obro-
nę; ale oraz rzeczony Monarcha pisał do Imperato-
rowy Rossyiskiey aby rozkazała Kommendom Woysk
swoich w Państwach Rzpltey Polskiey bawiących,
wstrzymać Zamachy Woyenne, które i że ze strony
Konfederacyi wzajemnie wstrzymane będą, deklaruie.

Od Granicy Węgierskiey piszą: Że JP. Gomo-
liński z Paryża od JPana Wielohorskiego przysłany, przy-
wieść miał Summę 50m Czerw: Złotych.

Listy Cudzoziemskie donoszą za rzecz nieomylną
Że 40m Woyska Francuzkiego w Auszpurgu stanowiska,
ma iść do Węgier na pomoc Konfederacyi Polskiey.

Item Że Imperatorowa Moskiewska, Żądała od
Hollandyi pożyczenia znaczney Summy, na kontynua-
cyą dalszą rozpoczętey Woyny, o czym Król Francuzki
uwiadomiony, oświadczyć kazał Teyże Potencyi Mor-
skiey, Że, jeżeli Ona doda pieniędzy Moskwie do kon-
tynuowania Woyny, tedy Monarcha Francuzki do podobney

rezolucyi

rezolucyi Woienney przeciw Hollandyi poruszy się. --

List JmŚci Pana Paca Marszałka Generalnego Konfederacyi W. X. Lit. do JmŚci Pana Wessla Podskarbiego W. Koronnego
Z Wiednia d. 4a 7bris.

List od JW. Pana Durand ministra pełnomocnego Francuzkiego u Dworu tuteyszego do JWWmćPana pisany, i na Ręce moie oddany, mam honor odesłać, i nasza własna potrzeba i rada Zmierzających mysl iest, aby się wszyscy Obywatele iak nayścislejszym porozumieniem i Jednomyslnoscią, z Nayzwyższą w Generalney Konfederacyi Narodową Reprezentacyą ziednoczyli; i tym sobie u Potencyi postronnych większą konsyderacyą pomnażali. Jest to w prawdzie z Stopniów jeden zbliżający pomyślności Kraju. Ja tu znayduiący się mocniey tę maxymę użyteczną poznawać, i jey dobre skutki przeglądać, mam sposobność. Znaydziesz więc JWWmćPan mnie regularnym, iż się do niego naypierwszy z ogłoszeniem tey odebraney perswazyi obracam, zawsze wiele fundujący się na Wysokich Jego Patryotycznych Sentymentach. Los Woyny Tureckiey w tey kampanii mniey pomyślney bynaymniey umysłu Narodowego poniżać niepowinien, raczey go podnosić ma prawo. Wrazić też należy, że żywiey przeto o Interessach Rzpltey naszey od Potencyi postronnych myślanym będzie. Po zaś iak naydozorniey pilnowanym

być

bydź powzino; aby zamieszania żadne wzrostu niebra- ły, tego gatunku sądzę bydź manifest nierozsądny JW. Kozmkowskiego złości w sobie jedynie zawierają- cy, z Sejmem i okolicznościami niezgodny, i zamieszania tylko rozsiewający. JWWmmPana o zwykłą Jego dzie- lność, przyczyną Świetnemu Ministrowi, a nadewszystko gorliwości Obywatelskiey wyrażając, do tey remonstra- cyi także wyznanie wysokiey konsyderacyi, w ktorey jestem. etc.

// Odpis JmPana Wessla Podskarbiego WW Koronnego JmPanu Pułaowi Marszałkowi Konfederacyi Jenerałney W. X. Litewskiego

Odebrałem list JWWmmPana dnia 4. Września do mnie pisany. Obowiązki urzędu mego i wierne moie do Oyczyzny przywiązanie, jedyną zawsze czynności moiey były pobudką i pierwszym celem. I lubo zarliwości mo- ją tamować podobało się niegdy, atoli życzyć nieprze- stadem Konfederowanym Stanom prawdziwey powagi, własney mocy, i trwałey pomyślności. Niket nademnie bardziey czuć niemoże potrzebę tey jedności, o ktorey mi JWWmPan Dobrodziey wspominasz, ale widzę że Jey ustanowić i ubezpieczyć nigdy inaczey niepotrafiemy, tyl- ko przez miłości, szczerości i wzajemne zaufanie, w ktorym do tąd osobistości, drobne zabiegi, i sztuczne nie- przyiaciół naszych podstępy podeyrzenie i bojaźń sprawują.

Żwawe

Zważywszy choć naylepszego Zdania Utrzymowanie niechcą w tym i Sprzeciwianie Się wznawia, pomnaża wszystkie Po-
dział nieszczęść i podeyścia, a podeyrzenie do Naywyższego przyprowadza Stopnia. Zapamiętała ostatnich czasów
Absolutność, cień nawet Imposycyi nieznacznym uczyniła.
Trzeba więc oświecać łagodnie, przekonywać dobrowolnie, Znosić i godzić cierpliwie, różne dążących Obywatelów do
Jednego Celu Projekta. Te Są Refleksye moie, których na przysłane mi od JWW. Pana remonstracye, kommu-
nikować mam Mu honor, i które nayprzyzwoitszy po-
dadzą Sposób. W okolicznościach Manifestu JW. Ko-
Luchowskiego, i ten godny Obywatel przez wspaniałość
i godną Zazdrości Stałość Swoię, niepowinienby bydź tak
łatwo ani Zdraycą ani Za Złe myślącego poczytanym.
Winszuię na ostatek JWW. Panu iż łącząc Z Uwagą
Zaufanie Narodu iesteś w tey Szczęśliwey Sposobności, nay-
znakomitszą Rpltey czynić przysługę, Jey u Dworów przy-
iaznych popierając Interessa, pomyślność Obywatelskich
kroków Jego, przyszła mu iedynie i bez podziału Miłość
i wdzięczność Narodu, którey Szczerym Życząc Sercem
Zostawam Z Wyznaniem Wysokiey Konsyderacyi, w
którey iestem &c.

Listom tym by miały bydź prawdziwe, niewierzą,
Owszem Authorem tych Gabinet Warszawski bydź Sądzą.

Z Warszawy

Z Warszawy d 1. 9bris.

Xże Marszałek W. K. w przeszłą Niedzielę na godzinę 4tą po południu Konwokował do Pałacu Swego na Konferencyą Ichmściów Senatorów i Ministrów tu przytomnych, in Ordine naradzenia Się względem okopania Warszawy, i dołożenia Się do potrzebnych nato Expens. na ktore Zaproszanie JmX. Kasztelan Łęczycki odpowiedział: Że przez posłuszeństwo Prawu Zabraniaiącemu wszelkie Conventicula, i przez powinny Szacunek Senatorskiey Swey Godności, na Konferencyach w Interessach publicznych [:które tylko pod Prezydencyą Prymasów odprawiać się powinny:] Znaydować Się niemoże i niepowinien. Wielu tedy Senatorów Za przykładem Rzeczonego JmX Kasztelana na pomienioney nieznaydowało Się Konferencyi.

W przeszły Wtorek przybieżał tu kuryer Z Peterburga do Xcia Posła Moskiewskiego, Z Ordynansem [:iako głoszą:] aby Woyska Rossyiskie nieattakowały Fortecy Częstochowskiey, a to dla Remonstracyi w tey mierze uczynionych od Cesarzowey Jeymci Krolowy Węgierskiey Dworowi Peterburskiemu. Jednakże wyszły Ordynanse aby Moskwa prześladowała wszędzie Konfederatów. Ponie Poseł Moskiewski Krolowi Jmci miał oświadczyć; iż Imperatorowa Jego dopomina Się Reklamacyi ostatniego Rezultatu Senatus Consilij; oraz aby Ministrowie

prócz

procz JmXª Kanclerza Koronn. i Marszałka Nadworneg.º Litewskieg.º: } Swoie pozkładali Ministeria, a Nowi na Ich mieysce kreowani byli. Radziei Xzęta Czartoryscy aby do Dobr Swoich z Warszawy wyiechali, a dobra Ich od Schwestru Woyska Moskiewskiego wolne, i przywrocone Jm będą. Lecz publicum jako tey tajemnicy nie poymuie, tak tez dwom ostatnim punktom wiary niedaie, owszem obawia się aby to niebyła nowa jaka na omamienia, oszukanie i Zdrady Narodu Machiawelska jnwencya i ponęta. A JmP Kasztelan Łęczycki przydaie, Ze gdyby Ministrowie złozyli urzędy swoie, toby i nierozsądnie, i prawie przeciwko Prawu uczynili: Ci zaś ktorzyby na siebie złozone Ministeria przyięli, jeszcze bardziey nierozsądnieyszemi staliby się, toby za nieupodobaniem się Imperatorowy lub Krolowi, do podobnego złozenia przymuszeni zostali, a tak forma Rzpltey Polskiey w tey mierze podobna stałaby się Angielskiemu Zwyczajowi, co raz więcey mocy Krolowi dając, ktora i tak juz jest zbyteczna. Rodzimi zaś Patryoci starai się o to zawsze powinni, by Rplta mocna, a nie jey Krolowie byli.

Doniesiono tu Ze JP Zelkowski 150. ludzi z ludku koronnego pod Grodnem stoiących zabrał, ktorzy

gdy JP.

gdy JP. Bełlewski przeciw goniącey siebie Moskwie dla odebrania tychże Jeńcow, do potyczki stanoł, ci za miast wiernego według wykonaney przysięgi potykania się, z placu nazad do swego Szamburska poszli, moskwa też nienacieraiąc daley na JP.na Bełlewskiey, dała onemu czas Dysterowania się w Podlasie.

Z Wielkiey Polski piszą: że JP. Szyc Połkownik Kommendy JP.na Lutawskiego we 200 koni Huzarow i z Regimentem Mirowskim attakował Moskwę pod Gnieznaniem, gdzie dwa Szwadrony Huzarow Moskiewskich w pień wyciął, a gdy od dwoch Kommend Moskiewskich pod Kocinem attakowany został, powtorną tamże od prawie musiał potyczkę, w ktorey za Boską pomocą na połtorasta przeszło trupem położywszy, w niewolę 200 Moskwy zabrał, że swoich w obydwoch potyczkach utraciwszy tylko 38. w tych akcyach nayżarliwiey Regiment dystyngwował się, ktory naypierwszym był do przełamania Moskwy, a żadnego z swoich nieutraciwszy, sam 80 Kirasyerow Moskiewskich i iednego Officera w niewolę zagarnął.

Z Wydziału Ruskiego donoszą: że tam wyszły ukazy od armiy Rossyyskiey, aby każdy gospodarz i Katolik i Żyd, z miasta i wsi, nie miną

Excepto.

excepto szafować Prowiant, po korcu Żyta, po półtorcu owsa, i po ćwierci krup. A ten Prowiant do Magazynów Mościwskich na Podolu aby był odwożony. Także od Województwa rzeczonego byli tu w Warszawie delegowani do JPa Posła Mościwskiego, z dopraszaniem się allewiaty, ale z niczym powrócili nazad.

Excerpt listu pewnego de d. 22. 7bry:

Zadziwia mię i innych pretext opuszczania Warszawy dla zarazy powietrzney, która tak daleka. A czynić to przeciwko inney imprezie, byłoby czynić przeciw Oyczyźnie własney, lecz i to niewiele pomoże, gdyż naypewnieysza rzecz nad wszystkie: że Cesarz z Królem Pruskim, Francya, Dania, i Szwecya ułożyli kondycye Pokoju, mocą Oręża nawet mające się utrzymywać. W których kondycyach Pokoju: Prerogatywy Narodu powrócone, Konfederacya za Rzpltą uznana, Kurlandya Królewiczowi Karolowi powrócona, a o więcey Czas krótki ma informować. etc.

Mimo wszelkie nadzieję żądanego i wielokrotnie obiecywanego pokoju, niepomyślne z cudzych krajów a urzędowne odbieramy wiadomości, które bardziey do pożaru woiennego zmierzają niż do zgody, ponieważ Hiszpania i Portugallia wypowiedziały woynę Anglii, inni przydają że i Francya,

i że też

W. w.

i że też Potencye Danią i Szwecyą gwoli myśli swojey do Aliansu z sobą pociągnęły, jakoż już Krol Duński zrzucił z urzędow Ministrow faworyzujących Moskwie. Zaczym albo uśmierzą zamieszki wojujących teraz Potencyi, albo w całey Europie zapalą woienny pożar, albo też teraz walczących osłabionemi i wycieńczonemi (gdy od drugich sukkursowanemi to pieniędzmi to ludźmi nie będą:) aż do czasu Traktatow mieć zechcą co iest pewnieyszym celem wypowiedziancy Anglii woyny. Jakoż już znaczne Floty wyszły na Morze. Francuzkich Okrętow (: naymniey po 60 Armat noszących) 26, Hiszpańskich rownyże wielkości 120, a Portugalskich 64. Anglia e converso Okrętow 100 wysyła; Hollandya na wsparcie tyże Anglii 32 okręty swoie ofiarowała, z kondycyą iednak ieżeli z strony Potencyi Duńskiey i Szwedzkiey Jey przeciwnych, zabawna nie będzie. Takowe uzbroienia iak są, przeglądać każą znieważanie do większego w Europie zamieszania, atoli świata niektorzy mowią: że na rok nowy, a naydaley na wiosnę między Portą, Polską i Rossyą, podpisane będą Traktaty Pokoju. Czego bardziey życzyć, iak spodziewać się trzeba.

Z Wiednia piszą: że Cesarz JMść Chrześciański na wziąć in Sociam Vitae Xiężniczkę Brandeburską

Podzoną

rodzoną Siestrzenicę Regnanta Pruskiego, przy którey Kapłan Jeden Soc: Jesu dla Wyuczenia Jey Wiary S. Katolickiey Znayduie się.

Piszą oraz niektore listy, że Cesarz Rzymski Animuie Portę Ottomańską do Pokoju, a Dom Burbonski radzi opaczne tejże Porcie, to iest dalszą kontynuacyą Woyny, a to dla tego aby uspokoiona Rossya nie Supplementowała potym Anglij. I lubo pospolstwo Tureckie w Samym Stambule utyskujące, woła o Pokoy, buntuie się, i napada Rezydencye Cudzoziemskich Posłow z niebespieczeństwem Ich Zycia, osobliwie Francuzkiego i Angielskiego, i to niepomału trwoży Cesarza Tureckiego oraz całą Radę Dywanu, Jednakże niemoże dla artykułow od Dworu Francuzkiego sobie przepisanych przystąpić do Pokoju, szczególnie gdy i Potencya Moskiewska wielkie sobie zakładaiąc do Porty i Polski Pretensye daleka się bydź zdaie od Żądania onego.

Piszą także niektore listy Cudzoziemskie: że Woyska Francuzkiego 40m weszło w Państwo Cesarskie. Jedni mowią że do Saxonij ma bydź destynowane dla odięcia Praesidiów w tameczny Państwie, a Woyska Pruskiego 25m ma iść do Litwy, i Kurlandyj przeciw Moskwie, drudzy uroszą że to Woysko prosto poydzie

do Polski

do Polski dla łączenia z konfederatami przeciw Moskwie walczącemi. które z tych mniemania prawdziwsze, czas nauczy.

Edykt JmXa Młodziejowskiego Biskupa Poznańskiego Kanclerza W. Koron. do Duchownych Miasta Warszawy

Do innych nieszczęśliwości któremi Oyczyzna nasza pod ten czas jest zewsząd ciśniona, należą choroby zaraźliwe, które naprzód w bliskości Kamieńca Podolskiego pokazały się, potym w różnych wsiach i miastach Wództw Podolskiego Wołyńskiego i daley szerzyć się zaczęły i co raz bardziey szerzą się, kiedy wszystkie inne środki do zapobieżenia temu złemu i odwrócenia go, dotąd przedsięwzięte niepomagaią, wszystkie tym czasem sąsiedzkie Państwa z nami wszelką przerywaią kommunikacyą, i kordony około nas rozciągaią, do tego stopnia to złe już przyszło, iż nieuchronna jest potrzeba radzić czym prędzey o zasłonieniu tego miasta Stołecznego od zarazy. Z sposobów zaś do zaradzenia; za nayskutecznieyszy do których należy osądzili; żeby otoczyć rowem jako nayprędzey około całe miasto Warszawę, i wartami osadzić; aby niewolno było każdemu, kiedy, jako, i z czym chce do niego wniść. Jako zaś potrzeba ta jest powszechna, i idzie o zachowanie całości zdrowia i życia wszystkich Obywatelów tego miasta, tak powszechną tychże

wszystkich

wszystkich obywatelow iest powinnoscią przykładać się do wykonania, uplantowanego tym czasem, o ktorym wyzey Proiektu. My Duchowni iesteśmy rownie jak i inni, Obywatelami tey Rzpltey, w szczegulnosci zaś tego miasta, korzystamy z Jego pożytkow, przykładać się też powinnismy do Jego ciężarow, szczegulniey kiedy idzie o zasłonienie Życia naszego własnego rownie jak i bliznich naszych. W. Jm.ć Officyał mey Warszawski przełożył już onegday Wielebnym Przełożonym Kościołow Parafialnych, i Zgromadzeń Zakonnych tego miasta potrzebę, i przykładanie się do wykonania wyżey wzmiankowanego Proiektu, o ktorego istotney słuszności, niewątpię że wszyscy na sumnieniu są przeświadczeni. Niezostaie mi tylko wypisać tu dyspartyment, przez W. Jmć.ᵈᵃ Officyała mojego proporcyonalnie do Tabelli długosci Rowu Oścień na 22ᵗᵐ łokci od Urzędu Laski W. Korony wyrachowanego uczynioney, i podług ktorego jak wiele rowu każdy w szczegulności przełożony z Zgromadzeń tuteyszych duchownych Swieckich i Zakonnych oboiey płci nakazać kopać. Row ten ktory kopany będzie, powinien być w wierzchu szeroki łokci 5, głęboki łokci 3, a na dole szeroki łokci 2. Gdyby zaś kto zanied bał ludzmi swemi, albo na swoie konto naiętemi, rowu tak opisanego kopać

kopać, sobie przypisze kosztowniejszy sposób, gdy do skutku tey dyspozycyi będzie obmyślony. Wyznaczenie miejsca gdzie ma bydź od każdego w szczególności rów kopany, zdane jest na J.W. Mostowskiego Stolnika Koronnego, do niego więc naydaley nazajutrz po odebraniu tey noty udać się każdy ma. Lubo zaś jest zdanie Całej W. Komisji żeby każdy Gospodarz swoiemi ludźmi przychodzące na niego Quantum toku, wykopał; przecież że to bydź może iż niekażdy będzie miał swoich ludzi albo łatwości w dostaniu Najemnika, więc w namienionym dyspartymencie dokłada się zaraz coby na kogo przyszło gdyby miał pieniędzmi tę pomoc zastępować, z tey przyczyny żeby takowy znioszszy się w tym z J.W. Stolnikiem Koronnym Jego upraszał o konsentowanie się za ludzi, pieniężną kwotę na robotnika, a gdy to J.W. Stolnik na siebie przyjmie, żeby wziął od niego kwit na Quantum Solutum.

Dyspartyment na Osoby Duchowne świeckie i Zakonne, Jako Collegia, Klasztory i Zgromadzenia w Mieście tuteyszym Warszawie znayduiące się, względem kopania ukształtowanego rowu około tegoż Miasta z woli J.W. Jmci Xdza Biskupa Poznańskiego uczyniony i spisany.

1°. Prześwietna Kapituła Warszawska z J.W. Biskupem

ratione Kamienicy albo Pałacu Biskupiego, z Collegiami Kościoła S. Jana, 575.

Powinna kopać rowu łokci	500.	lub dać Złot.	750.
2.° XX Jezuici Mazowiecy.	400.		600.
3.° Kanonicy Regularni.	200		300.
4.° OO. Bernardyni	100.		150.
5.° OO. Karmelici Bosi	200		300.
6.° XX. Piarzy	400		600.
7.° OO. Reformaci	100		150.
8.° OO. Augustyjanie	200		300.
9.° OO. Trynitarze	100		150.
10.° OO. Karmelici z Leszna	200.		300.
11.° OO. Franciszkanie	200		300.
12.° XX Jezuici Koronni	200		300.
13.° OO. Kapucyni	100		150.
14.° OO. Paulini	200		300.
15.° OO Domin: na Nowym M:	300		450.
16.° OO. Domin: Obserwanci	100		150.
17.° XX.a Teatyny	300.		450
18.° Konfrater: S.° Benona	100		150.
19.° Bazyli: wraz z Ladaw.m	200		300.
20.° XX.a Missyonarze	400		600.
21.° Kościoł Panny Maryi.	200		300
22.° Panny Sakramentki	250		375.
Efficit. łokci:	4950.	lub Złt	7425

Łaty Facit Tolen	4950.	lub Złot		7425.
23° X.X. Wizytki	250			375.
24° X.X. Brygitki	100			150.
25° X.X. Bernardynki	100			150.
26° X.X. Kanoniczki	400			600.
Facit Summa Tolen	5800	lub Złot		8700.

Dla lepszey zas tego wszystkiego Wiary, niniejsze Rozporządzenie, Ręką moią podpisuię i Pieczęcią Urzędem stwierdzić, potym zas Kopie Jego, Przesłanym każdego w szczegulności Zgromadzenia Duchownego, Swieckiego i Zakonnego oboiey Płci, z pobrataniem Oryginału, porożności Zalecam.
Datt w Warszawie dnia 1° Listopada 1770. R°.

(L.S.) Andrzey Stanisław Biskup Poznański
Kanclerz W. Koronny

W tym Dyspartymencie Opuszczone są: Siostry Miłosierdzia S. Kazimierza, S. Rocha, i S. Marcina. Missionarze u Dzieciątka Jezus, oraz Bonifratry. Z tych Dom S. Kazimierza mogłby Kazać kopać Tolen przynaymniey 200, a po nim napisani po Tolen 100. Tedy przyczyniłoby się jeszcze lub kopania Tolen 600, lub na kopanie Złot 900. Wszystko to iednak z dobrey woli pochodzić powinno a nie z Rozkazu, ktorego Prawo Zabrania.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 8.a Obr:

Według dyspozycyi J.cia Marszałka W.o Koron. a obwo-łania z tąd nastąpionego, maią dać do kopania Fossy około Warszawy z każdego Włanu ludzi trzech, z karczmiskiey dwoch, a z Dworku iednego, na dni 10.

Nota roznucona przeciwko X.tu Ghigiottemu Kxiędzowi Warszawinskiemu Sekretarzowi Krolewskiemu.

X. Ghigiotty iest urodzony w Miasteczku iednym do Stanow Papiezkich należącym, ma Siostrę w Rzymie za Szewcem, sam był Jezuitą, ale gdy poiechał z Włoch do Paryża, został z Zakonu wyrzucony, a teraz od wszystkich Sekt Dyssydenckich w Polszcze przekupiony, Ministrow Rzymskich Szalbierskiemi pozorami utrzymu-ie i przeciąga na Stronę Dobrodzieia swego, Stanisława Augusta Krola Polskiego, Sprawy złe za dobre u-daiąc i psuiąc kredyt teraznieyszemu Nuncyuszowi na-szemu, w Rzymie, by temu co On prawdziwie donosi niewierzyli, to iest: że zaczowszy od mniemanego Regna-ta Stanisława Augusta, w wielu Biskupach rachuiąc i Prymasa, w wielu Senatorach Swieckich osobliwie w Ministrach, tudzież w pierwszych głowach Pijarskich i Missionarskich, prawdziwey Religii niemasz, wszystko to tylko fałszem, co nasze Oczy widzą i doswiadczenie uczy. Te tylko powierzchowne zachowuią w duchownosciach Ceremonie

ceremonie, tak dalece że mała liczba pokazuie się prawdziwych według powołania Żyiących ludzi, mniey ieszcze do dania nauki pospolstwo w Religii umacniaiących, a naymniey do dania Życiem Swym dobrego przykładu, dla czego w Warszawie pusillus grex prawowiernych, bo cała prawie napełniona nietylko Lutrami, Kalwinami i Schyzmatykami, ale też Franmasonami, Deistami, adamitami, i różnemi innemi Sektatorami bezbożnie Żyiącemi, słowem mówiąc: Qualis Rex talis grex, bo Sam Król do wszystkiego iest powodem, i na te bezbożności i bezbożnych, i łatwości własney, i pieniędzy nie żałuie, by tedy to wszystko przez Nuncyusza Łaściwego Dworowi Rzymowi doniesione, niebyło za prawdę przyięte, wszelkiemi temu zabiega matactwami Nuncio-ny Xiądz Ghigiotti. Na tegoż Insynuacyą posłany iest od Króla przyiaciel Ghigiottego a Szambelan Królewski Lernigotti Włoch, do Hiszpanii, aby tam nayprzeciwnieysze przeciw Konfederatom rozsiewał wieści i onych czernił.

Opisanie Polski za teraźnieyszego Króla.

Pytanie: Co są w Polszcze Seymiki?

Odpowiedź: Są Winiarzów Spieniężenia, niektórych przymnożenia, Gurów ciosów przyczynienia, prywatnych intryg wyrobienia, Prawey Rady znieważenia, Wolności złe zażywania, nadto zgodne uchwalenia, często próżne rozjechania.

Pytanie

Pytanie: Co Są w Polszcze Seymy?

Odpowiedź: Są to dla Zbiorow Paryskie Officyny, Rożnych w Kraju Zawieruch przyczyny, Dla Sławy Panow liche medycyny, Prawa dawnego modne mieszaniny, Sprawiedliwości po Sądach Ruiny, dla Swobod naszych niebezpieczne czyny.

Pytanie: Co jest Senatu Rada?

Odpowiedź: Jest to poważnych Osob Zgromadzenie, Rożnego Kraju Sukien także gwiazd Widzenie, Słow mow wybornych ciekawe Słyszenie, Pochwał Krolewskich gładkie wyliczenie, Prawdy w Swym Zdaniu jawne utaienie, Skarbow Oyczyzny prędkie wyproznienie, Jego co Radzą dziwne przemienienie.

Pytanie: W co Polska obfituie?

Odpowiedź: W Sekretarzow bez wiadomości, w Konsyliarzow bez Rady, w Generałow bez Regimentow, w Officerow bez Woyska, w Szlachcie bez Herbow, w Filozofow bez Konkluzyi, w Teologow bez Wiary, w Doktorow bez Nauki, w Zaboycow bez kary, w Matki bez mężow, w Wiarołomnicow bez boiazni, w Rozwody bez przyczyny, w Cudzołostwa bez Skrupułu, w Próżniakow bez nagany, w Pijakow bez liczby, w Przyiacioł bez Szczerości, w Duchownych bez pobożności, a w Biskupow bez Żarliwości.

Prosiałce

Trojakie a Zgodne przyszły do Warszawy wiadomości, że JP. Sawa d. 31ᵃ. Elapsi o Majorze Moskiewskim Salamonowiczu uwiadomiony że idzie przeciwko niemu, i nocował w Krzywonodze za Ostrołęką, więc uprzedzając Jego Zamysły podstąpił Wieczorem pod Krzywonogę, i zabrawszy 15 Kozaków z podsłuchów wpadł do wsi, gdzie po chałupach tak dobrze począł wyrzynać Moskwę, że Jey niezprzyszło uszykować się, przeto 100 uciekło do Austerji, 100 do Stodoły, 80 do Kościoła, a 120 z Samym Majorem do Zatauku. Stodoła i Austerya z Moskalami Zapalona, a z nich uciekający wybici. Zatauk na Jɐ: Stancyą JP. Skorodyńskiego Dzierżawcy niepalony ale dobyty, z którego w 40 Kirasierów Major uciekł, a 50 od Szabli Konfederackiey poległo. Kościoła zaś jako Domu Bożego, ani palić chciał, ani Krwią Sprośną mazać, przeto dał Jm czas uciec, dziękując Bogu i za te Zwycięztwo, w którym 550 Moskwy ubiwszy, Swoich tylko 43 utracił, a 18 miał nieszkodliwie rannych.

W przeszły Poniedziałek za Kutnem przy wsiach Bełnie i Woysławicach między Konfederatami Kommend Łęczyckiey, Rawskiey, Sochaczewskiey i Gostynskiey, a Moskwą Kommendy Półkownika Czartoryskiego, od godziny 8tey z rana aż do 5ty Wieczorney potyczka i gonitwy trwały, w ktorey lubo Moskwy zginęło 200. jednakże i Konfederatów padło 120.

120, a trzech Chorążych i dwóch Towarzystwa dostało się w niewolą Moskwie, która onych i twoich 112 żarnych wczora na Pragę przywiozła. Między Zabitemi Konfederatami liczy i Półkownik Szczepański.

Nadeszła tu do Warszawy wiadomość, że do Częstochowy przybiegł kuryer z Expedycyą od JW. Podczaszego Lit. po którey przeczytaney śpiewane było w tameczznym Obozie Te Deum Laudamus przy Trzykrotnym z Forteczy z armat ognia wydaniu, który jednym ognia wydaniem z ręczney strzelby całe woysko konfederackie konkludowało, na jakiby zaś koniec to działo się niewiadomo. Wnoszą jedni że na dziękczynienie Bogu; za zyskanie Protekcyi Koronny Katolickich Sąsiedzkich przeciw Moskwie. Inni wnoszą: że za zgodzenie się tychże Koronny o Kandydata do Tronu, inni rozumieią że za otrzymane Turków zwycięztwo nad Moskwą d. 27. Aug.

Od Wielkiey Polski piszą: że niektóre Dywizye JW. Radawskiego i Zaręby, pod Koźminem przeszło 300 Moskwy ubiwszy, Półkownika Olszakowa wzięli w niewolą, i do Częstochowy odesłali. Ten za pozwoleniem JW. Radawskiego i Zaręby tamże Jeńcs znaydujących się, nadesłał tu do Warszawy do Jenerała Weymarna w przeszłą Sobotę Sztaffetę, przy którey od Wezonych Kommendantów było zalecenie tak Kommendom Konfederackim aby tę Sztaffetę wszędzie przepuszczali, jako też Korzmaysrom, aby onę

niedoudocznie

 niedutocznie do Warszawy przesłali, jakoż zupełnie doszła, ale Contenta Jey nie są wiadome.

Z Krakowa de d 20. Maji piszą: że JP Potkowski Ułanow we 200 koni wyszedłszy z Krakowa, o milę we wsi Michowice napadł niespodzianie na 50 konfederatow z ktorych 3 zabito, 20 w niewoli rannych do Krakowa przyprowadzono, a reszta ucieczką salwowała się, iednak że ze swoich liczy 22 ubitych, a 40 rannych.

Z Przemyśla dnia 28. Maji piszą: że Dywizye Konfederacji Przemyskiey i Sanockiey miały akcyą z woyskiem moskiewskim kommendy Kniaź Szachow pod Krzywczą miasteczkiem mil 3 od Przemyśla, gdzie z moskiewskiey strony padło 160 ludzi a z konfederackiey 90, bitwa 8 godzin trwała, na ostatek tak się w boju zamieszali że na pałasze krwawy boy powstał, w tenczas moskale zagarnęli konfederatow w niewolą 40, a konfederaci mo: skalow 66, i moskale placu ustąpić musieli. W kilka dni potym między temiż dywizyami powtorna pod Krosnem zaszła utarczka, gdzie Bog takiego poszczęścił konfederatom, bo ci swoych tylko 34 utraciwszy 300 moskwy na placu trupem położyli, a resztę do ucieczki przymusili. Z tamtąd też piszą: że w Samborze morowa zaraza ustała, gdzie na podziękowanie Bogu d 26. Maji solemna po mieście była Procesya.

Z Litwy

Z Litwy donoszą że JP. Bezkarski, będąc opuszczonym od Pułku korytskiego w czasie już przystąpioney ku attakowaniu Moskwy, rejterować się musiał ku Pruskiey granicy, i w tey rejteradzie lubo 30 Moskwy ubił, jednak 30 swoich na placu ubitych a 12 w niewolę wziętych utracił.

Ze Mścisławia piszą: dech Oby: że tam w dzień Sᵒ Michała u XX Jezuitow, ktorych Kościoł pod tytułem tegoż Sᵒ założony, znaydowało się wiele Dyssydentow, świeżo z za Granicy przybyłych, gdzie X. Sawicki Jezuita, Prefekt Szkoł i Kaznodzieja Świąteczny, maiąc po Apostolsku kazanie, między innemi punktami powiedział i to; że S. Michał Milicyi Niebieskiey Wodz, jako w Tryumfuiącym Kościele pysznego Lucypera pohańbił, i do piekła strącił, tak i Woiuiącemu Kościołowi, na ktory czart przeklęty od wiekow biie i szturmować go z inszemi Sektami osobliwie Framasonow, Deistow, Adamitow i innemi, usiłuie; upadać niedopuści. tak to urażiło owych Dyssydentow, że nazajutrz po Prymaryi przybyszy w znaczney liczbie na Cmentarz Jezuicki, i tegoż X.ᵃ Sawickiego do siebie wywoławszy, okrutnie go aż do krwi wylania zbili.

Z za Granicy piszą: że Cesarz z Strony Turka, Francya z Strony Polski, a Anglia od Moskwy, podali punkta do Kollacyi.

Z Warszawy

Z Warszawy d. 15. 9bry.

Onegday od Piotrkowa przybył tu JP. Kraszkowski i czynił relacyą, że JP. Zaręba z Dywizyą swoią rozlokowany był za Przedborzem, a powziowszy wiadomość o Półkowniku Lange że w 800 Moskwy ruszył z Poznania ku Częstochowie, obviam poszedł onemu, i tak go dobrze w drodze przywitał, że blisko 500 Moskwy na placu ubiwszy i raniwszy, 40 Kirasierow i 4 armaty wziąwszy, resztę Moskwy z rzeczonym Półkownikiem Lange do niewoli przymusił. Dlaczego ta Moskwa która z Pragi z wielkiemi armatami na Częstochowę wyszła, przestrzeżona; wróciła się do Mszczonowa i Rawy, a armaty i niewolnicy od JMci Pana Zaręby do Częstochowy odesłani.

O JW. Branickim ta niezawodna iest wiadomość, że ten dowiedziawszy się iż JP. Bielewski Marszałek Konfederacyi Brzeskiey Litewskiey zabrał Półk Koryckiego o 7 mil od Białego Stoku Stoiący, i w Ekonomii Brzeskiey konie raczey klacze ze Stada Królewskiego, zaraz dał Ordynans do ściągnienia się Półkom Królewskim, i udał się w pogoń za rzeczonym JP. Bielewskim, ale gdy ten napadniony od Moskwy, i od Półku zabranego Koryckiego odstąpiony, prawie w rozsypkę poszedł, wtedy JP. Branicki, udał się przeciw JP. Sawie

o czym

O czym JP. Sawa bynaymniey niewiedział, i żadney przeciw sobie Imprezy JP. Branickiego niespodziewał się dla tego w Strzegowie we Dworze spoczywał, z tylko maiąc z sobą Usarow, a na Polach Strzegowskich Rothmistrza Swego z 150 Jazdy zostawił, z ktorey dowiedziawszy się że nie spodziania przez Ułanow rozproszona została, wspadł czym prędzey na konia, a w tym od kilkudziesiąt Ułanow wi=dząc się obskoczonym, czterech onychże na placu położył i z swemi z Usarami przebił się do swoiey kommendy ktorą zebrawszy, dopiero dnia trzeciego uderzył na Ułanow pod tymże Strzegowem, 50 onychże ubił, 40 zkaleczył, i Garderobę JP. Branickiego zabrał, ktory uciekaiąc, w Poniedziałek tu w Warszawie stanął wieczorem.

Od Pogranicza Pruskiego piszą: Że Krol Pruski w krot-ce ma wydać iakąś deklaracyą do Polski, ktorego woysko kordon aż w kraju naszym rozłożony znaczne prowianty z Krolewszczyzn wybiera, a z wszelkich dobr ludzi i podwody do zwożenia drzewa i stawiania budynkow dla odprawiać maiących Quarantanny, przez co i w lasach wielką szkodę czyni, nietylko wycinaiąc drzewa na budynki, ale też i Łaszki z nich czyniąc.

Z Przemyśla donoszą de d. 6ta 7bris: Że moskwa zarażona powietrzem wyszła była częścią w Pole częścią w lasy około Sambora, gdy przewietrzyli się tam moskale

i przestali

Yy.

i przestali umierać, pociągali się że wszyąd nad Rzekę Dniestr, gdzie naprzód Stos drew nałożywszy, wszystko odzienie z siebie i koszule, nawet patrontasy i wszelką przy nich będącą ammunicyą i Żywność, na tenże Stos nałożyli i zapalili, potym przez tenże Ogień po trzykroć przeskakiwali, a na koniec w Rzekę wszedszy w onejże przez kwadrans płocząc się i nurzając, na drugą Stronę Rzeki przepłynęli, kędy w inne koszule, mundury, broń i Ammunicyę (a wszystko nowe:) przybrawszy się, do swoich kommend to w Stryiu, to w Starey Soli stojących poszli się. Po kilku zaś dniach ze wszystkich tych okolic wymaszerowali pod Sędkę ku granicy węgierskiey, gdzie kilkaset konfederatow pokazało się.

Z Jarosławia dnia 3.ᵃ Ysenn wymaszerowało było troskiey 250 w Ziemię Sanocką, która pod Liskiem miała utarczkę z Konfederatami, niewiadomo jezdnaki z czyim sukcessem, to zaś pewna że z tey mo- skwy tylko 68 powróciło do Jarosławia, a Mundurow swoich moskiewskich i moderunkow woiennych trzy wozy napakowane z sobą przyprowadzili.

Z Podola piszą: że Romanzow w krotce ma wyiechać do Peterburga zostawiwszy kommendę przy Generale Olitzu, a we Lwowie ma zostać Generał Essen.

W Kamiencu

w Kamieńcu Podolskim do tąd powietrze, w którym wy-
marło Obywatelów przeszło 2m, a że 100 ludzi garnizono-
wych pro præsidio Zostawionych, tylko 12 Żyie, Kiermaski
Kommendant z całym domem wymarł, z Księży kilkudzie-
siąt (: bo wszyscy inni dawniey wyszli :) tylko kilkunastu
Zostało się! Dwóch Ormianów niewidząc w pewnym ko-
ściele Księży, Onże dla złupienia odbili lecz przez Obywa-
telów pozostałych postrzeżeni i do Sekwestru oddani. w
Zarnomedzie i Sokalu pokazało się powietrze.

Od granic Tureckich donoszą z potwierdzeniem że
Woysko Moskiewskie forteca Turecką Bender odebrało,
ale sam szturm ostatni (oprocz dawnieyszych attaków:)
kosztował Onego 15m ludzi moskiewskich ubitych, a ledwie
niewszyscy byli ranni. Kilkaset Turków w niewolą zabra-
nych z Baszą przyprowadzili moskale do Połonnego gdzie
ciż Turcy mieli się zbuntowac, i dopadszy Oręża moskiew-
skiego uderzyć na straże, ale od większey liczby mo-
skwy potym osieczeni, co do jednego wycięci i wybici
Zostali. Cały ten punkt Ostatni potrzebuie konfirmacyi.

Rożne listy Zagraniczne piszą: że Cesarz Turecki
proponowanym sobie po kilkokrotnie pokojem wzgardził,
owszem na wszystką woynę, sam w osobie swoiey Woy-
skiem Kommenderować oświadczył się, dla czego mo-
skwa wielkie czyni intrygi, i pieniądze znaczne na

przekupienie

przekupienie Ministrow Porty i Dywanu, tudzież pospolstwa tory, aby pierwsi radzili; drudzy wołali o Pokoy. Dlaczego też listy dodaią że naydaley na Wiosnę w Polszcze nieomylnie nastąpi pokoy.

Gazety Leydeyskie piszą: Że kiedy JmćP. Bukaty od Dworu Polskiego w Anglij Poseł podał tamecznemu Dworowi, Rezultatu Ostatniey Senatu Rady, tamże zaraz miano produkować Oświadczenie Dyssydentow Polskich, jako niepretenduią, ani nowo zaszłych dla siebie Prerogatyw, ani Zasiadania w Senacie, lecz tylko dawnemi Prawami kontentować się pragną.

Też Gazety Cudzoziemskie zawieraią: Że Hiszpania jeżeli by miała mieć z Anglią Woynę, tedy ma Nią gotowych pieniędzy Dwakroć Sto Pięćdziesiąt Millionow Piastrow, każdy zaś piaster czyni 9 Złotych Polskich.

Z Warszawy d. 22. 7bris.

Konferencya. W przeszłą Sobotę to iest d. 17. Eiusdem Xże JMść Prymas z Insynuacyi Krolewskiey przez JmćPana Kanclerza Koronnego Oświadczoney, konwokował przytomnych tu Senatorow i Ministrow na Konferencyą, ktorey Celem była Częstochowa, aby od Attaku Moskiewskiego (przez zaniesione do Posła Moskiewskiego Instancye od Krola JMci) wolna była. Wszyscy na to JchMść Zasiadaiący (: ktorych było 17.) zgodzili się aby pomieniony Krol JegoMść imieniem Swoim i Senatu

a

i Senatu do rzeczonego Posta uczynił prozby, przez JmćXa Nominata Biskupa Łuckiego, i Kasztelana Łęczyckiego, ktorzy konkludowali, aby z całego kraju Moskwa wyproszona była, atak i Częstochowa wolna od tejże zostanie. Według tedy wielości zdań konkluduiących wyznaczeni są Delegaci do Krola JMći z JmćX Kanclerzem W. Koronnym JchmćPP. Kaliski i Jnowrocławski Wdowie, aby desiderium konferuiących opowiedzieli, i o uczynienie tejże Jnstancyi Krola JMći uprasali.
Notandum tez i to: że rzeczona konferencya, i inne polityczne cele miała: 1º aby krolowi JMći sprawić w Narodzie kredyt, jakoby On mocno interessował się za całością tego miejsca Swiętego. 2º aby ubezpieczyć konfederatow, iz Moskwa niby na prozbę Krola z Senatem, attakować tam Jch nie będzie, a tak ubezpieczonych, upatrzywszy porę i porobiwszy zdrady, niespodzianie onych zachwyciła i w swoie dostała szpony. 3º że gdy się Moskwie attak tejże fortecy niepowiedzie, mowić mogła potym że go dla prozby Krola i Senatu mocnego i rzetelnego nieprzypuszczała. Ato na koniec; aby politycznym sposobem zdrażaiącego przez pole cały w Jndyfferency z Krolem Prymasa pogodzić polityczniej. Zatem gdyby nie przebrał od ktorey dopiero dni kilka jako wolnym zostawał być od Senatorow

cało

(a to za namową króla) proszony, aby Sam Xże Prymas w osobie Swoiey imieniem Senatu o Instancye upraszał i w dalszych czynnościach Społnie z królem Jmcią w teraznieyszych krytycznych okolicznościach zaradzał. Lecz gdy Słabością Swoią w którey go Febra zostawiła, i zakazem Doktorów wychodzenia z pokoju ekskuzował Się, tedy dla tey przyczyny teraz Delegatów naznaczył, a gdy Sierstwości Set nabierze, nie omieszka przed Majestatem, i z podziękowaniem za troskliwość i z ochotą do wspólney Rady, oświadczył Się.

Zdanie Krótkie Jmci Pana Kossaskiego, Kasztelana Brzezickiego na Konferencyi u Xcia Jmci Prymasa d. 17 7bris powiedziane.

Jaśnie Oświecony Mcie Xiąże Prymasie.

Obywatelska powinność jest; naymnieyszemu złemu w kraju, zapobiegać. Senatorski obowiązek jest; w każdey okoliczności i wiernie zaradzać i szczerą prawdę mówić. Z tych więc powodów otwieram myśl moią. Niepomyślność Częstochowy (jeżeli ją tylko wyrządzić uda Się) niemałym złym będzie, jednak mnieyszym byłoby nad to, które kray cały poniósł i ponosi. Zatym chcąc rzeczone mieysce oswobodzić od nieszczęśliwości, tych, korzeń wyrwać potrzeba, to iest wyprosić Moskwę z całego kraju należy, a tak

i Częstochowa

i Częstochowa wolna od napaści zostanie.

Rozmowa.

Po skończoney konferencyi, gdy iuż się wszyscy z miejsc swoich ruszyli, nieśmaczne zdanie było Jmści Pa Kasztelana Łęczyckiego Jmści Pu Flemmingowi Wdzie Pomorskiemu, jakoż niemogąc go strawić rzekł Jmść Wwda do Jmści Pa Kasztelana; Mci Panie, nie do Moskwy posyłać trzeba aby konfederatów raczey Częstochowy nie attakowała, bo konfederaci żeby i w niebie byli, to Jch Moskwa i z tamtąd *i wszędzie jako swych nieprzyiaciół za łeb brać będzie, ale do Nuncyusza posłać, aby jako Jch tam wprowadził, tak niech i wyprowadzi, a przeto Częstochowa wolna od attaku będzie. Na to Jmść Kasztelan odpowiedział: I moie zdania niebyło tyllko WMści Pa aby Moskwę o nieattakowanie Częstochowy upraszać, nie zgadzam się też z WmPanem aby do Nuncyusza posyłać, bo choćby On tam konfederatów wprowadził co tak niejest, to jednak już niejest Jego mocy i dzielności aby Jch z tamtąd wyprowadził. W niebie też attakować konfederatów, wysoko to i na Moskwę i na Dyssydentów i na Jch adherentów, ale ponieważ upewniasz WmPan że Moskwa wszędzie attakować konfederatów nieustanie, więc podobno mógłbyś i życzysz WmPan aby z całego kraju konfederatów wywołać. Nie, odpowie Wwda, ale niech broń Boża, i w domach swoich siedzą.

Siedzą. Na to JMść Kasztelan: Wierna Rada i Życzenie, aby JPan potym bezbronnych Moskwa zabierała z domów, jako z tylko i niemyślącemi o Konfederacyi uczyniła i czyni Obywatelami. Moja zaś Rada i dla Konfederatów i dla obywatelów i dla cały Oyczyzny pożyteczna i zbawienna jest, aby postać do Moskwy, by z Kraju naszego ustąpiła, a tak wtedy tatuściey i Konfederacye uspokoją się. Rozgniewany na to Wwda Rzecze: Po chyba Wasć ale nie ja po to posłem będziesz. Na to wzajemnie JMść Kasztelan żwawo: Pewniey Wasć i z temi którzyście wprowadzili Moskwę do Polski i ją dla swego bezpieczeństwa utrzymujecie, starać się powinniście onę wyprowadzić, i kiedy się podoba z nią z Oyczyzny naszey wyjechać. Jnatym zakończywszy rozjechali się wszyscy.

Zimnie tu temi czasy przybiegają kuryerowie z Petersburga, i wzajemnie z tąd tamże, lecz z czym by upewnić dostatecznie niemożna.

Relacya o Potyczce pod Częstochową 12.a Ybrs odprawioney.

Gdy przybył JP. Pułaski pod Częstochowę, złożył Radę Woienną z Marszałkami, i rozstawił Woysko nad i pomiędzy okopami. W tym ieden z Marszałków wziowszy na stronę JPa Pułaskiego, upadł mu do nóg, a prosząc o pardon, wyznał, że nas 4 Marszałków Xiążę

przekupił

przekupił dawszy nam ^{m} Dᵒ Xᵒ. abyśmy Zdradę zrobili, i już tamci posłali do niego, aby szedł przez okopy tamtędy gdzie oni stoią, on do nich oni też do niego dawać ognia górą będą, a gdy Römer przeydzie przez okopy, i attakować fortecę zacznie, to zrewuią na odsiecz ma z tyłu Konfede: ratów razić. Wysłuchawszy tego wszystkiego JP. Puławski i pardonowawszy wyznawaiącego winę zaraz konwokował wszystkich Marszałków i rzekłszy do nich: Mci Panowie, wszyscyśmy Bogu uroczyście przysięgli krew rozlewać za Wiarę Jego S, także uroczyście obiecaliśmy bronić kon: tu i mieysca tego Matce Bożey poświęconego, ale między nami są jeszcze zdradzaiący obietnice Bogu, są szelmy zdradzaiący krew i życie obywatelskie, którzy już nas ta: nio przedali, i zgubić nas chcieli, a ci są Panowie etc. więc proszę dayducie co z niemi robić i jako ukarać. Na co gdy rożne jednak na śmierć karzące zaszły sentencye, tym czasem pod Areszztem do forteci zaprowa: dzić ich kazał aby się dysponowali na śmierć, a nat tychmiast woysko inaczey rozlokował, i gdzie zdraycy stali, tam wszystką artyllerye i piechotę postawił, każdę po skrzydłach, a sam z Hussarami na boku stanął. Gdy tedy Römer jako był upewniony i ubezpieczony szedł prosto w umowione mieysce, i rzęsisto ognia ale górą dawał, konfederaci wzaiemność zachowali, ale gdy już

wszedł

wszedł między nich, dopiero razem z Armat po dwa razy wydano ognia, i zaraz przeszło 300 Moskwy na placu położyli, inni tym niespodzianym przywitaniem zmieszani niewiedzieli co czynić, i już do ucieczki zabierali się, ale JP. Kułakowski z tyłu wpadszy ani jednemu uciec niedopuścił, a JP. Zarzba przybliżającemu się Drewiczowi w bok jego Dywizyi uderzywszy i przeszło także 300 Moskwy na placu położywszy, do spieszney onego ucieczki przymusił. Cała Bitwa 6 godzin tylko trwała, Moskalow na placu ubitych zostało 856. w niewolą wziętych dostało się 254, między ktoremi znayduie się Podłkownik Rönne i 3 kapitanow, tudziez 8. Armat Konfederatom dostało się, z ktorych tylko 82 zginęło, a 100 niesz[k]odliwie jest ranych. Po tym Zwycięztwie Starszyzna Konfederacka przed Cudownym Obrazem Matki Boskiey Te Deum Laudamus Spiewała i z wszystkich Armat fortecznych po trzykroć ognia wydano, Toz samo po prześpiewanym Te Deum Laudamus w Obozie, Artyllerya powtorzyła, a całe Woysko w szyku jako do Boiu stojące, wydanym z ręczney strzelby ogniem tryumf zakonczyło. Po ktorym, Dragoni w Kordygardzie rozstrzelani, a około ranych wszelkie staranie przedsięwzięte, Moskiewskie zaś trupy zakwatami, a Konfederackie przy honorach Woyskowych, pod fortecą pochowane. Potym wydane Ordynanse, aby inne Konfederacye

pod Częstochową

pod Częstochową dla dania odporu nowemu i mocnieyszemu attakowi moskiewskiemu, ktorego tamże konfederacya spo: dziewa się. Po tey akcyi gminy ludu z Morawy i Szląska z dziękczynieniem Matce Boskiey przybyły, a za miast Votow Srebrnych lub Złotych, kul i prochow podostatkiem nab= tiarę przyniesli, oraz kopania rowow i wsypawania Wa: łow bez chcenia nayminieyszey zapłaty pomagali, inni w służbę Woyskową zapisali się, aby byli uczestnikami bronienia Honoru i Mieysca Matce Boskiey poświęconego. Drwicz zaś uciekaiący dopiero o mil 4 od Krakowa w dobrach JP[a] Starosty Wieluńskiego Żarki nazwanych dnia tego dla wypocznienia zastanowił się z resztą swo= iey Dywizyi, za ktorą 35 wozow rannych Moskalow tamże przywieziono.

Twierdzą tu w Warszawie że w Sobotę przeszłą przy= szła Sztaffeta od JP[a] Lutawskiego do JmP[a] Gnrła Wey- mara z doniesieniem iż w potyczce pod Częstochową za= brał w niewolą 250 Moskwy z wielo Officerami między ktoremi znayduie się i Połkownik Rome, więc po Wo= iennemu postępuiąc obwiadczył się wszystkich Salva commutatione oddać.

Z Płockiego piszą: że JP Sawa w przeszły Piątek napadł pallkanow Kranickiego kommendy na przedmieściach pod Pułtuskiem stoiących, z ktorych kilkunastu ubiwszy

innych

innych rozproszył, a natrafiwszy na 40 Ułanow z Koryckim onych zniosł, i samego Koryckiego zabił, delektuiąc mścić się nad niemi wszędzie, za to że od nich był bez przyczyny niewinnie attakowany.

W Poniedziałek przyszła wiadomość, że Woysko Austryackie przystąpiło o mil 2 od Częstochowy do wsi Kłobucka, i że ma iść dalej z tey strony Częstochowy, i wyciągnąć Linią po nad rzeką Pilicą aż do Wisły. Nad czym Politycy rożnie konjekturuią. Jedni mowią: że Cesarz zakłada sobie pretensyą do tego kraju po rzekę Pilicę, jakoby miał bydź dany w posagu za Krolewną Węgierską, a zatym gdy z niey familij niestało wrocić się powinien do Węgier, dlaczego nawet Starostwa Czorsztyńskie i Nowotarskie i z Prowentami Austryacy na siebie odebrali z kondycyą, iż ieżeli Rplta dowiedzie dokumentami, że to iey własność, to i Starostwa i Prowenta wrocone będą. Drudzy mowią: Iż Krol Pruski qua Aliant Moskiewski, wyrobił sobie u Carowy sekretnie, że gdy Woysko moskiewskie odbierze Częstochowę, onęy iemu ustąpi. Ale Moskwa znalazszy sobie przychylnieyszego Cesarza Rzymskiego, wydała mu taiemnie to swoie przyrzeczenie dla Krola Pruskiego. Przeto Cesarz zapobiegaiąc temu chce go uprzedzić Woyskiem swoim, i tę Fortecę odebrać. Trzeci mowią: Że Cesarz iedno z Moskwą

rozumieiąc chce Konfederatom Częstochowę odebrać, aby ci nie mając mieysca rezyderowania się, musieli nakłonić się to przez obietnice, to przez falsye, to przez boiaźń do Reussów od Konfederacyi, po ktorey tym Sposobem zniesioney, nastąpiłby Seym Pacificationis. Ostatni zaś Życzący dobrze Oyczyznie i naymniey o Cesarzu Złe nietrzymaiący, wnoszą: Że Woysko to Woysko Austryackie, nie tylko iest w porzebie rezerwy Zasłoną dla konfederacyi, ale w czasie gdyby Moskwa z Polski wyiść opierała się, będzie i wsparciem.

Moskwa tu w Warszawie będąca upewnia: Że na Świętą Katarzynę uczyni Pokoy wewnętrzny w Polszcze ponieważ wszystkie przed tym dniem poznosi konfederacye. Według Kalendarza Rzymskiego na to nie zanosi się bo to Swięto przypada w Niedzielę blizką. Niemasz też podobieństwa dopiero pewności według Kalendarza Greckiego co przypada na nasz 5ty Grudnia, to zapewne nabliżnicy samey Złożniey się, ktora podobnie i w Roku przeszłym omyliła.

Listy partykularne donoszą: Że Carowa Moskiewska odebrawszy od Dworow Cudzoziemskich Assekuracye o ubezpieczeniu na Stronie teraznieyszego Krola, wzaiemnie przyrzekła, i też Dwory Assekurowała, że odstąpi Gwarancyi, Traktatu Dyssydentow, i Praw nowo Stanowionych. Poniewaz i Elektor Saski daleki się stał

już

już od Pretensyi Korony Polskiey, kiedy, nadto z Solu Subtelnym Wiatrem Moskwa Oswiadczyła Się, iż jeżeli Elektor Żądać będzie Korony Polskiey, tedy musi wprzód Moskwie Zapłacić 18. Millionow Talarow Za wsadzenie na Tron Polski dwoch Augustow, Elektorow Saskich. Na co gdy Krol Pruski Oswiadczył Się, że pomienioną Summę Za Elektora Założy, ale in Extenuationem onegoż odbie-rze Sobie Xięztwo Luneburskie, więc Elektor musiał pre-tensyi Swoiey Superssedować, a Elektorowa Matka Wdowa z Apprehensyi Zachorowała mocno.

List Kommissarza Węgierskiego do Magistratu Miasta Żywca.

Salutem Omnigenam cum prosperitate Jnclyto Magistratui Oppidi Żywiec.

Ex mandato Superioritatis Militaris Jnclyto Ma-gistratui notificandum esse duxi eo fine, ut Si a limitibus Hungariae Moscovitas Vel Confoederatos ad duo Miliaria in Ditionibus Poloniae considere audiverint, vel se vero apud Se Commorantes perceperint, Jnclytus Magistratus Oppidi et aliorum locorum Omnium, Statim citra Omnem metum et absque omni dilatione; quot numero ipsorum Sint personae? et qualis Natio Polonica Vel Mosco-vitica Sit? quantocyus ad Excubias in limitibus Hun-gariae collocatas, Vocaliter Vel Scripto tenus Significare

tenebunt,

tenebuntur. Quod dum Inclytum Magistratum maxima cum celeritate effectuandum permonerem, me favoribus et gratiis ultro recommendans, persisto

Inclytorum Magistratuum

ad Officia paratissimus.

Podhora die 8.a 8bris 1770.

Samuel Klinowski
Podhorensis Commissarius.

Od Granic Tureckich donoszą: Że Panin Generał pojechał w Ukrainę Kijowską dla rekrutowania Woyska Swego do Bo. Weyzyr zaś wielki wołowany do Stambułu, aby dał sprawę z Czynow Swoich, ktoremu tak losu pomyślnego nieobiecuią.

Z Niższego Renu de die 4.a Currentis piszą: że Porta Ottomańska niejako skłoniła się do zawarcia Pokoju z Moskwą, z przyczyny tak doznanych niepomyślnych skutkow w teraznieyszey z Moskwą Woynie na lądzie i morzu, jako tez z niespodziewanego wcale buntu Egiptu Baszy, Ali Bey, ktory przypomniawszy sobie udzielne niegdyś w tymże Państwie Poprzednikow Swoich władarstwo, wypowiedział Porcie Ottomańskiey Porcie Ottomańskiey posłuszeństwo, szuka wsparcia do zmocnienia się u Moskwy, wzywa Sąsiadow gwoli Swey myśli, i ogłosił się w prawdzie Sułtanem Egipskim, a tym postępkiem Prawa Alkoranu swoiego złamał i wielkiego Mufty rozgniewał.

Commissario

Pomieszało to w prawdzie Panowanie dawne i Radę Dywanu, atoli ta Impreza iako iest z poduszczenia i Buntem, tak żadney pomyślności dla Wyniesionego nowego Sułtana nie obiecuie. Ponieważ Wenecya na Odebrane od niego pisania i oświadczenia dobrey przyiaźni oraz bezpieczeństwa dla wszelkich Religii Osob, odpowiedziała; iż przyimuie to oświadczenie iako od iedney z Wodzow Ottomańskich, Skutek czasowi zostawuie, przyiaźń zawsze dobrą i Sąsiedzką ~~zostawia~~ deklaruie temu, od ktorego wzaiemnie mieć może dochowania, w okolicznościach zaś bezpieczeństwa Osoby iego, to należeć ma do traktowania z temi, ktorzy w pośrednictwo do Traktatow wchodzić będą.

Hamburskie Gazety piszą: Że 40^m Woyska Francuskiego z pod Augsburga ma się udać Statkami Dunaiem Rzeką przez Imperium, ale do kąd zmierza? to do rozumiewaniu zostawuią, trzymać iednak każą, że lub do Polski, lub dla Interessu Polski. Co naydaley wiosna następuiąca odkryie.

Też Gazety dodaią: iż pisano z Amsterdamu że tam od Dworu Szwedzkiego negocyuią względem pożyczenia dla niego 3 Millionow Talarow Twardych, ktore iuż są deklarowane i w krotce pożyczone będą, chociaż temu Poseł Moskiewski sprzeciwiał się.

Z Warszawy.

Z Warszawy d. 29.a 9bris.

Ustawicznie tu o tym głoszą, że 4.ma Woyska Moskiew=
skiego z różnych stron ściągnionego, odebrało Ordynans ma=
szerować pod Częstochowę, dla attakowania oneyże, w którey
kopuła z kościoła zdięta, aby od bomb zapalona bydź
niemogła, a to mieysce, jako i inne dachy gnojami i dar=
niami pokryte. A od różnych z pod Częstochowy przy=
bywających dowiadujemy się, że tam wielka spodziewana
utarczka, gdyż i Partye znaczne konfederackie ze wszech
stron tamże ściągaią się, a z Morawy i Szląska przy=
bywający ludzie pomnażaią liczbę konfederatów i łączą
się na obronę cudami wsławioney Matki Boskiey.

Gdy Regiment Grabowskiego, i Półki Ułanów
Królewskich, z Ziemi Łomżyńskiey udali się przez Po=
dlasie w Województwo Brzeskie Litewskie na zimową konsy=
stencyą. W tedy JP. Sawa przeprawiwszy się na tęż stro=
nę Wisły znaczną wybrał kontrybucyą z Starostwa
Kapinowskiego JW.Pa Branickiego Łowczego Koron. Gdzie
JP. Sawa zostawił i na tamtey stronie Wisły znaczną
część Woyska swego dla ubezpieczenia kępy pod Wyszo=
grodem, na którey dotąd znayduie się JP. Dobrowol=
ski Rotmistrz Dywizyi JP.a Sawy, i od powracających
z Gdańska statków z Solą cło takie od towarów wybiera, jakie
kupcy na komorze Rzpltey w Nieszawie płacą.

Z Łańcuta

a. a.

Z Łańcuta dnia 16ᵃ Labentis donoszą: Że Kordon Woyska Cesarskiego wyciągniony w granice Polskie aż pod Bochnią, w niektórych zaś mieyscach więcey no 8 mil w Zgłąbsz Kraju ten Kordon Zagarnoł, z dyspozycyi Samey Cesarza Chrześciańskiego.

Z Ruskich krajów okropne ustawnie odbieramy wiadomości, o nieustaiącey owszem bardziey szerzącey się Zarazie morowey, niemniey i o innych uciskach tameczznych Obywatelow, ludy od Woyska Moskiewskich Generer powychodziły Zalety, które juz do exekucyi w niektórych Mieyscach też Woyska przywodzą, aby Prowianty Arcy wielkie do Grodow i Stanisławowa dostawiano, a Obywatele Ruscy to wystarczyć onych niemogą, to dla Powietrza tam panującego wysyłać obawiają się.

Od Ukrainy donoszą: Że jedna część woyska Moskiewskiego z Wołoszczyzny do kraju Polskiego powrociwszy, rozlokowała się na Zimę w Woiewodztwach Bracławskim, Kijowskim i Podolskim, ciągnąc kordon aż do Samego Kijowa, a to: tak dla Zasłonienia Państwa Swego od Zarazy powietrza, tak dla Zasłonienia tegoż Państwa Swego od grrupcyi Tatarskich, którzy już tu kątnie pozapili, jako też dla Rekrutowania Woyska Swego to z Moskiewskich granic, to też i z naszych pogranicznych Woiewództw.

Pokazuje się.

Pokazuje się tu Skrypt na kształt Uniwersału od Moskwy przeciwko Panom niżey w nim wyrażonym, pod Tytułem.

Uniwersał Ichmościom PP. Dzierżawcom, Gubernatorom, Administratorom, niżey pomienionych Panow: Wielki Kanclerz Litewski Xiąże Czartoryski, Marszałek Koronny Xiąże Lubomirski, i Podkanclerzy Litewski Przezdziecki, przez przeciwność niezgadzania się i podniesienia buntow, ktorzy niezgadzaią polityki i iedności w Polszcze, tylko owszem czynią przeciwność i poddięcie buntow, od Honorow, od Stawy, i od Wielowładności dobr swoich odięci i oddaleni zostali; dla tego J.W. Graff, Generał en Cheff, Władca Wtorey Armii, Senator, i rożnych Orderow Kawaler, Piotr Iwanowicz Panin, przykazuie; pomienionych Panow Miasta i Wsi znayduiące się w Woiewodztwie Kijowskim i Bracławskim odebrać, i z tych dobr do Garnizonow znayduiących się w Polszcze Woyska Rossyiskich Furaże i Prowianty bez wszelkiey zapłaty brać każe, i Rządcom tych Dobr Dzierżawcom, Gubernatorom, Administratorom żadnych Intrat z tych dobr od tąd żywiej pomienionym Panom dawać zakazuie, a wszystkie Intraty, bądź jakiekolwiek dochody tych Dobr, J.W. Graf Wachmaister

Piotr

 Piotr Lisander, pod Swoią moc i władzę ma odebrać, i tym wszystkim Zawiadować będzie, i przez Jchmsciow posłanych Officerow do Żadnych Intrat brania tych Dobr Dzierżawcow Gubernatorow i Administratorow wpu: szczać niema, owszem si Za doyściem tego universału i Zalecenia Zaraz a Zaraz nieodmiennie przyieżdżać Z Inwentarzami do Miasta Zawołoczy lub Smity, po: winni. Datt Z Manasterzyste d 24. 8bry 1770º.

Piotr Lisander, Intrat Wachtmeister Woyske Rossyiskich.

Z Wiednia piszą: Że Lubo Cesarz Rzymski nieprzestaie radzić Soltanowi Tureckiemu, i skłaniać go do pokoju Z Rossyą, jednakże Nerzony Soltan żadną miarą nakłonić Się niechce, i nietylko rekrutowanie Wielkie nakazał, ale też wydał Ordynans Weżyrowi Wielkiemu; aby choć w Zimowym czasie Operacyi woiennych nieprzestawał, jakoż Z Weneczyi Mamy, Że Turcy Odebrali możnie Salmos Z Wielkim Swoim awantażem.

Z Rzymu de d 30.ca 8bris: donoszą: Że Flotta Rossyiska pod Dardanellami, odprawiwszy mniey pomyślną utarczkę Z Turkami, powrociła do Morei.

Z Rzymu ostatnią pocztą piszą: Że prawie od wszystkich Prowincyi Francuzkich podane Są Krolowi

memoryały

Krolowi memoryaly; iz po oddaleniu z Francyi Jezuitow Edukacya młodzieży w Naukach i obyczaynosci wcale upadła.

Inne listy Cudzoziemskie donoszą: Że 15. okrętow Angielskich przypłyneło do Port Mahon, ciekawie tedy wyglądaią Potencye nadmorskie jaki tych okrętow będzie dalszy obrot, i jezeli poydą na Srodziemne morze.

Poseł Angielski w Dworu Madryckiego będący na Audyencyi u Krola Hiszpańskiego mianey, 3 Kondycye proponował do pokoju, ktorych jezeliby Krol Hiszpański nieakceptował, oswiadczył się Jmieniem swego Monarchy wypowiedziec Woynę. Atoli mimo wszelkie Zamachy woienne Zgodę i pokoy między Kłotnemi Potencyami w krotce obiecuią; a że iuz i stanoł, inni twierdzą.

Z Warszawy d. 6.[ta] Aby:

Dwor tuteyszy iakowes temi dniami odebrał wielkiey Wagi Expedycye, dla ktorych ministerium tuteysze częste czyni Ziazdy na rozne mieysca i Sekretnie miewa Rady, na ktore i Krol Jmść przybywa.

W niedzielę przeszłą Xiąże Wołkonski Poseł Moskiewski i Benoit minister Pruski oswiadczyli Krolowi Jmci iz Dwory Jch do tąd w scisłym Zostaią alliansie.

Za Wielokrotnym Jnteressowaniem Się JmPani Wysztrzyny Łowczyny W.[o] X.[a] Lit.[o] i Flemminga Wdy Pomorskiego

do Xcia

do Kcia Posta Moskiewskiego z Obywatelami Województwa Ruskiego względem Zaszłych Excessów nadpsrawieniu Pro:
cessów Woyskom Moskiewskim, ma nastąpić alteracya
i o co Xże Poseł miał już pisać do Kommendantów tam:
tych Armii. Wszakże jesli to co pomoże, czas pokaże.

W przeszły Poniedziałek zstał się wielki rumor
u Dworu i po między Partyzantami Moskiewskiemi z
przyczyny wiadomości ogłoszonego Interregnum w Generał:
kości, którego Manifest miał przyyść na Kcie Ministery,
a przysłim drugi Manifest przeciw Adherentom Moskiew:
skim, et quodamq titulo Zdraycom Oyczyzny, deklaruiąc
cy tych wszystkich de nomine et Cognomine wyrażonych,
pro perduellibus, i że karani nietylko na Maiętnościach
ale własnych Osobach będą.

W Przeszły Piątek Branicki z Bratem Królewskim
Podkomorzym Koronnym wyzwali się byli na pojedynek, z przy:
czyny: Iż Branicki demonstrował Królowi, że ponieważ
z Portami Grabowskiemi (których Regimenta w Kommen:
dzie Branickiego w Brześciu Litewskim Zostaią) Za Ich
podłość pokazaną gdy od Konfederatów Zabierani byli, nie:
tylko Officerowie, ale i Gemeyni Służyć niechcą, przeto
trzeba, albo Kryzrecht na nich złożyć a przez ten albo
Ich odsądzić albo uczciwemi pokazać, lub też pociągnąć
Ich do rezygnowania rzeczonych Regimentów w ręce

Królewskie

Krolewskie, inaczey bowiem ani Officerow ani Gemeynow od jakiego buntu daley utrzymać nie potrafi. Przyiął tę Demonstracyą Krol, ale pomowić w tym pierwey de: klarował się z Ministrami, to z innemi Woyskowemi. Naypierwszy był .... Podkomorzy, ktoremu rzeczoną Demonstracyą Krol opowiedział, Jest przyiaciel Grabow: skich, a osobliwie iedney Grabowskiey de domo Szydłowskiey zagniewany o to na Braniećkiego Zaraz onego napasto: wać począł, z ktad i do wyzwania się na poiedynek przyszło, ale Krol tę zwawość Zatamował, a potym pogodnał. Ale nim do poiednania przyszło, druga z tąd wynikła Historya. Dowiedziawszy się bowiem Krol iż Brat Jego z Faworytem Jego z wyiechali pod Marimont na poiedynek, wysłał aby iak nay: śpieszniey biegli z arresztem poiedynku, dwoch swo: ich adjutantow Sołtohuba i Kozłowskiego, ktorzy gdy swoiemi rozbiegli się drogami, pierwszy z tych, iadącego na Koniu Szlachcica, nie tylko błotem zbryzgał, ale raz w konia Jego swym koniem uderzył, że ledwie na ziemię Szlachcic z koniem nie powalił, przeto Szlachcic rozgnie: wany Krzyć Sołtohuba począł, ten zato do Szlachcica strzelił i chybił, Szlachcic też wzaiemnie swoy wystrze: liwszy chybił, ale gdy z drugiego Pistoletu chciał poprawić się Szlachcic, Sołtohub niemogąc że swego strzelić,

bo był

w pokrowcu mocno obwiązany, uciekał, ale przeskakując przez fossę gdy się koń z nim zwięzał, Szlachcic potenczas nadbiegł i z pistoletu tak ugodził, że kokardę u kapelusza Soltohuba ustrzelił, i kapelusz ale słuzem przestrzelił, szczęściem że nie zabił, Husara też Soltohubowego chcącego Szlachcica z tyłu ugbać, tenże Szlachcic zrąbawszy, w swą stronę pojechał. Kto=by zaś był Szlachcic pomieniony, i gdzie się obrócił, niewiadomo.

Powrócił tu przed kilku dniami JP. Kraszewski Jenerał A=djutant Polskiego Authoramentu, Królewski z Kujaw, gdzie chciał ex=pedyować Kommissyą z Dekretu Assessorskiego z miastem Jnowrocła=wiem wypadłą, która gdy zaczęta została, tak zaraz przybyło kilkadziesiąt Konfederatów, i tegoż JP. Kraszewskiego wraz z Kom=missarzami w areszt wzięli za to, że i po ogłoszonym Interre=gnum, i po tylu od Generalności zakazach wszelkich sądów, ważyli się pomieniony akt odprawować, ale żądanemi Rewersami od Kommissarzów że przez trakt Konfederacyi tey sprawy sądzić, a od JP. Kraszewskiego, jako jey przez tenże czas popierać, niebędą; uwolnieni z aresztu zostali.

Wczora tu rozgłoszono u Dworu, jakoby Moskale 300 Konfederatów z pod kommendy JP. Sawy, na Pragę przypro=wadzili, ale pokazało się że tylko 3 Husarów, którzy za=brawszy nieco pieniędzy JP. Sawie do Moskalów uciekli, ci zaś ich, pieniądze od nich odebrawszy, i szpiegami ich bydź pomówiwszy w kaydany okuli.

Wczora

Wczora w nocy Konfederaci od Góry wypadłszy 18 Moskalów z iednym Officerem pod Jezierną zabrali, dla czego Weymar Gnł Zapobiegaiąc z tamtey Strony większemu niebezpieczeństwu, wysłał tam zaraz Moskalów i Kozaków 300.

Kilkokrotne Są tu wiadomości, że Woysko Pruskie wyciągneło Kordon od granicy Swoiey przez Województwo Chełmińskie po nad Ziemią Dobrzyńską, i rzeką od ~~Torunia~~ Golubia ku Toruniowi idącą, iako też w Województwie Płockim odebrać mieli w Swoią dyspozycyą Dobra tam będące JX Zamoyskiego Ex Kanclerza, i kluczu ieden Biskupa Płockiego.

Głoszą tu Moskale że odebrali Kuryera od Wielkiey Armij z doniesieniem, iako iuż ostatnią naymocnieyszą nad Dunajem Fortecę Ibrailów, Turkom odebrali, z nie małą iednak i Swoich Stratą.

Z Torunia piszą: iż tam w tych dniach kilkanaście Wozów ranych Moskalów przywieziono i z niemi, 6 Aresztantów Polskich, powiadaią że z potyczki pod Kaliszem z Morawskim zaszły.

Od Krakowa piszą: że Drewicz wybrawszy tam 120^m funtów Chleba opuścić miał zupełnie toż miasto i pomaszerować pod Częstochowę, na którego mieysce miało wniść do Krakowa Woysko Austryackie, ten ostatni punkt potwierdzenia potrzebuie.

Od Sendomirza

610. Od Sandomirza piszą: Że JP. Półkownik Szyc w przeszłym tygodniu Attakował Miasto Sandomirz, tędy na półtoraszta Moskwy ubiwszy, i tyle drugie w niewolą zabrawszy, oraz dwie Armaty zdobywszy, i tamże mocny Garnizon Konfederacki osadziwszy, wraz z JP. Międzyrzyskim Marszałkiem Betzkim i Nowickim Półkownikiem we 2 Konfederatow udał Się ku Litwie. W tym attaku nad 40 Swoich niestracił, Sam także w niebezpieczeństwie Życia Zostawał, bo pod nim konia Zabito, ale Zaraz miał Sobie poddanego drugiego.

Słyszeno tu Zły i pomieszany Postać Gwat Weymar z odebranej nadniu Onegdayszym wiadomości o nowej przegranej Półkownika Drewicza, który Sztucznym Sposobem chciał z pod Częstochowy odciągnąć JP. Puław[s]kiego, przeto posłał tam 700 Kozaków Czerwonych na uczynienie Zmyślonego attaku, a Sam o 2 mile z piechotą i Armatami Stanął. O tym informowany przez Swoich Szpiegow Puławski, kazał wcześnie tył wziąć rzeczonym Kozakom, a Sam z przodu na nichże uderzył, Ci i mocy Puławskiego nie mogąc wytrzymać i według danego od Drewicza Ordynansu aby Reyterowaniem Się Swoim, Puławskiego goniącego i nacierającego na Zasadzonego z Armatami Drewicza wprowadzili, Reyterować Poczęli i Spiesznie, ale gdy wpadli na czekających już na nich w tyle Konfederatow, dopiero

Obawszy Się

obaczyli się bydź zgnionemi, przeto jedni na placu polegli w liczbie 286, drudzy broń rzuciwszy pardonowania prosili, i zaprowadzono ich do Fortecy 164, reszta zaś w różne strony w rozsypkę poszła. W tym doskonalszą o pozycyi Drewicza, powziowszy JP. Lutawski od niewolnika wiadomość, uderzył wszelką mocą na niego, który nie widząc powrotu wysłanych kozaków, tylko nieprzyiaciela zewsząd na siebie bijącego moc czując, zostawiwszy ubitych na placu moskalów 264, w niewoli zostawiwszy 156 i 2 armaty, spieszno bardzo z wielu ranemi reyterował się. JP. Lutawski też nie sądził bydź potrzebą gonienia nieprzyiaciela, ale uczyniwszy rozkazy w zględem opatrzenia swoych 122 nieszkodliwie rannych, a 86.^u w obydwu potyczkach poległym konfederatom, woyskowy pogrzeb sprawiwszy, niemniey ciała nieprzyiacielskie w dołku mogiłach na placach potyczki pochować rozkazawszy, przy tym wszelkie godnego i mężnego kommendanta poczyniwszy dyspozycye, powrócił do Fortecy dla oddania dzięki Panu Zastępów i Opiece Królowey Polskiey Nayświętszey Maryi za przewiezioną nad nieprzyiacielem wygraną, dnia 25 9bris odniesioną.

List ieden z Przemyskiego pisany doniosł, iż kommenda konfederacka JP. Krzyżtofskiego z 150 ludzi złożona, przeidącą na się kommendę Moskiewską w Sanockim rozproszyła się.

Od Granic

Od granic Węgierskich piszą: że Generalność w kilka ty-
siecy Woyska ruszyła się z Preszowa do Bielska, i w krót-
ce do Polski wciągnąć ma, dla którey w Kielcach i Pałac
Biskupi i w Mieście porządnieysze Domy uprzątać i wy-
palać polecie, przysłani od Generalności Kwatermistrzowie roz-
kazali, oświadczając; iż w samym Pałacu Pewny Xże Cu-
dzoziemski, ieden Biskup i dwoch Marszałków stać będą,
w Officynach zaś i w Mieście, inni Marszałkowie i Officia-
liści. Piszą i to że Królewic Polski Karol, zostawszy Feld-
marszałkiem Woysk Cesarskich, podobno że 40m Woyska
Austryackiego przyidzie na Sukkurs kochanym jak On za-
wsze mówi, i Walecznym Polakom, którego w zaczętym
Roku nawet w Warszawie spodziewać się każą. Przy-
daią też że za rozkazem Cesarza a raczey Cesarzowey
Wdowy Marii wypłacono w tych czasach dla JO Xcia Za-
łuskiego z Przyiaźni Węgierskiego 70m Złotych niemiec-
kich, co czyni 280m Złot Polskich, a to tak na ekwip-
owanie Dywizyi Jego, jako i inne Woienne potrzeby.

Wiadomości pewne z Petersburga donoszą: że Kró-
lewic Henryk brat rodzony Króla Pruskiego, wyieżdżaiąc
z tamtąd d. 16 9bris mówił przy pożegnaniu Imperato-
rowy Jeymci: z życzliwości moiey dla Waszey Impera-
torskiey mości, radziłbym Jey, aby Interess Polski do pogo-
dzenia, zdała na Cesarza Rzymskiego, i brata mego Króla
Pruskiego

Pruskiego, ktory z Honorem Jey Imci Zaspokoić potrafi: na co gdy Imperatorowa z Zamarszczonym okiem odpowiedziała: Że; niejestem tak słaba abym o pokoy prosiła, lub ofiarowany akceptowała, tedy z wszelką flegmą rzekł Krolewicz: lepiey teraz ofiarowany z honorem akceptować, niżeli potym z przymusu. a tak z nieukontentowaniem pożegnali się.

Listy Cudzoziemskie potwierdzaią: Że Cesarz Chrześciański, krolowie Francuzki, Hiszpański, Neapolitański, Portugalski, Pruski, i Szwedzki, Allians z sobą zawarli, Jmci do nich przyłączaią jeszcze krola Sardyńskiego, Rzpltę Wenecką i Genueńską, a gdy Zgromadzone zostaną Stany i Rzplta Polska, w nadzieię ktorego, już preliminaria z Generalnością ułożone i podpisane bydz maią. Przeciwnym Sposobem Anglia i Hollandya z Dworem Peterburgskim zawarła Alians, do ktorego mieszaią i krola Duńskiego, ale dawniey Gazety Utrechtskie głosiły go Aliantem Francyi, bo też z ministerstwa Krol Duński Faworytow Moskiewskich porzucał. Co podobno w krotce czas nam naylepiey objaśni, i odkryie kto komu przyiaciel lub nieprzyiaciel.

Cudzoziemskie Listy z Stambułu donoszą: Że Cesarz Turecki w teraźnieyszych niepomyślnościach, nic trwogi niepokazuiąc z wielką ostrożnością rzeczy swe

i rady prowadzi

i Rady prowadzi. Teraz Postowi Weneckiemu na Audyencyi u Siebie daney, dawał odpowiedź choć to przeciwko przepisom aktorantu Włoskim językiem, i tak jest ukochany od pospólstwa, że mu niechce pozwolić wyjazdu na przyszłą kampanię, dla czego musiał się publicznie deklarować, iż już sam niepojedzie, ale Brata swego któremu tyle jak sobie wierzy, z Woyskiem wielkim przeciw Moskwie poszle.

Z Warszawy d. 13ª Abr:

Za nadeyściem tu z Peterburga Kuryerów Xże Poseł Rossyjski na Audyencyi u Króla miany, oświadczyć miał, jako głoszą, iż Imperatorowa Jeymść, bliska jest pogodzenia się z Portą Ottomańską, i wyciągnąć swe Woyska z Polski jest intencyonowana z ustąpieniem wielorakiey pretensyi, byleby tylko naród Polski uspokoił się.

Teraz Xże Wołkoński Poseł Rossyjski circa ultima 9bry, miał pisać do Mniszcha Jenerała Wielkopolskiego, z upewnieniem go o przyszłych dobrych skutkach Interessów Polskich, a przeto z domaganiem się od niego, aby się podjął Marszałkostwa Konfederacyi Koronney, a pewnym bydź może że zostanie bez szkody, i owszem powyższony mieć będzie Honor. Lecz miał na to odpisać Mniszech; że praktyka niedawna jest dla niego przestrogą, gdy zaraz na listy ręką Ministra Panina podpisane, któremi upewnił wiele osób, że się tak stać miało jak pisał, przecież później

wszystko się

wszystko się inaczey stało, a zatym teraz listom Mi=
nistrowskim dowierzać (: choćbym się chciał rozdwo=
wać na Marszałkostwo:) niemogę, ile gdy mam azardo=
wać fortunę i honor, trzeba mi tedy mieć bezpieczeństwo
od Samey Imperatorowy Jeymci. Po którym odebranym
Responsie Zaraz Xże Wołkoński, miał wysłać do Peter=
burga kuryera.

Po przybyciu ostatniego kuryera z Peterburga głoszą
tu jakoby Xże Wołkoński miał odebrać Proiekt ręką Impe=
ratorowy podpisany, na który jakoby postronne Potencye zgo=
dzić się miały. Aby ten Proiekt w sobie zawierał czas
w krótce odkryie, Zwłaszcza że ma się układać i w krót=
ce tu zacząć jakaś robota pod Tytułem Patryotyzmu,
dla czego powtórnie Xże Repnin miał posłać kuryera do
Mniszcha aby przybywał nieodwłocznie do Warszawy, u=
pewniając go że zastanie Assekuracyą Imperatorowy.
I dlatego tu głoszą mocno, że około nowego Roku wynik=
nie tu nowa konfederacya, którey koniecznie chcą mieć
Marszałkiem Mniszcha Jmcia Wielkopolskiego, a gdyby
ten niechciał, tedy Potockiego Krayczego koronnego, a gdyby
i ten niechciał, tedy Konińskiego Kuchmistrza koronnego,
a w Litwie Flemminga Wdy Pomorskiego.

Głoszą tu oraz iż woyska od Litwy Polskie i nie=
które Pułki moskiewskie maią ściągnąć pod Warszawę dla

ubezpieczenia

ubezpieczenia tego Miasta, około którego Słupy poprawiaią, gdyż iedney nocy niewiedzieć przez kogo sto kilkadziesiąt koło tych cztery Słupow zasypano, czyli same zasypały się z przyczyny piasczystego gruntu.

Punkta od Generalności Dworom Cudzoziemskim do ugody podane

1mo. Żeby Konfederacya pierwey Barska, teraz Generalna od Dworu Peterburgskiego za prawdziwą i Nayczystszą Konfederacyą, a w niey Rzplta Skonfederowaną reprezentuiąca się, iako nayprzyzwoitszy, i Nayurodzeńszy, uznana była.

2do. Aby Woyska Rossyiskie z Kraiu Polskiego, i Prowincyi do tegoż Krolestwa należących in spatio dwoch Miesięcy zupełnie ustąpiły.

3tio. Aby Senatorowie, Posel, i inni więzniowie iako nayprędzey oddani byli.

4to. Aby Monarchie Austryacka, Francuzka, i Ottomańska Gwarantami Rzpltey Polskiey, Wiary, Wolności, i całości były.

Inne zaś punkta do decyzyi Seymu Pacificationis i Prałatow do zobopolney umowy zostawuią się.

Mowią też tu niektore Osoby z za granicy listy miewaiące iż przed przyszłą wiosną, Krolowie Polscy zawrzy ma sprowadzić ciało S.p. Augusta III. do Krakowa do pogrzebu w Assystencyi Woyska Saskiego.

Uniwersał

Uniwersał. Pilności do Opatow. 617.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie &c:

Do każdego należy bydź własney użytecznym Oyczyznie; i niemasz excepcyi ktoraby od tey uwalniała powinności, te podziało pomiędzy wszystkie Stany opatrzne Przodkow naszych rozrządzenie, aby ciężar ten ſ. ... zieli usługa Oyczyznie tak się nazwać może, wszystko znośnieyszym. Poruczona iest kraju i Swobod obrona Rycerstwu, ktore, przypadły na siebie teraz wziowszy podział, na pewne swoy majątek wystawuią nieszczęście; aby powszechne ocalić dobro, własne Życie niepewnemu porzucaią losowi; aby pozostałym w zupełney Życ spodziało się spokoyności. Do zaiste nayistotnieysza każdey społeczności powinność, aby iedna częsc drugiey niosła pomoc, albo raczey na wspolny pracowała pożytek. Z tego Obowiązku w podziale dostało się w naszey Rzplitey Jch Mciom Xięży Opatom Poselstw Zagranicznych Sprawianie. Szczodrość fundujących chciała z nich mieć wsparcie Wiary; kazała te Jm przepisały Obowiązki, z ktorych miało korzystać Publicum. Więcey nigdy iak teraz o Wiary i Wolności Interess idzie. Możesz bydź co Swiętszego i Szanownieyszego, dla czegoby więcey należało czynić Starania? Czyli raczey dla czegoby łatwiey bydź mogła pełniona powinność? Wyciąga potrzeba nieodbita w wyprawowaniu Poselstw do Dworow o nasz Ratunek troskliwych, Część naszych Szczęśliwości na Jch Zawisła wyprawile. Nie żądamy ~~więcey tylko~~ tyle w tym powszechnym kraiu

c. c.

Kraju wielkie, ile Konstytucya Anni 1559 wyciąga, Ichmściow XX: Opatow wyznaczająca, ale z wielorakich względow na tym przestaniemy; co Ich dla poparcia Sławy Bożkiey, Horliwości i miłości Oyczyzny powinna, na Opatrzenie tych wydatkow udzieli, ktoreby na wyrzeczenie Ich, nazna-czone czynić musiały Osoby. Jeżeliby zaś (: co od naszego iest dalekie pomyślenia :) te Prawa trudniły Satysfakcyą, musielibyśmy podług proporcyi duchowney czyniąc wyznaczenia dopominać się więcey, niżby naszey bydź miało odmowiona dyskrecyi. I to iest co w Braterskim Zaufaniu doniesć i oświadczyć Wam niedbitą osądziliśmy. Datt d. 7. Apr: 1770.

Michał Lec. M. K. G. W. Kro Litt.
(L.S.) Ignacy Bohusz. G. K. Sekretarz.

Reflexye na Radę nalegaiącą o niedwłoczne Ogłoszenie Bezkrolewia. Od: Partyzanta krolewskiego lub moscicewskiego.

Radę nalegaiącą o niedwłoczne Bezkrolewia ogło-szenie, z tego wypływa Zrzodła, z ktorego wszystkie nie-szczęśliwości dziś się toczące, na ktudzony Mazactwy wy-płynęły i zlały się narod; jak iest Szkodliwe Interessom Kon-federacyi na Zrzucenie z Siebie i Oyczyzny, jarzma tyranii Rossyiskiey przedsięwziętym, Szkodliwa! jak dla Oyczyzny niebezpieczna! jak Onyż ostatnim Niszczeniem i Burzeniem do reszty wywrocić sposobna! z następujących przyczyn

Umyśl

umysł nie z prewencyi i namiętności o rzeczach sądzący, łatwo poznać może.

Nieszczęśliwym na kilku już bezkrolewiach doświadczeniem nauczeni Polacy, jużby to dobrze znać powinni; że zaszczyt i Prerogatywa wolnego sobie krolow dawania jest Chymerą; Elekcya krolow ceremonią, a w samey rzeczy dzieło Sąsiadow przemożnych, ktorzy tak sobie przywłaszczyli moc i prawo dawania krolow Polszcze, że Polacy żadnym sposobem innego krola mieć niemogą; tylko ktorego każe im przyiąć zgoda wielu, albo przemożność i siła iedney z Potentatow. Poprzedzaiące przykłady są prawidłem następuiących, i byłoby (nie nieznaiąc się na biegu Interessow Europy politycznych) nieroztropnością utrzymywać: że kiedykolwiek Polacy, że szczerego swego upodobania i wybrania, nie z interessow Sąsiadow mieć będą krola. Jako zas danie nowego krola Polszcze istotnie zawisło od obcych Potencyi, tak przez rowną konsequencyą, i z rownych Polityki Interessow i ułożenia przyczyn, zachowanie lub rugowanie już postanowione, zawisło.

Jako tedy doświadczenie uczy, że niejest w mocy Polakow, bez uczestnictwa innych Potencyi waluiący Tron osadzić, tak zdrowy rozum dyktuie; że rownie niejest w mocy Ich, bez tychże Potencyi Tron waluiącym, deklarować.

Wyznaz by to roztropność, takowy krok uczynić bez

do skonczonego Gabinetow porozumienia? Czyż by to z Jch Interessami, z Jch ułożeniem, z Jch upodobaniem, z Jch Zprzyjaźnia takowey robocia Sposobnoscią, zgadzało się? Niech bowiem Polacy nadwiele z głowy sobie wybiią; że żadna Potencya (: jedynie dla dogodzenia Jch gdyby nayśprawiedliwszemu Żądaniu, gdyby naygorętszey namiętności:) naymnieyszego nieuczyni kroku Zprzyjaźnia Jch zamysłom w Ogłoszeniu Bezkrolewia, jeżeli w tym Swego i Swey Potencyi nieupatrzie Interessu. Póki tedy Konfederacya niebędzie gruntownie przekonana o Interessach Cudzoziemskich Dworow; że się na Nowego na Tron Polski Kandydata zgodziły, że ułożyły skuteczne Sposoby przyprowadzenia tey Czasow Woli do Skutku tego ułożenia, żadnym Sposobem ogłaszać Interregnum niemoże i niepowinna, inaczey; podałaby się w jawne niebezpieczeństwo wstydu, chańby, niesławy niewiecżney, i wzgardy przed całym Swiatem w potomności.

Wielkie dzieła nigdy się płocho i bez gruntownego fundamentu niezaczynaią. Nie łatwieyszego jak Ogłosić Bezkrolewie, bo to tylko od Ćwiartki papieru i wielki słow zawisło, lecz utrzymać i do Skutku tego doprowadzić; to Sęk, to istota czynności. Masz Konfederacya upewnienie, nie przez prywatne i Narodowe Osoby (: dla Swego prywatney interessu wiadomością Intencyi Gabinetow, na zawrocenie głow i utwierdzenie prędko-wierzących wspołbraci chlubiące się:) lecz autentyczne przez Ministrow deklaracye, uroczyste, i żadney

wątpliwości

wątpliwości niepodlegaiące /: nie w dwoiakim na Omamienie
tłumaczeniu :/ Że Jey Zamysłom da na będzie w tey mierze po=
moc? Przebóg! Świeże doświadczenia Szalbierskich Moskwy
przez Osoby Narodowe /: więcey daleko i owszem wcale ułożeniom
Moskwy przeciwne, perspektywy Polakom wystawiaiące :/ obietnic,
powinnoby nauczyć Ostrożności od pochlebnych projektów, które
Interessowana Intryga, może na pamięć i bez fundamentu jeszcze
wystawia i podpiera.

Liczby tych jest Ogłoszenie bezkrólewia, które, jako
jest niezmierney wagi dziełem, tak dla dogodzenia tylko gorą=
cey niektórych Osób żądzy, zaczynane Roztropnie bydź nie mo:
że, gdy tym czasem Potencye do poparcia tego dzieła, albo
naybardziey interessowane milczą do tąd, albo przynaymniey
jeszcze ukrywaią Się.

To pewna Że Turcy krwawą woynę toczą z Moskwą
z powodów zemszczenia Się Srogości i Tyrannii Moskiewskiey
nad Polską wyrządzoney. Czytaliśmy Deklaracye Tureckie przy=
czyny Woyny ogłaszaiące, Oświadczaiące pomoc przyiacielską
do wybicia Się z iarzma Moskiewskiego, lecz nieczytamy wy=
raźnie aby Polakom aż do obrania nowego Króla pomoc
oświadczali. Ale daymy to Że Turcy chętnie i takowo Ze=
zwalaią w tey mierze żądzy Polaków, lecz to dogodzenie
zawisło ieszcze albo od zupełnego porażenia woyną Moskwy,
albo przynaymniey od znacznego Oney osłabienia, żeby między

innemi

innemi kondycyami pokoiu, i ten; uznania nowego Krola, przyiąć musiała, albo danego przez siebie, dla Sławy i honoru Swego przy traktatach utrzymać niemo:gła. I lubo wiemy dostatecznie (: nietak jak fałszywie Gazeciarzow głoszą powieści:) że Turcy Moskwę biią i po rzeszach onej używaią, i doskonale uwiadomiona Konfe:deracya od Rezydenta Swego z Stambułu, tak listami Abrowemi iako i de 3.[a] January jednostaynym potwierdze niem; że Porta determinuie Woynę lądem i morzem przeciwko Moskwie prowadzić, a inne Potencye względem politycznych maxym oglądaią się na Woyny Turków z Moskwą skutki, Jakże Konfederacya od dyskrecyi cudzoziem:skiey zupełnie dependuiąca, ma się z tak wielkim Proie:ktem, z skwapliwą i nierozważną na dalsze konsekwen:cye przezornością, wyrywać?

Heroiczna Konfederacyi na obronę Wiary S. i Wolności Rezolucya, mądre i przezorne utrzymowanie się, okrywaią Sławą i Honorem przed cnotliwemi Narodami, wyrywanie się zaś z płochym i wczesnym Interregni ogłoszeniem, o:kryłoby ią wstydem, hańbą, podłością, i wzgardą przed wszy:stkiemi Narodami, nie dosyć na tym; ale podałaby ieszcze resztę Oyczyzny na ostatnie wzburzenia niebezpieczeństwa. Tryumfuie przez zimę Moskwa, rozpościera się po kraiu, ściga, prześladuie, morduie, więzi zabiia. należą w Warszawie

o podniesienie

o podniesienie nowey konfederacyi przeciwko buntownikom, przeciwko Turkom jako aggressorom. Gdy te wszystkie intrygi czyni moskwa, niech tylko konfederacya Polska prawowierna, ogłosi bezkrólewie; nowę moskwa mieć będzie pobudkę popierania żądaniy od siebie tak usilnie i ustawicznie konfederacyi. Ktoż wie? gdzieliby niebyło królowi pobudką chwycić się projektu moskiewskiego, robić przy assystencyi moskwy związki, jednych przychylnością ku sobie, drugich przymusem broni moskiewskiey gromadzić, uzbrajać, i przeciwko wspołbraci jawne nieposłuszeństwo tronowi wypowiadających prowadzić, na osobach i majątkach prześladować. O! Za stan opłakany! co za ucisk! nędza i rozpacz ostatnia! każdy to przenikła, kto czuie i poznawa; co jest domowa i obywatelska woyna i morderstwa. Ktoż wie? czy moskwa gorąco niepragnie tego, aby konfederacya Barska ten krok uczyniła, żeby przez to podzielić na dwie części naród, i których sama niemoże, tedy wzajemna obywatela przeciw obywatelowi zajadłością, wytępić mogła. Kto umie rzeczy i sposoby czynienia kombinować, słusznie się obawiać powinien, aby ten projekt tak wczesny ogłoszenia interregni, niebył nayśubtelnieyszą na oyczyznę zdradą, i niepochodził z duchów moskiewskiey polityce zaprzedanych, który niemógłby skuteczniey usłużyć postanowionym na zgubę Polski zamachom, jako wprowadzić naród w

postępek

postępek, którego by sam żadną miarą nieutrzymał, będąc odstąpiony od Potencyi, które łatwo opuszczają skryte swoie ułożenia i obietnice, nawet gdy czas i okoliczności w wykonaniu onych sprzyiaią, a tak zapewneby wstydem hańbą i zgubieniem ostatnim swey płochości przypłacił.

Niech Konfederacya o tym myśli, niech pracuie, iak pożądaną Wolność i prawowierną Religią przywrocić, ocalić, i ubezpieczyć na przyszłość. Niech u przyiaznych Potencyi wyrabia pomoc do dania stateczney Oyczyznie konsequencyi Rządu Systematycznego, przyprowadzenia Rpltey do pomnożenia sił, do konsyderacyi u Sąsiadów, do sposobu słusznego Rządow, do przywiczenia Obywatelow do Cnoty, do pracowitości, i do użyteczney czynności, to to będzie dziełem nieśmiertelności które nayd[a]lsza potomność wydawać będzie, i to fundament prawdziwey Szczęśliwości, tego uchybić; to zaniedbać; godna żałości w okolicznościach tak wielkich … [illegible] tak strasznych wiekow, tak wielu hazardow, tyle krwi wylania/ korzyść.

Przy dobrym i kwitnącym Rządzie, pod każdym Krolem Polska będzie szczęśliwa. Przy dawnym zaś nierządzie, anarchii, bezprawiach, nieostrożności, słabości, i podległości, owszem chociebyśmy Aniołow Krolami mieli, zawsze pod tym wzgardzony i nieszczęśliwym będziemy narodem. Jeżeli rzeczy układać będziemy na fundamencie prawdziwey szczęśliwości, na iakim wszystkie inne kwitnące Narody stoią i utrzymuią się, Bog

który

ktory iest dawcą Koron, z łatwoscią nakieruie do chęci naszych okolicznosci, i da Nam inszego Krola, gdy ten zły, nieużyteczny, szkodliwy, i nieprawnie powołany. Jezeli zaś zapomniawszy cosmy Bogu, Oyczyznie, Sobie samym, i następuiącey po nas potomności w czynnosciach naszych winni, twarzą umysł i rozsądek namiętnoscią, rządzic się będziemy: to Bog, ktory krolow wsadza i złrzuca, na ukaranie naszych nieroztropnosci /: że nas nayiwiększe przewinności do prawdziwego, dobrego, i cnotliwego Obywatelstwa konca i celu nieprowadzą :/ nietylko złych rządcow od nas nieoddali, ale jeszcze gorszych dopusci.

Zgoła: zdrowa polityka, perspektywa okropnych konsequencyi, porządna wielkich dzieł czynność, sprawiedliwa na koncu mężow (na utrzymanie Wiary i Wolności Oyczystych) zamierzonych uwaga, rządząca swiatem i losami krolestw opatrzność, radzą wstrzymanie się od pretendowania od niektorych Interregni ogłoszenia.

Jezeli z strony konfederacyi z tylu przyczyn ogłoszenie Bezkrolewia, byłoby niewczesne, niemniey i z strony Potencyi ktore pragną onegoz; bo jedno z tego dwoyga było by koniecznie musiało.

Przyszły po ogłoszeniu kandydat do Korony, albo by zasięgnął pomocy Rossyiskiey, ktora do tąd nay bardziey w elekcyę krolow wpływała; albo by niezasięgnął, i owszem przeciw zdaniu i chęciom mocy swe popierał zamysły. Jezeli

z pomocą

Z pomocą Moskwy? może się to komu w głowie pomieścić; aby kto pewnym będąc pomocy Moskiewskiey do Tronu Polskiego, miał się starać o ogłoszenie Interregni w Konfederacyi, którą Moskwa nietylko za Zbiór narodu niema, ale i owszem statecznie jako buntowników traktuie. Jeżeli Moskwy Interessem będzie odnowić Tron Polski, i dać komu do niego pomoc, zapewne nie dla Konfederacyi z Barskich związków wypływającey, to uczyni. Znak zaś nieomylny; że tego kroku do ogłoszenia bezkrólewia niema Intencyi uczynić, kiedy znając niezwyczayne w Polakach

przecież wolała ostatnik gwałtow (: zadufana w swey mocy:) użyć do dokazania swego w Polszcze, i na woynę się exponować łożącą, niżeli pozwoleniem na bezkrólewie dogodzić żądzy narodu, i swe w Polszcze panowanie jako chciała utwierdzić.

Jeżeli bez zasięgnienia pomocy Moskiewskiey? ktożby się podał Kandydatem, i ktoby go z mocarzow popierał i utrzymywał? coby się żadną miarą stać niemogło bez mocnego i rzetelnego Moskwy uspokoienia i pokonania zaczętą woyną. Czyż podobna aby się Dwory Cudzoziemskie (: które do tąd nie mieszają się do woyny połnocney:) miały się na tak walną odmianę w Polszcze Tronu Imprezę odważyć? niebędąc jeszcze pewne losow zaczętey woyny, i kto zwyciężonym, a kto zwycięzcą odeydzie? Jeżeli zwycięży Moskwa, czyż dopuści rozporządzać Koroną Polską bez swego pozwolenia i uczestnictwa? Jeżeli zaś zawarte pokoy, i

to zostanie

to zostanie jeszcze mocną, i chwałą zwycięztwa natężoną, rownie przywłaszczoną sobie za prawo władania Tronem Polskim Influencyą, gorliwie jako do tąd utrzymywać będzie.

Choćby tedy były ułożenia Gabinetow dać krola Polszcze mimo Woli i Intencyi moskwy, tedy przez Rostropność zapewnełby roboty nieżawną pole widzieć niebędą skutkow Woyny, na ktorą Stronę zwycięzkie zkłonią się losy, tudzież pole niedostateczną jakie będą dalszey woyny rezolucye. Można rzecz za przezorność i Rostropność Gabinetow, a zatym można widzieć; że żadną miarą w tym czasie Ogłoszenia Interregni w Konfederacyi popierać tak gwałtownie, niepotrzeba, i nienależy.

Z Warszawy d 20.a Xbr:

W trzeszły Piątek moskwa Katolowiczowi Kupcowi zabrała 11 Skrzyń rożney broni, i one do Weymara Jenerała moskiewskiego zawiozła, a to z wydania jednego Szpiega, że z tamtąd dla J.O. Pawy zawsze była przedawana. Tyże nocy w 8 miiyscach kilkadziesiąt tokow zarzucono Fossę, osobliwie za Lesznem i od Marymontu z Ziemią zrownano. Dlatego w Konskich Dobrach Panow Małachowskich bardzo spiesżno robią Rogatki Żelazne na obstawienie zarzuconey Fossy. Przeto już przyieżdżających do Warszawy ściśle examinują, z kąd iedzie. Oraz Wozy, i Karety rewidują, ieżeli nie ma co Podeyrzliwego, lecz i wyieżdżających także rewidują.

Xże Wołkoński

Iże Wolłynski Poseł przeszły niedzieli miał wy-
dać jakaś u Dworu Deklaracyą, ale dla odebraney jakieyś
z Petersburga Sztaffety, nietylko Deklaracyi niewydał, ale i
w Zamku na Polowaniach niebył, ogłosiwszy się bydź słabym.

Dwor tuteyszy w ustawicznych zostaie Radach, tak
w Zamku jako i u JPa Kanclerza Lit: Kudzicz i u JPa
Wdy Ruskiego, ktore po całych prawie nocach trwaią.
Usiłuią oraz koniecznie uznieść w Warszawie Konfedera:
cyą, a to końcem złożenia Seymu Pacificationis. Przeto szu:
kaią osoby, w Narodzie kredyt maiący, ale z tych koga ten:
tuią, żaden się podiąć niechce.

Głoszą tu wesołe nowiny, ale docieć niemożna czy
prawdziwe, iż przyszły w tych dniach 2 Sztaffety, iedna
z Wiednia, druga z Berlina do Rezydenta Pruskiego
JPa Benoit, z oświadczeniem tych dwoch Dworow; iż
w teraznieyszych Polskich okolicznościach, przy Barskiey
Interessować się będą Konfederacyi, ktorey Generalność
w Cieszynie na stałe w assystencyi kilku Regimen:
tow Austryackich w krotce Rezydować się będzie.
Gdyż Generalność z ośmiu tylko Marszałkow teraz ma
bydź złożona, ponieważ iedni w rożne są rozdyspono:
wani mieysca, drudzy zaś choć się przy Generalności znay:
duią, są iednak dla jakichsiś przyczyn Extra Activita:
tem, i do Rady nienależą.

O. W.ko Sawic

O JPdu Sawie doniesiono; Że ten przybywszy do wsi Karniewa, dobr JPa Karniewskiego Pisarza Ziemskiego Rożańskiego wielkiego Moskwy Adherenta, obtoczywszy Wieś i Dwor z broniącemi się tamże moskalami, Dwor i wszystkie Dworskie budynki procz wsi spalił, Moskalow jednych wyciął, drudzy uciekające tamże w Stawie to postrzelani to potonieni, tak, że żaden Moskal nieuszedł, ktorych było 240. Swoich zaś tylko utracił naplacu 18. a 24 ma nieszkodliwie ranných.

O JMci Pdu Zarębie piszą: że za Kaliszem napadł na Dywizyą Moskiewską Rönna, ktora że była mocniejsza już przymuszała do Retyrady Konfederatow, ale gdy w 500 koni uderzył z tyłu na Moskwę JP. Morawski, tedy Moskale tym niespodziánym ogniem zmieszani, porzuciwszy na placu 4 Armaty i 283 ubitych a 111 w niewoli z wielo rannemi umykać musieli; ale i Konfederaci Strácili zeswoich 94, a rannych liczą 109.

Podjazd Gallicżyna że 200 Moskwy złożony, od Dywizyi JMci Pdá Miączyńskiego napadnięty pod Magnuszewem, 142 naplacu utráciwszy w Rozsypkę ku Warszawie poszedł, tedy Konfederatow tylko 16 zginęło.

Z Prus Polskich piszą: Jż Kordon Krola Pruskiego rozciągniony przez Prussy Polskie, uganiających się z moskalami Konfederatow przez tenże Swoy Kordon przepuszcza, Moskalow zaś za niemi zapędzających się wstrzymuia.

O JMci Pdu

O JMC. Pana Puławskim ta tylko teraz jest wiadomość Że się w okolicach Częstochowy znayduie.

O Drewiczu Ldes Półkowniku Moskiewskim, iedni twierdzą Że zapewne przez JP. Puławskiego w ostatniey potyczce zbity, do Miasta Szydłowca ścigany, i tam z Probu Koszutnego wzięty i w niewoli do Częstochowy zaprowadzony, drudzy zgadzaią się Że zbity, ale w kilka koni mnieyszy znayduie się w Krakowie. Wszakże czas tę prawdę odkryie.

Z Sandomirza dnia X^a. Xbr. piszą: potwierdzaiąc, Że JPP. Mioczyński i Sapieha Marszałkowie, Szyc Nowiecki i Drozd Półkownicy konfederacyi ultimis Czapsi attakowali Miasto Sandomirz, i z tamtąd Moskwę pod kommendą Półkownika Dytmara nietylko rugowali ale ięy prawie wszystkę wzięli, z przyczyny, iż podczas attaku Moskwa Studentów i Mieszczan na pierwszy ogień przeciw konfederatom pędziła przez co nay kilkadziesiąt onych zginęło.

Ciż Jchmść Po tey akcyi, iednym szaltem udać się mieli ku Litwie, lecz których drugim szaltem to iest na Białystok ruszył JP. Sawa w kompanij JP. Karczewskiego na mieysce JP. Grossemberka Ziemi Warszawskiey, Suffczyńskiey Kasztelanica Czerskiey Ziemi Czerskiey, od Generalności postanowionych Marszałków, i Madalińskiey Półkownika z Rothmistrzem Brzytuskim, iako od Generalności do pomocy i pod kommendę JP. Sawie danych.

Welwf.

We Wsi Kulczycach Mila od Sambora, połowa Szlachty Zdrowey Okopała Się i wartowała od drugiey połowy Zarażoney, lecz Zarażeni niemaiąc Sufficiencyi, wpadli hurmem na okopy, i bitwę Ze Zdrowemi Stoczyli, i lubo Zdrowi wyparli Zarażonych, iednakże Z obu Stron po kilku Zabitych padło, w czym Zaniesione Są Protestacye do Grodu Przemyskiego.

Też Listy Z Rusi namieniaią: Że w Kamieńcu Podolskim, Złoczowie i Samborze iuż powietrze ustało, ponieważ w Kamieńcu in Spatio 4 niedziel tylko ieden człowiek Zarażony umarł. Piszą i to od Kamieńca iż Romanzow miał cofnąć Się Z Wołoszczyzny i lokować w Polskim Cudzym. Panin Zaś w Nowo Serbii Znayduie Się, Zastępuiąc Kray tamten od irrupcyi Tatarskich, które tak Są mocne, Że i Rekrutow od Kiiowa trudno do Armii przeprowadzić. Jednakże to pewna Że moskwa kilka Fortec Tureckich nad Dunajem posiadła, nad którym Z drugiey Strony Weyzyr Wielki Z Swym Woyskiem Stoi.

Ostatnie listy Z Podola upewniaią niemylnie Że Romanzow wysłał był 4 Połki to iest 3 moskwy do Ibrailowa Z Transportem chlebow, które ledwie co tylko attakę Zaczęli, Zaraz od 15tu Turkow otoczone wycięci wszyscy Zostali, Szczegulnie Transport chlebow, Pułkownik Sołtykow.

Sołtyków, i czterech innych Officerów wiekto, więc rozgnie-
wany Romanzow całą Swoią Dywizyą posłał pod Brai-
łow, Samych tylko chorych w lazaretach zostawiwszy.
Jakoż potym po mocnym Turków bronieniu się, na ko-
niec rzeczona Forteca przez Moskwę odebrana, wszakże
dokładaią że Kommendanci Tureccy Zapewne przekupieni
byli.

Z Za Granicy list iakiś donosi: że Górlności po Ogło-
szonym Interregnum, wysłać miała Posłów do Elektora
Saskiego z ofiarowaniem onemu Korony Polskiey, który
powróciwszy z polowania, miał wdzięcznie oświadczyw-
szy podziękowanie za Offertę, deklarować: iż nie pragnie
ciężaru teyże Korony. To iednak wszystko potrzebuie
Konfirmacyi.

To zaś w Warszawie Mocno głoszą: że przed Wy-
jazdem Królewicza Henryka z Peterburga, zprowadzeni
tam są Senatorowie i Posel Polscy, przez Xcia Repni-
na w areszt wzięci, oraz tamże od Armii odwołany
i Repnin dla dania postępku Swego Explikacyi, prze-
to w krótce tychże więźniów obawia powrót do Pol-
ski pod konwojem tegoż, który onychże brać każe
Wszystkie.

Szepcą też tu oraz że iakowaś teraz w Peterburgu
stała się Rewolucya, i iakoby Imperatorowa umrzeć miała.

Zagraniczne

Zagraniczne Listy donoszą: 1º. Iż Krolewicz Polski Karol, krotko po powrocie swoim z Wiednia zabawiwszy w Dreznie, znowu do Wiednia będąc wołowany od Cesarza poiechał, ato na objęcie kommendy nad Woyskiem onemu teraz oddanym. Elektorowa też Saska Wdowa do Zdrowia powraca. 2º. Cesarz Rzymski miał pisać do Cesarza Tureckiego, aby JmcXX. Krasińskiego i Potockiego przysłać raczył do Wiednia. 3º. Że na żądanie Dworow Francuzkiego i Angielskiego, zaproszeni są także do medyacyi Polski i Turczyna z Moskwą, Cesarz Rzymski, Krol Pruski i Duński. 4º. Że między Hiszpanią i Anglią pewney na przyszłą wiosnę spodziewać się każą woyny. 5º. Że Krol Angielski usilnego przykłada starania do pogodzenia Moskwy z Portą Ottomańską i Polską, i do utwierdzenia między temi Potencyami pokoju, aby niemiał przeszkody do zamierzoney z swey strony z Hiszpanią woyny. 6º. Że Porta Ottomańska przeciwnym sposobem nieubłaganą a tym bardziey trudno do uspokoienia bydź zdaie się, tudzy przez wydane Wielkiemu Wezyrowi Ordynanse, należała przeprawić teraz z Woyskiem przez Dunay, i czynienia w tymczasie Operacyi woiennych, mimo wszelkie przepisy Alkoranu. Tym tedy pretextem Kommendantow Janczarow, miało przeprawić się, przez Dunay i pod Brzeżdzią obozem

stanąć

 Stanąć, przeciwko ktorym Woysko Rossyiskie z Benderu i Ozaltowa pomaszerowało. 7° Że Dom Burboński bliski jest pogodzenia się z Stolicą Apostolską.

Z Rzymu też piszą: że o flotach na Archipelagu wcale teraz cichto. Cztery okręty woienne pokazały się były w Duńskim ladzie jakoby wysłane po żywność, ale były Rossyiskie. Moc wielka Jndzenierow Francuzkich znayduie się w Porcach bliskich Konstantynopola pod Dyrekcyą sławnego w Europie Francuzkiego Jndzeniera Barona Tot, ktorzy tam nieprożnuią, Dardanella ufortyfikowali, i pływaiące Batterye na płaskich okrętach porobili.

Piesń Konfederacka.

Dobroci Panie, oddal karanie, pokornie się prosiemy,
Lutry, Kalwiny, wypędź z krainy, niech się Pana głosiemy.
Co się to dzieie, Serce truchleie, rzewliwie płacze Polska
Nieprzyiaciele, gromadzą wiele, na zgubę naszą Woyska.
Pełen jest trwogi, Polak ubogi, widząc taką potęgę,
Na zgubę sławy, Spisek nieprawy, czynią; oraz przysięgę,
Jż dwa Stany, Wolność, Wiary, usiłuią zrujnować,
By się zostało, bez Duszy ciało, żeby ie tak pochować.
Panowie Stryie utracą Życie, i Dobra w cudze kraie
Co pozostali, strwożyć się dali, mało takich zostaie;
Ktorzy oręże biorą, cni męże, i tych wszędzie ścigaią
Zła Schyzmatyki, liczenni byli, wszystko im zabieraią

Ogniem

Ogniem, Żelazem, trapią nas razem, na marli naszey łonie
O jaki już wiele, legło w popiele i we krwi własney tonie.
W tey tak złey toni, nikt nas niebroni; od niebespieczney fali,
Sąsiedzi Źli, jaki iedney myśli Sąj, by nas Pożynowali.
Od Ciebie Boże! jednego może Polska Obrony żądać,
nogi całuiąc, grzech opłakuiąc, Zlitowania wyglądać.
Do Ciebie Pani, wierni poddani, zanoszą Swoy frasunek
Od Swey Krolowy, niechay gotowy, odbieraią ratunek.
Oto Kościoły, idą w popioły, bez wszelkiego respektu,
ornaty, kapy, kładą na szkapy, dla większego despektu.
niech więc o Panie, weźmą karanie wygubiciele wiary
a za swe czyny, gwałty, ruiny, niech mają w Polszcze mary.

Z Warszawy d. 27. 9bris

JmśćX. Biskup Poznański Kanclerz W. Korony upewnił pewną Damę, Że żadni 6 będzie cięzki przyjazd do Warszawy, dla czego radził uprowidowanie się w Zywność i wszelką Sufficyencyą. Ten że powiedział Że w Ziemi Wieluńskiey, Kilkunt chłopi podnieśli, a to mieli uczynić z przyczyny głodu, który tam zaczął panować.

Jmć Klopman Kanclerz Kurlandski, doniósł Dworowi i ministrom narodowym; Że Krol Pruski wyciągnoł kordon woyskiem swoim aż w Kurlandyą.

Plotszą tu Że ponieważ JmćP. mniszech, Jenerał Wielkopolski wcale odpowiedział, iż niechce bydź

Marszałkiem

Marszałkiem nowey tu maiącey się robić Konfederacyi, tedy ma do niego jechać z perswazyami Wwda Kaliski, aby tu przynaymniey przyiechał.

Przyiechał tu z Sandomirza Xiądz pewny, który zakloł się iż sam nato patrzał; że od Sandomirza o mil 2, znaydują Chłopów przeszło półtora tysiąca, którzy z żarliwości za Wiarę zgromadzili się w Lasach przeciw Moskwie i uzbraiaią się w rozną Strzelbę, a osobliwie w Siekierki i Kosy nasadzone, przechodzące dwa podiazdy moskiewskie zniesli, azardowni będąc na wystrzałe Strzelania i pałasze, a przytym nigdzie żadnych krzywd nieczynią. Obywatele też tameczni spodziewaią się, że gdy ci ludzie będą requirowani od JWP. da Lubawskiego, ile w czynnościach z Moskwą sławnego, zapewne do niego chętnie przystąpią.

Przybył tu dnia 21° Augustus JWP. Dna Kranickiego, montrezor, z raportem do Króla, o pobitym Odwodzie JX. da Sawy przez JX. da Półkownika Madalinskiego trzymanym, który z Rotmistrzem Krzyteskim (: w obrotnym desterowaniu się i broniennu przez trzy mile, utraciwszy na półtorasta ludzi :) dostał się JX. du Kranickiemu w niewolą. W tey iednak potyczce i Kranicki utracił tyleż swoich ułanów, a przytym Wyszeński i Choyecki Półkownicy mocno są ranni.

Inna zaś wiadomość niesie poźnieysza: Iż prawda iest że Madalinski Półkownik Odwód trzymaiący, d 15ta labentis

pobity iako

pobity jako wyżey i przez Branickiego wzięty, ale gdy teraz JP. Branicki tym tryumfem ukontentowany, i upewniony że Sawa tym przypadkiem ustraszony, nietylko rezyrowac się ale i w rozsypki pośrzód bezpiecznym bydź sobie dawał się, i bankietował, wtedy JP. Sawa tak dobrze na JPa Branickiego uderzył, że przeszło 300 ułanów na placu położywszy, kilkadziesiąt tychże i ledwie niecały Regiment Grabowskiego w niewolą zabrawszy, resztę ułanów i samego Branickiego (i pod którym konia zabito.) do miasta Brześcia Litewskiego zaparował, które miasto przez JPa Sawę ma bydź oblężone. Wszakże ciekawe w tym są dalsze wiadomości, zwłaszcza gdy temuż JPu Sawie, spiesznie na sukkurs d 18ᵒ Zabiegł, JmP. Marszałek Mięczyński, z JP. Pułkownikiem Szycem przez Kock maszerował, i tam d 22ᵒ Ejusd stanoł. A teraz JP. Szyc spotkawszy maszerujących 300 Moskałów ku JPu Sawie, onych przez swoich 800 Huszarów opasawszy pod Siemiatyczami, bez wystrzelenia, samemi pałaszami wyciął.

Dnia zaś 24ᵒ nadeszła wiadomość:" że JP. Sawa w Litwie po Grodach oblatować kazał Uniwersały Interregnum ogłaszające.

Dnia 21ᵒ Wymaszerował z tąd Pułkownik Klerk ze 200 Kirasjerami i 100 kozaków do Brześcia Litewskiego na sukkurs Branickiemu przeciw Sawie, gdzie i z Litwy także ~~onego~~ kilkaset Moskwy odebrało do Sukkursu onegoż Ordynans.

Roszą tu .

Głoszą tu po Warszawie iakoby JP. Madaliński wyż wyrażony był przekupionym od JW.[da] Branickiego, i dla tego Zdradę w poddaniu się uczynił, za którą gdy żądał od JW. Branickiego Półkownikostwa po JW.[da] Byszewskim iako niebezpiecznie rannym, miał mu tenże JW. Branicki odpowiedzieć: Iż ia takich ludzi iak Wmość, na raz tylko potrzebuię. Wielu iednak i sprawiedliwie tey pogłosce wiary nie daią.

Głoszą też tu po Warszawie Dyssydenci, że teraz mostwa Parwo Częstochowy dostanie, ponieważ Lutawski iest otruty, a inni kommendanci są mostwy i Dyssydentow przyiaciele. Lecz temu wszystkiemu Loiczior Katoycy tu znaydujący się ani wierzą, ani wierzyć dozwalaią.

Item tu głoszą: Że na Golubskim /: iest to plac domostwami zabudowany przed Reformatami, do Aizny Sanguszkowy Marszałkowy W. L. Wdowy, należący:/ maią bydź w krotce rugowani Żydzi i inni komornicy tam mieszkaiący, ponieważ tam ma stać ieden szwadron Ruski. Lecz to podobno rzeczy mostkiewski, ponieważ zawitania tu konfederatow, można się obawiaią, zwłaszcza gdy JW.Ł. Półkownicy konfederaccy, Lassocki, Stawski, Wierzbowski i inni w kilka tysięcy ludzi rozlokowali się, w Gruszczynie, Magnuszewie, Kozienicach, i innych wioskach na krainie Warszawskim, iakoż i

dziśiejszey

dzisieyszey nocy 30 Konfederatow do Marymontu przybywszy, niedaleko tamże 6 kozakow na pikiecie stoiących zabrali, przez co tu niemało trwogi narobili.

Bają też tu, że Krolewic Henryk Brat Krola Pruskiego, chce bydź kandydatem do Korony Polskiey, offiaruiąc przyięcie Wiary Katolickiey.

Punkta od Xięcia Wołkońskiego Posła Rossyiskiego, podane Xięciu Prymasowi in Ordine do Ugody.

1mo. Gwarancya ma bydź taka: Rossya i Krol Pruski, nietylko Wolność Rzpltey, Prawa i Przywileie iey dawne, ale też to wszystko, co na przyszłym Seymie Pacificationis uchwalono będzie, gwarantuią. Do czego też i Dwor Wiedenski przyłoży się, ieżeli tego będzie żądała Rzplta.

2do. Ieżeli Dyssydenci zechcą w niektorych okolicznościach ułożyć co z Patryotami Rzpltey, złączonemi z Generalną Konfederacyą, i nieco ustąpić dobrowolnie z Praw swoich, tedy Potencya Rossyiska bronić im tego niebędzie.

3tio. Prawa duchowne ktore bynaymniey Wolności Polskiey nienaruszaią, ale owszem do ugruntowania się onych służą, nienaruszenie maią bydź zatrzymane. Co się zaś tycze artykułu o Dyssydentach, tego ukomiarkowanie będzie należało od wzaiemney obu Stron

umowy

umowy.

Oprocz tego wolno będzie Patryotom podług własnego Zdania wszystkie nowe Prawa, zarowno z Seymu konwokacyjnego, czy to ze wszystkim odmienić, czy też one zatrzymać, albo też niektore tylko odmienić, jak się im będzie podobało, nieuważając na charakter względem tych Praw uczyniony.

Niemają bydź nigdy przypuszczone te osoby do tego dzieła Patryotycznego, ktore aktualnie do Rady krolewskiey wchodzą.

Konfederaci ktorzy do swych dobr powrocą, i spokoynie siedzie będą, niebędą napastowani, owszem Salvam guardiam otrzymają. Ci zaś ktorzy przez deputowanych chcieliby się udać do Patryotow saskiey, wolny wezmą nato Paszport.

Otoż to Punkta wcale dążące do zgody, ale zgodney na zgubę wiary S. i nietylko wolności ale całey Oyczyzny; na ktore spodziewać się trzeba odpisu, prawdziwego a nie lżeyszego imienia Patryoty.

Z Warmij piszą: że tam w siedmiu miastach znayduią się kommendy Pruskie, ktore i przez Wotum Płockie i inne Wiadoma, o mil 2 i trzy od granicy Brandeburskiey, jako to w Mławie, Chorzelach, Janowie, &c. zostawiwszy po 30, 40, i 50. ludzi wyciągnęły linią.

Z Krakowa.

Z Krakowa piszą: Że Drewicz przed wyiściem Swoim
na Attak Częstochowy 500 Siekier tamże narobić kazał, dekla-
ruiąc naydaley na nowy Rok odebranie w moc Swoię Częstochowy,
Przeto On Z wszystką mocą wyszedł Z tamtąd d. 20.a Xbris, oraz
Z innych mieysc jako to Z Poznania, Torunia, Lublina, Kom-
mendy onemuż na pomoc powychodziły. Wszystkiego Woyska
4.m stanie Się przeciw Częstochowie, Armat 24, a Mozdzierzy
do Rzucania Bomb 12, których maią 60. Coś tedy iuż
Stać Się pod Częstochową musiało, kiedy Za przybytym na
dniu onegdayszym tu do Warszawy od Drewicza do Generała
Weymara Raportem, dnia dzisieyszego na Sukkurs Drewiczowi
Puszczone Są kommendy Xiia Brygadyera Gallicyna Z Tarczy-
na, Błonia, i Łowicza do tysiąca ludzi wynoszące.

Z Rusi i Podola o Samym tylko Powietrzu piszą, i Że
Powietrze Z Sokala iuż na tę Stronę Rzeki Bugu przeniosło Się.
Jednakże Ostatnie Listy Z tamtąd upewniaią: Że na Podolu, Ukrai-
nie, i Rusi, Znacznie uśmierzać Się Zaraza poczęła, a w Kamieńcu
Podolskim Z 7.m Obywatelów, ieden tylko tysiąc Żyw i Zdrów
pozostał, Garnizon Zaś Artyllerii Koronney Że 180 ludzi tamże
Zostawiony tylko 30 Żywych stanie. Przeto i Kontrakty Lwow-
skie nie są pewne, a Kwarantanna pod Krasnym Stawem przy
Mostkowie naznaczona.

Z Ukrainy potwierdzaią prawdę, Że Wezyr Wielki Z Zna-
cznym Woyskiem pod Bukorestą przeszedł na tę Stronę Dunaiu.

Z Latyczewa.

f.f.

 Z Latyczewa Zaś do d. 15.^ Labent constat, Że Wezyr Wielki przeprawiwszy Się Z Woyskiem nate Stronę Dunaju, Odebrał naddwrot mostkie Bender, i Garnizon w nim znaczny ukokowal, Sam potym obrocił Się miał ku Jassom, gdzie Romanzow usunoł Się przed nim Z kilkanaście Tysięcy Woyska.

Od Granic Węgierskich piszą: Że Xże Radziwiłł Starosta Brzeyski, przez Jmość postanowiony iest Jeneralnym Regimentarzem Zrowniey Litewskiey, na mieysce JX. Sapiehy.

A od Granic Pruskich donoszą Że Xiąże Moskiewski Xanin, Zapewne Za Służbę Moskiewską podziękował, i Za nim kilkaset innych Officerow, przyczyna tego iako iest ciekawa tak niewiadoma.

Za pewną rzecz twierdzić nam Z Peterburga każą: Że Krolewic Henryk tam będąc, wyrobił u Imperatorowey uwolnienie Z Syberyi Xcia de Brunswik, ktory był tam Zesłany przez Elżbietę Imperatorowę Zmarłą. Ten Xiąże Brunswicki pochodzi Z Linii Wielkiego Piotra Alexiewicza, ktory miał dwie Siostry, iednę Za Xięciem Holsztyńskim i ta bezpotomnie Umarła, drugą Za Xięciem de Brunswik, Z ktorey byli dway Synowie: Jeden Iwan ktorego teraznieysza Imperatorowa w r. 1765tym Z życia wyzuć kazała, drugi ten ktory teraz uwolniony, i ktorego Krolewic Henryk, wziął Z Sobą do Krola Pruskiego.

Lecz iako

Lecz jako ta wiadomość jest niepośledniey konsequencyi, boby Więzony uwolniony Xże, był nayprawnieyszy Sukcessor Tronu Moskiewskiego, tak też mocney i Autentyczney Konfirmacyi potrzebuie.

Z Wiednia piszą: Że Królewic Polski Albrycht Xże Cieszyński, przybędzie w Roku następuiącym do Polski z Osimnasto Marszałkami Konfederackiemi, a Królewic Polski Karol Xże Kurlandski, ma wniyść do teyże Polski, jako Kommendant nad znaczną Częścią Woyska Austryackiego.

Listy Cudzoziemskie donoszą: Że Król Duński, podczas teraźnieyszey Woyny, pożyczył Imperatorowy Rossyiskiey na Xięztwo Holsztyńskie znaczney Summy pieniężney, w którey teraz toż Xięstwo odebrać zamyśla.

Uniwersał Barskiey Konfederacyi Interregnum Ogłaszaiący.

Michał Hieronim Hrabia, na Krasnym, Dutowie, i Pechowiczu Korwin Krasiński &c:

Wszem w obec i każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy, a mianowicie JOO. JWW. WW. Ichmciom PP. Senatorom, Ministrom, Dygnitarzom, Urzędnikom, Woiska Wielkopolskich, Małopolskich, i Prowincyi W. X. Lit. Niemniey Woyskom Narodowym Obojga Authoramenti, przez Miłość Wiary S. K. &c, przez uszanowanie Praw i Swobod na Wiekopomne Czasy ustanowionych a Krwią Przodków naszych nabytych, ninieyszym Uniwersałem

naszym

Naszym, do niewątpliwey podaiemy wiadomości:

Wiara S.ta K.a R.a i Wolność Narodu Polskiego z W. X. L. od wieków złączonego, na piersiach Obywatelów Rzpltey jednym Ogniwem spojonych, gruntować się i znacniać powinna; jako opiewają wydoli ustaw i przysięgi panujących w Polszcze Królów i Xiążąt Litewskich: Kazimierza W.o, Ludwika, Władysława Jagiellona, i Brata Jego Witolda Xcia W.o X. Litt.o Władysława III.o Kazimierza IV.o Jana Albrychta, Alexandra, Zygmunta Augusta, Henryka Walezyusza, Stefana Batorego, Zygmunta III.o Władysława IV.o Jana Kazimierza, Michała, Jana III.o Augusta II.o i Augusta III.o Elektora Saskiego, wiekami nieodżałowanego Króla Polskiego. Przed Jego śmiercią Stanisław Ciołek Poniatowski Stolnik Litewski, do tego w mniemaniu swoim przyszedłszy zamiaru, jeszcze za panowania Elżbiety Carowy Moskiewskiey, dla zepchnięcia z Tronu Nayiaśnieyszego Augusta III.o i poniżenia Domu Saskiego, dla oddalenia Królewicza Karola od Xięstwa Kurlandskiego, dla utrzymania przy tymże Xięstwie Kurlandzkim Birena, po Xiu Ernestie Ketlerze deficiente mascula linea, mocą Moskiewską wsadzonego a potym na Syberyą wysłanego, dla utrzymania oraz siebie przy Polskiey Koronie: (w krótce potym zmarłey,) niemogąc zyskać skutku żądania swojego, udał się potym do Katarzyny II. (po Elżbiecie) od Ossens panującey, a znalazłszy sposobną poparcia zamysłów swoich porę, po zpełnionych na niewystawioney pamięci Króla Augusta III.o śmierci wyrokach, wprowadził woysko Moskiewskie do kraju Polskiego,

i pełnomocną

i pełnomocne Posełstwo wyiednał na Osobę Xcia Mikołaia Repnina; i chociaż znaydował się na ten czas w Warszawie Poseł Moskiewski Herman Karol Keyserling; z którego pomocą; wymusił dla Carowy Moskiewskiey na Rplitey Tytuł Imperatricis Totius Russiae. Pod bronią zatym Moskiewską, gdy się z Uniwersałami JO. Xcia Władysława Łubieńskiego Arcybiskupa Gnieźnieńskiego Prymasa Korony Polskiey i W. X. Lit. Seym Konwokacyiny w Warszawie na dniu 7mym Maja w R. 1764tym stanowił, za staraniem tegoż Pretendenta Korony i Jego adherentow, po Wielu tych Ziemiach i Powiatach Seymiki przedkonwokacyine Robione, i Przyiaciele Jego non attentis Contradictionibus wszędzie utrzymywani, a na Seymie Konwokacyinym, dogadzaiąc Osnowie właśnego ułożenia, pominowszy Spisanie się przy Wierze S. K. R., a stosuiąc się niby do Konstytucyi Annorum 1717, 1727. et 1736, Dyssydentow do Rowności Szlacheckiey przypuścił. Deinde starał się o postanowienie; aby Krol przyszły z rodziców Katolickich urodzony, i Szlachectwem Polskim zaszczycony, na Tronie Polskim panował, przez którą wynalazł innym Pretendentom do Korony drogę zagrodził. Pacta Conventa, uchyliwszy Konstytucyą Anni 1733tii ad Actum sui Electionis determinował. Posłow Prowincyi Pruskiey nad żądanie onychże wyznaczyć numerum starał się. Na części powagi i Władzy Hetmanom Korony i W. X. Lit. nieżliczonemi Konstytucyami Obwarowaney, między Maiestatem i Rplitą pośrednictwo utrzymuiącey,

poniżył.

poniżył. Konfederacye w Województwach, Ziemiach, i Powiatach, i Każda przyszłey Elekcyi przeciwne, oraz Dekreta kapturowe i Exekucya onychże, dogadzaiąc własnym myślom odrzucił. Konferencyom z Ministrami Cudzoziemskiemi [:] do Seymu Elekcyinis one odłożywszy: [:] przeszkadzał i onychże niedopuszczał. Konstytucyą Anni 1669ni o porządku Seymowania in perpetuum Stanowioną, uchylił. Kommissyą Skarbu Koronnego cum derogatione Ministerii Podskarbich et muneris Podskarbich Nadwornych, ustanowił. Trybunały Koronne Gubrza toższ Sęjmi rozdzielił. Jinnych Praw pod Bronią Mościwie[?] Stanowionych niesłuszym być wynalazca. A gdy nastąpiła Elekcya; niepodobna wyrazić z jakim usiłowaniem i natężeniem za pomocą Xcia Repnina Pełnomocnika Rossyi, zasadziwszy grunt Swey myśli na planach w Moskwie ułożonych, Żądania Swoie przez niezliczone gwałty i bezprawia do przedsięwziętego Zbliżał Skutku Się końca. Niebędąc zaś miec dosyć niecierpiąca żadnego ograniczenia gwałtowność, a godząca na zniszczenie wszystkiego tego w Wolnym Narodzie Ambicya, Czego przez okrucieństwa i Otwarte gwałty dokazać niespodziewała Się, podeyścia i oszukania przedsięwzięła Sposoby. Na ten koniec Xcia Radziwiłła Wdy Wileńskiego, pierwey z tego kraiu niesłusznie wypchniętego, w Maiętnościach dziedzicznych i Ordynacyach Litewskich zrabowanego, za prośbami Rożnemi przez niemały czas tułaiącey Się, Marszałkiem Konfederackim

konfederackim w Radomiu ustanowionego /: a potym znowu do
Senatorskiey Godności przywroconego :/ Sprowadziwszy z Radomia
do Warszawy, pod czas cały Funkcyi Konfederackiego Marszałko-
stwa, Straż Moskiewska pod pozorem Parady pilnowała.
Nastąpiły obrady nieszczęśliwe i Extraordynaryine w War-
szawie w 9.u 1767mym dnia 5° Października z limitą złą-
czone przeciwko Prawu z nadzwyczayną mocą, przez którą
Wiara S.ta K.a R. przez Traktaty z Dyssydentami bydź miane
uczynione /: a potym ustanowione :/ już do ostatniego przychodzi-
ła upadku. Oparli się takowym podstępnym czynom Za-
cni i Dystyngwowani w oyczyźnie Obywatele i Senatorowie.
J.O. Xże Kajetan Sołtyk Biskup Krakowski, J.W. Józef
Załuski Biskup Kijowski, J.W. Wacław Rzewuski Wwda
Krakowski Hetman Polny Koronny, i Syn Jego ----
Starosta Doliński Poseł Wdztwa Podolskiego, ale za rozkazem
Xcia Repnina, a raczey Appetentis Solium, z mieysca
Obradom publicznym poświęconego, ci Godni Senatorowie i Po-
seł, za podstąpieniem gwałtownym w nocy Zołnierza Moskiew-
skiego cała otaczaiącego Warszawę, z Pałaców własnych w nie-
wolą zabrani, do Moskwy zaprowadzeni, i do tąd nieuwolnieni.
Jako też J.W.o Feliksa Czackiego Podczaszego Koron.o, Zasłużonego
w Oyczyźnie i pożytecznego dobru pospolitemu Obywatela, wni-
wecz dobra zruynowawszy, Warta Moskiewska w Więzieniu
z woli tegoż Intruza do tąd trzyma. Skołatana

więc

więc Oyczyzna w tych nieszczęśliwych Wierze S. K. R. wolnośći, Prawom Starozytnym, i Swobodom przeciwnościach, a Traktaty i Przymierza z Sąsiedzkiemi Potencyami zawarte, Pamiącey Gwarancyi Moskiewskiey, na Radzie Warszawskiey w pomienioney 1767 ukonowaney, niemogąc znośić i cierpieć. Widzę oraz, że Moskwa w Rzpltey Wolney, Krolow ustanowienie Swoiey przywłaszcza potędze, Prawa Narodowi Polskiemu gwałtem przepisuie, Wolne na Seymach i Seymikach Posłow Głosy do Swego ukazu Mocą i Orężem przymusza, a Sprzeciwiających Się po nieprzyiacielsku traktuie i Dobra ich pustoszy, Zbory Kalwińskie, Luterskie i Schyzmatyckie pomnaża, Tychże Dyssydentow do Senatu, do Trybunału, Ziemstwa, Sądu, Dygnitarstw Szlachcie Wiary S. K. R. Szczegulnie przyzwoitych, przypuszcza, Tudzież do Klejnotu Szlacheckiego (: na przyćiśnienie i zrujnowanie Domow Starodawney Szlachty Polskiey :) niezliczoną liczbę nieznanych w Polszcze nigdy ludzi, i bez żadnych Zasług u Rzpltey, etiam ipso Scarrabellatu przymnaża, przyznaiąc Onym zaraz Capacitatem ad Omnia Munia et Officia Regni et M. D. Litwaniae. Chłopow na Ukrainie, w Województwach Kijowskim, Podolskim, Wołyńskim i Bracławskim buntuiąc; Jednemi Regimenta Swoie kompletuie, a drugim Krew Szlachecką (: bo około 150ou ludzi w jednym Polu wyrznięto) rozlewać nakazuie, i tychże Chłopow od powinnego własnym

Panom

Panom odwraca posłuszeństwa, jme przytym na uiszczenie Narodu Wolnego czyni wynalazki. Jemi tedy Rplta Litewska przycisniona gwałtownosciami, trzymaiąc się Traktatu Karłowickiego z Nayiasną Portą Ottomańską uroczyscie i wiernie zawartego, nieodstępuiąc oraz od Traktatu Oliwskiego, ktorym gwarancya i pomoc Nayiasnych Monarchow Francuzkich dla Rpltey Polskiey ubezpieczona i przyrzeczona, wzbudza nas do powstania przeciwko tym wszystkim gwałtom, wzbudza do wzięcia broni na obronę swoią, wzbudza do czynienia związku przymierza. Więc tak z Obywatelstwa własnego, iako i z obowiązkow Urzędu Rycerstwa, dotkliwiey Oyczyzny zgubę i upadek czuiąc, do tych hazardow udaliśmy się, do ktorych nam była miłość Wiary powodem. Do szukania zaś u Zagranicznych Potencyi wsparcia, że stratą wszystkiego, z niebespieczeństwem nawet nayszacownieyszego każdemu życia, otość utrzymania nabytey krwią Przodkow naszych Wolności, ustała droga, a za cel wszystkich trudow, prac, starań, strat, i hazardow naszych, przywrocenie Narodowi Spokoyności i publiczne Rpltey Dobro założyliśmy, widząc niemniey ubiegaiących się w gorliwości, do iednego z nami celu zmierzaiących, i nierozdwoionym Duchem miłości Wiary, Praw, i Wolności Oyczystey tchnących, nieodrodnych tey że Oyczyzny Synow Obywatelow W. X. Litt. ktorzy tąż myślą i sercem z Konfederacyą Koronną na dniu 7 miesiąca Listopada

w R.ku [illegible]tym

w R.^u 1769tym w Białey uroczyście akt unii Prowincyi W.^o X.^a Lit.^o Spisali pod Generalnym Marszałkiem W.^o X.^a Lit.^o J. W. Michałem Pacem Starostą Ziołowskim, mężem w Oyczyźnie Cnotą i Zasługami Znakomitym, Wiary i Praw Oyczystych gorliwym Obroncą, ktoremu w nieprzytomności Marszałka Generalney Konfederacyi Koronney tymże aktem unii, Vicaria na Generalnych Radach przyznana directio. A gdy iuż takie całego Narodu Sił i umysłow nastąpiło Ziednoczenie, Spodziewać się należy, iż przy pomocy przyiaznych nam Potencyi a potęźą Nayiaśnieyszey Porty Ottomanskiey Prawa i Swobody Polskie, oraz i Religia, tym gruntowniey umocnione będą, im prędzey Oyczyzny nieprzyiaciel pokonany zostanie; Z ktorego że jest naypierwszym i Nayprawdziwszym nieprzyiacielem przez Koronację Moskiewską na Tron Polski przeciwko Prawom Narodowym Wyniesiony Intruz; Przeto Onego jakośmy do żadnych Polskiey Rządow dobrowolnie nieprzypuszczali, tak iednym Związkiem i Węzłem z W. X. Litewskiem Spojeni, Gentiby nie dopuszczamy, oddalamy i odłączamy, tak publicos et privatos in quibusvis Judiciis, Subselliis seu officiis, pod Imieniem Stanisława Augusta Subsequutos, za nieważne in perpetuum deklaruiemy i determinuiemy, Interregnum Przeswietnym Wdztwom Ziemiom i Powiatom Korony i W.^o X.^a Lit.^o ogłaszamy, a J. W. Pac Starosta Ziołowski Marszałek Konfederacyi Generalney W.^o X.^a Lit.^o wydawszy swoy Uniwersał tęż Bezkrolewie ogłaszaiący, po wszystkich

Wdztwach

Wudztwach Ziemiach i Powiatach Koronnych i W. X. Lit. zo=
stawszy publikować, i do każdego Obywatela Wiadomości po=
dać Przekazać Zawżdy, Onegoż upraszamy. Wszelkie Sądy, Jurys=
dykcye i Obrady ubivis locor. Sub nullitate Judicator. et Re=
sultator. Zamykamy, i Sędziów takich którzyby przeciw
tym wyrokom Konfederacyi Naszey Sądzić odważyli się,
i Senatorów którzyby najakie Rady Pozwalali i Radzili,
Za Nieprzyiaciół Wiary i Oyczyzny uznaiemy. Żeby zu=
pełnie Sprawiedliwość Swięta w Królestwie całym nieustawa=
ła, Konfederacye po Wudztwach Sądy Swoie, poki ząd Jeneralna
Konfederacya nie zbliży się do Swego kraju, tantisper in
Solis et Articulis Castrensib. expedyować będą. Posel=
stwa Warszawskie do Narodów Mocnie Przyiaiących
wyprawione z ich Instrukcyami Annihilujemy, i za nie=
ważne in perpetuum mieć chcemy. Konfederacyą Naszą
dla utrzymania Wiary S. i Praw Rptey Starodawnych,
kontynuować do ostatniey krwi kropli będziemy, do którey
to Konfederacyi aby Prześwietne Wudztwa Stosując się
do dawnych Uniwersałów Naszych Wyprawy i Milicye
Dworne Stawiały i Łączyły nieodwłocznie z Woyskiem
kompatowym, pod kommendę, która Ordynansem J. W. Potoc=
kiego Podczaszego Lit. i Jeneralney Woysk Koronnych kom=
putowych i Konfederackich Regimentarza wyznaczona będzie.
Który to Uniwersał ażeby w Aktach Ziemskie Grodzkie
i Mieyskie

i Miyskie Xyg wpisany, a z Ambon w Kosciołach i Cerkwiach publikowany serio zalecamy. Zeby zaś imieniem Rzpltey Skonfederowaney, JW. Marszałek Generalny podpisał, i Pieczęcią Prześwietney Konfederacyi koronny Stwierdził zalecił, wyrażamy. Działo się w Warnie dnia 10º Aprilis 1770.

(L.S.) Michał Krasiński S. R. M. K. Generalny.
Jacek Kola Kochański Konfederacyi Generalny Konsyliarz i Sekretarz.

Versus Gratulatorij.

Clementi XIVº Pontifici Optimo Maximo ob Reconciliatum Sedi Apostolicæ Lusitaniæ Regnum.

Vicisti Clemens; Se curvat ad oscula prona
Lysia, juratas exhibet Illa manus;
Atq Sibi pacisq modum legesq ferenti,
Præstare Obsequium Sponte parata Venit.
Ut Tagus Aurifluis totus Sibi Serviat Undis,
Romulea ut Præsul celsus ab Arce tones,
Cedis, et irridens Sæcli fastigia calcas,
Legati et partes pacta petentis agis;
Vis monitis Patris, Vigidis non Viribus uti,
Illa premens calcar, nec leve pondus habent.
Pace potens, bello Scis delinire Potentes;
Fortius aut ipso Nestore nectar habes.

Non Tibi opus telo est. Sic dulcibus aspera cedunt
Exorata Tuo Pax vel ab Ore fluit.
Pax majora decet; mandataque fortius urget
Imperiosa quies: impetus usque nocet.
Pacem Illi hanc quoties nisi convellere, quorum
Pectora Sunt ipso turbidiora mari:
Esset ut ex voto, quot fraus exivit ad Artes!
Quaesita est ipso dira Acheronte manus.
Irritum at in Ventos abiit Scelus; ilicet exul
Venit, et ausonios Pax colit alma Lares;
Ausoni pone metus; Clemens Tibi vivit, et Ather,
Vivat Io! tanto quo Duce parta quies,
Donec erunt fasti, Custos dicêris ubique
Pervigil, atque Tui vitaque, Corque Gregis.
Pontificum memorent alii Mavortia facta,
Sacraque Septeno fulmina missa jugo;
Ast Ego pacis amans Clementis splendida gesta
Digna legi cunctâ posteritate, canam.
Caverat hoc Fabius, ne caeca volaret in arma,
Ut ferro vivax, Sic quoque lentus erat:
Hinc Rem restituit Romanam; fertur et inde
Dulcia Solertis lucra tulisse morae.
Ipse quoque cunctantem, Solers qui in Rebus agendis
Approbat; et meritâ laude per astra vehit.

Talis es

Talis es o! Clemens, non quod Tu imbellis, et anceps;
Aspera pro magno tela tonante geris;
Sed quia trita juvat Via lenior, aspera frangit
Divinoq Sequax plus ea mentis habet.
Vidi ego Consueros in aperta pericula Tauros
Pacifici Vultus dexteritate capi.
Quas neq fax valeat, neq ferri cuspis aduni
Curat ab infusâ pallade Pastor oves
Lenia quoq placent; Tu lenibus astra reguntur,
Tu Clemens, Reges hâc quoq laude regis.
Utq diu, felixq regas; ut Romula Tellus,
Caetera flebilibus Te rogat ora genis;
Quoq gregem servas nutu, Te servet ut Aether,
Et Tibi, tot populis Tu quod es, esse velit.
Salve, o. Romuleae, Pater Augustissime Sedis,
Qui Clavum et Claves Urbis et Orbis habes;
Cui Se Majestas Soliorum et Regia Sceptra
Subdunt sponte sacris pendula ab arbitriis;
Dumq Tuo servit laté jam fama triumpho,
Dum ponit factis aurea Templa Tuis,
Dum Arcadiae aeterno dicunt Te Carmine Vates
Me sine inornatam texere Laureolam,
Inter quae triplicem queat implexisse Coronam,
Et tenuem hanc Thuris micam adolere mei.

Santissimis

Sanctissimis Beatitudinis Vestrae pedibus advolutus
Angelus Durini
Archiepiscopus Ancyranus, Nuntius Apostolicus,
Canebat Varsaviae

Manifest Generalnosci przeciw Familij Xiążąt Czartoryskich.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie, Marszałkowie, Konsyliarze, i cały Stan Rycerski Koronny i W. X. Litt. Związkiem Generalney Konfederacyi Złączeni.

Rozjątrzać na nowo rany, a lekarstwu skuteczne odrzucać Sposoby; niezwalniać ale tęższy przyciskać więzow; niesłuchać ale nowe coraz wymyślać prześladowania; jest to gwałcić prawa ludzkości, rwać Związki wzaiemnych umow, łamać wszystko to, co iest nayświętszym w prawie Stowarzyszenia się, w prawie narodow i w prawie natury.

Patrzy już dawno z zadziwieniem Europa, i doyrzeć niemoże, ktoreby to były istotne przyczyny, ktore Narod Polski, Narod Wolny i Swobodny, Narod od Pierwiastkowego ustanowienia Swego, krwią Krolow Swoich niezmazany, Narod pod Słodkim dwoch ostatnich Augustow Panowaniem, Sześćdziesiąt kilka lat pokoiem Szczęśliwym kwitnący; Co ten Narod tak nędznie dożywa! tak zawiłe mieszą? tak okrutnie niszczy? Naygorliwszych Obywatelow podłym buntownikow pokryci Imieniem, wyższą

Silnieyszey

Silnieyszey Rękę pogięci mocą, prześladowani, w własney krwi Zmyci, Rozsypani, częstokroć albo w Sąsiedzkich granicach tułacze, albo godni ulitowania i obciążeni kaydanami niewolniey.

Przymuszeni a zatym jesteśmy, nie już w oczach Boskich, bo ten jawnie widzi czystość Intencyi naszych, widzi razem Nayskrytsze Zakąty Zuchwale Bezkarnie do tąd Jego prożno Zażywających Imienia; Ale w oczach Zprzymierzonych Narodów, w oczach Nayiaśnieyszych, do Straży i bezpieczeństwa Naszego obowiązanych Koronyi, Smutny Stanu Naszego Chysować obraz, usunąć Zasłony, a fałszywych umknowszy kolorów, Raz jaka jest w Istocie Swoiey publicznemu wystawić Swiatłu, i jako nayiaśniey dowieść; Że: Familia Czartoryskich, podłych i przedaynych adherentów gminem Zmocniona, Zuchwałym i nieograniczoney Ambicyi Panowania duchem wzdęta, publicznych nieszczęść Naszych początkowym była Źrodłem, Z czasem w krwawe Zebrała Strumienie, teraz (: jeżeli przez Złączenie Się nasze wczesney niezastawiemy tamy:) Ostatecznym z tey krwi obywatelskiey wezbranym grozi Zalaniem.

Manifestuiemy Się przed Bogiem, ktorego istności i wszech Rzeczy wiadomość prawowiernie wyznawamy; Że nie Obce podmowienie, nie Zazdrość, nie Zemsta mowi przez nas, lecz Bogu i Oyczyznie winna Wiara. Nadto

często

często smutnym doświadczeniem przekonana Rzplta, izby 657.
dáley obojętnym patrzyć niemogła okiem na skryte Sidła,
które ją w nowe płątaiąc trudności, nowym a iedno nad drugie
cięższym grożą niebezpieczeństwem. Zchodziż że Rzpltey swo=
im tak długim i nieprzerwanym nieszczęściem ostróżnieyszey, na
jawnych i sprawiedliwych przyczynach; czemu w każdym
domowego i exotycznego nieprzyjaciela swego kroku tak
trwożliwa? czemu tak czuła? Niedawne ostatnich
lat dostrzegnijmy Intrygi; cośmy w umysłach naszych czuli?
na cośmy się oczami naszemi patrzyli? Rozmnożone od
czasu ostatniego Interregnum przebieżmy Delegacye; jawnie
nader kutych zdrad, podkopywaney wolności, na obalenie
praw i Narodowych Swobod, zażytych sposobow wszędzie
znaydziemy ślady. Kuła już dawno obłudna ręka
kaydany, doły y przepaści kopała dawno, w któreby nieo=
strożnie wprowadzonych, z wiarą wolnością i prawami
zagrzebszy, na tey mogile gwałtownego Tronu rzucić
Możnaby było fundament. Za Życia jeszcze nieod=
żałowaney pamięci Augusta IIIo, w Familii Oyczystym
Swobodom nieprzyiazney, szkodliwsze wyssawszy pocza=
tki JX Poniatowski Stolnik Litewski, JmcPanu Key=
serlingowi Posłowi Pełnomocnemu Moskiewskiemu
podał punkta, z których jawno jest nader; jako nie
teraz już i kto Peterburgskiemu Dworowi płatny?
jakim
h. h.

658. jakim Sposobem broń wcześnie do Bychowa może bydź
Zwieziona? jak pod różnemi pretextami Regimenta moskiew-
skie w kray bydź mogą wprowadzonemi? jak naród stra-
szyć? jakiemi krokami i Sposobami uszcze przez Piora 1°
względem Polski zażywanemi iść i postępować potrzeba?
Dyktowane Memoryały w tymże czasie temuż Posłowi
przez tegoż JO. Stolnika z wiadomością Familij, w Ga-
binecie JO. Kanclerza, Zdradliwego Oyczyzny Swoiey
Ministra, dopraszające się Satysfakcyi, powleczone pre-
textem Sprawiedliwości o Kurlandyą dla Birona Stara-
nia, jak jawną całey Polszcze, jak okrutną Nayiaśnieyszemu Krole-
wicowi Karolowi JO. Kurlandzkiemu uczyniły krzywdę?
którego Prawo i Inwestytura wszystkim Europeyskim Mo-
narchom dosyć jawne. Komuż (: mimo tylekroć pra-
ktykowane Trybunałów koronnych zrywania, zamieszania,
i tumultu :) tegoż JO. Xcia Poniatowskiego Stolnika Litewskiego
w osobie własney, Familiy zaś przez rady i dodane Sposo-
by, tayne były zabiegi, zerwać i rozproszyć Trybunał Wi-
leński usiłujące? Sprowadzony z obojga Narodów zgro-
madzony tumult, wsparty z konsystencyi swoich kompu-
towy Żołnierz nadwornemi swemi i adherentów swoich
wzmocniony, Spisany (: pod tytułem predominii JO. Ra-
dziwiłła Wdy Wileńskiego :) na blankietach manifest, któ-
rych podpisów któż wie na jak szkodliwy u Dworu
Peterburgskiego

Peterburskiego może Zażyto koniec, wtrącono w Cywilne Rządy moskiewskie, Umoszono aby głęboko w kray, w granice Litewskie, Polki Swoie na Zapędzenie Trybunału Wileń.o posłała, Wchodziła też moskwa kilkakrotnie na pomoc Czartoryskim do robienia Konfederacyi przeciw Krolowi na tenczas mile Panuiącemu, przeciwny Oyczyznie i Szkodliwey, ani cofnęły Się do właśnego Kraju te Woyska pierwey, aż na poruszenie Się Reprezentacyi wszystkich Potencyi.

Smierć Augusta III.o zerwała wszystkie Tamy pełnym Ambicyi Czartoryskich Proiektom, Zwolniła Zuchwalstwu Ich Szeglow, wraz Szesciu czyli Siedmiu Senatorow dawno tym końcem kapitulowanych złączywszy Się z Familią w czasie Zaczynaiącego Się Interregnum pisali do Moskwy, i Imieniem Narodu w opiekę Moskwy oddali Polskę. Seymiki przed Konwokacyine po Naywięcey Mieyscach pod Bronią Moskiewską odprawione, w Wielu mieyscach krwią gorliwych Obywatelow Zmazane, a gdzie moc Cnocie ustąpić musiała tam tajemnie i Skrycie Podwojone. Konserwowane dawno pod pretextem Strzeżenia Magazynow Moskiewskie w Krajach Polskich Corpus, osadziło Grudziądz Mieysce Obradom, i Generałowi Pruskiemu Zwyczayne. I lubo Imć Keyserling Poseł Pełnomocny Nayuroczyściey dał przyrzeczenie w rece J.O. Xcia Łubieńskiego Prymasa

Prymasa, że ani w Grudziądzu, ani w Warszawie na Konwokacyi żaden Żołnierz Moskiewski niepostanie, Znalazła Destrukcya Familia Czartoryskich, bo za Dziękaniem się Obywatelów JW. Poniatowski Grnał w tych nieindygenowany Wiodtkach, bez naymnieyszego pretextu Szczegulnie końcem wszczęcia tumultu i zamieszania tam Znayduiący się, w oczach Ziemiańskich (: według prywatnego danego Sobie nato od Familij Zlecenia :) JW. Chomętow Gnrlus Woysk Rossyyskich dał Ordynans; Grudziądz opasać, bramy opatrzyć, niektórym Obywatelom Warty przydać, i Generałów niedopuścić. Obywatelów Nosić Imie, a powszechne deptać prawa, coż może bydź Zuchwalszego? Pochlebny Swobód i Wolności Oyczyzny Obrońców przywłaszczać Sobie Charakter, a wspołZiomków pod Zagranicznych Woyska oddać ukazy, coż może bydź absolutnieyszego? Niosł Skuteczną i wspólną wszystkim tym gwałtom pomoc Zły Obywatel, a gorszy Senator JWo Mostowski natenczas Pomorski, dziś Mazowiecki Wwda, przeciwko któremu jako publiczney Spokoyności na ów czas i poźniey wzruszycielów, districtam agendi viam zachowujemy. Gorliwa o Prawa Swoie Prowincya Manifestowała się in tempore o tę Zdradę, i tak Szkodliwy Quis Juribus postępek, ale niemogąc natenczas dosyć bydź obiaśniona którey dzieła

był

był Autorem, Sakryfikowała wspaniale nadwerężenie
Praw Swoich wynikaiącym publiczney Spokoynosci pożytkom,
Szła zatym z całym Narodem. Lecz kto proszę wielkość
wyrazi zadziwienia; gdyśmy widzieli: że nietylko taż
Sama Moskwa, ale i nowe jeszcze od Inflant Corpus, mi=
mo nayssolemnieysze Imienicm Imperatorowy Jey Mci Cesta
Rossyskiey (: jako się rzekło :) przyrzeczenie; że żaden
Obradom Naszym konwokacyinym przeszkadzać niemiał,
dniem i nocą ku Warszawie Maszerowała, gdzie oddana
pod Ordynanse Familii Czartoryskich dawno temu Dwo=
cri zaprzedanych, że wszystkich Stron otoczywszy War=
szawę, i jakoby nieprzyjacielską Forrecę ściśle obłożywa=
wszy, Ksże Wda Ruski i JP. Poniatowski Stolnik
Ltey: a natenczas z Ziemi Warszawskiey Poseł, ukrywa=
jący wszystkie do tąd Kroli Swoie, zasłony jawniey już
uchylać zaczeli, głosząc publicznie; że dla wnętrznego
pokoju utrzymania, dla zabieżenia domowey Woynie,
nietylko na Około lecz i w Samey Warszawie Moskwa
bydź musi; i po wszystkich ulicach aż do Zamku Warty
trzymać będzie. Niezostawiono już daley Miejsca wąt=
pliwości, kiedy wszyscy Nadworni ułani, Zbior różnych
Żołnierzy przez Familią i Swoich adherentow Sprowadze=
ni, Razem z Moskalami i Kozakami Warty po Ulicach
Zaciągneli, niezwyczaynemi do tąd w Narodzie kokardami,

bodaj

bo day w nayodlegleysza czasy, trwaiącey Infamij wstydliwemi Ce=
chami, Siebie i Partyzanow Swoich oznaczyli.

Podzielił Się natenczas umysł obywatelow na dwie
części; zdało Się jednym ile chytremi zawsze Remonstracy=
ami uwiedzionym, że niesnaski między Familiami, domowym
i jakowymsiś groziły wzruszeniem. Drudzy oleczadzemi
mniey zasłonieni pozorami; widzieli jawnie temi to nay=
gwałtownieyszemi Srodkami wystaną do Tronu drogę.
Otoczony Senat, i Izba także Poselska zbroynym Zołnie=
rzem i rozmaitą bronią Obywatelskiemu Zyciu grożącą,
wszystko to dość słusznie perswadowało (które niewinnę
ostrzegdzaiącym Obywatelom, Obywatelom przez rzetelne u=
pewnienie uśpionym, Obywatelom na przyrzeczeniu i de=
klaracyi Nayiasnieyszey Monarchini Rossyiskiey fundującym Się
i wcześnie do obrony Swoiey przeciwko takim Insultom ża=
dnych przed Się Srodkow niebiorącym) całe tylko umknie=
nie Się i wyiazd z Warszawy. Ale izaliż dosyć było
na tey narodu wystrzenie nadewszystko Spokoyność szan=
ującego Oyczyzny? Niedosyć było z mieysca Rady wszy=
stkim otwartey, natenczas gorszącym i Samey potomności
do zadziwienia przykładem ognistą bronią otoczoney i
napełnioney, nayznacznieyszych i nayzasłużeńszych Oyczy=
znie oddalić mężow, prześladować ieszcze okrutnie potrze=
ba było. Dostał część ieden pod kommendą JX.
Poniatowskiego

Poniatowskiego Podkomorzego Koronnego i Branickiego, za J.O. JmPanem Branickim Kasztelanem Krakowskim Hetmanem W. Koron. i Wielkę część Senatu i Rycerstwa, goniąc Ich za granicę Królestwa. Poszła druga do zniszczenia i rabunku Dobr J.O. Xcia Radziwiłła Wdy Wileńskiego. Nędzny i nader próżny pretext w każdey Replicy przeciwko Familiom Narodowym, Obszernemi Zasługami i wiernością Oyczyznie Swoiey wsławionym, na oskarżenie bez gruntu i dowodu przywłaszczonego albo pretendowanego Praedominium, tak wcześnie Oyczyznie Swoiey gotować kaydany, Zagraniczne sprowadzać Woyska, Oblec i obsadzać Seymow Stolicę, nayzasłużeńszych wyganiać z Kraju, wyniosłe Supra Aequalitatem jednym w Książęcych Tytułach, drugim w Posagach i monumentach gotować dystynkcye, a kogo innego o Praedominium oskarżać; Czyż może bydź co chytrzeyszego? Sami Dworow Wiedeńskiego i Wersalskiego Posłowie, tych w czasie konwokacyi gwałtow, naylepszemi świadkami bydź mogą, gdy z tey przyczyny od Dworow Swoich byli Rewokowani.

Zastanowmy się w tym mieyscu a pytaymy się: Kto wczesne niewoli naszey gotował Projekta? Familia Czartoryskich. Kto dawniey z Zagranicznemi Posłami osobliwie Keyserlingiem Posłem Moskiewskim na Wolność Polską kuł kaydany? Familia Czartoryskich. Kto uwięziona

Kraju

Kraju Naszego wzruszał Spokoyność? Kto Familie mieszał i kłócił? Kto Trybunały Zbroyną ręką Zrywał? Kto w Trybunałach przez pieniądze i Intrygi codzienne praktyki, a z tąd niesprawiedliwość zaszczepiał? Familia Czartoryskich. Kto pod różnemi Pretextami pod miecz Obywatelów oddawał? Kto od Dostojeństw i Urzędów odsądzał? Kto godny i zadawniony Szlachcie z prywatney tylko Zemsty Impariatem zadawał? Familia Czartoryskich. Kto okazałą część Kraju Naszego Xięstwo Kurlandskie, w Hołdowniczey Dworowi Peterburgskiemu Osobie Birena, Moskwie poddał, i niejako od Ciała Rzpltey oderwał? Familia Czartoryskich. Kto w czasie Zaszłego Interregnum kilku do Siebie przybrawszy Senatorów, Imieniem Narodu w Opiekę Moskiewskę oddał Polskę? Familia Czartoryskich. Kto mimo kardynalne Narodu Konstytucye pod Naysurowszemi karami Ściągania Woysk obcych do Kraju zakazujące, Moskwę do Polski wprowadził? Familia Czartoryskich. Kto miejsca Rady i bezpieczeństwa zgwałcił? obozy wystawił? w swoich Pałacach i Ogrodach Moskalom i Kozakom lokacye wyznaczył? Familia Czartoryskich. Kto cały Rząd Kraju pod Siebie zagarnął? Kto pod tytułem Marszałka Generalnego Kapturu, później Konfederacyi Koronney i przez Prezydencyą Seymowi Konwokacyinemu, Dyktatorem Wolnego Narodu zrobił Się? Kto tyże Konwokacyi

moc i

moc i Naturę przestąpił? Kto Rządow Formę wzruszył?
Prawa jednomyślnością Stanowione, Wielami i przysięga-
mi Stwierdzone Skassował? Kto Woysko i Skarb pre-
textem Kommissyi pod Krola wcześnie Sobie projekto-
wanego przywłaszczył? Kto Equilibrium Wolności
przez ten Sposob Zruynował? Kto Hetmanom (: kto-
rym w Czasie Interregni Straż Granic polecona:) wła-
dzę odebrał? Familia Czartoryskich. Kto aby
Zagraniczne dalsze Posiłki wezwane były, należał?
Kto na Uciśnienie Kraju Cła Generalne Stanowił? Kto
Trybunały podzielił? Kto na prześladowanie nay-
okazalszych i naygorliwszych z Senatu i z Stanu
Rycerskiego obywatelow, Woysku Polskiemu do łącze-
nia się z Woyskami Moskiewskiemi, Ordynanse wyda-
wał? Kto pod Imieniem JmPana Brzostowskiego
Sobie podległego a Konfederacyi Litewskiey Marszałka
wszystkie dobra J.O. Xcia Radziwiłła Wdy Wileńskiego
Konfiskował? Z nich Millionowe Intraty na Siebie wy-
bierał? Zamki i Artyllerye w possessyą obiął? Skar-
bce pozabierał i Zniszczył? Familia Czartoryskich.
Kto Ordynacyą Ostrogską, Directum Rzpltey Patri-
monium, w Naturę Dobr dziedzicznych Zamieniaszy, mię-
dzy Siebie i Swoich Adherentow rozerwał? Kto Kle-
mom kreowaney Szlachty nowey Narod cały upodlił i zaraził?

Kto nowe

kto nowe krzesła w Senacie stworzył i wymyslił. kto Naturę Dobr dziedzicznych Ante unionem nadanych Zakwestyonował. kto Posłow na rożnych mieyscach gwałtem po czasie i po odprawionych Seymikach otoczywszy, mieysca Seymikowe Moskalami, odmieniał. Familia Czartoryskich.

Ostawaliśmy więc już od tąd w cichości nieszczęścia Oyczyzny naszey, a zadziwieni nad tym wszystkim i za buntownikow okrzyknieni, Szliśmy tam gdzie nasze naginały wyroki, gdzie Potęga Moskiewska mocą Pchała, gdzie okazały dobra publicznego pretext chytrey i prywatney ambicyi pochlebne ukrywał cele. Elekcyi zbliżony czas i termin, tey fatalney do konca umknąć zastony, Wytchnięte zachwate przez nieprzyiaciela Obozy, wszykowane Woyska za daleko grożiły Polu Elekcyi, z tey szkodliwey Swobodnemu Narodowi wzięty i pokazany kandydat, gwałtem na Thron nasz nałożony i wtłoczony, poniżeni Hetmani, złudzone i omamione Woyska, dały nam aż nierychło poznać; że te wszystkie obietnice i pozory były oczywistą Zdradą, Zwodzeniem Narodu, i na pogrążenie wiary i Wolności, a szczegulnie na podniesienie siebie aż do Majestatu. Zdziwił się Thron Polski: (niedźwigaiąc do tąd tylko albo krew

Wielkich Monarchow albo walecznych Rycerzow: do-
strzegły ustępuiącego Ni Wielkiem ni Zasługami Zaleco-
nego. Zrywać albowiem Seymy iako JW. Poniatowski
Stolnik Litewski w R.^u 1776 czym uczynił, chcieć Try-
wać i rozpraszać Trybunały iako w R.^u 1758 mym w
Wilnie chciano; Jest to Krzywą Według Praw Naszych
infame. Dostrzegliśmy łatwo iak nędzną przyszłego
Panowania Nadzieię, iak okropne iak ciężko grożące
powszechney Szczęśliwości przyszłe Skutki, które Sposo-
bem gwałtownie do tego Zażytych Środkow mierzyć
i proporcyonalnie ocenić można było. Obarczeni
atoli przez Woyska Moskiewskie, przerażaiącemi
[: nad Xcia Radziwiłła Wdy Wileńskiego dobrami, nad
Xcia Biskupa Krakowskiego i wielu innych :] dopełnione-
mi przykłady Zatrwożeni i Zalęknieni, musieliśmy
ieszcze być powolnemi Zwykłey a wszelką na po-
zor łagodnością pokryty Zdradzie, która nieprzestała
czerpać w tych odmętach rożnych do Omamienia Na-
rodu Sposobow. Stawiano nam w Oczach przez
podłych i Zaprzysiężonych Sobie pochlebcow, miły
przeszłych Czasow szczęśliwie nam panuiących o-
braz, odnawiano w pamięciach Naszych pełne praw-
dziwego uszczęśliwienia i Swobodnych wiekow Sławne
w Historyach Naszych Swiadectwa. Z drugiey Strony

Straszne

668.

Straszne rozmyślne i tylekroć powtorzone przysięgi, o prawdziwym uszczęśliwieniu Naszym już to przed Bogiem i Jego SS. Ołtarzami, już to prywatnie wypełnione i powtorzone; ale jak mało pomogły te Nayświątobliwsze przyrzeczenia, ktore niesłużyły na nic więcey chyba tylko na powiększenie Zdrad liczby, na oczywistszą moy śmienia tego ktory Swiadkiem wzywany, wzgardę i Zełżywość." Wydarte Zadawnione, i tylo Konstytucyami approwane Urzędom i Miastom Przywileie, akt koronacyi z Krakowa przenieśiony, Insignia przewiezione, Archiwa Rpltey, Diplomata, Autentyki, Przywileie, Pacta, i tym podobne Oryginały wzięte do Warszawy, a żeby tym łatwiey w tenczas kiedy tylko tego potrzeba będzie, pod nie podłożyć ogień. Podciągniono pod władzę swoią porzyczonym kommissyi śnieżniem całe Woysko, wyprożniono nam Skarby, włożono na nas podatki, na tym ciższe i okrutnieysze nas przesładowanie Zprowadzona Woyska Moskiewskich większa liczba. Nieskończona Rzeczby przed się wziąść, ktoby wszystkie te Zdrady, wszystkie podeyścia, wszystkie do obarczenia i pognębienia Rpltey Polskiey zażyte Sztuki, dokładnie i z okolicznościami opisywać chciał, i ktore w Gabinecie Xiążąt Czartoryskich na wywrocenie z gruntu Stanu Rpltey, kukte, wymierzone, i Zrzucone były pocisłi. Raz to Akta Kanclerza W^o. Lit^o. i podobnych

i podobnych Jemu Ministrow Oyczyznie Wiara? Cez to: Si quid tacuit Severo, Swięte Solennych Przysiąg dotrzymane obowiązki? Gdzież się złudzić naród, inne prezentuiąc a inne prywatnie utwierdzaiąc Instrukcye? Nayslabszych i nayniewinnieyszych zażyto pretextow pozorne pierwszym obligaciom pozyczywszy imia. Wysłany JP. Alexandrowicz do Porty, Coż niosł w publicznych Instrukcyach, nad samo doniesienie nowych w Polszcze Rządow, oto autentyczne listy Machmet Weyzyra o niesłyszanych w całym Narodzie pięciu Artykułach niepodcyrane dają świadectwo: 1mo: Rplta niema żadnego prawa stałego i kardynalnego, że nieodmiennie przepisanego Rządu, z tąd jest w stanie prawdziwey anarchij. 2do: Że formam Regiminis odmienić koniecznie potrzeba. 3tio: Że Rplta jest napełniona buntownikami, ktorzy obalaią wszystko cokolwiek dla Jch uszczęśliwienia postanowić życzyliby krolowie. 4to: Że Moskwa w kraju naszym jest woyskiem Przyiacielskim, bez ktorego pomocy buntownikow upokorzyć niepodobna. Dla tego tenże P. Alexandrowicz tak w podanych in Scripto Memoryałach swoich, jako i w słownych konferencyach nayusilnieyi Nayiaśnieyszey Porcie rzeczy i upewnia; Jż tak Porta z mieszkania ~~się~~ Woysk Moskiewskich w Polszcze,

Żadney

670. Żadney trwożliwości i żadnego podeyrzenia mieć nie powinna. 5to: Ostrzega: Jż mimo Swoie ostrzeżenia, ktokolwiek z Polaków lub Cudzoziemców, imię a od Swoiey Doznę czyniłby Relacyą, a żeby Mu jako Jmpostorowi wiara niebyła dana. Czy może być fałsz zwodliwszy? Czy może być jawnieysza Zdrada; czytać publicznie w przytomności Zgromadzonego Narodu inszą Jnstrukcyą, przepisać i zalecić prywatnie inszą. Czyż może być fałsz szkodliwszy? Że Rzplta nie ma żadnego Prawa Rządu ani porządku, twierdzić w pierwszym punkcie, a w drugim chcieć odmienić formam Regiminis. Czy może być kontradykcya więcey i bliżey na wzajem Sobie zbijająca; podtym Buntowników Jmieniem tych czcznie Mężów, którzy zadziedziczony, od Sławnych Źrzodłów Swoich formy Rządu nieodstępuiąc; Powagę Ministeriorum jako pośredniczą między Wolnością a Tronem utrzymując, wolne Na Radach dawali Zdania. Czyż może być kalumnia fałszywsza? Że Woyska Moskiewskie jest przyjacielskie upewniać w tenczas, gdy Naród cały pod Jarzmem jęczał! Twierdzić że żadnego z mieszkania tych Woysk w Polszcze podeyrzenia mieć nietrzeba, w tenczas gdy całe daleko zmierzały a gdy blisko do Złamania Traktatu Karłowickiego gotowano przyczynę. ~~Traktatu~~

Czyż może

Czyż może bydź jawnieysza Zdrada? Każdego Rzeczom
prawdziwy kolor dającego mieć za Impostora i Sobie
samemu tylko Zagnieżdżać kredyt, a tym ~~[illegible]~~ czasem
defensive ac offensive gotować allians. Czyż może
bydź co obłudnieyszego?! Intencyi Złamania Traktatu
Karłowickiego Czyliż ciemne dowody? Na Seymie Coro-
nationis Traktatu Grzymułtowskiego nigdy nielegalizo-
wanego, cum tanto studio narodu i Porty Ratyfikacya;
gdy z drugiey Strony Traktatu Dziatyńskiego przemilcze-
nie i opuszczenie. Wierne w dotrzymaniu Trak-
tatu Karłowickiego i w nim zawartych obowiązków
Tureckie ministerium a razem czułe względem Stronią-
cych Się Sił Moskiewskich, nieznioszłoby w Polszcze
mimo swoją Gwarancyą Woyska Moskiewskiego, gotowy
więc pretext prywatną wsparty Instrukcyą; Śmiało
Zaprzysięga Pan Alexandrowicz: Iż Polska bez Prawa
bez Rządu, pełna buntowników, których bez Woyska
Moskiewskiego uspokoić niepodobna, Z tąd z Ich w
Polszcze mieszkania żadnego Porcie podeyrzenia brać
niepowinna. Dwa z tego za niespostrzeżeniem
Się Porty wyniknęłyby Skutki: Zdeptani w Polszcze
mocą Obcą wierni Oyczyźnie Obywatele, gwałt pisał-
by Prawa; Jedne zawierałby gwałt, drugie łamałyby
Traktaty, a uplątawszy Się Polska w niebezpieczną
Woynę

Woynę czyli titulo indemnisationis, czyli titulo offensivi belli, bądź z Rossyyskiey bądź z Tureckiey Strony czyli Zwycięzka czyli Zwyciężona, zawsze przecięż na koniec postrzegłaby się niewolną. To acz w ciemney przyszłych przypadków odległości Speranie, niechay się nikomu odo: siętnym albo wymyślnym niezdawa; Wyprawiona w tym czasie do Dworu Peterburgskiego JJ. Krewuskiego P: Sarza Polney Koron: Legacya rozwiązuie wątpliwości. Oto nowego Soiuszu i Allianfu z Monarchią Rossyyską Traktat, podaie pod Jey Gwarancyą czyli raczey zupełną Dependencyą, Polskiey Rpltey /: zawsze Sobie wolno= władney, i Niepodległey :/ wszystkie Prawa na przyszłym nawet Seymie stanowić się maiące, Prawa tak jawnym gwałtem dyktowane, a przeto koniecznie in eversionem Status zmierzone! Pozwolone Dyssyden: tom Liberum Exercitium, Szesnaście Tysięcy Woyska Moskiewskiego w Królestwie Polskim titulo bezpie: czeństwa gwałtem osiągnionego Dostojeństwa, i niby całości granic Polskich pilnuiące; umowione, umowio: na Woyna defensive et offensive i w każdym razie broń Polska z moskiewską złączona; Nie są że to jawne odkryte do wplątania w obcą Woynę Polski, przygotowane sidła? Niewiedział że Ministerium; że wolności Polskiey nayznakomitszy Przepis: w Wszyst

kie prawa

Praw sobie według powszechnego umowienia się, i w
każdym czasie stanowienia? przecież nie zastanowiło się też
Prawa pod wszystkę Naypotrzebnieyszey Sąsiadki poddać gwa=
rancyi. niewidziałoż? iż Dyssydentom szczegulnie pozwo=
lony pokoy, przecież dyspensowało porownaniem z panującą
Religią i na Liberum Exercitium. Niewidziałoż o Prawach
surowie wprowadzenia Woyska obcego zakazujących, prze=
cież to zapraszano i utrzymać deklarowano. Niewie=
działoż że absq Consensu Rzpltey z nikim Woyna zaczy=
nana bydź niemoże? przecież defensivi ac offensivi Belli
zawarty Traktat; Coż może bydź niebezpieczniejszego?
Wspaniali nabliżo nas otaczający, i poźney potomności Spra=
wiedliwością Sławni, wiary nieporuszonym Traktatom docho=
wujący Monarchowie dosyć o naszą całość (: całość mowię
przez 60 kilka lat nieprzerwanego pokoju Pruskiem samym
wyręczoną:) czynili nas bezpiecznemi, czyby w łamaniu daw=
nych w zawarciu świeżych Traktatow, potrzeba było Polski
i cały Europy odmieniać Systema. Pomijamy z Prusskiey
i tym podobne Legacye. 1.o Warszawskiego z Kolleką tylko w Gdań=
sku Rezydencyi dotykamy. Daleko od tylu wiekow od myśli
Rzpltey było, i niedało się dotąd miastom swoim a [illegible]
Pruskim żadney do użalenia się przyczyny, przecież tenże
Rezydent z rozkazu swoich Instytutorow, niechcąc między
Gdańskiem a Konfederacyą zapalić, broń zapławną, już

wydana

h.h.

wydaną, z Miasta wywieziona przez rozne Intrygi zatrudnił i zatamował, Miasto z Rptey Intencyami zawsze zgodne i jednomyslne urburzył podniecił i złościł, manifest wudło kruszlich w czasie uczyniony z uchylony konfidencyi i umkniętey Sprawiedliwosci jasnym jest nad to swiadectwem, by go albo obojętnym albo poznym mieć chciano.

Z Prawa Natury i wrodzonego każdemu swiatła dosyć nauczeni jesteśmy, że pierwsi a w nich wszyscy jako Następcy Krolowie, i przybrani do pomocy Rządu Ministrowie a w Wolnych Rptych wyrazne z prawa przepisane mający Reguły, nie dla prozney tylko okazałosci, niedla czczego Imienia, niedla przywłaszczonego daremnie w licznym Narodzie Pierwszeństwa Swoy znaczą charakter, ale palcem Natury w Sercach Swoich wyryte czytaią obowiązki; iż: wiele my Im uczynimy uszanowania, tyle Oni wzajemnie Nam winni o nas Starania i Nas Obrony. Traktat takowy nayczyszczeyszym jest Natury dziełem, naydelikatnieyszym i nayesencyonalnieyszym Stron między Sobą bez pisma Zawieraiących Kontraktem, tak dalece; iż w tym Momencie w ktorym ta tajemna wolnie poczyna umowa, zwalnia Się Spoyzina wzajemnie Strony utrzymująca, rozsypuią Się ogolnego Ciała Części, i wszystko razem do pierwiastkowego zamieszania powraca Stanu.

Kościelß

Możecieśz poiąć przykrość losow naszych Szlachetne Narody? Stawiaiąc w poięciu Waszym Zdrady, Rabunki, Zaboystwa, pożary, z wszystkim tym co w sobie maią nayokropnieyszego, o iakże niedoskonały jeszcze obraz będzie nieszczęśliwosci nieszczęśc naszych, ktore zniesliśmy, znosiemy, i ktore nam jeszcze grożą! a co nayżałośnieyszego; że prożno czekawszy z kądkolwiek ratunku, obrony i pomocy, gdy własne nakoniec gromadziemy siły, broń nam z rąk wydarto, ktorą uzbroione niegodziwie nieprzyiacielskie ręce, na nasze zwrocono karki. Czyliż może co sprawiedliwiey Wielkiego Prawa natury Zrywać Przymierze? na przestąpienie przez Delegatow danych im Instrukcyi całą składać winę niepodobna; poprzedzonych albowiem krolow poźnieysze skutki uprzywileiowanym były szpiegostwem. Formowano z Posłem moskiewskim zmowne układy, udawano przed Narodem wzaiemną i na pozor tylko zmyśloną dyffidencyą, zdradzono przez ten sposob dobrze myślących Obywatelow; ktorzy z każdym (: ktokolwiek niegodnym gwałtom chciał się zaprawić :) łączyć się byli gotowi, ażeby tym sposobem już niepowodnokrotnie zwiedzionemu Narodowi nadziei powstania i dalszych ufności niezostawiono. Pomijamy skutki i porwańskie Dyssydentow spiski (: te iawne i publiczne z wystanych i przyimowanych Delegacyi Satysfakcye :) ktory w tak fatalne

Spółkę

Rplta Zamieszał okoliczności, który tak Sieła już kosztował i niemrzeszaiąc kosztowac krwi Zacnych obywatelów. Te hydrę w rządzie Rpltey Polskiey do tąd nie znajomą, mixtum Judicium, pomijamy. Konfederacya Radomska, owey nayzwybornieyszey nayszkodliwszey Polityki Model; jako przez Siebie Zwiedziona! jako w Prawach Swoich Zdeptana! jako w publicznym bezpieczeństwie, wolnościach, i Religij katolickiey Zgwałcona Rplta! Swiadek Naród Cały tey okropney Tragedyi, iżby niepotrzeba Smutnę przypadku tego odnawiać pamięć! wzięci z pośrodka Senatu Senatorowie, Biskupi, wzięty Poseł, więzieni obywatele. Zraża wzrok przypadkiem rzuconego oka na niesławne Delegacyi Dzieło, któremu Moskiewskie Flinty powagę prawa gwałtem włożyć chciały. Mogłaż kiedykolwiek Rplta o całość Swoią tak troskliwa, Szacowny Zakład Religij, Praw i Swobod, w ręce kilkudziesiąt ludzi powierzyć? Kto proszę z Tytułu Plenipotencyi /: do Traktowania z Sąsiedzkim dany :/ tytuły Kijowskiego, Podolskiego, Smoleńskiego, Siewierskiego i Czerniechowskiego, wyrzucił? odezwał że się o to z ministrow który? Zapisałże manifest? Opatrzył że Naród? Także to Narodowych ministrow wiara? Też to Solemnych przysiąg obowiązki? Także to równie Prymasowska ex munere Praw czułość i wierność?

i wierność!! Nakonieć manifestujący się przeciwko tym wszystkim gwałtownikom, wierni Oyczyznie Synowie, naypierwszą w Barze podnoszący konfederacyą, przez Senatus Consilium z Familij i adherentow (: proacz niektorych gwałtem przymuszonych :) złożone, za Buntownikow poczytani i ogłoszeni, do wezwania Moskwy spisawszy się, z tą sprowadzoną tłum ukraińskie Nadwornych Żołnierzy i swoich adherentow złączywszy, okropne Obszernemu krwi wylaniu otworzono Theatrum. Kto wyliczy nędznie pobitych Braci przy wierze S. R. K. i Wolności walecznie Obstawających. Zakryły mogiły Polow, brodziła w nieuśmiey krwi zemsta, srożała nad samemi trupami zawziętość, Bogu i Cnocie poświęcone Domy, zbrodni i występkow stały się mieyscem. Coż czyni daley zdrada i chytrość? gdy na Szlachcic karki nieznośney niewoli wcisła jarzmo, oto z karkow poddanych naszych je zdeymuie; zbuntowano całą Ukrainę i w całym Krolestwie podobnego tentowano pospolue, broń zuchwałego Chłopstwa obrocono na głowy własnych Panow, nieprzepuszczano płci i wiekowi, miecz i ogień zrownał wszystkich, okropne i w naydawnieyszych Historyach bez przykładu Nieboszko. Dzień Humański samym

przypomnieniem

przypomnieniem i naysroższego Serca zmiękczyć naturę obraża ludzkość. Lud cały bez dystynkcyi w pień wycięty, Płci i kondycyi różnych krew zmieszana wezbrała potoki, Małoletni na Spisach zasadzeni dzikiey y okrutney zabawy były igrzyskiem, niemowlęta z wnętrzności matek, z tego to żywego grobu wyprute, niewidziawszy jeszcze światła w tenże dający im życie sztylet, w ciemne przeniesieni mieszkania.

Niewstrzymały zuchwalstwa tego i same królestwu naszemu założone granice, pomknęło aż ku Bałcie gwałtów, i tam niezmyślne grożącego wszędzie okrucieństwa zostawiono znaki. Łączono w oblężeniu Chocimskim pod imieniem ochotnika Jurgieltowych swoich. Ktoż niewidzi; iż gdyby nayjaśnieysza Porta o szczerych intencyach prawdziwych Obywatelów nie była wcześnie i dostatecznie uprzedzona, że postępki takowy do zerwania Traktatu Karłowickiego dałby przyczynę, że nas w nową i niebezpieczną z Państwem Tureckim wprawiłby woynę, że nowych Królestwu nieszczęść otworzyłby źródło. Uczyniłoż jaką prelustodycyą, jakie ostrzeżenie, jakową reprezentacyą, jak z prawa powinno było Ministerium nasze? Owszem taynie komu na większe co raz a większe zaletocowego Królestwa wiśnienie, chytrze zażyte i skutecznie wypełnione

wypełnione Sposoby. Przyięty przez nich Delegacyiny Prawat, którym Wiara S. K. R. zgubiona, Wolność zdeptana, Tytuł Rzpltey zmnieyszony, Starostwa Adherentom za mizerne Dziedzictwa poodmieniane, Skarb na podarunki rozdany, Summy w nim rozproszone, przewyższa Dochody Expens 28 millionami, i tey zwyższoney Imporraty nie gdzie indziey tylko w ustanowionych 1766go roku podatkach, szukać miano. Lecz i tu *pretextem powiększenia Woyska złudzono Naród, ale trzeba było okrasić chytrość i zdradę; gdy zamiast pozornie przyrzeczonych dla kaźdey Rzpltey pożytków, wyciśnione są na Narodzie Summy, na zapłacenie szkod J. O. Xiu Wdzie Wileńskiemu, iuż to przez Familię i adherentów, iuż to z Ich instynktu przez mostwy poczynionych, na pensye i largicye, na reparacye Rezydencyi Warszawskiey, i na inne mniey potrzebne i marnotrawne wysypano wydatki. Skracamy ten smutny Regestr krwawych ucisków naszych, nie aże by niestawało dalszych nieznośnych skargom naszym przyczyn, ale że w liczbie gatunku i rodzaju byłyby nieskończonemi. Dosyć iest albowiem do objaśnienia Narodu, i Nayjaśnieyszych Sąsiedzkich przyiaznych Potencyi, okazać nieprzerwany łańcuch zdrady za zdradą ciągnący się. Skarg naszych i żalów autentycznemi dokumentami podanemi do Gabinetu Konstantynopolskiego; memoryałami

memoryałami przyięcemi, i z niektorych mieysc kommunikowanemi korrespondencyami, dowiesc w każdym dla siebie ofiaruiąc się. Działo się w Obozie pod Konieczną, Roku 1770.º Miesiąca Aprila dnia 4.º

Michał Jan Pac Marszałek Generalny Konfederacyi W.º X.ª Lit.º oraz zastępuiący nieprzytomnosc J.W.º Marszałka Generalnego Konfederacyi Koronnej. Starosta Ziołowski mpp.

(L.S.C.R.) (L.S.C.M.D.L.)

Ignacy Bohusz Generalney Konfederacyi Sekretarz.

Lectum et concordat cum Originali.

Uniwersał Generalnosci ogłaszaiący Interregnum.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie, Marszałkowie, Konsyliarze, i cały Stan Rycerski Koronny i W.º X.ª Lit.º Związkiem Generalney Konfederacyi złączeni.

Stratę Rzeczy, Jey własny oznacza szacunek. Przemieniona szczęsliwosc pozno iey słodycz kosztować pozwala. Upłyniona z ostatnim Augusta III.º Panowaniem pomyslnosc, dzisieyszych okropnych czasow przykrosc i gorzkosc nayiawnieyszym sposobem poznawać widzieć i czuć daie. Pokoy kilkadziesiąt lat nieprzerwany w nayswiętszym Sąsiedzkich woien zapale, granice całe, Wolnosc we wszystkich swoich swobodach nienaruszona,

Prawa

Prawa Zachowane i pełnione, Religia S. R. R. panująca czczona, Panującego przykładem tym okazalsza, Przymierze wzajemne czyli Pacta Conventa wiernie dotrzymane, Miłość Króla ku Ludowi prawdziwa, Ludu Wierność Królowi wzajemna, Po całym Kraju bezpieczeństwo, handel, dostatek i obfitość, Te były Skutki Panowania Augusta III.

Szczęk broni, Rzeź Obywatelów, Napełniony Kray cały Obcym a z Naszych Majątków karmionym i płatnym Woyskiem, Od wszystkich Granic Zatargi, Naysolemnieyszych Traktatów Złamanie, Wolność u Nog Tyranny i Jedynowładztwa konająca, Prawa kardynalne dawne Zdeptane, Nowe ubezpieczone gwałtem osiągnionego Dostojeństwa i wciągnienia Wolney Rpltey w podległość Potencyi Moskiewskiey Spisane, Religia S. R. R. panująca wzgardzona, Pacta przez Siebie pod Bronią ułożone przecież wzgardzone, Tron wszystkich Tyranów przykładem nadworną i obcą bronią Strzeżony, Senatorowie i Poseł z Krzeseł i mieysca Swego Świętokradzką Ręką wydarci, Lud cały w Rozpaczy, Prowincye Rpltey (:czego Świadkiem Kurlandya i Ukraina:) Moskwie poddane, Po całym Kraju w Rzezi, i w Złości Zajęty pożar, Słowem: Płacz, nędza, ubóstwo, Spustoszenie, Zaboystwo, gwałt, niewola, kaydany, Łańcuchy, Szpisy, Noże, pale, haki, i różnych Okrucieństwa Instrumenta, Są to właściwe i istotne Znamiona Stanisława Poniatowskiego, Intruza i Uzurpatora Tronu Polskiego.

Dnie .

l. l.

682. Dał Bog w gniewie Swoim Krolow, na upokorzenie
pod mocą Naywyższey Ręki; Znosilibyśmy cierpliwie ten bicz
kary, gdybyśmy według pozwoloney przez tęż Opatrzność Nam
Wolności Sami Sobie Jego wybrali. Lecz narzucony przez
Stron Nieprzyjacielską, Bogu i ludziom niewdzięczny, wszystkie
przystoyności i Społeczności Zgwałciwszy obowiązki, Religią
S.K.R. Zdradziwszy, Jey wyparłszy się, Świątynie Pańskie
i w nich mieszkalne tajemnice, Domy Cnoty i bezpieczeń=
stwa przez Swoich Zgwałciwszy, i Znieważywszy, dopełnił
gniewu i kary, przebrał miarę, Sam jeden powszechnego
Złorzeczenia Stał się Celem całym.

Widziała Europa w Zdarzających się Państwo odmia=
nach Uzurpatorow Szczęśliwych, ale ci bezprawnie nay=
wyższą władzę osiągnowszy, prawnie ją i Łagodnie napotym
Sprawowali. Ta wszakże Szczegulna nadzieia i nasza
Opoźniła determinacyę. Ważyliśmy się między ofiarą części
Swobod i Prerogatyw Naszych a między częścią oszczędzenia
Krwi niewinnych. Mniemaliśmy Że przyszłe Szczęśliwego obey=
ścia się Króli, Łatwo i w niepamięć dadzą Smutne poprzedzo=
nego przymusu Ślady; Ale kiedy gwałt Zaczoł dzieło, (: czego
Świadkiem pod Ulanami Moskiewskiemi i Nadwornemi Konwo=
kacya, Elekcya, i Koronacya :) Kształciła go Zdrada i Zmowa
Z Nieprzyjacielem, (: Czego Świadkiem Konfederacya Radomska:)
Umocniła i Stwierdziła Tyrannia, Świadkiem tego podły

bunt

bunt Ukrainy, i wszędzie podobny z poddaństwem naszym tento-
wany postępek, świadkiem prywatne Delegatom do różnych Dwo-
rów dane Instrukcye, świadkiem Senatus Consilia naygorliw-
szych Obywatelów i prawdziwych Oyczyzny obrońców buntownika-
mi zowiące, świadkiem od siebie i Kommissyi przez siebie
rządzony, Ordynanse wydane, wysłane Woyska Rzpltey i
nadworne Półki na znoszenie w różnych mieyscach Konfedera-
tów, świadkiem nędzny niewolnik Carny, zabity, w podna-
gi, kaydanami nagięty w Zamku Warszawskim dla napasienia
okrutnych oczu. Kiedy Traktat Karłowicki złamany,
kiedy przeciwko ściśle złączonemu Rzpltey z Przymierzeńco-
wi Porcie Ottomańskiey, Woyskom Moskiewskim wspólnie
oboyga Państw nieprzyiacielskim, znaczne tayemne i
otwarte posiłki dawane, kiedy upamiętania się i końca
krwi przelania, kraju spustoszenia żadney by naydal-
szey niemożna mieć nadziei; przeto znosić dłużey, dyssymulo-
wać daley, i wziętych niedopełniać determinacyi, byłoby to po-
wszechne zawodzić oczekiwanie, pozwolić występkowi cieszyć
się dłużey, dopuścić Tyrannii srożyć się bezkarnie, zdradzać
Narody, zdradzać poprzysiężone przez nas cele, końce, i
obowiązki.

Któż albowiem z tego wszystkiego oczywiście nie
widzi: że Król chociażby naysolemniey, nayuroczyściey,
naywolniey i nayprawniey obrany, poprzysiężonych a z natury

swoiey

swoiey w wolnym Państwie kondycyonalnych Pactow niedo=
trzymawszy, kardynalne Prawa złamawszy, Naród w cudze hol=
downictwo poddawszy, Ogniem mieczem i rożnemi Tyranii
Znakami Kray cały spustoszywszy, od Nieprzyiaciela nietylko
niezasłoniwszy ale go ieszcze na karku wolnego Narodu spro=
wadziwszy, Nayessencyonalnieysze tak z Prawa pisanego
jako i Swiatła Natury (: że ile lud Królowi bezpieczeństwo
i obronę swoią powinien :) kondycye złamawszy; czyliż po=
stępkami takiemi nierozwiązałby obowiązkow posłuszeństwa?
niezwróciłby na głowę swoią Zemsty i Oręża? Cóż dopiero i
jak daleko więcey Jntruzor, Uzurpator, i Tyran.

Niewiemyż mimo liczne kardynalne Narodu Konsty=
tucye 1668° i 1736° ktoremi nietylko wprowadzenia Woysk
Obcych, ale nawet przez Posłow cudzoziemskich wszystkie Jntry=
gi w Elekcyach Krolow Polskich są zabronione. Niewidzielis=
myż nadniu zaczynaiącey się konwokacyi przy Pałacach Nay=
pierwszych Oyczyzny Obywatelow, kozackich i rożnego gatunku
Woyska Rossyiskiego rozstawionych Pikiet po wszystkich uli=
cach aż do Zamku? Sam Zamek zbroynym żołnierzem i
nadwornemi Ułanami osadzony, a Weyście do Jzby powsze=
chney Rady samym tylko Partyzantom (: za niesłychanemi
do tąd znakami :) wolne i otwarte? Niewidzielismyż
Marszałka Starey Laski i protestuiących się Posłow życia u=
nieść ledwie mogących? Niewidzielismyż Manifestow Posłow

w czasie

w czasie przez 19 Senatorow i 40 Posłow, pozniey daleko li= 685.
czniey szych o gwałty Zaniesionych?

Jakim czotem Stanisław Poniatowski wymuszone utrzy=
mywa Diploma, gdzie konwokacya pod bronią Moskiewską gło=
śnym cały Europie gwałtem Moskwicą przestąpiła, Formę
Rządu wznieszyła, Prawa dawne połasowała. Gdzie Elekcya
akt szczegulny sprawowania naydelikatnieyszey Wolności Polskiey,
pod konfederacyą (: Cięgo Swiadkiem ustawy tegoż Seymu w
punkcie o Górach Olkuskich:) odprawiona. Gdzie wszystko=
wane przy uszykowaney pod bronią nieprzyiacielskiey piecho=
cie Armaty, Zewząd obierających otaczały i groziły. Gdzie
Prowincya Pruska wprzod przez Przedkonwokacyiny w gruden=
dzu Moskiewskim Woyskiem pod Kommendę JW. Poniatow
skiego Jenerała oddanym mające Etaty, Zepsuty, Zerwany i
Rozorwany, pozniey o niesmiertelne Obywatelstwo od Uzur=
patora podeyrzana, mimo wyrażone Prawo nietylko w
Przywileju przyłączenia Jey do Korony Polskiey, ale nayu=
roczysciey obieranie krolow Polskich warujące, ale rowne
mimo Przywiley Zygmunta Wielkiego i Zygmunta Augusta
Krolow ostatnich Dziedzicow; Ważność Elekcyi na przy=
tomności Ziem Pruskich; Jch krysłach zaradzający i
gruntujący, niebędąc przez prawne uniwersały zawołana,
tey mniemaney Elekcyi przytomną niebyła, ex liber=
tate Suffragiorum nieparty cypowała i w osobliwszym

czasie

crasie manifestem o uwłoczenie Prawom Swoim, nieważność tyyże Elekcyi dowiodła i wsparła. Gdzie Województwo Krakowskie przez przeniesioną Koronacyą z Zaszczytow i Przywilejow Swoich złupione. Gdzie wszystkie poślednie Ziazdy pod Prezydencyą tychże gwałtow sprawowane.

Upada więc z siebie i z mocy Swoiey takowe Diploma, ktorego nayistotnieysza iest własność iżby było wolnym i dobrowolnym lub przynaymniey na wolnym Seymie przyiętym umocnionym à popartym. Niebyło wolnym bo pod Moskiewską bronią, pod przeważaiącą Ducha Ambicyi mocą, pod Armatami i pod flintami pisane. Niebyło popartym bo żadnego od śmierci Augusta III° nietylko wolnego ale i prawnego niemieliśmy Seymu, na każdym bowiem aż do ostatniego Ziazdu Radomskiego panował tenże gwałt i wymus, też Repnina władzy, też Uzurpatora chytrość i zdrada, też Zaprzedanych adherentow podłość, też same cnotliwych obywatelow prześladowania wiszą i kaydany.

Damyż imie Seymow a jeszcze wolnych takim Ziazdom! gdzie Poseł obcy Prawa pisał, w gorszey niewoli jarzmo swobodne karki wprzęgał, Delegacye z przeniesioną do nich władzą ustanowił, tym prezydował, gdzie Tytuły Szlachcy odięte, gdzie Biskup Grecki przez nominacyą Swoią Moskwie poddany, żadnego charakteru w ~~Moskwie~~ Narodzie niemaiący, wszystkich narodowych i cudzoziemskich Posłow

poprzedzał,

podsiadł, gdzie Senatorowie (: jako się rzekło :) z krze-
seł wywleczeni.

Nie Seymy to nie Seymy, ale bez składu bez
formy Straszydło i nayobrzydliwsze w Wolnym Narodzie
Monstrum, któremu podobne wszystkie z niego wy-
płynione Akta i Diploma.

A tak reassumujemy wszystkich Prowin-
cyi, Wdztw, Księztw, Ziem i Powiatów Lauda,
Reassumujemy wszystkie nasze Uniwersały poprze-
dzającym Sposobem i Sposobem ostrzeżenia wydane,
Explikujemy Intencyę naszę; Że Skargi i Zażalenia
w nich zawarte przeciwko Moskwie, zawierają w sobie
Moskwę jako Instrument exekwujący Stanisława Ponia-
towskiego, Jego Familii i Adherentów wolą, Ich zaś samych
jako pierwszą przyczynę, i jako radą natchnieniem i po-
mocą z nią złączonych. Reassumujemy Instrument
Rku tego 1770 Mca Aprila 9 dnia podobnegoż Interre-
gnum ogłoszenia przez J.WW Marszałka i Regimentarza
Generalnych Koron. pod Imieniem Konfederacyi Barskiey Ca-
łemu Narodowi nayznakomitszych. Przychylamy się do
Manifestów tak w czasie Konwokacyi przez nayznamieni-
szą część Senatu i Posłów, jako i J.W.go Małachowskiego
Kraycztego Koron. Starey Laski na ten czas Marszałka (: z
tey tyże niedawszy z Izby wyyścia :) uczynionych, poślednimi

gwałtami

gwałtami, wymuszonemi Recessami niby przyjętych. Przychylamy się do Manifestu J. O. Xcia Karola Radziwiłła Wdy Wileńskiego przeciwko gwałtom et consequenter contra acta Konfederacyi Radomskiey Rku 1770 mca Marca dnia 3º w aktach Generalitatis zaszłego. Przychylamy się do autentycznego przez nas Stany pod datą tegoż roku 1770 dnia 4º Aprilis Gravaminum oświadczenia. Przychylamy się do Manifestu Generalnego w oczach cały Europy przyczyny, i pobudki nasze przeciw gwałtom przemocy Moskiewskiey usprawiedliwiającego w Rku 1769tym dnia 15º 8bra publikowanego, i tych treści recapsumując, Bezkrólewie od śmierci Augusta IIIº trwające ogłaszamy.

A nietylko ogłaszamy, jako dawniey ogłoszone przez J. O. Xcia Łubieńskiego Prymasa Korony Polskiey, i W. X. Lit. wspieramy, a tak trwające od śmierci Augusta IIIº Interregnum całemu Narodowi oznaymuiemy, Consequenter zaszłe od tamtego czasu pierwey in Ordine Konwokacyi i Elekcyi, poźniey sub nomine Uzurpatora Związki, Ziazdy, Spiski, i same nawet Konfederacye jako pod bronią Moskiewską zrobione, cum omnibus onych Actis kassujemy i za niebyłe deklaruiemy.

Jako więc gdy Sprawiedliwości Sprawy Naszey zaufani, chętnie na obronę Oyczyzny niesiemy, i poświęcamy Życia, Wzywamy uprzeymey pomocy i posiłków od

Nayiaśnieyszych

Nayświętszych Gwarantow, do straży Praw, Swobod, Wolności, Całości, i niepodległości Rzpltey Polskiey, przez Traktaty Oliwski, Karłowicki, Wiedenski i inne obowiązanych, które tym jako naymnieyszey nigdy niedaliśmy do Infrakcyi przyczyny, tak przy Całości Ich przed całą Europą protestuiemy Się.

Wzywamy Was przezacni Bracia i wspoł Obywatele, Zaspokoicie nieufność Waszą, wierzcie zupełnie tym ktorych pierwszeństwa ozdobiliście charakterami i na Czole postawiliście. Złożcie tę szkodliwą dotąd z nieprzewidzianych pobudek bezczynność Waszą, Ocucie dziedziczną Przodkow Waszych gorliwość, męstwo i rezolucyą, łączcie wspolny Oręż, podnieście ten Oręż i w krwi deklarowany Nieprzyiacielskiey Moskiewskiey, w krwi deklarowanego Tyrana Stanisława Poniatowskiego zmyicie chańbę i ohydę narodu, błagaycie sławne popioły Saleryfikowanych a drogę Wam do cnoty torujących mężow.

Po Wam Zelżony w swoich Tajemnicach Kacze Bog, tego wzgardzona czeka Religia, wołaią Prawa i Wolność, tego bliska ostatniego upadku po Was spodziewa się Oyczyzna.

Zważcie Rad przyszłych (: skoro tylko od Nieprzyiacielskiey broni wolnieyśi będziemy:) naleziemy, w ukaraniu zdradliwych Oyczyzny Synow i Nieprzyiaciela

adherentow

 Adherentow weydziemy, a Stanisława Poniatowskiego Intruzora, Uzurpatora i Tyranna (: ieżeli by się jeszcze wmywać, partye jakie w Narodzie zgromadzać, lub się w co mieszać ważył :) na ów czas wszystkim otwartą lub tajemną mocą i z nim złączonych, prześladować qua capita inwindicabilia bez żadnego na życie względu onego, nietylko dozwalamy, ale amore publico obligujemy. Woyskowym zaś wszystkim, którzyby go odstąpiwszy z nami nieodwłocznie złączyli się, amnestyą i przyszłe Rzpltey względy przyrzekamy. Dan w Obozie pod Konieczną Mca dnia 17. Rku 1770.

Michał Jan Pac M. G. K. W. X. L.

(L.S.) Ignacy Bohusz Gnralney Konfey Sekretarz

Uniwersał Gnralności uwiadomiaiący o Ogłoszonym Interregnum.

My Stany, Rady Duchowne i Swieckie, Marszałkowie Konsyliarze i całe Stan Rycerski Korony i W. X. Litt. Związkiem Gnralney Konfederacyi złączeni.

Rzplta Polska między naypierwszemi sławy swoiey zaszczyty, liczyła zawsze niezmazaną wolno obranym królom wiarę. Wielu dawniey sławnie panuiących swiadectwem, naysłodszy Jm Sen na łonie Szlachica Polskiego. W tymże atoli czasie Naród nasz będąc rządzą dobrych i prawych Królow swoich, gardził razem Tyrannom, i niezapominał co winien Prawom i Wolnosciom swoim; z tąd owe

Oycżyste

Oycżysta przysłowia Nos Electores Sumus Regum, destructores Tirannorum.

Do Ogłoszenia Bezkrolewia przeciwko Stanisławowi Poniatowskiemu jakie były pobudki? Akt Interregni w Oczach całey Europy postępek nasz usprawiedliwiający dostatecznie objaśnia. Okazałość w Reprezentacyi Sąsiedzkim Potencyom o Religią i Prawa swoie gorliwey i nierozerwaney Społtey, jest jedno z nayessencyonalnieyszych kondycyi.

Do Łączenia się wzywać, do Patryotycznego Zaprzęgać Dzieła, naszą iest powinnością. Spieszyć na pomoc Oyczyzny, na wsparcia pro publico pracującym łączyć moc i Sposoby; iest nietylko czystey gorliwości Znakiem, ale wraz świętym każdego Obywatela obowiązkiem. Rozdwojenia w tak otwartym Religij, Praw, Wolności, i niepodległości naszey przestępstwie, Spodziewać się żadną miarą nie można, gdyż w takim razie i sama obojętność iest kryminalna. Przezorne Greckie Prawa, w przypadkach Społtey swoiey, niedeterminowanego Obywatela, ipso facto Oyczystym uznawały nieprzyiacielem. Ten jest Stan a nieinszy teraz Społtey Polskiey, gdzie omnem extendendo rigorem pełnić będziem musieli powszechne wszystkich Konfederacyi Hasło: Qui non est nobiscum est contra nos. Z tąd wszelkich obojętności przecinając drogę, jako wspołkraiu do niedowtecznych Scripto tenus

Jewwm L. D.

JWWmcPP: i Kraiu Zapraszamy Akcessow, a jako nay-
wyższą w Narodzie Maiącey Zwierzchność Zalecamy y
Rozkazujemy, i że sam pośpiech nieodwłocznego łącze-
nia, Cnotliwych Obywatelow od podeyrzanych, będzie
dystyngwować; Solennie upewniamy. Nakoniec
wyniknąć może potrzeba: że z Całym Narodem al-
bo wspolny potrzeb znaleść, albo złączonemi Siłami
wspolną Zemstę nad Zuchwałym Nieprzyiacielem
dościągnąć, a pożar Woyny z naszego wygnawszy
Kraiu w Jego dziedziczny przeniesć będziem obligowa-
ni, z tąd wynika potrzeba ażeby każdy z prawa
Szlacheckiego Jmienia, z powinności Generalney Konfe-
deracyi Generalnego Związku, za pierwszym od tąd
od nas ogłoszeniem w Stanie uzbroionego Zołnierza
stawać był gotow, i za wydanemi od swoich Marszał-
kow Uniwersałami z nimi łączyć się Zalecamy.
Niezostanie podobno w tak krytycznym Oyczyzny
niebespieczenstwie tylko albo sława wspaniałey swego Kraiu
obrony, albo mężna Krwie i Życia własnego ofiara.
Niech pozna domowy i zagraniczny nieprzyiaciel, że pu-
stynie kwitnącego niegdyś Krolestwa mogł posiąść, że
wytracić i wygładzić mogł Obywatelow, niemogł je-
nak z Polskiego Obywatelow uczynić niewolnikami.
Że cieszących S. R. Religią mogł w pień wyciąć
niemogł

niemogł Nas jednak wczynie odszczepienieami. Datt w Obozie pod Koniaczną dnia 22.º 8bra 1770 R.ku

(L.S.) Michał Pac, M. G. K. W. X.a Lit.o

Jgnacy Bohusz. Generalney K. Sekretarz

List Cyrkularny Generalności do Senatorow.

Do łączenia się wzywać, do Patryotyczney Zespalać Dzieła, naszą iest powinnością. Spieszyć na pomoc, iść na wsparcie pro Publico pracuiącym, łączyć moc i sposoby, iest nietylko obywa... gorliwszym Znakiem, ale wtak ścisłym stopniu Senatorskiego Obowiązkiem. Szliśmy przez stopnie, i ostrzegaliśmy poprzednie wydanemi Uniwersałami, lecz kiedy ani upamiętania, ani końca prześladowania niemasz, kiedy na tak ostre Krwi wylania, srogim Tyrannia zapędziła się okiem, kiedy Sprzymierzona zaręka Zotkneya Uzurpatora Tronu Polskiego swoim ogłosiwszy Nieprzyjacielem, do podobnego Króla nietylko Nam wykład dała, ale i do tego natchneła. Więc z przyczyn w Oczach całey Europy postępek Nasz usprawiedliwiaiących, od śmierci Augusta III.o trwające ogłosiliśmy Bezkrólewie. Powinnością więc iest każdego Obywatela do tąd tłoczymą tandem złożywszy odpowiedź, łączyć siły przeciw Nieprzyjaciołom, a przez ścisłe Związku nierozerwalny Kształty o Religią i Prawa swoie gotliwey, sąsiedzkim

Zotkneyom

 Potencyom prezentowac okazałość. Nad to, Gorliwości J.W. WM Pana Zaufani jesteśmy, abyśmy wątpić mieli; Że Zastanawiać Się lub Zgorzmiać niebędzieś Pan, ale Lubszem Scriptotenus niedowolcemy, klucz przyszłego. Stwierdzają w Nas te ufności Sentymentu powszechnym Ojczyzny poŻyciem, i uszczęśliwieniu poświęcone. W oczekiwaniu tych Żądanych indispensabiliter Skutków jestem

J.W. WMM Pana etc.

w Obozie pod Kunicztną d. 22.a 8bris 1770.

Michał Pac. M.G.K. WXL.a Lit.o

Akt Inkorporacyi Ziemie Sandeckiey, do Królestwa Węgierskiego dnia 20.o 9bris w Sądczu nastąpiony. Na którym akcie Zasiadał JMć Groch Administrator, a S.a C. Majestate mając Sobie dany na Zagaminię Instrument, który Obywatelom prezentował, mówił po Polsku do Jchmościów na tym Kongresie Zgromadzonych, ale nikt ex Nobilitate nieodpowiadział. Widziawszy że Się nikt nieodzywa podał puncta nobilitati ad resolvendum, i Zaraz punctatim resolucyi Żądał.

1mo. Czyli nobilitas akceptuie i przyzna Cesarzową Królową JMść Za Panią dziedziczną, i wielowładną? ad 1mu Nobilitas akceptowała.

2do. Że dla bezpieczeństwa kraju więcey Woyska w kray przybędzie

przybędzie, aby obmyślono furaże i prowianty bez
uciemiężenia kraju. Ad 2dum. Upraszają Obywatele aby
woyska więcey niewprowadzać upewniając o spokoyności
Obywatelskiey, ile teraz przy znacznym nieurodzaju prze=
szkodę by była prowiantu i furażów. Kontentuią się tym
co jest woyskiem w liczbie 1220 ludzi. Resolutio ad Aulam.
3tio. Monetę Polską aby się Obywatele starali jako
nayprędzey pozbyć, lub za granicą przemienić na zło=
to lub monetę w Państwach Cesarskich kurs maiącą.
ale Obywatele upraszali, aby ta moneta Polska ile że
jest dobra zostata się. Po długich kontrowersyach pozwolono.
4to. Passy aby otworzone były dla handlów i korrespon=
dencyi z krajem Polskim, ile że o mil kilkadziesiąt
niemasz żadney zarazy wszędzie zdrowo. Resolutio ad Aulam.
5to. Aby żołnierze po dworach i plebaniach niestali.
Na to pozwolono.
6to. Aby przy Orłach warty maiące chaty umnieyszo=
ne były, ponieważ drew wiele wychodzi, lasy w krótce
będą spustoszone. Resolutio ad Aulam.
Kommissarze do granic wyznaczeni JW. Fichauser
z JW. Stirliciem. z drugiey zaś strony JW. Zaile z JW.
Starskim. Pierwszy trzech wymawiali się a ostatni
akceptował funkcyą. Przez środę walowała Sessya
aż do czwartku do godziny 11tey, na której JW. Sędzia
grodzki

 Grodzki Sandecki, Kazimir miał mowę, drugą JW. Starosta Ostrowski Grabianka, trzecią JW. Mikrzecki, dziękując Cesarzowy Królowy JeyMći za protekcyę i za łaskawe przyjęcie przez Obywatelskich. Pierwszego dnia JmX. Opat traktował, drugiego dnia każdy u Siebie, a trzeciego JmX. administrator, na 14 Osob Stoły były nakryte dla dystyngwowanych.

We Stodze pod czas Consilium zaczeli Nasi Seymikowac po Polsku, ale kazali milczeć i Wonka (: to iest precz :) kto po Łacinie nieumiał.

Prowianty takowe ustanowili: Z Roli iedney w miesiąc każdy kmieć korzec Owsa i trzydzieści Porcyi Siana, każda Porcya 10. Funtow Wiedenskich waży. Na jednego zaś kmie:cia 2 Zagrodnikow składano, a 4 Chałupnikow.

Uniwersał Kommendanta Węgierskiego pogranicznego.

Quandoquidem inter Sacratissimam Caesareo Regiam et Apostolicam Majestatem Mariam Theressiam Imperatricem et Reginam meam Clementissimam parte ab una; parte vero ab altera Inter Augustissimam Russor Imperatricem Catharinam ita conven:tum et conclusum est, ut Copiae militares Russicae ad Spatium duor Miliarium a limitibus Regni Hungariae per Aquilas expositas designatis se absentent, quod ipsum etiam Domi:nis Confederatis, a Suis Illmis Mareschalcis serio com:mandatum est. Ideo vigore praesentium notum facio Omnibus et Singulis ut a modo in posterum nec Domini

Moscovitae

Moscovitae, nec Domini Confoederati ad dictum Spatium duorum Milliarium versus Caesareas aquilas progredi, multominus autem ibidem se detinere, et exactiones et Contributiones tam in pecuniis quam Victualibus facere audeant ac praesumant, secus noverint se non aliter quam transgressores et praevaricatores mandatorum Caesareo-Regiorum tractandos et pro hostibus apertis reputandos; quam enormem notam ii quoque sunt incursuri, et iisdem poenis subjacebunt, qui eosdem in suis Villis ac Domibus receperint et occultabunt. In cujus rei plenariam fidem et manifestam notitiam praesentes Patentes nomine meo subscriptas, et sigillo roboratas, extradendas ea de causa duxi ut illae de loco ad locum deferantur, et pro pleniori notitia, in linguam Vernaculam transcriptae ab omnibus praelegantur. Sigillata Mogilno d. 24a Apr: 1770.

Paulus de Fogarassi Incliti Regiminis
(L.S.) Caesarei Superior Locum tenens
et in limitibus extimis Commedans.

List JW. Lossow Gnła Pruskiego, do JmXa Lopacinskiego Biskupa Żmudzkiego d. 5a Apr: pisany z Francuzkiego przetłumaczony.

Mam honor uwiadomić JWWmPana, że mam zlecenie od Nayiaśnieyszego Krola Jmci Pruskiego, ażeby kordon nasz

Woyskowy

Woyskowy (: Stoiący teraz na granicy Krola JMci Pruskiego :) między Niemnem i Morzem Baltyckim Zamknął granice dla ubezpieczenia Się od powietrzny Zarazy, przez Żmudź ku granicom Xięstwa Kurlandskiego, dla nieprzerwania handlow ktore trwały do tąd między Obywatelami Xięstwa Żmudzkiego i poddanemi Jo. K. Mci. Właśnie teraz przyieżdżam dla Oznaczenia tey Linij ktora ma Obiąć tę nową pozycyą; i Sądzę iż Za dni piętnaście będzie Się mogło Woysko wypuszczyć na Obięcie Oney. Smiem przeto Uniżenie upraszać JeoW. Mci Pana a żebyś raczył Z Łaski Swoiey wyznaczyć kommissarza, ktoryby Się umowić mogł o Lokacyą Woyska Z Pruskim Kommissarzem, i do ktorego by Się Officerowie nasi maiący nad Woyskiem kommende udać mogli dla umiarkowania potrzebnych furażow, ktore płacone będą Z Skarbu Krola JMci Pruskiego, i Żołnierz własnym Sustentować Się będzie groszem. Takowy więc kordon iako pożyteczny dla handlu Xięstwa Żmudzkiego, tak żadney Inkonweniencyi Obywatelom nieprzyniesie. Nieomieszkam Zupełney dać Wiadomości JW. WMci Dobr. o pozycyi owego kordonu; Skoro tylko oznaczony będzie, a wtedy wszyscy Znaydujący Się przed kordonem wolnego Weyscia mieć niebędą nie przesiedziawszy 40 dniowey kwarantanny na Mieyscu na to wyznaczonym. Ja Zaś maiący w tey Stronie Kommende Zaleciłem iak naypilniey Straż i karność Z Strony

Woyska

Woyska naszego, Majorowie zaś Kalkrat i Krale prze-
łożeni nad tym nowym Kordonem, usilnego w tey mierze sta-
rania dokładać nieomieszkaią. Wielcem tego pożądał aby
ta podroż moia dała mi szczęście okazania [illegible]
[illegible] ku niemu życzliwości, ale tych niezastawszy go tu
oświadczyć niemogłem, usilnie jednak starać się będę o ty[illegible]
dla siebie sposobności, a żebym w każdey okoliczności
okazać iak pragnę bydź: &c:

Prozba do S.go Rocha z Francuzkiego prze-
tłumaczona.

Po tak wielu nieszczęściach, jeszcze większe licho;
Płoszą nam tu powietrze, lubo o tym cicho.
Swięty Rochu Patronie, przybywai nam z nieba
Na Ratunek, lecz bez psa, bo tu mało Chleba.

List Biskupa Kamienieckiego do [illegible]
naganiaiący Ogłoszone Interregnum.

Jeżeli oczywiste Oszukanie w Radomiu nie-
może uczynić nas ostrożnieyszemi; Jeżeli Zdrada przez
Prymasa i Podskarbiego niepotrafiła zrobić nas roztro-
pnieyszemi; Jeżeli na ostatek własne doświadczenia, świe-
że przykłady, bieda i niewola niemoże nas przyprowadzić
do Rozumu i oświecenia; trzebabydź koniecznie wyperswa-
dowanym, że zguba nasza jest wyroków naszych prze-
znaczeniem.

Chwytaliśmy się

Chwytaliśmy się w Radomiu Szaleństwa, w obłudną deklaracyą Moskiewską przystrojonego; że nam miała Pion Polski od teraznieyszego uwolnić Tyrana. Przysięgał Podoski w Radomiu, Wessel w Warszawie, Mniszech w Wielkiey Polszcze, i Łoący D. Brzostowskim w Kiiowie, że tajemnica Detronizacyi w Moskiewskim Gabinecie ułożona, Im tylko Samym objawiona i Staraniu Ich polecona. W krotce jednak czas odkrył i palcem pokazał; że jeden podjął się tey Zdrady dla Prymasostwa, drugi dla przywrocenia Skarbu, trzeci przez Zemstę, inni dla prywatny Zysku i ambicyi.

Powinnibyśmy byli postrzedz się i rozeznać obłudę od Zdrowey Rady zaraz po przystąpieniu Krola do Konfederacyi Radomskiey, przecież Slepota nasza trwała aż do Samego Seymu, trwało Zaufanie w obietnicach, Autorow Konfederacyi trwał Kredyt i Wiara, trwała na ostatek lekkomyślna do Zguby naszey powolność. Słyszeliśmy przez usta Pychie Autorow promulgowane omamienia; że ponieważ moskwa dla ważnych przyczyn przystąpić do detronizacyi niemogła, a mianowicie że przy walącym się Tronie dzieła uszczęśliwienia naszego dopełnić by Skutecznie niepotrafiła, więc odłożywszy tę materyą, chce pierwey na Seymie Delegacyinym zrobić nam porządną administracyą Krolestwa, powtore uczynić pomiarkowanie

między

między Tronem i wolnością, nafstatek nowa jakąś postać Rządu Zbawiennego rozumnemi prawami obwarować.

Przestrzegł nas Xże Biskup, przestrzegł Wuda Krakowszy, wołało wiele innych poczciwych Obywatelów; Że wszystkie deklaracye Moskiewskie są sidłem na Wolnośc naszę i grobem dla Wolności. Ale Teraz w drugie ucho szeptali nam autorowie Konfederacyi; że Biskup Krakowski nieżąda tylko dla Baldachimu, Hetman dla konsensów, a w inszych niesdzywa się tylko czysty Fanatyzm. I tak chytremi fałszami rozum w nas zbałamucili, oczy zasłonili, i poczciwą radę rozumnych ludzi ochydzili podeyrzeniem.

Zaczeliśmy dopiero przeglądać tu koniu Delegacyi; kiedy ta sada Machina, wielkiemi nadzieiami napełniona, skończyła się na przyłączeniu Opactwa Oliwskiego do Prymasostwa, na powiększeniu Pensyi do 300 [tysięcy] Podskarbiemu, na frymarkach Intratnych Starostw i Królewszczyzn za podłe i mizerne kawałki, na podarunkach, na largicyach, i rozproszeniu publicznych podatków.

Otworzyły się nam na bu czas oczy; ale na to tylko, żeśmy obaczyli błąd nasz, i nad nim zawieszony miecz, kaydany i niewolę. Szukaliśmy owych Przewodników; którzy nas w tę otchłań zaprowadzili, ale

jedni

jedni pochowali Się, drudzy z prostoty naszey naśmiewali Się.

Przetwierdziliśmy nato kiedy Podolski i Podskarbi pierwszy Zwodziciele dla większego z nas urągania pytali Się na Sessyi Prowincyonalney; Czy mamy 100 tysięcy Woyska Żebyśmy Się Potencyi Moskiewskiey oprzec mogli? Smuciliśmy Się Słysząc bluźniącego Jurowskiego; że Nayświętsza Panna Zmazać tego niepotrafi, co Carowa Jeymość o Nas napisała.

Obaczyliśmy Senatorow mężow Zacnych, o Wiarę i Wolność obstawaiących z pośrodka nas w Niewolą porwanych, poznaliśmy niewysławioną Ich Cnotę, poznaliśmy oraz fałsz potwarzy niegodziwie na nich wzniesiony, ale to wszystko iuż było nierychło.

Już widzieliśmy po iedney Stronie usypaną mogiłę z Praw, Swobod i Wolności naszey, po drugiey; tryumfuiących Repnina, Krola, z gminem Zdraycow, i zaraz przy nich obfite Nadgrody za Zdradę. Widzieliśmy Ordery Moskiewskie, Ordery Polskie, Sobole, Dyamenty, Pieniądze, Porcellany, a co więcey krzesła i urzędy Polskie między Zwodzicielow rozdawane, Widzieliśmy razem Rozpacz naszą et pretium krwi Zaprzedanych Senatorow, pogrzebaney Wolności, i Wiary Sprofanowaney.

Nawet pięć że ta Smutna pamiątka, Sprawi w

umysle

umysłe JWWmPanow Zadumienie, dla jakich przyczyn w okolicznosciach teraznieyszey Obrony i Ratunku, Zamiast po:cieszaiącey Rady, wystawiać w oczach Ich okropne Zguby Oy:czyzny Naszey wyobrazenie? dla czego opisuię Historyą Swie:zey Epoki? gdzie chytrosć Moskiewska, obłudne postępki wyrodnych Obywatelow, gdzie na Ostatek lekkomyslnosć na:sza i Sposoby Zazyte do Omamienia Rozumu naszego, są nam przytomne i dobrze Znajome.

Nizeli się wyexplikuię, niech mi się godzi przypomnieć JWWmPanom Ze pod czas Konfederacyi Radomskiey, ani między Zwodzicielami, ani w liczbie Zwiedzionych i oszuka:nych nieznaydowałem się. Byłem w prawdzie Zprowa:dzony pod Radom przez JXa Biskupa Krakowskieg°, i wzy:wam smiele Swiadectwa JWPa Jenerała Zboińskiego, Ze na dwie godziny do Radomia Zjechawszy o Zdradzie Moskiew:skiey i chytrosci JPa Podolskiego i Podskarbiego, przestrzegałem, na Ostatek wszystkie nieszczęsliwosci przepowiedziawszy, sam Siebie do Negocyacyi Z Posłami ofiarowałem.

Wybaczyć Raczycie JWWmPanowie, Ze teraz też same Obowiązki poczciwego Senatora wziąć muszę na Sie:bie, poniewaz widzę: Ze Zapomniawszy Projektu Znoszenia się Z Potencyami o Uwolnienie nasze troskliwemi, kładziecie głowę w też samo jarzmo, w też same Sidła Z ktorych się wyplątać usiłuiecie. Słowem mowiąc: Też same

Tragedya

1704. Tragedya tych samych Aktorow i Zwodzicielow przenosicie
z Teatrum Radomskiego do Rzeszowa.

Szukaycie jak chcecie JWW Panowie początku w całey osnowie omamienia Waszego, nie okazalszego nieznaydziecie tylko iedną Detronizacyą ktora Was do zrobienia konfederacyi Radomskiey zachęciła. Czy niemożecie poznać że się sami szalbierze toż samo złoto ofiaruią Wam pod pokrywką Interregni.

Gdyby niebyło innych dowodow; zawsze dosyć by bydź pasmo tego obiaśnienia o zdradzie chytrych Interregni konsylianow: że JX. Gumulinski nalegał Imieniem Francyi, że Podskarbi roznosił listy Konseta radzące Imieniem Saxonii, że na ostatek Lasocki przyłożył się o to z Konstantynopola, a potym wszystko pokazało się fałszem i utajoną zdradą JmPa. Podskarbiego.

Wszakże oprocz listu JPana de Choiseul Pierwszego Ministra Dworu Francuzkiego w ktorym JWWm Panom zdanie swoie wcale dalekie od Insynuacyi JX. Gumulinskiego otworzył, jeszcze jaśniey odkrył się fałsz na konferencyi w Dreznie w przytomności nayiaśniey krolewicowy Elektorowy Wdowy, JPana Zukmantell Ministra Francuzkiego, JPana Podkomorzego Saskiego na tę konferencyą od Elektora Jmci delegowanego, JPana Rostworowskiego

Ministra

Ministra od Generalności do Dworu Dreźneńskiego postanego, JW.ᵈᵃ Ponseta i JW.ᵈᵃ Sekretarza Legacyi Francuzkiey, na Ostatek w przytomności Samego JmćPᵃᵈ Podskarbiego, gdzie żadna Potencya do tey Rady przyznać się niechciała; i owszem tak JW. Minister Francuzki, jako JW. Podkanclerzy Saski, ministerialiter JW.ᵈᵃ Rostworowskiego Ostrzegali; i Warowali Sobie Imieniem Dworow Swoich; a żeby Interregnum proklamowane niebyło bez wyraźnego Ich pozwolenia.

Powróciwszy z Drezna nieomieszkałem zaraz donieść JWWmPanom com widział, com słyszał i czegom się nauczył; że JmćPodskarbi złączony węzłem dawney przyjaźni i ogniwem dawnego Zemiesta z XięPᵈ Prymasem a Prymas z Mostową rozszarpali naypierwey między Siebie pieniądze Saskie, a potym pod powagą Saxonij i innych Potencyi przez JW.ᵈᵃ Gumelińskiego i niektorych Skarbowych ludzi chcieli tę Radę do konfederacyi wtłoczyć; żeby Projekt mostkowski do rozdwojenia Narodu i do zrobienia Woyny domowey, wolkońskiemu udatwić i utorować drogę.

Niechay mi się tu jeszcze godzi przypomnieć JW. WmPanom Historyą Bierzyńskiego, ktorey Sami JW. WmPanowie jesteście Świadkami. Widzieliście z jakim ukontentowaniem o fortyfikowanie krakowa pisałem Projekta, sprowadzałem Inżenierow, prosiłem żeby Dywizya JW.ᵈᵃ Bierzyńskiego

Bierzyńskiego tokowała się między Warszawą i Krakowem dla Zasłonienia tey Operacyi, a tym czasem JmcPan Podskarbi pod pozorem kłotni jakowyś z Xciem Sielkowskim, ściągnowszy Bierzyńskiego z całym Woyskiem ku Białey pod Sądcz, Zamiast myślenia o utrzymaniu Krakowa, projektował uformować koło, prokłamować Interregnum, Obrać Marszałka Związkowego, obrać Generalnego, na Ostatek komornych Celników i Mytników Województwom i Ziemiom przez Woysko Marszałkami wywoływać i gwałtem imponować postanowił.

Ten cały postępek jeżeli niemoże bydź jeszcze konwiktą jawney Zdrady, tedy to bałamuctwo Ostatnim głupstwem osądzić należy. Kto słyszał; prokłamować Interregnum a Krakow opuszczać? Gdzież konwokować Senatorow? gdzież miysce Rady Założyć, i gdzie dalsze według Prawa o Bezkrólewiu dopełniać obowiązki?

Niechcę ja Zatrudniać JWWmPanow Opisywaniem tych dziejow na ktore sie patrzali. Widzieliście z jakim wstydem Opuszczono Krakow, jak go niemiłosiernie obdarto, jak w nim kilku Złotyszow Sol Zmarnotrawiło, na Ostatek jak się Bierzyński obrocił i gdzie się podział. Ale O tym podobno JWWmPanowie uwiadomieni jeszcze nie jesteście; Że teraz Bierzyński publicznie głosi; iż nic nieczynił, tylko co mu kazał JmcPan Podskarbi.

Przyjdzie

Przyidzie czas obszerniyszego dowodzenia Zdrady gdy Zdraycow szukać będziemy. Pokaza się mowy na Senatus Consilium, gdzie JmP. Podskarbi Xtwa Moskwy do Polski zapraszał na pognębienie Konfederacyi Barskiey. Dwie nato daie z siebie exkuzy, o ktorych mi się słyszeć zdarzyło. Pierwsza; że był przymuszony, druga; że niewiedział iż to iest konfederacya prawdziwa za Wolnością. Są to bardzo słabe usprawiedliwienia tak wielkiego występku. Wszakże nikogo na Syberyą niewzięto z tey rady Senatu za zdanie przy Konfederacyi Barskiey dane. Wszakże Minister przysięga że nic szkodliwego radzić niepowinien. Wszakże na ostatek Prawo Infamisem deklarowało tego ktoryby exotyczne woyska na karki współ=Brati swoich bądź złych bądź nieposłusznych, w środek Oyczyzny swoiey, zapraszał i wprowadzał.

Przyidzie i ten czas, gdzie i ja przed całą Oyczyzną obowiązany będę explikować się; raz, jako Senator z Rady moiey w Kole Generalności dawaney, drugi raz; jako Konfederat ze wszystkich moich krokow i korrespondencyi. Niżeli jednak ta pora nastąpi, znam się żem winien JWWm Panom usprawiedliwienie, i dla tego składam w Archiwum Generalności Copią Listu pisanego do JP. [illegible] Boińskiego sub data 9. 9bris 1770 do Wiednia, tak iakom zawsze zwykł wszystkie korrespondencye moie

przychodzące

przychodzące i odchodzące, wszystkie Projekta Planty, i Rady z podpisem moim oddawać do Kancellaryi JW. Wm Panow, chcąc aby tym Sposobem wszyscy, ktorych obowiązek albo miłość Oyczyzny do Tatunku Zagrzewa, nie przez kabały i Szepty, nie przez tajemne Intrygi, ale przez Projekta ręką własną podpisane, Rady Swoie Jawności Subministrowali.

Niewstydzę Się że moie Zdania, i owszem cokolwiek w pośrodku JWWm Panow miałem honor mowić, to Samo teraz do przyiacioł moich rozpisuię.

Mowiłem od początku Konfederacyi, toż Samo i teraz powtarzam; Że nam dwoch fatalnych przypadkow w dziele obrony naszey chronić Się należy: 1mo: Woyny Domowey. 2do: Woyny Generalney. Woyna domowa osłabi Siły Konfederacyi, rozdwoi Obywatelow, zniszczy Kray, ochydzi przed Postronnymi Narod, i Nalepsze Strzydzi nasze Interessa w Gabinetach nam Sprzyiających. Woyna Generalna, jeżeli Się z przyczyny naszey między Sąsiadami zapali, nigdzie już według postrzegi Państw jeden Monarcha u drugiego indemnizacyi Expensy woienney znaleść niemoże, a przeto Kray Polski musi bydź podzielony.

Dawałem wiele Sposobow uchronienia Się od tego nieszczęscia, popierałem niezbitemi racyami i tyle

jasnemi

jasnemi dowodami, ozbym zawsze rozumiał, że takiego kto=
ryby skutek zapalić między Obywatelami wewnętrzną Woynę,
za największego ~~Nieprzyjaciela~~ Nieprzyjaciela Oyczyzny naszey osądzieby na=
leżało.

Prosiłem i zaklinałem na miłość Wiary, i Oyczyzny,
a żebyście Interregnum nieproklamowali bez wyraźnego Po=
tencyi Nam Zmyślaiących Zezwolenia, sądząc to bydź pier=
wszą iskrą wewnętrznego Ognia, którego bez posiłków Za=
granicznych i Influencyi Gabinetów ugasić, ciężko by
nam było.

Na Ostatek radziłem odłożyć ten krok do skutków
Woyny Tureckiey, do lepszego objaśnienia Dworów przez
Manifest i publiczne Oświadczenie Xcia Stanisława o Europa
paiya ...mu, o Zdrady, o kointelligencyą z Moskwą
i Zobopolne z Nieprzyiacielem Naszym na Wolność,
na Prawa, na Wiarę, i na Całą Oyczyznę nastąpowanie.

Teraz zaś gdy uwiadomiony jestem przez list JWo
Marszałka Generalnego Litt. o wydanych już Uniwersałach
Interregni, Oświadczam powinne wyrokom Ich poszano=
wanie dopełniaiąc te posłuszeństwo które w przysiędze
moiey obiecałem i Sumieniem potwierdziłem.

Pozwolić mi jednak raczycie JWWm Panowie
Żebym prawdę w szczerości Ducha mego powiedział; że
jeżeliście tę Rezolucyą wzięli bez znieszenia się z Dworem
Wersalskim

Wersalskim, Wiedeńskim i Drezneńskim, tedy bądźcie pewni, żeście strzelili do własney stodoły, narobiliście kulu, aleście mająteł wasz zapalili, skutków zaś zamysłów waszych spodziewać się żadnych niemożecie.

Sytuacya Interessów naszych taka jest dzisiay; że co Dwory przyiacielskie o nas osądzą i postanowią, to wszystko my z pokorą przyiąć i wypełnić musiemy. Iakie nasze Uniwersały, nie nasza wola i żądanie dyrygować będzie i obracać koło Europy, ale tutey stronie Potencye nam sprzyiaiące usiłowanie swoie natężać muszą, gdzie Prepotencya przeważa Equilibrium.

Bogu dziękować należy, że Prowidencya Jego całość i Wolność naszą osadziła in Systemata Equilibrii, inaczey przez nierząd, przez podłość, przez łakomstwo, przez pychę, łakomstwo i Ambicyą, iuzbyśmy dawno w posrodku naymocnieyszych w Europie Sąsiadów, bez ustąpienia zginęli. A przeto z tych samych reflexyi sądzić Jwwmmdanowie możecie, żeście tylko na wiatr wystrzelili, jeżeliście się pierwey z Gabinetami nieporadzili.

Dziwno mi jest bardzo; że jakieś kabały, Intrygi, Plotki, i potwarze ludzi złośliwych, tyle względów u Jwwmmdanów znalazły. Wszakże to są sami zwodziciele którzy nas w Radomiu zgubili, trzeba było

koniecznie

koniecznie mieć ufność; Że żaden jednym sposobem dwa
razy nikogo nie oszukał; Że Naród tym bałamuctwom nie-
tak łatwo ucha nadstawi jak się spodziewają; Że na
ostatek wszyscy ich znamy i wiemy, Że byli początkiem
naszego nieszczęścia. Ktoby tedy znalazł się taki z
rozumu obrany; Żeby szedł za tym przewodnikiem, kto-
ry go już raz w przepaść wprowadził.

Wiedziałem ja dobrze; Że po różnych miejscach
na najpoczciwszych ludzi, na najżarliwszych o wiarę i wol-
ność Obywatelów, różne rzucali potwarze. Wiedziałem
i o tym Że sekretnie przestrzegali JWWMpanów i upe-
wniali; Że Pan Stanisław obiecał mi Biskupstwo Kra-
kowskie, a Xiążę Marszałek sorty Synowcowi memu
Staroście Ciechanowskiemu. Ale te wszystkie bajki nie
sprawiły we mnie innego skutku tylko śmiech i podzi-
wienie; Że się zapamiętali ludzie do ratunku naszego
ośmielają wyciągać ręce zmazane zgubą naszą w Ra-
domiu; Że usta ich przekonane o fałsze i kalumnia
(: o baldachimy i konsensa :) na poczciwych Senatorów,
jeszcze u nas szukają wiary i kredytu; na ostatek;
Żeśli sami chcą być naszemi w obronie przewodnika-
mi, którzy nas do zguby zaprowadzili. Należało
więc JWWMpanom pogardzić temi bajkami, a iść za
radą sumnienia, cnoty, miłości Ojczyzny, i za zdaniem
Potencyi

Potencyi nam Sprzyiaiących.

Namieniłem ieszcze w liście JP^{da} Zborowskiego że Sposob Zapalenia domowey woyny iako był od początku Żądaniem Moskiewskim, tak do tąd usilnym Jch Staraniem być nieprzestaie.

Niewątpię że JP. Rzewuski, musiał toż samo donieść JWWmPanom o czym mnie w liście Swoim uwiadomia; że Minister Francuzki dowiedziawszy się o Interregnum miał małe Słowa powiedzieć: Dobiliście WmPanowie to, czego Moskwa przez trzy lata Szukała.

Jakkolwiek badź, jakimkolwiek Sposobem to Się Stało co Się trochę poźniey Stać było powinno, należy JWWmPanom pilnie radzić teraz, jak Sobie daley postąpić maią.

Obaczycie JWWmPanowie naypierwszych w Manifeście circa Maiestatem tych Samych; ktorzy Interregnum przyspieszali; Obaczycie chwiejących Się w Obywatelach Cnotę przed Szafunkiem Łaski, i Honorow, Obaczycie Zagęszczone Zdrady, i od własnego Ciała Waszego do przeciwney Partyi dezercye, Na Ostatek obaczycie w Zagęszczonych obiezdaiach Zamieszanie, Manifesta, Remanifesta, i rożnego gatunku Millionowe bałamuctwa, ale to bynaymniey

JWWmPanow

JWWMPanow trwożyć niepowinno.

Żyie Bóg i Opatrzność Jego, Żyią Potencye nam Sprzyjające, które nas na drogę naprowadzą; że jeżeliśmy od Ich Projektow zbłądzili, i jeżeli to prawda: Że Całość i Wolność nasza Europę interessuie. Żyie ad ultimum jeszcze poczciwość w Sercach zacnych mężow po Wudztwach, Ziemiach, Powiatach i w Woysku, ktorzy Was i obrony Oyczyzny swoiey nigdy nieodstąpią.

Niechay będzie teraźnieysze oświadczenie dawnych i poprzysiężonych obowiązkow moich ponocnieniem; Że jakom się raz z Bratem moim na Ofiarę za Wolność, Wiarę i Oyczyznę Sakryfikował, tak nigdy z pod naywiększego ciężaru naysurowszym upadkiem grożącego, Ramienia moiego niewysunę, a przeto ile Zdrowie, ile Sposobność i droga pozwoli, nieomieszkam pospieszyć do JWWMMPanow, a teraz piszę się z nayglębszym uszanowaniem

JWWMMPanow &c.

NB. Wielu wątpi aby List pomieniony był prawdziwy JMX.^{ca} Biskupa Kamienieckiego, ponieważ z kąd i kiedy pisany, wyrażoney Daty niemasz, a naybardziey że tor Interregnu dawniey jeszcze od Brata Jego Ogłoszone.

Komplement

0.0.

Komplement JmX.^a Lachowskiego S.J. Kaznodzei Krolewskiego, przy oddawaniu Krolowi JeMći wydrukowanych Swych kazań w Warszawie d. 15.^a Aprilis 1770.º miany.

Niesmiałbym nigdy Nayiaśny Panie tego dzieła Kazań moich, do rąk W. K. Mći oddawać, dopieroż one Jmieniem Majestatu Jego Zaszczycać, gdyby mi tego bezpieczeństwa nieuczyniła wprzod wyraźna Wola Jego.

Gdy mi ią więc dziś przychodzi wykonać, zdaie mi się iż wszelka niedoskonałość ktoraby się znaleść mogła, iłe w pierwiastkach pracy moiey ustępuie, a na to mieysce bierze Jedno nayblazalsze Jmie dowodu krolewskiey pobożności; że chciałeś W. K. Mość prawd Boskich słuchać, Jmie gorliwości; że chciałeś ie i innym mieć otwarte, Jmie na koniec wzniey daniny; Że naznaczyłeś ię od wiernego sługi Swego i poddanego odebrać!

Prawdziwie wielkie to są i przykładne względy Nayiaśny Panie ku Swemu Słowu Bożemu, za ktore przychodzi mi dnia dzisieyszego W. K. Mći podziękować, i oraz dopraszać się pokornie; iż ieżeliby nie z tym przymiotem przychodziło przed oczy Jego, z ktorym wpadało w uszy, raczyłeś dobrotliwie iak zwykłeś, niewcyrkawszy na osobę piszącego,

ktory

ktory rożnym losom podlega, weyrzeć tylko na Słowo Boże mowione, ktore zawsze jednostayną ma powagę. Tego gdy w. K. mość J. M. Mtwy pozwolisz, dodasz wagi i szacunku, a przeto pomnożysz zbadziemy pożytek, ktory iako ze zrodła rozlewać się będzie na wszystkich czytaiących.

Teraz że tedy Nayiaśny Panie przyiąć już te dzieło do rąk swoich, ktore ja z nayglębszym uszanowaniem Maiestatowi Jego oddaię, a przytym odebraniu pozwolić mi tego szczęścia, abym Krola moiego i Pana Nayłaskawszego nogi ucałował.

Powinszowanie do J. O. Xcia Jmci Adama Czartoryskiego Gnrła Ziem Podolskich w dzień Imienin Jego d 24° Grudnia 1770. od

Xiąże, Rodzicow i Stryia iedyna
Krwi, ktoryś Oycem iedynego Syna,
Idź, idź, o pięknym swoich Oycow torem,
Byś swemu Adam Domowi był wzorem.
Wszystkie co kiedy Cnoty zaszczycały
Twe pokolenie, na ciebie się zlały.
W pośrod tysiącznych, te co chwilnemi
Zdarzem, bywały Onym właściwemi

Mądrość

716.

Mądrość i męztwo; w Radach w Sądach Sprawy
Mądrość Ich wielbią, a męztwo Buławy.
Dalsze omijam, Twego biorę Dziada
Z Oyca i z Matki: czyż nie opowiada,
Żeś z Oyca Wnukiem, u Synach znać jako Pana
W Rada możnego, z Matki Wnuk Hetmana?
Stryj Imie niesie mądrego Kanclerza,
Oyciec Szeff Straży Monarchow Żołnierza.
Oba przymioty te my w Sobie całe
Złączone czuiemy Xiążę Generale.
Twe męztwo, Twoiey wiadome Kommendzie,
Uczeni Szeffem w Swym Cię głoszą Rzędzie.
Ciebie co w Polszcze tak Nauki wznieciasz,
Że Im przykładem i Łaską przyświecasz.
Ztąd Twemi Wielu Srzodki wspomagana
Polska, dziś co iednym Tobie Zaufana.
Pusty Ze Nauk Opiekun w pokoju
Ja wesprzesz, a Szeff Swoim męstwem w Boju.
Z tąd Twego August Krol Ozdoba Domu,
Młodź Si Pallady powierzyć wie komu.
Wie Jey Boginiże dary, Oba
Męztwo i Mądrość Twoia mał Osoba.
Doszła Pallady, gdy Srzodkow jednaki
Cy iey Dwa zbierasz, Nauk, męztwa Znaki.

Jak

Tak Pallas, co niż Twe Przodki zdobione
Z Ciebie na dwoie Zaszczyt i Obronę.
Toż samo po Łacinie tłumaczone przez
Tegoż.

Unica Spes Patrui Princeps, Sanguisq Parentis,
Unius Nati Chare Parensq Spei.
O! Serva, et jam pressa Vestigia Patrum,
Factus Adam generis, Sis ut Imago Sui.
Majores tulerant virtutum munera quotquot,
Haec ad Te largo flumine cuncta fluunt.
Possumus has inter Civiles dicere quasq
Robur eis proprium Consiliumq fuit.
Curia, Congressus, Patrij dicentq Curules
Consilium, quod eis Clavaq robur ajet.
Longius abstineam, dicent Sat Aviq Vocati
(: Patria quas coluit:) Marte Patreq Tui,
Patre nepos hominis, quem Ipsi Natiq loquuntur
Quo fuit ingenio? Marte neposq Ducis.
Doctorum lumen Patruus Sapiensq Minister
Militis et Regum, tradita Jura Patri.
Quid Sic exornant Patres, est utraq Virtus
In Duce Te, Princeps, o bene juncta Simul.
Nam tua magna tuis cernit Sat robora miles,
Doctorum et primus Te numerare loco.

Tu qui Sic Lechiam Studiis vis reddere cultam,
Exemplo ut moveas muneribusq Tuis.
Pluribus hinc Suffulta Tuis Majoribus olim,
Nunc Satis est Uni Patria fisa Tibi.
Fidit Doctorum Maecenas quod pace futurus
Sis presto, bellis robore Dusq Tibi.
Inde Tui Rex augustus lux Maxima gentis
Honorat Palladios sibi Juvenesq daret.
Sat quod nempe Dea istius sibi munq utrumq
Cuncta audere simul Scireq cuncta datum.
Palladios fuerat Patrum cumulare Clientes,
Roboris et Studij Tu duo Signa legis.
Inclyta Vestra Domus fuerat quâ Pallade Semper,
Tu decus es duplex praesidiumq Suum.

List Przyiaciela do Przyiaciela

Sciągnione były ze wsząd kommendy Moskiewskie na Kudawskiego i Zarębę, a Sam Drewicz z Swoią Dywizyą dosyć przeciw nim mocny i Ich wszędzie pilnuiący. Zgoła przewyższaiąca moc woyska nieprzyiacielskiego groziła teraz zniszczeniem konfederatów (: bo w nayznaczniey szey Ich liczbie zostaiących:) i zburzeniem Fortecy Częstochowskiey. Każda godzina była w tęskliwym oczekiwaniu smutnych z tamtąd wiadomości. Tym czasem po kilkodniowym z oboyga

Stron

Stron na Siebie patrzanie, Woysko Moskiewskie bez potyczki Znaczney i bez Zprobowania Sił Konfederackich, w rozne Strony Z tąd przyszły rozeszły Się. Pulawski i Zaręba niechcąc Się rozdzielać, i uganiać Za temi Dywizyami poiedynczo, pozostali w Mieyscach Swoich. W krotce potym odłączył Się od Pulawskiego Miączynski Z Swoią dywizyą, i Z Połkownikiem Szycem Oficerem doswiadczonym, i poszedł na Radom ku Wiśle. Częśc takze Husarow postał Pulawski na Zmocnienie Sławy Za Wisłę do Ziemi wyszogrodzkiey. Zaręba także Z Swoią Partyą poszedł teraz w Sieradzkie. Po wszystko Cudow czyli niedościgłey Sztuce przypisać Wmść Pan, to iest: nietylko ocalenie Konfederatow na pierwszy Zamach, ale też tak Smiałe podzielenie Się Onych, gdy do Złączenia Się Z Sobą w czasie przygody, tysiączne rosną ~~[illegible]~~ przeszkody tak od Kommend Nieprzyiacielskich Zewsząd Konfederacye przeszynaiących, iako też od Rzek i przepraw trudnych, na koniec Z Samey rozległości kraiu.

W tymże czasie rozgłoszona wiadomość o Manifescie Generalnosci, Bezkrolewie trwaiące od Smierci Augusta III.go ogłaszaiącym. W początkach miano to Za wymysł i podrzut Złośliwego pióra, ale iuż teraz co raz powszechniey, Za prawdziwy Akt

twierdzą

twierdzą. Tym czasem nieslychać ieszcze coby się za Obroną, co za Rada przeciw temu gotowała ze Strony naywięcey interessowaney do odwrocenia takowey burzy.

Kuryer przyszedł w tych dniach z Peterburga. w krotce potym zaczęły się Konferencye u Xcia Prymasa z Posłem Rossyyskim, a potym zaczęła Rada; ktorą składali tenże Xże Prymas Biskupi Kujawski i Poznański, Wwdowie Kaliski, Podlaski i Pomorski, Marszałek Nadworny Litewski i Kuchmistrz Koronny. Dano tey Radzie imie Patryotyczney i pośredniczey do zaspokojenia Narodu. Ta Rada ma bydź upoważniona ufnością i obietnicami Imperatorowy Moskiewskiey, że ta chcąc słusznie zakończyć zamieszanie kraju naszego, przychyla się do narzekania i żądania Narodu; tak względem umodyfikowania Praw nowych dla Dyssydentow, z ktoremi ugodę do samego Narodu odsyła, jako też względem opisania myśli Gwarancyi zaszłey, niemniey innych ważniejszych Praw krajowych. Taż Rada chcąc sobie zjednać wiarę i ufność pośrednictwa z drugiey Strony, to iest od Konfederacyi; wyjednać ma naprzod Armistitium z Stron obydwoch do czasu jakiego, z

bezpieczeństwem

bezpieczeństwem dla każdego z Konfederatow, przy=
jazdu do Warszawy i powrotu do Swoich. Że
Prymas ma pisać do Imłości, lub wysłać z Rady
Rey Delegatow do traktowania. Ale tu przydają nie=
ktorzy, że nie jako do Zkonfederowanego narodu, ale
tylko jako do Obywatelow, przy Obronie Wiary i Wol=
ności krajowey Stawających. Pytać się Ich będą
o Ich Żądania w potrzebach teraznieyszych Oyczyzny,
Przełożą łatwość i przychylenie się Imperatorowy do
ukojenia Ich Żalow, Wystawią przed Oczy Ich, u=
pewniania mocne i autentyczne, i Zapraszać Ich będą
do łączenia się z Radą tą Patryotyczną i Srodkują=
cą, a żeby potym z wspolney umowy złożyć Seym
Pacificationis, i na nim ułożyć publiczne Rany, wro=
cić Oyczyzny do Praw dawnych, poprawić te ktore są
przyczyną naszey Słabości, teraznieyszego Zamiesza=
nia i niebezpieczności, Odnowić na Koniec przyjazń
z tą Potencyą Sąsiedzką tak krajowi Naszemu
potrzebną i pożyteczną, przez Sprawiedliwą Explika=
cyą Gwarancyi.

Ta Rada wszystkich do Siebie wzywa prócz
Familii Czartoryskich, tudzież Xcia Marszałka Koron.
i Obydwoch Podkanclerzych jako Imperatorowy
podeyrzanych. I owszem przez tegoż Kuryera Xię

Poseł

Poseł odebrał rozkaz, a żeby się dopominał u Króla Jmci dobrowolnego złożenia od tychże, i żeby z Warszawy oddalili się. Na większe zagniewania Imperatorowey przeciw Onymże okazanie, Dobra Ich wzięte są w Sequestr przez Woysko Rossyskie, i wszelkie dochody są Im odebrane, przez Xcia Wody Ruskiego, któremu tylko mieysce w tey radzie jest zabronione. Ten gniew nawet daie się widzieć w okolicznościach oboiętnych, jako to: ile razy w tych czasach był Obiad jaki publiczny lub kolacya u Xcia Posła, Taż familia i pomienione Osoby niebyły od niego wzywane.

Zastanow się teraz WmPan nad temi krotko zebranemi Nowin tuteyszych i dziejow punktami, ktore podobno wydawać mu się będą jako ogniwa porrywane, i niemaiące skutku spoienia swego, ale pomyśliwszy nad Ich uważnym przygotowaniem, znaydziesz sposob ich połączenia i wyrzysz ktore do ktorego należy. Jabym ie tak spaiał.

Imperatorowa chce dać Pokoy Polszcze. Niewchodzę w przyczyny tey woli lub potrzeby; czyli to dla niezdwoienia Sił swoich i łączenia Ich przeciw znacznieyszemu nieprzyiacielowi, zostawuiąc na potym dla nas dosyć skuteczny na wszystko postrach i groźbę. Czyli też z powodow nalegania o to Zagranicznych Gabinetow. Dawny to był Proiekt podnieść Konfederacyą tu w Warszawie, w ktorey miały bydź zamknięte wszystkie trzy Stany Rpltey,

powody

Powody do tey miały bydź też Same co i Barskiey. ale że takowa konfederacya niemogła by długo obeyść Się bez wezwania pomocy Moskiewskiey, a Sprzeciwiając Się w początkach nieznacznie, bo tylko oddzieleniem i powagą Barskiey, w krotce potym weszłaby otwarcie z nią w krwawą nieprzyiazn z wyniszczeniem i Stratą Stron obydwoch. A gdyby do tego okoliczności jakowe zabroniły Rossyi, dodawać posiłkow w otworzoney domowey Woynie, to te walczące Strony mogłyby rowno ważyć między Sobą Siły, a z tąd przedłużać zamieszania i wątpliwym uczynić Cel Swoy zamierzony. Przeto Rada ta idąc dogodnie i według myśli dawnieyszego owego Proiektu Cywilney i Spokoyney konfederacyi Obywatelom Xięztwa Litewskiego zaleconey, uprzykrzony niepokoy chcąc wspolnie z całym narodem skończyć, i z tąż Samą konfederacyą Barską wchodzić w ułożenia; wyszła z perswazyami nietylko do tych ktory Generalność składają, ale też i do znacznieyszych kommendantow Woysk konfederackich, i owszem tych naywięcey uymować Sposobami wszelkiemi będzie; a żeby moc krajową Generalności odebrawszy, łatwiey i ta /: ale już potym pokorniey:/ przystąpiła.

Praktykując naprzykład z Puławskim i przełomawszy x Kodycza Sumienie Jego: że te powody dla ktorych azardy czyni; to iest: Wiara i Wolność, Są już od Sameyże Imperatorowy ułatwione według żądania Sameyże konfederacyi, a zatym odłożyą

-mu pole dla niego Zasług i chwały niezamierzone, gdy tę Sławę Oyca Swego w rozpoczęciu obrony Oyczyzny którą Smiałość bezsprawiedliwie przyćmiła, z prochow Oycowskich przeniesie na Osobę Swoią, a tak Skuteczną i godziwą pomstę weźmie z nieprzyiaciół Jego, przez odebranie Im tey chwały uspokoienia Narodu. ~~Wielkie~~ Zienkna to ponęty i wielkiey ostrożności wyciągaiące po cnotliwym Człowieku. Ieżeli JmP Pułaski ma cokolwiek wiadomości Influencyi Zagranicznych Gabinetow z Konfederacyą, to postrzeże przepaść nad którą go podchlebstwo Sztucznie osadzi, pozna postać fałszywą, Zdradę i Zakroienie nie tylko na własną Sławę Jego, którą mężtwem i niewzruszona przeciwnościami Cnotą Sobie Ziednał, ale też i na tę, którą Oycowskie Zasługi uspokoiwszy Oyczyźnie do Szacunku Zostawiły. Ieżeli Zaś tych Influencyi niewie; to chyba mocą Cnoty własney nadzwyczayną odwracać będzie uszy od tak powabnych głosow. Gdyby Zaś nad Spodziewanie dał Się w Sidło, które przeciw niemu nayhardziey wystawiać będą, toć Za Sobą pozornym przykładem i inych pociągnie Marszałkow mocy. A Zatym Spodziewać Się należy; Że Ci tu Ziechawszy, rozpiszą listy do wszystkich Marszałkow, ażeby na dzień wyznaczony tu Się Ziechali pod rygorem odsądzenia od urzędu dla obrania Generalnego Marszałka. Gdź Samo ułożenie w Sirwie Stać Się może.

A tak

A tak Obrani Marszałkowie złączą się do jednego Dzieła, Króla Jmci i Senat zaproszą do łączenia się z tego Radą Walną, a z tey Seym Ratificationis wypadnie. I tak konfederacya ta będzie nosiła Imie Barskiey co do początku swego, weźmie potym Warszawskiey co do zakończenia lub też Radomskiey, jnszą obiasnienia tamtych uchwał.

Łatwo potym będzie można odwrócić Dwory Zagraniczne od słuchania Skarg konfederatow odszczepionych, gdy się dowiedzą i upewnią, że ciż sami co się skarzyli i ich wzywali już się pojednali. Łatwiey z tąd i Pokoy z Turkami wypadnie, gdy postrzegą ci, że im się nowy nieprzyiaciel gotuie w przedłużeniu Woyny, to iest Polska pojednana z Moskwą, która póki ten Pokoy nienastąpi trwać będzie w swoim związku konfederackim, dla posłuszeństwa Świa-tło uleionych.

Familia Czartoryskich starając się zawsze utrzymywać Wiarę i kredyt w Oyczyznie, dowodzić będzie jako jest daleka od Intryg Zagranicznych, tylko szczególnie Dobra publicznego żąda i Fortunami swemi przestrzega, i na to wszystkie azardy swoie czyni, dowodzić będzie jako niewchodziła w przeszłą Radomską konfederacyą, jako na Radzie pierwszey Senatu niekonkludowała o Posiłki Moskiewskie przeciw konfederacyi Barskiey i na Jey prześladowanie, jako na

powtorney,

powtorney Radzie naymocniey przekładała okrutne Sposoby Xsia Repnina na pohanbienie i wyniszczenie Narodu Naszego, a do uskarżenia się przed obiemi Dworami; dopraszała się o Posesstwa, co wszystko ściągneło mściwą Ręke Woysk Rossyiskich na Ich Fortuny, a grozby na Urzędy i Samez Ich Osoby. Takowe tyże Familiy Kroli i Zachowanie, Ziednaią Jey większą jeszcze usnosć w Oyczyznie jaki mieli, i moc wszystkiego prowadzenia. A gdyby Ich Nieprzyiaciele dowodzić chcieli tajemne Rady Z Moskwą, we wszystko Z nią wchodzenie i układanie Proiektow, procz Trebuniy onych ktorą Familiom innym dla Ich poniżenia i dyskredytowania w Narodzie Postawili. Partykularna tez Z Posłami Rossyiskiemi przyjaźń (ktora się ukryć przed Oczami tego pilnującemi niemoże.) i by naywiększe tey jedności dowody, łatwo Zbyać mogą Sequestrem Dobr, grozbą na Urzędy, ktora w potrzebie decydującey, może że będzie wykonana.

Przydać tu jeszcze muszę co powszechnie głoszą; Że Jmć Mniszech Graf Wielkopolski ma tu bydź Zprowadzony na Marszałkostwo Generalne, podobno dla użycia w Generalności Osob Zdawna Sobie obowiązanych i przychylnych, i juz go tu Jego własni przyiaciele obiecywali. Co jednak godne uwagi Z dwoch powstaie Rzeczy: Naprzod: albo wezwanie Jego jest Z potrzeby wybrania Osoby nieparcyalney,

i obiema

i obiema Stronom rownie przychylny, co się zwykło w każdych Zgodach zachowywać które się przez Pośredników sprawiają. Albo Powtore Że składający tę Radę Patryotyczną przez jakieś obowiązki i przyiaźni do JmćPa Jenerała Wielkopolskiego, wzięci kompassyą nad Jego oddaleniem, chcą go powrocić na drogę Jego Stopniow Zasłużonych w Oyczyznie, i z umartwieniem Nieprzyiacioł wynieść go nad innych albo uczynić przez Zasługę publiczną pierwszym tak Stopnia do ktorego by zamierzał, jako też w kredycie zalecenia i przywiązanych Sobie. Co do Pierwszego: A żeby JmćPan Jenerał Wielkopolski uznawał się Osobą Srodkującą i brał na Siebie medyacyą narodu; potrzeba ażeby nie od jedney ale od Stron obuyga na to był umowiony i wybrany. Do tąd z tey Strony od dawnych czasow Słyszemy częste wspominania Jego i wyznaczenie do Laski tey połowy. Niebyło Projektu konfederacyi tutyszey, w ktorym by on niebył poszanowiony na czele. Lecz niesłyszeliśmy żeby z drugiey Strony, była odezwa o nim w jakieykolwiek Okolicie, procz widoczney dyskrecyi na Obywatela naybliższego z temi Majątkami Ziemskie Mościcuskiey, ktora go wyimowała od wspolney z tamteczną konfederacyą Czynności, A przeto jakże się mają poufać losow Oyczyzny i swoich temu, ktory w takowey znayduie się bojaźni i dependencyi. To samo porywcze Jego tu

wspominienie

wspomnienie do każdey nowey roboty, umniysza mu Wia-
rę i ufność Strony. Co do Drugiego: Mało znayduie Ho-
noru i Sławy dla Jmć Pa: Pisarza Wielkopolskiego na tym Sto-
pniu, na ktory poniewolnie wprowadzony będzie. Wszystkie
z tey władzy pochodzące czynienia wyznaczone i wymierzo-
ne Mu będą od władnącey całym tym działem ręki, i czym
innym różnić się od X.cia Radziwiłła Marszałka Konfe-
deracyi Radomskiey niebędzie, tylko dłuższą cierpliwością
Narodu, jeżeli tę, niestał On jak moc Rossyiska Domy-
śli, a z tąd Zasługa Jego ktoraby się popisywać
chciała w Narodzie dla Siebie, lub promowowanych przez
Siebie Osob, będzie nikczemną, jako wcale niespływająca
z Jego pracy tylko z gotowego ułożenia, do ktorego przy-
szedł. Szczęśliwy; jeżeli rownym przekonaniem bole-
jąc Narod na swoie potym wiśli i zawod, nie w
Jego ręku upatrywać będzie młota rozwalin swoich
lecz w niszczącey wszystko potędze.

Ale teraz pytam się: Czyli ta Rada Patryo-
tyczna ma mieć czynność swoią w Konfederacyi jako
z Konfederacyą w sobie samey? czyli jako z Konfedera-
cyą weszła w ułożenie z Gabinetami Zagranicznemi
i już pełniąca to Jey ułożenie? Pierwszym Impetem,
można było w początkach części Obywatelow gorliwości,
zarzucić niezważaiącą na nieszczęścia śmiałość płochą,

i podnieconą

i podnieconą nadzieją że gwałtowność mocy monarchiczney w kraju, ściągnie kompassyą albo pomoc zagraniczną do uwolnienia go z tey dependencyi. Może też i takowi znaleźli się w związku, którzy przez zawziętość ku panującemu szli z zajadłością do podniecenia ognia tego, zakładając sobie w dalszym ogarnieniu skutek pewnieyszy swoich zamysłów. Lecz ktoż by się o tym czasie niezkonwinkował; że takowa liczba niespokoynych obywatelów, nie tylko powinna była dawno polec pod prześladującym ią orężem, lub wypróbowawszy słabość swoią srogiemi przykładami szukać spoczynku z poniżeniem, lub się podzielić według różności celów które sobie założyli, lub na koniec uznana ich niekształtność, strata życia i fortun, powinna była odrażić i odrażać ustawicznie innych obywatelów od łączenia się z nieszczęśliwemi, Przeznana niesworność, swawola i nieporządek milicyi krajowey, zdrada i chytrość między spół=łączącemi się powinna im ostrzec czynić do powściągnienia nieszczęśliwości i awanturowania się w gmin umysłów nieznajomych i zdradliwych. Tym czasem przeciwnie dzieje się; popioły zabitych wskrzeszaią odwagę, śmierć nierodzi bojaźni lecz zemstę, i nowy woiownik szuka bliższego wodza, obaliny i pogorzeliska cudzych osiadłości, niezrażaią od poddania swoich spustoszeniu. Juz to dowody

do związku

do Związku pierwszego użyto, trzechletnia Reflexya Rozstrzaśnione, powabu nietraią do pomnożenia Konfederatow, Morderstwo i Zguba nieumnieysza Jch i owszem powiększa liczbę. Znani Rostropnością w Polesiu i w Sławie Obywatele weszli w Jch popis i nieprzestaią zachęcać do Sobie pozostałych w nieczynnościach. Trudno tedy iuż teraz powszechności tak znaczney Narodu, przypisać i zadawać gorliwości nieuważną, zawziętość na Rządzącego, płoche porwanie się na Potęnyą (: którą niepotrzebnie Setney części Set Swoich na poprzebicie Onego:) za poduszczeniem Obcego Gabinetu dalekiego od pomocy lub obrony konfederatow. Zgoła ślepotę i bezrozumność zarzucić Jm niepodobna, których przez liczność Narodową Rada teraznieysza, Jmperatorowy Jeymu Deklaracyami alterdytowana, chce wyprowadzić z ostatniey toni i całemu Krajowi przywrocić Spokoyność. Wnosić zatym należy: że Jch odwaga nie z ślepey porywczości, lecz wsparta w początkach nadzieiami zagranicznych pomocy, powiększona Woyną Turecką, iuż teraz jaśniey umocniona bydź musi skutecznemi deklaracyami, kiedy nawet słysząc o niepowodzeniu Turkow, nieustaią z Strony Swoiey walczyć, i zdaią się bardziey nachodzić nieprzyiaciela, niżeli

o Swoiey

o Swoiey obronie myslec.

Iuz tedy przyznac dalsy należy; że Konfederacya nietylko jest w Związku z Turkami, bez ktorych zawierac z Moskwą przymierza i Pokoju niemoże, ale tez jest w scisley chociaz sekretney umowie z Dworami niektoremi, ktore Jey przepisuią ułozenie, a zatym bez nich godzic się, ani wchodzic w Artykuły Pokoju niemoże, przeto Rada tuteysza wchodząc z Konfederacyą w czynnosc" jałową z Swoiey uchwały, czyli pytaiąc się Jey o przyczyny podnieśioney broni, lub Kondycye do uspokoienia Jey podaiąc, słuchaną od Niey niebędzie, i owszem będzie wzięta za podeyrzanych posrednikow. Za dyskretną jeszcze odpowiedz przyiąc musi mniemana Rada Patryotyczna gdy Jey odpiszą od Porty: że Powody do Konfederacyi są wiadome całey Oyczyznie, te nietylko własny Obywatel, ale tez i Obce Narody uznały za Słuszne, a zatym do utrzymania w iednosci wzywac ją do łączenia się z sobą, będą pod Rygorem.

Coz zostanie z takowey lub tey podobney odpowiedzi; do czynienia Radzie tuteyszey Patryotyczney? tylko z posrednictwy brac Partyą wedlug

upodobania

upodobania i możności swoiey. Jeżeliby też Rada chciała wchodzić z sobą z Potencyami obiemi które Konfederacyi sprzyiaią? Jakąż figurę traktować z niemi od Narodu swego będzie? gdy te Potencye Narodu powszechność, ~~[illegible]~~ całkowitą i naywiększą powagę widzą i już przyznali Konfederacyi, Składających zaś teraźnieyszą Radę, nieuznaią tylko za Obywatelów prywatnych, a zatym zawsze pozorny pretext mieć będą niewdawać się z niemi.

Gdyby zaś ta Rada potym wzięła posłać Konfederacyi? to samo uczynić ią będzie przeciwną bardziey, nietylko przez osobny Akt i formę, przez osobne Związki po Województwach, Ziemiach i Powiatach; nietylko przez własną Generalność którą wyniesie się nad tamtę i owszem tamtę za niebyłą uzna; ale że ią w środ mogliwy powstaiąc chociaż z iednychże powodów co Barska, przecież od nich sławną i odmieniana będzie. Czyliż toż samo, podeyrzaną ią równie u Konfederacyi trwaiącey, iako też u Dworów Jey sprzyiaiących nieuczyni? A zatym nieskuteczne i próżne tey Rady prace zostaną, nieszczęśliwych przymnożą, i może zamiast przedłużyć zaspokoienia nieskoiony przedłużą, i do zawziętości nowey przydadzą pochop. Oddaię uwadze i zostawam etc.

Borrel

Portret Polityczny Xcia Gabryela Podoskiego Prymasa Korony Polskiey i W. X. Lit. odrysowany w Warszawie R. 1770.

Xiąże Prymas w młodości lat swoich (: pominowszy pierwszą Jego edukacyą:) Za Życia Oyca Swego szedł tą drogą którą mu Rząd Oycowski wyznaczał. A że Oyciec był nieodstępny zawsze przyiaciel Familij Xiąząt Czartoryskich, przeto i Syna sposobił do podobania się Im i jednania Sobie u nich kredytu. Jakoż nie chybił Celu tego, kiedy wziowszy z tey Instrukcyi Starania o własnym Szczęściu, Został od Teyże Familij Zalecionym Graffowi Brühlowi i wypromowowanym na Referendaryą koronną. Skoro się dostał do Dworu natenczas panującego, Maxyma Jego była uczynić Sobie łaskawym Ministra, i uymować Sobie Serca tych, którzy byli nayblizsi Jego poufałości, mniey dbając na poglądania pobożney Królowy w Jego postępki i na niechęć którą do niego powzieta. Przywięzywał bezpieczeństwo mieysca na którym stanoł i dalszey swoiey Promocyi, iedynie do trwałości łaski Ministra dla Siebie. Sam Król niebył u niego w inszey konsyderacyi, tylko jako Instrument Szczęścia Jego, którym władała Wola ta, którey On zupełnie poddał Siebie i wszelką słuzbę Swoią. Dowodkiem jawnym podłości tey są czyny Jego, bo wysoki

Urząd

Urząd Referendaryi koronney trzymaiąc, nietylko na wszelkie Kommissye i Sprawy Ministra tego w Kraiu Polskim Zachodzące Zieżdżał, i bardziey Plenipotencia jak w wyznaczeniu Sędziego władzę Sprawował, ale też w Starostwie Spiskim Ekonomiczny wraz i naywyższy Urząd na sobie piastował, gdzie mniey zważaiąc na Obrażenie Religii Króla swego tak gorliwego, mniey na wynikność mogące /: jakosz i wynikneły :/ Obywatelow tameczynych Skargi, tudzież konsystorza Węgierskiego, na koniec Obywatelow Województwa krakowskiego w przeciwności tak gorszącey i szkodliwey; że kilka Zborów Luterskich tam wystawił, chcąc się w tym i z Strony Religii zalecić Ministrowi jako też i innym Sasom Gabinetowym. Uczyniony potym kanclerzem u Królewiców Polskich. Ale czyliż ta Służba dzieliła Serce Jego? i zbliżaiąc go bardziey do Tronu zapalała w nim większą chęć zasługowania się Panuiącemu? Niechay ciekawy spyta się tych o to, którzy z nim wraz składali Dwór tychże królewiców, potwierdzą zapewne tę prawdę; że Jego naywyższe Bożyszcze i przewodnik do Szczęścia był Brühl, i nieodmieniał raz poświęconey Jemu Ofiary. Cel do którego tą swą applikacyą zmierzał, była Pieczęć koronna, do tey sposobił się czytaniem, przestawaniem z uczonemi

w Assessoryi

w Assessoryi Patronami i używaniem na Sądy Kancler=
skie. Niemniey iednał Sobie przychylność Małachowskiego
Kanclerza Koron.º upewniony zawsze u Siebie o Promocyi
w czasie od Familij Czartoryskich. Odmiana Kredytu
Dworskiego między Familiami w Kraju Naszym, uczyniła
rowną odmianę w Projektach Referendarza Koronnego.
Marszałek Nadworny Koronny Mniszech oddaliwszy Emu=
luiących od Dworu Królewskiego, obrócił Siły Swoie prze=
ciwko Ich przyiaciołom, a z tąd zawżdy iak po Niciach
zrywał to przywiązanie Iościa Swego które miał do
Referendarza Koron.º Delegacya Wudztwa Krakowskiego
że Skargą przeciw Zborom na Spiżu wystawionym, by=
ła pretextem Sprawiedliwym i przydatnym Czasowi
na Odebranie mu Rządów w Skuzonym Starostwie,
a zatym nastąpiło i powolne Jego oddalenie. Czas
tego oddalenia podał łatwą Reflexyą jakby mu za=
biedz do wszelkich Intryg drogę, którymiby w czasie
tentował Księcia, w czym przełożone na Widok niebez=
pieczeństwa Ministrowi, gdyby ten Urząd dostać się miał
w Referendarza Ręce, zgoła zbywając się Go, zawar=
to zupełnie Onemu Weyście do powrotu. Poznał
dobrze upadek ten Swoy X. Referendarz Koronny, ale
niemniey każdy poznać mogł przy jakim położeniu
został się w czasie oddalenia Swego od Kredytu u Ministra,

Każdy

Każdy mowi, jako ciekawie dochodził intryg Jego w czasie traktowaney Materyi Xięstwa Kurlandskiego, w czasie w ktorym On jeszcze był Kanclerzem u Krolewica Karola Xięcia Kurlandskiego.

Odjazd Krolewski do Saxonij niepodał żadney nowey okoliczności ktoraby Go w pierwiastkowym Jego przywiązaniu do Familij Czartoryskich odmieniła. Smierc Krola w krotce nastąpiona czyliż mogła sprawić konjekturę do tego nową. Bruhl na zgonie życia, Marszałek Mniszech akkredytowany u Elektora i Elektorowy a Jemu statecznie nieprzyiaźny, kiedy w upsztrzeniu swego oczekiwania a przytomny w Dreznie niezaniedbywał pilności o swoiey w czasie promocyi, przy układaniu Projektow do Tronu Elektorowi nieobeszło się bez Regestru życzliwych i nieżyczliwych w Polszcze Domowi temu i tych ktorzy jakie z nim maią połączenia. Wszystko to sypało wał przeszkod Referendarzowi Koronnemu do wyrobienia sobie nowey drogi promocyi i powrotu do pierwszego szczęścia. Tym czasem bezkrolewie podzieliło cokolwiek narod. Partya Hetmańska odłączyła się, w ktorey rady JX Referendarz śmiało wchodził z powierzchowną życzliwością Domowi Saskiemu, i jako znający wszystkie imiona składających Gabinet Drezdenski, i jako z niektoremi listowne korrespondencye

trzymający //

trzymaiący, w nayskrytsze ułożenia tey Strony wprowadzony Został. Ten według Z Hetmańską Partyą bawiąc powrócił do Warszawy pod pretextem pilnowania i donoszenia o tuteyszych natenczas robotach i obrotach.

Pomijam przeciąg i Zakończenie Bezkrólewia. Ale gdy potym rozne Zjazdy Seymowe nastąpiły, P. Referendarz Zawsze uczęszczał do Biskupa Krakowskiego na Sekretne konferencye lub do Marszałka Mniszcha, biorąc Jch postaią Adherenta Saskiego, tym Sposobem i Sztuką wszystkie które bydź mogły wiadomości i ułożenia między Niemi wyssał Z Nich i donosił Oycym. Ci Zaś ludzie w dobrey o Nim wierze Zostaiąc, niemogli Mu odmówić kredytu i Zalecenia gdy Go Żądał mieć u Dworu Saskiego, Żądał Zaś dla wiadomości ciągłych co Się w Gabinecie Saskim układać będzie względem Interessów Polskich, jako wiadomości wielce potrzebny taiemnym Jego Przyiaciołom to iest Familij Xiąż: Czartoryskich, która Go Szczerze utwierdziła i akkredytowała w przyjaźni Z Xięciem Repninem Posłem Rossyskim, jako instrument naycelnieyszych Swoich czynności. Przyszedł ów moment otworzenia Sceny, gdzie przyjaźń ta Familij ustawiczna Z Moskwą miała Się ukryć do czasu, a groźby, wygnania, odsądzenia, i Sequestra natychmiast Zawieszono nad Jch głowami. Sam Król

w tey

w tey burzy uczut wzruszenie Tronu Swego.

Poset Russyski obraca się do Narodu, i Szuka Nay-nieżyczliwszych tey Familij i Panuiącemu, Zbiera Zacietszych jako tez gmin nieuważnych, Czyni Konfederacyą w Radomiu, Referendarz Koronny pierwszy ią podpisuie, jako robotę maiącą na pozor otworzyć drogę Domowi Saskiemu do jednania Sobie przychylnych przez ochydzenie i przykrzenie sobie teraznieyszego Panowania. Robotę tę tak udrożoną pędem posyła do Drezna. W tym Prymas Lubienski umiera, A Referendarz od Posła Moskiewskiego nato Dostojeństwo Zalecony. Dla nieposzlaki należało krolowi uczynić jakowaś trudność, ktorą i czynił do tąd, pokąd Xże Poseł Imieniem Imperatorowy (: we dni kilka tylko po Smierci Zaszłey Prymasa :) nieponowił tegoż Zalecenia, grożąc Jey gniewem jeżeliby Nominacya przedłużona była. Po nastąpioney Nominacyi w krotce ofiarowana od Dworu Saskiego Rezydencya w Palacu Saskim Xsiu Prymasowi: Expedycya Rzymska Staraniem Sekretarza krolewskiego Ghigiottego sprowadzona. Każdy wie z jakim kredytem, mocą, i Influencyą we wszystko, Sprawował Xże Prymas Prezydencyą Swoią na Delegacyi Seymu Ostatniego, każdy oraz wie w czym mogła bydź uciążliwa i szkodliwa.

przeciwna taż Delegacya Krolowi lub Familij Xiąząt Czartoryskich? Przy układaniu Podarkow Millionowych, niezapomniał jednak Xiądz Prymas pensyi dla dwoch Krolewiczow Polskich chociaż o to nieobligowany, (i owszem biorąc to z polityczną konsequencyą na naganę zasłużył:) Jednakże moment ten attencyi, powinien mu był powiększać wiarę i ufność u Domu Saskiego; Jakoż już od dnia konsekracyi swoiey starał się Xiądz Prymas oziembłym pokazywać dla Krola, tych ktorzy wewnętrzną niechęć do Krola mieli przywodził do siebie, układając z niemi wspolnie Projekta do umartwienia Krola i Familij, te tylko do Exekucyi przyimował, ktore mu Familia uskutecznić pozwoliła.

Niemogło się jednak ukryć zupełnie to tajemne oszukanie. Pierwszy Biskup Krakowski zaraz po konsekracyi Prymasa postrzegł je, i w krotce potym zerwał z nim przyiaźń. ale łatwo było zagłuszyć Publicum i obrocić prawdziwą tey niechęci przyczynę w Ambicyą tegoż Biskupa, jakoby się zey niedał powodować Prymas, ktorą postać i żywość Biskupa Krakowskiego na pozor okazywała. To zerwanie przyiaźni było potrzebne i samemu Prymasowi dla spokoynieyszey we wszystkim roboty, ale i wzięcie Biskupa

Krakowskiego

1740. Krakowskiego wchodziło w Sistema; bo Prymas wolny od wszelkiego Szlakowania, Został Sam tylko akkredytowany ufnością do wiadomości Równie influencyi Saskiey, jako też i Partyi w Kraju nieżyczliwey.

Co do ugruntowania Sobie wiary u Dworu Saskiego, w krotce podały się Prymasowi, bardzo pozorne i Sztuczne Sposoby; albowiem Za powstaniem Konfederacyi Barskiey, kiedy Kray coraz powiększał Zamieszania Swoie, Prymas jak gdyby z taiemney umowy bo niewiedzieć z jakowego pochopu; czyli z konsyderacyi Swoiey w Narodzie, czyli z Influencyi z tym powstałym Związkiem, mowię jeszcze jak gdyby z ułożenia Skrytey Polityki, pytany był Usłownie od Imperatorowy Moskiewskiey o Srodki Zaspokojenia Narodu; Na ktore pytanie odpisuie Prymas nie na Poczcie Posta, nie przez Kuryera, lecz przez wybranego od Siebie Posłanika Dyssydenta, a przeto interessowanego do Roboty Radomskiey, czego łatwo dochodzić przyczyn. I czego cała Rzplita ponęta jeszcze Moskiewską Konfederowana, otrzymać Niemogła w Peterburgu, a Żeby Posłowie od niey wysłani, byli wysłuchani od Imperatorowy według Swoiey Sekretnieyszey Instrukcyi, tego Posłanik Prymasowski dopiął, i tym darem był Zaszczycony,

Że nietylko

że nietylko list Imperatorowy oddał, ale tez i nowy Projekt Prymasowski uspokojenia kraju naszego, w którym za filar Spokoynosci założył narodu naszego odmianę Tronu z wezwaniem nań Elektora Saskiego, przekładając w tym samychże Interessow Rossyskich awantaż. Dentze zostanie miał osobne Instrukcye i wolność do explikowania Projektu tego. Pale Swię-ty kroli ująć był powinien naturalnie Elektora; a żeby potrzył ufność w Prymasie, a żeby mu wyja-wił w tey okoliczności myśli swoie, i a żeby bezpie-cznie wydał mu klucz Sekretnego ułożenia [: iezeli jest jakie :] z inemi Dworami, tak względem siebie, jako też względem Interessow Polskich. Ale ktożby niepoznał; że to było sidło na wiarę Gabinetu Drezneńskiego? Co za odkrytość roboty! Co za kombinacye niesforne! Co za osoba do nakto-wania z ministrami wybrana! Co za kredyt w naro-dzie tego który miał odmieniać systema! Co na koniec za ministrowie użyci w Petersburgu do powia-dzenia tym ułożenia! Zaczym Projekt wzgardzony bo niemiał dla siebie więcey nic, oddzielonego tylko jawność swoią. Odebrana w Warszawie z Peter-burga wiadomość o takowym Projekcie i intrygach X. Prymasa, nabawiła niemało zadziwienia i konjektur w powszechności.

1742. w powszechnosci, w interessowanych Zaś Żal i narzekanie okazywane.

Prymas utrzymując postać obwinionego, przestał bywać u Dworu, i na wszystkich ktore potym bywały Radach. Sałowe Zagniewanie stosując do przełożonego wykładu wszelkich do tąd Prymasa kroków i czynności, okazując Go pozornym Nieprzyjacielem Krola i Familij Xiąząt Czartoryskich, przychylnym Zaś w postaci polityczny i przysposobionym Domowi Saskiemu; Osadza Go na Centrum Rownego władania i Zaufanego Znoszenia Się, tak z Gabinetem Dreznenskim jako też z Generalnoscią Konfederacyi; których obydwoch bydź Szpiegiem wielce usłużnym ma Łatwość.

List JmXa. Krasinskiego Biskupa Kamienieckº. do jednego z Marszałkow Konfederackich na Wydany Uniwersał Xiązęcia Porta Moskiewskiego przeciw Czartoryskim Nº. 603 połozony.

Pak przywykły uszy moie słuchać o Tyranij Moskiewskiey; iż teraz Żaden gatunek okrucieństwa, nie sprawuie we mnie podziwienia. Niemasz Woiewodztwa, niemasz Ziemi, niemasz Powiatu i Miysca, Żeby ten Narod dzikich swoich obyczajow okropney nie zostawił pamiątki. Niemasz Kościoła zaczowszy od Kościelnika

aż do

aż do Kapitała, Żeby po Polszcze nierozsełał Uniwersałtow Swoich, Edyktow i Paletow pod Surowością Kary w Żadnym Chrześciańskim Kraju niepraktykowaney. Niedawno Porwać kazał Biskupa Krakowskiego i Senatorow i Obywatelow do Poznania na Gromadę, i tam z ostatnią hańbą, kazał Im wyrzekać Się Obrony własney Wiary, własney Wolności, Praw i Swobod Swoich.

Ale jeszcze niedostało mi Się czytać nie podobnego do Uniwersału Piotra Lisandra Pirla Wachmaystra Woysk Rossyiskich Sub data 24. Obr: Rku teraznieyszego 1770. z Manasterzyska. Doczytuię się z tego Uniwersału; Że Xże Czartoryski Kanclerz W. X. Lit. z Kollegami Swemi jest od Honoru, od Sławy, od Dobr, i Urzędu odsądzony przez Xcia Grafa en Cheff Rządcę Wtorey Armij, Senatora i rożnych Orderow Kawalera, Piotra Iwanowicza Pamina, a zatym Supponuię; Że musi bydź jeszcze jakiś Uniwersał albo Dekret przez tegoż Pamina na Ministrow ferowany, ktorego tylko exekucya i publikacya temuż Lisandrowi jest zalecona. Smieszno mi bardzo; czytając oskarżenie i występki tegoż Xcia Czartoryskiego Kanclerza W. X. Lit. Że podniosł bunt, niezgodą pokoiu i Wolności w Polszcze, Sprzeciwia Się Woysku Rossyiskiemu, i Że na ostatek wszyscy ukarani Są o nieposłuszeństwo i mieszanie powszechney

Spokoyności

Spokoyności w Polszcze.
Ktokolwiek zna, ktokolwiek widział od początku Panowania Augusta III.° Sasko między Moskwą a Domem Xząt Czartoryskich Zachowania, ktokolwiek na ostatek pamięta; Że pod czas niedawnego Bezkrólewia, na Konwokacyi i Elekcyi Xże Czartoryski Kanclerz W.° X.a Lit.° Woyskiem Moskiewskim rządził i Gabinetem dysponował; Zadziwić się musi, albo raczey ten Uniwersał za chytrą jakąś poczytać Komiwencyą. Roztrząsnowszy iednak surowość kary, trzeba przestać natym; Że nikt Żartem niepozwala odsądzać się od Sławy, od Honoru, od poczciwości. Nad ostatek niemasz na Swiecie Człowieka tak podłego; Żeby sobie na Czoło dał osadzić piętno Infamij dla jakiegoś nikczemnego Omamienia.
Inszy daleko koniec upatruię ja w tym Uniwersale, i przyznam się szczerze WmĆdw; Że to nie są Żarty sądzić w Polszcze Ministrow, Zrzucać ich z Urzędu, konfiskować Dobra, nazywać ich buntownikami. Jest to jasne całemu Swiatu okazywanie Naywyższey nad nami Zwierzchności. Ktokolwiek jest z Panów; Czy Senator Moskiewski, czy Rządca Armij, niemógłby nas sądzić, gdyby niemiał Instrumentu nato od Imperatorowey Rossyiskiey z tytułem naywyższego Rządcy, albo Vice Reya w Polszcze, konkludować

Zatym

Zatym należy; że Polska niema Krola, ale że jest Prowincyą Zawojowaną i dependującą od Moskwy. Przyznać WMć Paczysz; że chociażby był Sam Żądny Krolem w Polszcze, alboby Krolestwa Swego bronić, alboby Się o Uzurpacyą Rządow, Zwierzchności i Władzy Samemu tylko Majestatowi przyzwoitey; manifestować, a gdy tego niebyło i niemasz, więc Krola w Polszcze niebyło i niemasz.

Z tych Samych podobno przyczyn Konfederacya Generalna publikowała Bron Waluszcy od Smierci Augusta IIIo Że razem z Życiem tego Wielkiego Monarchy, utraciła Kraju, Praw, Swobod i Wolności bezpieczeństwo. a Maxyma Generalna; że wszystkie Narody winne Są Monarchom Swoim posłuszeństwo, ale też wzaiemnie każdy Krol winien Narodowi i Krolestwu Swemu Obronę i bezpieczeństwo. Jeżeli Moskale po Smierci Augusta zaczowszy od Gorlu Pruskiego, od Stawiania Obozow pod Warszawą na Konwokacyi nieopostępowali tylko z gwałtem aż do Zabrania Senatorow; Jeżeli i teraz uzurpuią Sobie Władzę Sądzenia, konfiskowania, i Infamiowania Ministrow, Znaliśmy ieśt; że gdy tylko Sam Narod własnym Orężem i męztwem dobyia Się bezpieczeństwa, niemusiało bydź Krola w Polszcze; Inaczey gdyby był Sam Jagełło

na Tronie

S. S.

na Tronie, a Krolestwa i narodu niebronił, niegodzien by bydź Krolem.

Zastanawiam Się iescze z podziwieniem nad tym punktem w wspomnionym Uniwersale; że Xiu Kanclerowi i innym, nieumyślnie dobr gdzie indziey tylko w Bracławskim i Kijowskim. Nie trzeba tego tłumaczyć Omyłką i Skrytą taiemnicą. Moskwa plondruiąc Polskę hostiliter przez 6 lat, wie dobrze, że Xże Kanclerz ma Dobra w Litwie, ma w Lubelskim, ma pod Warszawą i po innych mieyscach więcey daleko niżeli w Bracławskim i Kijowskim, Jeżeli tedy W. Mćpan wspomnisz Sobie że w Szlachtatowey Instrukcyi, opuszczono Tituł Bracławskiego i Kijowskiego, łatwo Się domyślisz co Się to znaczy. A Zatym podobało Się Jchmćiom bydź Moskalami w tamtych Woiewodztwach ktore podobno iuz Sekretnie ustąpili, niechayże Się podoba i kara, Jeżeli ta poydzie trybem Moskiewskim, to poznaią Jchmość w krotce; co Są batogi, co Syberya, co knoty, i co iest Tyrannia Moskiewska. Zostaię &c:

§ List Konfederata do Krola Jmci 1.a Novembris.

Opatrzność naywyzszego Istota posadziła na Tronie W. K. Mość, i wszystkie do tego trudniące Zawady

łaskawie

Łaskawie uprzągnęła. Cały prawie Narod (: lubo prze-
glądał w Panowaniu W. K. Mci Rożnego gatunku dla
siebie nieszczęśliwości:) Z tym wszystkim do wznania;
gwałtowney Elekcyi Za Wolną i Sprawiedliwą, a Osobę
W. K. Mci (: Cisnącą Się do Panowania przez Praw
Kardynalnych Znieważenie, przez Znacznych w kraju
Familiy poniżenie, przez Władzy Hetmańskiey z grun-
tu wywrocenie:) Za Pana, dał Się chętnie nakłonić.
Szczegulną cieszył Się nadzieją, iż W. K. Mość Za te
na Tron z Zadumieniem całego Swiata Swey Osoby
wyniesienie, nieśmiertelne Bogu czynić będziesz
dzięki, a na Znak wdzięczności ku wyższey Jego
Chwale, o całenie Wiary S., w kraju panującey,
ktorą wraz z Mlekiem w Miłey Oyczyznie wyssałeś,
z pilnością Starać Się będziesz, a przytym Zada-
ne Oyczyznie Rany Słodkim Panowaniem leczyć,
ukrzywdzonych i Zasłużonych Sprawiedliwą nadgrodą
wspierać, Zajątrzone Malkontentow Serca łagodno-
ścią Zniewalać, a w ogolności o Miłość, kredyt i
Dobro kraju usiłować, iedyne Oycowskiey Jego Sta-
nności będzie dzieło. Ale ah! co Się stało
z Wiarą S.! co z Oyczyzną! co Się z nami dzieje!
codzienne opłakanego Stanu wszy nas doświadczenie.
Te nasze nadzieje gruntowały Się nie tylko na wielkich

talentach

talentach ktoremi Sowicie W. K. Mość Bog obdarzył, ale tez na Wykonaney Przysiędze w oczach Narodu. Pozwol W. K. Mość przypomnieć Sobie; jak przy Ołtarzu po Zakończoney Elekcyi w Słowach tzy z oczu naszych wyciskających, przyrzekłeś wzywając Boga na Swiadectwo iż Się usta z Sercem zgadzaią, i upewniłeś o Swoich zbawiennych myslach dla Wiary i Oyczyzny. Wołałeś o Zemstę do Samego Boga, jezelibyś nam czego niedotrzymał. Niewątpię; że radością natenczas przejęte Serce ustom dyktowało Słowa, zmieniać zaś Skrytosci Serca, to Samey Boskiey Sprawy iest dzieło.
Ale przebog! po oswiadczonym na Seymie 1766° Bogu i Stanom Rpltey z Tronu przyrzeczeniu; że chętniey Korony odstąpisz, niżeli Wiary S. Katolickiey naymnieyszy Zwierzchność uszczerbek, jakże teraz te Słowa Skleić i przystosować do wynalazku Radomskiey bezbożney konfederacyi? jak pogodzić z Ustawami Seymu Traktatowego, gdzie w Materyi Dyssydentow nikt nieznaydzie i jednego Słowa napisanego; ktoreby niemiało Szturmować i rzucać piorunem na Wiarę S. w Kraju panującą? wszystkie o Niey dawne Prawa Są zburzone i zgwałcone, a dla większey Obelgi teyże Wiary S. nawet i na marmurze wyrytym Dekretom w Sprawie Torunskiey, nieprzepuszczono; i onez z pod nog Nayswiętszey Maryi wyrzucić rozkazano. Mocnych Wiary i wolnosci

Obrońcow

Obrońców, wielkich Senatorow i Posła; z miysca bezpieczeństwa, z pod boku W. K. Mci i Stanow Skupiony na Seym zgromadzonych, w cizką niewolą wtrącono. O ostatnia Tronu i całego Narodu pamięci niegodna, Ochydo i zniewago! ale co nas jeszcze żywiey boli i dotyka; (: jako wielu upewnia:) iż za wiadomością i zezwoleniem W. K. Mci; (: i wielcy mężowie;) wzgardy, zemsty, i przemożney Tyranskiey Ręki stali się ofiarą. Niedało nam się widzieć po ten czas na Tronie (: o zgubę Synow Oyczyzny, o tak wielki gwałt i zniewagę wszystkich trzech Stanow:) Oywowska Krola troskliwość. Czotliwe Dusze; mając nietylko postępek, lecz i mieysce Rady zniewazone w obrzydzeniu i nienawiści, już się więcey do tego zgromadzić niechcieli, abyliż od W. K. Mci w tym wsparci? Owszem zato sametylko po wszystkich mieyscach dały się słyszeć pogrozki i postrachy brania Osob i Maiątkow Ich niszczenia, tak daleć; iż nas przymusiły; żesmy się stali świadkami dalszey tak wszetecznej Roboty.

I też to są Krolu wszystkie racye, przyczyny i pobudki, ktore nam broń w ręce dały, widząc na co się zanosi: a doswiadczywszy; iż pod panowaniem Twoim każdy krok jest dla nas śliski, każde słowo podeyrzenia godne, słowem mowiąc: poznawszy; że same tylko płonne łudzą nas nadzieie, wstępuiąc w ślady przodkow naszych; zatożyliśmy

Obronę

Obronę Wiary i Wolności w Samey Obywatelskiey Cnocie i Orężu. Upewniam W. K. Mość za Siebie i za wielu innych; iż ten cnotliwy Związek zrobiliśmy, nie żadną prywatą albo myślą Zemsty, lub Detronizacyi W. K. Mci, bo wspomniawszy Sobie na Słowa Jego przy Przysiędze o pomstę do Boga wołające (: który naylepiey przeniknął Skrytości dzisieyszey twoiey Polityki:) na Sąd tegoż Boga Sprawę uczynków naszych oddaliśmy, myśląc przy tym; iż na nieustrommey dzień i noc Sumienia zgryzocie, dla winowayey dosyć jest kary. Żeśmy zaś do tąd o Detronizacyi niemyśleli, nieogłoszenie Interregni przez Akt publiczny, i niewypowiedzenie posłuszeństwa, jawny jest dowodem. Ale co daley będzie? za to nieręczę; jeżeli W. K. Mość otwarcie niepoydziesz z nami, bo po Radomskich obrotach, upewniam; że nikt nas więcey zwieść i zwiedzić niepotrafi. I jeżeli dłużey obojętnym i nielitościwym okiem patrzać będziesz na zgubę kraju i wygładzenie krwi Szlacheckiey.

Wszakże Rezydencya W. K. Mci; niewoli, więzów, kaydan na Cnotliwych Obywatelow zgotowanych, dziś stała się Stolicą. A Dwor W. K. Mci; (: jako nas często dochodzą wiadomości:) po większey części z ludzi i Urzędnikow złożony, którzy bez wstydu, bez czoła, stawszy się Oyczyzny wyrodkami, nie nierobią tylko chańbiące Narod Swoja wiadomości; Śmierć, zguba, Tyrannia nad Braćią i Współobywatelami dokonana, to dla

nich o

nich radość, to iedyna Serc Ich pociecha. Cy przez Bog! Coż ten przewinił Narod? Oto oddał w Ręce W. K. Mci to co miał nayszacownieyszego Berło i Koronę, powiększył Jemu Intraty, a mimo tey, o Znacznych wydatkach w kraju nigdy niepraktykowanych, O Rezydencyi i potrzebach W. K. Mci niezapomniał, Siły W. K. Mci przez oddanie Mu Gwardyi Obydwoch Narodow dosyć wzmocnił, na wzrastaiącą Się władzę krolewską Z nowych Magistratur pod bokiem i Ręką W. K. Mci ustanowionych przez Szpary patrzał, Na osiatek Familią W. K. Mci nad przepis Prawa tytułem Xiążęcym przyozdobił, i Oney wyniesienia na pierwsze w Rzpltey Dostoieństwa granic niewydzielił.
Pozwol że teraz W. K. Mość Spytać Się; Co Za to ma Narod w Zysku? Jako też odbiera Oyczyzna wdzięczność i Nadgrodę! Oto od Panowania W. K. Mci Wiara S. K. R. poniżona, w kościołach Nayświętsze Sakramentow taiemnica Zelżone i po wielekroć Zdeptane, Oyczyste Prawa przewrocone i Zniszczone, Maiestat Senat i Stan Rycerski Uchyżony, Zacni Obywatele Z fortun Z Honorow ba i Z Życia Złupieni, Wiele płacz krew niewinna wołaiąc do nieba o pomoc i Zemstę. W tych wszystkich okropnościach i nayokrutnieysze Serca wskroś przeraziaiących, czyliż Się doczekać mogliśmy przynaymniey Zlitowania Oycowskiego?

Laufates

 Zaufałeś W. K. mość w Samey Sile postronney i w Radzie kilku Osob podług Swey mysli dobranych, a całego Zaufania ku Sobie całego Narodu Spodziewać Się możesz.
Dochodzą nas jeszcze wiadomości, iż na Woienney Warszawskiey Moskiewskiey Radzie, Attak Jasney Gory Częstochowskiey jest decydowany. Mamy w Bogu nadzieię i w Obronie Nieba i naszey Krolowy niepokalaney Maryi, iż od tey Fortecy /: przykładem niegdyś tłuszczących Się Szwedow :/ ten Zuchwały Moskwicin odeydzie z hańbą i wstydem. A jeżeli inaczey na Ukaranie grzechow naszych Bogu podobać Się będzie, to przynaymniey nieinaczey tam Się dostanie, tylko po naszych karkach i z trupow naszych mogiłach. A gdy ten Attak od Woyska Auxyliarnego W. K. Mci nastąpi. Na ten czas chyba Sama Boska wszechmocność Zemstę, niechęć, nienawiść do Rządow i Panowania W. K. Mci, w Nas i w Potomkach naszych wykorzenić, ukoić i Wyniszczyć Dożałości potrafi.
Więc ja będąc jeszcze z Regestru Wiernych W. K. Mci, Życzę abyś wszystkich poruszył Sposobow do oddalenia i utrzymania tak wyuzdaney i Zuchwałey Imprezy, a te moie Życzenie, i szczere bez ogrodki wyłuszczenie, niech będzie jawnym upewnieniem i dowodem, iż nie z żadnych powodow Zemsty, nie z
Nienawiści

nienawiści ku W. K. Mci, ale z szczerego przedsięwzięcia bronienia Wiary i Wolności aż do krwi wylania jestem

Zprzysiężony Konfederat.

Privilegium

Boleslai Pudici Regis Poloniae, alias Donatio Terrae Sandecensis cum Theloneo in Poprot et omnibus Attinentiis Beatae Cunegundi Consorti Suae facta in Vim Expensi Dotalitij Sui in Commodum Rpblae post Tartarica totius Regni devastationem.

In Nomine Domini Amen.

Quoniam Plasmator Hominum Deus post creationem primi Protoplasti, Volens ut Propago humani Generis potiora primordij Sui nancisci Valeret incrementa, providendo et praedestinando liquidoque praeostendens in Se Individuae Trinitatis Unitatem, legitur dixisse: Non est bonum hominem esse Solum, faciamus ei adjutorium Simile Sibi, ut hac Sanctione indultive Salutari, inter Cultores Fidei Orthodoxae Carnis identitas, Prolis pluralitas, pacis tranquillitas, in Universi Orbis planatio uberius cresceret Domino irrigante. Hinc est quod Nos Boleslaus DEI Gratia Dux Cracoviae et Sandomiriae Notum esse Volumus praesentibus et futuris praesentium notitiam habituris, quod nos ab ineunte aetate nutui ac beneplacito Optimi Conditoris gestientes parere per Omnia,

et ut

754. et ut melius et quietius Opitulante DEO possemus Nostri Principatus Gubernacula possidere, de Consilio Maturo Venerabilis in Xsto Patris Domini Visslai Cracoviensis Episcopi, Decretoq Omnium Optimatum nostrorum et Baronum, Adjutorio DEi praevio, conjunximus nobis Copula Maritali Generosissimam Dominam, Dominam Cunegundim Illmi Regis Hungariae Domini Belae Filiam, non Solum Auro Argento et lapidibus pretiosis gloriosè Regali providentia et Magnificentia ditatam, Verum Virtutum Etiam ac nobilium morum dotibus plurimum Redimitam, Quae inspirante DEO temporalis Suffragij adminicula nobis tempore nostrae permaximae necessitatis praestitit copiosè, ut ex his quae Subnectuntur liquebit luculenter. Cum enim tempore malo permittente DEo, peccatisq nostris exigentibus, Tartari Terras nobis Subjectas, mucrone Crudeli depopulati fuissent, terramq Subitò et inopinatè deebriassent profluvio Sanguinis Christiani, demumq pereunte Cultore omnia deperiisse viderentur, Nobis more Principali ac magnificentia Omnibus gratiosissima imperare non liceret, dumq nil perfunctoriarum pecuniarum Sub duri Cordis lapide et Sitibundo Avaritiae Aestu in Thesauris nostris lateret, magisq nobilis Militiae Cohorte ex inditae largitatis, imo laudabilis prodigalitatis innata generositate, quam

divitiarum

divitiarum cumulo Stipati gauderemus, ac ob id consequenter ad notabilem inopiam fuissemus devoluti ex eo, quod Stipendia Solita Militiæ Nostræ unde Solveremus penitus non inveniremus. Et ex præmissis Sæpe dicta Venerabilis Gloriosa Domina Consors Nostra Charissima, cernens Nos plurimum Anxiari in ineffabili et infallibili glutino fervidæ Charitatis quo Nostris affectibus jugiter inhæsit concitata, Compatiens ex intimis, Sæpe dictas pecunias Sui dotalitij per plures Vices in pensionem Stipendiorum jam dictorum largiflue exhibuit Expendendas, ea tamen Conditione adjecta coram aliquibus nobilibus Terræ nostræ, ut data Sibi fide Sæpius dictam pecuniam mere et integre ac Sine omni diminutione, tempore et loco Solvere obligaremur, quod et fecimus; præstantes Sibi Super Nostris Sponsionibus debitam Cautionem, et quod tantas pecunias ad quas Nos Solenniter et fideliter obligaverimus tempore et loco ut præmittitur persolvendas. Urgentis Necessitatis Stimulo impellente, atq; quod promiseramus crebris et Variis infortuniis Succedentibus dum ad Solutionem tantarum pecuniarum insufficientes et invalidi reperiremur, Usi Salutari Consilio Venerabilis Patris Zbigneo Cracoviensis Episcopi, et ex Decreto Omnium Nostrorum Baronum ac unanimi Voluntate pariter et assensu, Terram Sandecensem

pure

pure et integre sine omni diminutione cum pleno Dominio ~~Peloni et omnibus attinentiis et pertinentiis~~ sicut ipsi tenuimus sibi damus et conferimus irrevocabiliterque tradimus, et in perpetuum possidendam cum pleno Dominio Peloni et omnibus attinentiis et pertinentiis ad eandem Sylvis usque ad metas Hungariae se se extendentibus, fluviis, Piscaturis, Piscinis, Tabernis, molendinis, Pratis, Pascuis, et omnibus aliis attinentiis et pertinentiis quibuscumque Nominibus Censeantur. Ita quod dictam Terram liceat sibi Vendere, commutare, donare, locare, et quolibet modo a se alienare. In qua Terra Nostris Successoribus nihil aliud Juris delinquimus, nisi Jus in Solatium Praefatae Nostrae Consortis praedilectae, tuitionis, defensionis et Conservationis, ut Gloriosa Domina si nos Vocante Domino prius de Ergastulo Carnis migrare contigerit Solatiis delibuta ac Suffragiis Suffulta in gravamen temporum quo ad Vivet, aut post Obitum suum terram memoratam alterius Gentis non Applicet populo, aut a Polonica Natione divellat, indignata; sed semper Materno affectu ac fide illibata, quo ad Gentem supradictam inviolabiliter immutabiliterque tenuit, ipsam Gentem confovendo indesinenter foveat more solito pietatis. Ut autem haec Nostra irrefragabilis Donatio imo Verius incomparabiliter minus Sufficiens Retributio

ac Recompensatio

ac recompensatio obtineat robur perpetuæ et inconcussibilis firmitatis, et ne aliquis instigante Spiritu Malitiæ et nequitiæ timore DEI prorsus abjecto plures dictam Dominam vel legitimos Ejus Successores præsumat injuriis vel molestiis quibuslibet modo quolibet indebite lacessere, præsentem paginam super his diligenter confectam Sigillo nostro fecimus communiri. Acta sunt hæc in Corczyn Villa nostra Aº Ab Incarnatione Domini 1257º Sexto Nonas Marty Præsentibus his Testibus: Illmo Casimiro Cujavicensi et Lanciciensi, Ziemovito Masoviensi, Ducibus. Janussio Gnesnensi Præposito et Cancellario Ducis Casimiri, Fulcone Cracoviensi et Sandomiriensi Cancellario, per Cujus manum hoc Privilegium datum est. Nicolao Cracoviensi, Jegnevo Sandomiriensi, Abraham Masoviensi Palatinis, Boguslao Sandomiriensi, Joanne de Lechow, Bronisio de Boguchi Castellanis. Vaczesio Dapifero, Subislao Agasone Sandomiriensi, et aliis quam plurimis Clericis et Laicis fide dignis.

(L.S.) Principis Boleslai in funiculo Serico Coloris Purpurei in cera exaratum pensile, in quo visitur Persona Ducis, erecta dextera lanceam erectam sursum, sinistra Stemma Regale Aquilam Regni.

758. Regni, exaratam habens circumcirca in orbe Inscriptionem. Sigillum Boleslai Ducis, Ducis Cracoviensis et Sandomiriensis.

Przywiley ten dla tego tu położony, aby każdy widział iż Ziemia czyli Powiat Sandecki zawsze do Polski należał, i od niey niemógł bydź i niebył do Węgier odebrany, jako słuszność Pretensyi do niego Węgrom po Warszawie rozgłoszono.

rożnych

760

Regni, a

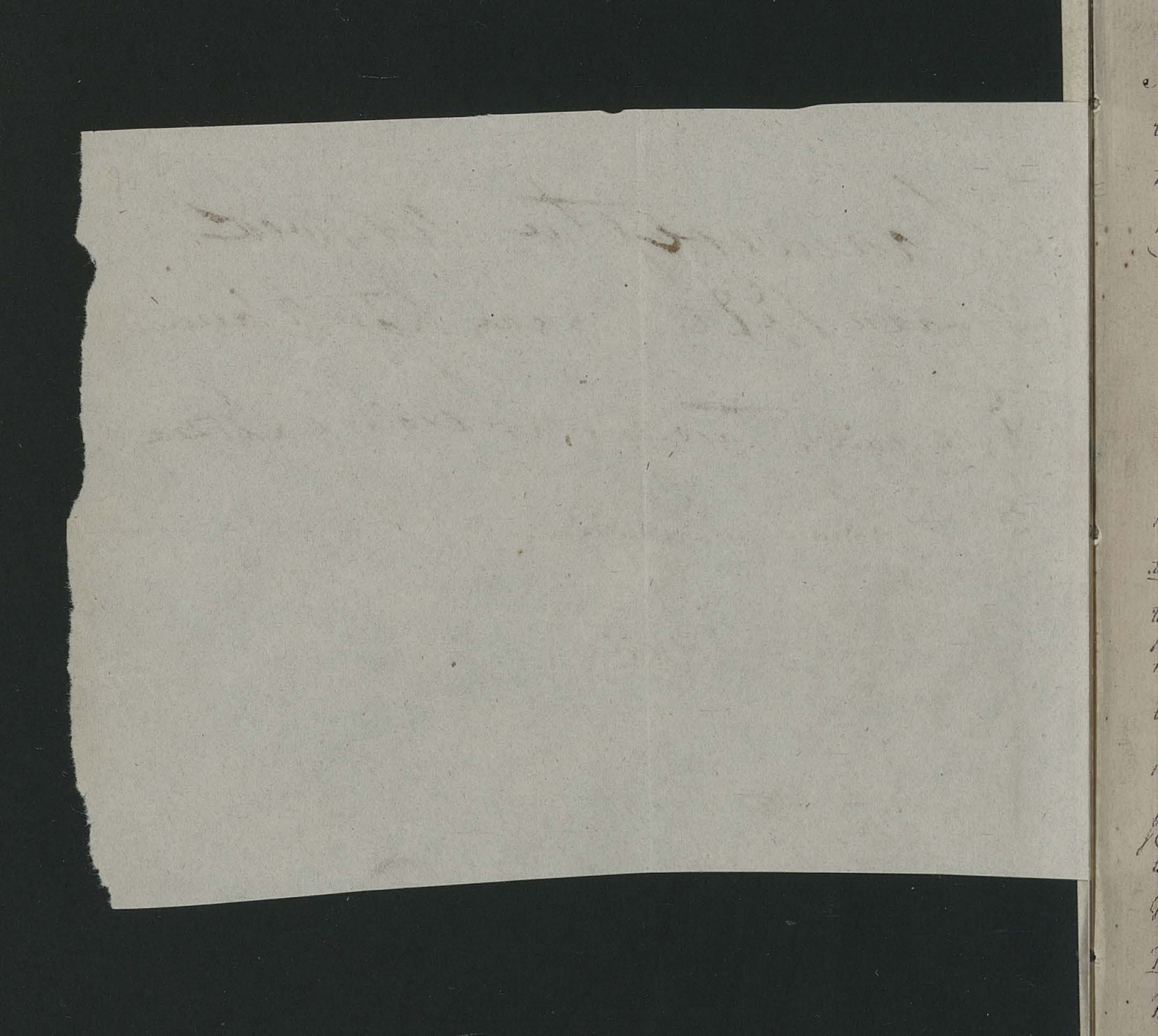
Manuscripta Urywek

z roku 1848 – przez Kontekam

[illegible] Tadeusza [illegible] [illegible]

z Archiwum w Zamościu.

[illegible]

Kontynuacya Aktow roznych 1770 mi

Objasnienie

Pisma S. w Procesie [:pag: 1:] przez JmXa Andrzeia Młodziejowskiego, Biskupa Poznan. i Warszaw. Kanclerza W. Koron. dnia 2. tudziez w Monitorze [:pag. :] dnia 17. Lutego 1770 r. wydanych cytowaneg, z dokładem o- negoz wiekszym na Tarnopoczynaniu w nich wyrazone.

In parvis pauca, in magnis plura leguntur,
Nec horum te pigeat legere, multa Scies.
Z małych mniey, z wiekszych więcey dosyć Się dowiadujesz,
Po wszystko gdy przeczytasz, wcale nie pożałuiesz.

Osnowa Procesu Jwego Mi Xięze Biskupa Poznan. i Warszawskie, dnia 2. miesiąca luteg. R. teraznieyszeg. in publicum wydaneg. tak mię głęboko w myslach i uwagach zatopiła, Ze podział ich dwoisty względem Duszy i Ciała uczyniwszy, widzę Się bydz w niebezpieczenstwie Boga. albowiem rozmierzywszy bieg Zycia moiego, odtrącie wszy młodosci i lat kilka za Zycia Rodzicow moich w bogobojnosci przepędzonych, wyliczdowałem trzy części dni bywaniu, sehotom, Honorom, Polityce, applikacyi dworskiey, wypełnianiu rozkazow rozneg. gatunku, praktykom i fakcyom omnis generis, poswięconych; tak dalece: Ze mi ciężka i niepodobna rzecz zdawała Się, w posrodku tych czynnosci recordari novissima,

to iest:

to iest: pamiętać nad ostatnie rzeczy. Dla czego i przeszłe dwa Jubileusze Generalny i Partykularny dla Zwyczaiu tylko i dla ludzkiego odprawiłem, przeświadczonym wewnętrznie wprzód Zostawszy, Że poprawy czynić niemogłem, chcąc bydź Szczęśli:wym, w równey jak Piłat będąc bojaźni; abym łaski Pa=nującego nie stracił. A choć też czasem jaki miałem Skrupuł, tom go Sobie Sam wybił z głowy Listem S. Pawła w Roz: 13tym do Rzymian, (: o Posłuszeństwie i poddaniu się Królom :) pisanym, Sądząc: Że naylepiey w teraz Zachowuię wyrok S.go Pawła, gdy rozkazy Panuiącego usq ad jotam wypełniam. Teraz Zaś przy Starych moich latach do grobu mnie nagi:naiących, więcey Maiąc Światła, praktyki, i przestrog Boskich, poznawszy czyny moie aż do dnia Nowego Roku teraźnieyszego Skwapliwie na każdy rozkaz działane, wchodzę w roz-dele z Sobą co mam daley czynić? abym trafił do Szczęśli:wego końca: Usłyszałem jak głos, wewnętrzny z instynktu, Pierwszy: Nemo potest duobus Dominis Servire. to iest: Nikt niemoże dwom Panom Służyć. a Drugi: Quid enim prode:Vit homini Si lucretur totum Mundum, animae Vero Suae detrimentum patiatur. to iest: Na co Się przyda Człowiekowi gdyby i cały Świat Zyskał, jeżeli na Duszy Swoiey poniesie uszczerbek. Które w Zadumieniu rozstrząsaiąc, dla lepszego Oświecenia Za:cząłem czytać pismo S. i w krótkim czasie odbieram wiado:mość o nastąpić Maiącym w tym czasie po całey Polszcze Jubileuszu

dla

(dla wypłacenia się ludziom z przewinienia Sprawiedliwości Bo-
-skiey.) przez Oyca S[o] pozwolonym. A wpadszy w cielawość: jakim się teraz sposobem odprawować będzie; czyli dla wszystkich
będzie zbawiemy? trafiłem na taką między Teologami dysputę
jakiey magnolem, i nauczyłem się, przez dwie godziny więcey pra-
-wdy, jak przez wszystek czas bawienia się przy dworze. Nay-
-pryncypalniey zaś; że Spowiedź Jubileuszowa niemoże bydź do-
-skonała i pożyteczna, jeżeli będzie bez Satysfakcyi i poprawy.
A że w tym czasie wiele do wypełnienia są trudne obydwie, al-
-bo niepodobne, więc nie dla wszystkich Jubileusz, i Spowiedź bę-
-dą zbawienne, Sument boni, Sument mali, Sorte inaequali
Vitae vel interitus. Wezmą dobrzy; wezmą źli; lecz nierowny ży-
-cia albo zatracenia. Zastraszony tym, i inszemi argumen-
-tami i z Pisma S[o] dowodami, Indolligowałem się; czyli też
ja czynię Spowiedź doskonałą będąc na fundamencie listu
S[o] Pawła posłusznym we wszystkich rozkazach teraźnieyszemu
Panuiącemu? i prosiłem ich aby te moie solwowali pytanie.
Aż oni mnie z tym odsyłaią do konfessyonała; tylko powie-
-dzieli: że między posłuszeństwem tyle jest dystynkcyi ile
słow w liście S[o] Pawła, dodaiąc: A gdyby też król kazał
kogo otruć, albo gwałt czynić (jak się dawniey praktykowało:)
czy jest obligacya z S[o] Pawła bydź mu posłusznym! Jako
posłuszeństwo inne jest Bogu i oblubienicy Jego kościołowi;
inne Oyczyźnie i prawom, inne monarsze absolutnemu, inne

nad wolnym

nad Wolnym Narodem panuiącemu, inne Przyiaciołom pomaga:
iącym, inne Nieprzyiaciołom Oczywistym. Jnne iest posłuszeństwo
Ciemne i Ślepe, inne oczywiste i widzialne, inne uporczywe i
mściwe, inne pomiarkowane, inne z Rady i Namowy, inne
Umyslne, inne z Ciała względem Ducha albo przeciwko niemu,
inne z Ducha względem Ciała albo przeciwko niemu, Jnne
posłuszeństwo przed Spowiedzią mniey znane i zaniechane, in:
ne po Spowiedzi choć uznane, dla dogodzenia iednak sobie
lub applikacyi drugiemu, z szkodą trzeciego ponowione. Jako
inna iest Spowiedź dla powierzchowney tylko pobożności i dla
ludzkiego, inna dla Oczyszczenia z grzechów Duszy, inna dla
Oszukania i Zdrady, inna dla Zbawienia, inna ze Zwyczaiu, in:
na z przykazania. Wysłuchawszy zatym tych dystyn:
keyi, i one na Szali Rozumu zważywszy, obrałem sobie na:
szey Króla i Jemu posłuszeństwa odstąpić iako Duszę moią
przy Schyłku Życia w niebezpieczeństwo Zbawienia puszczać.

Gotuię Się więc do tey Spowiedzi Jubileuszowey, abym ią w
nadgrodę przeszłego i z poprawą przyszłego Życia mogł dosko:
nale z Zbawieniem Duszy uczynić. Umawiam przedsięwzię:
cie żadnych nigdy nieczynić takowych Kroków, któreby mnie
mogły od Boga oddalać, lub do Krzywdy bliźniego, albo zguby
Oyczyzny, Wiary, Praw, i Swobod Narodowych prowadzić, owszem
opłakiwać z Dawidem dawne grzechy, a nowych Duszę, Życie,
i Zbawienie ubezpieczaiących, chwytać Się będę Srodków.

Alissa

Aliści w tych myslach przynesł mi Przyiaciel dobry Pro:
cess Twoy Mci Xiężę Biskupie, fundament Pnowu tych wszystkich
moich uważeniow tak obalaiący, Że teraz niewiem czego Się chwycić
chcąc razem Duszę i Ciało ocalić, bo według Twoiey Nauki iasno
widzę: i obie Stracić musiałbym ponieważ Zalecasz i nakazujesz
posłuszeństwo i poddanność Krolowi, ktore ja gdybym tak jak
do tąd wykonywał, niemogłbym Żadną miarą dobrey Spowiedzi
uczynić, bo po Spowiedzi toż Samo czyniąc posłuszeństwo, byłbym
Swiętokradzcą i krwi niewinney Przelewcą, Judaszem i Herety:
kiem z nieprzyiaciołmi Wiary trzymaiącym, i wyrodnym a nie:
wdzięcznym Oyczyzny Synem, na Jey własną, Praw, i Swobod
Zgubę sprzymierzonym, a tym Samym, niebyłbym Życia, ani
Majątku mego pewny od Kobiety przy Jch obronie Skonfedero:
wanej. Otoż to Mci Xiężę Biskupie Pasterzu, takowe z Pro:
cessu Twego wypłynęły dla mnie nieszczęśliwe łzy, według kto:
rych albo powinienem Życie i Duszę, albo razem obie Stracić
mi przydzie. A Zatym daśz mi Okazyą; Że gdy Staniemy na
Strasznym Sądzie Boskim, Sprawiedliwszym jak tu dla, na
Ciebie Skarżyć będę i pokazać; Że Ty Pasterzu Zamiast pa:
szy Zdrowey, dawałeś nam Owieczkom od Naywyższego Pa:
sterza do Czasu opiece i Staranności Twoiey poruczonym, Za:
bijaiącą Duszę trawiny. A lubo podług Twoich Reskryptow,
mnie się może moja biedna interessować Dusza, maiąc niby po:
Zorną Pasyą; Że i w oczach Pasterza, Darza Się Wilkom porwać
Owce.

owcę; Ale coż powiesz Sędziemu Bogu gdy Ich więcey za Pasterstwa Twoiego zginie, jak się na to zanosi. Pyta się Jeremiasz Cap: 13° Quid dices cum visitaverit te Dominus, et dicet, ubi est grex qui datus est tibi pecus inclitum tuū. Co powiesz gdy się nawiedzi Pan, i powie, gdzie iest trzoda która dana tobie i zacny dobytek twoy! A podobno cięzey będzie na ow czas na iedno zdobyć się tu słowie słowo, niżeli teraz tysiączne dawać rady na uszkodzenie Wiary S. i Oyczyzny, na rozlanie krwi braci nieuwinnych Oręż utrzymujących, na podwyższenie i wzmocnienie Heretyków, na ruinę kościoła S. Woiuiącego, na zgubę tylu tysięcy Dusz wiernych Chrystusowych, których płaczliwe iękli niebo przebijaią. Świadczy S. Paweł Epist. ad Rom: Cap: 4° Et Clamor eorum in aures Domini Sabaoth introivit. I głos Ich w uszy Boga Sabaoth wszedł. Wpatrowałem się w postępki twoie dawniejsze przed lat kilkunastą, miałem i z Rzymu doniesienia Ich dobroć pod bytnośc tam twoią. Uważałem ie potym gdyś był Audytorem u S. p. JKsa Prymasa Łubieńskiego, Widziałem dobrze pod czas Bezkrolewia ostatniego, coś na ow czas /: duchem Schyzmatyckim serce, a darami ręce twoie maiąc napełnione :/ z tym dobrowolnym czynił Panem, iakeś króli Jego według woli swoiey dla dogodzenia nieprzyiaciołom wiary i Oyczyzny kierował. Przypomniy sobie ow Proiekt na konwokacyi 1764° r. dla Dyssydentow podany.

Słowem

Mowiłem Ci nieraz po przyiacielsku, Ey mi Xże Młodzieniaszku wspomnisz moie Słowa: Żete Orliki mo- sliwszkie poleca Ze Skargą do Nieba, niepatrz tak często na nie, i niekaday niemi Oczu Twych na których Boga piastuiesz, ne erigas Oculos tuos ad Opes quas non po- tes habere, quia facient Sibi pennas et Volabunt ad Cœlum Niewynoś oczu Twoich do Bogactw, których mieć niemo- żesz, bo uczynią sobie Skrzydła i polecą do Nieba Pro- verb: cap: 23° Pamiętay że to rzecz znikoma, a Dusza nieśmiertelna Szacownieysza nad honor i bogactwa, których niezgadniesz czyli Bog Zażywać pozwoli długo, a rachunek z czynow nieochybny, Longitudo dierum in dextera Domini, et in Sinistra Ejus divitiæ et Gloria Prov: Cap: 3° Dłu- gość dni na prawicy Pańskiey a na Lewicy Jego bogactwa i Honor. Radziłem Ci, żebyś więcey Szacował choć odrobiny z Ręki Boga a z ocaleniem Sumienia, jak Skar- by naywiększe z niebezpieczeństwem duszy. Melius est parvum cum timore Dei, quam Thesauri magni et insatiabiles Prov: Cap: 15° Lepiey iest mieć mało z boiaźnią Boga, niżeli Skarby wielkie i nienasycone. Na Starek cieszyłem się iuż w prawdzie jako Twoy dobry przyiaciel, gdyś wziął Ki- stelęstwo Przemyskie i Rzeczy mnieyszą Koronną, w nadziei będąc, że gdyś iuż Stanoł na tym Stopniu, który ci był Sp. Potocki Woda Bełzki, za Życia jeszcze Augusta III wyprorokował,

i nad który

i nad ktory Sobie więcey nieżyczyłeś:) Że już porzuciwszy wszystkie o dobrym mieniu i honorze przemysły i Zabiegi, Boga tylko przepraszać, dzięki mu czynić, i Życie z urzędem Biskupim zgodne prowadzić będziesz, i z tey przyczyny naybardziey tego ci winszowałem ostatnią z Proverbialistą Pańskim czyniąc perswazyą. Ne delecteris in Semitis impiorum, nec tibi amplius placeat malorum Via; fuge ab ea nec transeas per illam, declina et deserce eam. Nie cieszże się w Sciężkach niezbożnych, ani ci się więcey niech niepodoba złych droga, uciekay od Niey ani przechodź przez nią, porzuć i opuść ją. Aż znowu w krótkim czasie widzę, żeś jeszcze z tey godności niekontent, podnosisz nogę z tego Stopnia wyżey, i wsiadać chcesz na jakiegoś Smoka, którego nazwisko Interess Dyssydencki, a przed Jego paszczą była jakaś przepaść wielka jak piekło, w którą JmX Andrzey Zamoyski Kanclerz teraźnieyszy ci uciekając z bojaźni przed tym Smokiem porzucił pieczęć Większą korony, a ty postrzegszy to prosiłeś Moskwy, i z nią będących, aby cię wsadzili na tego Smoka okazaczywszy doskonałość Swoią w kierowaniu Jego podług Ich myśli, i niesłuchając przestrogi Samego Boga na Ciebie w ten czas wołającego: Fili mi ne Ambules cum Eis, prohibe pedem tuum a Semitis eorum, pedes enim eorum ad malum currunt et festinant, ut effundant Sanguinem, ipsi quoq contra Sanguinem Suum insidiantur et moliuntur fraudes.

Prov: Cap: 1°

Eklezyastyk Pański c: 35. Noli offerre munera prava, non enim
suscipiet illa, et noli inspicere sacrificium injustum, quoniam Deus
Judex est et non est apud illum gloria personae. Niewiem dla
ktorey z tych przyczyn: czyli dla tey ktorą w Wielki Czwartek
to iest in Bulla Coenae Dni kapłan wszystkiemu ludowi czyta, czy-
li tez z tey; że gdy Krola i z nim trzymaiących zatwardziałe
serca widzi, zapewne ich pobozność ludu niezbawi. I dalszy
kapłani dumieć się będą nad tym nabozeństwem i smiać się
nad nim, jak ie czynić z ochoty własney. In die illa peribit
Cor Regis et Cor Principum, obstupescent Sacerdotes et Prophe-
tae consternabuntur. Jerem: 4o. Mowię zatym; że ani
nam się za tych modlić należy ktorzy in Sublimitate Dosta-
ją, bo przewyzszyli w złościach Oycow swoich, gdy każdy
szuka tylko sposobow, i stara się dokonać tey złości kto-
rą ukrywa w sercu dla zdrady i zguby drugich; mowię
to do was co sprzymierzeni z Moskwą i z Krolem jesteście,
Sed et Vos pejus operati estis quam Patres Vestri, ecce enim
unusquisq ambulat post pravitatem Cordis sui Jer: 16o
I te same nieprawości wasze oddzieliły was od Boga
waszego, i grzechy wasze zasłoniły oblicze jego aby was
niewysłuchał, poniewaz ręce wasze zmazane krwią nie-
winną, usta kłamstwem: język Machiawelskiemi wykręt-
tami: Iniquitates diviserunt inter Vos et Deum Vestrum, et
peccata Vestra absconderunt faciem ejus a Vobis, ne exaudiret;

manq

manus enim Vestræ pollutæ Sunt Sanguine et digiti Vestri iniquitate, labia Vestra locuta Sunt Mendacium et lingua Vestra iniquitatem fatur. Isaiæ 59°. Bog Zaś: Sam Zato Zeście kłamstwami i podstępami lud Jego zwodzili, i wczoraz gdyście gotowali na karki Narodu miecza, ogłaszaliście pokoy abyście Nas Śpiących pornęli, Quia locuti estis Vana et mendacium, decepistis populum meum dicentes: Pax, et non est pax. Ezech: 13°. mścić się Za lud Swoy nad Wami obiecuje, mieczem Was liczyć i wszystkich wygubić, Zeście głosu i przestrogi Jego niesłuchali, i czyniliście Złości w Oczach Jego, i obraliście tego krolem ktorego On niechciał. Numerabo Vos in gladio, et omnes in cæde corruetis pro eo, quod Vocavi et non respondistis, locutus Sum et non audistis, et faciebatis malum in oculis meis, et quæ nolui elegistis. Isaiæ 55°.

Otoż masz mi Xięże Biskupie czyste Intencye Krola i Jego wspólnych Z Moskwą Zprzymierzeniow, ktorym Bog Za nie, taką nadgrodę obiecuje. I jeszcze nas chcesz Za niemi prowadzić na Zgubę? Ach! poprzestań się a przypomniy Sobie moie Słowa, ktore ci nieraz Panom nadskakującemu przy Obiadach mowiłem: Kiedy Siędziesz do Stołu Xiążęcego, miey baczność i niepragniey Jego potrawy w ktorym jest chleb matactwa, a W nich niestrawność ktore jedząc wyrzucisz i stracisz dobre mowy o Sobie. Quando Sederis ut Comedas cum Principe, Attende et ne desideres de cibis ejus in quo est panis mendacii. Siquos comederis Vomes, et perdes pulchros Sermones tuos. Prov: 23°

Juz Się

Już się stało mi Xiężę Biskupie, jużeś zabrnął głę-
boko, mówić mogę żeś już utonął. Ale mogłeś tego nieszczęścia
Duszy i Ciała uniknąć, bo znałeś że się wszystkie Xiężęta godzą
na zgubę Narodu i dlatego zdradliwie z nim postępują, pie-
niędzmi nietak przekupieni jak w mocy Moskiewskiey Poddani,
że po wytraceniu Xiężów prawowiernych i Wolności zginie
i równych sobie mieć niebędą, bo im się uległy Szlachcie
dla Interessow, i Sądy niezawsze Zmałtychowane naymędrszy.
Omnes isti Principes declinantes, ambulantes fraudulenter, Aes
et Ferrum Universi Corrupti Sunt Jer: 6. Ci to są między kto-
remi, gdyby kto obszedł wszystkie zadane ulice, nieznalazłby
Ani jednego Sprawiedliwego ani prawowiernego. Circuite Vias aspi-
cite et considerate et quaerite in plateis, an inveniatis Virum fa-
cientem judicium et quaerentem Fidem. Isaia 5. bo lubo w tych cza-
sach utrzymuią i formuią różne Sądy, ale tylko dla prywaty
Swoiey i pognębienia do reszty uciśnionych ludzi. Ci to są
którzy wyszukali dawno drewka do Zapalenia tego Ognia na
Zniszczenie Narodu i Zarzące Węgle zbierali do Zatlenia Dyssy-
denckich aby nam pod nos kurzyli: Sicut carbones ad pru-
nas et ligna ad ignem, Sic homo iracundus Suscitat rixas.
Ale w Bogu nadzieja że gdy się drewka Zpalą i Węgle Zgasną,
wraz z Zgubą ich upały ostygną. Cum defecerint ligna extinguetur
ignis, et Susurrone Subtracto jurgia conquiescent Prov: 26.

Ten to ich Zbiór, to grono, ta Kompania Xiążąt, Senatorow,
Ministrow

Ministrow, Dygnitarzow i urzędnikow w Warszawie zgromadzonych, ktorzy oddaliwszy się od Boga prawdziwego, gadali przeciwko niemu kłamstwa, i sekty przewrotne, a naukę i przykazania Jego przeciwne utrzymywali, na ktorych żali się przez Ozeasza Proroka, i za niewdzięczność odkupienia ich krwią własną, spustoszenie im przepowiada: Vae eis, quoniam recesserunt a me, vastabuntur, quoniam praevaricati sunt in me, et ego redemi eos, et ipsi locuti sunt contra me mendacia. Osee 7o. Ci to są ktorzy zatopieni w nieprawościach Boga nieznali, przeciwko niemu bluźnili, mocy Jego uwłoczyli, i zgorszeniami lud zarazili; biada im będzie mowi Izaiasz c. 1o. Vae genti peccatrici, populo gravi iniquitate, semini nequam, filiis sceleratis, dereliquerunt Dnum, blasphemaverunt S. Israel, alienati sunt retrorsum. Ci to są ktorzy niemieli bojaźni Boga, niezachowali przykazań Jego, naśmiewali się z kazań, nauk, spowiedzi, ofiar ŚŚ. kościoły same przez zprowadzoną Moskwę spustoszyli, z ozdob obdarli, Boga znieważyli, dni święta w płacz zamienili, gdy zgromadzonych w kościołach na nabożeństwo ludzi, kozacy i Moskale batogami wypędzali i kaleczyli: Sanctificatio ejus facta est sicut solitudo, dies festi conversi sunt in luctum, sacrificia in opprobrium, honores ejus in nihilum. Math: 4o. Ci to są; między ktoremi zmieszane: krew, zabojstwa, handel niecnoty za cnotę, krzywoprzysięstwa, ruina, rabunki, oppressye i gwałty, zapomnienie o Bogu, o sumieniu,

Dusze

Dusze czartu oddana, łamanie ślubów, rozwody, niezgody, niewstyd, wszeteczność, mówi Duch S. Sapien: 14. Et omnia commixta sunt, Sanguis, homicidium, corruptio, et infidelitas, turbatio et perjurium, tumultus bonor, Dei immemoratio, animar inquinatio Nativitatis immutatio, nuptiar inconstantia, inordinatio, impudicitia. Ci to są ktorzy złączywszy się w iedno ogniwo z królem, moskwą i dworami dyssydenckiemi, starają się wybić się z pod władzy kościoła S.o i wiarę S.K.R. zgubić usiłują, i o których S. Paweł przepowiedział w liście ad Timot: 4. Spiritus autem manifeste dicit, quia discedent quidam a fide, attendentes Spiritibus erroris, et doctrinis daemoniorum. Ci to są którzy pogardziwszy namiestnikami Boskiemi, i odwróciwszy od Ich nauki prawdziwych uszy, bajek słuchali, i mając innych nauczycielów, jako to Francmasonów, Deistów, Heretyków i odszczepieńców na to umyślnie sprowadzonych, aby ich wszędy już to w Sejmach, już w monitorach, już w kompaniach i przy stołach rozsiewali: Erit enim tempus cum sanam doctrinam non sustinebunt, sed ad sua desideria coacervabunt sibi magistros, prurientes auribus, a Veritate auditum avertent, ad fabulas autem convertentur. 2. ad Timot. 4. O tym to samym teraznieyszym czasie donosi nam Piotr S. Epist: 2. Erunt Magistri mendaces, qui introducent sectas perditionis, et eum qui redemit eos Dnum, negabunt, superducentes sibi celerem perditionem, et multi sequentur eorum luxurias, per quos

via

cia Veritatis blasphemabit, hi vero velut irrationalia pecora in corruptione sua peribunt. Ten to czas i ci w nim są, ktorzy prawdę i naukę Boską zamienili w kłamstwo, szanowali i służyli więcey stworzeniu jak Stworcy, napełnieni wszelką nieprawością, złością, chciwością, gniewem, zaboystwem, zdradami i machiawelstwami. Qui immutaverunt veritatem Dei in mendacium, coluerunt et servierunt creaturae potius quam Creatori, repleti sunt omni iniquitate, malitia, fornicatione, avaritia, nequitia, pleni invidia, homicidio, contentione et malignitate. Ad Romanos.

Ci to są, ktorzy przy krolu w pośrod miasta Warszawy jako wilcy czekaią na krwi niewinney rozlanie, naduszy zgubienie, aby się tylko sami dobrze mieli. Principes eius in medio illius quasi lupi rapientes praedam, ad effundendum sanguinem, et ad perdendas animas, et avari ad sectanda lucra. Ezech: 22º. Ci to są, ktorzy, gdy się im złość iako niegodziwa nad krainą własnemi udała, z zguby ich cieszą się, i ~~[illegible]~~ Sprawami naygorszemi rozweselaią serca swoie. Qui laetantur cum male fecerint, et exultant in rebus pessimis. Prov. 2º. Ci to są, ktorzy zaiściością i złością swoią na zgubę narodu cieszyli krola, a fałszywemi baykami i wariami tizęst, In malitia sua laetificaverunt Regem, et in mendaciis suis Principes. Osee 7º. Ci to są ktorzy z głow, rozumow, obrotow, i zdrad niegodziwych, robili takich okrutny na wolność, dusze prawdziwe i równość, ktorzy szlachtę majętnieyszą zgubili, a cięższą na poddanych

Obrok

drocie ujściowali, nieuważając że nas jedna Matka Oyczyzna wychowała, jednym prawem rządzić się kazała, i Bóg Sam równe ma o nas Staranie, Quia pusillum et magnum ipse fecit, et aequaliter Cura est illi de omnibus. Sap: 6.º Ci to są którzy na Zniszczenie nasze, na krew i Życia nasze, na Majątki i Fortuny nasze, na Żony, dzieci i potomki nasze niesprawiedliwe stanowili Prawa. Biada im wszystkim mówi Sam Bóg Zagniewany przez Proroka C: 10. Vae qui condunt leges iniquas, et Scribentes injustitiam Scripserunt ut opprimerent in judicio pauperes, et vim facerent causae humilium populi mei, ut essent Viduae praeda eorum, et pupillos diriperent. Ci to są przeciwko którym za krowane na rozlanie krwi, Zdrady, morderstwo nieustanne i głos strasznym ludzi ku niebu podnoszony, daje się słyszeć, i sama krew niewinna o pomstę woła, Effusio Sanguinis in Visu superborum, et maledictio eorum Auditus gravis Eccl: 27.º Ci to są którzy samych siebie tylko ukochali, wszystkim zaś są nienawistni, chciwi, pyszni, postponujący, bluźniący, okrutni, Zdradliwi, podstępni, mściwi, własne dobro swoie powodzenie i szczęście więcey jak Boga kochający, na czas niby gdy tego interess wyciąga dla omamienia oka ludzkiego uż ko[?] bywają, i w ułożeniu powierzchownym jako wilki baranem odziany pobożność maią, cnot się zaś Jey wszystkich dawno wyrzekli. O tych to samych Paweł S. mówi w liście ad Tim: 6.º

Erunt

Erunt homines se ipsos amantes, cupidi, elati, superbi, blasphemi
incontinentes, immites, sine benignitate, proditores, protervi, tumidi,
et voluptatum amatores magis quam Dei, habentes quidem speciem
pietatis, virtutem autem ejus abnegantes. (i to są o Boże!
którzy bez względu na siebie przyszli i przyszedli nas tak, abyśmy
i głosu podnieść ku tobie niemogli o miłosierdzie nad nami. W
Tobie nadzieję mamy, i o Najświętszym Imieniu twoim niezapo:
minamy w tych utrapieniach naszych: Possederunt nos Dne absq
Te, tantum in Te recordamur Nominis Tui. Isai: 26°. (i to są,
Ojcze najłaskawszy, a złych najsurowszy sędzio, wszak znasz
ich serca wszystkie zakrzepłe, którzy namówili w tym czasie
wojny Biskupa Warszawskiego, by przykazał nam abyśmy
się modlili za nich, a oni krew naszą rozlewać, wiarę S.
gubić, i przeciwko sobie o Boże mocny! powstawać mogą.
Zaleca nam gorące nabożeństwo, choć widzi: że oni, kościo:
ły i kaplice pod czas samych supplikacyj z konfederatami,
zapalać myśliwie dysponowali. Każe nam pościć za
ich przewinienia, i że oni niezachowywali postów ani w
Wigilie, ani w dni od Kościoła twojego nakazane, bo po:
karm ich codzienny mięso, a napoj krew niewinna, a
jakże my odważać się na to mamy bez obrażenia twej
obawiając się, abyśmy się tym samym sprawiedliwości
twojej w karaniu ich nie sprzeciwili, albo żebyśmy temi
samemi prozbami J. tak jako koniecznie o króla Polaka:)

Kary

kary na Siebie niesciągneli, gdy Znamy Że to wszystko
przeciwko woli i Honorowi Twemu Boskiemu. Gdy doznalis-
my; Że juz nieraz Żebralismy u Siebie dla Nich miłosierdzia i
do tąd było nad niemi, a Oni nam wypłacili Się obrzydliwością,
i przeciwko Kosciołowi Twemu Woiuiącemu powstaniem. Nie
znamy więc Swiatosci w tey boiazni prosić twego miłosierdzia a-
ni Za Krolem, ani Za temi co Z Nim i Mostwą trzymaią, bo tym
Samym gdybysmy Się nad niemi litowali, niemielibysmy nad
Całym Narodem tak wielkim, tak prawowiernym, i tak gorliwym
Kompassyi, bo bysmy Mu, przez kary Twoiey nad Złemi wstrzy-
mania, przyspieszali Smierci. Ale takowe do Maiestatu twego
Zanosiemy Suppliki: Czyń Boże i błogosław teraz to, co wi-
dzisz ku chwale Twoiey, Krusz Zaś wszystko, coś przeynad
Że ma bydź Z obelgą Twoią. Zniszcz i Zepsuy co ma bydź
Zgubą Wiary S, i nadruynowaniem Kościoła twego woiuiącego.
Miey nad nami miłosierdzie przez przyczynę Krolowy naszey a
Matki jednorodzonego Syna Twego. Czyń jak chcesz, czyń kiedy
chcesz, czyń poki chcesz, aby tylko przez wszystko, przez wszystkie
Wieki; i od wszystkich w Tobie ufaiących, chwalone i błogosławio-
no było Imie Twoie. I racz oświecić Pasterza naszego w tym
co Nam rozkazuie, aby poznał Z całym duchowieństwem, jakim
Sposobem ma Ci Cześć i chwałę oddawać, i nas Sobie przez Cie-
bie powierzonych, jak ma do Służenia Tobie i Zbawienia dusz
naszych prowadzić. Słyszemy o Boże dobry! Głos Słodki

Eklezyastyka

Ekklezyastyka Swego, upewniaiącego nas o nieprzebranym miło=
sierdziu Twoim, że je tak obficie spuszczasz na utrapionych iako
chmura deszcz w czas suchy: Speciosa Misericordia Dei in tempo=
re tribulationis, quasi nubes pluviæ in die siccitatis Eccl: 35°
I obiecuie nam sierotom, od Oyca przybranego opuszczonym, a mat=
ce ledwo żywą, bo przez niego udręczoną maiącym iako wdowę,
że wysłuchasz łaskawie prożby, łzy, i nasze narzekania. Non
despiciet preces pupilli et Viduam, si effundat loquelam gemitus,
Ale zaraz dodaie; że te same prożby nasze i łzy wylane,
staną się potokiem dla zatopienia pysznych, a smutkiem dla
berłem władnących, donec tollat plenitudinem superborum, et Sceptra
iniquorum contribulet. O łaskawy nasz Oycze! toć oni sobie
tym samym nas do nabożeństwa gorętszego pobudzaniem przy=
spieszaią śmierci, toć oni nieznaią że te modlitwy nasze bę=
dą im naywiększą zgubą. Oćby to ten post nasz i Jubileusz
S. iako słońce niewszystkie oświeca mieysca, tak nie dla wszy=
stkich byłby pomocny i zbawienny. Oćby to w tym samym
poście i dniach S. Jubileuszu, termin był twey Nayświętszey wy=
roku przez usta Izaiasza Proroka promulgowaney C: 10. Dicit
Dns, Noli timere populus meus, adhuc enim pauxillum modicumque, et
Consummabitur indignatio et furor meus super scelus eorum, et erit
in die illa, auferetur onus de humero tuo et jugum ejus de collo tuo,
et cum putrescet jugum a facie Olei, ecce dominator Deus confrin=
get lagunculam in terrore, et excelsi statura succidentur, et sublimes
humiliabuntur

humiliabunt et Subvertent condensa, Saltu ferro et Libanus cū excelsis cadet.

A słyszysz że to mu Xiąże Biskupie Warszawski? że to ten czas Sto postu i Jubileuszu ma bydź niepodług intencyi twoich, bo na większą zgubę twego Dobrodzieja i z nim trzymających, a na pociechę ludu przez nich uciśnionego i w niewolą wprawionego. Że te modlitwy i Spowiedzi Jubileuszowe zrzucą z nas jarzmo niewolnicze, a post je złoczyńcy zniszczy i Oley zynoi. Oto Statua wyniosłego podcięta będzie i obalona, a wszyscy pyszni poniżeni będą i z Libanem razem upadną. Oto jeszcze Obiecuie Bóg Sophonia 1º że i tych co z niemi wiązali się na zgubę narodu, i posłusznemi we wszystkich radach i zdradach byli, zaślepi ich i umartwi i zatrwoży, że jako ślepi biegać będą; gdy wylewana krew pierwszych zdrayców będzie i ciała ich jako gnoie leżeć, a od tego się nieszczęścia ani srebrem ani złotem niezasłonią przed gniewem Boskim: Et tribulabo homines et Ambulabunt ut caeci, et Effundet Sanguis eor. et Corpora eor. Sicut Stercora, Sed et Argentū eor. et aurū eor. non poterit liberare eos in die irae domini. Oto słuchay mię Xiąże Biskupie; że to utrapienie Krola i z nim trzymających; z którego gdy widzą że przez codzienne nieustanne rady wybrnąć niemogą, chcieli wyyść przez modlitwy nie swoie ale nasze; jest to z woli samego Boga za zdrady, które na uszkodzenie narodu i Wiary S. uczynili; i tym się niewykręcą,

bo ich Bóg

bo Ich Bog i Za niemi proszących niewysłucha. Ecce Ego Super eos inducam mala de quibus exire non poterunt et Clamabunt ad me et non exaudiam eos. Jerem: 2° I ciebie Samego przestrzega Bog przez Jeremiasza Proroka C: 2° Abyś Się Za ten lud Zuchwały pyszny Zdradliwy i krew rozlewający nie-modlił ani ofiary czynił, bo tego Bog nieprzyimie: Tu autem noli orare pro populo hoc, et ne assumas pro eis laudem et orationem, quia non exaudiam in tempore clamores eorum ad me et in tempore afflictionis eorum. I daie Zaraz tey Sprawiedliwości Swoiey przyczynę; Poniewaz między ludem Jego wybranym wiernym, Znaleźli Się bezbożni Zasadzki czyniący. Jako ptasznicy na ptaki, tak oni Sidła kładą, aby mogli na wędkę Swoią chwytać dobrze myślących Patryotow i kolorami Jch roznemi jakbysiem farbowanym Zwodzić: Quia inventi Sunt in populo meo impij, insidiantes, quasi aucupes laqueos ponentes et pedicas ad capiendos Viros. Jerem: 5° Przydaie tenże S. Prorok C: 6 drugą racyą, dlaczego Bog niewysłucha prozb Za niemi, bo wszyscy idą Za chciwością, i od Biskupa aż do Xiędza wszyscy czyli maią kłamstwem Zkalane: Quia a minimo usque ad maximum omnes avaritiae Sequuntur, a Propheta usque ad Sacerdotem cuncti faciunt mendacium.

Ach przeboga! ktoż nas już prawdy uczyć będzie? kto nam będzie przewodnikiem dobrym do Zbawienia? kto nas w Artykułach wiary S. i Potomkow naszych oświecać będzie?

Z tego Się

z kogo się budować i przykład brać? kto z nami to Święte nabożeństwo odprawiać? kto przed gniewem Surowego Sędziego zastaniać? kto go przebłagiwać i w łaskawego Oyca zamieniać na Opatele kto nam łaskę Jego przywracać będzie? gdy Sam Bog pyta się duchowieństwa: Quis est in Vobis qui claudat Ostia et incendat altare meu, non est mihi Voluntas in Vobis et munq non Suscipiam de manu Vestra. Malach: 1. O przenikający wszystkie Serc Skrytości Boże! My tu Gdoy, i owieczki Twoie, dosyć mamy paszy duszney, dosyć nauki i oświecenia względem Ciebie i zbawienia dusz naszych, bo oto Sam widzisz z uymą właśnego zdrowia pracujących w Winnicy Twoiey Robotników. Oto już wyznać śmiemy że niemożemy większych pożytkow odbierać nad te, które nam bez względu na siebie z stratą życia, abyśmy z tobą wiecznie żyli; ochoynie duchowni Tozdaią. Widzisz o Boże Sprawiedliwy i Biskupow pobudki nam z siebie samych (: celebruiąc i modląc się w kościołach:) do chwalenia i błagania Ciebie daiących. Widzisz jak dla honoru twego przyozdabiaią Ołtarze i świątnice Twoie, a w czym że takim przewinili przeciwko Maiestatowi lub Honorowi twemu? Oto; mowi Bog przez Malachiasza Proroka, c. 1. Filius honorat Patrem et Servus Dnum Suum, Si ergo Pater ego Sum ubi est honor meus? O Sacerdotes qui despicitis nomen meu, et dixistis in quo despeximus Nomen tuum? Offertis Super altare meu panem pollutum, et dicitis in quo polluimus te? in eo quod

dicitis

dicitis, mensa Dni despecta est. Syn czci Oyca a Sługa Pana swego, jeżeli więc ja Oycem jestem, gdzież jest honor moy? O Kapłani ktorzy pogardzaie Jmie moie, i mowiliście w czym zelżyliśmy Jmie twoie? Ofiaruiecie na Ołtarzu moim chleb zelżywości, i mowicie w czym zelżyliśmy cię? W tym co mowicie, Stoł Pański wzgardzony iest. Niewchodziemy mądrości Przedwieczna w przepaść tajemnic twoich, i znamy że bez świadectwa naszego przenikasz w mniemaniu skrytości świata całego. Możemy iednak tak jak Oczy nasze sądzą: żeś w Warszawie; jak między świeckiemi Panami wielu widziemy ciebie kochaiących i powinności chrześciańskie pełniących, tak Duchowieństwo nazwać się nie imieniem ale rzeczą samą może, pobożnym, przykładnym, i podług przykazu twego nauczaiącym, niemożemy więc pojąć słów S. Jeremiasza: Quia a Propheta usq ad Sacerdote cuncti faciunt mendacium. I explikuie nam tę wątpliwość Bog przez Ezechiela Proroka w Rozdz: 22. Iż te słowa ściągaią się do tych księży tylko, ktorzy to ukochali tak Swiat, i Swieckość w czynach i Zabawach, Strojach Gaskońskich, Fryzurach, Galantomiach i innych obrzydliwych wymysłnościach, że żadney rożnicy między Swieckiemi a niemi czynić niemożna, ktorzy pogardzili wolą, i prawem Boskiem, i zeszpecili Swiątnicę Jego, sprośności od czystości rozeznać niemogli i od ofiar Swiętych

Odwrocili

odwrócili Oczy: Sacerdotes qui contempserunt legem meam, et polluerunt Sanctuaria mea, inter Sanctum et profanum non habuerunt distantiam et inter pollutum et mundum non intellexerunt, et a Sabbathis meis averterunt Oculos. Do takich to Duchownych mówi Bóg Mal: 2° Ponieważeście zeszli z drogi, pogorszyliście bardzo wielu w Prawach, i złamaliście przymierze ze mną zawarte, dlatego dałem was na wzgardę i poniżenie przed całym ludem, dlatego zsyłam wam teraz najcięższe mowy, szemrania, kalumnie, zazdrości, następowania, na honor i majątki wasze, boście niezachowali dróg moich, Quia recessistis de Via et Scandalizatis plurimos in lege, irritum fecistis pactum, propter quod et ego dedi Vos contemptibiles et humiles omnibus populis, Sicut non servastis vias meas. I daley do nich przez tegoż S. Proroka mówi: Oto teraz roszkaz mój ten do was: O Xięża! jeżeli niebędziecie chcieli słuchać, i jeżeli tego niaumieścicie w Sercu swoim, abyście dawali chwałę Imieniowi memu, spuszczę na was nędzę, i złorzeczyć będę błogosławieństwom waszym. Et nunc ad Vos Mandatum hoc o Sacerdotes! Si nolueritis audire, et Si nolueritis ponere Super Cor, ut detis gloriam Nomini meo, dicit Dominus, mittam in Vos egestatem, et maledicam benedictionibus Vestris.

Jakowe zaś napomnienia i rozkazy Boskie, niewidzę ani sądzić mogę, żeby się do innych Xięży, jak tylko do samych Jaśnie Wielmożnych i Wielmożnych ściągały, a zatym dygressyą od Materyi moiey czyniąc, mówię za pozwoleniem Boskim

do nich

do nich wszystkich przeciw którym Karanie Boskie sciągać się może. nie mowię zaś dla tego żebym Ich krytykował, albo nierozstropnie piórem dotykał; bo znam zakaz S. Pawła in Epist. Cath. Tu autem quid judicas fratrem tuum. unusquisq[ue] nostrum rationem pro se reddet Deo, omnes stabimus ante Tribunal Christi. Bo i tak w tym czasie dosyć duchowieństwo prześladowane, i krytykowane przez niegodziwe języki. Ani dlatego abym Ich w szczegulności jak się który obchodzi strofował, bo lubo wiem że nie są w tym Życiu Święci, ale rez i ja niejestem bez winy: Si dixerimus quia peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est. Joan: c: 1. ale tylko w powszechności donieść Wam chcę, głosy do Nieba podnoszących wiernych Chrystusowych, że przez Was niektorych dla zapomnienia Obowiązkow Pasterskich, bądź to w Dyecezyach bądź w Parafiach, albo Ich wcale zaniedbania, wiele w trzodach waszych poszarpanych owieczek, narzekają z Żalem; że już nie w tak znaczney liczbie i nietak zdrowe znayduią się jak Wam były oddane, a ten głos Ich obił się o uszy Boskie: Et clamor eorum in aures Dei Sabaoth introivit. Już to z nich jedne daliście na pożarcie Wilkom przez niebaczność, inne dla złey paszy waszey na duszach schorzałe, inne po lasiach, i drogach rożnych zbłąkane, inne szukające lepszey paszy w rożne oddalone strony mowią,

Że są bez

Stępkowskiego z Chorągwiami komputowemi aby poskramiali te bunty. Lecz przez długi czas bardzo patrzali tylko na to, a potym złapawszy z nich kilkaset, i z nimi niezmierną liczbę sreber różnych, kościelnych i obywatelskich, tudzież pieniędzy, kontentowali się łupem wzaiemnie między sobie podzielonym, i tych wszystkich mało co dla oka exequowali. Z kommendantem Buntowników namówionym i uprzywilejowanym Gontą, chcąc z nim razem inssurracye swoie zgasić, a kilkudziesiąt do Porcey Kamienieckiey i Lwowskiey oddawszy, resztę w Mundury Moskiewskie postroiwszy między Woysko zabrali, dając odgłos i innym na Ukrainie, że wszelkiemi sposobami od Polaków i Turków będą znoszeni jeżeli niebędą uchodzić do Moskwy, jakoż z tego postrachu trzy części prawie uciekło do Moskwy, która kontenta z tego była iż mając mało co Woyska, wielką sobie z nich przeciwko Turkowi i Polakom zrobiła dywizyą. Na które uzbrajanie się, i powiększenie Moskwy w Polszcze, Porta Ottomańska patrząc, tudzież nad wpadnieniem Woyska Moskiewskiego do Miasta Tureckiego Baty z szkodą i zgubieniem tam będącey straży swoiey, zdziwiona, a przez Konfederacyą Barską oświecona zostawszy; iż Moskwa i Król przez nią posadzony w Polszcze, myślą o zgubie Polski i Porty Ottomańskiey; wydała Woynę tak Moskwie, jako też Królowi i adherentom z Moskwą trzymaiącym, i byłyby zaraz Woyska Tureckie na prześladowanie nieprzyiaciół w kray Polski weszły, gdyby usilna s. przyznać można z szczerey i prawdziwey miłości dobra pospolitego:/

J. W. Podlaski

J. W. Podoraskiego Lit. Starania i prożby, przez uwagę, żeby była ipsa medicina Veneno Marszałkowych przez Remonstracyę Cesarzowi Rzymskiemu, niewstrzymały.

Niemogła zaś konfederacya Barska przed Portą ochronić oskarżenia Króla, z przyczyny żeby ich miała była tym samym za podeyrzanych, gdyby Moskwę o czynności ich w kraju Polskim oskarżając o Królu nic niemówili, ponieważ dokazywać by tyle Moskwa niemogła, gdyby Król z Narodem a nie z nią jedno rozumiał. A zatym pokazując Moskwę i Króla jedno przeciw Porcie i Narodowi Polskiemu rozumiejących, pokazać musieli i to, że Naród unikając zguby i zchraniając się przed niewolą, donosi to Porcie, ostrzega ją, i tyle żąda zasłony, aby Porta woynę przeciw Moskwie nie w Polszcze lecz w kraju Moskiewskim prowadziła, a zaś Naród Polski przeciwko Polakom adherentom Moskiewskim, jako swoim nieprzyjaciołom konfederować się będzie w kraju własnym.

Była tey nadzieia konfederacya Barska że po wydaney woynie Moskwie przez Portę Ottomańską, woyska Moskiewskie z kraju Polskiego wyjdą, i sama w krótce wrócić się do niego może, ale widząc Moskwa że Porta z drugiego boku niemoże się krajowi ich stać niebezpieczna, dysponowała więcey woyska do Polski na zniewalanie i dręczenie tych, którzyby się nie jednomyślnemi z Moskwą i Królem okazywali. Zatym Naród Polski z obydwoch stron jednakową śmierć i zgubę

widząc

widząc, to iest albo pozwolić nato co Moskwa z Krolem napisała, a tym samym siebie i Potomkow zgubić. albo niemaiąc siły opponować się tak licznej Moskwie, tym samym zginąć tylko, a nie niezrobić tem Oratenie. Oyczyzna zaś widząc Synow po-dwoionych, iednych przy Moskwie przez Nepotę Takomstwo i py-chę, drugich przy sobie wierze i Wolności, niemogła się spo-dziewać dobrego w takowym zamieszaniu Sukcessu, a z tąd z płaczem otyskiwać poczęła z przeyrzenia, że gdy Synowie skonfederowani są za granicą, a Moskwy tyle się w kray Pol-ski pociągneło; zupełnie albo niewolą utwierdzą, i wiarę do reszty przez niezprzeciwienie się ion zagubią, albo ieżeli się ktorzy gorliwi Synowie opponować będą poginą i krwią obfi-tą z żalem martwi skropione będą miasta i pola, a trupa-mi napełnione mieysca dzikie. Płakać niezmierną niewiasty nad oblubieńcami, żony nad mężami, corki nad oycami, niema-iąc z nikąd pociechy. miasta wywrocone zostaną i ziemia spustoszona. Jedni cieszyć się będą w pokoiu natenczas gdy drudzy ginąć, i złości nieprzyiaciela rozmagać się będzie. a ktoż mnie w takowych dniach strapioną Oyczyznę poratuie? albo od dymow, smutkow, ucisków, utrapienia i ratuszow uwolni?

Vae mihi! quis me liberabit in illis dieb, ecce fumus et plaga, et tribu-latio, et angustia, et flagella, ecce erit annona vilitas super terram, et tunc germinabunt mala, gladius, fames, et magna confusio, mortui sunt stercora piscium et n erit qui consolet eos, derelinquet enim

terra

terra deserta et Civitates ejus dejicient, lugebunt Maritatae non habentes Viros, lugebunt filiae eorum non habentes adjutorium. Esdrae lib. 4. c. 16.

Ale Bog Sam, pozostały naród pobudza do obrony, wola jako na Synow Swoich, aby przy honorze i Wierze Jego Swiętey mężnie brali Się do Woyny, obiera Się Ich Wodzem aby Się niebali, aby wszystkie przypadki i utrapienia tak cierpliwie znosili jakoby tu pewnego dziedzictwa niemieli, upewnia Ich że złość od nich i niezprawość w krotce odwrocona będzie a Sama Sprawiedliwość panować. Audite Dilecti mei dicit Deus, ecce adsunt dies tribulationis, et de his liberabo Vos, ne timeatis Nec haesitetis, quoniam Deus Dux vester est. Audite Verbum plebs mea, parate Vos in pugnam, et in malis sic estote quasi advenae terrae, quoniam adhuc pusillum et tolletur iniquitas a terra, et justitia regnabit in Vos. Esdrae 16.

I gdy po rożnych Wdztwach sprzymierza Się i konfederuie Naród przy obronie Wiary S. Praw i Wolności, tym okrutnieyszy Krol przez Moskiewskie Ręce rozkazami Swemi nad krwią niewinną czyni Tyrannie, wszystkie Siły obraca na tey rozlanie i zaboystwa, dodaie ludzi, armat, kul, kartaczow, prochow i ammunicyi z Cekhauzu Warszawskiego moskwie, na zgubę Polakow prawowiernych Katolikow, i gdy o pobitych w ktorym mieyscu usłyszał, niemogł dosyć wielkiego Zataić ukontentowania.

Dopieroż w dalszym czasie gdy Się wzmacniać poczęły konfederacye przy Pułaskich z Wołoszczyzny do Polski przybytych, przy Bierzynskim, przy Czarneckim, przy Malczewskim i ktory z księgi Żywota

pousuwien

powinien by bydź wygluzowany:) i innych wiele, jakie czynił usiłowości
na Zniszczenie Jch. jakie moskwie obwiązywał Za głowy niektorych Rekom:
pensy! jakie w Nieświeżu w Krakowie a zgoła w całey Polszcze i
Litwie przez Subordynowane Osoby, czynił fakcye, Zdrady, porożnienia,
Scyssye w Konfederacyach! Jakie rozsyłał pieniądze moskiewskie i
Dyssydentskie! Jakie czynił ofiary Krzeseł, Orderow, Starostw, Krolew:
szczyzn dla złamania przysięgi i odstąpienia Boga a zatracenia
wiecznego Duszy! Jakie o nieprzełamanych rozsyłał listy, mie:
niąc Jch Jego Przyiaciołmi, aby Jch tym Samym w Podeyrzenie u
Woyska podał, i do odstąpienia Jch w potyczkach, lub wcale oddzie:
lenia Się od Nich namawiał! Jakie okrucieństwa czynić rozkazy:
wał z wziętemi w potyczkach Konfederatami! jakie wyszydzenia
z tychże Samych niewolników! Jakie dla Wodzow swoich wię:
szych podawał Moskwie Sposoby, aby na Miejsce Swoich Utra:
conych ludzi, brali Polskich poddanych, i niemi bez umniejsze:
nia liczby Woyska Swego Wojowali! Jakie potajemne Miastom
Gdańskowi, Toruniowi, Elblągowi i innym Dyssydentskim, uczynił
Zalecenia, aby Moskwy dla Jch Jnteressu przeciwko Polakom wspiera:
ły, i Skutkiem to ś. dostały przeszło 12 tys. Woyska i Znaczne Sumy
tak Krolowi jako i Moskwie: się uczyniły! Jakie potym dla Moskwy
wymyślił Zachęcenia dla lepszey bicia Się ochoty! oto: owe Klaszto:
row, Kościołow, Miast, wsi, dworow, niewinne rabunki, Zakonnic pro:
fanowania, niewiast rożney kondycyi z cnoty odzierania, Sług
Boskich i Kapłanow na Szpiegi brania a pod karą zgubienia całey

Klasztorne

Klasztorow gdyby Ich Zdradził. Jakie aktow publicznych, honor for-
tunę i Życie Patryotow ubezpieczających, po Miastach, Ziemiach
i Grodach przez Moskwę wydzieranie! Jakie omamienia Z Sobą
trzymających ślepo, przez przedrukowania Gazet, Zmyślanie listow,
Deklaracyi, Asekuracyi, i innych pismow! Jakie przemawianie na swo-
ją Stronę Rożnych Osob pokazywaniem Im u P. Ogrodzkiego s. dla
sekundowania Ich w dobrym trzymaniu o Sobie, i takich papierow
jakiemi kto mogł bydź omamiony! Jakie ekskuzowania się przy
tym Za Konfederatami aby byli uwolnieni, że niemoże Im nie
pomódz, tylko nad Niemi wspolnie jak Przyjaciel ubolewać! Jakie
Zakazy kilkakrotne po Warszawie, aby Się Nikt nieważył pisać wię-
cey nad to co jest w Warszawie słyszeć, i dlatego bojaźń niezkoń-
czonych przed każdą pocztą Rozsiewanie! Jakie Gazet u Siebie
formowanie! Jakie Monitorow przeciwko Wierze S. i Kościołowi
na Zarazę i Szyderstwo drukowanie! Jakie paszkwilow prze-
ciwko Nayzacnieyszym Osobom Naydotkliwszych, Za Granicę przez
Gryza i innych posyłanie! dla kalumnii i natrząsania się
przez Ponińskiego Kuchmistrza Koron. i innych, po Warszawie
i na pokojach Rozrzucanie Z obelgą i kontemptem całego Na-
rodu Polskiego. Owo Zgoła czego moc i okrucieństwo Moskwy wido-
cznie Z Wiadomością całego Swiata Z Narodem Polskim i w kraju
Polskim dokazywało, tego wszystkiego Instrumentem, wynalazcą
i Authorem był Krol Polski, Urodzony ale odrodny Polak.
Na Ostatek czego Moskwa wymyślić niemogła, On Jey podawał
Sposoby.

Sposoby. Czego poiąć niepotrafiła, on iey otwierał oczy. Czego wykony=
wać wzdrygała się, do tego ią przez rozkazy przywodził. W ktorey
Oczymości płacz ludzi Serce Jm ściskał, i ręce wiązał, do tey U-
skutecznienia okrutnego swego kommunikował Jm Serca, gdyż
każde Nieszczęście Największe Naytrwawsze i Nayokrutnieysze
Polakow, Swoim Szczęściem i ukontentowaniem Nazywał, i z
współ=czynami swemi cieszył się. Exultatio eor. Sicut eiq qui
devorat in abscondito. Habac: 3°

I jakże Mu Księże Biskupie! i jeszcze z nas pozostałych,
Że wszystkiego wyzutych, i nie więcey nad Duszę w Ciele, a Życie
we krwi, niemających; do ofiarowania i onych pociągasz Polaki?
Czyż jeszcze niedopełniona ta miara, ktorą sobie wymierzył tak wiele
Strumieniami krwi z tylu tysięcy braci i poddanych Naszych wyciśnioney?
Czyż małe jeszcze płyną Rzeki z łez wylanych od wszystkich generalnie
Ludzi? że krol aż zatopić się w nich może. Czy nadostatek takie jeszcze
te płacze, krzyki, jęki, i lamenta całego Narodu same niebo przebijające,
Że jeszcze je powiększasz, i do nich przyzywać starasz się Mu Księże Biskupie
Procesem żywem! Że dla reszty nas prawowiernych zguby, dla
ostatka krwi wylania, dla samych dusz straty, dla samey śmierci
przyspieszenia, każesz nam być mu posłusznemi? pod miecz i rządy
Jego okrutną nachyliwszy głowę, wołać każesz do Boga aby mu tego
Zaboystwa niepamiętał? i musisz nas koniecznie do przyjęcia teraz
męczeństwa, aby potym Potomkowie nasi w błędach zaszczepionych
przeklętemi zostali, i nas na wieki przeklinali! O Serce! o Pasterzu!
o Gorliwości!

O Podłości! uznając i widząc okrucieństwo Katowni, bo Śmierć Samą dla nas nagotowaną, śmiesz nas jak drugi Stożyusz twój niedawny poprzednik, ale widoczniey Male Pastor ac perfide Pater, Owieczki twoie prowadzić pod nieprzyjacielską Zoły, furyą i potęgę. A Bóg nas już niedziś przestrzegł abyśmy się go strzegli, i wykając nieszczęścia od niego uciekali, bo przez całe życie swoie nieszczęśliwy będzie, przykazując abyśmy czyny jego bezbożne dla przestrogi Potomności na twardych pisali kamieniach, i upewnił nas, że nie będzie z nasienia jego żaden więcey siedział na tronie: Terra, terra, terra, audi; haec dicit Dnus: Scribe Virum istum sterilem, qui in diebus suis non prosperabitur, nec enim erit de semine illius Vir, qui sedeat sup. Solium, et potestatem habeat ultra Jerem: c: 22.

Nakazuiesz nam posłuszeństwo i wierność Królowi na fundamencie listu okólnego Ojca S.o i tym tylko zachęceniu tudzież pochwałami Króla procesu cały Parlamentowi Zapisałeś, a o wierze S., do którey się Obrony osobliwie w tym czasie, wszystek opis listu tego Sciąga, ani wzmianki naymnieyszey nieczynisz. Powiedz nam co jest pierwszego: Czy Prawo względem Boga, Kościoła Jego i ludzi? Czy względem władzy? Które Prawo pierwsze? Czy Narodowe? Czy Majestatu? a gdy nie odpowiadasz, ja ci mam powodów dość i oświecę cię: Że pierwszy Bóg jak Człowiek, pierwsza Wiara S. K. R. jak błędy Dyssydenckie, pierwszy Naród jak Król, pierwsze posłuszeństwo prawom narodowym jak Królowi, bo i Król im posłuszny być powinien, i nad niego są szacowniejsze i silniejsze. A zatem przez takowe postępki twoie mi

Księże Kanclerze

Kanclerzu Biskupie Warszawski dajesz poznać całemu Swiatu
potrzebę w tym swoią własną, gdy Zachęcasz nie do Obrony Wia=
ry S, o ktorą Kościoł Woiuiący nayżarliwszą ma troskliwość, ale do
posłuszeństwa Krolowi, że się za posłuszeństwo swoie Onemu we
wszystkich nieprawościach i bezbożnościach, wyniosł tak wysoko,
bo na Kanclerską i Biskupią dostoyność.

Wiesz dobrze Mći Xiężę Biskupie Warszawski, że ten List okol=
ny do całego Chrześciaństwa i Wiernych Chrystusowych w generalno=
ści pisany względem Wiary, że nakazuie posłuszeństwo Monarchom,
to sprawiedliwie; bo żaden z nich na Wiarę i Kościoł nie podnosi
ręki, a do tego że po całym Swiecie Narody rodzą się poddanemi,
a Krolowie rodzą się nad niemi Panami; Ale u nas w Polszcze
gdzie Narod Wolny obiera sobie sam Krola, i dopiero z miłości i
upodobania poddaie się pod władanie Jego dla lepszey rządu i szczę=
śliwości swoiey, tylko poty oddaie Krolowi posłuszeństwo, poki
się tenże posłusznym Prawu i Opisaniu Paktow Conwentow staie,
samo zaś tych choć w iednym punkcie przez Krola złamanie, wol=
nym Narod czyni od posłuszeństwa, i do tey przywraca go wolności,
że gdy naprawić Krola niemoże, innego wolno mu sobie dla lep=
szych rządow i bezpieczeństwa obrać, i tylko ten ieden Narod tak
Wolny i tak od Boga uprzywileiowany. Potym tu Woyna w Polszcze
o Wiarę S, przeciwko Moskwie i Krolowi, i adherentom Jego, a czy
mogłżeś Mći X. Biskupie bez naradzenia się z JmX. Nuncyuszem
Rzymskim i Duchowieństwem Polskim, a choć Dyecezyi swoiey,

albo

albo przynaymniey bez wewnętrznego przeswiadczenia, wydawać taki Process? I jeszcze raz mowię taki Process, w ktorym opuszczasz Boga, Wiarę, Przysięgę i Obowiązki Swoie Biskupie, a samo tylko nakazuiesz posłuszeństwo jako Kanclerz.

Czy nie powinieneś był, (chcę się przynaymniey ten raz pokazać dobrym ludzkie języki o Sobie wstrzymuiąc:) pisać do Oyca S^to że ten list ktory do niego Krol pisał (obiecuiąc w nim wszystkie zamachy na Wiarę S. odwrocić i przeinaczyć, aby mu tylko Narod cały był posłuszny:) był iako znasz doskonale Machiawelski, Piłatowski, a Szalbierski, omamiaiący; y punkt na ostatnim Senatu Consilium w tey mierze umyślnie dla tego napisany; aby mogł Krol nieznaiących Sobie ludzi, i sam Kościoł S. oszukać, i oczy zaślepić, iakoby nic przeciwko niemu nieczynił? Niech będzie wyklęty od Rzymu za takową śmiałość; bo każdy kto zdradliwie czyni dzieło Boskie (: mowię i do Ciebie Mci Xięże Biskupie:) przeklęty iest od Boga. Maledictus qui facit opus Dni fraudulenter. Jer: c. 48. Obiecał Krol i przysiągł dotrzymać Nam Pacta Conventa, a iestże jeden Punkt, ktoryby niebył złamany? Zamilkł Narod widząc że się kołorem i mocą Modlitwy zasłania, ale Bog niemogąc ścierpieć Filuteryi Jego, krzywdy Swoiey i Narodu odezwał się przez Ezechiela Proroka c: 17. Dixit Dns: Vivo Ego, quoniam iuramentum quod sprevit, et foedus quod praevaricatus est, ponam in Caput Ejus, et omnes profugi ejus cum universo agmine suo, gladio cadent, residui autem in omnem ventum dispergentur. Mowi Pan; Żyię ia, poniewaz Przysięgę

ktorą

którą wzgardził, i przymierze które złamał, włożę na głowę Jego, i wszy-
scy Jego z przymienieni z całym swoim pokoleniem wytraceni będą,
pozostali zaś rozsypią się jako wiatr. Obiecał Narodowi, że
zaraz po Elekcyi wyjdzie Moskwa do kraju swego, a na stronie
mówił: wyjdzie prawda ale chyba za lat kilka jak swego do-
każe, wota Proverbialista Pański cap. 27°. Tolle vestimentum ejus
qui spopondit pro Extraneo. Obiecował szczerze iść z Narodem
i niby się z nim naradzał w początkach, a to dla wybadania jch
myśli, a potym Moskwie wszystkie Sekreta powydawał, niesłucha-
jąc przestrogi Boskiey: Causam tuam tracta cum amico, et Secretum ex-
traneo ne reveles Prov: c: 26°. Obiecował tyle kroć razy o uwol-
nienie Biskupów, Senatorów i Posła, a dotrzymałże tego? jeżeli tylko
niesprzał się z tego, że Polacy jeszcze mu wierzą. Obiecał i teraz
jeszcze wysłać do Moskwy Posła w tyże samey okoliczności, a dotrzy-
małże tego? mamiąc ludzi że go Imperatorowa nieprzymie, znając
się z sobą co czynią. Były zdania na tymże Senatu Consilium choć
go tak nazywać niegodzi się, aby wysłał Posłów do Porteny katoli-
kich, a wysłałże którego? albo jeżeli ten Punkt w Resultatum napisał.
do samych tylko Dyssydentskich w których żadaiący wysłał Dworów,
donosząc w jakim stanie Jnteress. Obiecał nie mieszyć coby
było przeciwnego Prawu i na to przysiągł, a dotrzymałże tey Święt-
ey Bogu? a gdy Bogu Stwórcy swemu niedotrzymał wiary, jakże
ma jey dotrzymać Papieżowi? który skrytości serca Jego i zmów
na zgubę wiary nietak wiadomy. Powinieneś był mu X: Biskupie

oskarżyć

oskarżyć przed Oycem S. Legata Ghigiotti i X.ᵈᶻᵃ Antici, przekupionych, że oni interessowani są nietylko względem Krola, ale też są dla Moskwy i Dyssydentow bo znaczne nato wzięli summy, albiec aby Im w Rzymie Wiary niedawano. Ale jaleś przez Ciebie w błędy wprowadzeni i przez Ciebie naleręceni, tak Ty Sam wszystkie zdrady i knowane nazgubę Wiary naszey i Wolności znając sęta, śmiesz nas jeszcze upewniać, że nad Krola Polskiego nikt niejest troskliwszy o Wiary Wolność i uszczęśliwienie Narodu; Widzisz nas przy obronie Wiary i Wolności we Krwi własney tonących, a Krol zaś dla tego się troszcze iż w przepowiedzianym Moskwie czasie jeszcze swego niedokazał jak chciał i przyrzekł, i że jeszcze nagrobie Wiary i Wolności niewystawił.

Chełpisz się żeś czytał listy S.S. Apostołow Piotra i Pawła co w nich Krolom należy ziemskim, ale zapominasz co należy Bogu, Kościołowi, i powinności Twoiey Biskupiey, o ktorey na końcu krotko i uważnie wzmianky. Wykładasz nam przykazania Boskie względem Krola, ktore my przez Antecessorow Twoich mieliśmy w tych punktach przepowiedziane, a o Krolu nie tam niemasz. I co się Krolow tycze, nauczali nas tak jako S. Paweł z inspiracyi Ducha S.ᵗᵉᵍᵒ przykazał w liście do Rzymian w Rozdz: 13, i S. Piotr w liście 1, w Roz: nie 3, jakoś wyraził, ale 2, bydź posłusznemi cywilnie względem Ciała, i to tylko poty, poki nam Krol Polski w dobro: ci i w posłuszeństwie Prawu stale się wzajemnym, i miłości Narodu niezamienia w domowieństwo: Nemini quidquam debeatis, nisi ut invicem diligatis.

diligatis, mowi w tymże Samym liście. Dopieroż do Duszy Krol
nic niema, bo ią Sobie Bog zostawił, i namiestniczey powierzył ią
władzy Kapłanskiey. Ani też idzie zatym, żeby Mci Xiążę Bpie
Warszawski, dla Pieniędzy, dla Intryg, dla Krola w Warszawie sie-
dząc, jedno z Krolem rozumieiąc i trzymaiąc, byśmy dla Nauki
Twoiey, dusze nasze w przepaść dali, widząc jasno że nas do Piekła
prowadzisz, a niewidząc wprzod zachowaney od siebie samego Apostol.
Nauki: Bonus Pastor dat animam suam pro ovibus suis. Już tedy
znając Cię że niejesteś na Męczennika stworzony, tylko dla męczenia
nas powstałeś, niemożemy Cię nazwać Pasterzem dobrym, a zatym
i słuchać w tym co przeciwko Woli Nayświętszey Pasterza nam roz-
kazujesz, i niemożemy Ci tyle zaufać, żebyś to nasze posłuszeń-
stwo, czystością swoią mogł na strasznym Sądzie Boskim oddy:
sić. Nad to mowi tenże Sam S. Paweł w liście 2 do Tymo:
teusza w roz: 2. /: ktore słowa albo rozkaz i do siebie się sa:
mego [illegible] w tym czasie ściąga :/ zalecaiąc naprzod modlić
się do Boga, za wszystkich ludzi to iest cały Narod, a dopiero za
Krolow i innych na przełożeństwie będących, byśmy przy ich
staraniu spokoyne, pobożne i czyste życie prowadzili, dokładaiąc
zaraz aby się strzedz Heretykow i od nich uciekać. Obsecro igitur
primum fieri obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro
omnibus hominibus, pro Regibus, et omnibus qui in Sublimitate sunt, ut
quietam et tranquillam vitam agamus in omni pietate et castitate, ~~haereticum~~
haereticum hominem evita. I takowe za takich Krolow bydź maią

Modlitwy

modlitwy, ktory Się z woli Boskiey, dopełniaią tych przepisow, i o to Się Staraią.

Ale ten czy można mowić rzetelnie i według Boga, że iest od Boga? a nieraczey od Mosklwy? Czy można wyznać że Krol przez Naród obrany? a nieraczey Intruzor Sztukami, Zdradą, gwałtem, i mocą przez Moskwę osadzony na Thronie? na ktorym nie o utrzymanie ale o Stratę Spokoyności Stara Się przez krwi niewinney rozlanie. o ktorym przestrzegał nas Daniel Prorok, Żebyśmy Się mieli na baczności jeszcze za S. p. Augusta III.º Et Stabit in loco Ejus Vilissimus et indignus decore Regio, et in paucis diebus Conteretur non in furore nec in praelio, et Stabit in loco ejus despectus, et non tribuetur Ei honor Regius, et Veniet clam et obtinebit Regnum in fraudulentia. Dan: 2. Ten to iest Sam jak pomieniony Prorok S. przepowiedział; ktory za miast pobożności bezbożność rozsiewa, i ludzi od Boga odwodzi, i Boga Oycow Swoich nieuznaie, i w pożądliwościach tylko cały po uszy zatopiony to wszystko czyni, co mu lubość i Swawola dyktuie, a Naród przez wspolne Zdrady z Moskwą gubi i Sam Sobie niebezpieczeństwo gotuie. Et faciet juxta Voluntatem Suam Rex, et elevabitur et magnificabitur adversus omnem Deum et adversus Deum Deorum loquetur Magnifica et dirigetur, donec compleatur iracundia, et Deum Patrum Suorum non reputabit, et erit in concupiscentiis feminarum, nec quemquam Deorum curabit, quia adversus universa consurgent, et fama turbabit eum ab Oriente et ab Aquilone, et Veniet in multitudine magna, ut conterat et interficiat plurimos.

Ten to iest

Tento iest, ktory Sekty Francmasonow, Deistow, Adamitow, Zaszczepia, Lutrow, Kalwinow, Schyzmatykow utrzymuie, Zbory Jm Wystawia, Bałwany robi; a kościoł Chrystusow rujnuie i Wiarę S. Obala, z przybranemi sobie mężami. Z tego Ich wszystkich wydaie Ezechiel Prorok, i czyny Ich wytykaiąc palcem mowi do Narodu: Fili hominis leva Oculos tuos ad Viam Aquilonis, et ecce ab Aquilone Porta Altaris, Idolum Zeli in ipso introitu, Videsne quid isti faciunt? abominationes magnas. Ingredere et Vide abominationes pessimas quas isti faciunt hic, et ecce similitudo reptilium et animalium abominatio, et universa idola depicta, et ecce in Ostio Templi Domini inter Vestibulum et altare, quasi Viginti quinque Viri dorsa habentes contra Templum Dni, et facies ad Orientem, Hi sunt Viri qui cogitant iniquitatem et tractant Consilium pessimum in Urbe ista. Cap: 8. et 9. Ten to iest: ktory zamiast Czystości, Sprośności po całym tym mieście rozlewa, nie wymieniam jakie, ale Ozeasz Prorok upewnia że przeklęta; Maledictum et Mendacium, et homicidium, et adulterium inundaverunt, et Sanguis Sanguinem tetigit. C. 4. I Ezechiel w Rozdz: 22. opowiada: Unusquisq in Uxorem proximi sui Operatus est abominationem, et Socer Nurum suam polluit nefarie, frater Sororem suam filiam Patris sui oppressit. Zgoła taka nieprawość przy podwyższeniu Jego wygórowała, że cnoty zgasiła, niegodziwości pomnożyła, Krew własną Rodzeństwa splugawiła, wszystkie niecnoty na mieszkanie do Warszawy sprowadziła, i po całym prawie kraiu

na zgubę

na Zgubę prawowiernych dusz rozmnożyła.

Zapatruiąc się więc na takowe Jego dzieła i sprawy, gdy po uczynionych tylu Za niego Nabożeństwach, i do Majestatu Boskiego Zanoszych Supplikach, nie go to lepszym nieuczyniło, owszem wściekł się na krwi niewinney; I sam świadkiem iesteś Mci Xiąże Biskupie że przez swoie usta zakazywał Supplikacyi, kazań i nauk Apostolskich, a bluźnierców rożnych Boga i wiary S. nieposkramiał, owszem sam co tylko mogło być obelgą Majestatu Boskiego wszystko to starał się wypełniać, Sex sunt quae odit Deus, et Septimum detestatur anima Ejus: Oculos sublimes, linguam mendacem, manus effundentes sanguinem innoxium, cor machinans cogitationes pessimas, pedes veloces ad currendum in malum, proferentem mendacia testem fallacem, et eum qui seminat inter fratres discordias. Prov: c: 6. Przeto wpadł w tak wielką nienawiść u Boga; że niemożemy się spodziewać aby iuż od nas Jakowe Za niego przyiął modlitwy. Owszem wcale by nam się Za niego modlić nienależało, poniewaz Bog oswiadcza się i wszystkich upewnia że nieprzyimie ich Za niego choć w poście czynionych, bo go ze wszystkiemi zprzymierzonemi na wiarę S. i przeciwko Bogu samemu obiecuie karać mieczem, głodem i nagłą śmiercią; Cum jejunaverint non exaudiam preces eorum, et si obtulerint holocausta et victimas non suscipiam ea, quoniam gladio et fame et peste consumam eos. Jerem: c. 14°. I ciebie samego Mci Xiąże Biskupie w tey gorliwości Za królem, przestrzega

Eklezyastyk

że są bez Pasterza, i dają znają że wielkie musiały, bosie niezabraniali wilkom, do owczarni wpośród Ich weyscia, lupos in Oves misistis. Ime obarzone milcząc samym jękiem wołają o pomstę, że niemiały obrońcieła ani nauczyciela, na których głos odzywa się Bog przez Jeremiasza c. Tabernaculu meu vastatu ē, filij mei exierunt, et n ē qui extendat ultra tentoriu meu, quia stulte egerunt Pastores, et omnis grex eor dispersg ē. Inni jeszcze wierni Assessowi protestuią się przed Bogiem, że żadney od Pasterzy niemają pomocy, i zastony, ani owczarnia nawalnicami zburzona podporzy, z własnych ciał swoich opasuią onęż jako wałem mogiłami, i krwi niewinney wylanej potokami rowno jako wezbranemi rzekami ubezpieczają dla potomności.

A patrząc na ten okrutny widok, zadziwić mi się i wielkim głosem zawołać przychodzi z Zacharyaszem c: 13° O Pastor et Idolu, derelinquens grege, gladiq super brachiu ejq. nad którym sam Bog mścić się każe: Framea suscitare super Pastore meu, et super virū cohaerentes mihi. O czym S. Paweł każe donieść naypierwszemu Arcybiskupowi, aby pamiętał o powołaniu swim i dopełniał go: Dicite Archippo, vide ministeriu quod accepisti a Dño ut illud impleas. ad Timoth: 4° mowiąc mu: nie zasadzay się na rozumie swim i ułożeniach podług twego zdania jakiedy zbawiennych, boy się Boga porzuć wszystkie zdrady i nieprawości, nienaśladuy nikogo w złym bo takowy iest obrzydliwy Bogu i łaski jego znać niebędzie. Ne sis sapiens apud temetipsu, time Deu et recede a malo, neq

Amuleris

Æmuleris hominem injustum, nec imiteris vias ejus, quia abominatio Dni est omnis illusor. Prov: 3º Boycie się wszyscy Biskupi i Kapłani Boga. Oto widzicie w jakim Stanie Oyczyzna, w jakim Zburzeniu Kościoł Boży, i Wiara, w iakim pogardzeniu Ofiary S: i Nayswiętsze Sakramenta, w iakich prześladowaniach i krzywdach Naród prawie cały, wszak Wam juz nietayno; a jakże śmiecie pobudzać go do złożenia broni, do opuszczenia dusze, do poddania się dla prędszey Smierci i wyrzeczenia się Boga? Oto mowi do was S. Paweł: W tych czynach examinuycie się sami wewnętrznie, czy nie myśliście sami zguby wiernych, czy dosyć czynicie powołaniu i obowiązkom przez Głowę Kościoła na was włożonym? czy wszyscy na ostatek jesteście prawowiernemi? Vos metipsos tentate, si estis in fide ipsi vos probate. Ad Corin: 1. Czy zachowuiecie wszyscy przepisanie Dekretu Reformationis na Koncilium Trydentskim sub d 3ª July Aº Dni 1552. Sess: 25ª c. 1. Optandum est ut ii, qui Epale ministerium suscipiunt, quae sint partes agnoscant, ac se non ad propria comoda, non ad divitias aut luxum, sed ad labores et sollicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant, nec enim dubitandum est ut fideles reliquos ad religionem innocentiamque facilius inflammandos, si Praepositos suos viderint non ea quae mundi sunt, sed animarum salutem et caelestem Patriam cogitantes. Admonet Eppos omnes, ut haec ea saepe meditantes ~~cogitantes~~ factis etiam ipsis ac vita actionibus quod est veluti perpetuum quoddam praedicandi genus, se muneri suo concordes ostendant, inprimis vero ita omnes componant, ut reliqui ab iis

fragilitatis

fragilitatis, Modestiæ, continentiæ, et S[ae] humilitatis exempla
petere possint.

A czy zachowanesz to wszystko przez wszystkich? Ja sie
niepytam bo niemam zwierzchności nad wami, ale was przestrzegam
w tym, co ludzie mowią: Że niektorzy z was tak doczesności i
prozności ukochali, że zamiast przykładu pogorszenie z was ma-
ją. Za miast starania się około potrzeb duszných i zbawienia
trzody waszey, pytaie się naypierwey tylko i nayczęściey jakie wiel-
kie z biskupstwa intrata, i one choć z zniszczeniem ludu pod-
wyższaie, jedyne tylko uszczęśliwianie w bogactwach, w koniach
dzielnych, w karetach modnych, w zbytkach niezwyczaynych
zakładaiąc sobie, zamiast kościołow ozdoby samemi tylko pa-
łacami, rezydencyami naygustowniey szemi jeden nad drugiego
aby miał wspanialsze, ozdobnieysze, szacownieysze, staraią się.
Coż daley mowią o sobach? Oto że na pasienie siebie samych,
intraty kościelne obracaią; o swych srebrach tak wielkich na
prozności obroconych, a wyciśnionym z ludu groszem sprawowanych
dla samey prozney chwały, a trzody Chrystusowe zgłodniałe narzeka-
ją. Mowi Bog: Væ Pastoribus qui pascebant semetipsos, non-
ne greges a Pastoribus pascuntur? ecce ego ipse super Pastores
requiram gregem meum de manu eorum, et cessare faciam eos ut ul-
tra non pascant gregem, nec pascant amplius pastores semetipsos, et
liberabo gregem meum de ore eorum, et non erit ultra eis in escam.
Ezechiel: 34[o] Nakatkowych to Pasterzy wołał i upominał ich
S. Paweł.

S. Paweł, a żeby czyli to cudzy czyli swoy obiad pożywaiąc, starali się unikać zgorszenia i obrażenia oczu ludzkich, a Boskie dzieło do jeh powinnosci przywiązane aby niebyło opuszczone i psowane: Nolite propter escam destruere opus Dei, ne ponatis offendiculum vel scandalum fratri. ad Rom: 14°

Daley tenże Dekret Reformationis przykazuie tak: Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio Carthaginensi, non modo jubet ut Episcopi modesta Suppellectili et mensa ac frugali victu contenti sint, verum etiam in reliquo vitae genere ac tota sua domo, caveant ne quid appareat quod a S. hoc instituto sit alienum, quodque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum praeferat. Omnino vero eis interdicit, ne ex reditibus Ecclesiae consanguineos familiaresve suos augere studeant, cum et Apostolorum Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas quae Dei sunt consanguineis donent, sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant. A zachowanoż to od wszystkich Biskupow? nie ja ale ludzie mowią, że niektorzy z nich wcale o tych zaleceniach zapomnieli, i prawie dlatego tylko starają się bydź biskupami, aby intratą kościelną dom swoy podwyższali. a dostąpiwszy tego, wypełniają wprzod obowiązki zabrane dworowi i przyjaciołom ktorzy im do tego pomocą byli, o powinnościach zaś pasterskich ani wspomnią, jeszcze często wdzięczność za promocyą bywa z pokrzywdzeniem samego Boga i kościoła jego. Coż dopiero mowić o bogaceniu krewnych, o applikacyi i nadskakiwaniu dworowi, o skupowaniu dobr, kleynotow i srebr, i innych ze zbytkiem

Galanteryi

Galanteryi, dla pamiątki że mieli kiedyś Biskupa który dom Jch pod=
wyższył, ale tego niepowiedzą na co teraz ludzie patrzą, że to pod=
wyższenia domu, jedne kościoły z gruntu obala, drugie wcale nynu=
żą, i są bez naymnieyszego w utrzymaniu Jch Zaradzenia. Na
takich to Biskupów żali się Bóg Jerem: 12° Pastores multi
demoliti sunt Vineam meam, conculcaverunt partem meam, dederunt
portionem meam in desertum Solitudinis, posuerunt eam in dissipationem.

Dla tegoć to iedynie Wydał był Bullę Oyciec S. Pius
IV, Roku 1564° z przykazem i groźbą: a żeby dla widzenia
potrzeb kościelnych, chwały Boskiey poznania i nauczania O=
wieczek, Biskupi w własnych Dyecezyach siedzieli, Zabiegaiąc
upadkowi Swiątnic i Stracie Dusz krwią Chrystusową odkupio=
nych, w te Słowa: Quod nonnulli Primates, Archiepiscopi, Episcopi et
alij beneficiati apud Ecclesias Sponsas suas residere teneantur, non=
nulli tamen sui gregis (quas olim deperditos Salvator noster proprio
Sanguine redimere dignatus est) sibi Crediti obliti sunt. etc. Et
licet Mandatum sit omnibus Archiepiscopis, Episcopis et alijs, quibus Animarum
Cura commissa est, oves suas agnoscere, pro eis Sacrificium offerre, Ver=
bique Divini predicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum o=
perum exemplo pascere, pauperum aliarumque miserabilium personarum curam pa=
ternam gerere, et muneri Pastorali diligenter incumbere. Attamen
sicut accepimus, multi preteritorum preceptorum et Mandatorum contemptores,
Animarumque suarum propriae Salutis immemores, in dictis dignitatibus Eccle=
siasticis quibus Cura Animarum imminet, promissa facere et adimplere

recusant

hactenq minime curarit, in grave Animar Suar gregisq Sibi Comissor periculu, et Ovis Suar perniciosu exemplu et Scandalu, Sententias, Censuras, et pœnas propterea Sibi inflictas temere et damnabiliter incurrendo &c: Quapropter comissimq &c. quatenq Statis tam contra Archieppos, Eppos, qua alios quoscunq Prelatos, tam in Urbe qm alibi et ubicunq locor existentes, et in proprius Diœcesibq n residentes juxta præceptu Concilij procedat, et ad executione deducat &c:

A Zachowanie te przepisy przez wszystkich Jchmściow Xięż Biskupow? Oto ludzie mowią że niektorzy jeszcze nieznają Dyecezyi Swoich tylko z Nich Jntraty. Oto Siedzą po kilka lat w Warszawie i za miast obrony Wiary przyczyniali się do Jey Zguby. Oto dla Ocalenia Jntrat Swoich, przyjęli dependencyą od Moskwy i Dworu. Oto teraz kiedy wszystko łożyć powinni byli na zasłonę Kościoła Bożego od nieprzyjacioł, najwięcey bogacą się, i blaskiem złota zepsuty wzrok mając, odzywać się z tym nie wstydzą że nic złego niewidzą. Ale Bog na to patrzy zagniewany i mowi: że w iednym miesiącu trzech Biskupow pobetnie życie, za to, że życia zgodnego z urzędem nieprowadzą i niedotrzymuią mu przyrzeczonych obietnic: Sup Pastores iratq e furor Meq, et Succidi tres Pastores in Mense uno, et contractata e anima mea in Eis, Siquide et anima Eor Variavit in me Zachar: 11.

Miarkuycież się teraz między sobą w szczegulności
J. WW

J. WW. Biskupi; do których się naywięcey ten okrutny wyrok Boski
regułuie. Rozrząsaycie Sprawy Wasze, porzućcie przyiaźni konwer:
saycye, z niewiernemi, a osobliwie w tych czasach na zgubę Wia:
ry S. i kościoła sprzymierzonemi; odłączcie się od nich, uciekaycie
z pośrodka ich, niekalaycie charakteru Swego S., i nieczystością
się ich niemażcie, przestrzega Was Paweł S. ad Corinth. 6. Nolite
Jugum ducere cum infidelibus, quae enim participatio Justitiae cum iniquita:
te, quae Societas lucis ad tenebras, aut quae pars fideli cum infideli,
propter quod exite de medio eorum et Separamini dicit Dominus, et immundum
ne tetigeritis. Przetrzyicie oczy a znaycie się na gatunku bezbo:
żników, którzy nie są tacy iako Wam się pokazuią, bo dawno od
Wiary i Boga odstąpili i zaprzedali ią, a zatym nie są z liczby
wiernych Chrystusowych: Omnis qui recedit et non permanet in doctrina
Christi, Deum non habet. mówi Jan S. i przestrzega Was tenże Sam:
Abyście takowych ieżeli przyidą do owczarni albo do domu Waszego
nieprzyimowali ani witali, bo oni tylko dla oka pokazuią się być
dobremi, a w samey rzeczy chodzą iedynie dla wyszydzenia, albo zdra:
dy, albo zepsucia dobrych, albo Was Samych oszukania, i zdawa:
libyście się przez przyimowanie ich, mieć z niemi jakoweś w nie
prawościach Społeczeństwo: Si quis venit ad Vos et doctrinam
Christi non affert, nolite recipere eum in domum, nec ave ei dixeritis, qui
enim dicit ei ave, comunicat operibus eius malignis. Jeżeli kiedy
to teraz naywięcey daycie z Siebie przykłady dobre iako przewo:
dnicy nasi a namiestnicy Chrystusowi, żeby powołanie z życiem

i czynnościami

i czynnościami zgodne było: In omnibus exhibeatis Vos metipsos sicut Dei Ministros in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in Vigiliis, in jejuniis, in castitate in Scientia, in longanimitate in Suavitate, in Spiritu S, in Charitate n̄ ficta, in Verbo Veritatis, in Virtute Dei per arma justitiae a dextris et a sinistris. ad Corinth: 6°. Niech z przykładu Waszego życia pobożnego gorliwości przy urzędzie S, uczą się chwalić Boga ci, którzy o Was do tąd jako o zgorszycielach i wspomagaczach złego mówili. Powierzenia od tąd Wasze niech będzie z samemi wiernemi sługami i owieczkami staraniu Waszemu oddanemi. Conversationem Vram inter Gentes habentes bonam, ut in eo quod detrectant de Vobis tanqm de malefactoribus, ex bonis operibus eos considerantes, glorificent Deum in die Visitationis. 1a Petri 2a. Starajcie się koniecznie umorzyć okazye ludziom obojey płci, przez duchownych pod władzą Waszą zostaiących do mówienia złego z pogorszeniem dawane, przez wymyślne suknie i ozdobne kołnierze, fryzury, pudrowania, jak do ślubu z damą młodą galantomie, perfumy, bo to wszystko próżność, światowość, i nie dla Boga, o którym tylko myśleć powinni; a z tąd ludzie szemrzą i gorszą się na rozwiązłejsze puszczając się życie, gdy wszelką wolność w duchownych widzą, ale tego inaczey zabronić niemożecie, tylko przez zarzucenie od siebie gdy sami to porzucicie. Wszak Wam powagi większey

suknia

kusa Suknia nieprzynosi jak Pastuszka, owszem umnieysza onęyże, gdy niejeden z tyłu widząc was myli się rozumiejąc że Predykant Dyssydenski, a do tego jest to zakazane przez Concilium Trydenskie: Sess: 14ta Cap: 6. Ao 1552. Sub Julio III. Pontifice: Oportet Clericos vestes proprio congruentes Ordini semper deferre, ut per decentiam habitus extrinseci, morum honestatem intrinsecam ostendant, tanta autem aliquorum inolevit temeritas Religionisque contemptus, ut Asserant publice laicales pedes in diversis ponentes, unum in Divinis, alterum in carnalibus, Etsi ab Episcopo etiam per publicum edictum moniti, honestum habitum suo Ordini non detulerint, sint suspensi ab officiis, beneficiis et proventibus, et si denuo in hoc deliquerint, iisdem sint privati, secundum Constitutionem Clementis V in Concilio Viennensi editam. O tymże samym stanowiono in Concilio Lateranensi sub Innocentio III°. Quoniam qui abjectis vestibus proprio congruentibus Ordini, alias assumere et publice portare presumit, illius Ordinis prerogativa se reddit indignum; praesenti constitutione sancimus; quod quicumque Clericus virgata vel partita veste publice utetur, si beneficiatus, per 6 menses sit suspensus a fructibus, si non beneficiatus, per hoc tempus sit inhabilis ad beneficium. Etc. Pewnie przemieny Swięte Staroycie się do exekucyi przyprowadzić, a zbudzicie większą pobożność w trzodach waszych, zamknięcie im usta w gadaniu o was, i owszem tym sposobem umorzywszy, zgładzicie sam grzech przykładem waszym.

Ponieważ Pas powierzył wam Bog do Czasu trzody swoiey

Staroyciez

Staraycie Się ją według Boga nie dla zysku łagodnie paść, postępuyce sobie z każdym a nawet i z duchownemi kraiu w Azie, nietak jak panujący, Zawsze Surowo przykazując i przymuszając, ale łaskawie; ale jak pasterze troskliwi o Zbawienie owieczek Swoich i onego całym umysłem szukający, bo wam tak Piotr S. wniecznie Zachować Się przykazuie 1.a Petri 5.o Seniores ergo pascite qui in Vobis est gregem Dei, providentes non coacte sed spontanee, secundum Deum; neq turpis lucri gratia sed Voluntarie, neq ut dominantes in cleris sed forma facti gregis ex animo. Opuszczam tu moralizacyą żebym tego nieurażił, mowię tylko; pomnażaycie w sobie J.W. Pasterze gorliwość który ją maie, a który nie, uczcie Się Jey i krzewicie ją nową w sercach waszych ku wierze, i miłości Boskiey, Zachowując ją w całości, aby Się z Was budowali inni, i oczekuycie miłosierdzia Jezusa Xa: Vos autem Charissimi superaedificantes Vos metipsos Sanctissimae fidei Vestrae, in Spiritu S.to orantes, Vos metipsos in dilectione Dei Servate, expectantes misericordiam Dni Nri Jesu Xsti: Epist: S. Judae Apli. Ten to bowiem jest czas, w którym Wszystka na kościoł, i wzmaiaiąca Się Heretyków złość, po Was, po urzędach i obowiązkach waszych wyciąga; a żeby nie niebyło opuszczonego cokolwiek do zbudowania ludu, i ubezpieczenia Wiary S. katolickiey należy i iest potrzebnego. Słowa to Są Concilii Tridentini Sess: 25.a Cap. 2. Cogit temporum calamitas et invalescentium haeresum malitia, ut nihil sit praetermittendum, quod ad populorum aedificationem et catholicae fidei praesidium videatur posse pertinere, ideo quae catholicae fidei sunt, doceant &c.

A Zatym

A Zatym Staraycie Się wszelkiemi Siłami i Sposobami objaśniać trzody wasze w Artykułach Wiary, przepowiadaycie tajemnice, nauczaycie nie pacierza, bo go już umieją, ale podług tegoż Concilium przepisu, pisma S. i przykazań Boskich: Praedicationis munus quod Episcoporum praecipuum est, quo frequentius possit ad fidelium salutem exerceri, mandat, ut in Ecclesia Sua ipsi per Se &c: tempore autem Quadragesimae et adventus Dni &c: Sacras Scripturas divinamque legem annuncient &c: Gdy zaś Was od tego ciężaru opowiadania Słowa bożego i nauczania ludu, dla zatrudnienia różnego uwolniło Concilium Lateranense pod Innocentym III w te słowa: Cum Saepe Contingat quod Episcopi propter Occupationes multiplices, vel invaletudines Corporales, aut hostiles incursiones, Seu occasiones alias, per Se ipsos non Sufficiunt Ministrare populo Verbum Dei, maxime per amplas Dioeceses et diffusas, Sancimus ut Episcopi Viros idoneos ad Sanctae praedicationis Officium, Salubriter exequendum assumant potentes in Opere et Sermone. Zostało więc dla Was powinnością zaradzać dobrze o Kościele, wierze S. i wiernych Chrystusowych, dla których nauczania budowania i objaśnienia, obligowani jesteście obmyślać i dobierać Xięży przykładnych w uczynkach a potężnych w mowie, ażeby nie dla przypodobania Się komu, nie dla szukania próżnej chwały przez subtelność Słów i ułożenie według mody Stylu, nie dla dogodzenia gustom i żądaniom prawdy ścierpieć niemogącym, nie dla applikacyi aby tylko podchlebnie mówili a nie strofowali, zgoła nie dla ceremonii ale poprawy złych mówili. Inaczey zaś jeżeli dla prywat jakich albo bojaźni, nie będzie dopełniać przez nich swego obowiązku w

nauczaniu

nauczaniu należytym ludzi, nietylko tu przez pobłażenie złym, przy=spieszać owczarkom możecie zgubę, ale też na siebie ściągniecie Boską mściwą i surową rękę. Jako to oświadcza Jeremiasz c: 23.° Vae Pastoribus, qui dispergunt et dilacerant gregem pascuae meae, dicit Dnus ad pastores: Ecce ego visitabo sup Vos malitiam studiorum Vestrorum qui dispersistis gregem meum, et suscitabo super eos pastores et pascent eos, non formidabunt ultra et n pavebunt. Unikając więc kary Sędziego Boga i ścisłego przed nim rachunku z trzody owiec i całości waszey Pasterskiey poruczoney, zalecaycie duchownym i kaznodziejom w dyecezyach waszych, ażeby to wszystko, cokolwiek z przykazu Boskiego i nauki Apostołów Świętych ku zbudowaniu i ugruntowaniu w wierze S. ostawaniu przy niey mężnie aż do krwi rozlania, należy; i innych powinności Chrześciańskich w przepowiadaniu, jako też przekładaniu miłości Boskiey i kościoła jego nad wszystko, a zbawienia duszy nad doczesność, nie nieopuścili; nad czym wy sami J.WW. Biskupi mieycie baczność, porzućcie rezydencyą warszawską, poznaycie że się wam śmierć przybliża, wyieżdżaycie do dyecezyi swoich, wzdychaycie razem z ludem i innemi Panami do Boga, opłakuycie winy aż do tąd, bo oto dni iuż takowe, w które, siedząc w Warszawie zginiecie. Ululate Pastores et clamate, et aspergite Vos cinere Optimates gregis, quia Completi sunt dies Vestri et interficiamini. Jerem: 25. Jeżeli zaś z niey wyiedziecie, będzie z Wami i Bóg światło prawdy, i pokoy, i miłości, i doskonałości, i radości zupełna: De cetero fratres gaudete, perfecti estote, exhortamini, idem sapite,

pacem

pacē habete, et Deus pacis et dilectionis erit Vobiscū. ad Corint: 13.
a ja Wam wszystkim ktory wycedziene, Życzę z S. Pawłem, ażeby
Wam łaska P.na Naszego Jezusa Xa i Miłość Boska i Inspiracya
Ducha S.o przytomna na każdym mieyscu była. Gratia Dni Nri
Jesu Xti, et charitas Dei, et communicatio S. Spiritus Sit cū omnibus
Vobis, Amen.

Do Was teraz grono Nayszacownieysze, Rodzaju Swięty, Wy:
brani Boży, Pracownicy w Winnicy Xowey Naypilnieysi, torzędy A:
postołow SS piastuiący, obracam mowę: A lubo więcey mi się z
Was budować, jak względem powinności tey Swiętey wspominać na:
leży, gdyż widzę w niwczym się aż z stratą Sił niewstrzymanie, jed:
nak w tym prześladowaniu Kościoła Woiuiącego, i Was Samych Zastra:
szeniu, dodać Wam do dalszego wytrzymania Ochoty odważam się y
użyć Słow Pawła S.o ad Philipen: 1. Tantū digne Evangelio Xti
Conversamini, ut Sive cum Venero et Videro Vos, Sive Absens audiā
de Vobis, quia Statis in Uno Spiritu Unanimes Collaboratores
Fidei, Evangelij, et in Nullo terreamini ab adversariis, quæ illis est
Causa perditionis Vobis autē Salutis, et hoc a Deo, quia Vobis dona:
tū est pro Xto, n Solū ut in Eū Credatis, Sed etiā ut pro illo patiamini,
idem certamen habentes. Znam jako i ludzkie mnie głosy
przestrzadczaią, że macie dosyć, jeszcze przed Naukami i Kaza:
niami przykazow i pogrożkow, abyście tak jak Wam przynależy
prawdy Ewangeliczney nieogłaszali, żebyście nie pod ten czas
niby straszny niemowili, ale to Samo milczenie większą i

Pilnieysza

Silnieyszą nawalnicę sprowadzić by mogło. Znam że przewro=
ty różne samey Ewangelij, w ludziach przeciwko wam się srożących
znayduią się, ale takowych, sobie i naukom przeciwnych, nazy=
waie przeklętemi od Kościoła Chrystusowego odszczepieńcami, bo mowi
S. Paweł ad Galat 1.o Że tę naukę którą wam zostawił miał z
rewelacyi samego Chrystusa, nie od człowieka ale od Boga w ludziach
cale zostaiącey: Sunt aliqui qui Vos conturbant, et Volunt conver=
tere Evangelium Christi, sed si quis Vobis Evangelizaverit praeter id quod
accepistis, anathema sit, non enim ab homine accepi illud aut didici,
sed per revelationem Jesu Christi, quae autem scribo Vobis, ecce coram
Deo, quia non mentior. Zachowuycie we wszystkich na Was gada=
niach i szemraniach cierpliwość, bo ta iest święta, ta Was ubłogo=
sławi, gdy w niey przykazania Boskie i Wiarę S. opowiadać, a
do zachowania ich pobudzać będziecie. Hic patientia Sanctorum
est, qui custodiunt mandata Dei et fidem Jesu. Joan: 14o A gdy=
by wam przyszło i w nienawiść wpaść u świata dla prawdy Ewan=
geliczney, dla imienia Wielkiego i nayspotężnieyszego Boga, którego iesteście
sługami, o iakże wam obiecuie wielką nagrodę Chrystus, że Was dawniey
przedawszystkiemu nie już iako sługi wiernych, ale iako przyiaciół nay=
większych /: iam non dicam Vos servos, sed amicos meos :/ prezentować w
oczach całego nieba będzie. Et eritis odio omnibus propter nomen meum, omnis
autem qui confitebitur me coram hominibus confitebor et ego eum coram patre meo. Zachę=
ca Was jeszcze Święci męzowie Chrystusa Pan do tym milszego podeymo=
wania prześladowania i nienawiści, wystawuiąc się sam przykładem

gdy był

gdy był w ludzkim ciele iako cierpiał prześladowanie i niena:
wiści, Wy zaś że jesteście jego namiestnikami, będziecie zaraz
naśladownikami, a tym samym pochwalone będzie Imie Jego.
Si mundus Vos odit scitote quia me priorem odio habuit, Si me per:
secuti sunt et Vos persequentur, Sed haec omnia facient Vobis propter
Nomen meum. Joan: 15. Nie zniżaycie ani łagodźcie głosów
dla sławy próżney albo przypodobania się tym którzy tego żąda:
ią, ale wyraźnemi i ogromnemi opowiadaycie Ewangelią, całe
dopełniaycie powinności waszey iak S. Paweł o sobie napisał ad
Corinth. 9. Nam si Evangelizavero, non est mihi gloria, necessi:
tas enim incubit mihi; Vae enim mihi est si non Evangelizavero.
A S. Piotr pyta się ciekawie: kto Wam może szkodzić, jeżeli
dobrze i mężnie obstawać będziecie przy wierze S., owszem widząc
czyny, skromność sumienia i czystość, zawstydzeni będą ci, któ:
rzy przeciwko Wam gadali i kalumniowali dobre Wasze w Chrystusie
Towarzystwo: Et quis est qui Vobis noceat si boni aemulatores fueri:
tis, et cum modestia et timore Conscientiam habentes bonam, ut in eo
qui detrahunt Vobis confundantur, qui calumniantur vestram bonam in
Christo conversationem. 1. Petri 3. Jeżeli straszyć Was, i od:
grażać Wam będą tak iak teraz? macie Pana tak mocnego
i tak przystępnego, że możecie użalić się przed nim i mówić: Oto
teraz Panie weyrzyi i przypatrz się tym, którzy przeciwko Tobie
i Wierze S. powstaią, iako nam chcą języki groźbami wiązać,
doday nam serca i łaski, abyśmy słowo twoie opowiadali

Z wszelką w

z wszelką w Tobie ufnością: Et nunc Dne Respice in Minas eor, et da Servis tuis cum omni fiducia loqui Verbum tuum. Actor 14.

Znacie już doskonale naywierniejsi Przewodnicy nasi, jako się słuszni z wstrzymanych krokow waszych do prowadzenia nas ku Obronie Wiary S, znacie że zgubne milczenie wasze otworzyło całą paszczę nieprzyiaciołom na pochłonienie nie tylko Wiary S, ale już i nas samych, mamyż więc razem z wami nic niemowiąc i nic nieczyniąc w domach ginąć? obierzmy sobie raczey w obronie Wiary i dla niey z życia się wyzuwać śmiertelnego. Uzbrajaycież się więc razem z nami puklerzem wiary S, zachęcaycie i innych wiernych Xsowych do tego, dobywaycie mieczow ognistych Ducha S.o to iest słow Boskich, a stańcież się i nam pomocnemi, i zapałow nieprzyiacielskich przytłumicielami; In omnibus sumentes scutum Fidei in quo possitis omnia tela extinguere, et galeam Salutis assumite, et gladium S. Spiritus, quod est Verbum Dei. ad Ephes: 6.o

Oto i S. Paweł oświadcza się przed Bogiem, że koniecznie w tym czasie tego potrzeba, aby każdy z was opowiadał słowo Boskie, i powinność prawowiernych aby się brali do obrony Wiary S, wszak nawet poganie za religią choć tylko naśladującą mającą, krew rozlewają, a jakże my przy tey ktorą nam sam Xtus zostawił, życia łożyć niepowinniśmy, gdy tylko ta iest iedna naypewnieysza, i bez ktorey zbawieni bydź niemożemy. Strofuycie, nawracaycie upominaycie, żebyśmy przez ieу nieobronę stratą i przez gnuśność potomkom piekła nieoddali; nauczaycie tego wszystkich i oświecaycie

że nasze

Prov: Cap: 1° Synu moy nie chodź z niemi, umknij nogi
twoiey od ścieszki ich, nogi albowiem ich do złego dążą, i
prowadzą a żeby przelali krew, Oni bowiem przeciwko krwi
swoiey zasadzaią się, i knują zdrady. Wjechałeś w tę prze:
paść i rzeczy dostałeś. Przyiąłeś na siebie ten ciężar
by Duchowny, którego człek świecki wzdrygał się, i niedufa=
jąc siłom swoim aby go w tym czasie udźwignął bez
szwanku sumienia, zrzuć go z siebie dobrowolnie,
gdyż był z złamaniem wiary ile znając że: Omne
munus et iniquitas delebitur, fides autem in saeculum
stabit. Eccl: 40. Wszelki dar i nieprawość zmazane bę:
dzie, Wiara zaś na wieki trwać będzie. Wypełniałeś
na Legislacyi ochotnie te ukazy, podawałeś te proiekta, pod=
pisowałeś i akceptowałeś te wyroki, które Naród w jarzmo,
Wiarę S. w przepaść, i Oyczyznę do zguby prowadziły, i tyś
nie uznawałeś bydź przeciwnym wierności, sumieniowi, urzę=
dowi i przysiędze dla przeklętego łakomstwa. Signum offen=
sionis est aurum sacrificantium, Vae illis qui sectantur illud.
Eccl: 31° Znak obrazy iest złoto ofiaruiących, biada tym
którzy idą za nim. Dokonywałeś potym dzieł swoich na
Seymie Traktatowym, Dyspensowałeś wiele od skrupułów,
perswadowałeś i zarzekałeś się na charakter, że wszystko
na dobre wyidzie, aleś niewyiawił że tylko sobie samemu,
gdyś znowu zato w ten sam czas dostał Biskupstwo
Poznańskie

Poznanskie, żes przy robieniu na Wiarę, Wolność i cały Naród kaydan, dymał mieszkiem.

Pientna Wolnieya Swoia i Zachowanie w niey przykaZania Boskiego: Noli quaerere a Domino Ducatum, neq a Rege Cathedram Honoris. Eccl. 7° Nie chciey Szukai od Pana Zwierzchności, ani od Krola Czesney Stolicy. Ale i Swiadectwo dał Ci Kler pientna w Rzymie o Zdatności do tego urzędu Pasterskiego, a wierzyć można że nie Prawowierny, chyba Mossał z Marcinem Lutrem i Kalwinem. Niejest że to przeciwne przykazowi S°. Pawła: Oportet autem Episcopum et testimonium habere bonum ab iis qui foris sunt, ut non in Opprobrium incidat et laqueum Diaboli. Ad Timot. Cap. 3° Potrzeba Zaś Biskupowi i Swiadectwo mieć dobre od tych ktorzy na dworze Są, aby w Zełżywość niewpadł i Sidła Diabelskie. Nie mogłby Ci Zaś nikt Rzetelny, dobrego dać Swiadectwa podług Opisu S°. Pawła, Znaiąc czyny, grunt, i postępki twoie, wcale tym przymiotom ktore ten urząd wyciąga przeciwne: Oportet enim Episcopum sine crimine esse, sicut Dei dispensatorem, non Superbum, non iracundum, non turpis lucri cupidum, Sed benignum, Sobrium, justum, Sanctum, continentem, Amplectentem fidelem Sermonem, ut potens Sit exhortari in doctrina Sana, et eos qui contradicunt, arguere. Potrzeba bowiem Biskupowi być bez występku iako Boskiemu Szafarzowi, nie butnym, nie gniewliwym, nie Szpetnego Zysku chciwym, ale łaskawym.

Łaskawym, trzezwym, Sprawiedliwym, Swiętym, wstrzemięźliwym Miłuiącym Wierną Mowę, aby mocnym był cwiczyć w nauce Zdrowey, i tych ktory Złorzeczą Strofować. W tworzeniu więc na ciebie urzędu tego, iest to Zmieszanie Łatwem Wody z ogniem, a zatym wygasły Obowiązki Pasterskie, bez pożytku i Zgorszenia Wiernych owiecek ku miłości Boskiey i Wierze S. Katolickiey. O Sobie to więc przepowiedział Nam Bóg przez Usta Zacharyasza Proroka Cap: 11. Ecce Ego Suscitabo Pastorem in Terra, qui derelicta non Visitabit, dispersum non quaeret, et contritum non Sanabit, et id quod Stat non enutriet, et carnes pinguium comedet, et ungulas eor. dissolvet. Oto ia wzbudzę Pasterza na Ziemi, który opuszczone nieodwiedzi, rozsypanych nie będzie szukał, i skruszonego nieuzdrowi, i to co trwa nie skarmie, i mięsa tłustych pożywać będzie, i kopyta ich Strze. Każdy Żyiący i Swoiey Osoby dotąd nieznaiomy, poznał teraz podobieństwo portretu i charakteru Swego iak we Zwierciedle w wydanym Swiezo Procesie, w którym Oczy Swoie nie na Boga dawcę Łaski wszelkich, nie na Wiarę S. do powinności urzędu Pasterskiego przywiązaną Obrociłeś, ale Szczegulnie na tego, przy którego Maiestacie Interess Szczęscia twego tak iest wykierowany, że się nayszczęsliwszym uczynił z posrod Nayzasłuzeńszych w Zatym Narodzie Patryotow, abyś tylko w wytwornych i Extraordynaryinych postępkach Swoich,

widział

wiktai nieprzestawał już to Kościoł Wojujący i Narod Polski, już to same rozumy wiernych Chrystusowych, co wszystko nietylko sam nazywasz czystemi Intenciami, ale też wszystkim każesz sobie przyznawać, żeś gorliwy. A ja mowię żeś kłamca i niemyli się gdy powiem z S. Pawłem że i myśli i czyny twoie są niegorliwe, ale prywatne; nie z Ducha S.ᵗ ale z Czarta przeklętego. Quod si Zelum amarum habetis, et Contentiones sint in Cordibus Vestris, nolite gloriari et mendaces esse, non est enim ista Sapientia de sursum, sed terrena, Animalis, et Diabolica. Ep: 2. ad Rom: cap. 3° Że jeżeli Zazdrość gorzką macie, i Spory by były w Sercach Waszych, niechlubcie się, ani kłamcami bydz, niejest bowiem ta mądrość z gory zstępująca, ale Ziemska, Cielesna, i Diabelska.

Pokaże się jasno całemu Swiatu ta czystość Intenciy twoich w dzien przyszłego Sądu, w ktory jako złoto w Ogniu probowana będzie w społ=Czynnikami twemi, nayłepiey się w tenczas każdego wyda gatunek. Unius cujusque Opus manifestatum erit, dies enim Domini declarabit, quia in igne revelabitur, et unius cujusque Opus quale sit, ignis probabit. ad Rom: 3°. Czyjekolwiek dzieło jawne będzie, dzień albowiem Pański pokaże że w ogniu odkryto będzie, i ktoregokolwiek sprawa jaka jest, ogień doświadczy. Zaiste bowiem wtenczas gdy ten dzien przyjdzie, niebędą mowić: Mały Książe Kanclerzu obstawający gorliwie przy dostojeństwie Krola;

Ale Szeląg:

ale rzeknę: Mći Xiąże Biskupie; widząc karę Boską przez to o czym wiesz, i przez tych których znasz dostatecznie, na cały Kray zciągnioną za Zdrady na Wiarę S. i Kościół S. Per hoc enim venit ira Dei in filios diffidentiae, Przez to bowiem przyszedł gniew Boży na Synow niewiernosci, Czemuś z obowiązku urzędu Twego Pasterskiego, niemowił wprzod tym wszystkim Zdraycom: Trzeba Wam pierwey wyrzec się wszystkiey tey roboty, Officyny w ktorey ią knowiecie Kalie, narzędzia i wszystkie naczynia popsować, Ducha prawego i Serce nowe uczynić. Proiicite a Vobis omnes praevaricationes Vestras in quibus praevaricati estis, et facite Vobis Cor novum et Spiritum novum. Ezech: 18°. Trzeba; Żebyście na te klęski, ktoreście Oyczyznie, Wierze, i Krai Waszym zadali, preparowali teraz lekarstwo, i krwi więcey nie przelewali niewinney, bo oto wszyscy powszechnie mowią: Że i Xiążęta i Siedzący przy Tobie Senatorowie Krolu, Musieli dla Twey przysługi krew z Krai wycisłać. Principes Singuli in brachio suo fuerunt in te ad effundendum sanguinem. Xiążęta Szczegulni w Ramieniu Swoim byli przy Tobie do Wylewania krwi, boś tego pragnoł, abyś ią widział wylaną z Własnych Polaków, i to Cię winnym Bogu i ludziom na dnio wystawia: In sanguine tuo deliquisti, qui a Te effusus est. Ezech: 22°. We krwi twoiey zgrzeszyłeś ktora od Ciebie wylana iest. Przestań Mći Krolu, się na teyże krwi

dalsze

dalsze wzlanie) przekupowaé i nasadzaé rozne osoby, jako z tego korzysc i z tych wszystkich Pokuty? Qui munera acceperunt apud se ad effundendum Sanguinem Ezech. 22o. ktory dary odebrali u siebie do wylania krwi. Bo inaczey Nabożenstwo to przyszle niezbawi Was, i biada Wam wszystkim bedzie, ieżeli tylko dla pozoru i omamienia ludzkiego czynic je chcecie, albo tych do modlenia się za Was pobudzaé, a sami trwaé w tych wszystkich czynnosciach bedziecie. Vae Vobis Scribae et Pharisaei, Hypocritae, quia Similes estis Sepulchris dealbatis, quae a foris parent hominibus Speciosa, intus Vero plena Sunt Ossibus mortuorum, et omni Spurcitia, Sic et Vos quidem a foris paretis hominibus justi, intus autem pleni estis hypocrisi et iniquitate ut Veniat Super Vos omnis Sanguis justus, qui effusus est Super terram. Mat. 23o. Biada Wam Pisarze i Faryzeusze chytry, bo podobni jestescie grobom pobielanym, ktore zewnątrznie zdają się być ludziom ozdobne, wewnątrz zaś pełne są kości umarłych i wszelkiey obrzydliwosci, tak i wy na pozor zdajecie się ludziom niby sprawiedliwi, wewnątrz zaś pełni jestescie chytrosci i niesprawiedliwosci, aby przyszła na Was wszelka krew sprawiedliwa, ktora wylana jest na ziemie. Bo Bog przedwieczna mądrosc zaślepi Was, połamie szyki i zęgyki tak, że i Wiary z niezgubicie, i sami do końca trafic niebędziecie mogli, i te wszystkie (upewnia Nas.) zmazane będą dzieła Wasze. Delebit

enim

enim Malum et extinguetur dolus, florebit autem fides et Vin:
cetur Corruptela, et ostendetur Veritas, quae sine fructu fuit
diebus tantis. Prov: cap: 6° Wypersuadaycie sobie zadu:
fanie to, ktorym was i mnie samego do siebie przyciągneli
i omamili. Dixistis enim, percussimus foedus cum morte
et cum Inferno fecimus pactum, flagellum inundans cum
transierit non Veniet super nos, quia posuimus mendacium
et mendacio protecti sumus Isaiae Cap. 28° Mowiliście
bowiem zawarlismy przymierze ze śmiercią i z Piekłem uczy:
nilismy umowę, Bicz ociszczaiący gdy przechodzić będzie
nieprzyidzie na Nas bo połozylismy kłamstwo i nad kłamstwem
przełożeni jesteśmy. A oto iuz jaśnie poznaiesz, że to wszy:
stko utworzenie Wasze i całe dzieło w łeb weźmie. Et delebitur
foedus Vestrum cum morte, et pactum Vestrum cum Inferno
non stabit, flagellum inundans cum transierit eritis ei
in conculcationem. Isaiae cap: 28 I zmazane będzie przy:
mierze Wasze ze śmiercią, i Umowa Wasza z Piekłem nie:
utrzyma się, kara ociszczaiąca gdy przyidzie, będziecie
iey na podeptanie. Juz będziecie pewni że te wszystkie
Zdady i Zdrady ktoresmy sami tylko potaynie po Nocach
robili, i mowilismy do siebie: że się tym lepiey i gładziey
udadzą, gdy onych, ani Nas nikt niewidzi, i głęboko iesmy ie
w sercach ukrywali; juz są wiadome wszystkim Gabinetom
Dworow Katolickich, a przeto biada, biada Wam. Vae qui
profundi

profundi estis Corde ut a Domino abscondatis Consilium quo-
rum sunt in tenebris opera, et dicunt; quis videt nos et quis
novit nos? Isaiae cap. 29. Biada ktory głębokiego iesteście
serca abyście przed Panem ukryli radę, ktorych są w ciemno-
ści dzieła, i mowią; kto widzi nas? i kto zna nas? Oto
ten Bog ktoregoście nieuznawali Wszechmocności, i przeciwko
ktorego Oblubienicy Kościołowi S[t]., i Wybranemu Ludowi Jego
prawowiernemu, wszystko coście tajemnie jakoby na Was
niepatrzał działali, odkrył całemu Swiatu te dzieła, my-
śli i serca wasze. Ecce Dominus cognovit omnia opera homi-
num, et adinventiones illorum et cogitationes et corda illorum.
Ezech: lib. 4. cap: 16. Jento Bog, ktory przenika wszy-
stkie skrytości, przepaści Morskie i Ziemskie, dał tyle świa-
tła Oczom Monarchow prawowiernych, że samego gruntu
serc waszych i roboty doyrzeli. Boycie się teraz sądu, po-
rzućcie wszystko, dążcie się do pokuty i przebłagania Jego,
bo oto już zapalony przez Was Ogień, obraca się na Was
samych, oto już się na Was gromadzą Woyska, błagaycie
go jeszcze przed S[t]. Jubileuszem, żeby ktorych z pomiędzy
Was bezbożnikow, jeżeli nie Diabli, to też Woyska niepor-
wali, bo oto niedobra ta Nowina ktorą Wam donoszę: Qui
scrutatis abyssum, qui mensus est mare et conceptum ejus,
hic novit adinventionem vestram et quid cogitatis in cordibus
vestris, Ecce Judex Deus, timete eum, ecce enim incendit

Ardor

ardor Super Vos turba copiosa, et rapient quosdam ex Vobis
Ezech: Cap: 16º. Pinie z wiatrem nadzieja Wasza, coście
mowili, że tysiąc Polakow przed jednego Moskala Strachem u-
ciekać będzie, i tego dokażemy: że Szlachtę Polską, Wiarę, Pra-
wa i Wolność całe zepsuiemy i zniszczemy, że tylko chyba
znak jakie zostanie. Dixistis mille homines a facie terro-
ris unius, et a facie terroris quinque fugietis, donec relinqua-
mini quasi malus navis in Vertice montis, et quasi Signum
Super collem. Isaie Cap: 30. A oto patrzaycie na to dale-
kim okiem Monarchowie śmieją się z Was i mowią: Te-
lae eorum non erunt in Vestimentum, neque operientur operibus
Suis, Opera enim illorum Opera inutilia, et Opus iniquitatis
in Manibus eorum. Pedes eorum ad Malum currunt et festi-
nant ut effundant Sanguinem innocentem, cogitationes eorum
inutiles, Viam pacis nescierunt, et non est judicium in
gressibus eorum, non est qui invocet justitiam, neque est qui
judicet Vere, Sed confidunt in nihilo et loquuntur Vanitates,
conceperunt laborem et pepererunt iniquitatem. I. 59.
Płotna Ich niezgodzą się na Szatę, ani się nakryią Robotami
Swemi, roboty ich roboty niepożyteczne, a Sprawa nieprawości
w ręku Ich. Nogi ich bieżą na złe, a Spieszą się aby wy-
lały krew niewinną, myśli Ich myśli niepożyteczne, Drogi
pokoju nieznali i niemasz Sądu w krokach Ich, niemasz
ktoby wzywał Sprawiedliwości, ani ktoby sądził prawdziwie,

lecz

lecz dufaią w nizym, mowią prożnośći, poczęli prace, a porodzili nieprawość".

Strzestrzegam Cię Mći Krolu z Urzędu mego Biskupiego, to mi Sam Bog przykazuie: Dic Regi et Dominatori, humiliamini, Sedete, quoniam descendet de Capite Vestro Corona gloriæ. Ieremiæ 13°. Mow krolowi i Panuiącemu, upokorzaycie Się, Siedzcie, poniewaz Zstąpi z głowy waszey korona chwały. Porzuć Mći krolu te Zapędy Swoie, oddal Się od nich zupełnie, wyzuy Się z myśli o tym wszystkiem, aniżay głowę przed Maiestatem Boskiem, i przyiaciołkę Swoią pyszną a całemu Swiatu Rozkazywać pragnącą przestrzeż, niech Się pychy, Czarta zmełłszego, i wszystkich Spraw Jego wyrzecze, inaczey biada Wam, mowi Bog przez Usta Izaiasza Proroka, i nietylko Ty, ktorys Się Jey Protekcyi oddał, nietylko Ona ktora Cię pieniędzmi i Wszystkiem do tey bezbożności pomagała upadnie: cie, ale ter i wszyscy ktorzyście Zaufani byli w Jey zbroynych ludziach, i wielości przyiacioł Warszawskich karetami po Ulicach ludzi rozbijaiących, rozumieiąc że iuż iesteście tak mocni, tak Straszni, że Wam Się moc ludzka żadna nieoprze, a oto czeka Was Sromota żeście nie mieli Boga przed Oczyma, i nieczyniliście według niego Spraw Waszych: Corruet auxiliator, et cadet cui præstatur auxilium, Simulq omnes consumentur. Vel qui in

Equis

Equis sperantes, et habentes fiduciam super quadrigis quia multae sunt, et super Equitibus quia praevalidi nimis, et non sunt confisi in Deo. Isaiae cap. 31. Wszyscy się pomocnili, i upadnie ten komu daie się pomoc, i wraz wszyscy zniszczeią. Biada którzy w koniach pokładaią nadzieię, i w poczworne Wozy ufaią że ich wiele, i w Jezdnych że bardzo mocni, a nieufali w Bogu. Owoż Mci Królu Moc, waleczność i Nadzieia Strachem samym Zalękczy się i usilność od Strachu zerwana będzie, i temu się przypatrzysz; że nawet bojaźnią przejęci Szlachta twoia nayurzenieysi, uciekać od ciebie w dalekie strony muszą. Et fortitudo eius a terrore transibit, et pavebunt fugientes Principes eius. Is. cap. 31. Ey, Mci Królu! Słuchay przestróg moich, które ci z przychylności czynię że cię kocham. Uważ sam a przyznasz że te negocyacye twoie pełne są nieprawości: i serceś bardzo wyguzował, przy tey pięknej dostoyności niezażywasz wielkiego rozumu na dobre jak Bóg przykazał, abyś myślał o wieczney koronie. Si ergo delectamini sedibus et sceptris o Reges populi, diligite sapientiam ut in perpetuum Regnetis. Isai. cap. 6. Jeżeli więc cieszycie się Krzesłami i Berłami o Królowie ludu, kochaycie mądrość abyście na wieki panowali. Ale straciłeś pamięć o samym Bogu zostawszy Królem, i wdzięczności mu tey łaski nienadgradzasz. In multitudine negotiationis tuae, repleta sunt

interiora

interiora iniquitate et elevatum est cor tuum in decore tuo, perdidisti Sapientiam tuam in decore tuo. Ezech: c. 28. W Wielości Interessow Twoich rozmnożone Są nieprawości Twoie i wyniesione jest Serce twoie w ozdobach twoich, Straciłeś mądrość twoią w ozdobie Twoiey. Kontentuy Się tą koroną z ktorey Przodkowie Twoi byli kontenci i do niey Się ubiegali, a niesięgay wyżey, bo oto Bog mowi przez usta Izaiasza Proroka że ią Stracisz i Zdeptana będzie, a ty Sam mało doznawszy pociech przed myślami Swiat gorszącemi, Zwiędniesz iak kwiat pienkny i biada Ci będzie. Vae Coronae Superbiae, et erit flos decidens gloriae exultationis Isaiae Cap: 28. Większy wstyd potym będzie Mości Krolu, większa hańba gdy i koronę Stracisz i Swego niedolarzesz, i każdy kto to widzieć będzie Zadziwi Się nad pierwszym Twoim Szczęściem i talentami, a posłedniejszym potym nieszczęściem z przewrotności Zawziętości i pychy następionym. Omnes qui viderint te obstupescent Super te, Nihili factus es, et non eris in perpetuum. Ezech: c. 28. Tyle mu Krolu z Familią Swoią Zostawisz pamiątki, że nietylko teraz Zyiący ludzie, ale i przyszła potomność powtarzać Zawsze o was będzie; Confusi Sunt et erubuerunt omnes Simul, abierunt in confusione fabricatores Cor. Isai: c. 45.

Biada

Biada Tobie Zły Rządzie, biada i Tobie Warszawo! żeś w Sobie tyle bezbożników tyle namnożonych nieprawości pokrywała, błagay Boga, przepraszay wcześnie, aby na się jako na Sodomę i Gomorrę niespuścił kary: Vae Tibi Civitas quae abscondis iniquos penes Te, Jens mala memorare quid fecerint Sodoma et Gomorra. Jednym Słowem Xiężę Biskupie należało się wprzód nizeli taki Proces wydał, wiedząc o wszystkich Sztukach Krola, mowić Mu, perswadować, i Sprawić Się według Słow Boskich, Aufer impietatem de Vultu Regis, et firmabitur justitia Thronus Ejus. Prov: c. 24. Znieś niezbożność z oblicza Krolewskiego, a utwierdzi Się Sprawiedliwością Tron Jego. Należało Się gdyby był uparty, oświecać go odwracać od Złego, a do Boga od ktorego przez zaślepienia Szatańskie odstąpił nawracać, i być mu do pobożności przewodnikiem, Qui converti fecerit peccatorem ab errore Viae Suae, Salvabit animam ejus a morte, et operiet multitudinem peccatorum. ad Rom: 4. kto zwroci grzesznika od błędney drogi, wybawi Duszę jego od Śmierci i zakryje wielkość grzechow. Takowym zaś namowom Twoim pasterskim wprzod łagodnym, potym ostrzeyszym, mogłby był Bog przydać łaski, żebyś go był oświeciwszy w błędach odwiodł od przepaści do ktorey dąży. Byłbyś Się mu Stał większym przyiacielem z urzędu Biskupiego,

jako pochlebnie

jak podchlebnie wszystko z nim czyniąc i przyswiadczając z urzędu kanclerskiego. Za to samo mogłby ci Bóg użyczyć błogosławieństwa do przepędzenia z większą chwałą tego życia. Qui arguunt laudabuntur, et super ipsos veniet benedictio Prov. 24. którzy strofują chwaleni będą i przyjdzie na nich błogosławieństwo. Do Twoiey to należało wokacyi urzędu, do Twoiey przysięgi powinności i obowiązków, a na ostatek mogłeś się informować i brać przykład z samych krakowskich biskupów, jak dopełniali powołania swego gdy o honor boski lub wiarę szchodziło z owego Zbigniewa Oleśnickiego expost kardynała, który w zachodzącey materyi o religią królowi Władysławowi II, w zgromadzonych stanach nieważając na innych biskupów i senatorów jedno z królem rozumiejących te do zbudowania mowił słowa: = Jakożkolwiek bądź, atoli ja się oświadczam, że kiedy o wiarę zachodzić poczznie, tedy mnie już w ten czas ani królewskie ani czyie inne pogrozki i zamarszczki nie chętne, nigdy tak ustraszyć niemogą, abym ja co rozumiał dobrego i przystoynego czynić statecznie niemiał; więc ani zwierzchnia powaga arcybiskupia i biskupów innych, nay mniey mnie w tey mierze nieporusza, zwłaszcza maiącego po sobie zdania i ludzkich spraw uznawcę Boga. Ani mię królu czym ustraszyć niezamyślay, bo gotowego zwłaszcza o wiarę nietylko wszelakie zelżywości ponosić, ale też mizerne

wygnanie

wygnanie a na ostatek Śmierć rozmaitą podjąć. A lubo temu Biskup był przestrzeżony przez Jana Tarnowskiego Wdę Krakow.o aby się tak zbytnie nienarażał, i miał się w ostrożności ponieważ Król na niego i Życie Jego różne Osoby Subordynował, przecież On nic nieuważając na to gorliwie przy Wierze S. obstawał, i na drugiey Sessyi Zarliwą miał mowę której konkluzya takowa: — Zeszłoćby się w prawdzie zarówno z innemi Zamilczeniem, i smaczno ludnym podchlebstwem, łaski Twoiey Pańskiey zabiegać, ale pamiętam na powołanie urzędu mego. Zaczym mnie ani postrachy groźne, ani Dobrodzieystwa zniewalaiące z tego Stanowiska niezepchną, na którym mię Bóg i Zwierzchność Twoia Senatorem Biskupem, a nawet Strażnikiem Spraw Swiętych wysadziwszy, przestrzegać Obeyscie kazały. Więc ja Sobie Sławę Zdrowie Oyczyzny miley bardziey, a niżeli wszystkie smakujące ludziom przymioty i korzyści. A za wielkie Twoie Królu przeciwko mnie dobrodzieystwa, pamiętnieysze u mnie i większey Ceny iest Zdrowie i Zbawienie Twoie, a niżeli obecna z podchlebstwem utargowana łaska, która iednak pewney i gruntowney niezwykła miewać ustawy.

Albo z S. Stanisława Biskupa Krakow.o który Królowi Bolesławowi Śmiałemu, a nawet grzechom i zgorszeniom Jego aż do krwi wylania sprzeciwiał się, zaco w poczet SS. pomieszczony.

Albo

Albo z S. Jozafata Arcybiskupa Połoc.o który natar:
czywościom Schyzmatyckim zachowuiąc przykaz S.to Pawła: Ob:secro autem Vos fratres per N.m Dni Iesu X.ti ut id ipsum dicatis omnibus, et non sint Vobis Schyzmata ad Corin: c. 1. Proszę zas Was Bracia przez Imie P.na Jezusa X.a, aby toz samo powiadaliście wszystkie, aby nie było u Was Schyzmy. Własną się założył głową, za co odebrał koronę męczeńską.

Albo z owego sławnego w potomne wieki Sołtykowskiego Arcy B.pa Lwowskiego prozbą i groźbą do podpisu konfederacyi favore Dyssydentów po śmierci Zygmunta Augusta przymu:szany, po długim wzbranianiu się, mucet zrzuciwszy, piersi obnażając, i szyię odkrywając z taką się oświadczył rezolucyą, że prędzey Arcybiskupstwa i samego gotów był postradać życia, a niżeli na Artykuł Dyssydentski, przeciwko Bogu, Wierze S. i prawom Oyczystym spisany, podpisać się.

Opuszczam wiele innych pobożnych i B. Biskupów, przy Bogu, Wierze S. i Oyczyznie gorliwie obstawaiących, abym cię samemi ich przykładami nie zdał się zatrudniać. Przypominam ci ten tylko ostatni na któryś sam patrzył, w wielkich męzach i obrońcach żadnym językiem niewy:sławionych, Biskupach Senatorach, Hetmanie Polnym Wo:jewodzie Krakowskim, i Synu Jego Staroście Dolińskim a Pośle Podolskim, którzy dopełniając przysięgi i obowiąz:ków urzędów swoich, woleli w okrutną pójść niewolą,

a niżeli

a niżeli na Zgubę Wiary i Wolności pozwolić. Z których takowa każdego przed Bogiem Sędzią naywyższym była wzięta ich Kontestacya, a dla pamięci Potomności Zostawiona: Dne qui habes Sanctã Scientiã, manifestã tu Scis, quia cum a morte possẽ liberari, duros corporis Sustineo dolores, Secundũ animã verò propter timorẽ tuũ et propter tuũ libenter hæc patior. Machab. lib 2o c. 6. Panie który masz S. wiadomość, jawnie Ty wiesz; że gdym od Śmierci mógł się uwolnić, wielkie Ciała ponoszę bole, względem Zaś duszy dla bojaźni Twoiey i Imienia Twego chętnie to cierpię.

Ale Ty Mći Xiężę Biskupie Poznań. i Warszawski, nie wiesz co do Biskupów należy będąc Kanclerzem Korony, i wiedzieć nie chcesz co to byli Biskupi w pierwiastkowym Kościoła Założeniu: jakie ich Nauki dla Wiary Stey, jakie z Życia ich przykłady? jakie fatygi, Staranności i prace około Samego Dusz ludzkich Zbawienia? a jaki przez Siebie Święte Świątobliwie dla Biskupów ułożone prawa, i Są wcale odmienione i Zdeptane. Już tego wymieniać niechcę; częścio dla wstydu, częścio dla pogorszenia, i dla zatajenia jeszcze występków Twoich przed całym Światem, Bogu iednak i Wielu ludziom Wiadomych.

Żarliwyś się pokazujesz Biskupem i Pasterzem przez Kontestacye w Procesie, a ta Sama gorliwość w Radach Zdradnych tyle tysięcom ludzi w Śmierć się Zamienia; i

jeszcze

ieszcze do Nachylenia ich karkow pod Smierć Srozszey ty-
li przyiągasz, a podnoszącemu ią nic niemowisz, Quare re-
spicis super iniqua agentes et taces devorante impio jus-
tiorem se. Habac: c: 1. Czemu przebaczasz źle czyniącym, i mil-
czysz pożeraiącemu Niesprawiedliwemu Sprawiedliwego. Ka-
żesz się nam modlić w czasie następuiącego S. Jubileuszu,
A czy to Krolowi pomoże? albo przeciwnym mu Konfederatom
(: Wiarę S. własną swą Smiercią utrzymuiącym :) Zaszkodzi?
Oto mowi tenże sam S. Prorok cap: 2. Ecce qui incredulus
est, non erit recta anima ejus in semetipso, justus autem in fide
sua vivet. Oto który niewierny iest, nie będzie Sprawiedliwa
Dusza Jego w pośrodku Jego, Sprawiedliwy zaś w wierze swoiey
żyć będzie.

Wyraz tego Nabożeństwa, są czyste Intencye; ale powiedz
mi wsmrod: Jako Jego Bog na końcu Roku przeszłego przyiął!
czy podług żądań Twoich, abyście zgubili Wiarę i Naród; czy
podług żądań Kościoła i Wiernych Ustawowych? a żeby Was
zaślepionych oświecał, i wszystkie Machiawelskie połamał
sztuki, sidła i pęta od lat kilku gotowane. Unde bella et
lites in vobis, nonne hinc? Ex concupiscentiis vestris quae mili-
tant in vobis concupiscitis et non habetis, occiditis et zelatis,
petitis et non accipitis eo quod male petatis. ad Rom: 4. Z
kądże Woyny i Zamieszania u Was, czyli nie z tąd? z żądz
waszych które wojują w Was, żądacie a nie macie, zabijacie
i ubolewacie

i ubolewanie, proszenie a nieodbieranie, dlatego że źle proszęcie.
Jakaż to czystość była Intencyi twoiey w przeszłym 40 godzin-
nym Nabożeństwie? dla czego zakazywałeś kazań gorliwych
dla zbudowania ludu? odwodziłeś Xięży od zbawiennych
rozsiewania umieiętności, groziłeś wszystkim Xięzom i ka-
rzyna do karceresu wziąć usiłowałeś, przez co milczeć mu-
sieli. Ale toż samo ich milczenie i ludu strapionego, wy-
dało głos do Boga o pomstę na siebie wołaiący. Boy że się
teraz zaniechay tych nowych zawczasu Duchowieństwu
pogróżek, którym z pasierza tylko karania miewać każesz,
boć jeszcze dawnieysze supplikanie zakazywane, i przeszłe
są którym Nebłem Nabożeństwo niezapomniane mówi Bog
przez Ozeasza cap: 4.° Conticuit populus meus eo, quod n. habu=
erit Scientia, quia tu eam repulisti, repellam te ne Sacerdotio
fungaris mihi. Umilknął lud moy że niemiał umieiętności,
boś ty ją odrzucił, odrzucę cię abyś mi w kapłaństwie nie słu-
żył.

Wiemy co powszechniey wszyscy prawowierni i wierze-
my; że Jubileusz; Swięty iest. Myśli Nayświętszego Oyca
Klemensa XIV.° Pasterza i głowy kościoła Apostolskiego są
święte, i Nabożeństwo z odpustami Intencyą świętą dla po-
żytku całemu Chrześciaństwu pozwolone. A ty z niego, jako
Kapłan z rozy zamiast lekarstwa wyssałeś truiznę, i za-
żywać nam jey podług twoiey preskrypcyi s: myślom tegoż
Pasterza

Pasterza Naywyższego przeciwney, każesz. Vae qui potum dat Amico suo mittens fel suum, et inebriat ut videat nuditatem ejus. Hab: 2°. Biada który daie napoy przyiacielowi swemu wpuszczaiąc żółć swoię, i upaia aby widział nagość iego. Nakazuiąc nam posłuszeństwo wierności i poddaności temu, który iedynie śmiercią naszą żyć, krwią się nasycać, na popiołach naszych i rozwalinach Kościoła Sgo Tron swoy wsparłszy stawiać i ubezpieczać pragnie. Wydał zaraz po Elekcyi Echo myśli swoich, co chce bez żadney przyczyny z tym Narodem (: któremu za uszczęśliwienie iego wdzięcznym bydź powinien :) czynić, gdy się po tyle kroć odgrażał. Mógłbym w oczy mówić: Scit enim conscientia tua, quia tu crebro male dixisti aliis. Eccl: c. 7°. Wie bowiem sumienie twoie że ty często złorzeczyłeś innym. Coż to była za racya! dopiero za wyniesienie na Tron miał chować w sobie dla Narodu wdzięczność, a On jeszcze tey do Serca nieprzypuściwszy, tak okrutnie odgrażał. Wydał go z tey taiemnicy Fr. Prawdziwy, mówiąc: Oto żeby przy mocy, możliwszy do boiaźni sobie Naród przymuszał, żeby z boiaźliwych osób do niego się uciekaiących wybił sobie Servilia Subjecta, a tym samym aby w czasie na ich samych karkach tak Maiestat wystawił, iakiego ieszcze w Polszcze niebyło od początku. Exaltabo Solium meum et similis ero altissimo. Wyniosę Tron moy i będę podobny Nayw yższemu.

Maiąc

Maiąc do tego podniesienia swego dwa pomocne Magnesy, Schyzmatyki i Dyssydentow; ktore przy obietnicy pierwey Sumienie z niego wyciągnęły dla dotrzymania sobie wzaiemnosci. A niewidząc w dalszym czasie wielkiego do siebie nacisku, subtelnieyszych dobywa Maxym. Rzuca kość między Narod dla podziału, aby w tym odmęcie więcey mogł łowić; Homo perversus suscitat lites, et verbosus separat principes. Prov: c. 16. Człowiek przewrotny pobudza swady, a świegotliwy rozłącza Xiążęta. Jednych do siebie przez daną Protekcyą, drugich przez boiaźn przyciąga. A chcąc usidlić resztę narodu, zaczął niby kłotnią pozorną z Familią swoią, dla podziału Patryotow, i pomiarkowania ich zdań, i rozebrania ich życzenia na kilka głow. Daley uformował Scyssyą między swem Podkomorzym Bratem swoim i Familią, wszystkich w zastępieniu chcąc mieć ąsi niechęcią ku sobie pałaią. Et peccare faciebant homines in Verbo Isa: c. 29. i grzeszyć przywodzili ludzi w słowie. Owo zgoła taki swemi Machiawelskiemi sidłami Narod złapali; rozniąc go, a między sobą niby się kłocąc, że niewiedzieli w ktorą udać się stronę, ieden się drugiego wystrzegał, żaden żadnemu niewierzył, ieden z drugiego się naśmiewał, podstępy czynił i zdrady, tak dalece że się zgodnity, słowa Jeremiasza Proroka, c. 9 Unusquisq se a proximo suo custodiat, et in omni fratri suo n̄ habeat

non habeat fiduciam, quia omnis frater supplantans supplantabit, et omnis amicus fraudulenter incedet, et vir fratrem suum deridebit et veritatem non loquentur. Docuerunt enim linguam suam loqui mendacium, ut inique agerent laboraverunt. Niechay się każdy bliźniego swego strzeże, i nie we wszystkim bratu swemu wierzy, bo każdy brat zasadzający się zasadzi się, i wszelki przyiaciel zdradziecko postąpi, i mąż brata swego wyśmiewa, i prawdy mówić nie będą, nauczyli bowiem języki swoje kłamstwa aby niegodziwie czynili pracowali. Na ostatek przez Xiędza Michała Opata, brata także swego, a mało jeszcze znajomości mającego, chciał sobie Król mieć podawane projekta, aby się mógł poznać z różnemi i akkredytować, albo raczey aby wszyscy, Król, bracia Jego, i Familia Jego, z osobna sobie, względem jednak cnego przez siebie uczynionego dzieła robili przyiaciół, aby łatwiey z tey samey przyjaźni w czasie preparować mogli na zgubę Wiary i Wolności truciznę, a remedium dla Absolutyzmu przez siebie upragnionego i uszczęśliwienia Dyssydentów z Schyzmatykami.

A żeby byli Statystowie, którzy rozumem doścignęli tey Polityki, i jaśnie ją z Projektu ad Absolutismum zmierzającego, na Seymie Ordynaryjnym 1788° jakoby à Ministerio podanego, poznali, i niektórzy z nich odważyli się mówić: Ey Mił. Królu coż się to ma znaczyć co pod oczy nasze podpada? Cujus est haec Imago et Superscriptio? Lecz

nie tak tu

nia tantum dicere volo quam scire licet. Czy to iest obraz, podpis! obszerniey ani chcę mowić jak wiedzieć mi się godzi. Zamysłay W. K. Mość: Qui in altum mittit lapidem, super caput ejus cornuet, et plaga dolosi dolosi dividet vulnera, et qui foveam fodit incidet in eam, et qui laqueum apponit peribit in illo, facienti nequissimum consilium super ipsum devolvetur. Eccl: c. 27. Kto kamień rzuca ku gorze na głowę iego upadnie, a raz zdradliwy zdrayca rozszerzy ranę, a kto doł kopie weń wpadnie, a kto drugiemu sidło zastawia w nim zginie, kto czyni złą radę obali się na niego. Jeżeli mości krolu chcesz budować, bądź sobie, bądź domu inemu fortunę na ruinie naszey, ieżeli zakładasz na oppressyi ubogich i niewinnych ludzi swoią albo czyią lub spol: nie assekurowaną szczęśliwość, pomiesza ci Bog twoie rady, skonfunduie twoie zamysły, poszarpie twoie przedsięwzięcia staniesz się przysłowiem pospolstwa i śmiechem, opuszczony od cudzych, porzucony od swoich, Opera tua opera inutilia, cogitationes tuae cogitationes inutiles. Dzieła twoie dzieła nie pożyteczne, myśli twoie myśli niepożyteczne. Przyznay Opatrzności czym iesteś, bądź kontent z korony o ktorą się zagraniczni monarchowie przez wszystkie wieki ubiegali, przypatrz się dobrze że jeszcze w tryzu jey zadrości się świeci. Dziękuy tylko Bogu za łaskę niesłychaną wyżey dostąpić i tak po sobie zostawisz potomności sławy, gdy to pokażesz, że z mności będąc wyniesionym, wdzięcznością wypłacisz się

wypłaciłeś się Narodowi; i taką miałeś staranność o uszczęśliwieniu Rzpltey, że wszyscy w samych radościach i ukontentowaniu przepędzili życie, mówiąc: Żył z nami, żył i dla nas, a bez nas żyć nieumiał, i spełnił nam obietnicę przy Elekcyi przepowiedzianą Non poenitebit vos me fecisse Regem. Rzućmy więc wszystkie myśli nadzieję błędną wiodące, a samey krwi i miłości wrodzoney repugnujące, bądź nami szczęśliwy i braćmi naszemi, którzy Cię za Wodza i Oyca obrali. Rectorem te posuerunt, curam illorum habe et laetaberis propter illos, et ornamentum gratiae accipias coronam Eccl. c. 31. Rządcą Cię uczynili, miey o nich staranie, a żebyś się cieszył dla nich, i ozdoby łaski odebrał koronę.

Masz my Królu swobodny Naród, masz i samą swobodę, i dotąd dopóki swobodnemu panujesz Narodowi, swobodni my przy swobodnych Twoich rządach, i Majestatu Twego swobodnego przy nas zostawać będzie ubezpieczenie. Jest to mi Królu czy z Nieba, czy od Natury, czy też z Skrytey Najwyższey Zwierzchności prawem postanowiony [illegible] Ordo, że wolnemu Narodowi wolny podobniey stan panuie, ale zaraz Timet necesse multos, quem multi timent, timent vero absolutum. Potrzebaby kochać wielu, którego wielu się boi, boią się zaś absolutnego. Dlaczego nie my bardziey bać się mamy którym wolności, ale Królowie nasi;

nasi, ktorym ozdoba panowania przy ubespieczeniu miła, stara się o Zachowanie Swobod i wolności Narodu od Boga powierzonego, i tym samym maiąc władzę, swobodę i bezpieczeń:stwo umacniaią.

Znalazł by się pono kto tak ciekawy Juriu[m] Mtis tłumacz, a może i niemylny się: że chciałby nieuważnie władzę Polskie:mu Majestatowi, patrząc; jako Krol przyimuiąc tę koronę dobrowol:nie pod posłuszeństwo poddaie się Prawa; i rzekłby może; że Polscy Krolowie prawem uwikłane maiąc ręce, nie we wszystkim Absoluti będą, Juribus sub dominationis minus sunt felices, Prawami swego Panowania mniey są szczęśliwi. My zaś mowiemy: że tym samym są szczęśliwi Krolowie nasi gdy nie we wszystkim Absolutni. Postąpiła z niemi ta Rplta jako mądra i kochaiąca Matka z ukochanym dzieciątkiem, ktore gdy przez pierzchliwości obaczy Noż lub żelazo jakie, naprza się go do igraszki dziecięcey, więc nie z żadney niemito=ści czyni Rodzicielka gdy onego niebezpiecznego umysła dzie:cięciu Żelazka, mięszczą natych miast do ręku podaiąc Zabawkę aby przez niewładne siły sobie albo kogo z domowych ostrym nierozkrwawiło Żelazem. Podobnym (:mowię:) sposobem postąpiła sobie ta Rplta (:Magna Civiu[m] Parens, Regu[m] vero Augusta Mater, Wielka Obywatelow Rodzicielka, a Krolow wspaniała Matka:) z Krolami, jako z Synami swemi, gdy onym Absolutae potestatis ferru[m], ktorey się więc żąkaniey

Panowania

Panowania Monarchowie curiosię q[ua]m tutelę napieraią, wyjow:
szy z rąk, mollis et discreti regimen, stosowny munificencyi
Władzę y powagę natychmiast podała, aby znał ludowi od Bo:
ga powierzonemu jako szczodrością affektu uwiodłszy się, zaszko:
dzić niemogli, a tym samym przez rozdrażnienie Narodu, nie:
zgotowali sobie jakiego niebezpieczeństwa. Że tedy tak ła:
skawym Rpltey postępkiem, Królu Panie nasz, dobrze jesteś
opatrzony, iż tego nayważniejszego władzy miecza na szkody na:
sze /: przepuść co powiemy :/ zażywać niemożesz, cóż się to
ma boleć? Zostali my krew twoia, a ty nasza jesteś; na
cóż ta trwoga? Zostałeś nam się ~~[illegible]~~ [illegible] Królem
Ani my twemi poddanemi, alesmy po śmierci Augusta III.
ciego sobie poprawić i niby osłodzić dwa Saskie, choć pra:
wdę mówiąc nietak ciężkie panowania, zmówili się prawie
większą częścią na jedno: Non assumamus Regem qui non sit
Frater noster et os de ossibus nostris, qui pene radente forcia:
vet Patriæ. Niebierzmy Króla któryby niebył Bratem naszym
i kością z kości naszych, któryby prawie upadającą ratował
Oyczyznę. Ani słuchając przyiaznych nam Dworów,
że zechcieli możliwą trzeciego i przy tey assystencyi obiera:
my Króla, ten sam miecz który mu do rąk damy, w
sercu naszym swego ostrza utopi. Gladii ipsorum in corda in:
trabit ipsorum, Miecz ich w serca ich weydzie. Dobrowol:
nie z upodobania, chęci, i w nadziei, że przecież krew

Twoia

Twoia Polska Zagrzewać się będzie do miłości ku nam życzli:
wym i doda chęci do Staranności o nas, nachyliły się Karki na:
sze i poddały się pod Rządzenie i Władanie Nami, chcąc z
Siebie i dla siebie mieć Honor tylko a nie Mocarza, Dzy ci:
lipiebamy dignitatis et Honoris quam Virium et potentiae. Jeden
tylko iedyny wkładając na Ciebie obowiązek: Si es Filius
Materq Qua tibi Patria haec est? Esto memor Patriae atq
legum. Jeżeli jesteś Synem, a Matką Twoią Oyczyzna
jest miłą? bądź pamiętny o Oyczyznie i Prawach. W
tobie iedynym i ze wszystkich wybranym (: jakoś nas
przed Bogiem upewniał :) pokładaliśmy ocalenia Oyczy:
zny i nas samych Nadzieię. Od nas zaś czego miałeś
się spodziewać, jeżeli nie Veros amores, a ta iest naywspa:
nialsza i nayszczęśliwsza (: bo jeszcze rzadko widziana :)
Majestatów Królewskich Ozdoba, gotowaliśmy ią niezawo:
dnie na Ofiarę Sobie, Szacownieyszą nad Absoluti Dominij
wystawione ci przed oczy pozory. A jeżeli powiesz
Mi Królu, że niemożesz się u nas tak Rządzić jakbyś
chciał, i jak inni Monarchowie starają się około Swoich
Monarchij, dla tego że ta Oyczyzna nie Dziedzictwo, to
my ci odpowiadamy: i owszem Mi Królu coś pewnieyszego
niż Dziedzictwo, i niż Sukcessya, bo u nas Jus et Liber:
tas Populi Eligit, ale panującego Cnota haereditat, gdy
na dobrą miłość Narodu czułym i Szczerym przywiązaniem
Zarobiwszy

Zarobiwszy, nad dziedzictwo pewnieyszą i nieomylną w Sercach Narodu zostawisz Potomkom Swym Panowania Sukcessyą. Chcesz tedy W. K. Mość iak Sam nam panuiesz, tak Potomkowi Swemu (: ieżeli (: go Bóg da) niezawodną zostawić panowania w Elekcyi Sukcessyą? Fac Tibi et illis Virtute non Armis haereditatem. Jeżeli zaś tak mowisz iak się Echo o nasze uszy obiia: Że chcesz Panowania i Rządow Swoich na zawsze zostawić pamiątkę ale nie tak iak Narod chce, i że z Narodem narażaiąc się nieprzywiodłbyś myśli Swoich do Skutku, bo iest do nierządu przywykły, i mocy takiey iaką mieć Sam chcesz przeciwny, ani Sobie Absolutyzmu inaczey zrobić niemożesz tylko przez zgubę wszystkich przeciwnych, i odgrażasz mowiąc: dam się tym kanaliom we znaki, i pamiętać mię w Potomkach Swoich będą. A coż to mi krolu za Maxyma wspaniała! zostawić złą pamiątkę? a czemu niedobrą? i to iszcze Czy o Sobie, czy o Narodzie? a choćby i o Narodzie, to gorzey dla siebie że Portret Swoy cały z plami tenże Narod w oczach potomności, gdy do tego siły i instrumenta gotuiesz na obalenie Wolności z ktorą ci nay piękniey było, i naymilsze w niey powinieneś był znaleść smaki iako Polak, kiedy nawet cudzoziemiec ieden Cassiolus Venet, takie iey perennaturum przypisał

monumentum

monumentum. lib: 2° Pol. Epis 11°.

Polonia, Orbis Annulus, Annuli hujus Gemma, Libertas.
Polonia, Orbis Oculus, Oculi hujus Pupilla, Libertas.
Polonia, Orbis Hortus, Horti hujus Laurus, Libertas.
Polonia, Orbis Paradisus, Paradisi hujus Deliciae, Libertas.
Polonia, Orbis Caelum, Caeli hujus Sol, Libertas.
Polska, Swiata Pierscieniem, Pierscienia tego Perłą, Wolność.
Polska, Swiata Okiem, Oka tego Zrenicą, Wolność.
Polska, Swiata Ogrodem, Ogrodu tego Laurem, Wolność.
Polska, Swiata Rajem, Raju tego Roskoszą, Wolność.
Polska, Swiata Niebem, Nieba tego Słońcem Wolność.

I lubo wiemy że dla pienknoszci i lustra swego w Oczy wszystkie Narody bijącego, poki ludzi na Swiecie poty Zazdrości Wolność jako Wilka drapieżnego mieć będzie na Siebie. Nisi Silva humani Generis excisa non fuerit, libertatis Raptor eris ad instar lupi. Ale tym nas pewniejszemi o Sobie taz wolność czyni, im doskonale widziemy że w ścisłey parze nierozdzielney z Wiarą S. katolicką chodzi, jako świadkiem tego stad się Spinelly Venetus: Religionem Catholicam apud Polonos esse Gemmam pretiosissimam, aureo libertatis et pietatis Zelo inclusam. Religia katolicka u Polaków jest naydroższą perłą, w złotą wolności i pobożności gorliwość oprawną. Mamy więc w Bogu nadzieię że przy jego opiece i pomocy, ocalone Powiedwie zostaną.

Chocbyj

Choćbyś zaś Mći Krolu chciał nas tak upewniać jak dawniey, że uszczerbiać Wiary S. niechcesz, tobyś tym Słowem w nas sprawił wierzenia, gdybyśmy się uznawali przeciwko wolności nic nieczyniącego. Ale że z przeświadczenia mamy iż tę zgubić usiłujesz; idzie zatym że te dwie sprężyny, na których to życie to zbawienie nasze zawisło, tak się na sobie wspieraią, że gdyby iedna z nich pękła, drugą też samo pierwszey nieszczęście kruszy, i obiedwie poty są zdrowe i mocne, poki żadna z nich nienaruszona. Gdy zaś następuiesz na sprężynę wolności względem ukrzywdzenia ludzi, uginasz Wiary względem ukrzywdzenia Boga całego Swiata Monarchy, pobudzasz go więc do zemsty za tę krzywdę, i z nim będziesz miał woynę. Czy masz że tyle mocy abyś się sile Jego oparł? Pamiętay że to ten Pan, przed którym nietylko Moskwa i Angielczyk, ale i wszystkie nieczym są Mocarstwa: Fortis est Dnus et potens Nimis, quem adorant Dominationes, tremunt potestates. Mocny Pan i możny wielce którego czczą Monarchowie, i przed którym drżą Mocarstwa. Zgoła na iedno wspomnienie imienia Jego wielkiego, magnum Nomen Ejus Niebo Ziemia i Swiat cały, i samo piekło na kolana upada: In nomine Ejus omne genu flectitur, Coelestium, terrestrium et Infernorum. Reflektuy się więc Mći Krolu, abyś za miast Narodu, Wiary S. i wolności, sam siebie niezgubił, i na upadek swoy przez całą wieczność nienarzekał.

Lecz

Lecz gdy na te perswazye i remonstracye Krol Zamilkł, tylko podziwienia wyraził nad takowemi myslami jakoby opacznemi, dali mu jeszcze Statystowie: Wszak widzisz mci Krolu, że my wierni i Życzliwi jesteśmy, dotrzymujemy ci tych wszystkich przed Bogiem obowiązkow i posłuszeństwa ktore ci z dostoyności Twoiey winnismy, jeżeli się przed nami okrywasz z myslami całemu Kraiowi i Wierze szkodliwemi, to Bog na nie patrzy, roztrząsać je będzie, i jeżeli z nami niesprawiedliwą drogą idziesz będąc naszym Rządcą, Bog cię w krotce ciężko ukarać może. Obchodź się raczey z nami podług przykazania Boskiego, i bądź nam wdzięczny. Audi ergo Rex et intellige, quoniam data est a Dno potestas tibi et virtus ab Altissimo, qui interrogabit opera tua et cogitationes scrutabit. Quoniam cum esses Minister Regni, n recte, nec custodivisti legem justitiae neq secundum voluntate Dei ambulasti, horrende et cito apparebit tibi: Quoniam judicium his durissimum qui praesunt fiet. Słuchay więc Krolu i rozumiey, ponieważ dana jest tobie od Pana moc i siła od Nayważszego, ktory badać będzie o dzieła twoie i myśli przetrząśnie. Ponieważ będąc sprawcą Krolestwa niesprawiedliwie, anis pilnował prawa Sprawiedliwości, anis podług woli Boga chodził, Strasznie i prędko pokaże się tobie. Ponieważ sąd tym naycięższy, ktorzy przełożonemi będzie.

Ale gdy i na to nic nie odpowiedział, zakończyli prywatną swoią audyencyą temi słowy: Krolu mowiemy ci to jako

Życzliwi

Życzliwi, wiemy żeś my pod władzą twoią, nad sobie zaś silniey-szego prawo, a nad prawo surowszy Bóg, tego się obawiay, według przykazów Jego sprawuy się, bo wszystkie czyny twoie jasno wyda całemu światu na strasznym sądzie swoim. Deum time et mandata observa, cuncta enim quae fiunt, adducet Deus in judicium Eccl. c. 12.

Ale coż to temu chamulcem być miało, który uwziąwszy się raz wykonać to co zamyślał i co innym poprzysiągł, nie był go od złego nieodwiódł się, ale owszem ogień w uszach do do-piekania wielom zostawił. Vir impius fodit malum, et in labi-is ejus ignis ardescit. Prov. cap. 16. który do tąd na Polaka innym nie spoyrzał okiem tylko pochmurnym, myśląc tyl-ko jakby nayprędzey mogł szabelki wytępić, przygryzał że złości wargi swoie i pomnażał czyny zdradliwe. Qui attentis oculis cogitat prava, mordens labia sua perficit malum Prov. c. 16.

O moy Boże! coż to za Krol? Nie z Chinow, nie z Afryki, nie z Ameryki, nie żaden cudzoziemiec ale Polak uro-dzony, a iakże okrutny! Jeżeli już niewspomnę miłości i wdzięczności, przynaymniey (: gdy się zaszczyca wielkością Duszy :) gdzież łaskawość Tron zdobiąca? Słusznie do niego odezwać się można słowy Zbigniewa Oleśnickiego Biskupa Krakgo: które wyrzekł do Kazimirza III.o Krola. Nie z przyszłoś Monarszą ostremi słowy lub uczynkami kogokolwiek

obrażać

uważać, bo nawet pszczoły, Króla bez żądła mieważą.

Dopełniając Król jednak myśli swoich z dworami akatolickiemi złączonych, zaraz na początku r. 1767. pobudził częściej Dyssydentów Polskich, i zapalił ich spiskiem przeciwko katolikom w Toruniu i Słucku pod nazwiskiem konfederacyi uczyniony, a zakazując potajemnie, tak kommissyi Woyskowey aby woyska niewysyłała, jako też Obywatelom prawowiernym przez przyiaciół swoich aby się przeciwko nim niewiązali, ani ich znosili, kazał w krótce Marszałkom Grabowskiemu i Golcowi, aby do niego przysłali delegatów, którym przy bytym dawszy Audyencyą publiczną, uznał te spiski buntownicze, za legalne konfederacye. A tu juz prawie każdy jasno przejrzał robotę Jego, i mówił śmiele bez ogródki: Homo Apostata, Vir inutilis graditur Ore perverso, annuit oculis, terit pede, digito loquitur, pravo corde machinatur malum, et omni tempore jurgia seminat. Prov: c. 6. Człowiek Apostata, mąż mieniący się chodzi przewrotnemi usty, Zezwala Oczyma, trze nogą, palcem gada, Skażonym Sercem złość knuie, i każdego czasu rozsiewa Swary. Dostrzegłszy zaś te publiczne o sobie szemrania, jakąż sobie założył na oczy wszystkich: Oto rozgłasza przez usta Xsia Repnina Posła Rossyiskiego, że Imperatorowa Rossyiska daie im protekcyą w przełożonych przed nią krzywdach, pragnie cały Naród w spokoyności widzieć jako przyiaciółka, i podeymuiąc się bydź mediatorką między Narodem bez uwłoczenia Wiary

Wiary katolickiey panuiącey, a dyssydentami, tudziez między Krolem a Mallcontentami ktory Się pragnie ułozyć formę Rządow, ale to nastąpić inaczey niemoze, tylko trzeba aby Się wzaiemnie Narod Polski Konfederował.

Ani tego nieodkrywa celu, do ktorego Moskwa przy Angłij względem Cesarstwa wschodniego zmierza, ktore wyższe mieć chce nad Chrześciańskie. Ani; Że Krol Nasz tymże Lorenzyom będąc Posłem do Moskwy iescze za S. p. Augusta IIIᵒ, w Peterburgu, dał Cyrograffy zaprzysiężone względem pomagania Iey do tego, i wprowadzenia w Senat Polski Schyzmatykow i Dyssydentow, tudziez pozwolenia Im tych wszystkich Wolności ktore w innych Państwach maią, aby Go tylko na Tronie Polskim w mocy absolutney utrzymali. Ktorych ułozeniow Proiekta chcąc mieć prędzey skuteczne, przyśpieszali śmierci Elzbiecie Imperatorowy, iako tez Piotrowi Fedorowiczowi Iey Następcy a mężowi dzisieyszey Imperatorowy Katarzyny II.

Ani tego wyiawia; Że dla tych Durow przyiaźni, wyrzekł Się Wiary S. Katolickiey Rzymskiey, w ktorey Się urodził, i ktorą wziął z Przodkow Swoich.

Ani tego; Że gdy zostanie Krolem, wszystkiemi Siłami pomagać będzie Moskwie przeciwko Porcie Ottomańskiey, na zawoiowanie Iey i uformowanie z Rossyi Cesarstwa wschodniego chocby ze zgubą cały Polski i poświęceniem

na Śmierć

ne Smierć wszystkich Obywatelow

Ani tego; Że Krol Zostawszy Krolem, Zaraz po Elekcyi w Kole, już Skrycie mimo wiadomosci Rpltey, R.ᵗᵘ 1765. Zawart przez Rzewuskiego (: Sżkoda Imienia tak Zacneg.ᵒ :) Pisarza Pol: ney. Koron.ᵉ iako Plenipotencyaryusza Swego i Rpltey, z Dwo- rem Rossyyskim względem Dyssydentow Traktat.

Ani tego; Że na Seymie Ordynaryinym Widząc Narod bardzo przy Wierze S. przeciwko Dyssydentom obstawaiący, i Obawaiąc Się aby przez Napisanie faworo Ich Konstytucyi, ile mało co widząc Moskwy w Kraju, nieposzedł do Związku, Starał Się niby Krol, a Żeby ni Si Za interessowaniem się Moskwy, Stanęła Konstytucya Wiarę S. ubezpieczaiąca i Wolności, aby tym Samym Krol Sobie i Moskwie, do Zau- fania na Dal, wiarę w Narodzie wzbudził.

Ani tego; Że Krol w tym Samym Czasie Sentyiąc Zaraz Absolutyzmu, a Widząc Narod, nawet Przyiaciol Kro: ich Obcyga Narodow przeciwnych, Wymowił Się Sekretnie: Że czego teraz dobrowolnie uczynić niechcieli, to potym muszą gdy Zprowadzę Moskwę liczniyszą, ktorą i Żywić i wszystko dla niey uczynić będą musieli, i przez Jey usta wszystko tak Czynić będę; Że Jey Słow a roboty moiey niezrozumieią, dam Się we Znaku wszystkim, i Miasta przez Ruiny Swo: ie pamiętać mię będą. Ecce ego adducam Super Vos gentem de longinquo, gentem robustam, gentem antiquam, gentem cujus ignorabitis

ignorabites linguam nec intelligentes quid loquantur, et comedet Seges tuas et panem tuum, et devorabit filios tuos, comedet gregem tuum et Armenta tua, comedet Vineam et ficum tuum, et conteret Urbes tuas. Jerem: c. 5°

Ani tego; Że na tymże Seymie Ordynaryinym, oszukuiąc cały Naród, obłudnie Krol oświadczył się w Mowie swoiey; Że rezoluwowany iest pierwey Koronę złożyć iak uszczerbek Wiary widzieć, i listy w tey mierze fałszywe, iakoby do Dworu Rossyiskiego pisane pokazywał, a żeby Naród o prawowierności Jego z Przodkow wyssaney tak się mocno upewnił, że choćby co przeciwnego czynił i widzieli to, żeby im się niepodobne do wierzenia zdawało. Jakoż tym kolorem wielu zafarbował tak oczy, że ślepemi na oczywiste iego czyny zostali.

Ani tego; Że przepowiedziana przez X[ię]cia Repnina forma Rządow, niemiała bydź dla opisania granic krolowi względem postępowania z Narodem i własności Jego, ale dla Krola samego względem zguby Narodu, Wiary S[więtej] i Wolności. Mutare Rempublicam Polonam, est, e recta et legitima forma degenerare illam in vitiosam et servitiosam. Lib: Pol: Odmienić Rzeczpltą Polską, iest; z prostey i prawey formy zamienić w niegodziwą i służebniczą.

Ani tego; Że Krol pieniążkową od bezkrolewia do Seymu tegoż Ordynaryinego trwaiącą Konfederacyą, dla

tego

tego jedynie na Nim starał się rozwiązać, aby mogł podług
Woli Swoiey inną, i inszą formę sobie, ponieważ podczas
tey konfederacyi Gminney pod którą obrany, niemogł by był
nic zaczynać, żeby się przeciwko niemu nieobruszyła.

Ani tego, że Woyska z pod władzy Hetmanow
Oboyga Narodow odebrane, a pod Moc i Dyspozycyą Krolewską
oddane będą, aby Narod w czasie był bez Siłay i bez
Obrony.

Ani tego, że Krol zostawszy Krolem, i nieotworzy:
wszy Jor żadnych, ani maiąc na baie pieniędzy srebra, sta:
rał się naypierwey Mennicę otworzyć, i dla tego wszy:
stkie generalnie Monety skassował, aby Narod w czasie
był bez sposobu ratowania się i oparcia siłą Moskiew:
skiey, a nad to cięszcze i Loteryą, na wyssanie nieznacz:
czne Ludzi z pieniędzy, tak dobrą iak grabież poli:
tyczną, za Interessowaniem się JmXa Kanclerza Bi:
skupa Warszawskiego postanowił, i Cudzoziemcom Złoto
za granicę wyssysaiącym onę oddał.

Jakowąż to subtelnością i innemi rożnemi sposo:
bami, ostrzy, mieczu Krol Polaku, na karki nas Wolnych
i prawowiernych Polakow, a niegdyś wspoł braci swoich.
I im mniey w sercu jego zaufani byliśmy, tym bardziey
na to skłoni, że On nas iako Paięk Muchy coraz słabiey
bardziey, i w nazwisku Wolnym więzie nas, a sposobi

do Niewoli

do Niewoli przez czynienie konfederacyi w R.^{tu} 1767mym. Wy-
perswadował nam Sobie wiernym, posłusznym, i z wszystkich
Narodow naywiernieyszym krolom wierność dotrzymującym, Żeśmy
bez broni, bez Oręża, piorem tylko Samym Zaczynać i kon-
czyć mając, na piekielny ten Związek Wiarę i Wolność krz-
wdzący do Radomia przyjechali; i co Się tam z Nami działo
Żal wspomnieć. Quid quid ibi Vidi, dicere dolor, Singula
quae referam in mille pericula. Nazywała Nas tam
Moskwa Przyiaciołami i wzajemność Swoią Opisadczała,
poki krol Naszey konfederacyi Szczerney przy Wierze S. i wolno-
ści uczynioney, nieprzeczytał; ale przysłaną Sobie przez
Czarta Połkownika Moskiewskiego, przeczytawszy, Że była
przeciwko Myśli Jego, przysłał na rece Onegoż inny Projekt,
Łącząc Się z Dyssydenckiemi buntami i Spiskami, uzna-
jąc je za prawdziwe konfederacye, przypuszczając Ich
generalnie do wszystkich prerogatyw ktorych my zażywa-
my, ex quo Że Od jedney Matki Synowie. Nawet między
Wiarą S. katolicką, i Sektą Dyssydencką Żadney nieklą-
dąc roźnicy. Upraszając do tego Imperatorowy Moskiew-
skiey o gwarancyą Jey Się Protekcyi polecając, karki na-
sze i posłuszeństwo pod Jey ręke, decyzyą, Medyacyą, i
gwarancyą z wyzuciem Się własney Woli i władzy,
poddając.

Widziemy przetartszy oczy, Że: exuit media de
pietate

pieatate Scelus, wychodzi z pośrodka pobożności występek. Poznajemy że nas Król rozumu swego światłem oślepił. Splendor Regum Eclypsis Popular. Przeglądamy że ile nas do Radomia jak ptaków dla nakrycia pod rozsiąd zgędzonych, tyle forteli i zdrad w sercu Jego przeciwko nam było. Sicut decipula plena avibus, ita Cor ejus plenum dolo Jerem. c. 5. Doznajemy że to nasze posłuszeństwo królowi, ten pospiech i radość z którymi jechaliśmy, obróciły nam się we trzy gorzkie: In amaritudine Cythara nostra versa est in luctum. Płaczemy nad Wolnością rzewliwie i mówiemy: I myż to Polacy, szczególniem twoim ozdobieni, o piękna Wolności! gubić Cię mamy? tak okrutnie! tak sromotnie! Tyżeś to klejnocie nasz naydroższy zdradliwemi radami otoczony, z rąk własnej Polaka króla masz ginąć! Od tylu królów zazdrośnych, i przez tyle wieków niezgubiona. O Pulchra libertas! et Orbis consilio cupidisque Regum obsessa votis. lib. de Polit. O piękna Wolności! i zarata radą, i chciwą królów otoczona żądzą. Dałuje Xże Radziwiłł Marszałek, że się po śmierci Augusta III. będąc zabowany i ścigany, że aż za granicę wjechał, szukał protekcyi Imperatorowy nieostrożny, i niesznaznie że wszystkiego zupiony wlazł w sidła. Że mając za granicą przestrogę od Dworu Wersalskiego, aby trzech lat czekał, i ani protekcyi Imperatorowy szukał, ani się do Polski wracał chyba na większą swą zgubę, tyże przestrogi i perswazyi nie słuchał, a niemogąc zgruntować

głębokich

głębokich Myśli Dworu Wersalskiego dał Się nakłonić do przyby-
cia w Polskę, i podjęcia Się takowego Marszałkostwa pod którym
Wiara i Wolność zginie na wieczną Niesławę Domu tak wielkiego
Radziwiłłów. Żałujemy wszyscy Zgromadzeni, żeśmy pod-
czas Interregnum przestrogi od tegoż Dworu zostały mając, abyśmy nie
obierali z Ducha Moskiewskiego ale z Inspiracyi Ducha S. Kró-
lem bądź Cudzoziemca, bądź Polaka, i to takiego któryby Się od
Jey dependencyi mógł prawdziwie wolnym nazwać, przekładając
nam, że jeżeli obierzecie Ciołka, to zapewne jak mu Rogi za
lat trzy urosną przemieni Się w Wołu i wszystkim wam dobo-
dzie aż do Serca. Radix ipsorum intrabit in Corda ipsorum. Mó-
wił jeszcze Poeta: Si Regem feceritis Vitulum, quis eum colet?
Et Vos dum talem Regem facietis, quis Vos dignos esse honore
Credet? Jeżeli Ciołka uczynicie Królem, któż go czcić będzie?
i wy gdy takiego Króla mieć będziecie, któż Was będzie czci
Wartemi Sądzi? Żałujemy i Świeżey teraz przestrogi, ni-
żeliśmy po Województwach zawarli Sobie Konfederacye, żebyśmy
Się nie dali zwodzić i dobrowolnie nieprzyspieszali zguby,
gdyż też Sama przyjaźń kością nam w gardle stanie, bo
oto idzie Moskwa i pieszo i na koniach pod płaszczykiem
Medyacyi stoczy nam Woynę. Ecce populus Vadit de terra
Aquilonis et gens magna Sagittam et Scutum arripiet, Crudelis
est et n. miserebitur, Vox ejus quasi mare sonabit, et Super equos
ascendent praeparati quasi Vir ad praelium. Jerem: c. 6.

Oto tu

Oto lud idzie z Ziemi połnocney, i Narod Wielki Serzate i wtoczniej porwie, okrutny iest i niezmitue Się, głos jego iako morze brzmieć będzie, i na konie wsiędą gotowi jako mąż do Woyny. Kazano nam Się domyslać; czy może Moskwa po przyiacielsku z nami obchodzić Się gdy idzie z bronią, i czy może Się nazwać Imperatorowa mediatorką pokoju wewnętrznego, gdy tyle Woyska posyła do Polski, wszakże takie przyiacielstwo wykonane będzie by mogło przez Jey posła. Na ostatek przestrzegano Nas niżeliśmy tu przyiechali; że oto Moskwa otoczy Was, zagluszy Was słowami grubemi, każe Wam to Sobie co krol i Imperatorowa zechce. A nuż gdy to będzie na zgubę Wiary i Wolności? coż poczniecie gdy tam do Radomia bez broni przyjedziecie, oto Was ten ozłowiele zrobi wszystkich niememi abeczącemi Cielętami nad zgubą Waszą, przypatrzcie Się dobrze myślom połnocnym i krola, i powstanie przeciwko nim. Levate Vexillum, quia malum visum est ab aquilone, consurgite et Sanctificate Super eos bellum. Jerem: 6. Podnieście Chorągiew bo złe pokazało Się z połnocy, powstańcie i poświęćcie Woynę przeciwko nim. Ale my ah nieszczęśliwi! dla Samey poprzysiężoney wierności i posłuszeństwa, abyśmy Jch nieprzełamali krolowi że nam tak kazał, nieslychaliśmy tego zbawiennego głosu, a oto teraz już Nas otoczyli Moskale, wołaią i krzyczą: byszy Słowo.

Żebyśmy

Żebyśmy i taką Konfederacyą jako Król przysłał pisali, i na niey się podpisowali. A słysząc pogroźki z Żelżywemi Słowami, że nas będą rąbać, strzelać i w niewolę zabierać, jeżeli tey bezbożności niewypełniemy; opuściliśmy ręce i strach nas opanował. Audivimus famam ejus, dissolutae sunt manus nostrae, tribulatio apprehendit nos. Jerem: 6.

A czy wkładało na nas Przykazanie Boskie Posłuszeństwo w tym Królowi? Niech słysze Biskupie Poznański i Warszawski. Czy niebyło to z obelgą samego Boga który się do nas odezwał; jakobyśmy go drugi raz krzyżowali. Popule meus quid feci tibi, aut quid molestus fui tibi? Responde mihi. Micheae c. 6. Ludzie moi, com wam uczynił, albo w czym wam przykry byłem? Odpowiedzcie mi. Niemogliśmy nic na to odpowiedzieć, tylko: Wzdałeś się o Boże!! przenikasz wszystkie skrytości; widzisz nasze Oycze prawie w niewoli, bo cudzym Żołnierzem otoczonych. Wiesz kto nas w to wprawia, wiesz czyia głowa myśli o naszey zgubie. Zmiłuy się o wszechmocny a miłosierny Panie, dla chwały swoiey wybaw nas z tych więzów, i kościół twoy i Zakon od prześladowania nieprzyiacielskiego, i głowę tę nienawistną strąć w głębią piekielną. Tu Magne Pater Divum miserere, tuaque invisum hoc detrude caput sub tartara dextra. Przez

Wierność

Wierność jednak nieskazitelną ku Thronowi, ten któryby
się z nieposłuszeństwem odezwał, prędzey by był umarł
niż takowe słowa wymowił.

Zjeżdża Nas. Moskwa z Radomia do Warszawy
z rozkazu Króla, trzyma pod wartą Marszałka Generalnego,
Posłowie Królowi się rewersują jako dosiadywać będą
w Warszawie dotąd póki każe, inni mu przysięgają
jako nigdzie bez wiadomości Jego z Warszawy niewyjadą,
innych opponujących się niewoli, i Moskwie około
Warszawy będący każe z karet na ulicach publicznie
wywłóczyć, innym batogami grozić jeżeli nietak mówić
~~[illegible]~~ będą jak Repnin Poseł Moskiewski i Król mówić
każą. Patrzemy na to wszystko, nie niemówiemy, bo po-
dług nauki Twojey Mu Księże Biskupie wierność i po-
słuszeństwo dla Króla, mówić przeciwnie nie każą.

Wysyłamy Posłów do tey Konfederacji z Instrukcyą
za ukazem Xięcia Repnina przez Posła napisaną. Zaczy-
namy zaraz grawamina od śmierci Augusta IIIo wy-
rażające co Przemożność z nami robiła po Seymikach,
Seymach, Sądach kapturowych, Trybunałach, i na innych
miejscach, mieczem za miast słów odpowiadając, jakie
zdrady i podstępy czyni, aby nas ubożiła, Szlachtę zgu-
bić albo na poddanych postrzydz mogła, i że jedynie
ten cały rodzay na zgubę się naszą uwziął. Generatio

quae

quae pro dentibus gladios habet ut comedat pauperes de terra et inopes ex hominibus. Prov. c. 30. Oni tylko sami tey nie-
zgody, te rozruchy czynią w Oyczyźnie dufaiąc w skarby, któ-
re naywięcey z dóbr Rzpltey zebrali; i za nie sobie posłu-
szeństwo od mniey wstrzemięźliwych krai dobrowolnie pod de-
pendencyą cudzych kupiwszy, wszystko przez nich czynią,
tyle wyniosłości i prezumpcyi maiąc, że nietylko z nas
i darów Boskich naśmiewaią się, ale też ubóstwiaią się-
chią przez wystawianie oczom naszym kolossów. Że
oni dawno suszyli drewka do zapalenia tego ognia mię-
dzy Narodem, aby przy nim na rożnie absolutności wol-
ność upiec, i nam wszystkim do żywego dopiec mogli.
Że oni z nas (: których niemogli pieniędzmi skorrum-
pować, albo groźbami zastraszyć :) krwawy grosz przez
ustanowione podatki wyciskaią, i exekwuią. I inne
wielorakie gravamina (: które osobno każdy czytać może)
teyże Imperatorowy, jako Medyatorce przeciwko wszel-
kiey praktyce wypisaliśmy.

Aż oto przykrzeyszą nad śmierć znaleźliśmy nie-
wiastę, która sidłem jest łowiących i Serenissimi niewo-
dem, a pętami są ręce jey. Et inveni amariorem morte mulierem, quae laqueus venatorum est, et sagena cor ejus, vincula sunt manus ejus. Eccl. 7o. Pierwszey
doznaliśmy medyacyi, kiedy i instrukcya i gravamina
Królowi

Krolowi odesłała bo się lepiey z sobą znali niż nam życzyli; niepamiętaliśmy na przestrogę Daniela Proroka C. 11.o Duor. quoq. Regum cor erit ut male faciant, et ad mensam unam mendacium loquentur, sed n. proficient. Dwoch także krolow serce będzie aby złe czynili, i u iedneyże stołu kłamać będą lecz nic niewskoraią. Obchodzenia się Iey z Posłami naszemi w Peterburgu tak długo przymanemi nienadmieniam, zostawuiąc tego czasowi opisanie. Ani JWda Michała Wielhorskiego godnych dla potomkow Jego Charaktery pochwał zasłużonych wspominam, poniważ co raz więcey ich sobie i teraz przyczynia, więc abym mniey iak należy niewyraził, zostawuię onez panegirystom. Wracam się do Instrukcyi że takie pod Wartą moskiewską dla Posłow u Imperatorowey będących na miesca Rady podpisać powtore musieliśmy, iakie krol dla siebie i Moskwy nayzdatnieysze napisał.

Widziemy oczywiście że się co raz bliżey do nas przepaść i niewola przymyka, my przed nią nieuciekamy bo wierność i posłuszeństwo krolowi zabrania. Zwodza nas krol przez Ukazy moskiewskie na iakąś scenę do zamku ktorą Seymem nazwał, znamy to dobrze że na pogrzebanie wiary i wolności, za ktore w zamianę obiecał dać bezbożność i niewolę. Widziemy że Marszałkowi i zagaić niewolno sessyi, poki mu zagaienia w gabinecie nienapiszą.

Nieuciekamy

Nieuciekamy przed tym fatalnym Widokiem, idziemy co raz da-
ley, trzymaiąc Się ciemno Slepego posłuszeństwa przewodnika.
Robi Krol inszye Wierze S. i Wolności, patrzemy na to
okrucieństwo, Wołaią naygorliwszy Biskupi Krakowski i Ki-
jowski, tudzież Wwda Krakowski i Syn Jego Stsa Dolin-
ski a Poseł Podolski; Cy Wytrzymać Niemożemy tey Sy-
Damiy nad Niewinnemi aby w oczach Naszych umierali.
Dowodzą: Że więcey Ich doczynać niegodzi Się. Coż Jm
Za tę persuazyą Krol Zajuszony, (Z ktorego aż i oczu
ogień prawie publiczny wybuchał) czyni? Oto Ich ka-
Że jedney nocy brać Moskwie w Niewolę, nie Za Obelgę
Ani grzech Żaden, tylko Szczegulnie Z trzech przyczyn.
1mo. Że Ci naygoręcey mowili, i niezbitemi racyami dowo-
dzili iż tak postępować Z Narodem wzgłędem Wiary i
Wolności niegodzi Się, przeto Wielkie mieli Posłstwo przyjaź-
ni i ktorzy Szli in Sensum onych. A Zatym gdy te Filary
naymocnieysze obalą Się, tedy Rada Wiarę i Wolność upie-
raiąca umnieyszy Się. 2do. Że wziąwszy tak wielkich
Mężow, Senatorowie i Posłowie obawiaiąc Się podobnego
Nieszczęścia, niebędą Się opponować i dadzą Się na wszy-
stko nakłonić. 3tio. Że gdy Ci wzięci będą, ktorzy wie-
dzą o wszystkich prawie Skrytościach Krola, tedy i Sekret
Się utai, i kolory rożne dając; można będzie Kłamstwo
w prawdę, a prawdę w Kłamstwo obrocić. Jakoż tak Się
działo

działo, i to wszystko czego Ci Senatorowie bronili, to po ich wzięciu nastąpiło. Et conversum est retrorsum judicium, et justitia longe stetit, quia corruit in platea Veritas, et aequitas non potuit ingredi, et facta est Veritas in oblivionem, et qui recessit a malo praedae patuit. Isaiae c: 59. I wstecz się sąd obrócił, i sprawiedliwość opodal stanęła, gdyż zginęła na ulicy prawda, a sprawiedliwość wnijść niemogła i poszła prawda w niepamięć, a kto odstąpił od złego na łup dostał się. Wzięta małżonka tych świętych mężów, te święte zakłada i naród cały ofiary do więzienia moskiewskiego poszły, a czy możnaż wyrazić jak okrutnie! z jaką zniewagą charakteru kapłańskiego i godności senatorskiej! gdy by nayostatnieyszych mizeraków, bez ojczyzny, bez pozwolenia nayrmnieyszey im do zabrania ku wygodzie rzeczy, bez kapellanów, ba nawet bez brewiarza ku wypełnieniu obowiązków duchownych. A czy godziło się za pobożne przy sprawiedliwości obstawanie, taką im nigdy nienadgrodzoną krzywdę czynić? Non est bonum damnum inferre justo, nec percutere Principem qui recte judicat. Prover: c. 17. Złe jest krzywdzić sprawiedliwego, i karać sędziego który sprawiedliwie sądzi.

I czemuż naród patrząc na te ich i swoją razem obelgę; że z pośrodka Rady, z stolicy królewskiej, z łona Oyczyzny, z zniewagą Tronu, z zgwałceniem praw narodu,

porwani; niepodniósł zaraz Oręża ku Jch obronie? bo posłuszeństwo Królowi niepozwalało, gdyż Król tak chciał, i Xsiu Repninowi aby to przez Igelstroma wykonał, już to Słownie już Listami (: należyiąc mu podległość sobie in Credentiałach przez Imperatorową wyrażoną :) Sercowemi Zalecił. A do tego maiąc Ręce i karki nasze bronią i Żołnierstwem Moskiewskiem przycisnione, niemogliśmy nic tam czynić ani mówić, tylko do Boga Ze łzami wzdychaiąc polecaliśmy Jch Z Nadzieią, Że Etsi coram hominibus tormenta passi sunt, Spes illorum immortalitate plena est, in paucis vexati in multis bene disponentur, quoniam Deus tentavit eos et invenit eos dignos se, tanquam aurum in fornace probavit illos, et quasi holocausti hostiam accepit illos, et in tempore erit respectus illorum. Sapien. 3°. Lubo od ludzi uciemiężeni byli, Nadzieia iednak Jch nieśmiertelności pełna, w małości ucierpieli ale w wielości dobrze będą rozrządzeni, ponieważ Bóg doświadczał Jch i Znalazł Jch godnemi Siebie, iak Złoto w ogniu probował Jch i iakoby całopalenia Ofiarę przyiął Jch, i w czasie będą mieli wzgląd na Siebie. Mamy i drugą także Z instynktu wewnętrznego Nadzieię Że ci wszyscy którzy się do Jch Zguby przyczynili, a teraz się Z wzięcia Jch Nadobycią napełniaią, nie umrą śmiercią ludziom zwyczayną ale Antyochową, Że Sami w Sidła wpadszy, robactwu ciało Za życia ieszcze na pokarm dadzą

i boleśni

i boleści same pierwey dokazywać będą nad niemi Tyranij, niżeli Śmierć przyidzie. Laqueo peribunt qui oblectantur casu justorum, dolor autem consumet eos antequam moriantur. Eccl. 27°

Oyczyzna Pani Nasza widząc ten Nieprzaktykowany przypadek; i z Żalu nad zgubą swoich nayukochańszych Synow, i z Straty Nadziei, że gdy tak wielcy i nieprzezwyciężeni ani ustraszeni mężowie porwani a z niemi razem wzięta Jey Swoboda, Wolność i Honor, niepewną sobie z innych własney Korony czyniąc otuchę, gorzkie łzy wylewać poczęła, i z wielkim lamentem wołała: Abstulit omnes Magnificos meos, Dominus de medio mei, Vocavit adversum me tempus ut contereret electos meos, idcirco ego plorans, et oculus meus deducens aquas, quia longe factus est a me consolator, facti sunt filii mei perditi, quoniam invaluit inimicus. Lamen: Jerem: c. 1° Zabrał Pan wszystkich możnych z pośrodka mnie, wyznaczył czas aby skruszył wybranych moich, dla tego ja strapiona i oko moie wylewa łez potoki, bo daleko iest odemnie pocieszyciel, Synowie moi zgubieni, bo ich przemogł nieprzyiaciel.

Jakoż miało co boleć Oyczyznę, gdy z tąd przeglądała dalsze nieszczęście swoie. Bo na Legislacyi, której oni z tak absolutną władzą dopuszczać niechcieli, których Delegatów Xże Repnin przez pogróżki nakłonić do wszystkiego niemogł, tych Xiążęta przyiaźnią, a Król datkami i obietnicami na przedanie całego Narodu w niewolę przełamywał.

Sam. Ms.

Sam mi Xiążę Biskupie jesteś Świadkiem; co tam za wzgląd
i uszanowanie Delegatów Sprzeciwiających Się było, kiedy i Ty
chociaż w niczym nieprzeczny, przecież usłyszałeś niesmaczne
słowa od Repnina, a On był tylko Instrumentem i Sprężyną
od Królewskiey ręki natężoną. A jakże możesz teraz czyny
Króla nazywać dobremi, i że czystą intencyą sprawowane?
Po tey Legislacyi kontynuie Się Seym z Limity a zna-
czey Scena fatalna. Czytać każe Król ustawy, czyli raczey
pokazuie Monstrum horrendum i infame na Niey udziałane, kto-
rego wszyscy Posłowie przelękli Się, chcieli wołać wielkim gło-
sem: że i patrzyć na to, dopieroż dotykać Się tego niemożemy,
bo ktokolwiek Się tego jako Arki (: lubo w Boźniey bo tamta
była Święta, to zaś dzieło przeklęte :) dotknie, śmiercią umrze.
ale groźba Moskiewska zamyka usta, i odezwać Się z tym nie
pozwala. Czytaią jakiś Traktat między Rzpltą Polską
z nikim Woyny niemaiącą, a Moskwą, i Widziemy że nie dla
Ocalenia ale dla zguby Naszey. Stanowią Prawa nowe i
niezwyczayne, nie na Podporę ale na Obalenie Oyczyzny, Praw,
Wiary, Wolności, Swobod, i całego Narodu z nog zwalenia.
Vendentes suonet, Respublica nova sanciunt omnia Dumni
Synowie, Rzpltey ~~Nowe~~ wszystkie stanowią nowości, i zaraz
grożą aby niebyło kontradykcyi która była i jest humidum
radicale Fidei et libertatis. Poznać zatym można było
że: inhibere liberam Vocem Vetandi, est Spiritum libertatis
et Fidei

et fidei provocare. lib: de Pol: zabronić wolnego głosu, jest to zrzebić Ducha wolności i wiary.

Widziemy że Krol zastanawiając się polityczniey mocniey, jakby był u niey w niewoli, gwałci prawa kardynalne i wyłamuie się z ich zachowania. Widziemy że tą subtelnością swoią tamte punkta wszystkie paktow conwentow zaprzysiężone i tym samym uwalnia nas od posłuszeństwa sobie. Znamy że nam to mowić jemu należy, co mowił Poseł Mazowiecki Janowi Kazimierzowi na Seymie 1661 tym w Warszawie: Tyś krolu nie tylko nas mocniey przyciskasz, gnębisz, męczysz, więzisz, gubisz, ale i żyły wszystkie do ostatniey nas za sobie ściągasz, gdy na tym miejscu gdzie o dobrym i całości naszey radzić powinnismy, majestat jego zniewalasz, i co Jan Kazimierz pozwolił tylko szwedskiemu, to ty wszystkim Dyssydentom pod bokiem swoim pozwoliłeś kryppel wystawić ad publicum bezbożności heretyckiey exercitium, a pozwoliłes cum insolitis et plenis catholicae Religioni solemnitatibus, samtam bywałeś i jesteś wymalowany, nawet podczas tego samego Seymu publicznych exportacyi trupow Dyssydenckich niezabroniłeś, o wszem otego tylko od siebie żądaią wszystko bez odmowienia odbieraią.

Na ostatek widzę już na tym Seymie Dekret podpisany na śmierć wiary i wolności i całości narodu, a niemogę ciała siedzącego na karkach naszych srogiego nieprzyjaciela, ani

Kłe

rzeki do ratowania się podnieść, donosimy to powszechne nie-
szczęście kraiu naszym, aby zaradzali wcześnie o ocaleniu swo-
im ponieważ i Jch choć z nami niebyli dotyka to okrucień-
stwo, upewniamy Jch że oto na nas wszyscy nieprzyiaciele
otworzyli paszcze jakoby iuż do pożarcia, Aperuerunt os
suum super nos omnes inimici ut devorent nos. Dziedzictwo
nasze dostało się w cudze ręce i domy nasze pod moc i władzę
zagraniczną mocnieyszey, Haereditas nostra versa est ad alienos
et domus nostra ad extraneos. Oto my wszyscy zostaliśmy sie-
rotami bez Oyca, bo nam król żadney rady ani ratunku nieda-
ie, i Matka nasza Oyczyzna wcale jest owdowiała. Pupilli fa-
cti sumus absque patre, et mater nostra quasi vidua. Wszyscy ci
którzy dla niey dawną gorliwość oświadczali przyiaciele, nay-
pierwsi nią wzgardzili, i stali się teraz głównemi Jey wraz
z mocnieyszemi nieprzyiaciołami. Omnes amici ejus spreverunt eam
et facti sunt ei inimici. Ci zgoła wszyscy naymocnieysi
z mocnieyszemi trzymaiący tak nas i Oyczyznę w pośród gorzkości
postawili i tak się na nas zgromadzili, że ani sobie ani
Wam rady dać niemożemy. Omnes persecutores ejus apprehen-
derunt eam inter angustias, facti sunt hostes ejus in capite,
inimici ejus locupletati sunt. Zaczym obligujemy Was
i zaklinamy, abyście sobie i nas wszelkiemi sposobami
niżeli się ten Seym zakończy, i to co napisali do exekucyi
przyprowadzą, ratowali. Ale nieodbieramy żadney pocieszney
Wiadomości,

wiadomości, Słyszemy tylko że i Oyczyzna kochana, widząc iż my się obronić niemożemy w więzach juź prawie będący, ten:kała także na nich z płaczem uskarżając się na nieprzyiaciół swoich, że ią niewinną bez dany przyczyny złapali iako pta:ka i w sidła tak uwikłali, że się z niey wyplątać bez sy:nów pomocy niepodobna: Venatione ceperunt me quasi avem inimici mei gratis. Skarż do tychże kraiu naszych, otom wołała utenczas, gdy mię uwikłali wołałam na przyiaciół moich, Xiążąt, Biskupów, Senatorów, w których nadzieię ży:cia mego zawsze naywięcey pokładałam, a oto przez nich jestem zdradzona; Vocavi amicos meos et ipsi deceperunt me. Jako juź jestem nieszczęśliwa w tych utrapieniach, a bardziey mi to szkoda śmierć przyspiesza, że nieprzyiaciele moi odległi dowiedziawszy się o tey fatalności moiey, z radości wykrzykuią, iakoby im śmierć moja i wasza dziatki moie, życie dać miała rozkoszniejsze; Omnes inimici mei audierunt malum et laetati sunt. Aley przecież synowie moi! gdy idzie o wiarę ś: i wolność, o wasze dziedzictwo, o życia wasze, o mnie matkę w którey żyiecie i dla których ia żyię, starayciesię ocalić mnie i siebie we wszystkim, niedayciesię naśmiewać tryumfującym nieprzy:iaciołom, obstawaycie przy wierze i honorze swoim, uzbrayy:cie się i gotuycie do woyny, wychodźcie na nię z domów wa:szych iak nayprędzey. Praeparate scutum et clypeum et procedite ad bellum

ad bellum, jungite equos et ascendite equites, State in galeis, polite lamas, induite vos loricis. Jer. 46°. Przygotuycie Puklerz i Tarczę, i idźcie na Woynę, wsiadaycie na konie i łączcie jazdę, Stańcie w Szyszakach, wyostrzcie broń, przy-bierzcie się w Zbroie.

Lecz i Oyczyzna niemogła ich rozegrzać do podniesienia broni przeciw Nieprzyiacielowi, bo się większa część exkuzowa-ła; że przez kilkadziesiąt lat pokoju i bić się zapomnieliśmy, i Ammunicyi ani porządku do Woyny niemamy. A gdybyś-my się nawet do tego ślepo zabrali, to niż się zbierzemy i niż oręża dobędziemy, od Nieprzyiacielskiey ręki pierwey nam przyszłoby zginąć, bo Moskiewskie Woysko i Regular-ne i liczne i ma Armaty, a piechota ich nieprzełamana. Cóż my im na koniach z szablami i pistoletami zrobie-my? Porwał się Las a nieutrzymać, niewola nas cze-ka okrutnieysza. Co słysząc i druga część mniey-sza, ochotę do Woyny straciła, mówiąc: lepiey nam po jednemu w domach jak razem w polu ginąć, nie tak nam przykro będzie, gdy na śmierć braci naszych patrzyć nie będziemy, i możemy się prędzey w domu przy życiu ocalić.

Takie to były Polskie Serca w Spokoyności u-śpione, że nawet już nad karkiem swoim miecz nieprzy-jaciela widząc, obudzić się i porwać do obrony niechcia-ły, a to wszystko przez omamienie zaślepionemi będąc,

Że to wszystko

Że to wszystko co się dzieie, wyidzie nam na dobre a Moskwie na gorsze. Że to Krol i Prymas umyślnie tak robi aby Moskwę oszukać i pokazać Jey czyny postronnym Potencyom. Tu pytam się tych ślepych; Czy miałże Krol albo Prymas kointelligencyą jakową, albo Proszenie się z postronnemi jakiemi Chrześciańskiemi Potencyami? podobno niemożesz mi na to odpowiedzieć, bo byś był kłamcą, a ja o tym niechcę się tu rozwodzić. Mowię tylko że ślepemi będąc wszyscy przez jakoweś oglądania się niechcieli zabierać się do broni na własney obrony, i przyczynieśli do rozpaczego narzekania Oyczyznę: Væ mihi! Væ mihi, quis me liberabit in illis dieb⁹: ecce fames et plaga, et tribulatio, et angustiæ, et flagella. Esdræ lib. 4. c. 16. Biada mnie, biada mnie, ktoż mię uwolni w tych czasach, oto powietrze, i kara, i nędza, i uciemiężenie, i bicia.

Dopiero gdy sam Bog ogromnym głosem zawołał na cały Narod Polski, że się Echo o wszystkich uszy obito: Oto teraz Synowie bronie Praw Waszych, w ktorych Wiara, Wolność i Życie Wasze. Oto teraz dayie Dusze i Życia Wasze za Testament Oycow Waszych, i pamiętaycie o dziełach ich ktore krwią własną kupione zostawili Wam Potomkom w całości, broniąc ich krwią także własną, a dostąpicie i chwały wielkiey, i Imienia Wiecznego. Nunc ergo o filij æmulatores estote legis, et date animas Vestras pro testamento patrum

Patrum Vestrorum et memento te Patrum quae fecerunt in generationibus Suis, et accipietis gloriam magnam et nomen aeternum. lib: 1º Machab: C: 2º Oto Jm jasnie mowi że to idzie o Wiarę i Prawo Narodowe. Oto Jm pokazuie na to przykłady: Joseph in tempore Angustiae custodivit Mandatum et factus est Dnus Aegypti, Elias dum Zelat Zelum legis Receptus e in Coelum, Ananias Azarias et Misael credentes liberati Sunt de flamma, Daniel in Sua Simplicitate liberatus e de ore Leonum, et ita cogitate per Generationem in Generationem quia Omnes qui Sperant in Deum n' infirmantur Machab: lib: 1. c: 2. Józef w czasie uciśnienia przestrzegał przykazania i Stał Się Panem Egyptu, Eliasz gdy Się żarliwie za Prawo zastawiał wzięty iest do nieba, Ananiasz Azaryasz i Mizael wierząc uwolnieni Są od Ognia, Daniel w Swoiey prostocie uwolniony iest od paszczy Lwów, i tak trzymaycie od Podczasu do Podczasu, bo wszyscy ktorzy maią nadzieię w Bogu bezpieczni Są. Każdy kto w Boga wierzył i w nim był Zaufany nigdy niezwantkował.

Perswaduie daley i wybija Jm z głowy aby Się żadnemi kolorami dla łudzenia tylko i zwodzenia Ich Jm, przez ktorekolwiek Osoby malowanemi niedali uwodzić. Hoc autem dico ut nemo Vos decipiat in Sublimitate Sermonum, Videte ne quis Vos decipiat per Philosophiam et inanem fallaciam ad Corinth: 1. Tylko Jm przykazuie mężnie obstawać przy prawdzie, w ktorey na Chwałę Sobie zarobią, każe Jm Się uymować i wspierać

Zemsty

Zemsty nad ludem całym, i samo wejrzenie na zniszczenie Prawa aby im gorliwości dodawało do oddania Wet za Wet nieprzyiaciołom. Vos ergo filij confortamini et Viriliter agite in lege, quia in ipsa gloriosi eritis et adducetis ad Vos omnes factores legis, et Vinduate Vindictam populi Vestri, Retribuite Retributionem gentibus et intendite in praeceptum legis Mach. 2°

Zapala Bog ogień większey miłości w plemieniu Sprawiedliwym, wzbudza go iako Wodza dla ludu, Suscitavit Deus Spiritum justorum. Powstaią z całego Narodu Polskiego za takowym Rozkazem Boskim, Naygorliwsi Naygorliwsi i naysprawiedliwsi trzey mężowie. Podnoszą w Imie Boskie broń; dway w Barze JJWW. Krasinski i Pułaski, a trzeci w Wudtwie Krakowskim JW. Potocki Podczaszy Litewski. Postępnemi staią się Bogu w ten sam czas, gdy się bezbożniejsi na kontynuowanym powtornie z limity Seymie i wszystkie nieprawości na cały kray wylewaią. Opuszczaią Domy, Fortuny, Żony i dzieci, jeszcze krew własną i Życie niosą Bogu za cały kray na Ofiarę. Uzbraja się z nich każdy podług Swiadectwa Pisma, Sprawiedliwością i Zbroją i Szyszakiem Zbawienia, Szatami zapalczywości i płaszczem gorliwości jako do Zemsty, jako do oddania Wet za Wet nieprzyiaciołom Swoim. Indutus est quisque justitia et lorica, et Galea Salutis in capite Ejus, Indutus est Vestimentis ultionis et opertus est quasi pallio Zeli, Sicut ad Vindictam, quasi ad Retributionem indignationis e

indignationis hostibus Suis et Vicissitudinem inimicis Suis, Singulis Vicem reddet. Isai: c: 59.

O wielki i Miłosierny Boże! widziemy iasno, Że gdyśmy Się na Obranego Oyca Zawiedli Sercu, Ty nas z nieskończoney dobroci Ratuiesz, i Staiesz Się Oycem Nayłaskawszym, gdy nam natym Seymie w Warszawie, iuż prawie od rozpaczy Umieraiącym, nową po płaczu gotuiesz pociechę: Et factum est, cum coeperunt iniquitatem facere coram Te, et iterato impietatem facere, elegisti Tibi Viros et dilexisti illos, et demonstrasti eis Voluntatem Tuam. Esdrae lib. 4. c. 6. I Stało Się gdy Zaczeli Złe czynić przeciw tobie, i powtornie grzeszyć, wybrałeś Sobie Mężow, i upodobałeś ich, a pokazałeś im Wolą twoią.

Iakoż podnoszą konfederacyą dnia 29. Febr. 1768.o R.u Zobią ten S. Zwiazek przy Wierze S. K. R. przy Prawach i Wolności, ale niemogą zrozumieć rozkazu Boskiego lubo Słyszeli i ten głos Et a Verbis Viri peccatoris ne timueritis, quia gloria ejus Stercus et Vermis est, hodie extollet, et cras non invenietur. Matt. 2.o I Słowa Złośliwego Człowieka niebuwaiycie Się, boc chwała Jego gnoy i Robactwo, dziś Się wynosi a iutro Się nieznaydzie. Wystawuiąc Sobie dwa Portrety krola i Repnina, niewiedzą, czy Się Konfederować wspolnie przeciwko mosłowi i krolowi, tudzież adherentom mosłewy iako wspolnym nieprzyiacielom, czyli też tylko przeciw Samey mosłewie. Po rożnych deliberacyach tak konkludowali: Poniewaz krol oświadczał Się Zawsze, Że temu

wszystkiemu

wszystkiemu złemu które się przy nim i przez niego samego
działo, niemógł się sprzeciwić, bo był jak w niewoli moskiewskiey;
i zna że to iest złe, ale się temu niema siły oprzeć; tudzież
że Biskupi (: choć perswadował i ubolewał nad tym :) są wzięci,
to za Ordynansem Grabowskich, Marszałkow Dyssydenckich;
na ostatek że wszystko to co się dzieie, przypisać trzeba gwał-
towności moskwy i Xcia Repnina. Więc lubo przeświadczenia
mieli dowodne, że Krol sam tego wszystkiego iest autorem, i
że narod cały a zatym i Ich bezsilnemi i bezsposobnemi
dla zguby uczynił, że im się żadna inna dla życia nie
została zasłona, tylko szczegulna krew w którejby topili
nieprzyiaciół; przecież dla doznania życzliwości Krola
ku sobie prawdziwey czy fałszywey, i pokazania całe-
mu Swiatu wierności Polaków ku Maiestatom, nieczynili
nic przeciwko niemu, czekaiąc dopełnienia przez niego In-
stynktowo powołania Boskiego, zostawuiąc wiekom świa-
dectwo, a Potomności przykład; że zapomniawszy o ty-
siącznych krzywdach samym Postronnym Potencyom nie-
taynych, dochowywali mu życzenia, i wszystkich wzglę-
dem Krola obowiązkow, (: choć on żadnych względem Ich
niedotrzymał :) maiąc Go i przyznaiąc za Instrument
Woli Boskiey (na ukaranie grzechow Oycow Ich przez
Przysięgi i Odprzysięgi przy dawnieyszych Elekcyach z
obrazą Jego czynione :) w pośrod Ich wystawiony, i mowili:
Pater mi

Patres Nostri peccaverunt et non sunt, et nos iniquitates eorum portavimus Lam: Jerem: c. 5. Zgrzeszyli Oycowie nasi i nie masz ich, a my mamy Życiem i krwią własną obmywać ich nieprawości. O Boże nasz miłosierny niewylewaj na nas gniewu swego ale przepuść dobrotliwy Oycze ludowi twemu i dziedzictwu twemu. Ne irascaris super nos Deus, sed parce populo tuo, haereditati tuae. Esdrae lib 4. c. 8.

Konfederuią się ci Swięci mężowie, przeciwko samym nieprzyiaciołom Wiary S., Praw i Wolności, modlą się za Krola aby go Bog oświecił jeżeli szuka ich zguby, a ieżeli dobrze życzy aby nakłonił serce jego ku jednomyślności. Subordynuią osoby aby się krol w iedno z niemi ogniwo łączył. Wszak Honor i szczęście Narodu jest szczęściem krola, i chwalebnieysza daleko rzecz jest gdy krol z Narodem wolnym szczerze zdanie swoie w powolności łączy, i od swoiey Maxymy dla maxym narodowych odstępuie gdyż bezpiecznym zatym zostanie od zemsty moskiewskiey, byle się z nim sprawiedliwie obchodził, bo cały Narod razem jedno rozumie, razem się konfederować i przy pomocy Boskiey jarzmo moskiewskie zrzucać z siebie będzie, daiąc motiva aby Xięciu Repninowi jako zuchwałemu i absolutnemu Posłowi, za zdeptanie Praw Narodowych, areszt polityczny kazał przydać, i zaraz złożył się Potencyom, Rzpltey przyiaznym; donosząc o tym wszystkim,

jako tu

jak tu Sobie Moskwa bez Ich wiadomości postępuie, jak Senatorow w niewolę bierze, jak Prawa Narodowe łamie, jak Traktaty przeinacza; owo zgoła jak same tylko nieprzyjacielstwa Krolowi czyni, Woyskiem zbroiny do poddania się Sobie przyciskaiąc.

Ale coż na to Krol odpowiada? Oto wyraża ukontentowanie z Konfederacyi, ale nie dla tego żeby Jey dobrze życzył, tylko że widzieć będzie z Niey krew wylaną ktorey pragnął. Mowi: że ochotnie radby się złączył, ale zaufać Narodowi niemoże bo jeszcze słaby, i wiele w nim przeciwko Sobie ma nieprzyjaznych. Oswiadcza: że źle mu patrzyć na to co Moskwa robi, ale chcąc się temu z Narodem sprzeciwić, jest to jedno co chcieć widzieć nieszczęście Oboyga. Dawał więc poznawać wszystkim że już nie jako człowiek, ale jako słoń albo Trzepiorka Japońska ma dwa Serca, z ktorych jednym kocha Moskwę, drugim nienawidzi Polakow, a zatym dwie drogi obrał Sobie; jedną dla zwodzenia Narodu, drugą dla doprowadzenia do tego celu Moskwy, ktory odmalował sztuką i dowcipem swoim; lecz: Cor ingrediens duas Vias non habebit Successus.

Poznawali święci Konfederaci że te wszystkie słodkie Krola Słowa, ktore zawsze oswiadczał dla Narodu; Iż nic więcey nie pragnie jak tylko uszczęśliwić Narod, i zaludnić kray; były jak miod, w ktorym tysiąc jadowitych żądeł.

Żądeł, mellera sub dulci felle venena latent. Pokrywał słodkim oświadczeniem gotowaną zgubę dla Katolików, a życie dla Dyssydentów. Poznali i dostrzegli tego, że Król w ten sam czas gdy Posała niby z miłości ściskał i całował, na boki odwróciwszy się zębami zgrzytał, i życzył mu śmierci jako Judasz. Meliora sunt Vulnera diligentis quam Oscula Odientis. Prov: 27. Widzieli oto że Król przez istotę samego Interessu niemoże łączyć się z niemi, iak znając wszystkie skryte czyny swoie, któremi przez wszystek czas na Polskie karki, Wiarę i Wolność formował pęta. Widzieli że te uważenia i narzekania na niewolą Aszarze: pnina były tylko dla samego omamienia, bo Xże Repnin był tylko wykonywaczem rozkazów jego, i kredentiales miał takie, aby Królowi we wszystkim był posłusznym. Widzieli że z rozkazu jego wzięci Biskupi Senatorowie i Posel, i JX. Zadki Podczaszy Koron: Widzieli że Posłom Chrześciańskim z jnnemi Potencyami dla tego mu żadnej Rekognicyi nieczynili, że nie są kontenci z jego wyniesienia i przeczuwają te Roboty. Widzieli że Dwór Wersalski podobnie żadnej Rekognicyi nieuczynił, bo nie był Królem obrany, już widział o przyszłych które się teraz pokazuią na oko, zdradach, dla tego w Roku 1764tym Rzpltę przestrzegał. A gdy ta sama Rzplta imaginowana co przy boku jego w Warszawie się mieściła, nietylko wzgardziła perswazyą tak zbawienną, ale też

iesscze

jeszcze Posła Wielkieg.° Affrontowała, uraził się prawda krol Francuzki ale zaraz i roześmiał: że Polacy niby wszyscy krola obieraią, a kilkunastu Osobom daią się za Nas na zgubę pro: wadzić. I wymalował w Gabinecie swoim Portret krola bez Korony i przy nim z iedney Strony Osoby go utrzymuiące, a z drugiey Strony Posła swego, w iedney ręce Credentiales i Obelgę Anni 1764ti, w drugiey przyszłości Czasu trzymaiącego, z daleka zaś niby krol Francuzki bystro przez perspekty: wę na Moskwę patrzy, abyś już stary zabrukany do te: go Rysunku sobie podaiącą. Widzieli i to, że krol z samemi tylko dwoma Dyssydenckiemi Przymierzył się taiemnie. Widzieli ale wypisać wszystkiego niemożna: i inne Jego Zdrady, praktyki i fakcye na zgubę Narodu kło: wane. Ale po chrześciańsku idąc przykładem Chrystusa, który choć widział iż Judasza tak zatwardziałe serce że się nienawroci, przecież zostawił Nam ku naśladowaniu pamiątkę że nie dla tego nawracał go Chrystus, aby przez nawrocenie Jego niecierpiał męki, bo wyszedł dobrowolnie przeciwko Ży: dostwu z Judaszem wydać go maiącym, idącemu, i wydawał się sam bez Judasza mowiąc: kogo szukacie? Jezusa Na: zareńskiego, ja iestem, ale żeby go i dobrodzieystwy wyrzu: conemi zawstydził; że iest ładaco i niewdzięcznik, i poka: zał; że mu tego niepamięta, i nienazywa go nieprzyiacielem ale przyiacielem, i że chce mu dobrze uczynić aby się tylko poprawił.

poprawił, i że za następowanie na życie nie karze go śmier-
cią, ale mu chce dać prawdziwe życie aby się tylko nawro-
cił. Jako Naród Konfederowany lubo wiedział o zatwar-
działości Króla, że się nie będzie z niemi łączył, ponieważ
sobie obrał los azardowny dla łakomstwa, od Moskwy szczę-
ścia lub nieszczęścia dependujący. Jednak dla tego przez Subordy-
nowane Osoby nawracał go ku złączeniu się z sobą, aby
krwi niewinney nie płynęły strumienia, bo wiedział Naród
że wszystkie gwałty bezprawności i nieprawości nie mogą być
inaczey zgładzone tylko krwią i życiem dla czego chętnie
się na Ofiarę poświęcił, ale żeby go tym więcey za dobro-
dziejstwo wyniesienia z Równości na Tron, niewdzięcznego
zawstydził przed całym Światem, a z siebie potomności
przykład zostawił; że nie jest mściwy ale dyskretny, i Kro-
lów nad inne Narody naywięcey poważający. Pokazał
jeszcze Naród i to: że nie chce pamiętać o wszystkich na
siebie knowanych zdradach, aby tylko Król szczerze odstą-
pił Moskwy i sprawiedliwie się z nim obchodził. Po-
kazał Naród Alt-Sterniczny; gdy za następowanie na
życie swoie, za zrobione na karku niewolnicze Jarzmo,
za zdeptanie Wiary Ś., za złamanie Przysięgi i Paktów
Conventów, nie wiąże się przeciwko niemu, nie stara się
o zgubę jego, nie nazywa go w szczególności Nieprzyja-
cielem, nie wypowiada mu posłuszeństwa, ale owszem

chce przy-

chce przy tim i za niego życie własne łożyć, aby tylko tę-czył się i sprawiedliwie obchodził się z niemi. O dobro-ci Narodu Polskiego naywspanialsza! O Serca wielkości Swiat cały przenoszące! O umysły w nieskazitelney wierności ku Tronom czystości, widziałny samym w ubłogosławionym Duchom stronaiące się, na które zapatruiąc się Król ozto:wiele, Anielskie by powinien prowadzić życia. Lecz iako Judasz słowami łagodnemi Chrystusa niewzruszony, pocało-waniem wydał go na męki; tak Król motiwami przyjaznemi Narodu niezmiękczony, przez rozkazy Moskwie dane, wydał krew niewinną na zgubę. Zaraz bowiem wszystka Moskwa na wszystkie mieysca gdzie SS. Związki stanęły, przesła-duią, i rozlewaią odszczepieńcy krew wiernych Chrystuso-wych, nachodzą kościoł w Podhaycach, w dzień S., podczas Mszy, i Supplikacyi, potrącaią przy Ołtarzu JmćPana Siera-kowskiego Arcybiskupa Lwowskiego, rzucaią na ziemię Sa-mego Boga, kolą spisami opponuiących się Kmiela i Ka-pelana, ludzi batogami z kościoła od chwały Boskiey wy-pędzaią, i toż samo potym w Brodniey, Andrzejowie, i innych Mieyscach robią!

Składa Król Senatus Consilium d.a 24° Marca tegoż R.ku 1768° w Warszawie. Czy nie dla zaradzenia o ocaleniu Narodu? albo mu dania pomocy? Nie; ale na zgubę iego i większe krwi rozlanie, wznaie bowiem przez Resultatum

ten Ich

ten Jch Swięty Związek przy Honorze Boskim, Wierze S. Prawach i Wolnosci obstawaiący, Zabuntownicy. Donosi Dworowi Rossyyskiemu Że Spokoyność mamy Zupełną i Interessa idą dobrze, A Zaraz przez List na ktorego Podpis Sam wiele Senatorow pociągnął, prosi o nowe posiłki przeciw Buntownikom pokoy wewnętrzny wzruszaiącym, i to Woysko mościwostkie nazywa Auxyliarnym, nie na Żadną Potencyą, ale na Zgubę własnego Narodu Polskiego Żądane. Otoż poznajemy obietnicę Krola: Że nam pokoy pod Swoim panowaniem przyrzekał, aleśmy niezrozumieli Że wieczny, a Sobie i Dyssydentom doczesny, bo Smierć Naszą i Zniszczenie pokojem nazywa. Dixit: pax erit Vobis, et ecce pervenit gladius usque ad animam. Vae nobis quia Vastati sumus. Jerem 4.
A Skoro tylko Słyszy te narodu wyrzekanie, Zaraz Zasłonią Ciebie Niewiadomy udaiąc: Że to Senatus Consilium Z rozkazu Xięcia Repnina nastąpiło, i wszystko tak musi czynić jak on chce i bydź mu posłusznym. O hańbo! o wstydzie! o Zakało całego Narodu i Sławy Polskiey! Mowić to krolowi i kłamać tak grubo dla Lucyperowskiey Pychy i Zawziętości, aby Siebie wyniesć i Swego dokazać. Alboż już Narod niewie; Że Repnin jest tylko jakom już namienił Twoy posługacz i rozkazow Twoich wykonywacz, i takie miał Credentiales aby wszystko podług Twoiey czynił dyspozycyi i we wszystkim Się do Ciebie referował.
Cóż było Zaraz Krol po skończonym Senatus Consilium Woysko Moskiewskie

Moskiewskie na attakowanie i we krwi Zatopienie Barskiey Konfe:deracyi; która jedynie przez ten pospiech swoy cały Naród wyba:wiła z niewoli; bo gdyby jeszcze cokolwiek Naród był Zamilczał, toby iuż Woyska Moskiewskiego mielibyśmy tyle w kraju po miastach Wsiach i Dworach, że żaden niemógł by był Naygor:liwszy Patryota ani ręki dla Obrony podnieść." Posyła Za tym Woyskiem moskiewskim Półki swoie Nadworne, i z niemi Woysko Rptey, za Ordynansem od Kommissyi Woysko:wey wyrobionym, pod kommendą JmćPP. Branickiego Łowczego, i Stępkowskiego Oboźnego Polnego Koronnych, Zaraz pozorny Machiawelski dla omamienia ludzi pokazuiąc pretext, że idą nie na bicie się, ale na odzyskanie Chorągwi. Wyrabia Pod kolorem Uniwersał od Kommissyi Woyskowey, aby Chorągwie z Konsystencyi swoich zabrane, starały się pod utratą Re:gestrie i innemi karami wracać na mieysca, i że tym kon:cem wysłani po nie JmćPP. Branicki i Stępkowski. a ms. Konfederacyi nienazywa Konfederacyą.

Podnieca całą Ukrainę, i przez Moskwę posyłaiąc taiemne Uniwersały pobudza Chłopstwo do Buntów, aby się w tym cza:sie przy protekcyi Moskiewskiey starali z iarzma poddaństwa przez wzięcie się i łączenie do broni, wybić; a gdy maią czas sposobny nad Panami swemi iako Tyranami zemścić się.

Otóż iuż dla nasycenia i ugaszenia pragnienia kró:la, zaczynała płynąć krew niewinney Polski, a jakiey? oto samey

prawowierney

prawowierney i Wolney; a tym Samym że niewierney, Błogosła-
wieni ktorzy Się umywaią we krwi Baranka. Beati qui lavant
Stolas Suas in Sanguine agni. Jacob. c. 22. Rozlewaią Sł Ofiary
kapłanie krew pod Barem i w Barze, a za coż? oto, że niechcieli
podług rozkazu Krola Zprzeciwić Się Przykazaniu Boskiemu. Za
to, że nieodstąpili Wiary S. K. R. Za to, że niechcą Jemu i mo-
skwie poddać Się w niewolą. Ale jak to bydź może! kiedy
Krol Zawsze mowił, że woli wprzod korone złożyć jak uszczerbek
Wiary Widzieć, naznacza Sam na to niższe sliedztwo i Za Świad-
ka Sam czas wzywa, w ktorym że to co czyni czyni z przy-
musu, a Zatym nas nieobliguie do tego co moskwa gwałtem
na nas wkłada. Poć to Jemu niepowimo Szkodzić; gdy Na-
rod przy całości Swoiey na ktorey Się całość Krola funduie, i
przy prawach Obstaie, a do tego Zadnego Krolu nieczyni prze-
ciwko Krolowi, a za coż taka Srogość przeciwko niemu Krola.?
Et noluerunt infringere legẽ Dñi Sanctã, et trucidati Sunt, et qui-
cumq nõ facerent Secundũ Verbũ Regis, morerentũ Mach. 1.
A juz ci raz to oczywiście poznaie Narod Krola, że co
innego mowi co innego czyni. Że Sprawadza Się iż mu iest Życz-
liwy, ale to Samo Życzenie dowodzi, że życzy Smierci i Zguby
wszystkich: Et cognoverunt Verba Regis quod mandavit populo
facere in interitũ et consumationem Mach: lib. 1. c. 9. Że na
Ukrainie przelewaią krew z inspiracyi Jego wszyscy w powszechno-
Sci katolicy, tak daleco że ani Dom, ani miasto, ani kościoł, przy

Życiu Jeh

Życiu Ich, od Złe okrutnych niebezpieczna, Et effuderunt
Sanguinem innocentem per circuitum Sanctificationis et contami:
naverant Sanctificationem. Machab. 1º. kiedy około 700 ludzi
bez względu na Godność wieku i kondycyą, buntownicza wspólnie
z kozakami wyrżnęła, wykłuła i umordowała Zła, tak dale:
ce że wiele niemowląt w Żywotach matek będących, jeszcze
Świata nieobaczywszy wprzód umrzeć jak się rodzić musiały.
Płacze tylko i lamenta Matek nad Córkami, Ojców nad Sy:
nami, Mężów nad Żonami, Żon nad Mężami, dzieci nad Ro:
dzicami, Rodziców nad dziatkami, krewnych nad powinowa:
temi, Słyszane od rana do wieczora, ku Niebu o Zemstę
na króla i możnych wołały, że przez Nich, biada na Ich
niewinnych przyszła, którą dawno przepowiedział Izaiasz Pro:
rok: Vae multitudini populorum multorum, Sonabunt populi si:
cut sonitus aquarum inundantium, et increpabit eum, et fugiet
procul et rapietur sicut pulvis montium a facie venti, et si:
cut turbo coram tempestate in tempore vespere, et ecce tur:
batio in Matutino et non subsistet, haec est pars eorum qui
vastaverunt nos et sors diripientium nos. Biada mno:
gości ludzi wielu, brzmieć będą ludzie jako szum wód wy:
lewających, i napadnie go i uciecze daleko i porwanym bę:
dzie jako proch z gór od wiatru, i jako zamieszanie przed
niepogodą w czasie wieczornym, a oto smutek z rana i
nieprzestania, taki część tych którzy złupili nas, i los
Porywających

rozrywających nas. Równo sobie ta tyrańska złość za-
ślepiona ręka jako z świeckiemi tak duchownemi, bez wszelkiey
różnicy charakteru kapłańskiego, postępowała osobami, jedną o-
krutną śmiercią wszystkich dręczyła, iedne mieysca, jedne mogiły
dla wszystkich wszędzie uczyniła; Pan z Sługą, i Poddanym, Xiądz
Pasterz z Ludem i owieczkami w iednym grobie złożony podług
słów tegoż S. Proroka Cap: 24. Et erit sicut populus sic et sacer-
dos, et sicut servus sic et Dnus ejus, sicut emens sic ille qui ven-
dit, sicut foenator sic is qui mutuum accepit, sicut qui repetit sic
is qui debet, dissipatione dissipabitur et direptione praedabitur.
Owo zgoła miasta, wsie, Dwory, stały się puste bez mieszkań-
ców, ze wszystkiego złupione, klasztory wycięte i spustoszone,
Osoby w nich pierwey odarte potym umęczone. Civitates factae
sunt desertae, Claustra desolata, Villae et domus devastatae, populus
depraedatus, et trucidatus Isa: c. 54. Kościoły same w których Bóg
miał chwałę zrabowane, w staynie zamienione, apparaty
i naczynia poświęcone zabrane, do napawania i karmienia
ust zboyeckich obrócone, Ofiary SS. przy Ołtarzach w krwawe za-
mienione, Bóg sam i Ciało Jego Nayświętsze przez obojich tych
nieprzyiaciół Buntowników i mostwę iednakowych Schyzmatyków
znieważone. Domus sanctificationis nostrae et gloriae tuae Deus, ubi
laudaverunt te patres nostri facta est in depraedationem, et omnia desi-
derabilia nostra versa sunt in ruinas Isa: c. 25. Sancta in manu
extraneorum facta sunt, Templum ejus sicut homo ignobilis, Vasa

Gloriae

Flores ejus captiva abducta sunt, trucidati sunt senes ejus in plateis et juvenes ejus in gladio inimicor., et ecce sancta nra et pulchritudo nra, et claritas nra desolata est, et coinquinaverunt ea gentes lib. 1. cap. 2º Dom poświęcenia twego i chwały twoiey Boże, gdzie cię uwielbiali Oycowie nasi poszedł w łupiestwo i wszystkie pożądania nasze zrujnowane, Swiętości w ręce cudze wpadły, kościół stał się jako człowiek nieuczciwy, naczynia chwały jego zabrane uprowadzone są, zamordowani są starzy na ulicach, a młodzi wyginęli przez miecz nieprzyiacielski, a oto świętość nasza, piękność nasza, i lubość nasza, uciemiężona iest, i zeszpeciły ją narody.

To gdy i na samey konfederacyi Barskiey ogamienie ten buntowniczy ogień z Moskalami był dysponowany, ta zaś konfederacya po utracie i zabraniu w niewolę znaczney części obywatelów do desperowania się na Wołoszczyznę przymuszona była, wtedy zapłakała Oyczyzna nad zginionemi, a do żyiących mówiła i mówi: aby prosili o miłosierdzie Boga: Educavi vos cum laetitia, et amisi vos cum luctu, modo autem quid faciam vobis? ego vidua sum et derelicta, ite filii et petite a Dno misericordiam Esdrae lib. 4º cap. 2. Słuchaią matki synowie, wołaią wszyscy konfederaci iednym głosem podniósłszy w niebo oczy: Et clamaverunt voce magna in coelum Mach. lib. 1. c. 3. O Panie! odwróć gniew swoy od nas, i niepamiętay dłużey nieprawości naszych, wszak my wszyscy lud twoy iesteśmy. Ne irascaris Dne

Dna Satis, et ne ultra memineris iniquitatis Nrae, ecce respice populus tuus omnes Nos Isa: 54. Prosząc z wyciągnionemi rękami ku Niebu wszyscy Boga, o pomoc i ratunek przeciwko prześladującemu Ich Nieprzyjacielowi, i ulitował się Bóg nad niemi i wysłuchał ich prośbie, świadczy Eklezjastyk Pański cap: 48. ~~Clamabant ad Dnum~~ Invocaverunt Dnum misericordem et expandentes manus suas extenderunt ad Caelum et Sanctus Dnus Deus audivit cito vocem ipsorum. I spełniły się słowa Izajasza Proroka: Wołać będą do Pana od Oblicza Uciążliwości, a przyszle Im Zbawiciela i Obrońcę który uwolni Ich, i w dzień ów będzie Pan pociechą pozostałemu ludowi Swojemu. Clamabunt ad Dnum a facie tribulantis, et mittet Eis Salvatorem et propugnatorem qui liberet eos, et in die illa erit Dnus Consolator residui populi sui. Znaleźli bowiem względy i Protekcyą przeciwko nieprzyjaciołom swoim u Nayiaś. Porty Ottomańskiey, oraz pozwolenie bawienia się w kraju Jey do czasu upodobanego odebrali. Gdzie zaraz przeciwko Imperatorowy Rossyjskiey uczynili Manifest o Buntowanie Chłopstwa przeciwko Katolikom i Sobie samym.

Niżeli zaś ten Manifest doszedł wiadomości Imperatorowy, już Król w Warszawie napisał deklaracyą, i kazał ją in publicum wydać Xiu Repninowi, oczyszczając z tego Imperatorową, że Ona niby ani wie, ani jest przyczyną tego, i umyśnie rzec jak Litat po krwi rozlaney, a pozór dla Zamienia ludzi czyniąc, dysponował Repnin moskwę, a Król Branickiego i

Stępkowskiego

